Materialet er digitaliseret af

ARBEJDER MUSEET
The Workers Museum

Titel: Arbejderen
Udgiver: De Samvirkende Fagforbund
Udgivelsesår: 1906-1907

BRUG OG OPHAVSRET

Hele eller dele af materialet kan være beskyttet af ophavsretsloven og må kun benyttes til personlig brug. Har alle ophavere været døde i mere end 70 år, er materialet i public domain og kan anvendes frit. Husk at kreditere ophaverne.

USAGE AND COPYRIGHT

This document, or parts of this document may be copyrighted with usage limited to personal use. If all authors have been dead for at least 70 years, the document is in the public domain and may be used freely. Remember to credit the authors.

VIL DU VIDE MERE OM ARBEJDERHISTORIEN?

Besøg os på Arbejdermuseet

Søg i vores biblioteks- og arkivsamling

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD

FOR

DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

TREDIE AARGANG

FRA DEN 7. JULI 1906 TIL DEN 29. JUNI 1907

Arbejderbevægelsens
Bibliotek og Arkiv

KØBENHAVN
UDGIVET AF DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK
REDIGERET AF C. M. OLSEN
TRYKT I J. HENRIKSENS BOGTRYKKERI, RØMERSGADE
1907

INDHOLDSFORTEGNELSE

(Tallene angiver Side-Nr.)

Adresser.

I. Danmark.

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmark 152.

II. Udlandet.

Østrigske Fagforbund 43.

Agitation.

Agitationen paa Bornholm 100.

»Arbejderen«.

»Arbejderen«, Meddelelsesblad for De samvirkende Fagforbund i Danmark 156, 238, 250.

Arbejderbeskyttelse.

Arbejderforsikringsraadets Beretning for 1905 33. — Kvinders industrielle Natarbejde 161. — Ulykkesforsikringen 17. — Arbejderbeskyttelse i Rusland 32. — International Arbejderbeskyttelse 102.

Arbejdsanvisning.

Københavns kommunale Arbejdsanvisningskontor 51. — Arbejdsanvisning i England 95.

Arbejdsgiverforeninger.

I. Danmark.

Bestaaende Overenskomster under Konflikter 97. — Hvad vil man? (Skrivelse fra Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening om en anden Fremgangsmaade under Konflikter) 183. — De samvirkende Fagforbunds Svar paa Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforenings Skrivelse (183) 219.

II. Udlandet.

Tyske Arbejdsgivere 157.

Arbejdsløsheden.

Arbejdsløsheden i Danmark, Maj 1906, 20; Juni, 40; Juli, 52; August, 64; September, 76; Oktober, 96; November, 112; December, 151; Januar 1907, 164; Februar, 192; Marts, 226; April 238. — Regeringsforslaget angaaende anerkendte Arbejdsløshedskasser 73, 104. — Loven om anerkendte Arbejdsløshedskasser 193, 203, 233.

Arbejdstiden.

Arbejdstid og -Lønninger i San Fransisco 43. — Otte-Timers Strejkerne i Frankrig 57.

Cirkulærer.

Cirkulære Nr. $^{13}/_{06}$ angaaende Paaligning af Strejkebidrag til Glasarbejderne, Skræderne, Snedkerne og Pottemagerne 56.

Generalforsamlinger, Kongresser, Konferencer, Sammenkomster.

I. Danmark.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling 38, 68, 101, 176, 214, 215. Repræsentantskabsmøde, 28. April, 177. Det ordinære do. 192, 214, 226. — Arbejdsmandsforbund, Dansk, 34. — Arbejderforbund, Kvindeligt, 9. — Bagerforbundet 27. — Bødkerforbundet 23. — Kobbersmedeforbundet 38, 79. — Malerforbundet 38. — Skibstømrerforbundet 190. — Skotøjsarbejderforbundet 27. — Slagteriarbejderforbundet 10.

II. Udlandet.

Arbejdsmænd i Sverrig 66. — Billedskærere i Østrig 55. — Elektricitetsarbejdere i Sverrig 80. — Landscentralerne: England 49. — Frankrig 115. — Svejts 13. — Sverrig 13, 45. — Malere i Tyskland 233. — Murere i Norge 50. — Do. i Tyskland 235. — Skrædere i Tyskland 67. — Skibstømrere i Tyskland 237. — Træarbejdere i Tyskland 11. — Typografer i Ungarn 56.

III. Internationale Kongresser. Internationale Sammenslutninger.

International Brolæggerkonference 191. — Amerikanske og danske Fagorganisationer 219. — International Fag-

foreningskonference 223. — Den skandinaviske Kongres 1907 223. — International socialistisk Kongres i Stuttgart 241. — International Udstilling af Fagblade og Tidsskrifter 122.

Grænsestridigheder.

Lohgarverne og Garveriarbejdsmændene 32.

Ind- og Udmeldelser.

Københavns kommunale Arbejderforbund og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund 72.

Indsamling og Understøttelse.

Revolutionen i Rusland 41, 52, 56, 60, 61, 68, 72, 76, 80, 84, 88, 92, 96, 100, 104, 108, 116, 120, 151, 192.

Kontrakter.

En Polak-Kontrakt 158.

Lønbevægelser og Konflikter.

I. Danmark.

Lønbevægelser Foraaret 1907 113, 209. Arbejdsmænd paa Øresunds kemiske Fabriker 198. — Afvulkaniseringsanstalten 242. — Arbejdere, kvindelige, Bryggerierne, Tændstikfabrikerne, Carl Lunds Fabriker, Otto Mønsteds Margarinefabrik, Aarhus Glasværk 94; Tuborg Fabriker 169; Tændstikarbejderne, Københavns, 224, 246; Otto Mønsted 244. — Bagere, Fyns Stift 29, 54; Jylland 229; København 18, 53, 61. — Billedskærere og Dekorationsbilledhuggere 243. — Brolæggere, København 198. — Bødkere, Cementfabrikerne 243; Provinserne 185. — Børstenbindere, København 199, 216, 243. — Drejere, København 185; Odense 103, 171; Vejle 62. — Forgyldere, Holbæk, Københavns, Nakskov, Slagelse 95. — Gartnere, Anlægsgartnerne i København 173, 243. — Glarmestre, Københavns 237. — Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere, Assens 89; København 75; Randers 21. — Gørtlere og Metalarbejdere, København 162; Provinserne 65, 89, 160; Weilbach & Cohn, Københavns, 69. — Hattearbejdere, Københavns 1, 156, 160, 211. — Jern- og Metalslibere, Dansk Forsølvningsanstalt 87. — Instrumentmagere, chir. 98, 173. — Jord- og Betonarbejdere, København 79. — Karetmagere, Aarhus' Omegn 119; Københavns 89, 119, 163, 186; N. Larsens Fabriker 243. — Kedel- og Maskinpassere 89. — Keramikere, Malerinder paa Aluminia 14. — Kuske, København 21, 36, 186, 199, 244. — Lohgarvere, hele Landet 156. — Malere, Jylland 90, 160. — Marmor- og Granitslibere, København 62, 90. — Murere, Provinserne 119. — Mølleriarbejdere, Alliance 91; Cementfabrikerne 91, Munkemølle 21; Esbjerg 108. — Nedbrydningsarbejdere, Københavns 11. — Papirfabriksarbejdere, 'Cellulosearb. Kattingeværk 1, 29, 54, 79, 89; Maglemølle 15; hele Landet 245. Pianofortearbejdere, Københavns 12, 21, 25, 30. — Pottemagere, Københavns og Omegn 19. — Renovationsarbejdere, Københavns 37. — Savværksarb. og Maskinsnedkere, Københavns 51, hele Landet 91, 170, 187, 200, 209, 212. — Skibstømrere, Faxe 119; Frederikshavns 39, 225, Københavns 70, 164, 170, 173, 181, 187, 200, 209; Svendborg 156, 225. — Skotøjsarbejdere, Københavns 95, 169. 185, 213, 225; Østifterne og Jylland 95. — Skrædere, Københavns 98, 170, 189; paa Lagrene i Københavns 213. — Slagteriarbejdere, Danske Svineslagterier 171, 174, 229, Skive og Odense 60, forskell. Byer 244. — Snedkere, Bygningssnedkere i Københavns, 114, 239; Snedkere i Aarhus 87; Greisdalens Stolefabrik 55; Jylland og Østifterne 99, 190; Skibssnedkere, Københavns 1, 8, 15; Møbelsnedkerne, Københavns 15, 19, 54, 150, 245. — Sporvejs- og Omnibusfunktionærer, Københavns 70, 105, 109. — Stenlossere, Københavns 174. — Stenarbejdere, Granithuggere, Bornholm og Københavns 71. — Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarbejdere, hele Landet 69, 85, 190, 202, 209. — Sukkerfabriksarbejdere, hele Landet 225. — Sø- og Havnearbejderne 3. — Sølvpolerere, Københavns 23. — Teglværksarbejdere, Esbjerg 175. — Tekstilarbejdere, Esbjerg 91; Skodsborg 175; Volkert, Kolding, 245. — Tobaksarbejdere, Københavns 8.

II Udlandet.

International Strejkeoversigt for Juli 1906 39, August 63, September 87, Oktober 99, November 111, December 150, Januar 1907 172, Februar 182, Marts 230, April 237. — Bagerne i Norge 65. — Bygningsarbejderne i Ungarn 176, 182. — Ottetimersstrejkerne i Frankrig 57. — Jernbanefunktionærerne i Bulgarien 119. — Skibsbygningsarbejdere ved Clyde 19. — Snedker-Lock-out i Berlin 124. — Tekstilarbejdere, Belgien 71; i Lodz 120, 172. — Strejker i Spanien 1905 99. — Lock-out i Sverig 117.

Majdemonstrationen.

Opfordring til Deltagelse i Majdemonstrationen 176, 197.

Meddelelser.

Administrationsbidraget 43, 56, 184, 192, Do. og Strejkebidrag 250. — Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund 68, 96, 172. — Foredrag om Toldloven 84. — Den norske Landsorganisations Meddelelsesblad 24. — Arbejderhøjskolen 43. — Gratis Oplysningsbureau for ubemidlede Opfindere 56.

Overflytning af Medlemmer.

Gensidighedsreglernes Tiltrædelse 48.

Oversigter, faglige.

I. Danmark.

Beretning til Generalforsamlingen 121.

II. Udlandet.

International Beretning for 1904 111, 247. — Fagforeningsbevægelsen i Frankrig 165.

Politik.

Amerikansk Fagforeningspolitik 81. — Engelsk Arbejderpolitik 227. — Toldloven 77, 125. — Fagforeningsbevægelsen i Frankrig 165.

Rejseforeninger og Sygekasser.

Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger 92.

Retssager.

Erstatningssag mod Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund 123. — Norsk Dom angaaende Strejkemeddelelser 236. — Principiel tysk Dom om Strejker 123.

Statistik, Samfundsforhold.

Ledige Lejligheder i København 42. — Polske Landarbejdere 93, 103, 153.

Voldgift.

Dom af den permanente Voldgiftsret (Snedkerne og Stolemagerne i Randers) 5. (Bygningssnedkerne i København) 231. — Valg af Medlemmer og Suppleanter til Den permanente Voldgiftsret 124.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 1 * KØBENHAVN DEN 7. JULI 1906 * 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Gørtler- og Metalarbejderforbundet; Hattearbejderne i København; Papirfabriksarbejderne; Skibssnedkerkonflikten i København). — Sø- og Havnearbejderne.

Lønbevægelser og Konflikter

Gørtler- og Metalarbejderforbundet agter, med De samvirkende Fagforbunds Billigelse, at opsige den med Gørtlerlavet i København bestaaende Overenskomst, til Ophør den 1. Oktober d. A.

Hattearbejderne i København har vedtaget at opsige samtlige Overenskomster i Damehattefaget. Meningen hermed er dels at søge gennemført ensartede Akkordpriser for samtlige Damehattefabriker i København, dels at faa tilført Priskuranten Priser for Ting, som ikke nu findes omtalt deri o. s. v. Arbejdstiden vil man kræve nedsat til $9^1/_2$ Time daglig.

Forretningsudvalget har, efter Anmodning fra Hattearbejderforbundet, givet sit Samtykke til at Overenskomsten opsiges, og at Kravene fremsættes for Arbejdsgiverne. Overenskomsten skal dog først opsiges den 1. August d. A., til Ophør den 1. Februar 1907.

Papirfabriksarbejderne paa Ferslews Cellulosefabrik ved Kattinge vil søge en Overenskomst gennemført for Fabrikens Arbejdere.

Skibssnedkerkonflikten i København. Vi meddelte i vort sidste Numer, at det ikke var lykkedes Snedkerforbundet at opnaa Overenskomst med Skibsværfterne i København om Minimallønnen. For at fremtvinge en Afgørelse af Sagen, har Snedkerforbundet derefter meddelt Arbejdsgiverforeningen, at man agter at iværksætte Arbejdsstandsning paa Burmeister & Wains Skibsbyggeri og paa Københavns Flydedok fra den 7. Juli Kl. 4 Eftermiddag. Bygningssnedkernes Fagforening, der ogsaa har nogle Medlemmer beskæftiget paa Skibsværfterne, har ligeledes givet Strejkevarsel.

Under 27. f. M. modtog De samvirkende Fagforbund fra Arbejdsgiverforeningen en Skrivelse, hvori der spurgtes, om vort Forretningsudvalg havde godkendt den af Snedkerforbundet bebudede Arbejdsstandsning paa Skibsværfterne.

Forretningsudvalget svarede, under 28. Juni, at da man maatte gaa ud fra, »at Snedkerforbundet, ved det til Arbejdsgiverforeningen givne Strejkevarsel, har opfyldt de i Forliget af 5. September 1899 foreskrevne Bestemmelser, tænker det sig, at der maa være særlige Grunde for det ærede Forretningsudvalg til at spørge, men da det ikke er os klart, hvilken Grund der kan være, tillader jeg mig at anmode det ærede Forretningsudvalg om at meddele Grunden til, at det omtalte Spørgsmaal fremsættes«.

Som Svar herpaa modtog Forretningsudvalget under 29. Juni en saalydende Skrivelse:

I Anledning af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af G. D. skal jeg tillade mig at bemærke, at vort Forretningsudvalg anerkender, at Snedkerforbundet ved det os givne Strejkevarsel fuldt ud har opfyldt de i Overenskomst af 5. September 1899 foreskrevne Bestemmelser, men til Trods derfor er vi bekendte med, at Jernindustrien havde særlige Grunde til at ønske Oplysning om, hvorvidt den bebudede Arbejdsstandsning var godkendt af De samvirkende Fagforbund eller ej. Arbejdsgiverforeningen havde for sit Vedkommende bl. a. den praktiske Grund til at spørge, at vi maatte anse det for ikke udelukket, at Arbejdsgiverforeningens Stilling kunde i nogen Grad blive paavirket af, hvorvidt De sam-

virkende Fagforbund paa Forhaand havde givet Snedkerforbundet sin Tilslutning.

Vi maa derfor fremdeles ønske at erholde Svar paa vort Spørgsmaal om, hvorvidt den bebudede Skibssnedkerstrejke er godkendt af De samvirkende Fagforbund.

Samme Dag havde Forretningsudvalget, med en tidligere Ombæring, modtaget en saalydende Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen:

Jeg tillader mig herved at meddele det ærede Forretningsudvalg, at man efter Anmodning af Sammenslutningen af Arbejdsgivere indenfor Jernindustrien agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der, saafremt den til den 6. Juli bebudede Skibssnedkerstrejke træder i Kraft, erklæres Lock-out fra Fredag den 13. Juli for samtlige paa Værksteder under Jærnindustriens Sammenslutning beskæftigede Snedkere, der er Medlemmer af Snedkerforbundet i Danmark, samt for samtlige organiserede Arbejdere paa de to københavnske Skibsværfter, hvor Strejken er bebudet. Forslaget til den nævnte kompetente Forsamling vil endvidere gaa ud paa, at skulde den ovennævnte Foranstaltning ikke føre til et tilfredsstillende Resultat, skal der fra Fredag den 20. Juli erklæres Lock-out for samtlige organiserede Arbejdere, der beskæftiges hos Medlemmerne af Fagforeningen af Fabrikanter i Jernindustrien i Provinserne, samt hos Aktieselskaberne Helsingørs Jærnskibs- og Maskinbyggeri, »Scandia« i Randers, »Vulcan« i Maribo og Ernst Voss' Fabrik i Fredericia.

P. F. V.
N. ANDERSEN

Samtidig har Arbejdsgiverforeningen tilstillet Bygningssnedkernes Fagforening en lignende Meddelelse om Lock-out fra Fredag den 13. Juli for samtlige paa Værksteder under Jernindustrien beskæftigede Snedkere, der er Medlemmer af Bygningssnedkernes Fagforening.

Jernindustriens Sammenslutning har, med sædvanlig Hurtighed, svaret med en Lock-out-Trusel, som, hvis den skulde komme til Udbrud, vil berøve ca. 12,000 Mand Arbejdet, og det alene fordi nogle faa Skibssnedkere kræver en Minimalløn for at være sikrede mod daarlige Slumpakkorder og mod Ledelsens uheldige Dispositioner, t. Eks. naar de sætter alt for mange Arbejdere til en Akkord.

Vort Forretningsudvalg har under 2. Juli tilsendt Forretningsudvalget for Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse, hvori foreslaas afholdt et Fællesmøde:

Som Svar paa det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 29. ds. tillader jeg mig at bemærke følgende:

Skøndt det ikke endnu staar os klart, hvilken Betydning det ærede Forretningsudvalg tillægger, om De samvirkende Fagforbund har godkendt den af Snedkerforbundet bebudede Skibssnedkerstrejke paa de to københavnske Skibsværfter eller ikke, skal jeg dog oplyse, at vort Forretningsudvalg i dette Tilfælde, som i de fleste andre, hvor de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer har givet Arbejdsgiverforeningen Strejkevarsel, har givet sit Samtykke til at Strejkevarsel fremsættes.

Hermed er dog ikke givet den endelige Sanktion til Arbejdsstandsning; den gives i Reglen først efter, at det har vist sig umuligt at opnaa Overenskomst ved Forhandlinger mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og de interesserede Parter.

Vi gaar nemlig ud fra, at det er en Forudsætning med Forliget af 5. September 1899, at der umiddelbart efter, at en af Hovedorganisationerne har modtaget Meddelelse fra den anden Part om Arbejdsstandning, da i Tiden fra det første til det andet Varsel, skulde prøves Forhandling om Sagen, enten mellem Repræsentanter for Hovedorganisationernes Forretningsudvalg, sammen med Repræsentanter for de interesserede Parter, eller mellem disse alene eller paa anden Maade, hvorom man maatte blive enige.

I Almindelighed kan vel nok Meningen med Strejke- eller Lock-out-Varslerne udtrykkes saaledes: at der ved den skal vindes Tid til Forhandling for at undgaa Konflikt.

Gaaende ud fra denne Forudsætning, vil vi ogsaa anse det for rigtigt, at der om den foreliggende Sag afholdes et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer og de interesserede Parter.

Forsaavidt det ærede Forretningsudvalg kan tiltræde det fremsatte Forslag, tillader jeg mig at henstille, at et Møde finder Sted en af de første Dage, saavidt muligt Onsdag.

Et Møde blev derefter afholdt Onsdag den 4. ds., hvor Jernfabrikanterne navnlig gjorde gældende, at den opstaaede Konflikt burde have været behandlet efter de indenfor Jærnindustrien gældende Regler for Behandling af faglig Strid, medens Snedkerne hævdede, at det foreliggende Krav var en Fordring om noget Nyt, og navnlig, at der her skulde fastsættes Regler for det fremtidige Forhold ved Akkorder. Fabrikanterne udtalte, at de vilde medvirke til, at de af Snedkerne paaklagede Forhold ved Akkorderne kunde blive ændrede, men Forhandling kunde ikke ske under Trykket af Strejkevarsel, hvorfor dette, saavel som Lock-out-varslet, burde bortfalde. Arbejdernes

Repræsentanter erklærede, at de vilde overveje de faldne Udtalelser og give Jernindustriens Sammenslutning Meddelelse om Snedkernes Stilling Torsdag den 5. ds.

Snedkerforbundet har under 5. ds. afsendt en saalydende Skrivelse til Sammenslutningen af Arbejdsgiverne indenfor Jærnindustrien:

Idet man opfatter Forhandlingerne paa Fællesmødet i Gaar saaledes, dt Sammenslutningen er villig til at optage en Forhandling med Repræsentanter for Skibssnedkerne om de af disse paaklagede Forhold ved de forskellige Slags Akkorder, om Udbetalingen osv., foreslaar man at en saadan Forhandling optages snarest.

Under Forudsætning af, at ovenstaaende tiltrædes, kan den af Skibssnedkerne bebudede Strejke bortfalde, hvis ligeledes den af Sammenslutningen varslede Lock-out bortfalder.

P. F. V.

CARL GRAN

Herpaa kom der samme Dag Svar fra Sammenslutningen, men da Svaret gaar ud paa, at den omtalte Forhandling skal ske efter Reglerne for Behandling af faglig Strid, medens Snedkerne maa ønske en *fri Forhandling* om de paaklagede Sager, var der, da dette skrives, endnu ikke Enighed. Det vil dog forhaabentlig lykkes at tilvejebringe en saadan.

Sø- og Havnearbejderne

I 1902 lykkedes det Rhederiforeningen at besejre Sø- og Havnearbejdernes Organisationer, og Rhederiforeningen forlangte derefter, at enhver, af dens Medlemmer beskæftiget Sø- eller Havnearbejder, skulde afgive skriftlig Erklæring om, at de ikke tilhørte nogen Fagforening, ligesom de maatte forpligte sig til ikke at indmelde sig i nogen faglig Organisation. Endvidere indførte Rhederiforeningen de berygtede Skudsmaalsbøger.

Nederlaget, i Forbindelse med Rhedernes Stilling til de organiserede Arbejdere, bevirkede, at Sø- og Havnearbejdernes Organisationer blev i høj Grad lammede i deres Virksomhed. Medlemsantallet, som før Konflikten kom til Udbrud, var oppe paa ca. 5000, sank hurtig ned til nogle faa Hundrede.

Der er nu gaaet 4 Aar siden den Tid, og disse Aar maa betegnes som en Trængselsperiode for Sø- og Havnearbejderne. Men der blev dog bestandig tilbage en lille trofast Flok af Mænd, som ikke tabte Troen paa Organisationen, og de har hele Tiden arbejdet ihærdigt for igen at kalde den til Live.

I Maj Maaned f. A. modtog De samvirkende Fagforbund skriftlig Anmodning fra Kularbejdernes Fagforening, Havnearbejdernes Forbund, Søfyrbødernes Forbund og Sømændenes Understøttelsesforening om Støtte til Agitation for at genoprejse Organisationerne.

Forretningsudvalget indkaldte derefter den 17. Juni f. A. Repræsentanter for de nævnte Organisationer og for Dansk Arbejdsmandsforbund til et Fællesmøde, for at diskutere hvad der mulig kunde gøres for at samle de nævnte fire Brancher af Sø- og Havnearbejderne i deres Organisationer og faa afskaffet de forhadte Skudsmaalsbøger samt faa Organisationsretten anerkendt. Dette Møde besluttede at nedsætte et fast Udvalg, bestaaende af en Repræsentant for Dansk Arbejdsmandsforbund og en Repræsentant for hver af de fire Sø- og Havnearbejder-Organisationer, samt en Repræsentant for De samvirkende Fagforbund, ialt 6 Personer.

Udvalget har i den paafølgende Tid afholdt en Række Møder og planlagt Agitationen. Hovedvægten blev lagt paa først at samle *Havnearbejderne*, og med et Tilskud af 500 Kr. fra De samvirkende Fagforbund, samt med Bistand af nogle Artikler i »Social-Demokraten« paabegyndtes Agitationen i August Maaned f. A.; den er senere fortsat med Held. Medlemstallet i Havnearbejdernes Forbund var saaledes i Februar d. A. gaaet op til ca. 400 Medlemmer. Repræsentanten for Søfyrbødernes Forbund kunde samtidig meddele, at Medlemsantallet i Forbundet var steget til ca. 900 Medlemmer, og Repræsentanten for Sømændenes Understøttelsesforening kunde oplyse om en lignende Fremgang.

Det er forklarligt, at Repræsentanterne for Sø- og Havnearbejdernes Organisationer har længtes efter atter

at faa genindført ordnede Organisationsforhold, og de har da ogsaa flere Gange fremsat Forslag om Foranstaltninger i saa Henseende. Allerede ved Udvalgets første Møde den 25. Juli f. A. fremsattes Forslag om Henvendelse til Rhederiforeningen med Anmodning om Forhandling om Organisationsretten og Arbejdsforholdene ved Havnen og Skibene. Udvalget enedes dog om foreløbig at lade den Side af Sagen ligge, indtil Organisationerne var saa kraftige, at de, om fornødent, kunde sætte noget ind paa at føre Kravet igennem.

Den 1. December f. A. skete der et betydningsfuldt Personskifte indenfor »Det forenede Dampskibsselskab«, idet den forhadte Direktør BRANDT maatte vige sin Stilling som Selskabets ledende Mand, for den mere humane Admiral RICHELIEU. Haabet hos Arbejderne om at naa det saa længe eftertragtede Maal, blussede op med fornyet Kraft og satte Fart i Tilgangen til Organisationerne, og samtidig rejstes Kravet om Henvendelse til Selskabet. Tidspunktet for en saadan Henvendelse var nu kommet, og i April Maaned har Formanden for Dansk Arbejdsmandsforbund, Hr. LYNGSIE, i Følge Udvalgets Beslutning, der tiltraadtes af Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund og Hovedbestyrelsen for Dansk Arbejdsmandsforbund, haft en Samtale med Hr. Richelieu om en Ordning af Forholdene ved Havnen og paa Skibene og Organisationsrettens Anerkendelse.

At dømme efter Hr. Richelieus Udtalelser, synes der nogen Mulighed for, at det kan lykkes at komme til Forstaaelse, idet han erklærede, at han personlig ikke var Ven af de mod Arbejdernes Organisation trufne Bestemmelser, men han tilføjede, at han maatte have nogen Tid til at komme tilbunds i alle de forskelligartede Forhold; han var villig til at tage Spørgsmaalet om Sø- og Havnearbejdernes Forhold op til Overvejelse.

Der er senere sket dette, at Rhederiforeningen har besluttet at afskaffe Skudsmaalsbøgerne. Der er dog samtidig indført en Art Kontrolsystem uden Skudsmaalsbøger, men forhaabentlig tør dette betragtes som en Overgang til et friere Forhold paa dette Omraade.

Søfyrbødernes Forbund vedtog paa en Generalforsamling den 29. April d. A., at Forbundets Bestyrelse skulde henvende sig til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, for, sammen med Landsorganisationen, at søge Organisationsretten for Fyrbødere paa danske Skibe gennemført, eventuelt derved, at Medlemmerne nægtede at lade sig mønstre, forsaavidt det fremdeles forlangtes af Rhederne, at Søfyrbøderne ved deres Underskrift skal fraskrive sig Organisationsretten.

Efter at den omtalte Henvendelse er sket til Hr. Richelieu, og Rhederiforeningen har besluttet at afskaffe Skudsmaalsbøgerne, ansaa Forretningsudvalget det for uklogt, at der netop nu iværksattes saadanne Skridt, som foreslaaet af Søfyrbødernes Forbund, og det har derfor tilraadet Forbundet foreløbig at se Tiden an, om det ikke ved fornyede Forhandlinger kan lykkes at naa til Forstaaelse om Organisationsretten.

»*Østasiatisk Kompagni*« staar udenfor Rhederiforeningen. I Marts Maaned d. A. henvendte Søfyrbødernes Forbunds Formand, Hr. JÆPELT, sig til Selskabet med Klage fra Søfyrbøderne paa Dampskibet »Birma« over slet Behandling fra Førstemesterens Side. Selskabets Direktør, Hr. H. N. ANDERSEN, lovede at undersøge Sagen, og anmodede Jæpelt om ogsaa i Fremtiden at forhandle med Selskabet om eventuelle Klager fra Fyrbøderne. Dette var den første officielle Henvendelse fra Søfyrbødernes Forbund til et Rhederi siden Nederlaget i 1902.

Under 7. Juni har Forbundet anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at forelægge det nævnte Selskab Forslag til Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold paa Selskabets Skibe.

Forretningsudvalget har givet sit Samtykke hertil.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 2 ✻ KØBENHAVN DEN 14. JULI 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Dom af den permanente Voldgiftsret. — Lønbevægelser og Konflikter (Skibssnedkerne i København; Tobaksarbejderforbundet).

Dom af den permanente Voldgiftsret

Samarbejde med Ikke-Medlemmer

Den permanente Voldgiftsret har afsagt Dom i den nedenfor omtalte Sag, hvorunder Arbejdsgiverforeningen har stævnet De samvirkende Fagforbund paa Snedkerforbundets Vegne, for Boycotting af en Snedkermester i Randers. Vi meddeler her i Ordlyd:

Udskrift

af Den permanente Voldgiftsrets Kendelse af 23. Juni 1906 i Sagen Arbejdsgiverforeningen ktr. De samvirkende Fagforbund.

Den 6. Maj d. A. tilskrev Formanden for »Snedker- og Stolemagernes Fagforening« i Randers, som er en under »Snedkerforbundet i Danmark« hørende Organisation, Snedkermester M. JENSEN i Randers saaledes, i Overensstemmelse med en paa en Generalforsamling tagen Beslutning:

»Herved undlader jeg ikke at meddele, at De fremtidig ikke kan faa Medlemmer af Snedkerforbundet, hvis De beskæftiger Folk, der, der ikke er Medlemmer af samme«.

Hr. Jensen, der beskæftigede nogle Svende, der ikke var Medlemmer af Snedkerforbundet, men af »Kristeligt dansk Fællesforbund«, og med hvilke han var vel tilfreds, beholdt disse efter Modtagelsen af nævnte Skrivelse og har derefter været boycottet af Snedkerforbundet.

Hr. Jensen indberettede dette til »Centralforeningen for Snedkermestre i Jylland«, hvorfra Sagen atter er bragt ind for Arbejdsgiverforeningen, mellem hvis Forretningsudvalg og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg der derefter har været forhandlet, men uden Resultat. Som Følge heraf har Arbejdsgiverforeningen indbragt Sagen for Den permanente Voldgiftsret og paastaaet De samvirkende Fagforbund, som Repræsentant for Snedkerforbundet, idømt Bøde og Sagsomkostninger for Brud paa Overenskomsten af 5. September 1899 § 7, der lyder saaledes: »Efter Konfliktens Afslutning maa der ikke paa nogen af Siderne finde nogen Art af Boycotting Sted, hverken overfor Arbejdsgivere eller Arbejdere«.

De samvirkende Fagforbund har, med Bemærkning, at de hverken har vidst noget om eller godkendt det passerede, og at det citerede Bestemmelse efter sin Ordlyd og de virkelige Forhold kun har »villet tilkendegive, at ingen, hverken Arbejdsgivere eller Arbejdere, som havde deltaget i Arbejdsstandsningen i 1899, maatte af den Grund gøres til Genstand for Forfølgelse fra Modpartens Side«.

Den permanente Voldgiftsret har som »vedtagen Voldgiftsret« i en Sag imellem »Sammenslutningen i Jærnindustrien« og »Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund« under 27. November 1903 afsagt en Kendelse, hvori det angaaende Boycottingsbestemmelsen i September-Overenskomsten hedder: »Retten opfatter ikke den citerede Bestemmelse i § 7 som givende en for fremtidige Tilfælde gældende almindelig Regel, men kun som sigtende til Boycotting overfor Personer, der havde været implicerede i Lock-out'en i 1899, idet det under en modsat Forudsætning synes ganske overflødigt og

næsten uforstaaeligt, at Bestemmelsen indledes med Ordene »Efter Konfliktens Afslutning«.

Da der ikke under nuværende Sag er fremkommet noget, som kunde foranledige Retten til at fravige denne Opfattelse, vil de indklagede være at frifinde.

I Henhold til ovenstaaende afsiges derfor følgende

Kendelse.

De samvirkende Fagforbund bør for Arbejdsgiverforeningens Tiltale fri at være.

Sagens Omkostninger betaler Klagerne inden en Maaned fra Dato til Voldgiftsretten med 50 Kr.

* * *

Overenskomsten af 5. Septbr. 1899, det saakaldte »Forlig«, er blevet misforstaaet paa mange Maader, og navnlig har Arbejdsgiverne villet hævde, at Fagorganisationernes Medlemmer, i Følge Forliget, havde en ligefrem *Pligt* til at arbejde sammen med hvem som helst, Arbejdsgiveren tog i Arbejde, uanset om det var Medlemmer eller Ikke-Medlemmer, eller endog Skruebrækkere eller andre Folk, der havde modarbejdet Arbejdernes Interesser.

Intet kan være fejlagtigere, end en saadan Opfattelse af Forliget. Dette paalægger ikke Arbejderne noget som helst i saa Henseende. Hvis man endelig vil udlede noget med Hensyn til Pligt eller Ikke-Pligt, kan det snarere paastaas, at Forliget *forudsætter,* at Arbejderne i Almindelighed bør være Medlemmer af Organisationen. Thi naar det i Overenskomstens Punkt 5 hedder, at »fastlønnede Formænd eller Arbejdsledere skulle, *saalænge de beklæde saadan Stilling,* have fuld Frihed til ikke at være Medlemmer af Arbejderorganisationer«, ligger der deri en Antydning af, at de andre Arbejdere, der ikke beklæde saadan Stilling, i Reglen er eller bør være Medlemmer af »Arbejderorganisationer«, og ved disse kan man i denne Forbindelse kun forstaa saadanne Organisationer, som har Overenskomst med Arbejdsgiverorganisationer under »Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening«.

Ogsaa Forligets Punkt 7, der handler om Boycotting i Anledning af Lockout'en i 1899, har man paaberaabt sig til Fordel for den Opfattelse, at Fagforeningernes Medlemmer var forpligtede til at arbejde sammen med alle og enhver, uanset om dette var Arbejderne imod eller ikke. Den ovenstaaende Dom af den permanente Voldgiftsret viser, hvor fejlagtig Paastanden er, ogsaa efter dette Punkt i Forliget.

*

Spørgsmaalet om, hvorvidt man skal arbejde sammen med, eller have Ret til at nægte, at arbejde sammen med bestemte Arbejdere, er slet ikke afgjort ved Overenskomsten af 5. Septbr. 1899.

Selvfølgelig har enhver Arbejder altid en *personlig* Ret til at nægte at arbejde sammen med dem, han ikke synes om; derom kan der fornuftigvis ingen Tvivl herske. Om *Organisationen* skal træde til, og meddele Arbejdsgiverforeningen, at dens Medlemmer ikke vil arbejde sammen med bestemte Arbejdere, afhænger i første Række af den for Faget gældende Overenskomst. Saafremt denne gaar ud paa, at opstaaende Uoverensstemmelser *ikke maa medføre Arbejdsstandsning,* men at Striden skal afgøres ved Forhandling eller Voldgift, er et Fags Organisation allerede af den Grund ude af Stand til at strejke paa Spørgsmaal om Samarbejde eller Ikke-Samarbejde med bestemte Arbejdere. Fag, der har Overenskomster, som i hvert Fald kræver en Forhandling, forinden Konflikt iværksættes, maa rette sig derefter, og kan altsaa heller ikke uden videre nedlægge Arbejdet af den omtalte Grund, forinden de har prøvet den i Fagets Overenskomst foreskrevne Forhandling. Endelig er der jo Fag, som ikke i deres Overenskomst har noget som helst Forbud eller Indskrænkning mod, uden Forhandling eller Varsel, at gøre Strejke, uanset dennes Aarsag eller Formaal.

Men for dem alle — baade dem der skal forhandle eller varsle, og dem der ikke skal — gælder det, 1) *at* Overenskomsten af 5. September 1899, *ikke* er nogen Hindring for at erklære Strejke, for at faa daarlige Kammerater fjærnede og, 2) *at* Spørgsmaal om man

skal strejke af den nævnte Grund eller ikke, *altid* maa være et Spørgsmaal om *Hensigtsmæssigheden* og ikke om Principet.

Det er Fagforeningernes Opgave og noget af et Princip, at faa, saavidt muligt, alle ind i Organisationen, men det hører ikke til Principerne, netop at strejke for at naa dette Maal. Der maa foregaa et stadigt Oplysningsarbejde overfor de Udenforstaaende. Der er mange Maader, hvorpaa man kan søge dem bibragt Erkendelsen af deres Organisationspligt, men Strejken er et af de kostbareste og de farligste Vaaben i denne Kamp for Erobringen af nye Medlemmer, fordi den kan medføre Konsekvenser, ikke alene for de Strejkende, men ogsaa for deres Kammerater indenfor deres hele Organisation og for Arbejdere i andre Fag og Organisationer.

Thi det maa her erindres, at det for *Arbejdsgiveren* ogsaa er et Princip, uhindret at kunne antage de Arbejdere, han ønsker at antage, hvorfor et Forsøg paa at gøre Indskrænkning i Arbejdsgiverens frie Valg af Arbejdere, kan fremkalde skarpe og vidtrækkende Modtræk fra Arbejdsgiverorganisationernes Side, hvad der er Eksempler paa. Og en større Kamp vil en Arbejderorganisation i Reglen ikke foretage for et Par Skruebrækkeres eller andre lignende Kavalerers Skyld. Det er de ikke værd.

Derfor siger vi, at Spørgsmaal om Strejke for at faa fjærnet daarlige Kolleger altid maa tages som et Hensigtsmæssighedsspørgsmaal. Hvert enkelt Tilfælde maa tages op for sig; Chancerne for og imod et heldigt Udfald maa overvejes, og hvis man ikke er saa godt som sikker paa et heldigt Udfald af Arbejdsnægtelsen, for at faa de nævnte Elementer fjærnet fra Arbejdspladsen, bør man helst søge andre Midler bragt i Anvendelse, eller ogsaa vente indtil en gunstig Lejlighed tilbyder sig. Hvor Fagforeningen har Overenskomst med Arbejdsgiverne om Løn- og Arbejdsforhold, vil den Slags Folk *i Reglen* ikke i Længden kunne holde sig uden for Organisationen.

Vi mener selvfølgelig, at Organisationerne, som hidtil, skal søge at faa alle med, men der gives, som nævnt, et ikke ringe Udvalg af Midler dertil. Hvor de Uorganiserede er i Majoritet, kan Forholdet nok være vanskeligt, men det er ikke haabløst og slet ikke anderledes, end det i alle Dage har været, hvor Fagorganisationen har maattet kæmpe sig frem fra en ringe Begyndelse.

Vi vil endelig advare mod at bygge noget som helst paa den afsagte Dom, med Hensyn til en fremtidig Aktion mod Ikke-Medlemmer paa Arbejdspladserne.

Dommen indeholder nemlig kun dette ene, at Snedkerne i Randers *ikke kan dømmes efter Forliget;* ikke mere.

Under de Forhandlinger med Arbejdsgiverforeningen, der gik forud for Dommen, lagde Foreningens Repræsentanter slet ikke Skjul paa, at de ikke har den ringeste Sympathi med det kristelige Forbund, og Arbejdsgiverforeningens Formand erklærede endog, at Foreningen helst saa, at de Arbejdsgivere, der ønskede at beskæftige kristelige Medlemmer, antog *udelukkende* den Slags, da man derved undgik enhver Kollission. Men dermed er det alligevel ikke afgjort, at ikke Arbejdsgiverforeningen, *naar det passer den*, vil bruge en organiseret Nægtelse af at arbejde sammen med »Kristelige« eller andre Ikke-Medlemmer af Fagforeningen, til derpaa at rejse en stor *principiel* Strid, og da gælder det, hvad vi ovenfor har sagt om Konsekvenserne.

Vore her anførte Betragtninger fremkommer mindre fordi vi frygter for at der fra Organisationernes Side skal ske Fejlgreb paa dette Omraade, end fordi der her er givet os en Lejlighed til at udtale os om Spørgsmaalet i al Almindelighed.

Navnlig tror vi, at Forbundsledelserne — som Afdelingerne naturligvis vil raadføre sig med, hvor det drejer sig om et Organisationskrav — til enhver Tid vil afveje Kravets Følger, og at de i de fleste Tilfælde vil tilraade at vælge andre Midler end Strejker, for at opnaa at uorganiserede Folk indmelder sig i Organisationen.

Lønbevægelser og Konflikter

Skibssnedkerne i København. Som det var ventet, blev der forholdsvis let Enighed med Jernindustriens Sammenslutning om den Form, hvorunder en Forhandling om de af Skibssnedkerne paaklagede Forhold skulde føres, idet Jernfabrikanterne, paa Foranledning af Formanden for De samvirkende Fagforbund, allerede Fredag Aften, i en Skrivelse, indbød Snedkerforbundets Hovedbestyrelse til et første Forhandlingsmøde Torsdag den 12. ds.

Man havde saaledes Grund til at gaa ud fra, at alt nu var i Orden, men da Skibssnedkerne mødte Lørdag Aften og fik Resultatet af de førte Forhandlinger forelagt, vedtog de, med 77 Stemmer mod 60, ikke at gaa i Arbejde Mandag Morgen, men strejke paa Fordringen om en Minimalløn paa 45 Øre pr. Time.

Den dermed skabte Situation var imidlertid ganske uholdbar af følgende Grunde:

Det givne Strejkevarsel *var* taget tilbage, dermed var den af *Organisationerne* — Bygningssnedkernes og Møbelsnedkernes Fagforeninger, hvoraf Medlemmerne af Skibssnedkernes Klub er Medlemmer — vedtagne Godkendelse af en eventuel Strejke af deres Medlemmer paa Skibsværfterne *bortfalden*. Godkendelse af Skibssnedkerne nu paa egen Haand foretagne Strejke, skulde derfor ske ved en ny Behandling af Sagen paa derom indvarslede Generalforsamlinger i de to Fagforeninger. Men da disse havde truffet Overenskomst med Modparten, Jærnindustriens Sammenslutning, om at der *ikke* skulde være Strejke, men derimod Forhandling om Stridspunkterne, og da der dermed foreløbig var naaet, hvad man vilde og hvad man ikke havde kunnet opnaa tidligere, vilde Organisationerne ikke kunne godkende Skibssnedkernes Arbejdsstandsning, uden samtidig at tilbagekalde den med Jernfabrikanterne trufne Overenskomst om en Forhandling uden Strejke. Bortset fra den Mulighed, at den ene af de to Foreninger vilde godkende Skibssnedkernes Arbejdsstandsning, men den anden ikke, hvilket yderligere vilde forøge Forvirringen, kunde det formodes, at begge Foreninger, i Medfør af deres Overenskomst med Arbejdsgiverne, vilde nægte deres Godkendelse af det skete, og Skibssnedkerne vilde da være uden Støtte. I Henhold til De samvirkende Fagforbunds Love vilde der ikke til denne Strejke kunne paalægges andre Fag at yde Bidrag.

Alt det anførte og endnu meget mere, blev paa et Møde i Mandags forelagt Skibssnedkerne af Formændene for De samvirkende Fagforbund og for Møbelsnedkernes og Bygningssnedkernes Foreninger. Der diskuteredes i ca. 4 Timer, og der vedtoges sluttelig følgende Resolution:

> Skibssnedkernes Klub vedtager at fortsætte Arbejdet i Morgen, men paalægger det Udvalg, der vælges til at forhandle med Arbejdgiverne, at søge gennemført betryggende Forhold ved Akkorderne, saavel efter Priskuranten som udenfor denne, eventuelt ved Gennemførelsen af en Minimalløn eller en Udbetaling af 45 Øre pr. Time.
>
> Forhandlingerne skal søges afsluttede i Løbet af 14 Dage.

Resolutionen vedtoges med 93 Stemmer mod 62 og 2 blanke Stemmesedler. Da der for Tiden er ca. 200 Snedkere i Arbejde paa Refshaleøen og Flydedokken, har ca. 50 ikke deltaget i Afstemningen. Skibssnedkerne gik, i Henhold til deres Vedtagelse, i Arbejde i Tirsdags Morges, og Forhandlingerne er paabegyndt Torsdag.

Tobaksarbejderforbundet. Som vi tidligere har meddelt, opsagde Tobaksarbejderforbundet den med »Foreningen af Cigarfabrikanter i København« i sin Tid oprettede Overenskomst til Ophør d. 1. Maj d. A. Denne Opsigelse besvarede »Foreningen af Cigarfabrikanter i Provinserne« med at opsige den for Provinserne bestaaende Overenskomst.

Der har derefter været ført en Række Forhandlinger mellem Parterne, der nu er resulteret i nye, til dels forbedrede Overenskomster, for saavel København som Provinserne.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 3 * KØBENHAVN DEN 21. JULI 1906 * 3. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Det kvindelige Arbejderforbund i Danmark; Dansk Slagteriarbejderforbund; Det tyske Træarbejderforbund). — Lønbevægelser og Konflikter (Nedbrydningsarbejderne i København; Pianofortearbejderne).

Kongresser

Det kvindelige Arbejderforbund i Danmark afholdt sin 3. Kongres den 10. og 11. Juni i *Aarhus*. Der var mødt 26 Repræsentanter for Afdelinger under Forbundet. M. HANSEN og SOPHUS MORTENSEN, begge Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund, og Redaktør SIMONSEN, Aarhus, var indbudt som Gæster.

Forbundets Forretningsfører, Fru OLIVIA NIELSEN, holdt en Indledningstale, hvori hun drog en virkningsfuld Paralel mellem Overklassens Kvinder og de arbejdende Kvinder.

Fru Olivia Nielsen aflagde *Beretning* om Virksomheden. Taleren omtalte derunder Stridighederne med Dansk Bryggeriarbejderforbund, samt Konflikten paa Københavns Tændstikfabriker. Denne Konflikt var foranlediget ved uhøvisk Optræden fra en Arbejdsleders Side. Af en senere om denne Sag nedsat Voldgift var der afsagt en Kendelse, gaaende ud paa, at den paagældende havde misbrugt sin Formandsstilling i den Grad, at han ikke kunde anses for egnet til at beklæde en saadan.

Der har siden sidste Kongres været Lønbevægelse i 13 forskellige Slags Virksomheder, deriblandt Maskinstrikkerne i København og Aarhus, Margarinearbejderne i Aarhus, Kvinderne paa Glasværkerne i København, Aarhus og Aalborg og Stolepolererne i Randers. Ved de for hver Virksomhed afsluttede Overenskomster har Arbejderne faaet en ganske betydelig aarlig Merfortjeneste' ligesom Arbejdsforholdene overalt er blevne forbedrede. Det rent pekuniære Udbytte for Forbundets Medlemmer kan uden nogen Overdrivelse anslaas til en aarlig Merfortjeneste paa ca. 30,000 Kroner.

Under Strejken hos Simon Olesen, København, brød 21 Kvinder ud af Rækkerne og optog Arbejdet; disse Kvinder havde oppebaaret Strejkeunderstøttelse af Forbundet i Portioner fra 50 Kr. til op over 200 Kr., og da Forbundets Love i saa Tilfælde paabyder, at den modtagne Strejkeunderstøttelse skal tilbagebetales, blev samtlige 21 Personer indstævnede for Retten til Betaling af de modtagne Summer med paaløbne Renter. Simon Olesen stillede beredvillig sin Sagfører til Strejkebrydernes Disposition, og denne forlangte Sagen afvist under Anbringende af, at vedkommende Personer, forinden de optog Arbejdet, havde udmeldt sig af Forbundet.

Efter en lang Procedure, hvori forsøgtes utallige Kneb for at slippe fri, er der falden Dom i de første 10 Sager, gaaende ud paa, at de indstævnte bør til »Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark« tilbagebetale de paastævnede Beløb med Rente heraf 5 pCt. fra 19. Juli 1904, til Betaling sker, og Sagens Omkostninger. De øvrige 11 Sager verserer endnu for Retten, men Resultatet er jo nu paa Forhaand givet.

Siden sidste Kongres er tilkommet Middelfart Afdeling.

Forbundets Formue var ved sidste Kongres 2807 Kr. 54 Øre, og er nu ved Regnskabsaarets Slutning 4872 Kr. 77 Øre. Til Strejke og Lock-out i eget og andre Fag er udbetalt 14,726 Kr. 66 Øre. Forbundets Formue er,

til Trods for denne betydelige Udgift, forøget med 2065 Kr. 23 Øre.

Regnskabet for 1905, der balancerer med 11,722 Kr., godkendtes.

Lovene underkastedes en gennemgribende Behandling, bl. a. tilføjedes der et nyt Afsnit om Udbetaling af *Begravelseshjælp.*

Det vedtoges, at der skal udarbejdes og trykkes *ensartede Kasse- og Regnskabsbøger,* som bliver at tilstille samtlige Afdelinger. Der gaves Hovedbestyrelsen Bemyndigelse til, *»hvis Forholdene skulde gøre det nødvendigt«,* at udmelde Forbundet af De samvirkende Fagforbund.

Til Forretningsfører genvalgtes Fru Olivia Nielsen med Akklamation. Næste Kongres afholdes i København i 1909.

Dansk Slagteriarbejderforbund afholdt sin 10. Kongres den 24. og 25. Juni i Odense. Foruden Hovedbestyrelsen, der tæller 7 Medlemmer, var der fra 31 Afdelinger mødt 47 Delegerede. Det tyske, saavel som det svenske Slagteriarbejderforbund var repræsenterede ved deres Formænd, PAUL HENSEL, Berlin og FRITS LARSSON, Malmø.

Forbundets Formand, WILLUM LARSEN, Silkeborg, aflagde *Beretning* om Virksomheden siden Kongresssn for 2 Aar siden. Han kom navnlig ind paa en Omtale at den almindelige Lønbevægelse paa Andelsslagterierne og Privatslagterierne i 1905.

Andelsslagteriernes Repræsentantskab havde nægtet enhver Forhandling med Forbundet. De enkelte Slagterier ønskede dog ikke Krig med Arbejderne, og det var derfor lykkedes, selv under disse vanskelige Forhold, at opnaa ikke saa helt ringe Fordele for Medlemmerne. Der var 17 Andelsslagterier med ca. 400 Arbejdere interesserede i denne Lønbevægelse, og det lykkedes at opnaa forbedrede Overenskomster med de 14, hvorved Arbejdernes aarlige Merfortjeneste steg med ca. 16,000 Kroner.

Med Privatslagterierne blev afsluttet en fælles Løntarif, som indbragte godt 300 Arbejdere et aarligt Merudbytte af 18—20,000 Kr., heri medregnet Forbedringer for Slagteri- og Fedevarearbejdere i København. For baade Privat- og Andelsslagterierne er derhos gennemført Bestemmelser, hvorefter Lønningerne sukcessive hæves til en nærmere bestemt Højde.

Paa de Pladser, hvor Arbejderne ikke er organiserede, arbejdes der endnu for en saa ussel Løn som 12—15 Kr. ugentlig.

Forbundet tæller 32 Afdelinger og 2 Klubber. Medlemstallet er 853, hvilket er en Fremgang af 105.

Til andre Fag i Ind- og Udlandet var der ydet ialt 8568 Kr. 92 Øre og til egne Strejkende 935 Kr. 15 Øre.

Der har været 140 Arbejdsløse som i Understøttelse har faaet udbetalt 2289 Kr. 75 Øre, og 168 Rejsende, som har modtaget 983 Kr. 25 Øre.

Formuefremgangen var 2709 Kr. 92 Øre, og Forbundet ejede 31. December 1905 17,221 Kr. 33 Øre.

Udenfor Organisationen staar Arbejderne ved Andelsslagterierne i Bogense, Esbjerg, Frederikssund, Faaborg, Grenaa, Hadsund, Kallundborg, Løgstør, Masnedsund, Maribo, Nykøbing F., Nakskov, Slagelse og Hjørring, og ved Privatslagterierne i Odense og Hillerød, medens de er organiserede ved 17 Andels- og 18 Privatslagterier.

Virksomheden og Regnskabet godkendtes enstemmig.

Det vedtoges, at de *nye Overenskomster,* som indgaas, skal indeholde Bestemmelser om, at de udløber med Aaret 1910.

Et Forslag om Oprettelse af en *Begravelseskasse* forkastedes med alle Stemmer mod 4.

Angaaende *Arbejdsløshedsunderstøttelsen* var der stillet forskellige Forslag; men den almindelige Mening var, at man ikke burde forandre synderligt ved det bestaaende, før man fik at se, hvad der kan komme fra Lovgivningsmagten paa dette Omraade. Det vedtoges med 27 St. mod 5 at forlænge Understøttelsen med 4 Dage aarlig, fra 36 til 40, hvorimod det med 23 St. mod 11 forkastedes at yde Understøttelse til Nyudlærte straks ved Indmeldelsen. De skal, som nu, først have svaret Kontingent i 3 Maaneder. Ældre Arbejdere skal have været Medlem i 52 Uger for at opnaa Understøttelse. Disse sidste kan faa Hjælpen paa Ste-

det, medens de Unge oppebærer den som Rejseunderstøttelse. Der ydes efter 52 Ugers Medlemsskab 1 Kr., efter 3 Aar 125 Øre, efter 5 Aar 150 Øre daglig i 40 Dage i et Aar. De Nyudlærte faar 1 Kr. daglig i 24 Dage. Medlemmer af gensidige udenlandske Organisationer erholder 1 Kr. daglig i henholdsvis 40 og 24 Dage. Endvidere besluttedes det, at gifte Medlemmer kan faa Flyttehjælp, dels i Form af Forudbetaling af tilgodehavende Understøttelse, og dels som Laan.

Forbundskontingentet fastsattes til 140 Øre maanedlig.

Udgifterne ved *Kongresserne* er hidtil opkrævet forud for disses Afholdelse. Nu bestemtes det, at Hovedkassen fremtidig udreder dette Beløb.

Der forelaa fra Hovedbestyrelsen et Udkast til Lovændringer, som i alt væsentligt blev vedtaget.

Det vedtoges at oprette et *Arbejdsanvisningskontor* i København for den derværende Afdeling, og et Kontor, der sorterer under Forretningsføreren og betjener Provinsens Arbejdere.

Til Formand genvalgtes enstemmig W. LARSEN, Silkeborg. Næste Kongres afholdes 1908 i København.

Det tyske Træarbejderforbund afholdt Kongres den 20.—26. Maj i *Køln*. Der var mødt 122 Delegerede, samt en Repræsentant for det ungarske Træarbejderforbund.

Der forelaa en omfangsrig trykt *Beretning*, hvoraf vi anfører et Par Enkeltheder:

Siden Kongressen i 1904 er Forbundets Medlemstal steget fra 83,662 til 130,141, deraf var henholdsvis 511 og 1797 kvindelige Medlemmer. Af de enkelte Brancher fandtes følgende Antal Medlemmer: Børstenbindere 2870, Trædrejere 4787, Stokkedrejere 983, Knapmagere 1015, Kammagere 506, Kurvemagere 2157, Korkvarearbejdere 353, Karetmagere 4425, Snedkere 82,321, Pianofortearbejdere 6647, Stolemagere 2091, Polerere 5299, Modelarbejdere 3169, Parketsnedkere 970, Savværksarbejdere og Maskinsnedkere 6964, forskellige andre Brancher 5584.

Et stort Antal Lønbevægelser og Konflikter havde fundet Sted.

Ad fredelig Vej var der opnaaet Arbejdstidsforkortelse for 25,583 og Lønforhøjelse for 41,179 Medlemmer. Gennem Konflikt var de samme Fremskridt opnaaet for henholdsvis 16,075 og 19,894 Medlemmer. Udgifterne til Arbejdsstandsninger beløb sig i 1905 til 1,176,066 Mark. Til andre Organisationer blev der i de to Aar ydet 90,371 Mark.

Regnskabet for Aarene 1904 og 1905 balancerer med Mk. 4,786,483,22. Forbundets Formue udgjorde den 31. Dec. 1905 Mk. 1,103,082,24, hvoraf Mk. 963,625,82 i Hovedkassen, Resten i Afdelingerne.

Kongressen vedtog, efter en meget indgaaende Diskussion, at oprette en Sygekasse i Tilslutning til Forbundet. I den Anledning forhøjes Ugekontingentet fra 35 til 50 Pfg., hvoraf de 10 Pfg. bliver i Afdelingens Kasse. Det forhøjede Bidrag indtræder fra 1. Juli d. A. Sygekassen træder i Virksomhed fra 1. Juli 1907.

I Anledning af, at der ved Majdemonstrationen i Aar var sket Udelukkelse for en og flere Dage af ca. 5600 af Træarbejderforbundets Medlemmer vedtoges en Beslutning, hvorefter Medlemmerne forpligtes til, i Henhold til Vedtagelserne paa de internationale Kongresser, at lade Arbejdet hvile den 1. Maj, og det vedtoges, under visse Forhold, at yde Understøttelse til Medlemmer, der deltager i den stedlige Majdemonstration.

Til 1. og 2. Formand genvalgtes enstemmig KLOSS og LEIPART. Næste Kongres finder Sted i Stettin i 1908.

Lønbevægelser og Konflikter

Nedbrydningsarbejdet i København. I Overensstemmelse med den Overenskomst af 19. Maj, hvorved Nedbrydningsarbejdernes Strejke afsluttedes, har Repræsentanter for Murerlavet, Entreprenørforeningen, Københavns Vognmandsforening og Dansk Arbejdsmandsforbund udarbejdet Regler for Timeløn m. m. angaaende Nedbrydningsarbejde for Fremtiden.

Efter disse Regler skal ved Nedbrydningsarbejde forstaas:

1) Total Nedbrydning fra Tag til Jordlinie af hele Bygningskomplekser,
2) total Nedbrydning fra Tag til Jordlinie af Dele af en Bygning,
3) Aftagning af Taget med en eller flere underliggende Etager.

Uenighed om hvad der forstaas ved Nedbrydningsarbejde maa ikke have Arbejdsstandsning til Følge, men skal afgøres ved Voldgift.

Timelønnen for Nedbrydningsarbejde skal være 5 Øre mere end den til enhver Tid for Jord- og Betonarbejderne i København gældende Timeløn.

Arbejdsgiveren skal ulykkesforsikre sine Arbejdere saaledes, at der, i de første 13 Uger fra Ulykkesdagen, ydes dem Dagpenge paa 2 Kr.

Overenskomsten træder i Kraft den 1. August d. A.

Pianofortearbejderne. Vi meddelte i »Arbejderen« Nr. 52, 2. Aargang, at man, ved et Fællesmøde den 13. Juni mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Pianofabrikantforeningen og Snedkerforbundet var bleven enig om, at der skulde optages en Forhandling af et Fællesudvalg, bestaaende af Repræsentanter for Parterne, for derved at søge hidført en Afslutning af den nuværende Konflikt.

Dette Fællesudvalg har holdt en Række Møder, hvor man tildels har omarbejdet de bestaaende Overenskomster. Dette var nemlig ganske nødvendigt, og Udvalget var jo nedsat med den udtrykkelige Opgave, *at tilvejebringe Klarhed over, hvad Parterne er enige om i disse Overenskomster.* Saavel Fabrikanter som Arbejdere i Udvalget har stillet Ændringer til de bestaaende Overenskomster. Arbejderne har saaledes forlangt Arbejdstiden, som nu er 9 Timer, nedsat til $8^1/_2$ Time nu, og fra 1. April 1909 til 8 Timer; Overarbejdet, som nu kun betales med 25 pCt., forlanger de fremtidig betalt med et Tillæg af 50 pCt.; Lærlingenes Løn forlanger Arbejderne fastsat til 4, 6, 8, 10 og 12 Kr. henholdsvis for det 1., 2., 3., 4. og 5. Læreaar. Endvidere forlanger Arbejderne, at de Folk, der har arbejdet under Konflikten, skal fjærnes, paa et Par gamle Arbejdere nær.

Til Gengæld har Fabrikanterne forlangt Overenskomsten tilført Punkter, som Arbejderne ikke vil gaa med til.

Under disse Forhold henvendte Parterne sig atter til Hovedorganisationerne, hvorefter der, paa Foranledning af Arbejdsgiverforeningen, blev afholdt et Fællesmøde den 14. Juli, af samme Art som det den 13. Juni afholdte Møde.

Heller ikke paa dette Møde blev fuld Enighed bragt til Veje. Mestrene tilbød ganske vist, at gaa ind paa den forlangte Forhøjelse for Overarbejdet, men paa Betingelse af, at Overarbejdsbetaling først indtræder efter at der er arbejdet det fulde ugentlige Antal vedtagne Arbejdstimer. De vilde gaa med til, at Arbejdet ophører om Lørdagen Kl. 4, men at Arbejdstiden iøvrigt vedbliver at være 9 Timer, og for Skruebrækkernes Vedkommende gjorde de ogsaa nogle Indrømmelser. Men de nægtede at lade Arbejderne have Indflydelse paa Lærlingenes Løn, og de hævdede, at de nugældende Akkordpriser ikke maatte røres.

Det sidste frafaldt Fabrikanterne dog igen senere, idet de gik ind paa, at overlade til de enkelte Fabrikanter at forhandle med Arbejderne om Forhøjelser i Akkordpriskuranterne for de enkelte Fabriker, og de erklærede paa deres Forenings Vegne, at denne ikke vilde lægge nogen Hindring i Vejen for at de enkelte Fabrikanter indgik paa Forhøjelser.

Forhandlinger herom er nu i Gang. Fællesudvalget af Fabrikanter og Arbejdere skal, naar disse Forhandlinger er sluttede, fortsætte sit Arbejde for at søge opnaaet Enighed om de øvrige Punkter, hvorom man ikke før har kunnet enes.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. S., København K. Tel: 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 4 ✻ KØBENHAVN DEN 28. JULI 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrig; Den svejtsiske Fagforeningskongres i Basel). — Lønbevægelser og Konflikter (Keramisk Forbund; Papirfabriksarbejderne paa Maglemølle; Skibssnedkerne i København; Snedkerne og Stolemagerne i København).

Kongresser

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrig afholder sin 4. Kongres i Dagene den 6.—10. August incl. i Stockholm. Til at repræsentere »De samvirkende Fagforbund« ved denne Kongres har vort Forretningsudvalg valgt Formanden, C. M. OLSEN.

Den svejtsiske Fagforeningskongres. I Dagene den 14.—16. April afholdt de svejtsiske Fagforeninger deres Kongres i *Basel*.

Der var mødt 411 Repræsentanter for 23 Forbund med 38,068 Medlemmer. Der var desuden mødt Delegerede for de fleste lokale Fællesorganisationer i Byerne i Svejts, samt for Arbejdernes politiske Organisationer; Redaktionerne for de socialdemokratiske Partiblade, havde ligeledes ladet sig repræsentere.

Flere af de større Forbund havde forud afholdt deres Kongresser, hvortil Broderorganisationerne i Udlandet havde sendt Repræsentanter. Flere af disse, deriblandt Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Formand, I. A. Hansen, var nærværende paa den almindelige svejtsiske Fagforeningskongres.

Af den foreliggende Beretning fremgaar det, at der indenfor Centralorganisationen, ved Slutningen af 1904 var følgende Medlemstal i de forskellige Forbund:

Typografer i det tyske Svejts 2223, Litografer 476, Bogbindere 450, Metalarbejdere 5629, Træarbejdere 3624, Tømrere 700, Glarmestre 274, Glasarbejdere 60, Murere 367, Stenarbejdere 1850, Billedskærere 96, Pottemagere 141, Tapetserere 175, Sadelmagere 210, Arbejdere i Næringsmiddel-Industrien 2025, Skifferdækkere 190, Uhrarbejdere 2338, Gravører 650, Emailleurer 150, Tekstilarbejdere 3400, Silkevævere 1050, Skomagere 529, Forgyldere 117, Romanske Typografforbund 770, Romanske Snedkerforbund 750, Spilledaasearbejdere 157, Skrædere 1714, Lokomotivfyrbødere 1300, Rangerfolk 724, Transportarbejdere 5200, Post-, Telegraf- og Toldfunktionærer 4138, Stationsarbejdere 128, Telefonarbejdere 197. *Tilsammen 41,802 Medlemmer.*

Udenfor Centralorganisationen fandtes enkelte Organisationer, mest kvindelige Arbejdere, med ca. 5600 Medl.

Det samlede Antal fagorganiserede Arbejdere i Sveits i 1904 var dermed ialt 47,400. For 1905 mangler der desværre samlede Oplysninger, men det nuværende Antal er næppe meget under 60,000. Metalarbejderforbundet tæller saaledes over 12,000 Medlemmer, Træarbejderforbundet 5500, Stenarbejderne 2300, Tekstilarbejderne 9000 osv.

Centralorganisationen har anmodet Staten om et aarligt Tilskud af 5000 Frcs., til Ansættelse af en italiensktalende Sekretær, men den fik Afslag. I Beretningen mindes med Tak, de fra Udlandet modtagne Bidrag til de talrige Konflikter, derunder et Beløb af 1000 Kr. fra De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Indtægterne i 1904 og 1905 var ialt ca. 98,500 Frcs., Udgifterne ca. 94,500 Frcs.

Et Punkt paa Dagsordenen var: Landsorganisationernes Stilling overfor den direkte Aktion som Kampmiddel.

(Tilhængerne af den direkte Aktion — direkte Handling — tager Afstand fra Arbejdernes Deltagelse i Lovgivningsarbejdet for Tilvejebringelsen af Arbejderbeskyttelseslove; de vil ingen Forhandling med Arbejdsgiverne, og ingen Overenskomster mellem disse og Arbejdernes Organisationer, men øjeblikkelig Kamp med Sejr eller Nederlag, naar Fordringen ikke bevilges. Red.)

Landsorganisationens Ledelse foreslog følgende Resolution, der vedtoges med 135 Stemmer mod 18:

»Fagforeningskongressens Delegerede« er af den Overbevisning, at en Forkortelse af Arbejdstiden ikke kan naas gennem »direkte Handling«, men kun gennem vedvarende og praktisk Organisationsarbejde. De anbefaler derfor Fagforeningerne at holde fast ved deres hidtil benyttede Virkemaade, i Bevidstheden om, at dette er den Vej, der snarest fører til Otte-Timersdagen og til virkelig Folkefrihed.

At arbejde for den »direkte Handling« nu for Tiden, vil ikke sige andet, end at sætte paa Spil i et eneste Øjeblik, hvad der gennem Aartier er bygget op ved møjsommeligt og opofrende Arbejde.

Vore Arbejderorganisationer maa gennem planmæssig, utrættelig Agitation, rette deres hele Virksomhed paa at samle og forene Arbejderne.

Under de bestaaende Forhold vilde den »direkte Handling« ikke være Arbejderne, men deres Modstandere, til Nytte. Men dem, der mener det alvorligt med Arbejdssagen, kan ikke ville dette.

Fagforeningskongressen forkaster derfor at beskæftige sig nærmere med den »direkte Handling«, og gaar dermed over til Dagsordenen.

Landorganisatonens Bestyrelse fremlagde Forslag til en *Reorganisation.* Den bekendte, af den svejstsiske Arbejderbevægelse saa højt fortjente Arbejdersekretær GREULICH fremlagde et herhen hørende Lovudkast. Han oplyste bl. a., at der i Svejts var over 600,000 Arbejdere, som egnede sig for Organisation; deraf var ca. 280,000 Fabriksarbejdere, 80,000 Bygningsarbejdere, 100,000 Haandværkssvende, 160,000 Hjemmearbejdere.

Et Forslag om at forandre Landsorganisationen til et Slags Sekretariat, forkastedes, hvorimod der vedtoges følgende:

Landsorganisationens Opgaver ere:

1. Oplysning overfor de forskellige Fagforbund angaaende de Punkter, hvor deres Interesser berøre hinanden.
2. At tilvejebringe Forbindelse og Forstaaelse mellem Fagforbundene ang. de Punkter, hvor en fælles Optræden er til deres Fordel.
3. At lede og foretage Agitationen blandt de Fag, som ikke ud af deres eget Forbund kan skaffe de til Agitationen tilstrækkelige eller egnede Kræfter.
4. At befordre Sammenslutningen af bestaaende Forbund til Industriforbund, for paa den Maade at sætte dem i Stand til selv at ordne deres Lønbevægelser.
5. For at muliggøre Opfyldelsen af disse Opgaver, skal Ledelsen udgive et fagligt og socialpolitisk Organ, udkommende to Gange om Maaneden, hvori Materiale vedrørende Arbejdernes økonomiske Befrielseskamp skal være samlet og ordnet paa en saadan Maade, at der derved gives vejledende Synspunkter for Bevægelsen.

Den hidtilværende *Strejkekasse* ophævedes, derimod bibeholdtes Sekretærens Deltagelse i Ordning af Lønbevægelser og Konflikter i smaa Forbund, der ikke har lønnede Funktionærer til Raadighed. Organisationerne skal mindst 14 Dage forinden de indleder en Lønbevægelse, give Centralledelsen Meddelelse derom. Denne skal, i overordentlige Tilfælde, foranstalte Pengeindsamlinger i hele Landet. Det forbydes Organisationerne at paaligne tvungne Bidrag til Strejker, der ikke varer udover 3 Uger.

Efter en lang Diskussion vedtoges det, med 120 Stemmer mod 117, at sætte Forbundenes Bidrag til Landsorganisationen til 3 Centimes pr. Maaned og Medlem. De 117 stemte for 4 Centimes. Ved en gentagen Behandling af Spørgsmaalet, besluttedes det, at lade det gaa til Urafstemning i Forbundene.*)

Blandt Beslutningerne kan nævnes:

Fremtidig optages der kun Organisationer, der staar paa Klassekampens Grund.

I Virksomheder med forskellige Fag, *ledes* Lønbevægelsen af det Fag, der har det største Arbejderantal, under stadig Forbindelse med de øvrige interesserede Forbund.

Et Forslag fra Tekstilarbejderne i Zürich om Foretagelsen af en energisk antimilitaristisk Agitation, forkastedes. Et Forslag, gaaende ud paa Fremme af den kooperative Bevægelse, vedtoges.

Lønbevægelser og Konflikter

Keramisk Forbund. Mellem Aktieselskabet »Aluminia« og Keramisk For-

*) Ved Urafstemningen er det højere Konting. senere vedt.

bund er der indgaaet Overenskomst angaaende Arbejds- og Lønforhold for Muselmalerinder, Blaamalerinder, Blaablomstermalerinder, Guldpolerersker og Overglassurmalere.

Arbejdstiden er fra Kl. 9—6 om Vinteren, og fra 1. April til 1. Oktober fra Kl. 8—5, heri indbefattet 1 Times Spise- og Hviletid. For unge Piger under 18 Aar, er Arbejdstiden dog kun fra 9—4 med 1 Times Spise- og Hviletid. Indenfor Tidsrummet 1. Maj—1. Oktober tilstaas der de nævnte Kvinder indtil 14 Dages Ferie, dog uden Løn.

Ved den indgaaede Overenskomst er der opnaaet ret betydelige Fordele for Malerinderne; der er saaledes foretaget Priskurantforhøjelser, som varierer fra 10 til 25 %. Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør d. 1. April 1908.

Papirfabriksarbejderne paa Maglemølle. Den 14. Juli forlod ca. 50 kvindelige Arbejdere paa Maglemølle Papirfabrik ved Næstved Arbejdet.

I Februar Maaned havde Ledelsen af Fabriken, der tilhører »De forenede Papirfabriker«, forlangt nogle Kvinder til, for Priskurantens Pris, at sortere Papir af et Format, der var dobbelt saa stort, som det i Priskuranten angivne Format. *Efter* Sorteringen adskilte Fabrikerne det større Format, hvorved de fik Arbejdet betydeligt billigere udført. Kvinderne protesterede straks mod denne Fremgangsmaade og forlangte mere Betaling, men de kunde ikke faa Sagen ordnet. Ved Paasketid skulde der sorteres et nyt Parti paa lignende Maade, og da Kvinderne atter krævede en højere Betaling, blev der lovet dem en Afgørelse, naar den stedlige Driftsleder, som var paa Rejse, kom hjem. Men heller ikke da kunde Arbejderne faa Sagen afgjort, idet Ledelsen ikke lod høre fra sig. Og da man nu for tredie Gang forlangte Arbejdet udført paa samme Maade, erklærede Kvinderne, at de vilde have Prisen derfor fastsat, forinden Arbejdet udførtes. Dette vilde Fabriken ikke, og Kvinderne forlod da Arbejdet.

Næste Dag lukkedes Fabriken for samtlige Arbejdere. Der beskæftiges ialt ca. 300 Personer.

Ved Forhandling mellem Papirfabrikarbejderforbundet og Direktionen for »De forenede Papirfabriker« er der senere opnaaet Enighed om at lade en Voldgiftsret afgøre Striden, med tilbagevirkende Kraft for Sorteringen af det sidste Parti. Den bestaaende Overenskomst indeholder iøvrigt Bestemmelse om, at Stridigheder af den her forefaldne Art skal afgøres ved Voldgift; det er derfor en Selvfølge, at heller ikke Fabrikerne havde Hjemmel til at foretage deres Lock-out.

Arbejdet genoptoges den 19. ds. af Kvinderne; Dagen efter af Mændene.

Skibssnedkerne i København. Paa Fællesmødet den 12. Juli af Repræsentanter for Jærnindustriens Sammenslutning og Snedkerforbundet vedtog man at henvise Behandlingen af de opstaaede Stridsspørgsmaal til lokal Forhandling mellem Ledelserne for Burmeister & Wains Skibsbyggeri og Flydedokken og deres Skibssnedkere.

Disse Forhandlinger er nu resulteret i, at man som Tillæg til Prislisten, har udarbejdet nogle Bestemmelser, som paa begge Pladser byder Garantier i den af Snedkerne ønskede Retning. De saaledes udarbejdede Bestemmelser, der ere godkendte af Skibssnedkernes Klub, træder i Kraft straks, og gaar i Hovedtrækkene ud paa, at Timelønsarbejde saa vidt muligt undgaas. Hvor det nødvendigvis maa finde Sted, vil det paa Refshaleøen blive udført af særlige Snedkere, der af den Grund erholder en højere Timeløn end den almindelige.

For Flydedokkens Vedkommende gælder en saalydende Bestemmelse:

> Naar Tillavning paa Værkstederne til Opstillingsarbejde ikke kan udføres i Akkord, tillægges der vedkommende Snedkers Timeløn 30 pCt.

Iøvrigt er der Bestemmelser, der sikrer Snedkerne Tillæg til Akkorderne, naar der sættes for mange Arbejdere dertil, samt til Slumpakkorder, naar disse bevislig er ansat lavere end de faste Akkorder.

Snedkerne og Stolemagerne i København. Den 17. ds. modtog vort Forretningsudvalg fra Arbejdsgiverforeningen et Brev, hvori meddeles,

at Snedkernes og Stolemagernes Fagforening har standset Arbejdet hos et af Afdelingens Medlemmer (Snedkerlavets Afdeling for Møbelsnedkere) midt under Forhandlingerne om en ny Priskurant og uden nogetsomhelst Hensyn til Bestemmelsen i § 11 i den sidst afsluttede foreløbige Overenskomst af 4. April d. A., hvori bestemmes, at en Arbejdsstandsning ikke fra nogen Side maa iværksættes uden forudgaaende Forhandling osv.

Brevet oplyste endvidere, at man efter Anmodning fra Lavets Møbelsnedkerafdeling vilde forelægge en »kompetent Forsamling« (Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg) Forslag om Lockout overfor Medlemmerne af Snedkernes og Stolemagernes Fagforening.

Den 21. ds. modtoges Meddelelse om, at Lock-out'en var besluttet at skulle finde Sted d. 3. August d. A., hvis der ikke forinden var tilvejebragt en tilfredsstillende Ordning. Arbejdsgiverforeningen føjede dog til i denne Skrivelse, at den var villig til at optage en Forhandling.

I den anførte Anledning har vort Forretningsudvalg anmodet Snedkerforbundet om Oplysninger. Disse er fremsat i nedenstaaende Skrivelse af 22. ds. fra Snedkerforbundet til vort Forretningsudvalg:

I Anledning af den til den 3. August bebudede Lock-out i Møbelsnedkerfaget, foranlediget ved en paa »Københavns Stolefabrik« iværksat Strejke, skal vi tillade os at meddele følgende:

Som det vil erindres, var den tidligere Lønoverenskomst for Møbelsnedkerfaget i København opsagt, og ophørte den 1. April d. A.

Ved Forhandling var man tildels enedes om en ny Ordning, samt om en Rettesnor, hvorefter det endnu manglende skulde udarbejdes. Og den omfattende Efterskrift foreskriver bl. a., at de endnu resterende Priser (udarbejdede efter den givne Rettesnor) skal være gældende fra 2. April d. A. Et enkelt Afsnit (Prislisten for moderne Møbler) udarbejdes dog med Frist til 1ste September d. A.

Laugets og Fagforeningens Fællesudvalg har i den forløbne Tid siden April søgt afgjort de Smaa-Spørgsmaal, som resterede.

Et af disse Spørgsmaal er Prislisten for Stolefabrikerne. Dets Afgørelse er blevet stærkt forsinket, eftersom Prislisterne skulde gælde fra 2. April. Prislisterne ere reviderede paa Grundlag af de gamle Priser og efter den givne Rettesnor.

Under Forhandlingerne hævdede Mestrene, at der for Bonearbejdet burde være to Priser (1. og 2. Klasses). Dette ganske nye Princip var Svendene imod, fordi 2. Klasses Prisen kunde gøre 1. Klasses Prisen illusorisk.

Man var i Udvalget enig om, at de udarbejdede Priser var 1. Klasses. For at bifalde Mestrenes Forslag om, at Lønnen for 2. Klasses Boning var 15. pCt. lavere, forlangte Svendene et Tillæg for Hjemmearbejde. Dette gik i Orden, men nu forlangte Mestrene 20 pCt. Fradrag for 2. Klasses Boning, ligesom Mestrene iøvrigt i denne Sag har haft flere andre Standpunkter.

Imidlertid var den fastsatte 1. Klasses Pris for Boning traadt i Kraft paa alle Fabriker med Undtagelse af »Københavns Stolefabrik«, der betalte de gamle Priser. Stoleudvalget havde opgivet at enes om 2. Klasses Priser. — Udvalget var sprængt.

Stolepolererne paa »Københavns Stolefabrik« har gentagende henvendt sig til Fabriken og forlangt deres Regnskab opgjort. Derpaa har de faaet til Svar, at der næppe var noget at opgøre. Og da Fabrikanten den 14. Juli udtalte til Polererne, at han i hvert Fald aldrig vilde betale 1. Klasses Priser for noget som helst Arbejde, standsede Polererne Arbejdet. De meddelte straks Standsningen til Møbelsnedkernes Fagforening, som fandt deres Optræden berettiget.

Dette er, hvad der er sket.

Arbejdsgiverforeningen antyder i sin Skrivelse af 17. ds. til De samvirkende Fagforbund, at Fagforeningen har gjort Brud paa den for Tiden gældende Overenskomst, Regulat. § 11.

Denne lyder saaledes:

»Parterne ere enige om, at Uoverensstemmelser til enhver Tid søges løste uden Arbejdsstandsning. Tvivlsspørgsmaal angaaende Overenskomstens Forstaaelse, som ikke ere løste ved Mægling, henvises i hvert enkelt Tilfælde til Fagets Voldgiftsret.«

Da der har været forhandlet videre siden April om det her omhandlede Spørgsmaal, med det Resultat, at Fællesudvalgets Forhandlinger ere afbrudte, kan man ikke med Grund paastaa, at Uoverensstemmelsen ikke er «søgt» løst af Fagforeningen.

Og Henvisning til Fagets Voldgiftsret vil formentlig ikke være paa sin Plads i dette Tilfælde, hvor det drejer sig om en Overenskomsts Fastsættelse, ikke om dens Forstaaelse.

Snedkerforbundets Forretningsudvalg deltager gærne i en Forhandling, hvis en saadan foranstaltes af Hoved-Organisationerne.

Da denne Skrivelse indeholder en Redegørelse af det hele Forhold, set fra Arbejdernes Synspunkt, er den blevet tilstillet Arbejdsgiverforeningen i Afskrift, samtidig med, at Arbejdsgiverforeningen opfordredes til at bestemme Tiden for Afholdelse af et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Snedkerlavet, Snedkerforbundet og for Forretningsudvalgene for De samvirkende Fagforbund og Arbejdsgiverforeningen.

Et Fællesmøde er derefter fastsat til Fredag den 27. ds.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 5 * KØBENHAVN DEN 4. AUGUST 1906 * 3. AARGANG

INDHOLD: Ulykkesforsikringen. — Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne i København; Pottemagerne; Snedkerne og Stolemagerne i København; Skibsbygningsarbejderne ved Clydefloden i Skotland). — Arbejdsløsheden i Danmark i Maj Maaned 1906.

Ulykkesforsikringen

I »Arbejderen« Nr. 44, 2. Aargang, tillod vi os at aftrykke en Artikel af Fuldmægtig ved Arbejder-Forsikringsraadet, Hr. cand. mag. V. FABER, i det af Hr. Faber udgivne »*Tidsskrift for Arbejderforsikring*«. Artiklen indeholdt en Vejledning ved *Anmeldelse af Ulykkestilfælde*. Hr. Faber har i Tidsskriftet for Juli fortsat sin Vejledning med en Artikel om *Dagpengeretten*, som vi gengiver nedenfor.

De Rettigheder Arbejderne har efter den nuværende Lovgivning er saa faa, at Fagorganisationerne har Anledning til i den videste Udstrækning at gøre sig bekendt med disse Rettigheder, hvor Lejlighed dertil gives, og at lade Oplysningerne gaa videre til deres Medlemmer.

II

Dagpengeretten.

De Bestemmelser angaaende Ydelse af Dagpenge, der findes i Ulykkesforsikringsloven af 7de Januar 1898, ere forandrede ved Lov om Tillæg til samme af 15de Maj 1903. Jeg skal i det følgende give en kort Redegørelse for de saaledes forandrede Dagpengeregler.

Paragraf 1 i Tillægsloven af 15de Maj 1903 indeholder følgende Bestemmelse: »Har en Arbejder været Genstand for et under Loven af 7de Januar 1898 hørende Ulykkestilfælde, der medfører Nedsættelse af hans Arbejdsevne ud over 13 Uger, tilkommer der ham, fra Udløbet af den 13. Uge, Dagpenge overensstemmende med Forskrifterne i nærværende Lov.« Den Tvivl, der paa Grund af det noget uklare Udtryk »ud over 13 Uger« i visse Tilfælde, kunde være til Stede med Hensyn til Spørgsmaalet om Tidspunktet for Dagpengerettens Indtræden, har Raadet fjernet, idet det under den 21de Oktober 1905 har besvaret en Forespørgsel desangaaende derhen, »at Bestemmelserne i Lov af 15de Maj 1903, jfr. Lov af 7de Januar 1898, § 5 Nr. 1, efter Raadets Formening ere saaledes at forstaa, at der tilkommer en Arbejder Krav paa Dagpenge efter Ulykkesforsikringsloven fra Udløbet af den 13. Uge efter Ulykkestilfældets Indtræden, naar Betingelserne herfor iøvrigt foreligge, uanset om han indenfor nævnte Tidsrum maatte have været i Stand til midlertidig at genoptage sit Arbejde«.

Loven af 15de Maj 1903, forstaaet paa den angivne Maade, tilsiger altsaa en Arbejder, der er bleven ramt af et under Ulykkesforsikringsloven hørende Ulykkestilfælde, og hvis Arbejdsevne, ved Begyndelsen af den 14. Uge efter Ulykkestilfældets Indtræden, er nedsat paa Grund af den ham overgaaede Beskadigelse, Ret til Dagpenge i Overensstemmelse med Lovens Forskrifter. Loven fastsætter herved en Karenstid af 13 Uger, for hvilket Tidsrum Arbejderen er henvist til selv at sikre sig Dagpenge ved at indtræde i en Sygekasse eller ved paa anden Maade at forsikre sig *). Af Arbejderforsikrings-Raadets Opgørelse af, hvormange af de Tilskadekomne, der ere i Sygekasse, fremgaar det, at ca. 60 pCt. af samtlige Tilskadekomne ere Sygekassemedlemmer. Det er ganske vist et respektabelt Tal, der tjener Arbejdernes Forsynlighed til Ære, men paa den anden Side viser det tillige, at der endnu er mange, der staa udenfor Sygekasserne, og for de fleste af dem vil et, ved et Ulykkestilfælde forvoldt 13 Ugers Indtægtstab, sikkert medføre, om ikke ligefrem Nød, saa dog saadanne økonomiske Vanskeligheder, som sent vil forvindes. Det kan derfor ikke tidt og kraftigt nok gentages, at alle Arbejdere, der kunne komme i en Sygekasse, ufortøvet bør indmelde sig i en saadan. Tilbage bliver jo desværre en Mængde Arbejdere, der paa Grund af Alder eller daarligt Helbred ikke kunne finde Optagelse i nogen Sygekasse. For dem indeholder Ulykkesforsikringsloven ingen Undtagelsesbestemmelse, og de vil derfor, som Regel, ved indtrædende Ulykkestilfælde være ret vanskeligt stillede, men maaske

*) »Tidsskrift for Arbejderforsikring« indeholder alle vigtige officielle Afgørelser og Tilkendegivelser vedrørende de danske sociale Forsikrings- og Forsørgelseslove, samt Meddelelser om social Lovgivning i Ind- og Udland. Det udkommer en Gang om Maaneden. Prisen er 2 Kr. halvaarlig; frit tilbragt. Redaktion og Ekspedition: Holstejnsgade 49, 4. Sal.

*) Det skal dog bemærkes, at adskillige Arbejdsgivere ved Tillægsforsikringer ogsaa sikrer deres Arbejdere Dagpenge i de første 13 Uger efter Ulykkestilfældet.

kan der ved en Revision af Lovgivningen raades Bod paa dette Forhold.

I Henhold til Lovens § 2 udgør Dagpengenes Størrelse 3 Femtedele af den Tilskadekomnes Dagløn, dog ikke over 2 Kr. og ikke under 1 Kr. daglig. Daglønnen udfindes ved at dele Aarsfortjenesten med 300. For hver Uge betales Dagpenge for 7 Dage, altsaa ogsaa for Søn- og Helligdage. Delvise Dagpenge ydes ikke. — En Arbejder med en Aarsindtægt af 1000 Kr. og derover har altsaa efter disse Regler Krav paa 2 Kr. om Dagen, eller 14 Kr. om Ugen. En Arbejder med en Aarsindtægt af 500 Kr. og derunder har Krav paa 1 Kr. om Dagen eller 7 Kr. om Ugen. Til en Aarsindtægt mellem 500 Kr. og 1000 Kr. svarer en Dagpenge mellem 1 og 2 Kr.

Retten til at oppebære Dagpenge fra Udløbet af den 13. Uge efter Ulykkestilfældet er, som nævnt, betinget af, at Nedsættelse af Arbejdsevnen er til Stede. Dette anses ifølge Lovens § 3 at være Tilfældet, saalænge den Tilskadekomne, paa Grund af den ham overgaaede Beskadigelse, ikke er i Stand til at optage et Arbejde af samme Art som hans tidligere. Denne Bestemmelse hænger nøje sammen med Bestemmelsen om, at delvise Dagpenge ikke ydes. Begge Bestemmelser ere ny og fandtes saaledes ikke i Loven af 7de Januar 1898, der tillod Ydelse af delvise Dagpenge, eftersom Arbejdsudygtigheden formentes at være mer eller mindre fuldstændig. Da Erfaringen imidlertid viste, at en Arbejder, der efter Lægens Erklæring havde en eller anden Brøkdel af sin Arbejdsevne tilbage, som Regel meget vanskelig kunde finde en passende lettere Beskæftigelse, hvorved han kunde udnytte sin resterende Arbejdsevne og tjene en Dagløn, der kunde supplere de ham ydede delvise Dagpenge, fandt Lovgivningsmagten, at dette Forhold burde ændres. Hensigten med de nye Bestemmelser er da at tilsikre en Arbejder fulde Dagpenge som Erstatning for Afsavn af Løn, indtil det Øjeblik, da han er bleven saa rask, at han atter kan tage fat ved sin vante Beskæftigelse og tjene sædvanlig Løn.

I saadanne Tilfælde, hvor Arbejdsgiveren vedbliver at yde en dag- eller ugelønnet Arbejder den fulde Løn, uagtet denne ikke er fuldstændig arbejdsdygtig, er Arbejdsgiveren, i Henhold til Lovens § 9, berettiget til derimod at oppebære de Arbejderen, hos Forsikringsselskabet, efter den tegnede Forsikring tilkommende Dagpenge.

Det paahviler Arbejderen ved Lægeerklæring at godtgøre, at han ikke er i Stand til at optage et Arbejde af samme Art som hans tidligere. Til Brug for Lægen ved Udstedelsen af en saadan Attest sendes enhver Arbejder, hvis Sag af Arbejderforsikringsraadet er erkendt at henhøre under Ulykkesforsikringsloven, to enslydende Blanketter. Disse Blanketter bør af Arbejderen i Løbet af den 13de Uge efter Ulykkestilfældet forelægges den behandlende Læge til Udfyldning, og derefter sendes til Arbejdsgiveren, som besørger dem videresendt, henholdsvis til Arbejderforsikringsraadet og vedkommende Forsikringsselskab. Denne Attest, udstedt i 2 Eksemplarer, betales af Arbejderen. I Henhold til den af Indenrigsministeriet fastsatte Lægetakst, er Betalingen 2 Kr. for begge Eksemplarer. Med det Eksemplar af Lægeerklæringen om Dagpengeret, der fremsendes til Raadet, skal følge en Meddelelse fra Arbejdsgiveren om, hvorledes Dagpengene ere fastsatte. Det paahviler den, der var Arbejdsgiver for den Tilskadekomne, da Ulykken skete, i saa stor Udstrækning som muligt at yde den Tilskadekomne Bistand med Dagpengeforholdenes Ordning, derunder ogsaa særlig at drage Omsorg for, at Udbetalingen sker ved hver Uges Udgang for den forløbne Uge og med det fastsatte Beløb.

Arbejdsgiveren eller vedkommende anerkendte Forsikringsselskab er berettiget til at forlange fornyet Lægeerklæring fremsendt hver Uge, til Godtgørelse af, at Dagpengeret fremdeles er til Stede, mod at betale de dermed forbundne Omkostninger. I Henhold til den af Indenrigsministeriet fastsatte Lægetakst, er Betalingen for disse Erklæringer (Sygesedler) 1 Kr. for hver Maaneds Attester, dog ikke udover 4 Kr. ialt.

Arbejderforsikrings-Raadet kan, saafremt Forholdene gøre det ønskeligt, bestemme, at Dagpengene skulle indbetales til det, for at Raadet derefter kan udbetale dem til den Tilskadekomne, ligesom Raadet ogsaa kan udrede Dagpengene til de Tilskadekomne efter de givne Regler, og derpaa inddrage det udlagte Beløb hos Arbejdsgiveren eller Forsikringsselskabet.

Angaaende Dagpengenes Løbetid fastsætter Lovens § 4 følgende Regler: 1) Hvor Ulykkestilfældet kun medfører en forbigaaende Nedsættelse af Arbejdsevnen, ophører Dagpengene at løbe fra det Tidspunkt, hvor den Tilskadekomne atter er i Stand til at optage et Arbejde af samme Art, som hans tidligere. 2) Hvor Tilfældet medfører blivende Nedsættelse af Arbejdsevnen, vedbliver Dagpengene, for saa vidt Betingelserne for sammes Ydelse iøvrigt ere til Stede, at løbe, indtil Raadets Fastsættelse af Invaliditets-Erstatningen foreligger. 3) Hvor Tilfældet medfører Døden, vedbliver Dagpengene, under samme Betingelser, at løbe indtil Dødsdagen. — I Henhold til sidste Punktum i Lovens § 3 vedbliver Dagpengeydelsen dog ingensinde længere end til Aarsdagen for Ulykkestilfældets Indtræden.

Alle Tvivlsmaal om Dagpengene afgøres af Arbejderforsikrings-Raadet.

Lønbevægelser og Konflikter

Bagerne i København. I November 1898 blev der ved en Voldgiftsret, bestaaende af d'Hrr. KASPAR ROSTRUP, J. JENSEN og TRIER, fastsat et Lønnings- og Arbejdsregulativ for *Rugbrødsbagerier og Brødfabrikker* i København og Omegn og et dito for *Fintbrøds- og Kagebagerier* indenfor det samme Omraade. Forud for Voldgiftens Nedsættelse havde der været en partiel Strejke

paa 8 Dage og en efterfølgende Lock-out paa 12 Dage hos Lavsmestrene i Kbhvn.

Ved disse Overenskomster fik Bagersvendene en Forhøjelse af Lønnen, tilligemed en delvis Nedsættelse af Arbejdstiden. Denne blev for *Fintbrødsog Kagebagerier* fastsat til 11 Timer med Fradag af 1½ Time til Spise- og Hviletid. I *Rugbrødsbagerier og Brødfabrikker* blev Arbejdstiden i de almindelige Bagerier den samme, som i Fintbrødsbagerierne; i Bagerier og Fabrikker, hvor der anvendes mekanisk Drift, og som drives med mere end et Hold Mandskab, blev Arbejdstiden 9½ Time med 1½ Time Spisetid — altsaa 8 Timers effektivt Arbejde —, og i Virksomheder med uafbrudt Drift: 8 Timer uden fast Spisetid. I saadanne Virksomheder skal Mandskabet deles i tre Hold.

Disse Regulativer ønsker Bagerforbundet nu ændret derhen, at der søges gennemført en Arbejdstid paa 9 Timer, indbefattet en halv Time Spisetid i Fintbrøds- og Kagebagerier, og en Arbejdstid paa 8 Timer uden fast Spisetid i alle Rugbrødsbagerier og Rugbrødsfabrikker. Endvidere ønsker man indført nogle Ændringer i Regulativernes Ordlyd, medens man ikke forlanger Forhøjelse af de bestaaende Ugelønninger.

Forretningsudvalget har — navnlig under Hensyn til, at de vedtagne Spisetider ikke fuldt ud overholdes, men gaar ind i Arbejdstiden og betales som Overarbejde — givet sin Tilslutning til, at de bestaaende Overenskomster opsiges til Ophør den 1. Oktober d. A. og at de nævnte Fordringer forelægges Arbejdsgiverne.

Pottemagerne. Vi meddelte tidligere, at Pottemagernes Fagforening, ved Forhandling med Arbejdsgivernes Organisation, havde gennemført en ny, forbedret Priskurant.

Udenfor Mesterforeningen var der dog enkelte Mestre med tilsammen ca. 25 Mand, og hos disse Mestre har man senere søgt Overenskomsten gennemført. Dette lykkedes ogsaa hos de fleste Mestre, med Undtagelse af nogle faa Mestre med ialt 8 Svende, hvorfor Arbejdet hos disse Mestre er nedladt. Arbejdsstandsningen er sanktioneret af vort Forretningsudvalg.

Snedkerne og Stolemagerne i København. Ved det i vort sidste Numer omtalte Fællesmøde den 27. ds. blev der, efter en Forhandling paa 4 Timer, endelig Enighed om følgende:

Ved et i Dag i Arbejdsgiverforeningen afholdt Møde mellem Repræsentanter for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, De samvirkende Fagforbund, Snedkerlavet og Snedkerforbundet, enedes man om, at Strejken paa Københavns Stolefabrik hæves, og Lock-out'en aflyses. Arbejdet genoptoges Mandag Morgen den 30. ds.

Forhandlingerne angaaende Priserne for 2. Klasses Boning genoptages. Indtil disse Forhandlinger er afsluttede, gælder for Københavns Stolefabrik en Betaling for Boning, der er 20 pCt. lavere end den vedtagne Betaling for 1. Klasses Boning. Denne Pris gives tilbagevirkende Kraft til den 6. April d. A.

Fællesmødet er enigt i at udtale Ønsket om, at de Forhandlinger, der endnu staar tilbage at føre angaaende alle de øvrige Forhold indenfor Møbelsnedkerfaget i København, maa blive afsluttede snarest muligt, og i hvert Fald saa betids, at den endelige Ordning kan foreligge senest den 1. September d. A.

Den foreløbige Overenskomst er underskrevet af N. ANDERSEN, C. M. OLSEN, KASPAR ROSTRUP og CARL GRAN som Repræsentanter for de Organisationer, der var repræsenterede paa Mødet.

Skibsbygningsarbejderne ved Clydefloden i Skotland,*) som gennem deres Organisationer har forhandlet siden 1904 om Indførelse af ugentlig Udbetaling i Stedet for den nuværende Udbetaling hver 14. Dag, har nu endelig naaet deres Ønske i saa Henseende, ad fredelig Vej. Landsorganisationens Aarsberetning meddeler at den ugentlige Udbetaling tager sin Begyndelse i Juli d. A.

Der har i en længere Aarrække, fra de enkelte Organisationers Side været gjort Tilløb til denne Reform. Men da Organisationerne stod spredt, kunde der ingen Resultat naas. Først derved, at der gennem *Landsorganisationen* (General Federation of Trade Unions) blev tilvejebragt et Samarbejde mellem Organisationerne, har det været muligt at faa et samlet Udtryk for Skibsbygningsarbejdernes Mening om denne Sag.

Arbejderne ved de store Skibsbyggerier ved Clyde er nemlig fordelt paa ikke mindre end 21 forskellige Organi-

*) Se »Arbejderen« Nr. 53, 2. Aargang.

sationer, idet nogle tilhører de større Landsforbund, der har Medlemmer i alle Dele af Storbritanien og Irland, medens andre tilhører lokale Organisationer eller specielt skotske Forbund.

At man ved Samarbejde har kunnet naa at faa ordnet et Spørgsmaal, hvorpaa der, uden Resultat, har været arbejdet i mange Aar, men gennem spredte Meningstilkendegivelser, har formentlig banet Vejen for et fremtidigt Samarbejde ogsaa om andre Spørgsmaal, hvor Arbejderne i Skibsbygningsindustrien ved Clyde har fælles Interesser, ligesom der formentlig ogsaa er banet Vej for en Tilstand, hvor ikke Arbejderne i de samme Fag og i samme Industri, staar splittede i forskellige Organisationer, saaledes som det nu er Tilfældet baade med Kedelsmede, Maskinarbejdere, Skibsbyggere o. a.

Paa det afsluttende Møde i *Glasgow* den 31. Maj var den almindelige Mening den, at man for Fremtiden, mere end hidtil, maatte samarbejde under Lønbevægelser i Skibsindustrien.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Maj Maaned 1906.

Der foreligger Oplysninger fra ialt 45 Organisationer med tilsammen 32,295 Medlemmer. Heraf havde 34 Organisationer med ialt 26,807 Medlemmer 948 Arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden. 11 Organisationer med ialt 5488 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maj Maaned.

*

I ovenstaaende Tabel mangler en Del Fag, som ikke endnu til Forretningsudvalget for De samv. Fagforbund har indsendt deres Oplysninger om Antallet af deres Arbejdsløse osv. I den Anledning tillader vi os at opfordre saavel Forbundene som de enkeltvis indmeldte Foreninger til at indsende deres Oplysnings-Skemaer i udfyldt Stand *senest den 20.* i den Maaned, der følger umiddelbart efter den Maaned for hvilken Oplysningerne gælder.

Oplysningerne søges, for at man til enhver Tid kan have et Overblik over Arbejdsforholdene her i Landet, hvorfor det er nødvendigt, at Skemaerne indsendes, *uanset om der i den paagældende Maaned har været Arbejdsløse i Faget eller ikke.*

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Bagere o. Kondit.	118	2316	104	97	2098	80
Barberer o. Frisør	18	265	13			
Barnevognsarb.						
Billedskærere	7	71	2			
Blikkenslagere		1400	50		250	10
Bogbindere	74	715	32	8	205	8
Brolæggere	10		8			
Bryggeriarb.			1			
Elektrikere	6	84	2	1	14	1
Filehuggere	5	40	2			
Frihavnsarbejd.						
Gas- og Vandarb.	8	95	2			
Glarmestre			10			
Gørtl. o. Metalar.	9	108	7	8	64	3
Glasarbejdere	8	208	8			
Handskemagere	6	162	6			
Hattearbejdere	2	54	2	2	54	2
Hvidgarvere	4	92	3	3	66	2
Instrumentmag., mek. og opt.						
Jærn- o. Metalslib	4	49	1			
Karetmagere	2	42	2	3	42	
Kedel-o. Maskinp	22	358	9	7	133	6
Keramikere						
Korkskærere	2	42	2			
Kurvemagere						
Lohgarvere	2	36	2	2	44	2
Malere						
Metaltrykkere	5	64	2			
Murere	150		22	100		13
Møllere	4	80	4	3	42	2
Ovnsættere	4	26	6			
Pottemagere						
Rebslagere						17
Sadelm. o Tapets	15	375	15	5	125	5
Savværksarb.						
Maskinsnedker	18	191	7	28	592	23
Sejlmagere						
Skibstømrere	1	10	1	6	78	7
Skraatobaksarb.	2	50	2	4	86	5
Skrædere (Dansk Skræderforb.)						
Skotøjsarbejdere	4	38		3	58	1
Smede-o. Maskin.			98			52
Stenarbejdere	4	100	3			1
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.						
Trælastarbejdere		1200				
Tømrere			185			97

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 6 ✻ KØBENHAVN DEN 11. AUGUST 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Guld- og Sølvarbejderne i Randers; Kuskene i København; Møllerstrejken paa Munke Mølle i Odense; Pianofortearbejderne; Sølvpolererne i København). — Kongresser (Bødkerforbundet). — Meddelelser.

Lønbevægelser og Konflikter

Guld- og Sølvarbejderne i Randers. Ved Forhandling er det lykkedes at gennemføre en ny Overenskomst for Guld- og Sølvarbejderne i Randers. Lønnen er fastsat til 18, 21 og 24 Kr. pr. Uge, henholdsvis i det 1., 2. og 3. Aar efter udstaaet Lære.

Arbejdstiden er fastsat til 9½ Time daglig. Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør den 18. Maj 1909.

Kuskene i København. I Henhold til den Overenskomst mellem Vognmændene i København og Dansk Arbejdsmandsforbund, der blev indgaaet sidste Efteraar, har der siden Slutningen af Maj d. A. været forhandlet mellem Repræsentanter for Vognmændene og Forbundet om en Overenskomst for Kuskene. Der var i Udvalget opnaaet Enighed om et Forslag til Overenskomst.

Der er imidlertid sket dette, at Københavns Vognmandsforening har forkastet Fællesudvalgets Forslag, hvorimod Kuskenes Generalforsamling har godkendt Forslaget.

Forbundet har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til, at meddele Arbejdsgiverforeningen Strejkevarslet til den 18. ds., for derved at bringe Vognmandsforeningen til at respektere den Overenskomst, hvorom Udvalgene var enige.

Forretningsudvalget har imødekommet Forbundets Anmodning.

Møllerstrejken paa Munke Mølle i Odense afsluttet. I Juni Maaned 1904 nedlagde Møllerne paa Munke Mølle Arbejdet, navnlig fordi Aktieselskabet forelagde Møllerne Kontrakter til Underskrift, som indeholdt Bestemmelse om, at de, hvis de forlod Fabriken, ikke maatte tage Arbejde paa andre Fabriker i Odense og Omegn i de 12 første Maaneder, og ved Brud af Kontrakten skulde Arbejderne betale Selskabet 2000 Kr.

Lønningerne paa Fabriken var meget smaa; helt nede paa 12, 13, 15 og 19 Kr. pr. Uge.

Efter at Kampen har været ført af Mølleriarbejderforbundet mod Selskabet i over 2½ Aar, har man nu kunnet afslutte Striden med det Resultat, at Lønningerne paa Fabriken er hævet til 18, 19 og 20 Kr. pr. Uge.

Overarbejdet er forhøjet med 5 Øre pr. Time, og desuden er Organisationsretten anerkendt.

Pianofortearbejderne. Den 1. August fandt der atter en Sammenkomst Sted, mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, for at søge de tilbageværende Uoverensstemmelser mellem Pianofabrikanterne og Pianofortearbejderne fjernede.

Paa Mødet den 14. Juli gik Fabrikanterne ind paa, at forhandle hver med sine Arbejdere om en Regulering af de bestaaende Prislister, og paa at der ikke maatte lægges Fabrikanterne Hindringer i Vejen for at indgaa paa Lønforhøjelser. Paa Trods af de givne Løfter har Fabrikanterne alligevel forhindret en Forhandling, om de af Arbejderne ønskede Lønforhøjelser, hvilket Arbejdernes Repræsentanter ganske naturlig var misfornøjede med, og de ankede over, at Fabrikanterne ikke havde holdt flere andre givne Løfter.

Fabrikanterne var særlig indignerede over, at Fagforeningen krævede, at 2 saakaldte Formænd hos Hr. Hindsberg skulde afskediges, og 3 Formænd hos Hornung & Møller skulde indtræde i Fagforeningen.

Arbejdsgiverne vilde kun gaa med til at lade Spørgsmaalet om Afskedigelsen af den ene af Hindsbergs »Formænd« afgøre af en Voldgiftsret; de øvrige Fordringer afviste Fabrikanterne.

For muligt at naa til en Afslutning af Striden, frafaldt Arbejderne Kravet om, at Formændene hos Hornung & Møller skulde indtræde i Organisationen mod at der gaves Garantier for, at der ikke ansættes fingerede Formænd.

Arbejderne tilbød endvidere, at frafalde et Krav om en fastsat Lærlingeløn.

Trods Arbejdernes imødekommende Tilbud, lykkedes det dog ikke at naa til et Resultat. Fabrikanterne krævede, at Arbejderne skulde frafalde alle deres Krav, og da de nægtede at indgaa herpaa, afbrød Fabrikanterne Forhandlingerne.

Med sædvanlig Ekspedithed mødte Arbejdsgiverforeningen den 2. August med Meddelelse om, at dens Hovedbestyrelse havde vedtaget, at forelægge en ekstra Generalforsamling Forslag om, at der iværksættes Lock-out i det Omfang, som er fornødent for at bringe de forhaanden værende Konflikter, derunder navnlig Konflikten i Pianofaget, til Afslutning.

Som Svar herpaa sendte vort Forretningsudvalg under 3. August Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget for
Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Modtaget æret Skrivelse af G. D. Saavel dennes Form som dens Indhold har forundret vort Forretningsudvalg meget; det maa forbeholde sig alt fornødent med Hensyn til Samme.

Vort Forretningsudvalg maa beklage, at de Forhandlinger, der skulde finde Sted mellem Repræsentanter for Pianofortefabrikanterne og Pianofortearbejderne, i Henhold til Beslutning paa et Fællesmøde den 14. Juli d. A., ikke er ført til Ende; for nogle af de uafgjorte Spørgsmaal er der end ikke paabegyndt en Forhandling. For dette bærer Arbejdsgiverforeningen Skylden.

Hvis Arbejdsgiverforeningen, med den her valgte Fremgangsmaade, ønsker at fravige den Praksis, der hidtil er fulgt mellem Hovedorganisationerne, kan vi ikke hindre den deri, men det er vor Tro, at en Fortsættelse af Forhandlingerne lettere vilde føre til en Afslutning af Pianokonflikten.

P. F. V.
C. M. Olsen.

Arbejdsgiverforeningen har derefter den 6. August sendt De samvirkende Fagforbund en saalydende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Anledning af det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 3. ds. skal jeg tillade mig at henlede Opmærksomheden paa, at naar der ikke ved Afslutningen af det sidste Fællesmøde, angaaende Konflikten i Pianofaget, blev stillet Forslag fra Arbejdsgiverforeningens Side om Afholdelse af et nyt Fællesmøde, var dette nærmest foranlediget ved, at der gentagne Gange fra Arbejdernes Repræsentanter er fremsat Besværing over, at de er bleven kaldt til Møde, uden at der fra Arbejdsgivernes Side blev tilbudt dem noget nævneværdigt af det, de ønskede, og da Arbejdsgivernes Repræsentanter ved Mødet den 1. August var gaaede til den yderste Grænse af de Indrømmelser, som kunde gives, og disse desuagtet blev refuserede fra Arbejdernes Side, eller mødte med yderligere Krav, fandt man ikke, at der var tilstrækkelig Anledning til at beslaglægge Arbejderrepræsentanternes Tid til noget nyt Møde, idet man maatte anse et saadant for frugtesløst.

Skulde det ærede Forretningsudvalg imidlertid være af en anden Anskuelse, vil Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg — i fuld Overensstemmelse med den hidtil fulgte Praksis, som vi ikke har fraveget og ikke ønsker at fravige — være villigt til at tage Del i et nyt Fællesmøde.

P. F. V
N. Andersen.

Samme Dag sendte vort Forretningsudvalg Arbejdsgiverforeningen følgende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget for
Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Modtaget det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 6. ds. Naar det i Skrivelsen siges, at de Indrømmelser, som Arbejdsgiverne er fremkomne med, er blevet refuserede fra Arbejdernes Side, eller mødt med yderligere Krav, da kunne vi ikke anerkende Rigtigheden heraf.

Paa Fællesmødet den 14. Juli gik Fabrikanterne ind paa at forhandle enkeltvis med Arbejderne om Forhøjelse af Akkordpriserne, og de erklærede, at Pianofabrikantforeningen vilde give sine Medlemmer frie Hænder til at forhandle, hver med sine Arbejdere om eventuelle Forhøjelser. Dette Løfte har Pianofortefabrikanterne ikke holdt, de har tværtimod forhindret, at der optoges Forhandling om de af Arbejderne ønskede Ændringer i Prislisterne.

Fabrikantforeningens Formand lovede paa Fællesmødet den 21. Juli at fremkomme med Forslag til en Akkordordning for Lakere-Arbejdet paa hans Fabrik; dette har han undladt. Desuden har Pianofabrikantforeningen endnu intet Hensyn taget til Forslaget, som er tilsendt den af Maskinsnedkerne.

Arbejdernes Repræsentanter har saaledes ikke refuseret de af Arbejdsgiverne gjorte Indrømmelser, og slet ikke rejst nye Krav, de har kun krævet, at de Beslutninger, der toges paa et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter, skal respekteres, og heri maa vi give Arbejderne Ret.

Vi tror, at deres Forretningsudvalg er af samme Mening.

Da der imidlertid er delte Meninger om Aarsagen til, at Konflikten i Pianofaget endnu ikke er afsluttet, er vi villige til at deltage i et nyt Fællesmøde mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund og de interesserede Parter, og Tid og Sted for Afholdelse af et Fællesmøde bedes os da meddelt.

P. F. V.
I Formandens Fraværelse
P. KNUDSEN,
Næstformand.

Efter Udvekslingen af disse Skrivelser er der nu aftalt et nyt Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter.

Mødet afholdes Lørdag den 11. August i Arbejdsgiverforeningens Lokaler.

*

Under 8. August har Forretningsudvalget modtaget en Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen, indeholdende Trusel om Lock-out mod en Række Fag, hvis Omfang langt overstiger, hvad der hidtil er budt de organiserede Arbejdere. Fra den 18. August skal saaledes samtlige Medlemmer af Snedkerforbundet og Bygningssnedkernes Fagforening, for saa vidt de arbejder hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen, udelukkes, og hvis det ikke fører til en Afslutning af Striden hos Hindsberg og af den af Pianofabrikantforeningen iværksatte Lock-out, skal yderligere en Del Arbejdere i en Række Fag udelukkes.

Den modtagne Skrivelse er saalydende:

Til
Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 2. ds. tillader jeg mig herved at meddele det ærede Forretningsudvalg, at en ekstraordinær Generalforsamling i Arbejdsgiverforeningen i Gaar, enstemmig har vedtaget,

at der, saafremt ikke Pianokonflikten og *de øvrige forhaandenværende Konflikter*)* forinden er bragte til en tilfredsstillende Afslutning, fra Lørdag Morgen den 18. ds. erklæres Lock-out overfor samtlige hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen beskæftigede Medlemmer af Snedkerforbundet i Danmark og af Bygningssnedkernes Fagforening, og

at der, saafremt heller ikke dette fører til en Afslutning af de ovennævnte Konflikter, fra Lørdag Morgen den 1. September erklæres Lock-out overfor samtlige hos Arbejdsgiverforeningens Medlemmer beskæftigede organiserede Arbejdere, *med de Undtagelser, som Hovedbestyrelsen efter nærmere Overvejelse maatte fastsætte*).*

P. F. V.
N. ANDERSEN.

Skrivelsen er mærkelig ved, at den ogsaa taler om *Afslutning af andre forhaandenværende Konflikter,* uden at nævne, hvilke der sigtes til, ligesom den heller ikke meddeler, hvilke andre Fags Arbejdere man vil lock-out'e.

Sølvpolererne i København. Efter længere Tids Forhandling med Foreningen af Fabrikanter i Elektropletfaget er det lykkedes Sølvpolererne i København, at gennemføre en ny Overenskomst, hvorved der er opnaaet forskellige Forbedringer for Fagets Udøvere.

Overenskomsten er underskrevet den 4. Juli d. A., og kan tidligst opsiges til Ophør den 1. Oktober 1910.

Kongresser

Bødkerforbundet har holdt sin 8. Kongres den 21.—24. Juli i København. 22 Afdelinger var repræsenteret ved 38 Delegerede. Efter Indbydelse var Formanden for De samvirkende Fagforbund til Stede.

Forbundets Formand, ANTON ANDERSEN, aflagde *Beretning* over Virksomheden i de siden sidste Kongres forløbne fire Aar. Ved den sidste Kongres var Overenskomsten med Provinsmestrene bleven opsagt af disse paa ulovlig Maade, hvilket havde medført en Del Konflikter, bl. a. i Varde, Nykøbing F. og Aalborg. I København var der gennemført en betydeligt forbedret Priskurant; den faste Ugeløn

*) Fremhævet af os.

var forhøjet fra 25 til 27 Kr.; de, der passer Maskiner, faar 29 Kr. Der havde været Strejker i Varde og i Skive angaaende Brud paa Priskuranten; ligeledes paa *Korsør Margarinefabrik*, hvor Strejken endnu vedvarer.

Der var til Rejsende og Arbejdsløse udbetalt over 35,000 Kr. Til Strejker i Ind- og Udland var der medgaaet over 25,000 Kr. Begravelseskassen, der udbetaler 500 Kr. ved Medlemmers Dødsfald, har haft en Udgift af 6,325 Kr.

Denne Kongres afholdes under de gunstigste Forhold; der havde i de sidste 3 Maaneder ikke været en eneste arbejdsløs Bødker.

I Tilslutning til Beretningen fandt der en livlig Diskussion Sted, angaaende Stillingen mellem faglærte og ikke faglærte Arbejdere. Det vedtoges at genoptage Kampen til Efteraaret med den størst mulige Kraft overfor *Korsør Margarinefabrik*.

Saavel Beretningen som Regnskabet godkendtes enstemmigt.

Angaaende Provins-Overenskomsten vedtoges følgende:

Kongressen vedtager at opsige den i Provinserne gældende Overenskomst til Ophør den 1. Maj 1907, og opfordrer derfor Hovedbestyrelsen til at søge Sanktion hos De samvirkende Fagforbund til Gennemførelsen af en ny Priskurant for alle Provinsbyer. Hver Afdeling skal have Ret til at fremsende Forslag til Ændringer i Priskuranten.

Med Hensyn til Arbejdstiden tog Kongressen nedenstaaende Beslutning:

Kongressen vedtager, at Hovedbestyrelsen hurtigst muligt tager Spørgsmaalet om en Forkortelse af Arbejdstiden op til Behandling, og at Hovedbestyrelsen i den Anledning skaffer sig Oplysninger om Arbejdstidens Varighed paa de forskellige Arbejdspladser over hele Landet. Dog maa Fordring om Forkortelse af Arbejdstiden ikke stilles i Forbindelse med Lønkrav.

Der vedtoges nogle mindre væsentlige Ændringer til Forbundets Love, og man vedtog *Regler for Gensidighed* med *Udlandets Broderorganisationer*, ligesom man vedtog at tiltræde de af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling henstillede *Gensidighedsregler for Medlemmers Overgang fra den ene Organisation til den anden.*

Vedrørende Forbundets Understøttelseskasse for Arbejdsløse *under en eventuel Lov om Samfundshjælp til Arbejdsløse*, vedtoges følgende Beslutning:

Under Hensyn til, at en Lov om Tilskud til Arbejdsløshedskasser kan forventes, vedtager Kongressen — efter Afslutningen af dennes Forhandlinger — at konstituere sig som Generalforsamling for Bødkernes Understøttelseskasse for Arbejdsløse, og der at vælge en Bestyrelse, bestaaende af en Formand og 6 Repræsentantanter.

Formanden og de tre Repræsentanter skal være bosiddende i København, og danner et Forretningsudvalg, der besørger den daglige Ledelse af Kassens Anliggender. De øvrige 3 Repræsentanter vælges i Provinserne.

Det paalægges den valgte Bestyrelse, for saa vidt Loven om Tilskud til Arbejdsløshedskasser vedtages, da i Understøttelseskassens Love at faa tilført de Bestemmelser, som Logivningsmagten kræver som Betingelse for at søge Statstilskud. Endvidere skal Bestyrelsen omlægge Udbetalingen af den daglige Understøttelse i Henhold til Loven. Den Understøttelse, som Bødkerforbundet nu udbetaler, maa dog ikke i nogen Grad forringes, men kun omlægges.

De saaledes ændrede Love tilsendes hurtigst muligt Afdelingerne sammen med Forslag om at søge Kassen statsanerkendt.

I Overensstemmelse med denne Vedtagelse afholdtes der, efter Kongressen, Generalfors. i Understøttelseskassen.

Til Formand genvalgtes ANTON ANDERSEN med Akklamation.

Kongressen strakte sig ganske vist over fire Dage, men Søndagen benyttedes, efter Indbydelse, til en Udflugt i Nordsjælland, for at fejre den københavnske Afdelings 33-aarige Stiftelsesfest.

Meddelelser

Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge har fra 1. April d. A. paabegyndt Udgivelsen af et maanedligt, ottesidigt »*Meddelelsesblad*« af samme Formaal som »Arbejderen«. Bladet indeholder mest Meddelelser angaaende Lønbevægelser i Norge, desuden kortere Kongresreferater, og saavidt den begrænsede Plads tillader, Oplysninger om udenlandske Lønbevægelser og andre Forhold af almen Interesse for Fagorganisationerne.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 7 ✻ KØBENHAVN DEN 18. AUGUST 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Pianofortearbejderne). — Kongresser (Bagerforbundet; Dansk Skotøjsarbejderforbund).

Lønbevægelser og Konflikter

Pianofortearbejderne. Lørdag den 11. ds. fandt der et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, Pianofortefabrikantforeningen og Snedkerforbundet. Det vil erindres, at Arbejdsgiverne ved et Fællesmøde den 1. August, havde afbrudt Forhandlingerne, skønt der var en Del Spørgsmaal tilbage, som Parterne slet ikke havde haft Lejlighed til at forhandle om. Ved Mødet den 11. August havde vore Repræsentanter derfor først og fremmest den Opgave, at faa de af Arbejdsgiverne afbrudte Forhandlinger genoptagne.

Man fastslog efter en længere Forhandling hvilke Punkter, der skulde forhandles om, og disse var følgende:

1. Enkelte Uoverensstemmelser vedrørende Priskuranten paa Hr. Hindsbergs Fabrik, herunder de oprindelige Stridspunkter.
2. Tilvejebringelsen af Oplysninger om de Herrer Larsen og Nielsen paa Hr. Hindsbergs Fabrik.
3. Som tidligere aftalt fremskaffes Akkordpriserne fra de forskellige Fabriker til Bekræftelse, for saa vidt dette ikke allerede har fundet Sted.

Endvidere forhandles om følgende uafgjorte Punkter:

1. Lakerepriserne hos Hr. Søren Jensen.
2. Overenskomst med Savværksarbejderne. (I Forhandlingerne herom deltager Repræsentanter for Maskinsnedkerne).

Om alle andre Spørgsmaal er Parterne enige.

De nævnte Forhandlinger skal være afsluttede inden Onsdag den 15. ds. Kl. 10 Form., til hvilken Tid det nuværende Møde genoptager sine Forhandlinger.

Det var altsaa disse Punkter, Parterne var uenige om og som havde bevæget Arbejdsgiverforeningens Generalforsamling til at fatte sin fortvivlede Lock-out-Beslutning. Et mere letsindigt Skridt kan næppe paavises blandt de mange mærkelige Beslutninger, der ere tagne indenfor Arbejdsgiverforeningen i det sidste Aar.

Det vil ses af Punkt 1, at der skulde forhandles om Uoverensstemmelserne hos Hindsberg, og om de hos ham beskæftigede Personer, LARSEN og NIELSEN. Uoverensstemmelserne bestod deri, at Hindsberg, i Modstrid med Overenskomsten, havde ladet Arbejde, hvorpaa der er fastsat Akkordpris, udføre paa Timeløn, og derved faaet Arbejdet udført til en langt lavere Pris, end der vilde være opnaaet ved Akkord.

Angaaende de hos Hindsberg arbejdende Personer, Larsen og Nielsen, skulde der søges nærmere Oplysning om deres Forhold under Konflikten.

Arbejderne paastod, at de var ret og slet Skruebrækkere.

Angaaende Punkt 3 har Forholdet hidtil været saaledes, at der for hver Fabrik bestod en Akkordprisliste, hvis Tilblivelse skyldes Forhandlinger mellem den enkelte Fabrikant og hans Arbejdere. Organisationen havde ingen Indflydelse haft paa disse Akkorder. Pianofortearbejderne ønskede nu enkelte Forandringer i disse Akkorder og forlangte, at Prislisterne skulde anerkendes af Organisationerne og optages som en Del af Overenskomsten.

Arbejdsgiverne hævdede, at Arbejderne ingen Ret havde til at stille Krav om Forhøjelser af bestaaende Overenskomster, men de erklærede dog, at hvis der kunde opnaas Enighed mellem Parterne om at foretage nogle For-

andringer, vilde man ikke modsætte sig dette.

Spørgsmaalet om Lakere-Priserne for Søren Jensens Fabrik, drejede sig kun om Fastsættelse af Akkordpriser for to Kvinder. Disse var hidtil lønnede med Ugeløn paa henholdsvis 12 og 16 Kr.

Spørgsmaalet om en Overenskomst for Savværksarbejderne drejede sig hovedsagelig om at faa de bestaaende Forhold bekræftede ved en Overenskomst med Arbejdsgiverne.

I Henhold til den tagne Beslutning, forhandlede Repræsentanterne for Parterne om de foreliggende Stridspunkter, Søndag, Mandag og Tirsdag. Det lykkedes dog ikke at opnaa Enighed paa alle Punkter.

Ved Fællesmødet den 15. August forelaa der Meddelelser fra Udvalget om at Undersøgelserne af Stridspunkterne hos Hindsberg havde givet det Resultat, som er optaget under Punkt 1 i den paa Mødet senere vedtagne Overenskomst.

Denne Afgørelse betyder, at Hr. Hindsberg har været uberettiget til at lade det omstridte Arbejde udføre i Timeløn. De 12 Kasser, der omtales i første og andet Stykke, har Hindsberg betalt med 67 Kr.; han skal nu betale dem med 153 Kr. 15 Øre.

Bedre Bevis for, at Pianoforte-Fabrikanternes Lock-out var et brutalt og overilet Skridt, kan ikke ønskes.

Angaaende Skruebrækkerne hos Hindsberg var der ikke opnaaet Enighed. Arbejderne fastholdt, at de, i Følge deres Forhold under Konflikten, var Skruebrækkere, og Fabrikanterne fastholdt, at de var Formænd hos Hindsberg.

Overfor enkelte Fabriker havde Arbejderne taget Forbehold med Hensyn til Akkordpriserne.

Om Prislisten for Lakerearbejde, og for Savværksarbejderne var der Enighed.

Fællesmødet havde saaledes den Opgave, at søge en Løsning af Spørgsmaalet angaaende Larsen og Nielsens Forhold under Lock-out'en, samt søge hidført en Ordning angaaende Akkordpriserne for de tilbageværende Fabriker.

Der forhandledes fra Kl. 10 Form. til sent om Aftenen, for at naa til et Resultat, og man enedes da om, at henvise Spørgsmaalet om Larsens og Nielsens Forhold under Konflikten, til Afgørelse ved Voldgift, og om at der kunde forhandles videre mellem Parterne om Akkordpriserne paa et Par Fabriker, inden den endelige Bekræftelse fandt Sted. De to kriminelle Herrer, Lars Larsen og Niels Nielsen, skal dog forlade Fabriken, saa længe deres Sag behandles ved Voldgiftsretten.

Der var nu opnaaet Enighed om alle Spørgsmaal, og man kunde gaa til at samle de forskellige Punkter i en Overenskomst.

Arbejdsgiverforeningens Formand oplyste dog forinden, at der var en mindre Snedker-Konflikt hos en Modelsnedker, Andersen, i København, som man ogsaa gerne skulde have ud af Verden. Man enedes ret hurtig om at nedsætte et Fællesudvalg, til at forhandle om den paagældende Sag. Dermed var Forliget beseglet, og den truende Lock-out bortfalden.

Den vedtagne Overenskomst er saalydende:

I Henhold til Beslutningen paa Fællesmødet den 11. ds. har et Fællesudvalg indenfor Pianofaget forhandlet om de af Fællesmødet opstillede 5 Punkter. Resultatet af disse Forhandlinger sammen med de paa Mødet i Dag trufne Beslutninger er følgende:

1. Konflikten hos Fabrikant Hindsberg:

Med Hensyn til de omstridte Kasser (B. Nr. 4) oplystes det, at den indførte Forandring ved disse, sammenlignet med Kasserne B. Nr. 3, naar Hensyn tages saavel til Arbejdets Art som til det i Arbejde igangsatte Antal, passende kunde vurderes til 14 pCt. under den for B. Nr. 3 Kasserne fastsatte Betaling for Finerearbejdet.

Akkordprisen for de omhandlede B Nr. 4 Kasser vil derefter være at ansætte til 153 Kr. 15 Øre for Fineringen af en samlet Akkord, bestaaende af 12 Kasser.

Saafremt Svenden Carlsen skulde have noget til Gode udover den Dagløn, han har erholdt udbetalt, bliver dette at afgøre mellem ham og Hr. Hindsberg.

Fælles-Udvalget er enigt i, at i Henhold til den for Hr. Hindsberg indtil 1. Juli d. A. gældende Sær-Overenskomst har Hr. Hindsberg ikke haft Ret til at lade Flygel-Dæksler udføre paa Timeløn, da der ikke er konstateret nogen Forandring i Arbejdet.

2 afgjordes saaledes, at Spørgsmaalet om Lars Larsens og Niels Nielsens Forhold paa Hindsberg Fabrik og under Konflikten afgøres ved Voldgift.

Til Voldgiftsretten vælger hvert af Hovedorganisationernes Forretningsudvalg 2 Medlemmer.

Til at lede Voldgiftsrettens Forhandlinger, eventuelt til at fungere som Opmand, udpeges en Jurist.

Angaaende Punkt 3 foreligger følgende Resultat:

De gældende Akkordpriser for de forskellige Fabriker er bekræftede.

Angaaende Punkt 4 er der udarbejdet en af Parterne godkendt Prisliste, som indgaar i Hr. Søren Jensens almindelige Priskurant.

Angaaende Punkt 5 er der udarbejdet en underskreven Overenskomst, dateret 14. August 1906, der træder i Kraft sammen med de øvrige Overenskomster.

Endvidere vedtoges Hoved-Overenskomst mellem Dansk Pianofabrikantforening og Pianofortearbejdernes Fagforening af 1873, dateret 13. August 1906, og Regler for Voldgiftsretten, dateret 6. Juli 1906.

De bebudede Lock-out'er aflyses, og Arbejdet genoptages førstkommende Lørdag Morgen Kl. 7 paa samtlige Fabriker. Alle de Udelukkede og Strejkende, som melder sig til Arbejde senest 8 Dage efter Konfliktens Afslutning, ansættes igen paa samme Plads og ved samme Arbejde som før Arbejdsstandsningen.

Om Færdiggørelse af afbrudte Akkorder træffes Aftale i hvert enkelt Tilfælde; eventuelle Uoverensstemmelser herom afgøres af Fagets Voldgiftsret.

København, 15. August 1906.

For Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening:
N. ANDERSEN.

For De samvirkende Fagforbund i Danmark:
C. M. OLSEN.

For Dansk Pianofabrikant-Forening:
SØREN JENSEN.

For Snedkerforbundet i Danmark:
CARL GRAN.

For Pianofortearbejdernes Fagforening af 1873:
H. MUNCH.

Kongresser

Bagerforbundet afholdt den 14. Juni en ekstraordinær Kongres i København. Foruden Hovedbestyrelsen, var der mødt 31 Repræsentanter.

Den væsentligste Anledning til Kongressens Afholdelse, var et Forslag fra Hovedbestyrelsen om en Revision af Lovene for *Rejseunderstøttelseskassen.*

Forbundets Formand, Z. Friis, og Hovedkassereren, C. JAKOBSEN, gjorde Rede for Rejsekassens Stilling. Underbalancen var 4718 Kr.

Efter en lang Diskussion, og efter at et Udvalg derom havde forelagt Forslag, vedtoges det at dække Rejsekassens Gæld af Hovedkassens Midler, og der indsættes i Lovene nogle Bestemmelser, som skærper Adgangen til Understøttelse.

Det vedtoges at oprette *Anvisningskontor* i Aalborg.

Fra Afdelingen i København forelaa der Forslag om Udtrædelse af Landsorganisationen. Forslaget forkastedes.

Kongressen vedtog følgende Resolution:

Dansk Bager- og Konditorforbunds Kongres, samlet til Drøftelse af Arbejdsløshedsspørgsmaalet, opfordrer den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe til straks ved Rigsdagssamlingens Begyndelse at arbejde for, at Kommissionsforslaget om Statshjælp til Arbejdsløse blive forelagt og forbedret i Overensstemmelse med Arbejderklassens Ønsker, da det stedse bliver vanskeligere for Arbejderklassen at opretholde den industrielle Reserve.

Dansk Skotøjsarbejderforbund afholdt sin 10. Kongres den 22.—24. Juli i København. 51 Delegerede repræsenterede 31 Afdelinger. Fra Broderforbundene i Sverrig, Norge og Tyskland var mødt d'Hrr. CHR. NILSSON, GUNDERSEN og SIMON. Formanden og Sekretæren i De samvirkende Fagforbund, MARTIN OLSEN og C. F. MADSEN, var ligeledes mødt, den sidste ogsaa i sin Egenskab af Forretningsfører for Forbundet, indtil han overtog Sekretærpladsen i De samvirkende Fagforbund.

Forbundets Forretningsfører, LAUR. JØRGENSEN, aflagde Beretning om Virksomheden i de tre Aar siden sidste Kongres.

Forbundet havde i de tre Aar tabt 5 Afdelinger og henimod 100 Medlemmer, men naar man erindrer den Revolution, der er foregaaet i Faget i den Tid med Masseanlæg af Fabriker og Indførelse af ny arbejdsbesparende Maskiner, maa man konstatere, at vore Kolonner har holdt udmærket godt Stand.

Trods de slette Konjunkturer søgte vi dog i Foraaret 1904 at røre lidt ved Haandarbejdernes Priskurant. Det lykkedes at opnaa 5 pCt. paa Reparationsarbejde. Ved en Forhandling med Skotøjsfabrikanterne lykkedes det at opnaa en Omlægning af Fabriksarbejdet, saa at Priserne blev mere retfærdige. Desuden hævedes Timelønnen fra 30 til 35 Øre, hvad der særlig havde

Betydning for de yngre Arbejdere. Strejker i Hovedstaden, Odense og Randers har kun medført en Udgift af 2511 Kr.; til Strejker i Udlandet var medgaaet 3049 Kr. og til strejkende Fag under De samvirkende Fagforbund er der ydet 20,781 Kr. Til Rejsende og Arbejdsløse er endelig udbetalt 34,715 Kr.

Efter en udførlig Debat godkendtes Virksomheden saa vel som det senere oplæste *Regnskab* enstemmigt.

Til *Forbundslovene* var der stillet 52 Forslag til Ændringer. I Debatten herom inddroges ogsaa de større Principspørgsmaal: Akkord eller Tidløn og Lærlingespørgsmaalet.

I det første gør to Hovedstrømninger sig gældende, idet der fra Forbundet arbejdes paa at hæve Akkordpriserne gennem vedtagne Pris-Overenskomster, medens Arbejdskøberne gennem stedse rigeligere Anvendelse af Maskiner, specialiserer Arbejdet saa meget, at Priskuranterne bliver delvis uanvendelige, saa at Akkorderne paa Fabrikerne mere og mere afløses af Tidløn. Noget afgørende kom Kongressen ikke til, idet man vedvarende holdt Tidlønnen som det ideale, men erkendte, at det ikke gik an at bryde med Akkordsystemet for Tiden.

Angaaende det andet Spørgsmaal enedes man hurtigt om, ikke alene at advare Forældre mod at sende deres Børn som Lærlinge til Skotøjsfabriker, hvor de kun lærer at betjene en enkelt Maskine, men ogsaa at sørge for, at de, der kom paa Fabrikerne, fik deres Arbejde ordentlig betalt og derhos lærte saa meget som muligt.

Efter Debatten gik Ændringerne i Udvalg. Dettes Betænkning, som vedtoges enstemmigt, slaar bl. a. fast:

at der kræves 20 Aars Medlemsret for at blive kontingentfri,

at der vælges en Viceforretningsfører, der eventuelt kan overtage Ledelsen af Forbundets Anliggender,

at Strejkeunderstøttelsen udbetales efter 4 Dages Forløb,

at den faste Strejkefond mindst skal udgøre 25,000 Kr., og

at der i Strejketilfælde skal betales 50 Øre for hvert Barn, en Familieforsørger har.

Angaaende en eventuel *Opsigelse* af de bestaaende Lønordninger og Forholdet til De samvirkende Fagforbund vedtoges følgende Resolutioner enstemmigt:

1.

a. Forsaavidt de nuværende Priskuranter bliver opsagte, forventer Kongressen, at De samvirkende Fagforbund vil yde »Dansk Skotøjsarbejder-Forbund« den bedst mulige Støtte til Gennemførelse af forbedrede Vilkaar.

b. Overfor den stærke Sammenslutning af Arbejdsgiverne og som et nødvendigt Led i Arbejdernes sociale Kampe, anser Kongressen en Sammenslutning af Fagforeningerne i alle Arbejdsbrancher for uomgængelig nødvendig.

2.

I Betragtning af de stedse stigende Levevilkaar i Provinserne, og da man anser Tidspunktet for heldigt, udtaler Kongressen sin Tilslutning til, at der, naar Priskuranten for Haandarbejde i Provinserne udløber til Opsigelse 1. April 1907, føres en kraftig Lønbevægelse for en betydelig Forøgelse af saavel Akkord- som Timeløn.

Vedrørende Stillingen til en eventuel Lov om *Samfundshjælp* til Arbejdsløse, vedtoges følgende:

Kongressen paalægger den kommende Hovedbestyrelse at have sin Opmærksomhed henvendt paa eventuelle Forslag paa Rigsdagen angaaende Tilskud til Arbejdsløshedskasser. Saafremt et saadant Forslag skulde blive vedtaget, opfordres Hovedbestyrelsen til indgaaende at undersøge, hvilke Fordele eller Ulæmper vort Forbund vilde have ved at komme ind under en saadan Lovs Bestemmelser. Saasnart en saadan Undersøgelse er tilendebragt, udsendes en Beretning herom, eventuelt med Forslag til en Ændring af vore Love og en Opfordring til Urafstemning herom.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om en *Sygekasse* vedtoges følgende:

Kongressen paalægger den kommende Hovedbestyrelse at lade foretage de nødvendige statistiske Undersøgelser, for, saa vidt muligt, at faa konstateret, hvilke økonomiske Ofre, der ere forbundne med Oprettelsen af en Hjælpekasse i Sygdomstilfælde. Resultatet af disse Undersøgelser skal meddeles i det første derpaa udkommende Fagblad.

Der vedtoges en Henstilling til det kommende Forretningsudvalg om at dette snarest muligt henvender sig til Indenrigsministeriet med Ønsket om snarlig Ikrafttræden af et *Regulativ* for Skotøjsfabrikerne.

Til Forretningsfører genvalgtes Laur. Jørgensen. Næste Kongres afholdes i København 1909.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 8 ✻ KØBENHAVN DEN 25. AUGUST 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bager- og Konditorforbundet; Cellulosearbejderne paa Kattingeværk; Pianofortearbejderne). — Arbejderbeskyttelse (Arbejdergruppen i den nu opløste russiske Rigsduma). — Grænseforhold.

Lønbevægelser og Konflikter

Bager- og Konditorforbundet tilsendte i April Maaned Bestyrelsen for Fyns Stifts Bagermesterforening et Forslag til Overenskomst for Løn- og Arbejdsforhold, med Anmodning om Forhandling. Kravet gik navnlig ud paa Indførelse af en garanteret Mindsteløn og en begrændset Arbejdstid. Der kom ogsaa en Forhandling i Stand mellem Parterne, og den resulterede i, at man enedes om et Forslag til Overenskomst; dette godkendtes af Arbejderne, men forkastedes af Mestrene.

Forbundet anmodede derefter under 18. Juni d. A. De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at standse Arbejdet hos Fyns Stifts Bagermesterforenings Medlemmer, for derved at faa dem til at staa ved det paa deres Vegne en Gang givne Tilbud.

Forretningsudvalget foreslog i den Anledning Arbejdsgiverforeningen, at afholde et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund og de interesserede Parter.

Arbejdsgiverforeningen meddelte under 21. Juni, at Fyns Stifts Bagermesterforening ikke var Medlem af Arbejdsgiverforeningen, og at kun enkelte af den fynske Forenings Medlemmer var optaget i Centralforeningen af Bagermestre i Østifterne, og senere har Arbejdsgiverforeningen under 16. August meddelt, at Centralforeningen af Bagermestre i Østifterne, til hvem den havde skrevet om Sagen, ikke finder det formaalstjenligt, at optræde som Led i en Mægling i Sagen.

Efter dette Svar har Forretningsudvalget meddelt Forbundet sit Samtykke til, at Arbejdet standses hos Medlemmerne af Fyns Bagermesterforening og hos de fynske Medlemmer af Bagermestrenes Centralforening for Østifterne, dog saaledes, at der gives saavel den fynske Bagerforening som Arbejdsgiverforeningen det almindelige 14 Dages Varsel. Maaske kan der da opnaas en Forhandling, saa at Konflikt undgaas.

Cellulosearbejderne paa Kattingeværk. I Juli Maaned d. A. anmodede Papirfabriksarbejdernes Forbund om Sanktion til at indlede Forhandling med Direktionen for Ferslews Cellulosefabrik paa Kattingeværk ved Roskilde om en Overenskomst for Fabrikens Arbejdere.

Forretningsudvalget imødekom Forbundets Anmodning; hertil var der saa megen mere Grund, som en Del Lønninger var helt nede paa 2 Kr. 28 Øre pr. Dag; den højeste Dagløn var 3 Kr.

Ved de derpaa førte Forhandlinger mellem Arbejdernes Repræsentanter og Fabrikens Direktør, opnaaedes ikke Overenskomst. Der har senere været forhandlet i et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter, men her lykkedes det heller ikke at opnaa Enighed. Direktøren tilbød kun en ringe Forhøjelse af de laveste Lønninger, men intet som helst Tillæg til de øvrige Lønninger.

Forbundet har derefter indhentet De samvirkende Fagforbunds Samtykke til at standse Arbejdet paa Kattingeværk, forsaavidt der ikke forinden er opnaaet en for Forbundet tilfredsstillende Overenskomst.

Pianofortearbejderne. Den Voldgiftsret, der blev nedsat for at afgøre Spørgsmaalet om Lars Larsens og Niels Nielsens Forhold paa Hindsbergs Fabrik og under Konflikten, har, med Hr. Overretsassessor C. USSING som Opmand, Tirsdag den 21. ds. afsagt sin Kendelse. Denne med tilhørende udførlige Præmisser gengives i følgende

Udskrift:

Ved Overenskomsten af 15. d. M. mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund henvistes til Afgørelse ved nærværende, specielt dertil nedsatte Voldgiftsret et af de paa Hindsbergs Pianofortefabrik mellem Fabrikanten og Arbejderne opstaaede Stridspunkter, nemlig om Arbejdernes Forhold til to paa Fabriken ansatte, LARS LARSEN og NIELS NIELSEN, hvis Forbliven paa Fabriken Arbejderne har modsat sig.

1) Om Niels Nielsen er det oplyst, at han, der tidligere havde arbejdet her i Landet som Fagforeningsmedlem, efter et fleraarigt Ophold i Tyskland, i Oktober Maaned f. A. atter tog her til Landet og ansattes paa Hindsbergs Fabrik, men uden at indmelde sig i Fagforeningen og uden at deltage i den Strejke, som udbrød paa Fabriken den 6. Marts d. A., samt at han har modsat sig det Krav, Arbejderne har stillet til ham om, at han skulde indmelde sig i deres Fagforenlng, idet han paaberaabte sig, at hans Stilling som Værkfører hos Fabrikanten var uforenelig med hans Indtræden i Fagforeningen, og idet han har henvist til Septemberforligets § 5, ifølge hvilken fastlønnede Formænd eller Arbejdsledere skal have fuld Frihed til ikke at være Medlem af Arbejderorganisationerne.

Arbejderne har paa deres Side hævdet, at Niels Nielsen i Virkeligheden ikke kunde kaldes Formand i den Forstand, hvori Septemberforliget bruger Ordet, og at det derfor er Brud paa godt Kammeratskab fra hans Side ikke at gøre fælles Sag med dem under Strejken, og det Voldgiftsretten forelagte Spørgsmaal er da det, om Nielsen efter den Stilling, han virkelig indtog paa Fabriken, kunde kaldes Formand i Septemberforligets Betydning, og — hvis dette maa benægtes — om Arbejderne har været berettigede til paa Grund af hans Optræden under Strejken, som sket, at vægre sig ved at arbejde paa Fabrik sammen med ham.

Det er nu ved Nielsens Forklaring for Voldgiftsretten oplyst, at han, endnu medens han havde Arbejde i Tyskland, fik Tilbud at Hindsberg om en Værkførerplads paa Fabrikens Færdigmagerværksted, hvor Hindsberg, der ikke tidligere havde haft en Formand her, følte Trang til at ansætte en saadan, *at* Hindsberg og Nielsen under 17. Oktbr. 1905 afsluttede en skriftlig Overenskomst om Nielsens Ansættelse som Værkfører, men *at* denne Overenskomst foreløbig blev fortiet for Arbejderne, blandt hvem Hindsberg frygtede, at Ansættelsen skulde give Anledning til Uroligheder, og *at* Nielsen derfor foreløbig blev sat til Arbejde paa Magasinet og først efterhaanden deltog i Arbejdet paa Færdigmagerværkstedet, *at* der imidlertid snart fra Arbejdernes Side stilledes Krav om hans Indmeldelse i Fagforeningen, og *at* han derfor i Novbr. eller Decbr. Maaned 1905 af Hindsberg blev forestillet Arbejderne paa Færdigmagerværkstedet som deres Formand, og *at* hans Virksomhed, der efter Overenskomsten lønnedes fast med 38 Kr. om Ugen, bestod i at kontrollere Arbejdet paa Værkstedet, uddele Materialer, fordele Arbejdet, som Egalisør kontrollere de under det forudgaaede Arbejde i de andre Fabriksværksteder begaaede Fejl, rekvirere Materiale hos Leverandører, bestille Klaviaturer og Mekanikker, assistere ved Korrespondancen med udenlandske Leverandører, raadgive Fabrikanten med Hensyn til Indkøbs- og Udsalgsvarer, tage Initiativet til Forandringer i Værkstedets Arbejdsmaade og i det Hele lede Arbejdet paa Værkstedet.

Der er fra Arbejdernes Side ikke forebragt Noget, der kunde afkræfte disse Oplysninger. Der er vel henvist til, at Septemberforliget som Betingelse for at anerkende en Arbejder som Formand, forlanger, at han ikke »deltager i Akkorder«, og at Nielsen paa Værkstedet har udført Færdigmagerarbejde, som for de andre Arbejderes Vedkommende var Akkordarbejde; men det er i hvert Fald kun oplyst, at han i ringe Grad har udført saadanne Arbejder og nærmest kun som Prøvearbejder med hans Værkførerstilling for Øje.

Det ligger nær, at Arbejderne har faaet en urigtig Opfattelse af Situationen derved, at Nielsens sande Stilling oprindelig er bleven hemmeligholdt og først er bleven bekendtgjort, efter at Arbejderne havde stillet Krav om hans Indtræden i Fagforeningen, og at dette i Forbindelse med, at der ikke tidligere har været Værkfører paa Værkstedet, har gjort dem utilbøjelige til at tro paa den omtalte Kontrakts Virkelighed, men Voldgiftsretten finder efter det oplyste ingen Grund til at tvivle paa, at Nielsen virkelig er Formand i Septemberforligets Forstand, og Arbejderne er derfor uberettigede til at forlange, at han skulde gøre fælles Sag med dem under Strejken, og nu at vægre sig ved at arbejde paa Fabrik med ham.

2) Hvad Lars Larsen angaar, er det af begge Parter anerkendt, at han ved Overenskomst af 3. Januar 1906 af Hindsberg er bleven antagen som Værkfører paa Fabriken; men Arbejderne har indvendt mod ham, at han, da der den 6. Marts d. A. udbrød Strejke paa Fabriken, stod i Fagforeningen, og ogsaa i nogle Dage gjorde fælles Sag med Arbejderne, men at han derefter trods Strejken genoptog Arbejdet hos Hindsberg og sendte Fagforeningen en den 8. Marts dateret, den 10. s. M. modtaget Udmeldelse, og det Spørgsmaal, som er forelagt Voldgiftsretten, er dette, om Larsen under Strejken er optraadt paa en saadan Maade, at Hindsbergs Arbejdere med Rette kan modsætte sig at arbejde paa Fabrik, hvor han arbejder.

Da der ikke indenfor Voldgiftsretten har kunnet danne sig nogen Majoritet i dette

Spørgsmaal, har Opmanden afsagt følgende Kendelse:

Saafremt Larsens Forhold i Virkeligheden havde været som ovenantydet, maatte Larsen siges at have krænket godt Kammeratskab, og Arbejderne vilde da være berettigede til at behandle ham som »Skruebrækker«. Men Forholdet er efter det Oplyste af en ejendommelig Art.

Den omhandlede Overenskomst mellem Hindsberg og Larsen indeholdt den udtrykkelige Bestemmelse, at Larsen som Følge af sin Antagelse som Værkfører skulde udtræde af Fagforeningen, og Parterne er fuldt enige om, at han var virkelig Værkfører, og som saadan havde fuld Frihed til at udtræde af Fagforeningen.

Arbejderne gør imidlertid gældende, at Larsen ikke har benyttet sig af denne hans Ret til at udtræde af Fagforeningen, men er vedbleven med at gøre fælles Sag med Arbejderne, til han faa Dage efter Strejkens Begyndelse brød ud.

Herimod har Larsen forklaret, *at* han, straks efter at have modtaget Stillingen som Værkfører, henvendte sig til Fagforeningsformanden for at opfylde det Vilkaar, paa hvilket han var bleven antagen, at udtræde af Fagforeningen, *at* Formanden anmodede ham om, forinden Udtrædelsen, at faa optaget i Overenskomsten, at han havde Ret til at antage og afskedige Arbejdere hos Hindsberg, for at hans Stilling som Formand derved kunde træde tydeligere frem, *at* Larsen derefter fik Overenskomsten suppleret med den af Formanden ønskede Tilføjelse, men *at* han nu ved sin fornyede Henvendelse til Formanden blev henvist af denne til at forhandle med Fabrikens Arbejdere, *at* disse paa et Møde i Tømrerkroen, der sammenkaldtes paa Larsens Foranledning, modsatte sig hans Udmeldelse af Fagforeningen, *at* Larsen derpaa, navnlig under Indtrykket af Strejketrusler fra Arbejdernes Side, lod Spørgsmaalet nogen Tid i Bero, hvorefter han besluttede, som en Udvej, hvorved han kunde komme ud af Foreningen, at undlade at betale Foreningsbidrag, men *at* Strejken udbrød, inden den fornødne Tid var forløben til, at han kunde blive slettet for Restancer. Da Larsen nu ikke var anerkendt som udmeldt af Fagforeningen, følte han sig straks nødt til at strejke med de andre — dog modtog han ikke Strejkeunderstøttelse af Fagforeningen — indtil han efter Pianofabrikantforeningens Formands Raad sendte en skriftlig Udmeldelse til Fagforeningen, hvorhos han indbetalte sine Bidragsrestancer

Denne Fremstilling har Fagforeningsformanden for saa vidt modsagt, som han har hævdet, at Larsen ikke ved sine nævnte Henvendelser til ham har forlangt at blive udslettet af Fagforeningen, hvilket kunde ske blot efter en mundtlig Udmeldelse, og at han som Følge deraf ikke har afslaaet nogen Udmeldelse fra Larsens Side, men kun givet ham Raad om, hvilke Skridt han forinden Udmeldelsen burde foretage.

Hvorledes Ordene er faldne mellem Larsen og Fagforeningsformanden er ikke oplyst, men det maa anses for udenfor al Tvivl, at det har været Larsens Ønske at udtræde, ellers forstaar man ikke hans Henvendelse til Fagforeningsformanden, hans Bestræbelse for efter Formandens Anvisning at faa Overenskomsten ændret, hans Venden tilbage til Formanden med Overenskomsten i ændret Skikkelse, hans Sammenkalden af Arbejderne i Tømrerkroen og hans senere Undladen af at betale Foreningsbidrag, alle Skridt som det er erkendt, at Larsen har foretaget. Og selv om Fagforeningsformanden ikke vil have forstaaet Larsen derhen, at han ønskede at udmelde sig, skønnes det ikke rettere, end at han burde have forstaaet det, idet han ikke ret vel kunde forudsætte og heller ikke billige, at Larsen vilde handle i Strid med den af ham overfor Hindsberg paatagne Forpligtelse og trods Overenskomstens Vilkaar forblive staaende i Fagforeningen. Heller ikke synes der at kunne være nogen Tvivl om, at Fagforeningsformandens Holdning af Larsen er opfattet som en Modstand mod hans Udtræden af Fagforeningen, ellers forstaas det ikke, at Larsen efter sin første Henvendelse til Fagforeningsformanden gaar hjem med Overenskomsten for at faa den rettet, og kommer igen med den i rettet Stand, og at han derefter foranlediger Møde afholdt af Fabrikens Arbejdere for at opnaa deres Billigelse til Udtrædelsen.

Det er derfor øjensynligt, at der ved Fagforeningens Optræden er bibragt Larsen den Opfattelse, at han ikke af Foreningen vilde blive anerkendt som udmeldt af Fagforeningen som Følge af Ansættelse som Værkfører, og selv om dette ikke antages, er det givet, at Fabrikens Arbejdere i Strid med, hvad der var Larsens Ret efter Septemberforliget, har nægtet at anerkende ham som — i hans Egenskab af Formand — berettiget til at udtræde af Fagforeningen, og naar han derfor, da Strejken udbrød, ikke formelt havde sin Udmeldelse i Orden, laa Fejlen ikke hos ham, men i den Modstand, han i saa Henseende havde mødt. Paa dette Tidspunkt havde han derfor erhvervet en Ret til at blive anset som staaende udenfor Fagforeningen, og Arbejderne havde ikke Kammeratskabets Ret til at forlange solidarisk Optræden fra hans Side under Strejken; og dette Forhold findes ikke at være bleven forrykket derved, at Larsen under Strejkens første Begyndelse, under Trykket af, at han ingen Anerkendelse havde faaet paa sin Udtræden af Fagforeningen, har fulgt Trop med de Strejkende, da det dog maa anses ikke som hans, men som Fagforeningens Fejl eller i hvert Fald Arbejdernes Fejl paa Fabriken, at saadan Anerkendelse er udebleven. At Larsen derfor tilsidst gjorde en Ende paa den uklare Situation ved den skriftlige Udmeldelse af Fagforeningen og samtidig gik i Arbejde hos Hindsberg er som Følge af det anførte ikke noget Skridt, der af Arbejderne kan betegnes som ukammeratligt, men tværtimod ifølge hans Stilling som Formand i Septemberforligets Betydning og ifølge hans Kontrakt med Hindsberg som fuldt ud korrekt.

Det er af Arbejderne gjort gældende, at

Larsen ikke længe efter sin Udmeldelse af Fagforeningen har søgt atter at blive indmeldt i samme, og Fagforeningsformanden har — forsaavidt dette Punkt maatte være af Betydning i Sagen — forbeholdt sig at føre Vidnebevis derfor. Det nævnte Anbringende er bestridt af Larsen, men selv om det var rigtigt, skønnes et saadant Skridt fra Larsens Side ikke at kunne forandre Opfattelsen af, hvad der var gaaet forud, og det findes derfor overflødigt at gaa nærmere ind paa dette Spørgsmaal. — Thi eragtes:

Da Niels Nielsen efter den Stilling, han virkelig indtog paa Hindsbergs Fabrik, maatte kaldes Formand i den Forstand, hvori Septemberforliget bruger Ordet, er Arbejderne ikke berettigede til paa Grund af hans Optræden under Strejken at vægre sig ved at arbejde paa Fabrik med ham.

Lars Larsens Optræden under den den 6. Marts d. A. paa Hindsbergs Fabrik etablerede Strejke er ikke af saadan Art, at den giver Arbejderne Føje til at vægre sig ved at arbejde paa Fabrik, hvor han arbejder.

Kendelsen er gaaet Arbejderne imod, men derved er der intet at gøre. Og den vil selvfølgelig blive respekteret af Arbejderne, om end disse havde ventet et for dem *noget* gunstigere Resultat.

Arbejderbeskyttelse

Arbejdergruppen i den nu opløste russiske Rigsduma havde opstillet følgende Fordringer med Hensyn til Arbejderbeskyttelse:

1. En Maksimalarbejdsdag paa 8 Timer for alle Lønarbejdere, uden Afkortning i de nuværende Lønninger, og obligatorisk Indførelse af en ugentlig uafbrudt Hviletid paa 24 Timer.
2. Fuldstændig Forbud mod Overarbejde.
3. Beskyttelse af Kvinde- og Børnearbejdet.
4. Forbud mod Natarbejde med Undtagelse af Industrier, hvor Forbudet er umuligt af tekniske Grunde.
5. Arbejderforsikring gennem Staten paa Arbejdsgivernes Bekostning.
6. Arbejdsgivernes strafretlige Ansvar ved Overtrædelse af Arbejderbeskyttelseslovgivningen.
7. Vidtgaaende Reformer med Hensyn til Fabriksinspektionen og dennes Udvidelse til alle Grene af Lønarbejdet samt Indførelse af obligatorisk Kontrol gennem de lokale Arbejderorgonisationer.
8. Obligatorisk gratis Lægehjælp for Arbejderne og et omfattende Opsyn med Arbejderhygiejne gennem lokal Selvforvaltning.
9. Oprettelse af Voldgiftsretter med Dommere i lige Antal af Arbejdsgivernes og Arbejdernes Kredse til Udjævning af Uoverensstemmelser mellem Arbejderne og Arbejdsgiverne.
10. Obligatoriske Fortsættelsesskoler for Folket og Oprettelse af Bibliotheker og Læsestuer ved Fabrikerne og Værkstederne.
11. Ophævelse af Mulkter, Lønafdrag og lignende Straffemidler fra Arbejdsgivernes Side.

Arbejderne er af den Opfattelse, at Løsningen af disse Spørgsmaal og af Jordspørgsmaalet kun kan ske ved Folkerepræsentationen og efter Tilstaaelsen af Amnesti og af alle borgerlige Rettigheder.

Grænseforhold

Lohgarverne og Garveriarbejdsmændene har indgaaet nedenstaaende Overenskomst vedrørende organiserede Arbejderes Stilling under Konflikter o. l. paa Lohgarverierne i Danmark.

1. Naar den ene Organisation agter at fremsætte Lønkrav, giver den i god Tid og forud den anden Organisation Meddelelse herom og tilstiller samtidig det andet Forbunds lokale Afdeling skriftlig Genpart af Kravene, man agter at fremsætte overfor Arbejdsgiverne.
2. Under Forhandlinger, der har Udsigt til at ende med Konflikt, holder den forhandlende Part stadig den anden Part à jour med Stillingen.
3. I Tilfælde af Konflikt (Strejke eller Lock-out) der kun omfatter en af Parterne, holder den arbejdende Part sig strængt neutral med Hensyn til Arbejdets Udførelse o. l. Kommer der Skruebrækkere paa Arbejdspladsen, arbejder man ikke sammen med disse ved samme Arbejde. Aktion fra den arbejdende Parts Side kan paa Anmodning foretages.
4. Arbejdsmænd i Garverierne, der sættes til at udføre Svendearbejde, skal, for den Tid, de udfører saadant Arbejde, betales med den til enhver Tid gældende almindelige Minimalløn for Svende.

Ved Svendearbejde forstaas Bord- og Bomarbejde, Arbejde med skarpt Værktøj og Strøning, samt Pasning af Maskiner, der udfører Svendearbejde.

Nægtes den ovennævnte Betaling for det anførte Arbejde, maa dette straks anmeldes til Bestyrelsen for Vedkommendes Organisation, som da maa foretage det nødvendige i Sagen, og bør begge Organisationer, om fornødent gøres, i Fællesskab og solidarisk tage Affære for at bringe saadanne Sager i Orden i Overensstemmelse med ovenstaaende.

5. Forholdene mellem Arbejderne af begge Organisationer bør stedse være saaledes, at den ene ikke for egen Vindings Skyld træder den andens Interesser for nær; men at Ordet Solidaritet i sin oprindelige Betydning haandhæves af begge Parter.

København, den 28. Februar 1906.

For Lohgarverforbundet i Danmark:

CHR. PETERSEN. A. THAARUP. J. JOHNSEN.

For Garveri- Hud- og Skindarb. Afdeling:

M. KLASEN. L. JOHANSEN.

For Dansk Arbejdsmandsforbund:

JOHANNES NIELSEN.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 9 ✻ KØBENHAVN DEN 1. SEPTEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Arbejderforsikrings-Raadet i 1905. — Kongresser (Dansk Arbejdsmandsforbund). — Lønbevægelser og Konflikter (Kuskene i København).

Arbejderforsikrings-Raadet
i 1905

Arbejderforsikrings-Raadet har udsendt Beretning om Virksomheden i Aaret 1905. Efter »Tidskrift for Arbejderforsikring« gengiver vi efterfølgende Uddrag af den omfattende Beretning.

I Løbet af Aaret anmeldtes der 2260 Ulykkestilfælde til Raadet som hørende under Loven af 7. Januar 1898. Naar hertil føjes 587 tidligere anmeldte Tilfælde, som henstode uafgjorte ved Udgangen af 1904, og paa den anden Side fradrages 615 Tilfælde, som ikke vare behandlede til Ende ved Udgangen af 1005, bliver Tallet 2232. Da dernæst 33 Sager, som tidligere kun var midlertidig afgjorte, idet der ved Kendelsen var taget det Forbehold, at de senere skulde kunne genoptages til Behandltng, fandt deres endelige Afgørelse i Aaret 1905, indgaar der ialt 2265 Tilfælde under Raadets Beretning.

Bortset fra saaledes genoptagne Sager bliver Antallet af anmeldte Ulykkestilfælde, der have været Genstand for Behandling af Raadet i den Tid, Loven af 7. Januar 1898 har været i Kraft, følgende, 1899: 1471; 1900: 2234; 1901: 2270; 1902: 2098: 1903: 2363; 1904: 2211; 1905: 2232 Tilfælde.

Af de 2232 Tilfælde udgik 355, fordi de ikke fandtes at begrunde Krav i Medfør af Loven, 993 Tilfælde afsluttedes, efter at Raadet havde modtaget Underretning om, at de Paagældende vare helbredede. I de tiloverblevne 884 Tilfælde har Spørgsmaalet om Forsikringskrav som Følge af Død eller Invaliditet været optaget til formelig Kendelse af Raadet.

Af de 884 Tilfælde havde 45 Døden til Følge.

16 af de Omkomne efterlod sig ikke Personer, der fandtes forsikringsberettigede i Medfør af Lovens § 2, 2det Stykke, hvorfor der kun udbetaltes Begravelseshjælp, 50 Kr., til dem, der havde afholdt Udgifterne ved Begravelsen. I de øvrige 29 Tilfælde var der derimod saadanne Efterladte til Stede, og til disse blev der foruden Begravelseshjælp ialt udbetalt 91,300 Kr.

Antallet af Dødstilfælde med forsikringsberettigede Efterladte og de til disse udbetalte Erstatninger, har efter Lovens Ikrafttræden været følgende, 1899: 31 Tilfælde med 87,897 Kr.; 1900: 40 med 126,092 Kr.; 1901: 30 med 94,024 Kr.; 1902: 42 med 129,720 Kr.; 1903: 38 med 118,032 Kr.; 1904: 35 med 109,800 Kr.; 1905: 29 med 91,300 Kr.; ialt 1899—1905: 245 Tilfælde med 756,865 Kr.

Omtrent 70 pCt. af samtlige Omkomne efterlader sig Personer, hvem der tilkommer Krav efter Loven.

576 Tilfælde medførte blivende Nedsættelse af Arbejdsevnen. Det samlede Beløb, der er tillagt disse Tilskadekomne, udgør — bortset fra Dagpengene — 475,119 Kr.

Siden Lovens Ikrafttræden er der tilkendt følgende Beløb i Invaliditetserstatning, 1899: 174,187 Kr.; 1900: 449,165 Kr.; 1901: 555,208 Kr.; 1902: 419,726 Kr.; 1903: 442,309 Kr.; 1904: 473,177 Kr.; 1905: 475,119 Kr.; ialt 1899—1905: 2,988,890 Kr. *).

I 263 Tilfælde blev der ikke tillagt

*) Hertil kommer som tilkendt i Tillægserstatning i genoptagne Sager i 1901: 2,400 Kr.; i 1902: 12,660 Kr.; i 1903: 7,488 Kr.; i 1904: 12,336 Kr.; i 1905: 14,016 Kr.; ialt 48,900 Kr.

de Tilskadekomne noget Beløb, fordi der ikke kunde erkendes at være tilføjet dem nogen blivende Nedsættelse af Arbejdsevnen.

Af de 1877 Tilfælde, som henhørte under Loven, er der for 1775 Tilfældes Vedkommende givet Oplysning om, hvorvidt de Tilskadekomne vare Medlemmer af Sygekasser. Det viste sig, at 1107 eller 64,4 pCt. vare i Sygekasse, hvorved der altsaa var sikret dem Sygebehandling samt Pengehjælp i de første 13 Uger, 668 vare derimod ikke Sygekassemedlemmer.

Af Raadets Afgørelser ere 34 blevet indankede for Indenrigsministeriet, som stadfæstede de 19, medens 15 ikke kunde gøres til Genstand for Ministeriets Prøvelse, fordi de efter Afgørelsens Beskaffenhed ikke kunde paaankes, eller fordi Ankefristen var udløbet.

Som foran nævnt er 33 Sager, der tidligere vare blevne midlertidig afgjorte i 1905, blevne genoptagne til endelig Afgørelse. Et Tilfælde henlagdes som endelig afgjort, da det oplystes, at Tilskadekomne var afgaaet ved Døden af en af Ulykkestilfældet uafhængig Sygdom. Af de øvrige 32 Sager afgjordes 17 endelig uden yderligere Erstatning. I de resterende 15 Sager tillagdes der de Tilskadekomne Tillægserstatninger til et samlet Beløb af 14,016 Kr.

I Aarets Løb er der til Raadet indgaaet 133 Forespørgsler, hvoraf nogle findes refererede i Beretningen.

Udgifterne ved Raadets Virksomhed havde i Finansaaret 1905—06 ialt andraget: 32,366 Kr.

Kongresser

Dansk Arbejdsmandsforbund afholdt sin 6. Kongres i Dagene den 16.—24. Juli. Indbefattet Hovedbestyrelsens Medlemmer var der mødt 162 Delegerede. Af fremmede Repræsentanter var mødt Formanden for det tyske kommunale Arbejderforbund, MOHS, Formanden for det norske Arbejdsmandsforbund, RICH. HANSEN, for det svenske Arbejdsmandsforbund C. JOHANSSON og for det kvindelige Arbejderforbund Fruerne OLIVIA NIELSEN og LARSEN. Under Behandlingen af Spørgsmaal vedrørende Stillingen til De samvirkende Fagforbund, var disses Formand, MARTIN OLSEN, tilstede.

Formanden, M. C. LYNGSIE, aflagde en *Beretning*, hvoraf vi nævne følgende:

Der er i de to Aar givet Afdelingerne 252 Sanktioner til at fremsætte Krav om forbedrede Arbejdsforhold. Vi afsluttede 243 nye Overenskomster vedrørende 9141 Medlemmer. Arbejdsgiverne har paa 4 Pladser opsagt Overenskomsterne vedrørende 220 Mand, men ogsaa for disse Medlemmer opnaaede vi Lønforhøjelse.

Ser vi nu paa Udviklingen siden 1897, da Forbundet stiftedes, vil man se, at vort Arbejde skifter Karakter. De store Strejker forsvinder, Arbejdsgiverne foretrækker at enes med os i Stedet for at slaas med os. Derfor gaar alt nu mere stille, men Fordelen stiger for os. Angaaende de opnaaede Fordele henviste Taleren til de udarbejdede Tabeller, hvoraf det fremgik, at Tallet af de københavnske Arbejdsmænd, der har en Minimalløn af 35 Øre, vokser stærkt. I Provinserne avancerer vi mange Steder stærkt op mod den 35 Øres Timeløn. I Aarhus har vi saaledes gennemført 35 Øre for løst Arbejde.

Indenfor den københavnske Industri kan vi møde frem med Lønforhøjelser, der andrager indtil 12 Kr. ugenlig. Jærnfabrikanterne holdt i København paa en Timeløn af kun 30 Øre. De havde dog maattet forlade deres Princip med Hensyn til »De københavnske Sporveje«, hos hvem der var indført en Minimalløn af 35 Øre.

Taleren omtalte et Antal Lønbevægelser i de enkelte Afdelinger. Ialt havde der i det forløbne Tidsrum af 2 Aar været 53 Afdelinger i Konflikt, og der var til disse udredet 89,694 Kr. 1 Øre. Til Konflikter i andre Fag, under De samv. Fagforbund, var der bidraget 83,654 Kr. 31 Øre, til den store Lockout i Sverrig 54,590 Kr. 47 Øre. Ialt var der til Konflikter i de forløbne 2 Aar udredet 227,938 Kr. 79 Øre.

Taleren kom derefter ind paa forskellige Forhold, der har fremkaldt smaa

Konflikter mellem de faglærte Arbejdere og Arbejdsmændene. Disse Konflikter er i en Del Tilfælde foraarsaget ved, at Svendene er Arbejdsmændenes Arbejdsgivere. I andre Tilfælde er det Retten til et bestemt Arbejde, der har foraarsaget Konflikten. Om disse Forhold forhandler vi med de andre Fag, og vi maa selvfølgelig have en Ordning, der yder Arbejdsmændene Retfærdighed.

Sluttelig omtalte Taleren forskellige Retssager. 8 Afdelinger var opløst, medens der er kommen 29 ny til. Medlemstallet var vokset fra 20,091 til 23,359.

Diskussionen om Virksomheden var meget omfattende. Der vedtoges følgende Resolution:

1. Kongressen slutter sig til Hovedbestyrelsens Handlemaade m. H. t. 17. Maj Overenskomsten og beklager, at Støberiarbejdsmændenes Repræsentanter ikke har villet arbejde i Traad med Hovedbestyrelsen, og er Kongressen tilfreds med, at de 28 Øre blev bevaret for Provinsstøberiarbejdsmændene, og at der nu til 1. Februar 1907 er Adgang til at føre de københavnske Støberiarbejdsmænds Krav frem.

2. Kongressen opfordrer saavel de respektive Afdelinger som Forbundets Hovedledelse til at have Opmærksomheden henvendt paa Fjærnelsen af de Havnelav, der i flere Byer bestaar helt eller delvis.

3. Kongressen henstiller til Hovedbestyrelsen at denne i Forening med Havnearbejdernes Bestyrelse undersøger, om Forholdene tillader det, og Tiden er inde til at Frihavnsarbejderne atter indtræder i Arbejdsmændenes Forbund.

Tillige henstiller Kongressen til Hovedbestyrelsen, Afdelingsbestyrelserne og de vedkommende Medlemmer, at der af al Kraft arbejdes hen til, at Arbejdskortene afskaffes og at samtlige Underskrifter i Arbejdsgivernes Bøger annulleres.

4. Forbundsstyret bemyndiges til at indlede Underhandlinger med det norske, svenske og eventuelt de tyske Arbejdsmands-Organisationers Broderforbund om Oprettelsen af en ny Overenskomst mellem de nævnte Forbund vedrørende større gensidig obligatorisk Støtte.

For saa vidt de øvrige Forbunds Kongresser giver sine Bestyrelser en lignende Fuldmagt, skal det eventuelle Resultat af Forhandlingerne sendes Afdelingerne til Urafstemning inden Udgang af indeværende Aar.

Virksomheden godkendtes enstemmigt.

E. JØRGENSEN, København, og ABRAHAMSEN, Horsens, takkede Lyngsie for hans Arbejde for Arbejdsmændene, den sidste tillige for hans Arbejde som Folkethingsmand. I Tilslutning hertil vedtoges følgende Resolution enstemmigt:

Dansk Arbejdsmandsforbunds Kongres udtaler sin varmeste Tak til Lyngsie for den Tid, han har siddet i det danske Folkething og det Arbejde, han her har udrettet. Endvidere udtaler Kongressen et indtrængende Ønske om, at Lyngsie inden lang Tid atter maa sidde som de danske Arbejdsmænds Repræsentant i Rigsdagen.

Regnskabet for de forløbne to Aar balancerede med 543,430 Kr. 67 Øre. Indtægten har været 306,769 Kr. 50 Øre og Udgiften 273,569 Kr. 52 Øre. Kassebeholdningen, der 1. Januar 1904 var 236,661 Kr. 17 Øre, var den 31. December 1905 vokset til 239,561 Kr. 15 Øre.

Regnskabet godkendtes enstemmig.

Spørgsmaal som Oprettelse af en *Understøttelseskasse for Arbejdsløse* forelaa atter paa denne Kongres. For 2 Aar siden vedtog en Kongres et Forslag derom, men ved en senere foretagen Urafstemning opnaaede det ikke den krævede Majoritet af fire Femtedele af de afgivne Stemmer. Efter en foretagen Beregning udkræves der 180,000 Kr. aarlig for at kunne yde en Understøttelse af 1 Kr. daglig i 36 Dage i et Aar. For at naa denne Sum maa Medlemmerne betale et ugentligt Kontingent af 12 Øre. Hovedkassen skulde tilskyde 10 Øre pr. Medlem maanedlig. Det udarbejdede Forslag vedtoges med 115 mod 23; 21 svarede: Stemmer ikke. Forsaavidt Forslaget ogsaa vedtoges ved en almindelig Afstemning i Afdelingerne, træder det i Kraft for Indbetaling den 1. Januar 1907; Udbetaling sker fra 1. Januar 1908.

Fra tre Afdelinger var der stillet Forslag om Udmeldelse af De samvirkende Fagforbund. Forslaget motiveredes med, at det var for dyrt for Arbejdsmændene at tilhøre Landsorganisationen, og at der ikke indenfor De samvirkende Fagforbund blev taget tilstrækkelig Hensyn til Arbejdsmændene. LYNGSIE og MARTIN OLSEN m. fl., saavel som de udenlandske Repræsentanter — MOHS, RICH. HANSEN og JOHANSON — fraraadede et saadant Skridt som alt for skæbnesvangert for alle Parter. H. M. HANSEN, (Forretningsfører for Jylland) m. fl. tilraadede Udmeldelse. Lyngsie stillede en Resolution, som, efter at Kongressen havde vedtaget et Par skærpende Ændringer

dertil, vedtoges med 138 St. mod 12. En stemte ikke. Resolutionen har følgende Ordlyd:

»Dansk Arbejdsmands Forbund« udtaler sin Protest imod:

1. De samvirkende Fagforbunds Fortolkninger af Lovene angaaende de 2 pCt., som Organisationerne selv skal bære Udgifterne ved.

2. Fagforbundets Stilling til Spørgsmaalet om den faglærte Arbejders Stilling under Arbejdsstandsninger iværksat af Arbejdsmændene.

3. Fagforbundets mindre kraftige Optræden overfor Sandstenshuggernes, i Formen utilladelige, Overtagelse af Prissatser, der hidtil alene har hørt hjemme i Arbejdsmændenes Priskurant, og Stenhuggerforbundets Monopolforsøg overfor Adgangen til Arbejdsmændenes Arbejde og

4. Fagforbundets uklare Stilling til Arbejdsmændenes Krav om, at Svendene skal respektere de af Arbejdsmændene etablerede Strejker.

5. Kongressen udtaler sit Ønske om, at Ordningen af Repræsentationen i De samvirkende Fagforbund rettes derhen, at vore Repræsentanters Antal og Formen for vor Organisations Indflydelse i De samvirkende Fagforbund kommer mere i Overensstemmelse med den Styrke, som Arbejdsmændene udgør indenfor Fagforbundets Ramme, og videre,

6. at Fagforbundet fremtidigt i højere Grad vil tilkendegive, at i de Spørgsmaal, der opstaar mellem den faglærte Arbejder og Arbejdsmændene, hvor de to staar med modstridende Interesser, der har Arbejdsmændene Krav paa at blive behandlet som fuldt ligeberettede Medlemmer.

7. Endelig udtaler Kongressen, at saalænge Dansk Arbejdsmandsforbund bestaar af Hovedparten af de danske Arbejdsmænd, bør Fagforbundet, hverken direkte eller indirekte, støtte Bestræbelser for at fremskaffe andre Former for de danske Arbejdsmænds faglige Organisation end dem, som den danske Arbejdsmand selv, gennem sit Forbund, vedtager som de rette.

I Haab om, at denne Protest og disse Henstillinger og Udtalelser om vore egne Sager ikke vil blive upaaagtet fra De samvirkende Fagforbunds Side, henlægges de fremkomne Forslag om Udmældelse af Fagforbundet.

Dersom Haabet glipper, har Hovedbestyrelsen Fuldmagt til at udmelde Dansk Arbejdsforbund af De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Et Forslag om *Ophævelse af Fællesudvalget mellem »Dansk Arbejdsmandsforbund og Murmestrenes Centralforeninger«*, forkastedes.

Angaaende Ordningen af *Arbejdsforhold* i Fremtiden, vedtoges følgende Resolution:

1. Kongressen udtaler som sin Villie, at Forbundsledelsen sætter al Kraft ind paa for Jord- og Betonarbejderne at gennemføre den samme Forkortelse af Arbejdstiden som alt er opnaaet for de andre Bygningsfag og at Forbundsledelsen i al Almindelighed søger Hovedvægten lagt paa Arbejdstidens Forkortelse dér, hvor de nødvendige Lønkrav alt er gennemført.

2. Det henstilles til Forbundet ved fremtidige Overenskomster at søge at faa Arbejdsgiverne til at indgaa paa at ulykkesforsikre Arbejderne fra den Dag de kommer til Skade og til Ulykkesforsikringen træder i Kraft.

Til Lovene var der foreslaaet en Del Ændringer. Blandt andet vedtoges det herunder:

at Kongressen fremtidig holdes hvert 3. Aar,

at Medlemmer over 55 Aar, som har tilhørt Forbundet uafbrudt i 10 Aar, samt Arbejdsinvalider med 5 Aars Medlemsret, af Forretningsudvalget efter Afdelingsbestyrelsens Indstilling, kan fritages for at betale Kontingent, naar deres Arbejdsfortjeneste er forringet paa Grund af Alder eller Svagelighed,

at Understøttelse til ugifte Medlemmer forhøjes til samme Beløb som det, der udbetales til gifte Medlemmer uden Børn, og

at ingen Afdeling kan udmelde sig af Forbundet, uden med 1 Aars Varsel, og kun naar $^2/_3$ af Afdelingens Medlemmer ved en eller flere Generalforsamlinger har stemt derfor.

Til Formand genvalgtes med Akklamation Lyngsie. Næste Kongres afholdes i København i 1909.

Lønbevægelser og Konflikter

Kuskene i København. Som meddelt i Arbejderen Nr. 6, havde Københavns Vognmandsforening forkastet et, af et Fællesudvalg udarbejdet Forslag til Overenskomst for Kuskene i København.

Dansk Arbejdsmandsforbund gør derefter, med De samvirkende Fagforbunds Samtykke, Arbejdsgiverforeningen de i Overenskomsten af 5. September 1899 foreskrevne Strejkevarsler, hvorefter Arbejdet var bebudet nedlagt fra den 25. August.

Der har imidlertid senere fundet nye Forhandlinger Sted, hvorved der er opnaaet Overenskomst; denne træder i Kraft med indeværende Uges Begyndelse. Ugelønnen er fastsat til 24 Kr. Daglønnede Kuske faar 50 Øre Tillæg pr. Dag.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 10 * KØBENHAVN DEN 8. SEPTEMBER 1906 * 3. AARGANG

INDHOLD: Renovationsarbejderne. — Kongresser (De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling; Kobbersmedenes Forbund; Malerforbundet). — Lønbevægelser og Konflikter (Skibstømrerne; International Strejkeoversigt for Juli). — Arbejdsløsheden i Danmark i Juni Maaned 1906.

Renovationsarbejderne

De ved Udførselen af Københavns Natrenovation for »Grundejernes Renholdningsselskab« beskæftigede Arbejdere, hvis Forening hører ind under »Dansk Arbejdsmandsforbund«, har i lang Tid staaet paa en spændt Fod med Selskabets Ledelse, og dette Forhold har flere Gange været Aarsag til Konflikter mellem Selskabet og Arbejderne.

Denne Gang var det navnlig Materiellet (Beholderne) det var galt med; dette befinder sig i en ret daarlig Forfatning, og naar der af den Grund »spildes« i Gaard eller paa Gade, er det ikke Selskabet, men derimod Arbejderne, der bliver trukket op i den offentlige Politiret for at blive mulkterede.

Fra Midten af Juni havde Arbejderne ventet paa at faa en Forhandling med Selskabets Ledelse, men paa en Skrivelse af 22. August, hvori Arbejderne i seks Punkter motiverer deres Ønsker med Hensyn til Materiel og andre Forhold, svarede Selskabet Dagen efter ret overlegent, at nu skulde dets Bestyrelse have Møde i Løbet af en halv Snes Dage, men at man i hvert Fald ikke vilde forhandle med det af Arbejderne nedsatte Udvalg, hvoraf Dansk Arbejdsmandsforbunds Forbunds Formand, LYNGSIE, var Medlem.

Da Arbejderne ikke længere vilde arbejde med det mangelfulde og ulovlige Materiel, gav Selskabet endelig Løfte om en Forhandling Tirsdag den 28. August, men de fastholdt Fordringen om at være bestemmende med Hensyn til Sammensætningen af Arbejdernes Udvalg.

Om Aftenen den 25. August vedtog Arbejderne ikke at køre ud, forinden Materiellet var bragt i Overensstemmelse med Sundhedsvedtægten. Den 29. meddelte Selskabets Direktør, den fanatiske og derfor uheldige HANS HOLM Arbejderne, at de alle var *afskedigede*, og at deres eventuelle Tilgodehavende vilde blive dem tilsendt med Posten.

Men Hr. Holm, der var faret saa højt op, maatte ned paa Jorden igen, efter at det havde vist sig umuligt for ham at faa Skruebrækkere. Selskabet har Koncession, men ogsaa en *Forpligtelse* til at udføre Latrinen fra københavnske Ejendomme, og da der, paa Grund af Arbejdernes Obstruktion — eller Strejke —, opstod ligefremme Kalamiteter, navnlig ved Skoler og større Virksomheder, skred Københavns Magistrat ind, som dens Pligt var, og forlangte at Selskabet maatte enes med sine Arbejdere, da Kommunen i modsat Fald selv maatte overtage Udførselen og dertil forlange sig Selskabets Materiel udleveret.

Selskabet gik nu, efter Borgmester MARSTRANDS Forslag, ind paa at forhandle med Arbejderne uden Forhaandsbetingelser og saaledes, at hvis der ikke opnaas Enighed ved Forhandlingerne, da afgøres tilbageværende Stridspunkter af Magistraten som Voldgift.

Dette tiltraadtes ogsaa af Arbejderne, dog under Forudsætning af, at der, i de første 8 Dage blev givet dem saa mange Hjælpevogne, som muligt, og at der ydedes hver af Arbejderne et Ekstra-Vederlag af 25 Kr. for det forøgede Arbejde som Følge af Standsningen, samt at de gamle Arbejdere ansattes paa deres sædvanlige Pladser,

og at de enkelte Skruebrækkere, der fandtes, blev fjærnede. Da Selskabet ligeledes var gaaet ind paa dette, vedtoges det at genoptage Arbejdet Natten mellem den 30. og 31. August.

Senere har Parternes Repræsentanter været samlede paa Københavns Raadhus under Borgmester Marstrands Ledelse. Der afholdes nyt Forhandlingsmøde den 15. September.

Enhver Konflikt, der vedrører saa at sige *hele* Befolkningen i en By, vil altid kunne gøre Regning paa den allermest levende Interesse fra Befolkningens Side. Saaledes ogsaa her. Men selv om de Forsøg Hr. Hans Holm gjorde paa at faa et Par Vogne i Gang, nok affødte en Del Sammenstimlen af Folk og atter gav Politiet Lejlighed til at vise, at Kapitalisterne fremdeles har dets hele Bevaagenhed, skete der dog ingen Sammenstød med blivende Følger. Kapitalistpressen ønskede intet inderligere end netop dette, men den blev skuffet som saa ofte før.

Den samme Presse havde ogsaa sat sin Lid til, at det skulde lykkes Selskabet at faa rigtig mange Skruebrækkere, saaledes at de mange Arbejdere med et Slag kunde blive helt overflødiggjorte, og dermed have mistet deres for Selskabet saa besværlige *Pensionsret.* Det vilde have været et smukt Finanskup. Ogsaa der led Kapitalisterne og deres Presse en Skuffelse.

Og det vil forhaabentligt ikke blive den sidste.

Kongresser

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling afholdes i *April* 1907. I den Anledning gør vi opmærksom paa Lovens § 31, der har følgende Ordlyd:

Forslag om Forandringer, Tilføjelser eller Ophævelse af Lovbestemmelser kan kun behandles og vedtages paa de ordinære Generalforsamlinger. Forslag herom maa fremsættes mindst 6 Maaneder før den Generalforsamling finder Sted, hvorpaa de ønskes behandlede. Forslagene indgives til Forretningsudvalget, der besørger dem trykte og udsendte til de respektive Organisationer senest 4 Maaneder før Generalforsamlingens Afholdelse.

Enhver under De samvirkende Fagforbund hørende Organisation (Landsforbund, enkeltstaaende Fagforening eller Kredsorganisation) kan stille Forslag til Generalforsamlingen; derimod kan ingen enkelt Person eller Afdeling af et Forbund stille Forslag, medmindre Forbundet optager det som sit.

Forslag indsendes til Forretningsudvalget senest 1. Marts og bliver derefter trykte og omsendte til Organisationerne senest 3 Uger før Generalforsamliugens Afholdelse.

Forslag til *Lovændringer* skal altsaa indsendes til Forretningsudvalget mindst 6 Maaneder før Generalforsamlingen eller senest i den første Halvdel af Oktober d. A., hvorimod Forslag, som ikke vedrører Loven, kan vente til den 1. Marts.

Kobbersmedenes Forbund afholder sin 3. Kongres i Helsingør, Fredag den 7., og Lørdag den 8. September.

Malerforbundet afholdt sit 8. Delegeretmøde den 6.—8. August i *Svendborg.* Der var mødt 63 Delegerede, foruden Repræsentanter for Sverrig, Norge og Tyskland, henholdsvis d'Hrr. ØRTEGREN, I. M. WINGE og H. WENTKER.

Forbundets Formand, RUDOLF POULSEN, aflagde *Beretning* om Virksomheden i det siden sidste Kongres forløbne Tidsrum af 3 Aar. Taleren omtalte bl. a. den mærkelige Konflikt i Odense, der varede i 23 Maaneder og endte med, at Malersvendene fik Lønnen forhøjet til 45 Øre i Odense og til 42 Øre i samtlige Byer under Centralforeningen for Østifterne, medens den lokale Mesterforening i Odense blev sat ud af Centralforeningen efter Paabud fra Arbejdsgiverforeningen. Der var opnaaet Lønforhøjelse i en Del jydske Byer og, for Københavns Vedkommende, Garanti for Arbejdslønnens rettidige Betaling.

Til Understøttelse ved de i Treaaret førte Konflikter er udbetalt 42,780 Kr. Til Støtte for andre Fags Konflikter 13,301 Kr. og til en Konflikt i Svejts 511 Kr. Til Lock-out'en i Sverig 1000 Kr., foruden Støtte fra alle vore Afdelinger; fra Kbhvn.s Afd. alene 4500 Kr.

Fra alle dem, der havde Ordet, bragtes der Hovedbestyrelsen en Tak for dens Arbejde i de forløbne 3 Aar. Diskussionen drejede sig væsentlig om det mest tjenlige i Akkord- eller Timelønsystem. Til Slut vedt. følgende af H.P. Jensen, Nykøbing F., stillede Resolution:

Delegeretmødet udtaler sin varmeste Tak til Hovedbestyrelsen for det energiske Arbejde i de forløbne 3 Aar, et Arbejde, der er udført under vanskelige Forhold, men som ikke desto mindre har skaffet Organisationen store Fordele og samtidig styrket den.

Regnskabet, der balancerede med 163,871 Kr. 97 Øre, godkendtes enstemmigt.

Forskellige Ændringer til Forbundets Love vedtoges.

Angaaende *Lærlingeforholdene* førtes der en længere Debat. Flere Repræsentanter ankede over det Misbrug af Lærlinge, der fandt Sted saa godt som overalt, dels paa Grund af den usle Løn, som de faar, dels den næsten uindskrænkede Arbejdstid, som paalægges Lærlingene.

ØRTEGREN, Sverrig: Hos os er Lærlingene organiserede og strejker sammen med Svendene. Deres Arbejdstid bliver ikke misbrugt, deres Løn er dér fra 8, 10, 12 og 15 Kr. pr. Uge mod 2, 3, 4 og 5 Kr. her i Danmark.

Der vedtoges følgende Resolution:

Det henstilles til den kommende Hovedbestyrelse at søge indledet Forhandling med Arbejdsgiverorganisationerne for at hidføre et efter Forholdende passende Lærlingehold.

Vedrørende *Arbejdsløsheds-Spørgsmaalet* vedtoges følgende af CARL OLSEN foreslaaede Beslutning enstemmig:

Angaaende den i sidste Rigsdagsforsamling afgivne Kommissions-Betænkning om Statshjælp til Arbejdsløse, udtaler Delegeretmødet — om end dette Forslag, forsaavidt det maatte blive ophøjet til Lov, indeholder betydelige Mangler og ikke svarer til, hvad der fra Arbejdernes Side maatte anses for fyldestgørende i en saadan Lov — sin Paaskønnelse af, at Staten og Rigsdagen, ved Afgivelsen af denne Betænkning, i Princippet anerkender Arbejdernes Krav om Statshjælp til Arbejdsløse, og henstiller til Hovedbestyrelsen at tage under Overvejelse, med Henblik paa en saadan Lovs Fremkomst, at søge udarbejdet Regler, paa Grundlag af hvilke det maatte være muligt at oprette en Arbejdsløshedskasse indenfor vort Forbund.

Der forhandledes og toges Beslutning i en Række Sager, saasom Gensidighedsforholdet til andre Organisationer, Priskurantspørgsmaal m. m.

RUDOLF POULSEN genvalgtes til Formand ved Akklamation. Næste Delegeretmøde afholdes i København i 1910. Kongressen sluttedes med Leveraab for Socialismen og med Afsyngelsen af Socialisternes Marsch.

Lønbevægelser og Konflikter

Skibstømrerne i Frederikshavn har gennemført en ny og forbedret Overenskomst.

Minimallønnen er hævet med 2 Øre pr. Time.

For Overarbejde betales 50 %, og for Natarbejde fra Kl. 12 100 % mere pr. Time.

International Strejkeoversigt for Juli. Gennem hele Aaret har der været livligt med Strejke i alle de større Lande, og ikke mindst i Juli Maaned. I Maj gjorde Frankrig sig særlig bemærket, fremfor de andre Lande, ved et meget stort Antal Strejkende. I de senere Maaneder har Strejkebevægelsen været stærk i alle de større Lande, men uden at et enkelt Land har været langt foran de andre.

Næst efter *Tyskland* — der i Juli havde 96 paabegyndte Strejker mod 54 i Juli det foregaaende Aar — var saavel Rusland som Italien stærkt berørt af Strejkebevægelsen.

Den i *Rusland* ventede Massestrejke udeblev ganske vist, men der fandt mange partielle Strejker Sted, bl. a. omfattende Bagerstrejker i Moskwa og mange andre Byer. I St. Petersborg var Strejkebevægelsen livligst; over 20,000 Tobaksarbejdere nedlagde Arbejdet, selv Politibetjentene nedlagde Arbejdet, da en Forbedring af deres Tjenesteforhold blev nægtet dem. I Riga nedlagde Sporvejsfunktionærerne og Bryggeriarbejderne Arbejdet, desuden var der en Grubearbejderstrejke paa over 6000 Mand i Dekatarinoslaw.

I *Italien* var der ogsaa store Strejker. Alene i Tekstilindustrien i Norditalien var der en Konflikt paa over 10,000 Mand. I Rom og Palermo strejkede Sporvejsfunktionærerne og i Terni var det samme Tilfældet med Arbejderne i de derværende Staalværker. I Caltanisetta var der almindelig Strejke blandt de udbyttede og usselt behandlede Svovlarbejdere.

I *England* var Strejkerne ogsaa omfangsrigere end i Juli 1905. I 27 Strejker deltog 15,977 Arbejdere; i Juli 1905 var der 17 Konflikter med 11,974 Strejkende. Af de Strejkende i Juli d. A.

var ikke mindre end 11,728 Minearbejdere. I Tekstilbranchen var der ca. 1800 i Konflikt.

I *Frankrig* var Strejkebevægelsen mindre end i Juni, men dog livligere end i Juli 1905. Af franske Strejker kan nævnes den almindelige Bagerstrejke i Paris, som fremkaldte en følelig Brødmangel; endvidere en Strejke af 400 Jærnbanefunktionærer i Bordeaux.

Endelig nævner vi *De forenede Stater i Nordamerika.* Efterat den store Minearbejderstrejke var sluttet i April, har der igen været Stridigheder i Ohiodistriktet, hvorved ca. 35,000 Arbejdere kom i Konflikt. I New-York og Broklyn var der en Blyarbejderstrejke paa 3000 Mand og i Chicago en Strejke af 2200 Cementarbejdere.

Antallet af paabegyndte Strejker var i Juli, efter de officielle Beretninger, som nedenfor nævnt:

Industrier	Tyskland	Østrig-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- og Hyttearb. .	1	2				8	11728
Sten o. Jord	12	2				2	240
Metal og Maskiner .	21	2				5	305
Kem Indust	2	1					
Textil —	7	3				8	2018
Læder —	1	1					
Træ —	7	1					
Nærings- og Nydelsesm	7	2	1				
Beklædning	3	1				1	477
Bygnindust	28	6	1				
Grafisk. Fag Øvrige —	7	3				3	1209
Juli 1906 . .	96	24	2			27	15977
Juni 1906. .	54	22				27	9920
Maj 1906. .	60	39	3	247	155055	42	41948
Juli 1905 . .	44	16	2			17	11974

Arbejdsløsheden

i Danmark i Juni Maaned 1906.

Der foreligger Oplysninger fra 47 Organisationer med 36,378 Medlemmer. Heraf havde 27 Organisationer med 31,187 Medlemmer 1321 Arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden. 18 Organisationer med 5191 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Juni Maaned.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm., Randers.						50
Bagere	116	2488	104	63	1108	47
Barnevognsarb. .	1	30	1			
Barberer o. Frisør	21	315	10			
Billedskærere . . .	7	118	6			
Brolæggere	15		10			
Bryggeriarb. . . .			1			
Bødkere	4	23		5	19	
Elektrikere	3	11				
Formere	12	228	10	27	202	14
Forgyldere						
Filehuggere	8	40	1			
Glarmestre			7			
Glasarbejdere . .	8	208	8			
Gørtl. o. Metalar.	16	204	8	11	74	2
Handskemagere.	17	510	17			
Hattearbejdere. .	5	121	3	2	40	1
Hvidgarvere . . .	2	45	3	2	60	2
Instrumentmag., kirurgiske						
do. mek. og opt. .						
Kedel-o. Maskinp	13	143	4	16	339	12
Korkskærere . . .						
Kurvemagere . . .	4	24	4	2	12	
Lohgarvere						
Marm.-, Kalk o. Sandstenshug						
Metaltrykkere . .	2	30	1			
Mineralvandsarb.						
Mølleriarbejdere	5	100	3	1	30	1
Murere			34			
Ovnsættere	3	60	3			
Pottemagere . . .						
Sadelm. o Tapets	56	1650	55	17	480	15
Savværksarb. . .	15	203	4	4	21	14
Sejlmagere						
Skibstømrere . . .	4	40	4	4	30	4
Skifferdækkere. .	6	66				
Skrædere (Dansk Skræderforb.).						
Skotøjsarbejdere.	7	63	4	5	58	3
Skraatobaksarb. .	2	60	2			
Smede-o. Maskin.			118			30
Stukkatører						
Stenarbejdere. . .						
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.						
Søfyrbødere . . .						
Sømænd						
Trælastarbejdere						
Tømrere.			156			82

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 11 ✻ KØBENHAVN DEN 15. SEPTEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Hjælp til Rusland. — Statistik, Samfundsforhold (Ledige Lejligheder i København; Arbejdstid og Lønninger i San Francisco). — Meddelelser (Administrationsbidraget; Arbejderhøjskoler) — Adresser paa østerrigske Fagforbund.

Hjælp til Rusland

Der er i Slutningen af den forløbne Uge tilsendt samtlige Forbund og enkeltstaaende Foreninger, samt de lokale Fællesorganisationer og de politiske Organisationer et Opraab som det nedenstaaende, med Opfordring til at foretage Indsamling til Fordel for vore russiske Klassebrødre.

Det er ganske overladt til Foreningerne at bestemme, paa hvilken Maade de vil indsende eller indbetale deres Bidrag. Hvis der altsaa ikke fra det Forbund, hvortil en Afdeling hører, tages særlig Bestemmelse om Indsamlingsmaaden, kan de enkelte Foreninger enten indsende deres Bidrag til deres Forbundsledelse eller indbetale Bidraget til den stedlige Fællesorganisation. I begge Tilfælde maa henholdsvis Forbundet eller Fællesorganisationen, ved Indsendelsen af deres Bidrag til Socialdemokratisk Forbunds Kasserer eller De samvirkende Fagforbunds Kasserer, hver Gang medsende en Fortegnelse over de bidragydende Organisationer, med Vedføjelse af det Bidrag, Foreningen har ydet.

Til Brug ved Indsamlingen vil der blive tilsendt Organisationerne Kvitteringsbøger, som dem der benyttedes ved Indsamlingen til Lock-out'en i Sverrig i Fjor.

Opraabet har følgende Ordlyd:

Til samtlige faglige og politiske Arbejderorganisationer i Danmark.

Det internationale socialistiske Bureau i Bryssel, hvori saavel Socialdemokratisk Forbund som De samvirkende Fagforbund i Danmark er repræsenteret, har paa de russiske socialdemokratiske Arbejderes Vegne rettet en indtrængende Opfordring til Arbejderne i alle Lande om at komme de russiske Arbejdere til Hjælp i den haarde og forbitrede Kamp, de er tvungne til at føre for at opnaa Anerkendelsen af deres almindeligste Menneskerettigheder, og i den Nødstilstand, som den russiske Regerings tyranniske og lovløse Overgreb har paaført dem.

I Henhold hertil opfordrer undertegnede Forretningsudvalg for Socialdemokratisk Forbund og De samvirkende Fagforbund samtlige Arbejderorganisationer i Danmark til hurtigst muligt at yde et Pengebidrag til Støtte for vore russiske Kampfæller og Brødre, enten ved en Indsamling blandt Medlemmerne eller ved en Bevilling af Foreningernes Kasser.

Vi kender alle i store Træk de elendige og brutalt tyranniske Forhold, under hvilke Ruslands Arbejderklasse lever. Dog er vi næppe i Stand til fuldt ud at kunne fatte den grænseløse Elendighed og det umaadelige Tyranni, Arbejderne i Rusland er underkastet. Men Et maa vi alle kunne forstaa: Vi maa beundre det Mod, den Udholdenhed og den Selvopofrelse, hvormed vore russiske Brødre fører deres Kamp, og vi maa erkende, at den Sag, de kæmper for, ogsaa er vor Sag, det Maal, de søger at naa, ogsaa er vort Maal, nemlig Arbejdets Frigørelse fra Kapitalens økonomiske og politiske Tyranni.

Gennem Aarhundreder er Ruslands Arbejdere, baade de, der dyrker Jorden, og de, der træller i Fabrikerne, bleven udsugede og udpinte af en despotisk Regering, en korrumperet Embedsmandsklike og af hensynsløse, pengegridske Godsejere og Storfabrikanter. Endelig rejste Arbejderklassen sig og fremtvang ved talrige og omfattende Arbejdsstandsninger, ved blodige, hidtil i Verdenshistorien ukendt blodige Sammenstød med Regeringens væbnede Magt, Sammenkaldelsen af en lovgivende Forsamling, Rigs-Dumaen.

Trods en Mængde indskrænkende Valgbestemmelser, der udelukkede en overmaade stor Mængde Arbejdere fra Stemmeret, trods et uhyre Valgtryk fra Regeringens, Kapitalisternes og Godsejernes Side, lykkedes det dog at tilvejebringe en Duma, der energisk talte Folkets og Arbejderklassens Sag. Dumaen krævede energisk Folkets Selvstyre gennemført og rettede Anklage paa Anklage mod Folkets Tyranner.

Men dette var ikke efter Regeringens Ønske. Den vilde i Dumaen have et lydigt Redskab til Gennemførelsen af nogle Lappe-Reformer, men Magten, Myndigheden og dermed Udplyndringen skulde forblive i de samme Hænder som tilforn. Da Dumaen ikke vilde lade sig bruge hertil, brød Regeringen den nylig givne Forfatning, opløste Dumaen og fortsatte sit tidligere despotiske Voldsherredømme.

Nu føres Kampen, bitter og haard, ved de samme, Folket paatvungne Midler som tidligere, snart aabenlyst, snart i det skjulte. Et virkeligt Begreb om Kampens Haardnakkethed faar man ikke gennem Bladmeddelelserne. Kampen er mange Gange haardere, og Nødstilstanden blandt vore russiske Brødre er mange Gange større, end man gennem de dog ikke saa faa Bladmeddelelser faar Følelsen af.

Det er saaledes ikke blot de i Følge Krigsretsdommene nedskudte, fængslede eller til Sibirien forviste Arbejdere, som Tyranniet gaar ud over. Foruden disse er over 10,000 Arbejdere *administrativt* indespærret i barbariske Straffeanstalter eller forvist til Sibiriens Isørkener, uden Lov, uden Dom, uden Undersøgelse af, hvorvidt de har foretaget sig noget »statsfarligt« eller ikke. Den blotte Mistanke eller en lumpen Angivelse er tilstrækkelig. Og Antallet af de nedskudte, fængslede og mishandlede forøges stadigt.

Nøden rammer imidlertid ikke blot dem, der direkte er Genstand for denne Behandlingsmaade. Deres Familier, Hustruer og Børn er prisgivne den yderste Nød, fordi deres Forsørgere af hensynsløse Magthavere rives bort og pines til Døde i Sibiriens og Statsfængslernes aabne Grave.

Men trods alt dette er det vore russiske Kammeraters faste Villie vedblivende at føre Kampen mod Magthavernes Tyranni indtil Sejren er vunden, hel og fuldstændig. En saadan kræver imidlertid, som enhver anden Kamp, Penge, baade direkte til Kampens Fortsættelse, og til Lindring af den uhyre Nød, den medfører.

Derfor opfordrer vi indtrængende vore Organisationer, faglige saa vel som politiske, til saa hurtigt som paa nogen Maade muligt, at yde vore russiske Kammerater en virksom Hjælp.

Bidragene bedes indsendt enten til Socialdemokratisk Forbunds Kasserer, TH. STAUNING, Rømersgade 22, eller til Kassereren for De samvirkende Fagforbund, E. SVENDSEN, Nørrefarimagsgade 49, og Indsendelsen kan ske enten direkte under en af ovenstaaende Adresser eller gennem de respektive Fagforbund eller Fællesorganisationerne i Provinserne.

København i September 1906.

Forretningsudvalget for Socialdemokratisk Forb.
P. KNUDSEN.

Forretningsudvalget for De samvirk. Fagforbund
C. M. OLSEN.

Statistik, Samfundsforhold

Ledige Lejligheder i København. Efter at den sædvanlige Optælling af ledige Lejligheder i København er foretagen, viser det sig, at disses Antal er endnu større end ved April Flyttedag i Fjor. Deres Antal udgør ialt 10,461, hvoraf 752 Butiker og 382 Lagere, Kontorer eller Værkstedslokaler.

Der bliver saaledes tilbage 9,327 Beboelseslejligheder. Af disse var

5261	Lejligh. paa	1 à 2	Værelser
3516	—	- 3 à 4	—
474	—	- 5 à 6	—
76	—	- over 6	—

Sammenlignet med tidligere Aar, er Forholdet følgende:

	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
Ialt.....	1196	3066	4294	6701	8989	10331	10461
Butiker ..	309	468	504	636	685	644	752
Lagere o.l.	168	316	291	316	378	455	382
1 à 2 Vær.	198	953	1915	3429	4409	5198	5261
3 à 4 —	385	1104	1260	1936	2968	3444	3516
5 à 6 —	102	157	249	317	471	513	474
over 6 —	34	68	75	67	78	77	76
Beboelser	719	2282	3499	5749	7926	9232	9327

Arbejdstid og Lønninger i San Francisco. Den engelske Konsul i San Francisco har om sin Virksomhed udgivet en Beretning, hvori han ogsaa omtaler Fagforeningerne. I denne By var der før Jordskælvet 60,000 fagligt organiserede Arbejdere. I Beretningen findes nedenstaaende Tabel over Arbejdstid og Løn for forskellige Fag:

	Daglig Arbejdstid	Daglig Arbejdsfortj. i Dollars
Bagere.....	10	2,75
Bogbindere....	9½	2 »
Elektroteknikere	9	3,50
Sættere	8	3,50
Slagtere.....	12	2,25
Glasarbejdere .	8	6,50
Kedelsmede ...	9½	3,25
Kuske	10	3 »
Malere.....	8	3,50
Mekanikere ...	10	3,50
Murere	8	5 »
Skomagere	9½	2,50
Stukkatører....	8	3 »
Tapetserere ...	8	6,25
Hustømrere ...	8	3,50
Brolæggere....	8	2,25

I Beretningen udtales, at Lønningerne stiger med Forkortelsen af Arbejdstiden. Statistiken selv viser, at de Arbejdere, som har den korteste Arbejdstid, har den højeste Løn; den bekræfter Rigtigheden af den gamle Formel: *Kortere Arbejdstid, højere Løn.*

De amerikanske Fagforeninger har meddelt Offentligheden, at de ikke vil benytte sig af den forventede Travlhed i San Francisco til at forlange de hidtil gældende Lønninger forhøjede.

Meddelelser

Administrationsbidraget. Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger gøres opmærksom paa, at Administrationsbidraget for 2. Halvaar 1906 skal indbetales i Løbet af September Maaned.

Kassereren.

Vi har modtaget følgende:

Arbejderhøjskolen er et Barn af Kemisk Oplysningskontor. Den ledes af Forstanderne for Kemisk Oplysningskontor med Bistand af Repræsentanter for Fagforeningerne.

Arbejderhøjskolen begynder foreløbig med:

Sprogundervisning i Tysk, (eventuelt Engelsk og Fransk) særlig med Henblik paa at give unge Arbejdere, der vil rejse i Udlandet, et praktisk Grundlag.

Fagkursus for de forskellige Fag,, i Lighed med de to tidligere for Snedkere afholdte. (Senere vil Fag som Dansk, Skrivning og Regning og fl. rimeligvis tages med)

Arbejderhøjskolen giver organiserede Arbejdere gratis Undervisning af lønnede Lærere.

Paa det Grundlag, der er skabt ved Kemisk Oplysningskontors 5-aarige Virksomhed, skal der endvidere dannes:

Et Bibliothek med Faglitteratur til daglig Afbenyttelse for Arbejderne og til Hjælp ved Undervisningen.

En Samling af kemiske og fysiske Apparater og af Vareprøver til Brug for de Besøgende og til at anvende ved Undervisningen.

Et Oplysningskontor (tidligere Kemisk Oplysningskontor) der giver alle (ogsaa Ikke — Arbejdere) gratis Svar paa Spørgsmaal af praktisk Art:

Opskrifter, der kan være til Nytte i Hus og Hjem, Værksted, Køkken, Butik eller Arbejdsplads.

Raad til Opfindere og Folk, der experimenterer.

Oversættelser fra fremmede Sprog.

Faglitteratur.

Adresser paa udenlandske og indenlandske Firmaer.

Arbejderhøjskolens Kontor er i St. Kannikestræde 6, 2., aabent 1—2 samt Mandag Aften 6—9.

C. V. Jørgensen. *Jules Ferd. Lund.*

Adresser paa østerrigske Fagforbund

Bagere. Verband der Bäckerarbeiter Oesterreichs, Kandlgasse 12. Wien $^{7}/_{1}$

Billedskærere. Centralverein der Bildhauer u. Giesser Oesterreichs, Schlossgasse 2, Gasthaus. Wien $^{5}/_{2}$.

Bjergarbejdere. Union der Bergarbeiter Oesterreichs, Kulmerstrasse 378, Turn bei Teplitz.

Bogbindere. Verband der Buchbinder Oesterreichs, Zieglerstrasse 25, 4. Wien $^{7}/_{1}$.

Bundtmagere. Reichsverein der Küschner Oesterre chs, Mariahilferstrasse 13. Wien $^{6}/_{1}$.

Bryggeriarbejdere. Gewerkschaft der Brauereiarbeiter, Fassbinder und verwandte Berufe Oesterreichs, Springergasse 36. Wien $^{5}/_{2}$.

Bygningsarbejdere. Verband der Bauarbeiter Oesterreichs (Maurer), Neustiftsgasse 68. Wien $^{7}/_{3}$.

Bygningshjælpearbejdere (Murarbejdsmænd). Verband der Bauhilfsarbeiter Oesterreichs, Schmalzhofgasse 17. Wien $^{6}/_{2}$.

Drejere. Verb. der Drechsler Oesterreichs, Königseggasse 10, 1. Wien $^{6}/_{2}$.

Forgyldere. Fachverein der Vergolder, Gold- und Metallschläger Oesterreichs, Schmalzhofgasse 10, Gasthaus. Wien $^{6}/_{2}$.

Frisører og Barberer. Gewerkschaft der Friseure und Raseure Oesterreichs, Königseggasse 10. Wien $^{6}/_{2}$.

Glasarbejdere. Centralverband der Glasarbeiter Oesterreichs, Franz Grundmann in Tamwald. Böhmen.

Handels- og Transportarbejdere. Verband der Handels-, Transport- und Verkehrsarbeiter Oesterreichs, Kasernengasse 14. Wien $^{6}/_{1}$.

Handskemagere. Centralverband der Handschuhmacher Oesterreichs, Hermann Stolc, Karpfengasse 56. Prag I.

Handelsmedhjælpere. Centralverein der

kaufmännisch Angestellte, Neuthorgasse 15. Wien 1/1.

Hjemmearbejdersker (Syersker o. lign.) Verband der Heimarbeiterinnen Oesterreichs, Neubaugürtel 50. Wien 14/1.

Hattemagere. Verband in der Hut- und Filzindustri beschäftigten Arbeiter und Arbeiterinnen Oesterreichs, Lerchengasse 13. Wien 8/2.

Jærnbanefunktionærer. Allgem. Rechtschutz- und Gewerkverein der Eisenbahner Oesterreichs, Zentagasse 5. Wien 5/1.

Jærn- og Metalarbejdere. Verband der Eisen- und Metallarbeiter Oesterreichs, Kohlgasse 27. Wien 5/2.

Kobbersmede. Verein der Kupferschmiede Oesterreichs, Leithastrasse 22. Wien 1/9.

Lervarearbejdere. Verband der Tonarbeiter Oesterreichs, Schönebrunnerstrasse 112. Wien 5/2.

Levnedsmidler, Arbejdere beskæftigede ved Fremstilling af, — Verband der Lebensmittelindustriearbeiter Oesterreichs, Tynskà ul. 631. Prag I.

Læderarbejdere (Garvere). Gewerkschaft der Lederarbeiter Oesterreichs, Grushofgasse 5. Wien 12/1.

Litografer. Senefelderverein, Dreihufeisengasse 11, Gasthaus. Wien 6/1.

Litografer og Stentrykkere. Oesterreichsische Senefelderbund, Zieglergasse 25. Prag I.

Malere. Verband der Maler, Anstreicher und Lakierer Oesterreichs, Seidengasse 12. Wien 7/1.

Maskinister og Fyrbødere. Verband der Maschinisten und Heizer Oesterreichs, Magdalenenstrasse 65, Gasthaus. Wien 6/1.

Modelsnedkere. Fachverein der Modeltischler Oesterreichs, Webgasse 17, Gasthaus. Wien 6/2.

Mølleriarbejdere. Verband der Mühlenarbeiter Oesterreichs, J. Beer, Schwechat 59 bei Wien.

Naadlere. Gewerkschaft der Schuhoberteilarbeiter Oesterreichs, Kandlgasse 46, Gasthaus. Wien 7/1.

Papirarbejdere o. lign. Verband der in der Papier-, Chem.-, Gummi- und Zündwarenindustri beschäftigten Arbeiter Oesterreichs, Gumpendorferstrasse 62. Wien 6/1.

Porcelænsarbejdere. Verband der Porzelänarbeiter Oesterreichs, Franz Palme, Fischern, Hauptstrass. 329 bei Karlsbad.

Sadelmagere. Fachverein der Sattler, Taschner und Riemer Oesterreichs, L. Pauls, Arbeitergasse 25 II 19, Wien 6/2.

Skiferdækkere. Gewerkschaft der Dachdecker Oesterreichs, Fallgasse 1, Mezzaninen. Wien 6/2.

Skomagere. Reichsverein der Schuhmacher Oesterreichs, Königseggasse 10. Wien 6/2.

Skrædere. Verband der Schneider Oesterreichs, Königseggasse 10. Wien 6/2.

Smede. Verein der Schmiede Oesterreichs, Florianigasse 58, Gasth. Wien 8/2.

Stenarbejdere. Verband der Steinarbeiter Oesterreichs, Schmalzhofgasse 17. Wien 6/2.

Støberiarbejdere. Centralverein der Giessereiarbeiter Oesterreichs, Lerchenfeldergürtel 58. Wien 8/2.

Sukkerarbejdere. Gewerkschaft der Zuckerarbeiter Oesterreichs, Dreihufeisengasse 11, Gasthaus. Wien 6/1.

Sygekassefunktionærer. Verein der Krankenkasseangestellte, Oesterreichs, Königseggasse 10. Wien 6/2.

Teglværksarbejdere. Union aller auf Ziegelwerken beschäftigten Arbeiter Oesterreichs, Tulsterstrasse 49. Ingersdorf bei Wien.

Tekstilarbejdere. Union der Textilarbeiter Oesterreichs, Kasernengasse 18, 2. Wien 6/1.

Tobaksarbejdere. Fachverein der Tabakarbeiter und -Arbeiterinnen Oesterreichs, J. Pattermann, Thaliastrasse 77. Wien 16/1.

Tømrere. Verband der Zimmerer Oesterreichs, J. Wesetz, Königseggasse 10. Wien 6/2.

Træarbejdere. Verband der Holzarbeiter Oesterreichs, Margaretenstrasse 112. Wien 5/1.

Typografer. Verband der Buchdrucker und Schriftgiesser Oesterreichs, Zieglergasse 25, 4. Stiege II 33. Wien 7/1.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 12 ✻ KØBENHAVN DEN 22. SEPTEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Den svenske Landsorganisations Kongres). — Gensidighedsreglerne

Kongresser

Den svenske Landsorganisations Kongres afholdtes i Dagene den 6.—12. Aug. i »Folkets Hus« i *Stockholm*. 30 Fagforbund med 1,446 Afdelinger og 107,848 Medlemmer var repræsenteret ved 475 Delegerede. De fagligt organiserede Arbejdere i Norge, Finland og Danmark var repræsenterede ved OLE LIAN, EMIL PERTILLÄ og MARTIN OLSEN. Det svenske Socialdemokrati og den socialdemokratiske Partipresse samt »Arbejderbevægelsens Arkiv« var ligeledes repræsenteret efter Indbydelse.

Landsorganisationens Formand, HERMANN LINDQVIST, aflagde Beretning om Virksomheden: Repræsentantskabet havde vedtaget at ansætte en *fast Agitator*, men da man ikke dertil endnu havde fundet en passende Kraft, stod Sagen foreløbig hen. Derimod havde Landsorganisationen baade ved sin Kasserer og ved andre Medlemmer af Sekretariatet samt ved mere lokale Agitatorer, med god Virkning foretaget Agitation for Tilslutning til de svagere Forbund.

Taleren omtalte de forskellige *Konflikter*, men navnlig den store Strid i Jærnindustrien 1905 og Konflikterne i Bygningsfagene i Stockholm og Malmø.

I 1903 havde der været 142 *Arbejdsstandsninger*, i 1904 215 og i 1905 175 Konflikter, deriblandt Værkstedskonflikten, der kun var regnet som én Konflikt. Antallet af *tabte Arbejdsdage* var for 1903 opgivet til ca. 500,000, for 1904 til 450,000, men for 1905 til 2,500,000 Arbejdsdage. I de samme Aar var der *paalignet* Organisationen henholdsvis Kr. 5,80, Kr. 7,00 og Kr. 24,50 pr. heltbetalende Medlem. For de 7 Aar, Landsorganisationen havde bestaaet, var der paalignet ialt Kr. 46,90 pr. heltbetalende Medlem, eller gennemsnitlig Kr. 6,70 pr. Aar. I *Understøttelser* direkte fra Landsorganisationen var der udbetalt i Aarene 1903, 04 og 05 henholdsvis 112,830 Kr., 183,815 Kr. og 814,236 Kr. eller tilsammen 1,110,881 Kr.

For at søge indført større Fasthed i de forskellige Forbund, havde Repræsentantskabet beskæftiget sig med Forslag om *Indførelse af bestemte Grænser for Forbundenes Sammensætning*, men dette Spørgsmaal havde ikke kunne løses endnu. Repræsentantskabet havde besluttet at henlægge 4000 Kr. aarlig til en *Procesfond*, for at kunne træde hjælpende til overfor de Forbund, der ikke ved egne Kræfter var i Stand til at bære Byrderne ved Forfølgelser i Henhold til »Åkarpsloven«. Sammen med Partiet havde man overtaget *Arbejderbevægelsens Arkiv*, og der var gentagne Gange med Partiledelsen forhandlet om og aftalt Foranstaltninger vedrørende *Lovgivningsfaktorernes Stilling overfor Arbejdernes Rettigheder*. Til Iværksættelse af *Undersøgelser* i visse Spørgsmaal i *parlamentariske Øjemed* var der bevilget Rigsdagsgruppen et Beløb af 1000 Kr.

Indkomsterne i de tilsluttede Forbund udgjorde i 1905 4,460,746 Kr., Udgifterne 3,882,969 Kr. Taleren pegede paa disse Tal som et utvetydigt Bevis for de svenske Fagorganisationers stærke Vækst.

Om Virksomheden førtes der en langvarig Debat. Det underkendtes at

Sekretariatet havde inddraget Understøttelsen til de meget langvarige Konflikter: Havnearbejderstrejken i Stockholm i 1903 og til Stenhuggerstrejken i Bohuslen. Ved det første Punkt afholdt dog 152 Repræsentanter sig fra Afstemningen; det sidste afgjordes ved umiddelbar Afstemning. Nogle Anmodninger om Tilskud og Eftergivelse af Laan forkastedes, hvorefter Virksomheden iøvrigt enstemmig godkendtes.

Efter en kort Diskussion om Udgifterne til de udelukkede Murere og Træarbejdere i Malmø, godkendtes *Regnskabet* enstemmig.

Angaaende *Agitationen* vedtoges det, at denne skal føres

dels gennem en fast ansat Agitator, naar en dertil fuldt egnet Person findes,

dels ved at yde Tilskud til de Forbund, som har Agitation behov, men ikke selv kan bære Udgifterne dertil.

Sekretariatet skal særlig fæste sin Opmærksomhed paa en Agitation blandt Kvinderne, dels ved at yde Tilskud til de Organisationer, som har sat sig til Opgave at organisere Kvinderne, dels ved selv at udføre en Agitation blandt de arbejdende Kvinder.

Med Hensyn til *Landsorganisationens Organisationsform* forelaa der forskellige Forslag. Det vedtoges:

At det bl. a. skal være Landsorganisationens Opgave:

at samle bestaaende Fagforeninger, efter de bedst egnede Former, i Forbund — ved Fagforbund menes en Organisation, som omfatter Arbejderne indenfor en Industri eller et Fag over hele Landet — samt

at virke for disse Fagforbunds Tilslutning til Landsorganisationen, der dannes og bestaar af de samme.

Spørgsmaal om *Forbundenes Sammensætning* var indbragt af en Afdeling af Tekstilarbejderforbundet. Sagen havde ogsaa været til Behandling paa Kongressen i 1903, hvor den henvistes til Repræsentantskabet. Dette behandlede paa et Møde i 1904 et herhenhørende Forslag fra Sekretariatet, som godkendtes i Principet, uden at der dog toges endelig Beslutning, idet man vilde give Organisationerne Adgang til at beskæftige sig med Forslaget. Efter dette skulde Sekretariatet indhente Forbundenes Mening om Sagen og ved Repræsentantskabsmødet i 1905 eventuelt forelægge detailleret Forslag. Ved dette Møde godkendte Repræsentantskabets Flertal atter i Principet hvad Sekretariatet forelagde, men Detailbehandlingen maatte udsættes paa Grund af Tiden, men ved Repræsentantskabets Møde 1906 vedtoges det at lade hele Sagen hvile foreløbig, da den viste sig overmaade vanskelig at løse.

Dette Standpunkt tiltraadtes af Kongressen med Tilføjende,

at Sagen optages til yderligere Behandling, saafremt Udviklingen og Forholdene indenfor Landsorganisationen nødvendig kræver det.

Landsorganisationens Stilling til fremtidige Konflikter var det næste Punkt paa Dagsordenen. Den svenske Landsorganisation støtter nu kun Forsvarsstrejker og Lock-out'er; der forelaa flere Forslag, gaaende ud paa, at den i Fremtiden ogsaa skulde støtte Angrebsstrejker.

Sekretariatet forelagde, med Henvisning til de særlige Forhold i Sverrig, nedenstaaende Forslag, hvori der *under visse Forhold*, ogsaa kan ydes Støtte til Angrebsstrejker. Forslaget, som vedtoges med 320 Stemmer mod 73, har følgende Ordlyd:

Kongressen mener, at det nuværende Forhold i Hovedsagen bør fastholdes i dette vigtige Spørgsmaal, og beslutter derfor

at Landsorganisationen skal yde sin Understøttelse til tilsluttede Organisationer i de Tilfælde, hvor Arbejdsgiverne gennem Lock-out søger at hindre Organisationsarbejdet, eller Arbejdernes Forsøg paa at forbedre deres Lønforhold, ligeledes ved alle Tilfælde, hvor Foreningsretten trues, eller Arbejderne udelukkes ved Forsøg paa at danne Organisationer, samt ved Lønnedsættelser, alt i Henhold til Bestemmelser, som nærmere angives i Lovenes § 7.

Landssekretariatet er dog bemyndiget til i Undtagelsestilfælde ligeledes at bevilge Understøttelse fra Landsorganisationen ved en Angrebsstrid under nedenanførte Omstændigheder:

Naar et tilsluttet Forbund paa en Plads har en Afdeling af saa stort Omfang, at Forbundet, ved en eventuel Strejke for en saadan Afdeling, ikke ved egne Midler, svarende til 2 Kr. pr. Uge af hver af Forbundets øvrige Medlemmer, kan udbetale en Understøttelse af 12 Kr. til de i Striden inddragne.

En saadan Strid kan dog ikke iværksættes medmindre Sekretariatet og Forbundsledelsen er enige om, at de opstillede Krav ikke kan gennemføres paa anden Maade end ved almindelig Strejke, at den paagældende Afdeling ikke i de sidste 5 Aar har faaet ordnet Løn- og Arbejdsforholdene for sine Medlemmer,

samt at Striden før dens Udbrud af Sekretariatet er blevet definitivt godkendt til Understøttelse. Er Sekretariatets Godkendelse af en saadan Strid opnaaet, udbetales Understøttelse i Henhold til Bestemmelserne i Landsorganisationens Loves § 7.*) Dog kan Understøttelse fra Landsorganisationen ikke udbetales til højere Beløb end et Beløb udbetalt af Forbundet selv, svarende til 2 Kr. pr. Medlem og Uge af det Antal, som ikke befinder sig i Strid.

Angaaende Henlægning af Midler til en *Fond for Opførelse af Forsamlingsbygninger,* forelagde Sekretariatet Forslag. Ved de store Virksomheder, der staar i Forbindelse med Skovhugst og Bjærgværksdrift, og som er beliggende i afsides Egne og saa godt som altid ejes af store Aktieselskaber, er det rentud umuligt at faa Forsamlingssteder, og da Tilstedeværelsen af saadanne er en Hovedbetingelse for Organisationers Oprettelse og Trivsel, er Spørgsmaalet blevet brændende for den samlede — saavel den politiske som den faglige — Arbejderbevægelse i Sverrig.

Sekretariatet foreslog, at der hver Maaned af det til Landsorganisationen indbetalte Kontingent, henlægges 2 Øre pr. Medlem til en Bygningsfond, hvilket vil give 16—18,000 Kr. aarlig, og at Fonden tages i Brug, naar den førstkommende Partikongres har besluttet, sammen med Fagforeningerne, at skabe en Fælles-Institution med det Formaal at yde Laan til Opførelse af Forsamlingsbygninger. Fonden menes at kunne træde i Virksomhed den 1. Juli 1908. Forslaget vedtoges.

Kontingentet til Landsorganisationen blev fra 1. Januar 1907 fastsat til 10 Øre pr. Medlem, pr. Maaned, for helt- og 5 Øre for halvtbetalende Medlemmer. Af Kontingentet tilfalder 4 Øre Administrationsfonden, 4 Øre Reservefonden og 2 Øre Bygningsfonden. Beslutningen vedtoges ved Navneopraab med 356 St. mod 44.

Loven var til Behandling paragrafvis. De vigtigste Ændringsforslag vedrørte Repræsentationsretten til Repræsentantskabet og til Kongressen samt Reservefonden (Strejkekassen). *Repræsentantskabet* bestaar af 1 Repræsentant for hvert under Landsorganisationen værende Forbund, samt Sekretariatets Medlemmer, tilsammen 37 Repræsentanter. Dette Forhold foreslog Sekretariatet at bevare, medens Jern- og Metalarbejderforbundet foreslog at hvert Forbund skulde have Ret til at vælge mindst 1 Repræsentant, samt desuden 1 mere for hvert 3000 Medlemmer i Forbundet. Repræsentantskabet vilde derved, med de nuværende Medlemstal i Forbundene, vokse til 52 Medlemmer. Kongressen vedtog at bibeholde den nuværende Ordning.

Repræsentationsretten til *Kongressen* var hidtil saa udstrakt, at en Kongres, hvis alle Organisationer vilde benytte sig af deres fulde Ret, kunde komme til at tælle 1458 Repræsentanter. Man vedtog nu at give Ret til at sende en Repræsentant for indtil 300 Medlemmer, og en Repræsentant mere for hver 300 Medlemmer. Efter denne Vedtagelse kan Kongressen endda blive ret stor. Det vedtoges at Landsorganisationen for Fremtiden skal udrede alle Kongresudgifter, derunder Rejse- og Dagpenge à 8 Kr. til de Delegerede.

Reservefondens (Strejkekassens) Mindstebeløb sættes til 150,000 Kr. Gaar under en Konflikt Fonden ned til dette Beløb, skal der foretages Paaligning til den fortsatte Understøttelse. Paaligning finder Sted fra Begyndelsen af en Konflikt, naar Sekretariatet skønner, at det Beløb hvormed Beholdningen overstiger 150,000 Kr. er for ringe til at der deraf kan ydes tilstrækkelig Understøttelse.

Paa Forslag af Murerforbundet vedtoges, med Hensyn til *Blokader,* at sætte følgende Bestemmelse ind i Lovene:

> Naar et Forbund eller en Afdeling mener, at Medlemmer af et andet Fags Forbund udfører blokeret Arbejde, eller paa anden Maade optræder usolidarisk mod dem, skal Anmeldelse om Sagen tilligemed fuldstændige Oplysninger og eventuelt Forslag om Forholdsregler sendes til den Organisation, hvoraf Vedkommende er Medlemmer. Denne Organisation afgør snarest muligt Sagen, og meddeler den anmeldende Organisation sin Beslutning og Motiverne derfor. Finder den anmeldende Organisation ikke dette tilfredsstillende, kan den indsende Sagen til Sekretariatet, som afgør Sagen efter at have afhørt begge Organisationerne. Indtil der foreligger Afgørelse paa ovenfor angivne Maade, maa der ikke vedtages Blokade eller lignende Foranstaltning.

*) 8 Kr. til helt-, 5 Kr. til halvtbetalende Medlemmer.

Hvor fristende det end kunde være ogsaa at komme ind paa en Omtale af andre af de foreslaaede og vedtagne Lovændringer, maa vi dog, af Pladshensyn, give Afkald derpaa.

Det vedtoges at bevilge 500 Kr. til Afholdelsen af en Udstilling for *Hjemmearbejde.*

For at lette Dannelsen af *Landarbejderforeninger*, vedtages det at yde Tilskud til en Agitation paa Landet, samt at organisere Landarbejderne efter Distrikter, og, indtil næste Kongres, bevilge Landarbejderne Ret til at tilhøre Landsorganisationen mod at betale halvt Kontingent, men dog nyde fulde Rettigheder.

Angaaende *frivillige Indsamlinger* vedtoges følgende:

Frivillige Indsamlinger bør indskrænkes i den størst mulige Grad indenfor de til Landsorganisationen hørende Organisationer. Ingen Afdeling indenfor et Forbund maa udstede Lister med Anmodning om frivillige Bidrag, medmindre vedkommende Forbunds Bestyrelse har givet sit Minde dertil. Intet Forbund, som har Strid, hvortil der ydes Understøttelse fra Landsorganisationen, maa anmode om frivillige Bidrag udover sit eget Fags Omraade, medmindre Landssekretariatet har sanktioneret dette.

Der vedtoges et Antal Beslutninger vedrørende forskellige Forhold bl. a.: 1) Ottetimersdagen og Arbejdstiden, 2) Oprettelsen af en Bank, 3) Storstrejke. Her en kort Omtale af hver af disse.

1. I Beslutningen opfordres Fagforeningerne til, naar der indgaas nye Overenskomster med Arbejdsgiverne, da at søge Arbejdstiden nedsat, og man opfordrer Rigsdagsgruppen til at forelægge Rigsdagen Forslag om en lovbestemt 8-Timers Arbejdsdag. Beslutningen udtaler endvidere, at Arbejderne energisk maa forlange Stemmeretsspørgsmaalets snarlige Løsning.

Vedrørende Natarbejdet skal ved Virksomheder med kontinuerlig Drift arbejdes henimod en Afskaffelse af 2-Hold-Systemet og Indførelse af 3-Hold-Systemet, og Rigsdagsgruppen opfordres til at forelægge Forslag om Forbud mod Natarbejde, hvor dette ikke nødvendiggøres af tvingende Omstændigheder.

2. Det vedtoges, at Sekretariatet i Forbindelse med Partiledelsen og med Ledelsen af det kooperative Forbund skal undersøge, hvorvidt der kan gives Folkets Hus-Laanefonden en bankmæssig Indretning, saaledes at Organisationerne der kan anbringe deres Midler. Resultatet af Undersøgelsen forelægges den næste Kongres.

3. Kongressen mente, at der kan indtræde Forhold, hvor det kan være rigtigt at gribe til Storstrejke, f. Eks. som Svar paa Angreb fra Arbejdsgivernes Side, men den mener samtidig, at det ikke vil være muligt paa Forhaand at angive de Tilfælde, hvor Storstrejke bør anvendes.

Formanden, Herm. Lindqvist, og Kassereren, E. Søderberg, genvalgtes ved Akklamation, de øvrige Medlemmer af Forretningsudvalget blev: Chr. Lindley (Transportarbejderforbundet), Arv. Bjørklund (Jern- og Metalarbejderforbundet), And. Sjøstedt (Bagerforbundet), Janne Jønsson (Arbejdsmandsforbundet) og Arv. Thorberg (Træarbejderforbundet).

Kongressen skulde efter Beregningen slutte den 10. Aug., men den kunde ikke sluttes før Søndag den 12. om Eftermiddagen. Det er store indgribende Spørgsmaal Kongressen har behandlet, hvorfor dens Beslutninger er af stor Rækkevidde, og det skal nok vise sig, at de vil bringe de svenske Fagorganisationer frem i den rigtige Retning.

Den inderlige Forbindelse, der ogsaa i Sverrig finder Sted mellem Parti- og Fagorganisationer, kom til Orde, da Dirigenten, Murerforbundets Formand, NILS PERSSON, paa egne og Meddirigents Vegne (Jern- og Metalarbejderforbundets Kasserer, SPARRING) takkede Kongressen for dens Holdning og samtidig ytrede: »Vi er alle Socialdemokrater, og vil vedblive at være det!« Persson sluttede med et Leve for den internationale Arbejderbevægelse.

Næste Kongres afholdes 1909.

Gensidighedsreglerne.

Saavel »*Dansk Slagteriarbejderforbund*« som »*Dansk Hvidgarverforbund*« og »*Bødkerforbundet i Danmark*«, har, i Henhold til Beslutninger paa deres Kongresser i Aar, anmeldt deres Tilslutning til de af De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling henstillede Gensidighedsregler for Medlemmernes Overgang fra den ene Organisation til den anden.

Disse Regler er nu tiltraadt af 26 Organisationer med over 18000 Medl.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 13 ✻ KØBENHAVN DEN 29. SEPTEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Den engelske Fagforeningskongres; Det norske Murerforbund). — Lønbevægelser og Konflikter (Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne i København). — Arbejdsanvisning. — Bidrag til de russiske Arbejdere. — Arbejdsløsheden i Danmark i Juli Maaned 1906.

Kongresser

Den engelske almindelige Fagforeningskongres*) er i Aar afholdt i *Liverpool* den 3.—8. Septbr. Den nævnes som den største Fagforeningskongres, der endnu har været afholdt i England. 491 Delegerede repræsenterede 210 forskellige Fagorganisationer (Landsforbund, territoriale Forbund, lokale Fagforeninger og lokale Fællesorganisationer) med 1,554,000 Medlemmer.

Den af den saakaldte »Parlamentariske Komite« sammenkaldte Kongres, — den 39. i Rækken — var i Aar imødeset med mere end almindelig Interesse. De i Aarets Begyndelse foregaaede Valg til Underhuset, de socialdemokratiske Sejre ved disse Valg og Oprettelsen af en af det liberale Parti uafhængig Arbejdergruppe i Parlamentet, har fuldstændig omformet Landets politiske Bygning. De liberale »Arbejdervenner«, i det britiske Rige havde troet, at Arbejdernes Selvstændighedstrang kun var et Udslag af Utilfredshed med de skiftende konservative Regeringer, og de havde derfor haabet, at det blandt Arbejderne fremkaldte Røre sluttelig alene vilde komme det liberale Parti tilgode. Den uafhængige Arbejdergruppe tæller 30 Mand, men der bestaar, foruden denne, endnu en »Fagforeningsgruppe«, som tilhører det liberale Parti; derunder er saavel Kongressens Præsident, CUNNINGS, som Sekretæren i den parlamentariske Komite, STEADMAN, og Repræsentanter for Kulminearbejderne.

*) Se Indledningen til Referaterne om samme Kongres i Nr. 19, 1. Aarg. og Nr. 21, 2. Aarg. af »Arbejderen«.

Disse Folk vil »ikke gaa sammen med Socialisterne«. Men da det netop er den almindelige Fagforeningskongres, der har banet Vejen for et Samarbejde mellem socialistiske og liberale Arbejdere, hvilket skete ved en Beslutning om Dannelsen af »Udvalget for Arbejderrepræsentation«, og da det er den af Socialdemokraterne ledede uafhængige Arbejdergruppe, der er blevet Resultatet af Beslutningen, blev det Kongressens Opgave at afgøre, om Fagforeningsgruppen havde handlet korrekt i at holde sig udenfor den uafhængige Gruppe.

For en Del Aar siden var det ret almindeligt, at Talere paa de engelske Fagforeningskongresser — som det endnu almindeligt sker paa Fagforeningskongresser i Nordamerika — rent ud benægtede, at der var eller at der kunde føres en Klassekamp, eller at Arbejderne burde føre deres egen Politik.

I Aar var det ganske anderledes, som det ogsaa snart vil blive det i de amerikanske Fagforeninger. Havnearbejderen JAMES SEXTON motiverede under stærkt Bifald nedenstaaende Resolution, idet han sagde: »Det er unødvendigt at vi har to Grupper af Arbejderrepræsentanter i Parlamentet. En Gruppe og et Program, er den bedste Løsning«. *Ingen* talte imod Resolutionen, heller ikke nogen af den liberale Fagforeningsgruppe.

Resolutionen har følgende Ordlyd:

Kongressen er af den Overbevisning, at det for Arbejderbevægelsens Fremgang er ubetinget nødvendigt, at alle Retninger indenfor Arbejderklassen, for at føre den økonomiske og politiske Kamp, maa organiseres som en Enhed.

For at naa dette skal:

1. Alle Retninger indenfor Arbejderbevægelsen have deres Hovedkontorer i en og

samme Bygning, for at kunne staa i vedvarende Forbindelse med hinanden.

2. Det paalægges den parlamentariske Komité at gøre Forsøg paa at forene alle Retninger indenfor Arbejderbevægelsen, for at muliggøre en fælles politisk Aktion indenfor og udenfor Parlamentet, uafhængig af de herskende politiske Partier. For at naa dette Maal, skal den parlamentariske Komité sammenkalde alle Retninger til en Konference.

Resolutionen vedtoges med 260 Stemmer mod 96. Ved en Afstemning efter Organisationernes Medlemstal, stemte 756,000 for, 543,000 imod. Den store Forandring i Afstemningsresultatet hidrører fra, at der under Minoriteten findes de meget store Minearbejderforbund, og, vistnok, Bomuldsværerne.

Præsidenten, CUNNINGS, holdt den vanlige Præsidenttale. Som Situationen var, maatte Talerne i fornemlig Grad beskæftige sig med de engelske Arbejderes politiske Vækkelse. Endskøndt han, som nævnt, tilhører det liberale Parti, udtalte han, at Arbejdernes Organisationer ikke vil finde sig i, at man fører en Splittelsespolitik. De vil frigøre sig for alle dem, der sætter deres personlige Tilbøjeligheder højere end Arbejdernes Interesser. Enighed maatte tilvejebringes mellem de forskellige Retninger. Mr. Cunnings omtalte iøvrigt alle de store Sager, der har beskæftiget den engelske Arbejderverden i det sidste Aar, derunder Regeringens Forelæggelse af Fagforeningsloven (Trades Dispute Bill), og Forslag om et Tillæg til Ulykkesforsikringsloven. Endvidere talte han om de utilstrækkelige Foranstaltninger mod Arbejdsløsheden m. m. De tekniske Fremskridt burde ikke mindst komme Arbejderne tilgode; Fejlen var, at Produktionsmidlerne ejedes af Private.

Et Forslag om Indførelse af *tvungen Voldgift* efter australsk Mønster, forkastedes ligesom ved tidligere Kongresser.

Angaaende Regeringens Forslag til en *Fagforeningslov*, vedtoges en Beslutning, hvori udtales, at Fagforeningerne ikke vil være tilfredse med nogen Fagforeningslov, som ikke indeholder Bestemmelser om fuldstændig Urørlighed af Fagforeningernes Midler, paa samme Maade som Arbejdsgivernes Kasser. Regeringsforslaget indeholder, efter Arbejdernes Mening, en Fare for, at der under en Strejke, ved Domstolene kan udvirkes »Standsningsbefalinger« mod en Strejkes Fortsættelse, hvorved der lægges Arbejdernes Kampe uoverstigelige Hindringer i Vejen.

Kongressen udtalte sig for *kommunale Arbejdsanvisningskontorer*, forudsat, at de ikke anvendes til Fagforeningernes Skade.

Det vedtoges at udgive et *Maanedsblad*. Man vedtog at modarbejde Dannelsen af Fagforeninger af kommunale *Arbejdere*. Som et Led i Kampen mod *Udsvedningssystemet*, vedtog man, at der for offentlige Arbejder i London skulde forlange en Minimalløn af 30 Shilling (27 Kr.), og det udtaltes, at Staten som Arbejdsgiver skal tjene de private Kapitalister som Forbillede.

I Overensstemmelse med Amsterdam-Kongressens Beslutning, vedtoges det at proklamere den *1. Maj* som Hviledag, hvor dette kan ske uden Skade for Arbejdernes Interesser. Dermed turde ogsaa i England komme større Fart over Majdemonstrationen.

Der vedtoges en Beslutning, hvori der forlanges, at Staten skal overtage samtlige *Jernbaner* og Kanaler. En Række andre Forslag beskæftigede sig med 8-Timersdagen og Arbejderbeskyttelse i Almindelighed. I en særlig Resolution fordres der en almindelig Alderdomspension for alle fra 60 Aars Alderen.

Kongressen udtrykte sin Sympathi for de kæmpende russiske Arbejdere, og den vedtog at delegere Kongressens Præsident og Sekretæren for den parlamentariske Komité til, sammen med en Deputation af engelske Lærde og Politikere samt Repræsentanter for engelske Byer, at overbringe den opløste Duma en Sympathiadresse fra det engelske Folk.

Det norske Murerforbund afholdt Kongres i Kristiania den 5.—7. August. For 10 Afdelinger af Forbundet var der mødt 12 Repræsentanter. Det svenske Murerforbund havde sendt en Repræsentant til Kongressen.

Forbundets Formand, SVERRE IVERSEN, aflagde Beretning. Af en Række Forslag til Forandringer i Forbundslovene, vedtoges kun en Bestemmelse om at forhøje Strejkeunderst. for de gifte Medl.; de øvrige Forslag forkastedes.

Hovedbestyrelsen forelagde Forslag om Oprettelse af en Understøttelseskasse for Arbejdsløse, med et Kontingent af 20 Øre om Ugen. Alle var enige om, at der tiltrængtes en saadan Kasse, men der næredes Betænkelighed ved dens Oprettelse, paa Grund af det, til Tider, store Antal Arbejdsløse i Murerfaget. Forslaget forkastedes derfor.

Spørgsmaal om Oprettelse af en Sygekasse udsattes til næste Kongres.

Der toges Beslutning vedrørende en Række faglige Spørgmaal. Til Formand genvalgtes Sverre Iversen. Næste Kongres afholdes i Trondhjem i 1908.

Lønbevægelser og Konflikter

Savværksarb. og Maskinsnedkerne i København. I Foraaret 1900 blev der indgaaet en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold mellem »De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker« og »Savværksarb. og Maskinsnedkernes Fagforening i København.«

Fagforeningen søgte den Gang at gennemføre en Forkortelse af Arbejdstiden til 9 Timer og en tilsvarende Forhøjelse af Minimallønnen, men fra Arbejdsgivernes Side blev det gjort gældende, at da Murerne og Tømrerne ligeledes stillede Krav om en 9 Timers Arbejdsdag, vilde det være det naturligste, at Kravet fra Savværksarb. og Maskinsnedkerne blev afgjort samtidig ved Forhandling mellem Parterne og Hovedorganisationerne, og dette tiltraadtes af Arbejderne. Parterne forhandlede derefter videre om Lønspørgsmaalet og om andre Punkter i Forslaget til ny Vedtægt.

Fællesudvalget var færdig med sine Forhandlinger den 20. August 1900, men da der ikke til den Tid var kommet noget Resultat fra Hovedorganisationerne om Arbejdstiden, enedes Parterne om at give Vedt. Tilføjelse:

»Ved Underskriften af disse Vedtægter er det underforstaaet fra begge Parters Side, at en Forkortelse af den ansatte Arbejdstid i Forening med en dermed forbunden Ordning af Minimallønnen, hvorom der maatte blive taget Bestemmelse af Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund i Forening, ogsaa er gældende for disse Vedtægter.

Det lykkedes ikke den Gang at opnaa Enighed med Arbejdsgiverforeningen om en Nedsættelse i Arbejdstiden, derimod er det, som bekendt, lykkedes en Række Fag i Aar at faa Arbejdstiden nedsat; bl. a. Murerne og Tømrerne.

Savværksarb. og Maskinsnedkerne i København har derfor ment, at de i Henhold til Bestemmelsen maatte være berettiget til at faa Arbejdstiden nedsat paa samme Maade som Murerne og Tømrerne, og de har derfor fremsat Anmodning herom til Arbejdsgiverne, men de modtog et afvisende Svar. Senere er Parterne enedes om at henvise Sagen til Forhandling mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund.

Den 22. September fandt der en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationen og Parterne. Repræsentanterne for De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker skød sig her ind under, at der ved Henvisningen i Overenskomsten var tænkt paa en *almindelig* Arbejdstidsforkortelse i alle Fag, og ikke paa nogle enkelte Fag som Murerne og Tømrerne. Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Repræsentanter fastholdt, at der ved de i 1900 førte Forhandlinger kun havde været Tale om en Nedsættelse af Arbejdstiden for disse Fag.

For nærmere at faa den Side af Sagen undersøgt, enedes man om at foretage en Undersøgelse af de i Sagen udvekslede Skrivelser m. m. De direkte interesserede Parter træder derefter atter sammen til en ny Forhandling, eventuelt i Forbindelse med Repræsentanter for Hovedorganisationerne.

Arbejdsanvisning

Københavns kommunale Arbejdsanvisning. I Aaret 1905 har der til Kontoret ifølge den udsendte Beretning henvendt sig ialt 26,422 Arbejdsgivere og 40,765 Arbejdssøgende.

De i dette Aar anviste 26,985 Pladser fordele sig som følgende Tabel udviser paa de forskellige Erhverv:

	Mænd	Kvind.
Immateriel Virksomhed	»	14
Gartneri og Landbrug	1434	563
Haandværk og Industri:		
1. Tilvirkning af Næringsmidler	223	606
2. Tekstilindustri	48	163
3. Beklædningsindustri	485	1590
4. Jordarbejde, Bygnings- og Møbelindustri	3386	25
5. Trævareindustri	175	22

	Mænd	Kvind.
6. Læderindustri	19	»
7. Forarbejdn. af Sten, Ler og Glas	127	1
8. Forarb. af Metal og Maskiner.	1358	75
9. Kemisk og teknisk Industri ...	195	126
10. Papirindustri	91	17
11. Industri i literær o. kunst. Retn.	49	109
12. Indus. Erhv. uden nærm. Ang.	22	»
Handel og Samfærdsel:		
1. Forretningspersonale	1675	126
2. Pengeomsætning og Forsikring	8	»
3. Hoteller og Restauranter	160	1830
4. Kommissionsvirksomhed	341	12
5. Alm. Landtransport	112	»
6. Jærnbane- og Sporvejsdrift	64	»
7. Telefonvæsen	7	»
8. Søtransport	»	»
Andre Erhverv	1718	9972*
Tilsammen	11,734	15,251

Af Mændene vare 4,115 faglærte (33 pCt.) og 7,619 ufaglærte. Af Kvinderne vare 1,151 faglærte, medens 14,000 vare ufaglærte. Af de Mændene anviste Pladser vare 2,409 udenfor København og 54 i Udlandet. Af de Kvinderne anviste Pladser var 654 udenfor København og 1 i Udlandet.

Bidrag til de russiske Arbejdere.

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Arbejderne paa Snedkerfabriken »Valdhøj« 9,00. do. paa Danske Mejeriers Maskinfabrik 2,50. Socialdemokratisk Vælgerforening 8. Kreds 25,00. do. i 10. Kreds 25,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Fællesorganisationen i Skive 50,00. Brænderiarbejdernes Fagf. 25,00 Forgyldernes Fagf. 25,00. Dansk Glasarbejderforb.s Hellerup Afd. 37,10. Granithuggernes Fagf. 15,00. Guld-, Sølv- og Elektropletarb.s Afd. Fredericia 10,00. Dansk Kedel- og Maskinpasserforb. 100,00. Kurvemagernes Fagf. 50,00. Lohgarvernes Forbund 100,00. Malernes faglige Klub D. S. B. 13,60. Savværks- og Maskinsnedkernes Afd. i Malling 15,00. do. i Sorø 5,00. do. i Brabrand 20,00. Træskoarbejderne i Ørting 7,00. Skrædernes Fagf. af 1873 50,00. Dansk Skræderforb.s Afd. Thisted 10,00. Dansk Smede- og Maskinarb.-Forb. Kbhvns Afd. 2000,00. Medl. af Smede- og Maskinarb. Forbund V. F. Hansen 500,00. Anton Hansen, Skjern 4,00. Maskinsnedker V. S. Petersen 2,00.

Arbejdsløsheden
i Danmark i Juli Maaned 1906.

Der foreligger Oplysninger fra 52 Organisationer med 36,913 Medlemmer. Heraf havde 30 Organisationer med ialt 27,103 Medlemmer 1004 Arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden. 22 Organisationer med 9810 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den 31. Juli.

*) Af dette Antal var 7,848 Vaske- og Rengøringskoner og 1676 Tjenestepiger.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm., Randers.						50
Barberer o. Frisør	25	386	15			
Barnevognsarb..						
Billedskærere...	10	68	2			
Blikkenslagere..		406	16		290	11
Brolæggere	15		10	8		8
Bryggeriarb. ...						
Bygningssnedk..						
Bødkere						
Elektrikere	3	57				
Filehuggere						
Formere	7	72	5	19	193	16
Glarmestre.....			5			
Glasarbejdere ..	8	160	6			
Gørtl. o. Metalar.	18	284	10	2	34	1
Handskemagere.	19	538	16			
Hattearbejdere..	6	48		1	24	1
Hvidgarvere ...	3	36	2	2	55	2
Instrumentmag., kirurgiske....						
do. mek. og opt..						
Kedel-o.Maskinp	11	178	9	13	170	13
Keramikere						
Korkskærere ...						
Kurvemagere...						
Lohgarvere	4	56	1	1	24	2
Malere.....			75			20
Marm.-, Kalk o.. Sandstenshug.						
Metaltrykkere ..	6	51	1			
Mineralvandsarb.						
Murarbejdsmd. .			100			
Murere			24			7
Mølleriarbejdere	4	81	3	6	116	2
Ovnsættere	2	19	2			
Papirfabrikarb..				1	7	
Pottemagere ...						
Sadelm. o Tapets	38	880	35	17	442	16
Savværksarb. og Maskinsnedker	5	98	2	16	337	13
Sejlmagere.....	20	106	4			
Skifferdækkere..	4	32	2			
Skibstømrere ...	10	50	6	10	60	10
Skotøjsarbejdere.	23	147	7	4	36	2
Skrædere			155			50
Skraatobaksarb..	2	52	2			
Snedkere o. Tømrere, Bornholm						
Stenarbejdere...						
Stukkatører						
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.						
Søfyrbødere ...						
Sømænd.....						
Trælastarbejdere		1400				
Tømrere.....			284			91

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 14 ✻ KØBENHAVN DEN 6. OKTOBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne i København; Bagerne i Fyns Stift; Cellulosearbejderne paa Kattingeværk; Snedkerne og Stolemagerne i København; Greisdalens Stole- og Møbelfabrik). — Kongresser (Billedskærernes og -Støbernes Centralforening i Østrig; De ungarske Typografers og Skriftstøberes Fagf.). — Paaligning af Strejkebidrag. — Til de russiske Arbejdere. — Meddelelser.

Lønbevægelser og Konflikter

Bagerne i København. Der har i nogen Tid været forhandlet mellem Bestyrelserne for Bagerlavet og Bagerforbundet om et Løn- og Arbejdsregulativ for Rugbrødsbagerier og Rugbrødsfabriker samt Fintbrødsbagerier. Hovedfordringen fra Arbejdernes Side er en Nedsættelse af Arbejdstiden.

I Rugbrødsfabriken, hvor der arbejdes med 3 Hold, er Arbejdstiden 8 Timer for hvert Hold, uden fast Spisetid; dog er Svendene forpligtede til, naar det forlanges, at arbejde 9 Timer en Gang om Ugen, uden Krav paa Overarbejdspenge for den niende Time. I Bagerier og Fabriker, hvor der anvendes mekanisk Kraft og som drives med mere end 1 Hold Mandskab, er Arbejdstiden $9^1/_2$ Timer, heri indbefattet $1^1/_2$ Time til Spise- og Hviletid. I andre Bagerier er Arbejdstiden 11 Timer, heri medregnet $1^1/_2$ Time Ophold til Spise- og Hviletid.

Arbejderne har forlangt, at Arbejdstiden i alle Rugbrødsbagerier skal nedsættes til 8 Timer med fornøden Spisetid, og i Fintbrødsbagerier til 9 Timer med $^1/_2$ Time Spisetid; endvidere har de ønsket enkelte Brancher med et ringere Antal Udøvere flyttet op i en højere Lønklasse; ellers er der ingen Lønforhøjelse forlangt.

Kravet om Arbejdstidsforkortelsen har Mestrene ganske afvist. De har tilbudt at knappe en halv Time af *Spisetiden*, og de er tildels gaaet med til de ønskede mindre Forskydninger i Lønnen for nogle faa Arbejdere.

Forbundets Repræsentanter tilbød at nedsætte deres Krav til $^1/_2$ Times Forkortelse af Arbejdstiden, hvor der nu arbejdes $9^1/_2$ Time, men ogsaa dette nægtede Mestrene at indgaa paa. De har endog, som Betingelse for at give Arbejderne de nævnte smaa Indrømmelser, forlangt, at en ny Overenskomst skulde være gældende i mindst 4 Aar.

Da Parterne ikke kunde opnaa Enighed, henviste de Sagen til Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund. Den 29. August fandt der et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for de nævnte Hovedorganisationer og de interesserede Parter. Ved dette Møde tilbød Forbundets Repræsentanter at gaa med til en Overenskomst paa 4 Aar, mod at der ydedes Svendene i alle Lønklasser et Tillæg af 1 Kr. om Ugen, og $^1/_2$ Times Forkortelse af saavel Arbejdstiden som Spisetiden, hvor der arbejdes $9^1/_2$ Time, samt Indførelse af nogle mindre Ændringer i Regulativet. Men heller ikke det saaledes ændrede Forslag vilde Mestrene gaa med til.

Man enedes dog om at nedsætte et mindre Udvalg, som skulde gøre Forsøg paa at skabe et nyt Grundlag for en Overenskomst. Udvalget kom til at bestaa af 2 Svende og 2 Mestre. Dette Udvalg har været samlet til Møde den 1. Oktober, men er gaaet fra hinanden uden Resultat.

Sagen vil nu atter, i de nærmeste Dage, blive taget op til Behandling i Fællesmøde, hvortil der tilkaldes Repræsentanter for Hovedorganisationerne. Men hvis Bagermestrene fremdeles fastholder deres afvisende Holdning overfor den halve Times Forkor-

telse af Arbejdstiden, hvor denne nu er $9^1/_2$ Time, kan Konflikt næppe undgaas.

Bagerne i Fyns Stift. Efter at Bager- og Konditerforbundet havde meddelt Fyns Stifts Bagermesterforening, at Arbejdet vilde blive nedlagt hos dens Medlemmer, er der kommen en lokal Forhandling i Stand, hvorved det lykkedes at opnaa Overenskomst for Odense, Middelfart og Assens, og for ca. 20 Landbagere i forskellige Egne af Fyn. Derimod er Arbejdet nedlagt i Svendborg og Nyborg, samt hos 3 Mestre i Odense, som har nægtet at tiltræde den med de andre Mestre indgaaede Overenskomst. Hos de paagældende Mestre arbejdede ca. 20 Bagersvende.

Cellulosearbejderne paa Kattingeværk. I »Arbejderen« for 25. August omtalte vi, at der var givet Papirfabriksarbejderne Sanktion til Strejke paa Ferslews Cellulosefabrik ved Kattinge. Den 10. September fandt der dog atter en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Papirindustriarbejdernes Forbund og for Fabrikens Ejer.

Ved disse Forhandlinger tilbød man at forhøje de nuværende Lønninger paa 2 Kr. 28 Øre til 2 Kr. 40 Øre, og Lønninger paa 2 Kr. 40 Øre til 2 Kr. 50 Øre. Ud over dette nægtedes enhver Indrømmelse, og man krævede endda, at Arbejderne skulde fraskrive sig Retten til at stille yderligere Krav i 3 Aar. De Arbejdere, som skulde arbejde for ovennævnte Lønninger, er afskaaret fra at forøge deres Indtægt ved Akkord, da saadan aldrig gives dem; de udgør Halvdelen af Fabrikens Arbejdere.

Den anden Halvdel arbejder efter et System, der er en Blanding af Dagløn og Akkord. Arbejderne har en bestemt Dagløn, men for at faa dem til at anspænde sig til det yderste, har Hr. Ferslew indført et System med stigende Præmier for hvert »Kog« Cellulose udover et vist Antal; men der kan kun meget sjældent naas mere end et Kog udover Minimal-Antallet, hvorved de paagældende Arbejderes Løn naar op til 3 Kr. 46 Øre. Men her maa det betænkes, at Arbejdet for det første er meget sundhedsnedbrydende, og at der arbejdes skiftevis Dag eller Nat, 12 Timer ad Gangen uden fast Spisetid.

Arbejdernes Fordringer er ret beskedne, de forlanger kun, at Minimallønnen for Daglønsarbejderne skal være 2 Kr. 80 Øre, og at de Arbejdere, som maa arbejde skiftevis Dag og Nat, og hvor der anvendes Præmiesystem, skal kunne tjene en Løn af 3 Kr. 50 Øre i 12 Timer.

Millionæren Ferslew nægtede imidlertid at gaa højere end foran nævnt, og Arbejdet blev derfor nedlagt den 17. September.

Ejeren af Kattingeværk, Hr. FERSLEW, er den samme, som udgiver »Nationaltidende« og de andre Højreblade, der udgaar fra hans »Bladfabrik« i København. Blandt disse Aviser er ogsaa »*Aftenposten*«, som for en meget stor Del købes af *Arbejdere*.

I »Nationaltidende« og i sine andre Aviser bekender Højremanden Ferslew ren Kulør og aabenbarer sig i arbejderfjentlige Artikler som den ivrigste Forsvarer af det bestaaende og af Arbejdernes Handlinger, selv om de indeholder nok saa store Overgreb; men i »Aftenposten«, der fisker efter Arbejdernes Tøører, lægger han sit Kapitalistansigt i nevtrale Folder.

De Arbejdere, der i deres Ligegyldighed køber Arbejdermodstanderen Ferslews »Aftenposten« eller abonnerer derpaa, burde betænke, at de dermed giver ham Vaaben i Hænde til at bekæmpe de af deres egne Klassefæller, som for Tiden maa stride for at opnaa nogenlunde anstændige Lønninger for et anstrængende og sundhedsfarligt Arbejde.

Snedkerne og Stolemagerne i København. I Foraaret saa det ud til Strejke blandt Møbelsnedkerne i København, men Faren drev dog over, da det af Parterne nedsatte Fællesudvalg enedes om en Ordning vedrørende Arbejdstid og Minimalløn o. s. v., hvorimod man ikke blev færdig med en Priskurant for moderne Møbler. Det besluttedes da, at det vedtagne skulde træde i Kraft.

Terminen for Udarbejdelse og Vedtagelse af den nævnte Priskurant fastsattes til den 1. September. Hvis Parterne ikke blev enige til den Tid, skulde det hele falde bort.

Fællesudvalget har haft et vanskeligt Hværv; men det har nu løst sin Opgave paa en saadan Maade, at saavel Snedkerlavet som Snedkernes og Stolemagernes Fagforening har kunnet tiltræde dets Forslag til en særlig Priskurant for Møbler i moderne Stilarter. Den *samlede* Overenskomst træder dermed endelig i Kraft.

Greisdalens Stole- og Møbelfabrik. Den 17. August d. A. nedlagde samtlige Arbejdere paa ovennævnte Fabrik Arbejdet, fordi Fabrikens Direktør nægtede at afskedige en nyantagen Person, der var stemplet som Skruebrækker. »Kristeligt Fællesforbund« traadte som sædvanlig hjælpende til for at skaffe Skruebrækkere, og i »Kristeligt Dagblad« af 25. August d. A. søger man ligeledes, gennem et Opraab, at hværve Skruebrækkere til Fabriken.

Opraabet, der er undertegnet af en M. MADSEN, indeholder bl. a. følgende:

Dersom Fabriken fremdeles skal bevares for K. d. F., dersom dens Medlemmer, som allerede er der, skal beholde deres Pladser, og ikke økonomisk forfølges, saa maa Medlemmer og Venner af K. d. F. omkring i Landet melde sig og tage Arbejdet op.

Det maa dog være gaaet ret smaat for det kristelige Forbund med Hvervningen, thi den 5. September gik Fabrikens Direktion ind paa at fjerne den omstridte Strejkebryder, og Direktøren forsvandt samtidig fra Fabriken. Samtlige Arbejdere gik derefter i Arbejde.

Kongresser

Billedskærernes og -Støbernes Centralforening i Østrig afholdt sin 3. Kongres den 7.—9. September i *Wien*. 8 Afdelinger var repræsenterede ved 28 Delegerede. De østrigske Forbund for Stukkatører og for Stenarbejdere samt Fagforeningernes Hovedledelse havde sendt Repræsentanter.

Af *Beretningen* fremhæves: Medlemstallet er steget fra 332 til 704; i flere Byer var der, med Anvendelsen af ret store Ofre, gennemført Overenskomster. Fra Juni 1904 til Juni 1906 havde Udgifter og Indtægter beløbet sig til henholdsvis 42,785 og 44,769 østrigske Kroner. Beholdningen var 2591 Kr. Til Arbejdsløse var der anvendt 3671 Kr., til ekstra Understøttelse 455 Kr., Retsudgifter 6289 Kr. og til Konflikter 4574 østrigske Kroner.

Det vedtoges at træde i Forhandling med Stukkatørerne, med det Formaal at samle de to Organisationer. Der skal foretages en indgaaende Agitation for at vinde Medlemmer til Forbundet.

For tilrejsende tyske Billedskærere blev Rejseunderstøttelsen forhøjet fra 3 til 5 østrigske Kroner. Med Svejts var der indgaaet en forbedret Gensidigheds-Overenskomst. »Deutsche Bildhauerzeitung« bliver, som hidtil, Centralforeningens Organ.

De ungarske Typografers og Skriftstøberes Fagforening har holdt sin Kongres d. 8.—10. Septbr. i Budapest. Fra denne By var der mødt 78 Delegerede, fra Provinserne 68. Den internationale Sekretær samt Repræsentanter for det østrigske og det kroatiske Typografforbund samt for den ungarske faglige Landsorganisation var til Stede.

Blandt de behandlede Forslag var et om Fastsættelse af Arbejdsløshedsunderstøttelsen. Denne blev fastsat til 4 østrigske Kroner pr. Uge. Heltbetalende Medlemmer faar, efter et Aars Medlemsskab, Understøttelse i 9 Uger, halvtbetalende i 5 Uger. Efter at Vedkommende atter har betalt Kontingent i et halvt Aar, kan han paany modtage Understøttelse. Rejsehjælpen bliver henholdsvis 15 Kr. og 10 Kr. Den sidste Bestemmelse blev kritiseret af den østrigske Repræsentant, fordi den, efter hans Mening, var for høj, og derfor hjælper for mange ungarske Typografer til at rejse til Østrig.

Provinstypografernes Tarif godkendtes af Kongressen. Den er delt i 5 Klasser, med Lønninger fra 20 til 30 østrigske Kroner pr. Uge.

Kongressen opfordrede Centralledelsen til at forberede de ungarske Typografer paa den politiske Massestrejke for Gennemførelsen af almindelig Valgret med hemmelige Valg.

Kongressen udtalte sin Forventning om, at enhver Kolleger udreder sine Partibidrag. Kun den, der er Abonnent paa et ungarsk Partiblad, kan beklæde Tillidshværv indenfor Organisationen.

Paaligning af Strejkebidrag

De samv. Fagforbund i Danmark. *København, d. 5. Oktbr. 1906*

Cirkulære Nr. 13/06

Til Organisationerne under De samvirkende Fagforbund.

I Cirkulære Nr. 8/06 gjorde vi Rede for Konflikterne blandt Skræderne, Glasarbejderne og Pianofortearbejderne, og vi oplyste, at der, til den 5. Maj d. A. var udbetalt 10,847 Kr. i Understøttelse til de Strejkende i de paagældende Fag, og at vi, for at faa det udlagte Beløb dækket og for fremtidig at kunne opfylde Forpligtelserne overfor Glasmagerne og Pianofortearbejderne, maatte paaligne Organisationerne 3 Strejkebidrag à 15 Øre for heltbetalende og 7½ Øre for halvtbetalende Medlemmer.

De ovennævnte Konflikter er afsluttede med et for Arbejderne gunstigt Resultat; en nærmere Omtale af disse vil sikkert være overflødig, da de har været udførligt omtalt i »Arbejderen«.

Pottemagerne har haft Konflikt hos nogle Mestre, som nægtede at underskrive den med Mesterforeningen indgaaede Overenskomst. I Konflikten var inddraget 8 Medlemmer, hvortil De samvirkende Fagforbund har maattet yde Bidrag.

Cellulosearbejderne paa Kattingeværk ved Roskilde, der staar som Afdeling af Papirindustriarbejdernes Forbund, har nedlagt Arbejdet den 17. September i et Antal af 44 Mand.

Udgifterne til de paagældende Konflikter beløber sig til 26,787 Kr. 40 Øre, som fordeler sig saaledes:

Dansk Glasarbforb. . . .	8851	Kr. 40 Ø.
Dansk Skræderforb. . . .	5008	- » -
Snedkerforbundet.	12720	- » -
Pottemagernes Fagf. . .	208	- » -

Indtægten af de 3 paalignede Strejkebidrag har været 21,949 Kr. 16 Øre. Der har saaledes været et Underskud af 4838 Kr. 24 Øre.

Til Dækning af Underskudet og for at kunne opfylde Forpligtelserne overfor Cellulosearbejderne, er det nødvendig at paaligne Organisationerne *et* Bidrag af 15 Øre for heltbetalende og 7½ Øre for halvtbetalende Medlemmer. Bidraget, der regnes for Ugen fra 7. Oktober til 15. Oktober, bedes indbetalt senest den 20. Oktober til Kasserer E. SVENDSEN, N. Farimagsg. 49, 1.

P. F. V.

C. M. OLSEN.

C. F. MADSEN

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Dansk Formerforbund 500,00. Dansk Skotøjsarbejderforbunds Afd. i København 200,00. Mørke 5,75. Ordrup og Omegn 15,00. Rudkøbing 5,00. Socialdemokratisk Samfund i Roskilde 25,00. Socialdemokratisk Forening i Herfølge 5,00. do. i Ry 10,00. do. Nykøbing F. 10,00. Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation 250,00. Tobaksarbejderforb.s Afd. Nykøbing, M. 25,00. Under Mrkt. G. T. 5,00. Thrane 2,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Blikkenslagerforbundet 500,00. Bødkerforbundet 100,00. Cokes- og Saltværksarbejdernes Afd. 33,00. Forgylderforbundet 30,00. do. i Snekkersten 10,00 Frihavnsarbejdernes Forening 100,00. Gørtler- og Metalarbejderforbundets Københavns Afd. 100,00. Jord- og Betonarbejdernes Afd.s 1ste Bidrag 1000,00. Pakkassearbejdernes Fagf. 25,00. Skræderforbundets Afdl. i Ringsted 6,00. Træskoarbejderne i Ørting 3,50. Tekstilarbejderforbundets Afd. i Grenaa 21,25. do. Københavns Possementmagere 20,75. do. Odense 125,00. do. Skodsborg 8,50. Arbejdernes Fællesorganisation i Odder 15,00.

Meddelelser

Administrationsbidraget. Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger gøres opmærksom paa, at Administationsbidraget for 2. Halvaar 1906 skal indbetales. *Kassereren.*

For ubemidlede Opfindere. Hr. EMMANUEL FREDMUNDS Bureau for Udtagelse og Opretholdelse og Salg af Patenter, Registrering af Varemærker osv., meddeler os, at Bureauet, *uden noget Honorar* giver Oplysninger, Vejledning og Raad til ubemidlede Opfindere, naar disse henvende sig til Bureauet, Vesterbrogade 26, København B.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 15 ✻ KØBENHAVN DEN 13. OKTOBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Ottetimers-Strejkerne i Frankrig. — Lønbevægelser og Konflikter (Dansk Slagteriarbejderforbund). — Til de russiske Arbejdere.

Ottetimers-Strejkerne i Frankrig

Paa de franske Fagforeningers sidste Kongres i *Bourges* i September 1904 vedtoges det, at der gennem Ord og Skrift og paa anden Maade skulde foranstaltes en energisk Agitation for 8-Timersdagen, og at alle Arbejderne, fra 1. Maj 1906, havde at vægre sig ved at arbejde mere end 8 Timer om Dagen; men man forkastede Forslag om Indsamling af Midler til Førelsen af en eventuel Kamp, idet man løb an paa de frivillige Bidrag og paa — det gode Held.

8-Timersdagen skulde gennemføres ved »direkte Aktion«; men uden egentlig Plan, som det hele var, og uden solide Fagforeninger med gode Strejkekasser maatte et saa storstilet Maal selvfølgelig forfejles. Det blev ikke naaet i noget Fag. Man har i enkelte Fag opnaaet en Forkortelse af Arbejdstiden, og i enkelte andre smaa Lønforbedringer, men Situationen har forværret sig i andre Fag som Følge af denne Bevægelse. Tidligere opnaaede Fordele er gaaet tabt, fordi Arbejdsgiverne naturligvis har benyttet sig af de overvundne Arbejderorganisationers Svaghed. En mere alvorlig Følge af disse nu overstaaede Kampe er, at der er blevet oprettet stærke Arbejdsgiverorganisationer, der nu, ved Indførelsen af de berygtede »sorte Sedler« søger at tilrive sig hele *Arbejdsanvisningen,* og derved udelukke de særlig virksomme Kammerater fra Arbejdet.

I mange Fag, f. Eks. i Metalindustrien, blev de svageste Organisationer trængt til Side af de uorganiserede Arbejdere. Disse sidste havde tilrevet sig Ledelsen af Ottetimers-Bevægelsen; de paastod, at det var overflødigt at have en fast faglig Organisation. Pengeunderstøttelser blev naturligvis gerne modtaget fra Organisationer, naar de kunde faas. Navnlig Metalarbejderforbundet led herunder, ikke alene i Paris men ogsaa i andre Byer. Dette blev muligt derved, at de uorganiseredes Antal langt oversteg de organiseredes Antal.

Mange af de Arbejdere, der deltog i Bevægelsen næsten uden Understøttelse, har kæmpet med den største Udholdenhed, og de opgav først Kampen, da Nøden tvang dem dertil. Thi selv i Organisationer, som f. Eks. Billedskærernes, der raadede over nogle Midler, var der ikke Tale om en regelmæssig Strejkeunderstøttelse. Kun de, der var allermest trængende, modtog en saadan.

I mange Foreninger, som t. Eks. i Vognbyggernes Organisation (der omfatter alle Specialiteter indenfor Vognindustrien) har man gjort ganske gode Erfaringer med Hensyn til Uddelingen af den saakaldte »kommunistiske Suppe«; det var dog heller ikke muligt hermed at holde de Strejkende oven Vande.

I Maj Maaned modtog Arbejdsdepartementet Meddelelse om 247 Strejker. I 226 af disse Strejker deltog 154,055 Personer. (I 1905 var Antallet af Strejker kun 92, medens der gennemsnitlig i de sidste 5 Aar kun førtes 67 Strejker).

Af disse 247 Strejker drejede de 155 sig om Lønforhøjelse, 136 om Forkortelse af Arbejdstiden, 22 om

Afskaffelse af Mellemmestre eller af Akkordsystemet osv. Disse Strejker strakte sig over 57 af de 89 Departementer. I Paris og Omegn var der 32 Strejker, i Rhone-Departementet, hvor Lyon ligger, var der 30 Strejker osv.

Af Strejkerne var der 65 i Bygningsindustrien, 58 i Metalindustrien 32 i Træindustrien osv.

Af de 247 Strejker endte de 188 allerede i Maj, 22 varede kun 1 Dag eller mindre, 15 i 2 Dage, 8 i 3 Dage, 11 i 4 Dage, 13 i 5 Dage, 14 i 6 Dage, 19 i 7 Dage, 10 i 8 Dage, 5 i 9 Dage, 9 i 10 Dage osv. Foruden de 188, der baade begyndte og sluttede i Maj, afsluttedes der 49 Strejker, som var begyndt tidligere. I Maj afsluttedes der altsaa ialt 237 Strejker; deraf endte 30 med Sejr, 100 endte efter Forhandlinger med delvist Resultat, medens 107 tabtes.

Det samlede Antal Strejkende i Paris og Omegn i Maj Maaned beregnedes i Dagspressen til 140,000, medens den officielle Opgivelse kun nævner 89,497. Selv om man medregner de Arbejdere, der strejkede fra den 17. Marts, og som tildels endnu strejker, saa forhøjes det officielle Antal kun med 17,110, altsaa til ialt 106,607 Mand i Paris og Omegn. Juvelarbejderne, samt Guld- og Sølvarbejderne, der sammen med Smykkearbejderne har 8000 i Konflikt, er ikke nævnt i den officielle Statistik.

Siden 17. Marts blev der ført 44 Strejker for en Forkortelse af Arbejdstiden. Heraf 4 uden Angivelse af, med hvormange Timer Arbejdstiden ønskedes forkortet. I 4 Tilfælde forlangtes en 10-Timersdag, i 24 en 9-Timersdag (deraf 18 Strejker i Bogtrykfaget) og i 12 Tilfælde forlangtes en 8-Timersdag.

Af de ovennævnte 136 Strejker, som førtes i Maj for at opnaa en Forkorkelse af Arbejdstiden, angaves i 16 Tilfælde intet Timeantal, i et Tilfælde forlangtes et ugentligt Timeantal af 54.

En Arbejdsdag paa 11 og 12 Timer forlangtes hver i 1 Tilfælde, 10 Timer ved 26 Strejker, 9 Timer ved 28 (deraf 4 Typografstrejker) og 8 Timer i 63 Tilfælde.

Efter de officielle Opgivelser har vi uddraget og sammenstillet Antallet af Strejkende i de forskellige Fag. I de nedenstaaende Tal er indbefattet Antallet af Deltagere i de Strejker, som er iværksatte før 1. Maj, men som imidlertid ikke var afsluttet den nævnte Dag.

Der strejkede 2323 *Litografer* i 3 Byer, *Litografer* og *Typografer* tilsammen 1372 i 4 Byer, 9778 *Typografer* og *Trykkeriarbejdere* i 24 Byer, 1292 *Farvere* i 3 Byer, 7411 *Malere* i 6 Byer, 9473 *Metalarbejdere* i 6 Byer, 5000 *Metalarbejdere* og *Bjergarbejdere* i Villerupt, 34,267 *Maskinarbejdere* (incl. Mekanikere ved elektriske Anlæg) i 18 Byer, 8365 *Klejnsmede* i 4 Byer, 4610 *Vognbyggere* i 3 Byer, 7305 *Stenhuggere* og *Slibere* i 2 Byer, 8430 *Bjergarbejdere* i 10 Byer, 5650 *Havnearbejdere* i 4 Byer, 6688 *Snedkere* i 6 Byer, 10,478 *Bygningsarbejdere* i 15 Byer, endvidere 3000 *Bygningsarbejdere* og Arbejdere i andre Fag i Lorient, 23,588 *Murere* i 18 Byer, 2850 *Tømrere* i 2 Byer, 5338 *Jordarbejdere* i 15 Byer, 2000 *Juvelarbejdere* (Paris), 5516 *Vævere* i 14 Byer, 3392 *Formere* i 7 Byer, 2000 *Landarbejdere* i 2 Distrikter, og 2000 *Billedskærere* (Paris) osv.

Hvorledes blev Resultatet af disse Kampe?

Metalarbejderne i Provinsbyerne har tildels naaet en Arbejdstidsforkortelse fra 12 eller 11 Timer til 10 Timer, samt et lille Løntillæg til Udligning. Metalarbejderforbundet er blevet meget svækket paa Grund af disse Kampe, og det har endnu over 5000 Strejkende at understøtte, samt 2000, der er blevet Ofre for de øvrige Strejker. *Kobberformerne* samt Hjælpearbejderne, (ca. 2000 Mand) der fordrede en 9-Timersdag og den samme Løn, som for 10 Timers Arbejde, har tabt deres Strejke. De kæmpede i 5 Uger og fik kun en meget ringe Understøttelse.

Maskinarbejderne forlangte en Forkortelse af Arbejdstiden til 54 à 55 Timer, med Undtagelse af de Værksteder, hvor der forlangtes 8 Timer. Af de ca. 20,000, der strejkede i Paris og Omegn, opnaaede omtrent 6000 en Arbejdstid paa 54 à 55 Timer med Frihed Lørdag Eftermiddag, og med samme Løn, som der før betaltes for 60 Timer. I Luneville iværksatte Ma-

skinarbejderne en Sympathistrejke til Fordel for Vognbyggerne, men denne Strejke ikke alene mislykkedes, men foraarsagede endog, at Arbejderne mistede de Fordele, de havde opnaaet ved tre Arbejdsstandsninger i de forløbne 2 Aar. Deres Arbejdsgiver, Automobilfabrikant DIETRICH, udelukkede 2000 Mand, som endog har maattet forlade Byen.

Maskinarbejderne i Saint Etienne begyndte først deres Strejke den 21. Maj. Denne Strejke besluttedes ved en Urafstemning, i hvilken der deltog 1583 Arbejdere. Endskøndt Arbejderne paa den betydeligste Fabrik genoptog Arbejdet efter 9 Dages Forløb, saa fortsatte de øvrige dog Strejken. Den 10. Juni indgik tre Fabriker, der beskæftigede 800 Arbejdere, følgende Forlig: Indtil Udgangen af Juni Maaned skal Arbejdstiden være 10 Timer. Overarbejde betales med 25 pCt. Fra 1. Juli er Arbejdstiden $9^1/_2$ Time, med samme Løn, som før for 10 Timers Arbejde. Seks Maaneder senere, altsaa fra 1. Januar 1907 indføres en 9-Timersdag, og Lønnen bliver som for 10 Timer. Alle Timer, udover de 9, betales som Overtimer. For Akkordarbejdere gives der ligeledes et passende Tillæg. Omtrent en Trediedel af samtlige Arbejdere i Cykle- og Automobilindustrien vil nyde godt af denne Afgørelse.

Alle de forskellige Brancher indenfor *Vognindustrien*, der, efter de nyeste Opgivelser, i et Antal af 20,000 deltog i 8-Timersdagsbevægelsen (efter at de først i det foregaaende Aar, gennem en haard Kamp havde tilkæmpet sig talrige Fordele), maatte denne Gang bukke under. Arbejdsgiverne søgte at hævne sig, idet de fratog Arbejderne forskellige af de Indrømmelser, som de havde maatte gøre i det foregaaende Aar

Hverken *Bygningssnedkerne, Møbelsnedkerne, Stolemagerne* eller *Billedskærerne* opnaaede noget ved deres Strejker. Kun i ganske enkelte Forretninger og kun for et ringe Antal Arbejdere er der gjort mindre Indrømmelser. Paa den anden Side har Arbejdsgiverne i disse Fag, saavelsom i Vognindustrien og Automobilbranchen, indført de saakaldte »Oplysningssedler«.

Litograferne forlangte først 8 Timer, siden, ligesom Typograferne, 9 Timer. En Del Forretninger anerkendte 9-Timersdagen, men det er imidlertid et Spørgsmaal, om Organisationen er stærk nok til at skaffe sig denne Indrømmelse respekteret.

Malerne naaede vel ikke at faa en 8-Timersdag, men fik dog et Løntillæg af 10 Centimes (ca. 7 Øre) pr. Time.

750 daglønnede *Skrædere* opnaaede et Tillæg til Timelønnen af 5 Centimes (ca. $3^3/_4$ Øre) og samtidig indførtes en Bestemmelse om, at Mestrene skal levere Sysager. Om en 8-Timersdag vilde Arbejdsgiverne slet ikke høre Tale.

Frisørmedhjælperne benyttede Bevægelsen til at fremsætte Krav om en Middagspause paa 1 Time, samt en ugentlig Fridag. Det lykkedes dem at faa Fordringerne gennemført i Paris og i enkelte Provinsbyer. *Læderarbejderne* i Paris fik Arbejdstiden nedsat fra 12 til 10 Timer, endvidere afskaffedes Søndagsarbejdet og der fastsattes en Middagshvile paa $1^1/_2$ Time, endelig afskaffedes ogsaa Mellemmestersystemet og tillige indførtes ugentlig Udbetaling af Lønnen. Ogsaa i Provinsbyerne opnaaede enkelte Fag mindre Fordele, enten Forkortelse af Arbejdstiden eller en lille Lønforhøjelse.

Anlægsgartnerne i Paris og Omegn fik Arbejdstiden nedsat fra 13—15 og 16 Timer til 10 à 12 Timer og fik dertil en betydelig Lønforhøjelse. Deres Strejke begyndte paa et for dem heldigt Tidspunkt og sluttede allerede den 5. April.

Jordarbejderne, hvis Strejke foregik samtidig, opnaaede sluttelig et formelt Løfte fra Byen Paris' administrative Ledelse om at 8-Timersdagen skulde blive optaget i de nye Arbejdskontrakter. *Murerne* kan kun opvise enkeltvise Resultater.

Af *Typografernes* 163 Afdelinger, var der kun lidt over 20, der ikke deltog i Bevægelsen for 9-Timersdagens Gennemførelse. Forsøget lykkedes for over 100 Afdelinger; de fleste Steder uden Strejke. I Marseille tabte Typograferne deres Strejke.

I Paris forlangte man 9-Timer, Time-

lønnen forhøjet fra 65 til 80 Cent. (fra 47 til 58 Øre) og Prisen pr. Tusinde Bogstaver forhøjedes fra 65 til 76 Cent. osv. Disse Fordringer gennemførtes for ca. 2000 Sættere (Bladsætterne arbejdede allerede under bedre Betingelser og deltog ikke i Bevægelsen), hvorimod 600 blev arbejdsløse paa Grund af Strejken og endnu skal understøttes indtil Efteraaret, naar der atter bliver bedre med Arbejde. De arbejdende Sættere betaler fra 1. April et Strejkebidrag, svarende til 10 pCt. af deres Løn; men fra 15. Juli bliver dette Bidrag bogført, og Bidragyderne har Krav paa at faa Bidraget tilbagebetalt.

Den samlede Understøttelse til Typografstrejker i Paris og Omegn beløb sig til 344,555 Frcs. Det internationale Typografforbund ydede de franske Kolleger en Understøttelse af 160,000 Frcs.

Man kan ikke nægte, at den paa Kongressen i Bourges fattede Beslutning har haft én Fordel, idet den har bidraget til, at en temmelig stor Del af Frankrigs Arbejdere har set sig nødsaget til, mere end før, at beskæftige sig med deres Stilling og med Midlerne til dens Forbedring. Dette, at Arbejdsgiverne styrker deres Organisationer, vil forøvrigt bidrage sit til, at holde Arbejdernes Interesser vaagne.

De Fagforeningsledere, som hidtil har foragtet de *stærke* Fagforeninger, dem, der samler sig Pengemidler, for derved at kunne holde ud i de faglige Kampe — ja, de har faaet en gavnlig Belæring. Alle de Fraser, som den saakaldte »direkte Aktion«s Forsvarere har fremholdt for Arbejderne, har ikke kunnet holde Stand overfor den Kendsgerning, at de Organisationer i Frankrig — Typograferne — som har opdraget deres Medlemmer til Udholdenhed og har samlet sig Penge, har kunnet gennnemføre deres Krav i det væsentlige uden Strejke, og kun i ganske enkelte Tilfælde har maattet give tabt, naar Strejken var paabegyndt, medens paa den anden Side de retløse Organisationer, der har ment at det friske Mod i Aktionsøjeblikket var bedre end en solidt funderet Fagorganisation, har lidt Skibbrud, til Trods for det ligefremme Heltemod, som mange Arbejdere har udvist, ved at kæmpe saa godt som uden Understøttelse.

Vi vil haabe, at mange franske Arbejdere vil drage en nyttig Lære af de sidste Fagkampe i Frankrig. Følgen heraf vil blive, at Fraserne bliver vist hen, hvor de hører hjemme og at den franske Fagforeningbevægelse vil blive styrket.

Fagforeningskongressen i Aar i *Amiens* vil vise, om det ønskelige Omslag er ved at indtræde.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Slagteriarbejderforbund har, efter Anmodning til De samvirkende Fagforbund, modtaget Forretningsudvalgets Samtykke til at opsige de bestaaende Regulativer i Skive og Odense til Ophør den 31. December d. A., for at søge de nuværende Lønninger forhøjede. I Skive arbejder 16 Mand og i Odense Slagteri 44 Mand.

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Arbejderne paa Nybygningen, Hj. af Aaboulevard og Sofievej, 20,90. Fællesorganisationen for Faksekredsen 25,00. Socialdemokratisk Vælgerforening 11. Kreds 25,00. Pianofortearbejdernes Fagforening 78,65.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Bladbudenes Organisation 50,00. Bryggeriarbejdernes Forbund i Danmark 200,00. Filehuggernes Fagf. 10,00. Dansk Glasarbejderforb. 400,00. Hattearbejderforbundet 50,00. Karetmagernes Fagf. i Vejle 10.00. Dansk Kedel- og Maskinpasserforb.s Afdl. i Helsingør 10,00. Horsens 5,00. Hillerød 8,00. Kolding 5,00. Stege 5,00. Dansk Mølleriarbejder Forb. Købhvn.s Afdl. 10,00. Pottemagernes Fagforening 20,00. Skibstømrernes Fagforening 81,05. Skotøjsarbejdernes Fagf. i Vejle 20,00. Arbejderne paa Træskofabriken i Ørting 15,00. Ved Fællesorganisationen i Frederiksværk: Arbejdsmænd.s Fagf. 25,00. Smede- og Maskinarb. Fagf. 10,00. Socialdemokratisk Forening 25,00. Ved Fællesorganisationen i Hadsten: Mølleriarb. Fagf. 3,25. Skotøjsarbejdernes Fagf. 7,25. Ved Fællesorganisationen i Hillerød: Arbejdsmændenes Fagf. 10,00. Formernes Fagf. 11,00. Savværksarbejdernes Fagf. 10,00. Skotøjsarbejdernes Fagf. 10,00. Snedkernes Fagf. 50,00. Maskinsnedker Tæbring 2,00.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 16 ✻ KØBENHAVN DEN 20. OKTOBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Indsamlingen til de russiske Arbejdere. — Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne i København; Drejerforbundet; Gørtlerne og Metalarbejderne; Marmor- og Granitsliberne i København; International Strejkeoversigt for August). — Arbejdsløsheden i Danmark i August Maaned 1906.

Indsamlingen til de russiske Arbejdere

København, den 15. Oktbr. 1906.

Til de bidragydende Organisationer!

I Anledning af Indsamlingen til de russiske Arbejdere, er der fremkommet det Spørgsmaal, om der ogsaa var Sikkerhed for, at de indsamlede Penge kom de kæmpende russiske Arbejdere og deres Familier tilgode. Man frygtede for, enten at Pengene skulde blive opsnappede af de russiske Myndigheder, eller at de, under de nuværende usikre Forhold i Rusland, rent ud skulde blive stjaalet.

Der er paa Grund af det rejste Spørgsmaal rettet Henvendelse til det internationale socialistiske Bureaus Sekretariat i Bryssel, til hvem Pengene sendes herfra.

Som Svar meddeler Sekretariatet følgende:

»Videresendelsen herfra af de Penge, der er bestemte for de russiske Partifæller, sker kun gennem paalidelige og absolut sikre Partifæller, saaledes at der ingen Tvivl er mulig om, at Pengene ogsaa virkelig kommer vore kæmpende og nødlidende russiske Brødre tilgode«.

Vi har ikke været i Tvivl om, at man ikke lod Beløbene besørge til Rusland gennem Postvæsenet; thi ingen ved bedre end de russiske Arbejdere, at det russiske Politi udstrækker sin Censur til baade Telegraf og Post. Men vi har fremkaldt det direkte Svar fra Sekretariatet, for at vise vore bidragydende Organisationer at Forsendelsen af de indsamlede Penge sker under fuldt betryggende Former.

Vi opfordrer de Organisationer, som ikke allerede har ydet et Bidrag, til at gøre dette snarest muligt.

Forretningsudvalget for Socialdemokratisk Forbund	Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund
P. KNUDSEN.	C. M. OLSEN.

* * *

Bidragsliste

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Arbejderne paa Snedkerfabriken Valdhøj 1,75. Tobaksarbejderforbundet i Danmark 500,00. Cigarsorterernes Fagforening 50,00. Tobaksarbejderforb. Enigheden 600,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Belysningsarb. Forbund 500,00. Bygningssnedkernes Fagf. 300,00. Elektropletarb. Afdl. 50,00. Elektrikernes Fagf. 100,00. Dansk Formerforbunds Afdl. Bælum 2,00. Faaborg 4,00. Frederikshavn 10,00. Hobro 8,00. Nykøbing M. 10,00. Skive 10,00. Hattearbejderforb.s Afdl. Assens 5,00. København 40,00. Malerforbundet i Danmark 500,00. do. Afdl. i København 300,00. Mølleriarbejdernes Afdl. Roskilde 4,00. Papirfabriksarb.s Afdl. Silkeborg 50,00. Savværksarb. og Maskinsnedkernes Afdl. Ryde 5,00. Snedkerforb.s Afdl. Fredericia 20,00. Næstved 25,00. Rudkøbing 10,00. Tørring 5,00. København, Modelarbejderne 25,00. Stukkatørernes Fagf. 50,00. Trælastarbejdernes Klub 50,00. Træsko- og Læstearb.s Fagf. 40,00. Fællesorganisationen i Aalborg 176,00. do. i Skanderborg 200,00. Ved Fællesorganisationen i Hadsten: Soc.-dem. Forb. 15,00. Mølleriarb. Fagf. 3,00. Skotøjarbejderne 9,35.

Lønbevægelser og Konflikter

Bagerne i København. Den 11. Oktbr. fandt der, som bebudet, atter et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Bagerlavet og Bager- og Konditorforbundet, for at forhandle om de Stridspunkter, der var Parterne imellem. Det var jo navnlig Arbejdstiden og Overenskomstens Varighed, man ikke kunde blive enig om.

Efter en langvarig Forhandling enedes man imidlertid om en Fællesindstilling, som gaar ud paa, at Arbejdstiden i Rugbrødsbagerier og Fabriker, hvor der *ikke* beskæftiges over 5 Mand, samt i Fintbrødsbagerierne, er 60 Timer ugentlig, fordelt paa 6 Dage eller Nætter à 10 Timers samlet Arbejdstid, med 1 Times Spise- og Hviletid, altsaa *9 Timers* effektiv Arbejdstid.

I Rugbrødsbagerier og Fabriker, hvor der arbejder mere end 5 Mand, er Arbejdstiden 54 Timer ugentlig, fordelt paa 6 Dage eller Nætter à 9 Timer, med 1 Times Spise- og Hviletid, altsaa 8 Timers effektiv Arbejdstid.

Hvor Arbejdet foregaar Døgnet igennem, er Arbejdstiden 8 Timer uden fast Spisetid.

Arbejdstiden er saaledes nedsat med $^1/_2$ Time, og Spise- og Hviletiden med $^1/_2$ Time i Fintbrødsbagerierne, og i Rugbrødsbagerier og Fabriker hvor der ikke beskæftiges over 5 Mand. I Rugbrødsbagerier og Fabriker hvor der arbejder mere end 5 Mand og hvor Arbejdstiden er 9 Timer, er Spisetiden nedsat med $^1/_2$ Time. Lønnen er hævet for en Del af Arbejderne.

Mestrene krævede, at Overenskomsten skulde vare i mindst 4 Aar. Forbundets Repræsentanter holdt paa, at Overenskomsten kun kunde indgaas paa et Aar, medmindre Mestrene vilde hæve Lønnen for alle Arbejderne med 1 Kr. om Ugen, da man i saa Fald kunde gaa med til en Varighed som af Mestrene foreslaaet.

Til Slutning blev man dog enig om, at Mestrene den 1. Oktober 1909 skal forhøje Lønnen med 1 Kr. ugentlig for alle Lønsatser, og at Frinatsarbejde forhøjes med 20 Øre, samt at Overenskomsten tidligst kan opsiges til Ophør den 1. Oktober 1911.

Indstillingen er tiltraadt af saavel Bagerforbundets Københavns Afdeling som af Bagerlavet.

Drejerforbundet har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsige den for Vejle bestaaende Overenskomst, for at søge Minimallønnen forhøjet til 40 Øre pr. Time og for at faa Akkordpriserne hævede i Forhold dertil.

Forretningsudvalget har meddelt Forbundet sit Samtykke.

Gørtlerne og Metalarbejderne i København har ved Forhandling gennemført en ny Overenskomst. Minimallønnen for *Gørtlere* (Drejere og Skruestikarbejdere) er det første halve Aar efter Læretidens Udløb 32 Øre, det andet Halvaar 34 Øre, det andet Aar 37 Øre og derefter 39 Øre pr. Time. For *Støbere* (Jern- og Metalstøbere) er Minimallønnen det første halve Aar 37 Øre, det andet Halvaar 39 Øre, det andet Aar 42 Øre og derefter 44 Øre pr. Time.

Gørtlere med en Timeløn mellem 37 og 47 Øre faar et Tillæg af 3 Øre pr. Time og Lønninger paa 48, 49 Øre hæves med henholdsvis 2 Øre og 1 Øre pr. Time. *Støbere* med en Timeløn mellem 42 og 47 Øre hæves ligeledes med 3 Øre pr. Time, og Lønninger paa 48 og 49 Øre, hæves med henholdsvis 2 og 1 Øre pr. Time.

Arbejdstiden bliver som hidtil 10 Timer daglig.

Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør den 1. Juli 1911.

For Provinserne har Gørtler- og Metalarbejderforbundet anmodet om og faaet De samv. Fagforbunds Sanktion til at søge gennemført den nu for København gældende Overenskomst.

Marmor- og Granitsliberne i København. I »Arbejderen«s 2. Aargang, Nr. 45, 48, 51 og 52 har vi omtalt den Strid, der er oppe mellem Marmor- og Granitsliberne paa den ene Side og Stenhuggermestrene og Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggerne paa den anden Side, og hvad dermed staar i Forbindelse.

Sagen er nu bragt ind i et nyt Spor, som forhaabentlig vil hidføre en Afslutning af Striden mellem Sliberne og Stenhuggermestrene.

Efter Opfordring fra Dansk Arbejdsmandsforbund til vort Forretningsudvalg, har Formanden, M. Olsen, ved gentagne Henvendelser til Stenhuggermestrenes Organisation og efter forskellige Vanskeligheder, faaet Parterne bragt sammen. Dette resulterede atter i en Brevveksling mellem Marmor- og Granitslibernes Forening og Mesterforeningen, angaaende en Forhandling om

Stridspunkterne. Mesterforeningen foreslog nu, at der i den paatænkte Forhandling ogsaa skulde deltage Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund, og dette tiltraadtes.

Den 1. Oktober fandt der endelig et Møde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Dansk Arbejdsmandsforbund, Marmor- og Granitslibernes Fagforening og Stenhuggermestrenes Forening. Den sidstnævnte Forenings Formand, Hr. CONSTANTIN OLSEN, erklærede her, at der ikke var givet Marmor-, Kalk- og Sandstenshuggernes Forbund en *Ret* til at udføre Slibearbejde; Forbundet var derimod *pligtig* til at udføre Slibearbejde, *naar Mestrene forlangte det af dem* Fra Mestrenes Side var dette tænkt kun at skulle finde Sted under ganske særlige Forhold, t. Eks. ved Svendestykke eller ved vanskeligere Profilarbejder.

Efter denne Erklæring vedtoges det at nedsætte et Udvalg, bestaaende af 2 Repræsentanter fra hver Side til at gennemgaa Priskuranten, og til at finde en Form, under hvilken Fordelingen af Slibearbejdet vil blive at udføre i Fremtiden.

International Strejkeoversigt for August. I August plejer det samlede Antal af Strejker at være ringe, men paa Grund af Strejkebevægelsens Genopvaagnen i Rusland, er dette ikke Tilfældet i Aar. Under de forvirrede Forhold, som for Tiden raader i Rusland, er det dog ikke muligt at faa et helt nøjagtigt Billede af det faglig-politiske Strejkerøre frem.

Af Strejker i *Rusland* kan nævnes den »almindelige« Strejke, paabegyndt den 4. August af 66,155 Fabriksarbejdere, som den 6. August blev efterfulgt af 150,000 Arbejdere i Krudtfabrikerne i Ochta, en af St. Petersborgs Forstæder. Sætterne i St. Petersborg og Moskva nedlagde ligeledes Arbejdet, saaledes at man en Overgang maatte indstille Udgivelsen af Bladene i begge Byer. I Rostow strejkede samtlige Havnearbejdere. Ogsaa til Finland strakte denne Strejkebevægelse sig. I de øvrige europæiske Lande var Strejkerne færre.

I Tyskland, England og Frankrig tilsammen, er Antallet af Strejker gaaet ned fra 217 i Juli Maaned til 171 i August, desuagtet er det samlede Antal for alle Lande betydeligt højere end paa samme Tid forrige Aar, hvor der kun paabegyndtes 116 nye Strejker. Antallet af Strejkende i Frankrig og England var 20,821 imod 27,421 i Juli og 15,132 i August 1905.

Tager man *Frankrig* for sig, viser det sig her, at Antallet af Deltagerne endog var højere end i Juli, til Trods for at Antallet af Strejker er gaaet tilbage. Den Storm som gennemsusede Frankrig i Maanederne Marts til Maj — navnlig i Maj — har vel lagt sig; men Arbejderne er paa ingen Maade faldet til Ro.

Det var i August Maaned mindre Fordringen om Otte-Timersdagen eller Arbejdstidsforkortelse overhovedet, der var fremherskende; det var i de fleste Tilfælde Kravet om Lønforhøjelser, hvorom Arbejdernes Kampe drejede sig. Af 76 Strejker var ikke mindre end 45, altsaa mere end Halvdelen, iværksatte for at opnaa Lønforbedring. Kun i otte Tilfælde forlangtes en Forkortelse af Arbejdstiden. Derimod opstod Strejken i fjorten Tilfælde som Følge af Tvistigheder mellem Arbejderne selv, eller Uoverensstemmelser med Mestre eller Værkførere. Arbejderkampenes Forløb var kun lidet gunstig for de Strejkende. Kun i tyve Tilfælde opnaaedes der Fordele, medens Arbejdet i seks og tyve Tilfælde maatte genoptages paa de gamle Betingelser.

I Strejkebevægelsen i *England* falder det største Antal Strejkende paa Minearbejderne, nemlig af 8,800 6,700. Derfor var Antallet af Strejker ogsaa forholdsvis ringe. Det var hovedsagelig kun to større Strejker. Den 15. August nedlagde 2,000 Bjærgværksarbejdere Arbejdet i Abertillery. Den anden større Strejke begyndte den 1. August i Swansea og omfattede 1142 Arbejdere. I begge Tilfælde strejkedes der af de organiserede Arbejdere for at blive fri for at arbejde sammen med uorganiserede; Strejkerne resulterede i, at disse sidste indtraadte i Minearbejderforbundet. Aarsagen til de fleste Strejker var Kravet om Lønforhøjelse.

I *Spanien*, der i det forløbne Aar kun havde faa Strejker at opvise, førte Bjærgværksarbejderne en omfattende Kamp. Til en Begyndelse strejkede 600 Mand i Bilbao for at opnaa en 9-Timers Arbejdsdag, et Løntillæg af 50 pCt. for Over- og Søndagsarbejde, samt endelig Anerkendelse af Organisationsretten. Men denne Arbejdsstandsning udvidedes snart til at omfatte 30,000 Arbejdere. Forhandlingerne for at opnaa Forlig forblev resultatløse.

Ogsaa *Grækenland* kan opvise en større Bjærgarbejderstrejke, nemlig i Laurium, hvor 3000 Arbejdere var i Konflikt.

I *de forenede Stater* i Nordamerika herskede der temmelig Ro. Kun en omfangsrig Strejke blandt Arbejderne ved Bugserselskaberne i New York, som begyndte den 9. August, foraarsagede en følelig Standsning i hele Fragtforsendelsen.

Antallet af paabegyndte Strejker i August beløb sig efter de officielle Beretninger til:

Industrier	Tyskland	Østr.-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- o. Hyttearb.	3	3	—	3		9	6745
Sten- o. Jord.	4	1	—	3		—	—
Metal o. Msk.	15	11	—	10		7	810
Kem. Industr.	—	—	—	—		—	—
Tekstil —	7	4	—	8		7	712
Læder —	1	2	—	—		—	—
Træ —	3	3	—	6		—	—
Nærings- og Nydelsesmd.	5	1	—	—		—	—
Beklæd.Indst.	3	2	1	—		—	—
Bygnings —	8	5	1	14		—	—
Grafiske Fag.	3	—	—	—		—	—
Samfærdsel.	14	3	—	—		—	—
Øvrige Fag	1	5	—	32		5	524
Ialt	67	40	2	76	12030	28	8791
Juli 1906	96	24	2	94	11444	27	15977
August 1905.	58	22	1	46	7538	12	7594

Arbejdsløsheden

i Danmark i August Maaned 1906.

Der foreligger Oplysninger fra 44 Organisationer med tilsammen 33,382 Medlemmer. Heraf havde 29 Organisationer med ialt 27,162 Medlemmer 1010 Arbejdsløse den 31. August. 15 Organisationer med ialt 6220 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i August Maaned.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm., Randers.						50
Bagere o. Kondit.	138	3118	123	72	1399	53
Barberer o. Frisør	20	336	14			
Barnevognsarb.						
Billedskærere	9	48	1			
Blikkenslagere		520	20		390	15
Brolæggere			10			5
Bryggeriarb.						
Bygningssnedk.						
Bødkere						3
Elektrikere						
Farmaceuter			2			
Filehuggere	2	12				
Formere	11	112	8	17	157	13
Gas- og Vandarb.	1	18	1			
Glarmestre			5			
Glasarbejdere	6	91	2			
Gørtl. o. Metalar.	9	106				
Handskemagere	14	364	14			
Hattearbejdere						
Hvidgarvere	4	95	3	1	26	1
Instrumentmag., kirurgiske	1	26				
Jærn- o. Metalslib	5	30	2			
Kedel-o.Maskinp	12	128	6	9	225	7
Keramikere						
Kurvemagere						
Lohgarvere				5	104	4
Murarbejdsmd.	100	2600	100			
Murere			20			9
Møllere	3	48	2			
Pottemagere						
Sadelm o Tapets	18	460	16	8	200	6
Savværksarb. og Maskinsnedker	9	189	7	37	449	9
Sejlmagere	10	128				
Skibstømrere	10	90	10	14	144	6
Skraatobaksarb.	3	77	3	1	7	1
Skræderfb.Dansk			85			60
Snedkerforb.		573	48		270	14
do. Bornh.						
Stenarbejdere						
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.				2	27	2
Stukkatører						
Tilskærere	6		6			
Tømrere			187			57

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 17 * KØBENHAVN DEN 27. OKTOBER 1906 * 3. AARGANG

INDHOLD: Bagerstrejken i Norge. — Kongresser (Det svenske Arbejdsmandsforbund; Det tyske Forbund for mandlige og kvindelige Skrædere og dermed beslægtede Fagfæller). — Til de russiske Arbejdere. — Meddelelser.

Bagerstrejken i Norge

Den Bagerstrejke, som har fundet Sted i flere norske Byer fra Maj Maaned, er sluttet den 21. September, men desværre med Nederlag for Arbejderne.

De nærmere Omstændigheder ved denne Konflikt var følgende:

I 1899 vedtoges der i Norge en Lov. der ophævede saa godt som alt Natarbejde i Bagerier. Denne Lov vakte stor Modstand, navnlig hos de større Arbejdsgivere i Bagerfaget, og det lykkedes endelig disse i Aar at faa den gamle Lov ophævet og erstattet med en ny, der atter indførte Natarbejde i Bagerierne.

Denne Lov vakte den største Forbitrelse blandt Arbejderne, og Bagersvendene foretog da, med Støtte fra Landsorganisationen, en Bevægelse for Bibeholdelse af de ved Loven af 1899 indførte Forhold. Det var Forudsætningen, at der samtidig skulde indledes Underhandling i alle Byer, og at Arbejdsstandsning kun skulde finde Sted efterhaanden og efter særligt Samtykke i hvert enkelt Tilfælde, men de enkelte Byer mente ikke at kunne vente, hvorfor Forbundet gik med til, at Arbejdet nedlagdes i Løbet af Maj i *Kristiania, Bergen, Trondhjem, Aalesund* og flere andre Byer. I en Del Byer gik alle Mestrene ind paa Svendenes Krav, og i de Byer, hvor det kom til Arbejdsstandsning, gik ogsaa flere af Mestrene ind paa at lade arbejde efter den gamle Lov; i Kristiania gik saaledes 45 Virksomheder med til dette, medens der strejkedes i 61 Bedrifter.

I den sidste Halvdel af Juni foreslog Landsorganisationens Sekretariat Norsk Arbejdsgiverforening Forhandling om en Løsning af Konflikten; Forslaget blev til en Begyndelse afvist med en Henvisning til, at Bagerforbundets Landsstrejke var rettet mod en af Statsmyndighederne vedtagen Lov. En Forhandling kom dog i Stand, men der opnaaedes ingen Overenskomst, da Arbejdernes Repræsentanter ikke, for at faa en samlet Ordning for hele Landet, mente at kunne gaa med til at stryge de bedre Resultater, som var opnaaet i enkelte Byer. I to Byer havde Svendene nemlig faaet gennemført, at Mestrene *kun* maatte beskæftige organiserede Bagersvende, og i en By skulde saadanne *fortrinsvis* anvendes, og dette vilde Arbejderne ikke opgive, hvorfor Forhandlingerne strandede og Konflikten fortsattes.

Det har ikke været muligt at holde Skruebrækkere borte fra Bagerierne, og Antipatien mod »Skruebrækkerbrødet« har ikke været stærk nok. Begge Dele i Forening gjorde, at Bagerforbundet den 21. September maatte erklære Strejken for hævet i alle Byer med Undtagelse af Trondhjem. I denne By var der, paa Borgmesterens Foranledning, kommen en Forhandling i Stand, men den strandede paa Kravet om Skruebrækkernes Fjærnelse. Den 22. Septbr. hævedes Strejken ogsaa i Trondhjem.

Men nu synes det, som om Bagermestrene vil forfølge deres Sejr og fuldkommen sætte Foden paa Svendenes Nakke.

Efterat Mesterforeningen havde modtaget Forbundets officielle Meddelelse om, at det ophæver Strejken, har den besluttet ikke at antage nogen af de strejkende Svende, forinden der fra

Bagerforbundets Side foreligger bestemt Erklæring om, at Bagerloven af 1906 helt og holdent anerkendes, og at al Agitation og alle de af Svendene under Strejken trufne Arrangements ophæves. Med det sidste menes der, at den af Svendene førte Agitation for Indførelse af Fagmærker paa Brødet skal ophøre, og at de under Konflikten startede Bagerier skal nedlægges.

Med denne Beslutning har de norske Bagermestre dog spændt Buen *for* højt. Over hele Landet gaar der endnu ca. 300 Bagersvende, deraf 130 i Kristiania, som ikke er kommen i Arbejde efter Strejken, men Forbundet er ikke tilsinds at gaa ind paa de Krav, som Mestrene nu opstiller. Tværtimod har de sat forøget Fart paa Agitationen for, at Brødet skal bære Organisationens Fagmærke, og der oprettes flere Bagerier, hvor man vil indføre de Arbejdsforhold, som Bagermestrene ikke har villet gaa med til.

Kongresser

Det svenske Arbejdsmandsforbund afholdt sin 9. Kongres i Dagene den 10.—16. September i Stockholm. Der var, foruden Medlemmer af Forbundsstyrelsen, mødt 154 Repræsentanter for 134 Afdelinger. Forbundets Medlemstal er 31,408, deraf 1,431 kvindelige; det har 196 Afdelinger. Arbejdsmandsforbundet i Norge var repræsenteret ved TØNES, Dansk Arbeidsmandsforbund ved H. M. HANSEN og JENS LARSEN. Landsorganisationen i Sverrig repræsenteredes ved sin Formand, HERM. LINDQVIST.

Af *Beretningen* fremgaar, at der i de to Aar siden sidste Kongres har været 74 Konflikter, deraf 25 Lock-out'er. 8,443 Medlemmer havde deltaget deri; det havde dog ikke været nødvendig at udbetale Understøttelse til mere end 3570 Medlemmer, som tilsammen havde faaet 458,280 Kr. udbetalt. Ved Konflikterne var der tabt 348,906 Arbejdsdage. Der var i de to Aar i Ekstrabidrag paalignet heltbetalende Medlemmer ialt 42 Kr. 70 Øre.

Forbundets Formand, JANNE JÖNSON supplerede den trykte Beretning.

Virksomheden godkendtes enstemmigt.

Regnskabet for de to Aar balancerer med 656,705 Kr. 65 Øre. Af Udgifterne tog Værksteds-Lock-out'en 163,285 Kr., Bygningsarbejder-Lock-out'en i Malmø 106,017 Kr., Bygningsarbejder-Lock-out'en i Stockholm 70,422 Kr. Udgifter til Lock-out'er i 1905 havde været 417,079 Kr., men til Strejker kun 38,088 Kr. Regnskabet godkendtes enstemmig.

Der forelaa Forslag om at dele Landet i fire Distrikter, og ansætte en Forretningsfører i hver af disse, for at der hurtigere kunde være kyndig Bistand ved Haanden til Hjælp ved Forhandlinger under Lønbevægelser. Imod denne Ordning blev det gjort gældende, at der let kunde opstaa et Omsvøb, da det jo dog var Forbundsbestyrelsen, der i sidste Instans maatte tage Stilling til Sagerne. Kongressen besluttede i Overensstemmelse hermed at ansætte fem fastlønnede Personer under Forbundet, nemlig Formand, Kasserer, Sekretær, Agitator, og endnu et Medlem, som skal bistaa ved Agitation og Underhandlinger. Endvidere bemyndigedes Forbundsledelsen til, om fornødent, at antage ekstra Hjælp ved Kontoret.

Efter en lang Debat vedtoges det at forhøje *Kontingentet*, som nu er 20 Øre for helt- og 10 Øre for halvtbetalende Medlemmer, til henholdsvis 30 og 15 Øre.

Strejkeunderstøttelsen fastsattes til daglig: Kr. 1,75 til heltbetalende Medlemmer, dog kun Kr. 1,50 til ugifte, Kr. 1,15 til halvtbetalende Medlemmer, desuden 15 Øre pr. Dag for hvert uforsørget Barn.

Fagbladet, som hidtil er udgaaet hvert Kvartal, vedtoges det at gøre til Maanedsblad.

En Mængde Lovændringer behandledes.

Angaaende *Optagelse af Medlemmer* fra *andre Forbund* eller fra andre Afdelinger indenfor Arbejdsmandsforbundet vedtoges følgende:

Medlemmer af Afdelinger, tilhørende Forbundet, som har opfyldt deres Medlemspligter indtil deres Fraflytning og umiddelbart anmelder deres Indtrædelse, ligeledes Medlemmer, som i et Aar har opfyldt alle deres Medlemspligter i en Afdeling af et andet Forbund,

som tilhører den svenske Landsorganisation, samt de, der har været Medlem af dansk eller norsk Arbejdsmandsforbund i mindst 3 Maaneder og fremviser klar Medlemsbog, som godtgør dette, kan indtræde i en Afdeling uden Erlæggelse af Indskud.

Angaaende *internationale Forbindelser* vedtoges det at konferere med Repræsentanter for de danske og norske Arbejdsmandsforbund om Fremstilling af Forslag til faste Regler for gensidig obligatorisk Hjælp under større Konflikter. Forslagets Antagelse eller Forkastelse afgøres ved Urafstemning i Afdelingerne inden den 1. Januar 1907.

Med Hensyn til *Arbejdstiden* besluttedes at foretage en Undersøgelse af Betingelserne for at fremsætte Krav om 8-Timersdagen paa Sukkerfabrikerne. Ved fremtidige Lønbevægelser skal Forkortelse af Arbejdstiden optages som et af Hovedkravene.

Under andre Spørgsmaal behandledes Forslag vedrørende Konflikter. Desuden vedtoges bl. a. kun at yde Strejkeunderstøttelse til Medlemmer, der har tilhørt Forbundet og betalt deres Kontingent i mindst 13 Uger.

Til Formand genvalgtes JANNE JÖNSSON ved Akklamation.

Det tyske Forbund for mandlige og kvindelige Skrædere og dermed beslægtede Fagfæller har holdt sin 9. Kongres i *Berlin*. Foruden Forbundsledelsen var der mødt 79 Delegerede samt Repræsentanter for det østrigske og for det engelske Skræderforbund.

Beretningen oplyser bl. a., at der i de 2 Aar, siden sidste Kongres, har været ialt 157 Arbejdsstandsninger med 22,296 Deltagere. Konflikterne havde medført et Tab af 204,394 Arbejdsdage. 11,864 Arbejdere har opnaaet en fuldstændig, 10,234 en delvis Sejr; Resten, godt et Par Hundrede, havde tabt. Gennem disse Bevægelser var der for Deltagerne ialt opnaaet en ugentlig Arbejdstidsforkortelse af 35,388 Timer, og en ugentlig Forhøjelse af ca. 28,000 Mark. De havde kostet Forbundet 287,915 Mark. Til Agitation var der anvendt 50,594 Mark. Forbundets Medlemstal er fra Slutningen af Januar Kvartal 1904, til Slutningen af Januar Kvartal 1906, vokset fra 22,746 til 33,342; af Tilvæksten, 10,596 Medlemmer, var 8,281 mandlige, 2,315 kvindelige. Udgifterne havde været 732,278 Mark, Indtægterne 803,868 Mark.

Beretningen dvæler navnlig ved den store Skræderstrejke i 1905, hvori ca. 10,000 Medlemmer deltog.

Angaaende denne Konflikt førte Kongressen en længere Forhandling i et *lukket* Møde. Der vedtoges her en Beslutning gaaende ud paa, at de Fordringer, der ønskes indsendt til Arbejdsgiverne, ubetinget skal forelægges og godkendes af Hovedbestyrelsen. I modsat Fald ydes der ingen Understøttelse til en eventuel Konflikt. Arbejdet maa ikke straks nedlægges, naar det oplyses, at der paa en Plads forlanges udført Strejkearbejde, men ethvert Tilfælde skal nærmere behandles.

Efter den store Strejke i Fjor har Repræsentanterne for Arbejdernes og for Arbejdsgivernes Forbund udarbejdet Forslag til et *ensartet Tarifskema* for hele Landet, men der var ikke Enighed om, hvorvidt Tarifer skulde kunne afsluttes paa ubestemt Tid med 3 Maaneders Opsigelse eller kun paa bestemt Tid; heller ikke om Tarifudvalg i de enkelte Byer, til at paase Tarifens Overholdelse, skulde være obligatoriske eller frivillige.

Arbejderne havde holdt paa Tarifer med vis Varighed og obligatoriske Tarifudvalg. Kongressen besluttede at imødekomme Arbejdsgiverne paa det første Punkt men ikke paa det sidste om Tarifudvalgene.

Angaaende Arbejdet hos *Mellemmestrene* vedtoges det, at der skal forlanges fastsat er Maksimalarbejdsdag, en Minimalløn og Afskaffelse af Kost og Logi hos Mellemmesteren.

Vedrørende Forbedring af Forholdene for mandlige og kvindelige *Arbejdere i Konfektionsbranchen* vedtoges det, at der skal forlanges gratis Værksteder, og Beskæftigelse umiddelbart fra den virkelige Arbejdsgiver, Forkortelse af den daglige Arbejdstid til 9 Timer, Indførelse af Uge- eller Timeløn, Indskrænkning af Overarbejde, men højere Betaling for samme, naar det finder Sted, samt gratis Værktøj og Sysager.

Kongressen vedtog at yde Hjælp til

begavede mandlige og kvindelige Medlemmer af Forbundet, for at sætte dem i Stand til at besøge de af Generalkommissionen oprettede Undervisningskursus, og derigennem uddanne sig til *Agitatorer* i Faget.

Der vedtoges en Opfordring til Rigsdagsfraktionen om at forelægge Rigsdagen Forslag til en gennemgribende Lov til Beskyttelse for *Hjemmearbejdere*.

Kontingentet forhøjedes fra 25 til 35 Pfg. for mandlige og fra 10 til 15 Pfg. for kvindelige Medlemmer. *Rejseunderstøttelsen* forhøjedes fra 2 til 3 Pfg. pr. Kilometer.

Den næste Kongres finder Sted 1908 i Frankfurt a. M.

Meddelelser

Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund. I Henhold til Lovens § 31, hvorefter Forslag til Ændring i Loven skal være indsendt mindst 6 Maaneder forinden den Generalforsamling finder Sted, hvorpaa de ønskes behandlede, er følgende Forslag indsendt:

De enkeltstaaende Foreninger foreslaar:

Repræsentationen for de enkeltvis indmeldte Foreninger i De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab ønskes ændret saaledes, at Repræsentationsretten udvides til at omfatte 1 Repræsentant for hvert Fag. Repræsentanterne ønsker tildelt fuld Talefrihed, men kun Stemmeret i det Omfang § 25 foreskriver.

Snedkerforbundet foreslaar:

Det henstilles til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund at udarbejde Lovforslag til førstkommende Generalforsamling, som giver en større Indflydelse paa Arbejdernes Afgørelse af fremtidige Stridsspørgsmaal, end for Tiden.

Tobaksarbejderforbundet i Danmark foreslaar:

§ 13, 3. Stykke, ændres derhen, at der i Stedet for 3 Maaneder sættes 6 Maaneder.

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Overskud fra københavnske Arbejderkvinders Fest paa Enghavevej 47,97. Arbejdsmændenes Fagf., Korsør 25,00. Fællesorganisationen do. 15,00. Kleinsmedenes Klub 9 5,00. A. L. 1,25. Socialdemokr. Forening i Taastrup 25,00. do. i Nyraad 25,00. do. i Haslev 10,00. do. i Dragør 5,00. do. i Fredensborg 10,00. Savværksarbejdernes Fagf. i Viby 8,50. Socialdemokr. Forening for 1. Kreds 20,00. do. 2. Kreds 25,00. Skrædernes Fagf., Frederikssund 5,00. Socialdemokr. Forening, Storehedinge 6,00. do. Ungdomsforen., Holstebro 10,00. Socialdemokr. Forening, Sletten 23,50. do., Snekkersten-Espergærde 13,05. do., Hedehusene 5,00. do., Ballerup 17,00. do., Nykøbing, M. 10,00. do., Frederikssund 5,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Kvindelige Arbejdere paa Tuborg 12,50. Dansk Arbejdsmandsforbund, Afdelinger Assens, Mariager 50,00. Lager- og Pakhusarbejd. Afdl., Kbhvn. 100,00. Bogbinderforbundets Afdeling, Aalborg 16,00. København 6,00. Nyborg 4,00. Odense 5,00. Cykle- og Metalslibernes Fagf. 15,00 Fællesorganisationen for Stege og Omegn 20,00. Kedel- og Maskinpasserforbundets Afdl., Aarhus 60,00. Esbjerg 10,00. Roskilde 10,00. Malerforbundets Afdl, Fredericia 25,00. Mølleriarbejderne, Hadsund 2.00.

Murerforbundets Afdl. i Aalborg 60,00. Bogense 4,00. Brønderslev 12,50. Esbjerg 30,00 Faaborg 12,00. Frederikssund 8,00 Frederikshavn 6,00. Fredericia 34,50. Grenaa 4.00. Haslev 12,00. Hadsund 4,00. Helsingør 42,00. Herning 8,00. Horsens 51,00, Hillerød 10,50. Hobro 8,00. Holbæk 18,00. Holstebro 25,00. Hjørring 24,00. Kerteminde 6,50. Kolding 42,00. Korsør 21,50. Køge 12,00. Maribo 13,00. Mariager 12,00. Middelfart 7.00. Nakskov 18,00. Nykøbing, F. 42,00. Nykøbing, M. 10,50. Nyborg 7,00. Næstved 16,50. Nørresundby 8,50. Odder 20,00. Ordrup 100,00. Præstø 8,50. Randers 66,00. Ribe 14,00. Rudkøbing 7,50. Sakskøbing 9,00. Skanderborg 11,00. Skelskør 5,00. Skive 14,50. Silkeborg 15,50. Slagelse 20,50. Storehedinge 6,00. Stubbekøbing 7,00. Søllerød 35,00. Taastrup 15,00. Tarm og Skjern 5,00. Thisted 8,00. Varde 13,50. Vejle 50,50. Vejen 8,00. Vordingborg 10,00. Viborg 30,00. Ovnsætternes Fagf. 15,00. Skibstømrerforbundets Afdl, Frederikshavn 41,50. Slagteriarbejdernes Fagf. 50,00. Snedkerforbundets Afdel. i Maribo 6,25. Tømrernes Fagf., Grenaa 1,50.

Rettelse:

I Bidragslisten for sidste Uge stod fejlagtigt opført, Fællesorganisationen i Skanderborg 200,00, skulde være 20,00.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 18 ✻ KØBENHAVN DEN 3. NOVEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Dansk Arbejdsmandsforbund; Gørtlerne hos Weilbach & Cohn; Dansk Skibstømrerforbund; Sporvejs- og Omnibusfunktionærerne i København; Dansk Stenarbejderforbund; Tekstilarbejderne i Belgien). — Ind- og Udmeldelser. — Til de russiske Arbejdere.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Arbejdsmandsforbund har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsige den med Jernindustriens Sammenslutning, af 17. Maj 1905 indgaaede Overenskomst, til Ophør den 1. Februar 1907, samt til at opsige de til Overenskomsten knyttede Regler for Behandling af faglig Strid for Støberiarbejdsmændene og Skibsværftsarbejdsmændene i København.

Minimallønnen er for Provinserne 28 Øre, og for København 30 Øre pr. Time.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 1200 Mand i København og ca. 1000 Mand i Provinserne.

Forretningsudvalget har tiltraadt Anmodningen.

Gørtlerne hos Weilbach & Cohn i København har haft en ejendommelig Konflikt paa Grund af en Værkfører WAGNERS uheldige Optræden.

En Udlærling, der var blevet Svend Dagen i Forvejen, vilde den 2. Oktober, før Frokosten, traktere sine nuværende Kolleger med en Bitter, hvorfor han lod hente to halve Flasker Bitter ved en Lærling. Da denne kom med de to Halvflasker med Bitter, mødte han WAGNER, og denne fratog Lærlingen Flaskerne. Ved gentagne Henvendelser i Dagens Løb fra Svendenes Side, nægtede Værkføreren at udlevere den omstridte Bitter, og da Svendene ansaa Værkførerens Optræden for at være et Overgreb, en Tilbageholdelse af deres Ejendom, erklærede de, at de alle — 26 Mand — vilde gaa deres Vej, hvortil Værkføreren svarede: »Ja, vær saa god, De maa jo selv vide, hvad De gør.« Arbejderne forlod saa Arbejdet.

Den samme Værkfører har, efter Arbejdernes Udsagn, oftere givet Anledning til Stridigheder paa Fabriken, og er meget ilde lidt af Arbejderne. Paa denne Baggrund maa derfor det hele ses.

Firmaet ventede forgæves, at Arbejderne skulde vende tilbage, og da dette ikke skete, klagede det til Gørtlerlavet. Lavet besværede sig til Gørtlernes Fagforening, men denne afviste Sagen som sig uvedkommende.

Gørtlerlavet, som paastod, at den skete Arbejdsstandsning var i Strid med de mellem Lavet og Fagforeningen bestaaende Regler for Behandling af opstaaende Stridigheder, gjorde imidlertid vedblivende Fagforeningen ansvarlig for det skete, og den besluttede derfor at anmode Arbejdsgiverforeningen om Tilladelse til at foretage Lock-out af samtlige hos Lavets Medlemmer beskæftigede organiserede Gørtlere og Metalstøbere. De samvirkende Fagforbund fik virkelig, den 18. Oktbr., i anbefalet Skrivelse en Meddelelse fra Arbejdsgiverforeningen om, at man vilde forelægge »en kompetent Forsamling« Forslag, om at en saadan Lock-out blev iværksat.

I den Anledning fandt der den 20. Oktober et Møde Sted mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Gørtlernes og Metalarbejdernes Fagforening af 1873 og Gørtlerlavet, hvor den hele Affære kom under Debat.

Paa Grund af Konfliktens Originalitet, havde de forhandlende Parter vanskeligt ved at bevare Alvoren, og paa et Tidspunkt af Mødet, brast da ogsaa Forsamlingen i Latter, medens Arbejdsgiverforeningens Formand, Hr. N. ANDERSEN, samtidig udtalte, at det var for galt, at voksne Mennesker skulde spilde deres Tid tor at beskæftige sig med en Sag af det foreliggende Indhold.

Fagforeningens Repræsentanter erklærede, at Foreningen ikke understøttede de spadserende Svende, og at der ikke fra Foreningens Side lagdes Hindringer i Vejen for at andre Gørtlere søgte Arbejde hos Weilbach & Cohn. Grunden til at ingen havde søgt Arbejde var den, at der ingen andre Arbejdsløse fandtes. Svendene fra Weilbach & Cohn kunde derimod ikke faa Arbejde andetsteds, da Gørtlerlavet havde udsendt Lister med deres Navne, saavel til sine Medlemmer som til udenforstaaende Arbejdsgivere.

Bitter-Affæren endtes med Vedtagelsen af følgende:

Gørtlernes og Metalarbejdernes Fagforening af 1873 erklærer, at der ikke fra dens Side er foranstaltet Blokade af Firmaet Weilbach & Cohns Virksomhed, og at der ikke vil blive lagt Fagforeningens Medlemmer Hindringer i Vejen for at tage Arbejde hos Firmaet, og Gørtlerlavet erklærer ikke at ville forhindre nogen Arbejder fra at faa Arbejde hos andre Arbejdsgivere.

Arbejdet genoptages Mandag Morgen den 22. Oktober i saa stor Udstrækning som muligt, og Pladserne forbeholdes i de første 8 Dage de Folk, som er gaaede fra Arbejdet.

Vedtagelsen er undertegnet af d'Hrr. KASPAR ROSTRUP, MARTIN OLSEN, CARL RASMUSSEN og HEINRICH LADEWIG paa de respektive Organisationers Vegne.

Samtlige Arbejdere, paa nær to Mand, der var bortrejst, optog Arbejdet den 22. Oktober.

Dansk Skibstømrerforbund har, efter Anmodning, modtaget Forretningsudvalgets Sanktion til at opsige Overenskomsten med Burmeister & Wain og Københavns Flydedok, til Ophør den 1. Februar 1907, samt til at fremsætte følgende Krav: En Minimalløn af 45 Øre pr. Time, dog for Arbejde ved Dokkerne og Beddingerne, samt Opstilling ved Nybygninger 50 Øre pr. Time. En Forhøjelse af den bestaaende Akkordpriskurant ønskes ligeledes.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 150 Mand.

Sporvejs- og Omnibusfunktionærerne i København. I Slutningen af forrige Aar forhandlede Repræsentanter for Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation med Direktionerne for Københavns og Frederiksbergs Sporvejsselskaber om en ny Overenskomst for Løn- og Arbejdsforhold. Forhandlingerne resulterede i, at Selskaberne gik ind paa en Lønforhøjelse, der for Reservemandskabets Vedkommende for største Parten andrager 60 Kr. om Aaret, samt paa en kortere Arbejdstid.

Vognstyrernes Arbejdstid forkortedes med 2 Timer ugentlig, Konduktørernes med 1 Time, og en stor Del af det ikkekørende Personales Arbejdstid nedsattes med 3 Timer ugentlig. De gjorte Indrømmelser svarede dog ikke til de Forventninger, man havde næret, men da Overenskomsten kun skulde gælde for et Aar, tog man imod de tilbudte Forbedringer, fremfor at lade det komme til Arbejdsstandsning.

Overenskomsten udløber til 1. Januar 1907. Organisationen vil nu søge at opnaa en yderligere Forbedring af de bestaaende Løn- og Arbejdsforhold.

Lønnen for det faste kørende Personale er det første Aar 85 Kr., det andet Aar 90 Kr. og det tredie 95 Kr. pr. Maaned. Efter 3 Aar er Lønnen 100 Kr., stigende hvert tredie Aar med 5 Kr., indtil den efter 15 Aars Arbejde bliver 120 Kr. pr. Maaned, for ikke at stige mere. Til disse Lønninger forlanger Organisationen følgende Løntillæg pr. Maaned: Det første Aar 6 Kr. 67 Øre, andet Aar 10 Kr., tredie Aar 5 Kr., fjerde Aar ingen Tillæg, 5. og 6. Aar 8 Kr. 33 Øre, 7. og 8. Aar 3 Kr. 33 Øre, 9. Aar 11 Kr. 67 Øre, 10.—12. Aar 6 Kr. 67 Øre, 13.—15. Aar 10 Kr., 16. Aar 5 Kr., 17 Aar 13 Kr. 33 Øre.

De derved opnaaede Aarslønninger bliver da i det første Aar 1100 Kr., i 2.—4. Aar 1200 Kr., i 5.—8. Aar 1300 Kr., i 9.—12. Aar 1400 Kr., i 13.—16. Aar 1500 Kr. og derefter 1600 Kr.

Lønnen for det faste ikke-kørende Personale er nu 90 Kr. i de første 3 Aar, i de efterfølgende 3 Aar 95 Kr., og derefter 100 Kr. om Maaneden. Der kræves her et Løntillæg af 5 Kr. pr. Maaned i de første 9 Aar, saaledes at Lønnen de første 3 Aar bliver 95 Kr., de efterfølgende 3 Aar 100 Kr., og de derpaa følgende 3 Aar 105 Kr. Derefter kræves, at Lønnen fra 10.—12. Aar skal være 110 Kr., 13.—15. Aar 115 Kr., og derefter 120 Kr.

Aarslønningerne vil derefter blive saaledes: I de første 3 Aar 1140 Kr., i 4—6 Aar 1200 Kr., i i 7—9 Aar 1260 Kr., i 10—12 Aar 1320 Kr., i 13—15 Aar 1380 Kr., derefter 1440 Kr.

Arbejdstiden for det faste kørende Personale:

Konduktører:	Nuværende	Foreslaaede
ved 1-Etg. Vogne	60 Timer pr. Uge	56 Timer
- 2-Etg. do.	57 —	54 —
- Hestesporv.	60 —	56 —
Vognstyrere	57 —	54 —
Kuske paa Omnib.	60 —	54 —

For det faste ikke-kørende Personale forlanges der ligeledes Forkortelser i Arbejdstiden.

Efter den nugældende Overenskomst har Funktionærer, der har været ansat i 2 Kalenderaar, Ret til en aarlig Ferie paa 6 Dage uden Afkortning i Lønnen. I Forbindelse med to almindelige Fridage giver dette en samlet Frihed af 8 Dage. Herunder foreslaas det, at Ferien kan kræves af Funktionærer, som har været ansat i *et* Kalenderaar.

Ovenstaaende er i Hovedtrækkene de Forandringer, Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation fremsætter som Forslag til den ny Overenskomst. Vort Forretningsudvalg har givet sit Samtykke til, at det fremsættes som Forhandlingsgrundlag for det københavnske og det frederiksbergske Selskab.

Dansk Stenarbejderforbund førte, som det vil erindres, i 1902 en meget haard og langvarig Kamp med Stenhuggermestrene paa Bornholm, og 1902—03 i København, for at bevare de den Gang bestaaende Lønninger. Kampen førtes som nævnt meget længe, men da der ikke var Udsigt til et bedre Resultat ved en Fortsættelse, gik Stenhuggerne ind paa en Lønreduktion.

Forbundet vil nu søge at vinde det tabte tilbage og har derfor, med vort Forretningsudvalgs Billigelse, opsagt Overenskomsterne for Granitstenhuggerne (ikke Brostenshuggerne) paa Bornholm og i København, til Ophør den 1. April 1907.

Tekstilarbejderne i Belgien. Fra det internationale faglige Sekretariat i *Berlin* har De samvirkende Fagforbund under 4. Oktober modtaget Meddelelse om, at Tekstilfabrikanterne i *Verviers* i Belgien, i den sidste Halvdel af September har udelukket ca. 20,000 Tekstilarbejdere, og man opfordrer til at yde de Udelukkede pekuniær Støtte,

Anledningen til Lock-out'en var følgende:

Uldvaskerne anmodede hos Arbejdsgiverorganisationen om en Forandring i Arbejdstiden, saaledes at de forskellige Arbejderkategorier kunde komme til at skifte med Arbejdet. Hvori denne Skiften skulde bestaa, foreligger ikke nærmere oplyst, men det siges, at man dermed mente at kunne opnaa en Formindskelse af den daværende store Arbejdsløshed blandt Uldvaskerne.

Arbejdsgiverorganisationen havde i Princippet ikke noget imod den ønskede Forandring, men den vilde have det overladt til hver enkelt Arbejdsgiver, om han vilde gennemføre den eller ikke.

To Fabrikanter, DUVIRER og LAMBORAY, vægrede sig ved at efterkomme Arbejdernes Ønske, hvorfor Uldvaskerne nedlagde Arbejdet hos dem. Derpaa, det var den 28. August, blev samtlige Uldvaskerier i Verviers lukkede, og da heller ikke dette medførte en Optagelse af Arbejdet af de Strejkende hos de to nævnte Firmaer, lukkedes samtlige Tekstilfabriker i Verviers og Omegn, som nævnt, i den sidste Halvdel af September.

Da der for Tiden her i Landet foretages Indsamling til de russiske Arbejdere, har Forretningsudvalget ment, at en samtidig Indsamling til de belgiske Tekstilarbejdere vilde gribe forstyrrende ind i Indsamlingen til Russerne. Der er derfor af Kassebehold-

ningen tilsendt Belgierne 1500 Frcs. (1080 Kr.), samt meddelt Grunden til, at der ikke kommer mere.

I et med Kvittering for det nævnte Beløb hertil ankommet Brev af 18. Oktober siges det, at Konflikten vedvarer. For at støtte de Udelukkede, har Arbejderfamilier i andre Egne af Landet taget et Antal af over 5000 af de Strejkendes Børn og Hustruer til sig, og det meddeles, at Arbejderklassen i Belgien udviser en fortrinlig Solidaritet under Kampen.*)

Ind- og Udmeldelser

Københavns kommunale Arbejderforbund og **Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.** Paa Repræsentantskabsmødet den 11. April d. A., forelaa til Behandling Spørgsmaalet angaaende Københavns kommunale Arbejderforbunds Optagelse af Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasserforening af 1898.

Forretningsudvalget foreslog at afgøre Sagen saaledes, at Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasserforening bliver staaende som Afdeling i Københavns kommunale Arbejderforbund, og at det nuværende Forhold, hvor det er overladt til hver enkelt Kedelpasser under Københavns Kommune, om han vil tilhøre Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasserforening af 1898 eller Dansk Kedel- og Maskinpasserforb.s Afdeling, bibeholdes.

Forslaget tiltraadtes af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, men derimod ikke af Københavns kommunale Arbejderforbund.

Efter en indgaaende Diskussion overgav Repræsentantskabet Sagen til Forretningsudvalgets endelige Afgørelse.

Forretningsudvalget har ikke ment, at det under de forhaandenværende, ganske særlige Forhold, hvor ca. Halvdelen af de kommunale Fyrbødere staar i hver sin Forening, med Rette kan forlanges, at Medlemmer i Kedel- og Maskinpasserforbundets Afdeling, mod deres Ønske, skal forlade denne Forening for at indtræde i den kommunale Kedel- og Maskinpasserforening, men at dette er et Forhold, der bør have Lov til at regulere sig selv i Tidens Løb, og har derfor afgjort Sagen paa følgende Maade:

»Det overlades til de enkelte Kedelpassere under Københavns Kommune selv at afgøre, om de ønsker at være Medlem af Københavns kommunale Kedel- og Maskinpasserforening af 1898 eller af Københavns Afdeling af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.«

*) Efter et senere Telegram til Dagbladene er Konflikten sluttet med en Ovenskomst, hvorefter Arbejdet genoptages den 5. November.

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Dansk Arbejdsmandsforb.s Afdl. Holeby 10,00. Dansk Skotøjsarbejderforb.s Afdl. Esbjerg 10,00. do. Viborg 5,00. do. Frederikshavn 4,30. do. Arbejdere, Vesterbrogade 126, 4,50. Skræderforbundets Afdl. Nykøbing M. 5,00. Socialdemokratisk Forening, Kbhvn. 7. Kreds 25,00. do. Ringsted 28,25. do. Roskilde 50,00. do. Skive 25,00. do. Hellerup 15,00. do. Kbhvn. 9. Kreds 25,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Dansk Arbejdsmandsforb.s Afdl. Fakse 50,00. Hedehusene 25,00. Kbhvn.: Koks- og Saltværksarb. 2,50. Fabriksarb. 300,00. Orlogsværftsarb. 25,00. Mælkeriarbejderne 25,00. Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarb. 200,00. Sukkerhusarb. 69,50. Rønne Afdl. 15,00. Slagelse A. 10.50. Tilst Afdl. 40.00.

Billedskærernes Fagforening 10,00. Brandfolkenes Organisation 35,00. Bryggeriarbejdernes Forbunds Afdeling, Aarhus, 50,00. Assens 10,00. Esbjerg 3,55. Hobro 10,55. Holte 2,75. Horsens 10,00. Holstebro 17,00. do. kvindelig Afdeling 8,00. Kallundborg 7,00. København 100,00. Nykjøbing F. 20,00. Nørre Sundby 4,50. Odense 15,00. Roskilde 9,85. Slagelse 5,00. Svendborg 10,00. Fællesorganisationen i Aalborg 92,00. Aarhus 310,00. Hadsten: Børstenbindernes Fagforening 12,00. Mølleriarbejderne 3,50, Skotøjsarbejderne 8,20. Dansk Karetmagerforb. 100,00. Korkskærer og Sorterer-skernes Fagf., 22,00. Malerforbundets Afdelinger: Hørsholm 10,00. Svendborg 7,00. Metaltrykkernes Fagf. 10,00. Murerforbundets Afdl. Aarhus 117,50. Faxe 7,50. Kallundborg 9,00. København 2000,00. Ringsted 9,00. Roskilde 31,50. Rødby 8,00. Sorø 6,00. Savværksarb. og Maskinsnedkernes Fagforening 500,00. Skibstømrerforbundets Afdl. Frederikshavn 25,00. Helsingør 7,50. Skorstensfejersvendenes Fagf. 25,00. Slagteriarbejderforb. Afdl. Esbjerg 10,00. Holbæk 12,50. Holstebro 15,00. Kolding 7.40. Ringsted 11,00. Silkeborg 5,00. Tekstilarbejderforb. Afdl. Helsingør 15,75. Hørsholm 27,10. Lyngby, Brede og Stampen 22,50. Randers 10,35. Silkeborg 9,75. Dansk Typografforbund 1000,00. Afd. i Rønne 17,50.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 19 ✻ KØBENHAVN DEN 10. NOVEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Regeringsforslaget angaaende Arbejdsløshedskasser. — Lønbevægelser og Konflikter (Guldarbejderne i København). — Arbejdsløsheden i Danmark i September Maaned 1906. — Til de russiske Arbejdere.

Regeringsforslaget angaaende Arbejdsløshedskasser

Der er til samtlige Forbund og enkeltstaaende Foreninger, saavel udenfor som indenfor De samvirkende Fagforbund, udsendt et Cirkulære af nedenstaaende Indhold:

Indenrigsministeren har den 3. Oktober d. A. forelagt Folketinget det af Forsikringskommissionen udarbejdede *Forslag til Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser.* Den Uvished, der kunde være til Stede med Hensyn til Indenrigsministerens Stilling til Sagen, er dermed hævet.

Vi giver i det følgende en kort Omtale af Forslagets Hovedpunkter.

Ved »anerkendte Arbejdsløshedskasser« forstaas, efter Forslaget, Foreninger, der er knyttede til et eller flere bestemte Fag, eller er stedligt begrændsede, og iøvrigt bestaaende af Lønarbejdere, som har sluttet sig sammen for at yde hverandre gensidig Hjælp i Tilfælde af Arbejdsløshed.

Enhver Arbejdsløshedskasse, som har mindst 50 Medlemmer, og som fyldestgør Lovens Forskrifter, har Ret til Statsanerkendelse, og den dermed forbundne Støtte af det Offentlige. Under særlige Forhold kan Indenrigsministeren dog ogsaa give Anerkendelse til Kasser med et mindre Medlemsantal.

Optagelse i anerkendte Arbejdsløshedskasser, som nydende Medlem, kan ikke nægtes nogen, som er fyldt 18 Aar og ikke over 60 Aar, og hvis økonomiske Kaar giver dem Adgang til Statshjælp gennem en anerkendt Sygekasse. Forsaavidt en Kasse ønsker det, kan det i Vedtægten bestemmes, at Personer, der af legemlige eller moralske Grunde maa anses for uskikkede til regelmæssig Erhvervsvirksomhed eller til Samarbejde med Arbejdskammerater eller Arbejdsledere, nægtes Adgang til at blive Medlem, ligesom saadanne Personer kan udelukkes fra Medlemsret i Kassen.

I Lighed med Bestemmelsen i Loven for anerkendte Sygekasser, kan Medlemmerne ikke sikre sig højere Understøttelse end to Trediedele af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste, hverken gennem den enkelte Kasse eller ved at indtræde i en Hjælpekasse.

Kassens Indtægt og Formue skal være afsondret fra andre Foreningers Midler, og maa ikke tilflyde andre Foreninger, hverken som Laan eller Gave, eller anvendes i uvedkommende Øjemed.

Til de anerkendte Arbejdsløshedskasser udreder Statskassen aarlig et Tilskud, svarende til *en Trediedel* af de paagældende Kassers *samlede Præmiebeløb*, dog ikke over 250,000 Kr. aarlig. Tilskudet fordeles blandt Kasserne i Forhold til Præmiebeløbene. Kommunerne har ligeledes Ret til at yde Tilskud til Kasserne, saavel til saadanne, der har Hovedsæde i Kommunen, som til Afdelinger af en hele Landet omfattende Arbejdsløshedskasse. Kommunens Tilskud maa dog ikke for nogen Kasses Vedkommende overstige *en Sjettedel* af Præmierne for de Medlemmer, for hvilke Kommunen var Opholdskommune den foregaaende 31.

Marts. Det samlede Tilskud fra Stat og Kommune bliver altsaa tilsammen *Halvdelen* af den samlede Præmie.

Understøttelse af Kassen kan udredes som: Rejsehjælp, Huslejehjælp, Dagpenge og Hjælp in natura; den maa i intet Tilfælde udgøre under 50 Øre eller udover 2 Kr. daglig. Ved at indtræde i en Hjælpekasse kan et Medlem dog sikre sig for indtil to Trediedele af Fagets eller Stedets gennemsnitlige Dagløn, uanset at han derved kommer op over 2 Kr. Kassen skal yde Understøttelse i mindst 70 Dage i 12 paa hinanden følgende Maaneder.

Saafremt et Medlem i 3 paa hinanden følgende Regnskabsaar har modtaget en saa stor Understøttelse af Kassen, som svarer til en Dagpengeydelse for 210 Dage, kan der ikke ydes mere Understøttelse af Kassen, forinden han derefter har været Medlem af Kassen i et Regnskabsaar, og betalt Kontingent for dette Tidsrum.

For at kunne erholde denne Understøttelse, maa de Vedkommende have været Medlemmer i mindst 1 Aar. Understøttelse tilstaas ikke for de første 6 Dage af Arbejdsløshedsperioden. Dette Dagantal kan dog gennem Vedtægten forhøjes til 15 Dage.

For Kasser med Sæsonarbejdere kan der, med Ministerens Billigelse, gøres Undtagelser, saaledes at der først gives de Arbejdsløse Understøttelse, naar de har været arbejdsløse i mere end 15 Dage, og Dageantallet for Understøttelserne kan sættes lavere end for andre Kasser.

De anerkendte Arbejdsløshedskasser maa ikke yde Understøttelse til Medlemmer, som er inddragne i Strejker eller Lock-out'er, eller til Medlemmer, hvis Arbejdsløshed er foraarsaget ved Sygdom eller Arbejdsudygtighed, saalænge Sygdommen eller Arbejdsudygtigheden vedvarer, ejheller til Medlemmer, der uden fyldestgørende Grund har forladt deres Arbejde, eller hvis Afskedigelse af Bestyrelsen anses forskyldt ved overdreven Nydelse af berusende Drikke, Ufordragelighed overfor Arbejdsgiveren eller Arbejdskammerater. Der kan desuden ikke ydes Understøttelse til Medlemmer, der aftjener deres Værnepligt, der afsone en Straf eller hensidder i Varetægtsarrest, eller som oppebærer fast Fattigunderstøttelse. Desuden kan der nægtes Understøttelse til Medlemmer, der nægter at modtage et Arbejde, som er dem anvist af Kassens Bestyrelse, naar Arbejdet iøvrigt svarer til deres Evner.

Vedtægterne for en anerkendt Arbejdsløshedskasse skal indeholde Oplysninger om følgende Punkter:

1. Kassens Navn, Hjemsted, Formaal og Omraade, Medlemmernes Optagelse, Rettigheder og Pligter, herunder det gensidige Ansvar og dettes nærmere Ordning.
2. Generalforsamlingen og Bestyrelsen samt disses Myndighed.
3. Regnskabsvæsen og Revision, Anbringelse af Kassens Midler, Reservefondet, samt Overskuddets Anvendelse ved Kassens Opløsning.
4. Vedtægtens Forandring.

Lovforslaget indeholder desuden Bestemmelser om, at Tilsynet med Arbejdsløshedskasserne er overdraget en af Regeringen valgt Inspektør. Denne er tillige Formand for et Arbejdsløshedsnævn, der vælges paa aarlige Møder, hvortil de anerkendte Foreninger vælger 1 Tillidsmand for indtil 1000 Medlemmer, 2 for indtil 2000 Medlemmer og derefter 1 Tillidsmand for hvert fulde Tusinde Medlemmer. Nævnet har bl. a. den Opgave at være Bindeled mellem de enkelte Kasser, fastsætte Regler for deres Samvirken, og, saa vidt det er muligt, fremkalde Ensartethed i Reglerne for Kassernes Understøttelse.

Paa Aarsmødet forhandles der om Kassernes Virksomhed og Samarbejde.

Arbejdsløshedsinspektøren skal gennemgaa Foreningernes indsendte Regnskaber, og fører i det Hele Tilsyn med Kasserne, ligesom han skal give den fornødne Vejledning om alt vedrørende de anerkendte Arbejdsløshedskasser.

* * *

Dette er i Hovedtrækkene Indholdet af Forsikringskommissionens Forslag til »Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser«.

Bestemmelsen om, at Kassen ikke maa have andre Formaal end at yde Understøttelse til Arbejdsløse, og at Loven skal anerkendes af Arbejdsløshedsinspektøren, vil ganske naturligt

medføre, at Love for Understøttelseskasser, som nu i mange Tilfælde er sammenblandede med Love for Fagorganisationerne, maa udskilles for sig selv, og at de kun kan indeholde Bestemmelser, der alene tager Sigte paa Arbejdsløshedskassernes Forhold.

Kassernes Formue og Indtægter skal, i Følge § 8, holdes strengt afsondrede fra andre Foreningers Midler. Dette vil nødvendiggøre, at der føres et eget Regnskab for Arbejdsløshedskasserne.

Der vil maaske ikke være noget til Hinder for, at Bestyrelsen for et Forbund uden videre kan udpeges som Bestyrelse for Fagets Arbejdsløshedskasse, men man gør bedst i at indrette sig saaledes, at Arbejdsløshedskassen afholder Generalforsamling i umiddelbar Forbindelse med Forbundets Kongres; og da de Delegerede til Kongressen selvfølgelig ogsaa kan være udpegede som Delegerede til Generalforsamlingen i Arbejdsløshedskassen, vil man her kunne vælge den hele Forbundsbestyrelse til at lede Kassens Anliggender.

Paa denne Maade er der, ligesom nu, den samme Ledelse for Forbundet og Understøttelseskassen.

Vi fremfører dette for at Organisationerne allerede nu kan tage under Overvejelse, hvorledes de vil indrette sig, hvis det foreliggende Forslag en Gang bliver til Lov.

Man kan rolig gøre dette, da der for disse Punkters Vedkommende næppe vil blive foretaget nogen væsentlig Forandring i Forslaget.

Forslaget indeholder selvfølgelig Bestemmelser, som man kunde ønske forandrede. Men hvis man skal gøre sig Haab om at faa Forslaget vedtaget i Rigsdagen, nytter det næppe at forlange gennemført meget indgribende Ændringer deri. Forslaget har i Rigsdagen nok af Modstandere, der kunde ønske det helt fejet til Side, og for dem vil enhver Lejlighed til atter at faa Spørgsmaalet om Statshjælp skudt ud i en uvis Fremtid være overmaade kærkommen. Vi tror ogsaa at Forslaget i Hovedtrækkene er brugbart som et Grundlag, hvorpaa der kan bygges videre.

Men det er givet, at de Organisationer som har Understøttelseskasser for Arbejdsløse, gennem deres Virksomhed dermed har indhentet en Del Erfaring paa dette Omraade, og det vil derfor være af stor Betydning, navnlig for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe, at lære de Meninger at kende, som Bestyrelserne har om det af Forsikringskommissionen udarbejdede Forslag til Arbejdsløshedskasser, for mulig under Lovens Behandling at gøre disse gældende.

Vi anmoder derfor Organisationernes Bestyrelser om snarest muligt, i hvert Fald inden Udgangen af December d. A., at overveje Sagen og eventuelt tilstille os en Udtalelse angaaende det nævnte Lovforslag.

Det kan ikke endnu vides, hvornaar Forslaget bliver sat paa Folkethingets Dagsorden. De Forbund eller enkeltstaaende Foreninger, som allerede har behandlet Spørgsmaalet, bedes derfor straks tilsende os deres Udtalelse, for at vi kan være bekendt dermed under Forslagets første Behandling i Folkethinget. Senere indkomne Udtalelser kan eventuelt komme i Betragtning ved Forslagets Behandling i Udvalg.

Lønbevægelser og Konflikter

Guldarbejderne i København har ved Forhandling gennemført en ny Overenskomst. Minimallønnen er hævet fra 21 Kr. til 22 Kr. for Arbejdere, som har været Svende i 2 Aar, og fra 23 Kr. til 25 Kr. for Arbejdere, som har været Svende i 3 Aar. For Svende, som har haft en Ugeløn af 25 Kr. i mindst 1 Aar, er Lønnen forhøjet med 5 pCt., dog ikke for Lønninger over 33 Kr.

Arbejdstiden er fra 1. Oktober til 31. Marts 10 Timer daglig, og fra 1. April til 30. September, altsaa i de 6 Sommermaaneder, 9½ Time. Tidligere arbejdedes der 9½ Time i de fire Sommermaaneder.

Til Overenskomsten er knyttet den Bestemmelse, at forsaavidt Arbejdstiden i de fleste Haandværksfag i København nedsættes under 10 Timer, kan der, uden Hensyn til Overenskomstens Varighed, optages Forhandling om Ar-

bejdstidens Forkortelse. Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør den 1. Oktb. 1909.

Arbejdsløsheden

i Danmark i September Maaned 1906.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm., Randers.						75
Bagere o. Kondit.	158	3248	136	70	1298	52
Barberer o. Frisør	23	386	16			
Billedskærere...	4	14				
Blikkenslagere..		260	10		390	15
Brolæggere			10			5
Bryggeriarb. ...			2			
Bødkere						
Elektrikere						
Farmaceuter....	2		2			
Forgyldere						
Formere	12	72	8	19	115	12
Frihavnsarbejd..						
Glarmestre.....			5			
Glasarbejdere ..	4	80	3			
Gørtl. o. Metalar.	7	40	3			
Handskemagere.	15	370	6			
Hattearbejdere..						
Hvidgarvere ...	5	92	5	2	38	2
Karetmagere ...	8	140	5			
Kedel-o.Maskinp	10	210	6	8	289	8
Korksk. og Sorterersker	4	90	4			
Kurvemagere...						
Lohgarvere	2	18				
Malere.....			50			20
Metaltrykkere ..						
Mineralvandsarb.	4	24	4			
Murere			33			13
Møllere.....						
Ovnsættere						
Pottemagere ...						
Sadelm. o Tapets	15	375	15	10	250	10
Savværksarb. og Maskinsnedker	9	167	6	18	287	8
Sejlmagere.....	5	20	5			
Skibstømrere...	70	618	63	21	126	10
Skifferdækkere..	2	40	2			
Skotøjsarbejdere.	20	202	5	5	70	1
Smede-o.Maskin.			332			52
Skræderfb.Dansk			85			60
Skraatobaksarb..	4	100	3	2	40	2
Snedkerforb.		371	33		239	48
Stenarbejdere...						
Stukkatører						
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.				2	25	2
Søfyrbødere ...						
Trælastarbejdere		500				
Tømrere.....			214			82

Der foreligger Oplysninger fra 47 Organisationer med tilsammen 45,804 Medlemmer. Heraf havde 29 Organisationer med tilsammen 41,004 Medlemmer 1548 Arbejdsløse den 30. September. 18 Organisationer med ialt 4800 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i September Maaned.

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor. Cigarsorterernes Fagf. 15,55. Dansk Skræderforbund 300,00. do. Afd., Kallundborg 5,00. do. Afdl. i Skjelskør 5,00. Deutschen sozialdem. Arbeiterverein »Vorwärts« 35,00. Socialdem. Forening, Utterslev 25,00. do. Veilby 16,40. do. Holstebro 20,00. do. Hammel 10,00. do. Københavns Amts 1. Kreds (Frbrg.) 25,00. Tobaksarbejderforb. »Enigheden« 100,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor. Dansk Arbejdsmandsforbund Afdl., København: Bagerkuskene 25,00. Jernbanearbejderne M. 25,00. Trælagerarbejderne 75,00. Bagernes Fagforening 100,00. Bryggeriarbejderforbundets Afdl. i Aalborg 36,80. Randers 10,00. Drejerforbundet 40,00. Haandskomagernes Fagf. 10,00. Hvidgarverforeningen af 1872 10,00. Malerforbundets Afdl. i Brønderslev 10,00. Murerforbundets Afdl. i Assens 8,00. Lemvig 6,00. Odense 51,50. Skibstømrerforb. Afdl. i Svendborg 25,00. Snedkerforbundets Afdl. i Haslev to Snedkere 6,00. Københavns Ligkistesnedkere 15,00. Snedkernes og Stolemagernes Fagf. 500,00. Sorø Afdl. 15,00. Socialdem. Vælgerforening 13. Kreds 100,00. Dansk Tømrerforbunds Afdlinger 1000,00.

Indsamlet ved Fællesorganisationerne.

I Herning: Arbejdsmændenes Fagf. 10,00. Socialdemokratisk Forening 10,00. Typograferne 5,00. En Ubekendt 5,00. Do. i Helsingør: Bagernes Fagf. 10,00. Blikkenslagernes Fagf. 10,00. Socialdemokratisk Forening 50,69. Do. i Hillerød: Karetmagernes Fagf. 10,00. Skrædernes Fag. 5,00. Do. i Holstebro 36,00. Do. i Kolding: Arbejdsmændenes Fagf. 50,00. Formernes Fagf. 6,25. Skraatobaksarb. Fagf. 5,00. Skrædernes Fagf. 10,00. Snedkernes Fagf. 25,00. Tobaksarb. Fagf. 40.00. Træarbejdernes Fagf. 5,00. Typografernes Fagf. 8,00. Socialdemokr. Forb. 25,00. Do. i Næstved. Partibladets Kontor 2,50. Arbejderforbund, kvindl., 5,00. Blikkenslagernes Fagf. 1,50. Formernes Fagf. 6,75. Fyrbødernes Fagf. 4,00. Papirfabriksarb. Fagf. 17,80. Savværksarb. Fagf. 8,00. Skrædernes Fagf. 10,00. Slagteriarb. Fagf. 10,00. Tobaksarb. Fagf. 5,00. Typograferne 10,00. Do. i Ringkøbing: Bagernes Fagf. 3,00. Skrædernes Fagf. 3,25. Tobaksarb. Fagf. 2,75. Typograferne 3,00. Do. i Ribe: Socialdemokratisk Forening 2,00. Typografernes Fagf. 5,00.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 20 ✻ KØBENHAVN DEN 17. NOVEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Toldloven. — Lønbevægelser og Konflikter (Cellulosearbejderne paa Kattingeværk; Jord- og Betonarbejderne i København. — Kongresser (Kobbersmedenes Forbund; Elektricitetsarbejderne i Sverrig). — Til de russiske Arbejdere.

Toldloven.

Der er til samtlige Forbund og til alle de københavnske Fagforeninger udsendt et Cirkulære af følgende Indhold:

Regeringen har forelagt Rigsdagen et Forslag til en ny Toldlov. Dette Forslag er for Tiden til første Behandling i Folkethinget, og de forskellige Partiers Ordførere har udtalt sig i Sagen. Den socialdemokratiske Gruppes Ordfører, Hr. Bryggeribestyrer SIGVALD OLSEN, har i sin Tale hævdet Arbejderpartiets Standpunkt i denne Sag, hvilket er nedlagt i følgende Beslutning fra Partikongressen i 1901:

»Socialdemokratiet er principielt *Modstander af alle indirekte Skatter* og kræver deres Ombytning med direkte Skat efter stigende Skala. Socialdemokratiet modsætter sig derfor *enhver ny indirekte Skat,* enten den er af finansiel eller protektionistisk Art. De bestaaende Toldskatter ophæves hurtigst muligt, dog for Beskyttelsens Vedkommende saaledes, at denne *efterhaanden nedsættes* under Hensyntagen til hver enkelt Industris særlige Forhold«.

I den ved Forslagets Fremsættelse givne Anledning, har Fællesrepræsentationen for dansk Haandværk og Industri nedsat et Toldudvalg med den Hovedopgave, at indsamle Oplysninger fra alle Industrier, for at erfare hvorvidt de er misfornøjede med Toldforslagets Satser, og hvilke Forandringer hver enkelt Industri ønsker indført deri.

Dette »Toldudvalg« bestaar af følgende Herrer, hvoraf de fleste vil være Arbejderorganisationernes Bestyrelser velbekendt, nemlig:

Grosserer HOLGER PETERSEN, Formand for Udvalget, Direktør BOAS, Tekstilfabrikantforeningens Formand, HENRY DESSAU, Odense, Tapetfabrikant R. FRAENCKEL, Direktør i De danske Sukkerfabriker, GAMMELTOFT, Toldklarerer C. GOLDSCHMIDT, Fabrikant i Jærnindustrien P. N. HOLST, Plovfabrikant A. JAKOBSEN i Fraugde paa Fyen, Fabrikant i Jærnindustrien JENS LANGE, Svendborg, Garver JOHN MESSERSCHMIDT og Direktør ved De forenede Papirfabriker, TROLLE. Udvalgets Sekretær er den bekendte Højremand, JUL. WULFF, tidligere Folkethingsmand for Horsens.

Om samtlige Medlemmer af dette Udvalg kan det siges, at de alle har vist sig som erklærede Tilhængere af Overklassens Politik, og som erklærede Modstandere af Arbejdernes Klassebevægelse.

Det angaar selvfølgelig ikke Arbejderne, at Arbejdsgiverne, gennem deres Organisationer, søger at paavirke Lovgivningsmagten, for at de kan bevare Forrettigheder og Tilstande, som er til Fordel for dem, men det angaar Arbejderne, naar de vil have *Arbejdernes* Organisationer med til noget saadant.

Og det er det, der sker for Øjeblikket.

Det er nemlig meddelt os, at Arbejdsgivernes forskellige Industrier, har opfordret Arbejderorganisationerne i de paagældende Fag til at medunderskrive en *Fællesudtalelse* til Rigsdagen, for at forhindre Toldnedsættelser, som tilsigtes gennem det forelagte Regeringsforslag.

Bortset fra, at Arbejderne *altid* maa være mistænkelige overfor Arbejdsgi-

vernes Andragender til Lovgivningsmagten, vil der netop i den foreliggende Sag være den største Anledning til at udvise Varsomhed overfor Arbejdsgivernes Tilnærmelser. Det *er* ikke for Arbejdernes Skyld at Tilnærmelsen sker, derom kan man være fuldt overbevist. Men Spørgsmaal om Virkningen af Toldnedsættelser paa enkelte Varer, maa, fra den samlede Arbejderklasses Side, først ses *i Sammenhæng* med den hele Forandring af Toldsatserne, forinden der tages Stilling til de enkelte Poster.

Det foreliggende Toldlovsforslag kan ikke paa langt nær tilfredstille Arbejderne, dels fordi det vil indføre nye Forbrugs- og Beskyttelsessatser og dels fordi det ikke ophæver nok af de bestaaende Forbrugsskatter, men en fuldstændig Bibeholdelse af alle de nuværende Beskyttelsessatser, saaledes som Kapitalisterne ønsker, kan Arbejderne ikke være med til.

Spørgsmaal om Toldsatser er af en saa vanskelig Art, og dertil af en saa vidtrækkende Betydning, baade finansielt og socialt, at der udkræves en nøje Overvejelse, forinden man kan dømme derom i Enkeltheder.

Af de nævnte Grunde opfordrer Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund derfor de ærede Organisationer til, i den foreliggende Sag *ikke under nogen Omstændighed* at gaa sammen med Arbejdsgiverne i Henvendelser til Regering, Rigsdag, eller andetsteds, men ganske roligt vente indtil Arbejdernes Organisationer i Fællesskab har haft Lejlighed til at klare sig det hele Spørgsmaal.

Vi har liggende for os en Henvendelse fra en Arbejdsgiverorganisation til et helt Forbunds Afdelinger. I denne Henvendelse dels lokker, dels truer man Arbejderne til at gøre fælles Sag med Arbejdsgiverne, og af saadanne Henvendelser findes der maaske flere. Men vi beder om, at man foreløbig ikke tager Hensyn til den Slags Opfordringer.

Vi anmoder samtidig Organisationerne om at sætte os i Kundskab om alt, hvad der gøres fra Arbejdsgivernes Side i deres Fag i den her omhandlede Henseende, og vi beder om at faa tilsendt *Aftryk* **eller** *Afskrifter* af saadanne trykte eller skrevne Henvendelser, som Fagets Arbejdsgivere har rettet til den ærede Organisation angaaende Toldsagen, for at man kan have et samlet Overblik over det, der her foretages fra Arbejdsgivernes Side.

Toldloven gennemføres næppe i den indeværende Rigsdagssamling. Der er derfor Tid nok til en samlet Overvejelse. Men foreløbig er Arbejdernes almindelige Opfattelse af Toldspørgsmaalet, som nævnt, angivet i den paa Kongressen i 1901 vedtagne Resolution, og i Henhold til denne præciseret i Folkethinget af Arbejdernes Repræsentanter dér. Med denne Omtale sendes Lovforslaget nu i et Udvalg, hvor Arbejderne har 3 Medlemmer siddende.

De samvirkende Fagforbund vil nu i den nærmeste Fremtid lade afholde et Møde i København for samtlige Hovedbestyrelser for Forbundene og Bestyrelserne for de københavnske Fagforeninger. Ved dette Møde, hvortil hele den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe indbydes, vil Hr. Dr. phil. GUSTAV BANG give en theoretisk Udredning af Toldspørgsmaalet med Henblik paa det foreliggende Toldlovsforslag, hvorefter der er Diskussion.

Gennem et saadant Møde vil Deltagerne kunne faa klaret deres Stilling til den hele Sag.

Mødet afholdes Tirsdag den 27de November Kl. 7½ Aften i den store Sal i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej.

Adgang har samtlige Medlemmer af Forbundenes Hovedbestyrelser og Medlemmer af Bestyrelserne for de københavnske Fagforeninger.

*

Organisationerne har faaet tilsendt Adgangskort til Mødet til deres Bestyrelsesmedlemmer. Forsaavidt det tilsendte Antal ikke skulde være tilstrækkeligt, kan der rekvireres flere paa De samvirkende Fagforbunds Kontor.

Kortene, der skal forsynes med det paagældende Forbunds eller Forenings Stempel, gælder kun for Bestyrelsernes Medlemmer.

De afleveres ved Indgangen, som aabnes Kl. 7.

Af Hensyn til, at Indledningsforedraget og Diskussionen kan tage Tid, vil Mødet begynde **præcis Kl. 7½.**

Lønbevægelser og Konflikter

Cellulosearbejderne paa Kattingeværk strejker fremdeles for at faa en ringe Lønforbedring for deres Arbejde, som i mange Tilfælde er baade anstrængende og sundhedsfarligt.

Denne Strejke hos Millionæren FERSLEW forhindrer dog ikke, at mange Arbejdere køber eller abonnerer paa den af Hr. Ferslew udgivne »*Aftenposten*«. Derved støtter de Millionæren mod de fattige Arbejdere, i Stedet for at de burde være Abonnenter paa Arbejdernes egne Blade, og lade Modstandernes Presseorganer, baade »Aftenposten« og alle de andre Højreaviser være det de er.

Arbejderne forlanger kun, at Lønnen for Dagarbejderne skal være mindst 2 Kr. 50 Øre, og for de Arbejdere, der arbejder 12 Timer, uden fast Spisetid, skiftevis Dag og Nat, skal være mindst 3 Kr. 50 Øre. De har end ikke dristet sig til, at forlange en Forkortelse af den lange Arbejdstid, hvilket ellers nok kunde have været berettiget. Der er ikke megen Mening i, at Mennesker skal være bunden til et saadant Arbejde mere end 8 Timer i Døgnet.

I *Norge,* hvor der ogsaa for Tiden er Røre blandt Cellulosearbejderne, er det foreløbig lykkedes ved *Mjøsdalens* Cellulosefabrik at gennemføre Tre-Hold-Systemet — 8 Timer i Døgnet — for Arbejderne ved Kogeriet, Syreafdelingen og ved Dampkedlerne.

Jord- og Betonarbejderne i København. I Fjor forhandlede Dansk Arbejdsmandsforbund med Entreprenørforeningen om nogle Ændringer i den bestaaende Overenskomst for Jord- og Betonarbejderne i København.

Angaaende Akkordpriskuranten opnaaedes der Enighed mellem Parterne, derimod ikke om Overenskomstens Varighed og Timelønnens Størrelse, idet Entreprenørerne forlangte en Varighed af 5 Aar, medens Forbundet kun vilde gaa med til 3 Aar, og Forbundet forlangte en Timeløn af 40 Øre, men Entreprenørerne vilde kun gaa med til 37 Øre. Jord- og Betonarbejdernes Generalforsamling vedtog da, at udsætte hele Sagen til 1907.

Dansk Arbejdsmandsforbund har nu anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsige Overenskomsten til Ophør den 1. April 1907, hvilket er tiltraadt af Forretningsudvalget.

Kongresser

Kobbersmedenes Forbund afholdt Kongres i Dagene den 7.—8. September i *Helsingør.* Der var mødt 6 Delegerede, repræsenterende Afdelingerne i Aarhus, Helsingør, Kolding og København, samt 4 Medlemmer for Hovedbestyrelsen.

Forretningsføreren aflagde Beretning om Virksomheden siden sidste Kongres. Der var i de to forløbne Aar udbetalt 1938 Kr. i Arbejdsløsheds-, Syge- og Rejseunderstøttelse. Til Strejker her i Landet og i Udlandet var der udbetalt 990 Kr. Forbundet havde for Tiden 103 Medlemmer. I Faget er der ca. 75 Lærlinge. Der var gennemført en Overenskomst med Kobbersmedelavet i København, og ligeledes med Centralforeningen i Jylland. Minimallønnen var 40 Øre over hele Landet.

Angaaende det forholdsvis store Antal Lærlinge vedtoges følgende Resolution:

> Det henstilles til Hovedbestyrelsen at søge indledet en Forhandling med Arbejdsgiverorganisationen (Jærnindustrien) og Centralforeningen i Jylland, for at faa gennemført et efter Forholdene passende Lærlingeantal.

Virksomheden godkendtes enst.

Regnskabet forelagdes af Kassereren, og godkendtes enstemmig.

Lovene var derefter til Behandling. Bl. a. vedtoges det at forhøje Kontingentet til 60 Øre pr. Uge; deraf indbetales 50 Øre til Hovedkassen, 10 Øre tilfalder Afdelingskasserne. Medlemmer, der er 60 Aar gamle, og har tilhørt Organisationen i 20 Aar, kan fritages for Kontingent.

Kongressen vedtog en Beslutning angaaende Henvendelse til enkelte Firmaer, for at opnaa en Forkortelse af Arbejdstiden.

Strejkefondets Midler kan kun anvendes til Understøttelse under Strejker og Lock-out'er. Af Strejkefondets Midler afholdes tillige de Bidrag, som

Forbundet kan blive paalignet til andre Fag her i Landet, samt til udenlandske Organisationer, med hvem det har Gensidighed. Syge- og Arbejdsløshedsunderstøttelse udbetales i 8 Uger, hvorefter der maa hengaa 52 Uger, forinden Understøttelse atter kan erholdes.

Indskud af ny Medlemmer fastsattes til 2 Kr.; for udslettede Medlemmer 5 Kr., og ved Gentagelse 20 Kr. Naar et Medlem optager Arbejdet under en af Forbundet godkendt Strejke, taber det sin Medlemsret, efter Omstændighederne enten for bestandig eller for et vist Tidsrum.

Kongressen overdrog Forretningsudvalget at indlede Forhandling med beslægtede Organisationer om en Ordning af opstaaende Grænsetilfælde, samt andre Forhold.

Fra det tyske Kobbersmedeforbund forelaa Indbydelse til at deltage i Forbundets Kongres i Breslau, i Marts 1907. Det vedtoges enstemmig at modtage Indbydelsen, og at lade Forretningføreren repræsentere Forbundet.

Til Forretningsfører valgtes I. CHRISTENSEN med Akklamation.

Næste Kongres afholdes i København 1909.

Elektricitetsarbejderne i Sverig har afholdt en konstituerende Kongres i *Stockholm* den 17. og 18. September, med det Formaal at oprette et Forbund.

Tanken var udgaaet fra Foreningen af elektriske Montører i Stockholm. Fra denne Forening og fra Telefon- og Telegrafarbejderforeningen i Stockholm var der mødt 16 Delegerede; fra lignende Foreninger i Malmø, Helsingborg, Halmstad, Borås og Østersund var der mødt 5 Repræsentanter, ialt 21. Desuden var Formanden for det alt bestaaende Forbund for Telegraf- og Rigstelefonarbejdernes Forbund kommen tilstede.

Formanden for Foreningen af elektriske Montører, G. R. NILSSON, holdt et indledende Foredrag, hvori han gjorde Rede for de foretagne forberedende Skridt. Der var gjort forskellige Forsøg paa at faa dannet en samlet Organisation for Elektricitetsfagenes Arbejdere, med hidtil uden Held. Flere af Foreningerne i Faget havde tilhørt Jærn- og Metalarbejderforbundet, men Tanken om et eget Forbund havde trængt sig frem. Et saadant skulde være baseret paa den moderne Arbejderbevægelses Principer.

Efter en Diskussion besluttedes det at danne et Forbund under Navn af »*Svenska Elektriska arbetereförbandet.*« Der vedtoges Love for det ny Forbund, svarende til de i svenske Fagforbund almindeligt gældende Regler. Det overdroges til den valgte Forbundsbestyrelse at søge Forbundet optaget i Arbejdernes faglige Landsorganisation. Der skal søges Overenskomst med Telegraf- og Rigstelefonarbejdernes Forbund om en Sammenslutning. Til Formand valgtes G. R. Nilsson.

Næste Kongres afholdes i Stockholm i 1908.

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Dansk Formerforbunds Afd. i Hjørring 10,00. do. i Korsør 13,00. do. i Rønne 10,00. Mekanikernes Fagf. 35,00. Socialdem. Forening, Endrslev-Vraaby 15,75. do. Silkeborg 20,00. do. Vemb 8,70.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Dansk Arbejdsmandsforb. Afd. for Kastrup og Omegn 30,75. Københavns Toldbodarbejderne 86,75. Bager- og Konditorforbundet 100,00. Brolæggerforbund, Dansk, 50,00. Bogbinderforbundets Afdl. i Aalborg 16,00. do. Aarhus 11,25. do. København 1,40. do. Næstved 5,00. Bryggeriarbejderforbundets kvindl. Afdl. 25,00. Hattearbejderforbundets Afdl. i Aalborg 5,00. do. Brede 23,75. Kobbersmedeforbundets Afdl. i Helsingør 10,00. do. København 30,00. Skraatobaksarbejderforb.s Afdl. i Aalborg 10,00. Skotøjsarbejdernes Afdl. i Hjørring 5,00. Sejlmagernes Fagf. 25,00. Trærbejdernes faglige Klub paa Jernbanen 25,00.

Indsamlet ved Fællesorganisationerne: Køge 10,00. Arbejdsmændenes Fagf. 10,00. Savværksarbejderne 25,00. do. Odense: 10,00. Tobaksarbejderforbundets Afdl. 50,00. Drejerforbundets Afdl. 10,00. do. Svendborg: Murerforbundets Afdl. 40,00. do. Sorø og Omegn 35,00.

Rettelser:

Til Bidragslisten for den 20. Oktober staar Hattearbejderforbundets Afdl. i Assens opført med 5,00., skal være 5,50. I Bidragslisten for den 27. Oktober staar opført, Skibstømrerforb.s Afdl. i Frederikshavn 41,50, skal være Dansk Smede- og Maskinarbejderforbunds Afdl. 41,50.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 21 ✻ KØBENHAVN DEN 24. NOVEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Amerikansk Fagforeningspolitik. — Til de russiske Arbejdere. — Meddelelser.

Amerikansk Fagforeningspolitik

Nu er det ogsaa galt med Fagforeningerne i Nordamerika!

De er nemlig begyndt at blive politiske, lige som de engelske, og saa godt som alle andre Fagforeninger i Verden.

I England var det det konservative og det liberale Parti, der skiftevis drog Arbejderne til sig og spændte dem for sin Triumfvogn, medens Arbejdernes egne Interesser kun i ringe Grad naaede at give sig positive Udtryk i Lovgivningsarbejdet.

Men det vil erindres, at de engelske Arbejdere, ved de sidste Valg til Underhuset, gennem deres Udvalg for Arbejderrepræsentation, optraadte som selvstændigt Parti, uafhængig af de to nævnte borgerlige Partier, og straks naaede at faa valgt et større Antal Kandidater. Disse har i Parlamentet dannet en særlig Arbejdergruppe, hvortil nogle af de liberale Arbejdermedlemmer har sluttet sig, og flere af disse vil, af de Fagforeninger, som de tilhører, efterhaanden blive trængt over i Arbejdergruppen. Tilstedeværelsen af en saadan, af de andre Partier uafhængig Arbejdergruppe, der fører sin egen Politik, har allerede øvet stor Indflydelse paa Affattelsen af Love, som angaar Arbejderne.

I Nordamerika, hvis Fagforeningsbevægelse i saa meget ligner den engelske, og er meget paavirket deraf, har den i England skete Forandring i Arbejdernes Holdning overfor de borgerlige Partier, afsat dybe Spor.

De mange, fra England indvandrede Arbejdere, som findes i de nordamerikanske Fristater og i Kanada, har her, saavel som dem, der er rejst til de engelske Kolonier i Australien, Sydafrika o. s. v., dannet Fagforeninger efter deres Hjemlands Mønster, i Tilslutning til og som direkte *Afdelinger* af de bestaaende Fagforbund i England. Allerede af den Grund vil en Bevægelse i det store engelske Fagforeningslegeme til enhver Tid mærkes i Nordamerika.

I de forenede Stater har Fagforeningerne jo ogsaa hidtil ment at burde afholde sig fra Deltagelse i Politik. Deres Formænd var, for det meste, Tilhængere af et af de store Partier, Republikanerne og Demokraterne, og mente, som disse Partier, at Arbejderne maatte slaa sig til Taals med det bestaaende kapitalistiske Samfund og indrette sig saa godt som muligt paa dettes Grundlag.

Denne Mangel paa selvstændig Politik har til Tider givet sig de allermærkeligste Udslag. Vi minder kun om det saakaldte »Industrielle Fredsforbund«, hvor Formanden for den faglige Landsorganisation i Nordamerika, SAMUEL GOMPERS, sammen med Minearbejdernes Formand, MITCHELL, samt Formændene for Lokomotivførernes, Granitstenhuggernes, Havnearbejdernes, Formernes og Typografernes m. fl. Forbund, ialt 12 Fagforeningsrepræsentanter, tilligemed 24 Personer af andre Klasser, dannede et Udvalg med det Formaal, som det omtalte Navn angiver. Af Arbejdsgivere i det industrielle Fredsforbund var der MARC. HANNA, SCHWAB, ROCKEFELLER og flere andre Mangemillionærer og Repræsentanter for Trusterne. Fagforeningerne tog dog her Afstand fra deres Ledere,

da de, med Rette, ikke havde Tillid til, at den industrielle Fred lod sig fremkalde ad den Vej, med mindre Fagforeningernes Aktionsevne skulde indskrænkes, og dette Offer ønskede de naturligvis ikke at bringe.

Men nu er de nordamerikanske Fagforeninger, som sagt, ved at vende. Arbejderne er, ligesom i England, ved at faa Øjnene op for, at *de selv* maa føre deres Interesser frem i Stat og Kommune. Eksemplet fra England har smittet *noget*. Den amerikanske Landsorganisation (American Federation of Labor) har taget Initiativet til en mere selvstændig Optræden fra Arbejdernes Side ved Valgene til Repræsentanternes Hus, til de enkelte Staters lovgivende Forsamlinger, og til de kommunale Ledeldelser samt de forskellige Embeder, der besættes ved umiddelbare Valg. Og det er ikke alene den Ligegyldighed, som Republikanere og Demokrater udviser overfor Arbejderbeskyttelseslovgivningen, som har kaldt Arbejderne frem, men det er ogsaa, eller maaske *fornemlig* den *Uhæderlighed*, der paastaas at være raadende i offentlige Forhold i Nordamerika, der nu er i Færd med at drage Arbejderne bort fra de herskende Partier.

Nedenfor gengiver vi det Opraab, som Landsorganisationen har udsendt i Anledning af de forskellige Valg. Det har allerede frugtet en Del, og det vil forhaabentlig frugte mere endnu, baade derved, at der bliver valgt virkelige Arbejderrepræsentanter og derved, at det vækker Arbejderne i Nordamerika, af alle Nationer, til fortsat Tænkning over Følgerne af deres hidtilværende Passivitet, og mander dem op til i Fremtiden at føre en bevidst, socialdemokratisk Arbejderpolitik, saaledes som Arbejderne med Held har gjort i andre Lande.

Med et Par enkelte Udeladelser lyder Opraabet saaledes:

Washington, 1906.

Til alle organiserede Arbejdere og Venner i De forenede Stater.

Kære Kammerater!

Vort Folks industrielle Forhold har hurtig ændret sig og skifter fremdeles. Fagforeningsbevægelsen har altid fulgt med, repræsenteret af det amerikanske Arbejderforbund, og dermed agter vi at vedblive.

Industriens Hjul kan vel ikke standses eller tvinges tilbage, og det var jo heller ikke ønskeligt, selv om det var muligt. Vi byder èthvert industrielt Fremskridt velkommen, fordi Arbejderne altid bør staa rede til at møde nye Arbejdsbetingelser, i Erkendelse af, at stadig Aarvaagenhed er Betingelsen for baade industriel og politisk Frihed. — Arbejderne kan aldrig haabe at kunne hævde deres Rettigheder, eller at være et Fremskridtsparti indenfor det moderne Samfunds stadig skiftende Forhold, med mindre de er organiserede og altsaa kan udføre alle de Funktioner, som det er deres Pligt som Arbejdere og som Borgere at udføre.

Arbejderne forlanger ingen Særstilling; de fordrer hverken af Regering eller af Staten mere, end de ønsker indrømmet ethvert Medlem af det amerikanske Samfund; men saameget *maa* det ogsaa have Ret til at forlange!

De organiserede Arbejderes og deres Venners Stilling til den aktive Politik, er ofte blevet klarlagt, og særlig tydelig ved følgende Erklæring, der vedtoges paa vort Forbunds Sammenkomst i Nashville 1897; den er ofte senere blevet vedtaget paany:

Det amerikanske Arbejderforbund maa paa det bestemteste betone det absolut nødvendige i, at Fagforbundsmedlemmer, og Arbejdere i det hele taget, benytte deres Stemme uafhængigt og uden Gruppehensyn, for at vi kan opnaa Valg af Folk fra vore egne Rækker, og altsaa skabe Love efter vor Landsorganisations Program, og faa dem udøvede i dettes Aand; og for at vi ligeledes kan opnaa upartiske Domstole, der ikke vil være Kapitalismens villige Redskaber, og søge at øve Tvang mod os gennem vilkaarlige Kendelser.

Vore Bestræbelser vil altid være rettet mod enhver Form for industriel Udbytning og mod enhver økonomisk Uretfærdighed; vi vil ogsaa med yderste Energi bekæmpe enhver Art politisk Parti-Underkuelse, for derved at opnaa, at Arbejderne ved hvert Valg kan staa som et samlet og fast Hele.

At føre dette Program ud i Livet, har vi uafbrudt haft for Øje. Heldet har jo ogsaa til Tider fulgt os; og dog, i de senere Aar, har vi kun for ofte erfaret, at Løfter, givne paa Valgmøder eller paa Valgtribunen selv, hverken er blevet holdte, eller endog blot draget ind i Rigsdagens Forhandlinger.

Vore Lovforslag, der tilsigtede Lettelse af de Uretfærdigheder, som Arbejdere og andre jævnere stillede Folk maa lide under, og Opnaaelsen af blot en rimelig Ret for dem, er forblevne uænsede, selv om de i høj Grad tiltrængtes.

Adskillige af de forenede Staters Præsidenter har i deres Henvendelser til Rigsdagen (Kongressen), henledet Opmærksomheden paa Betimeligheden af en tidssvarende Arbejderlovgivning, men Rigsdagen har kun haft de store Aktieselskabers og den private Storkapitals Interesser for Øje.

Baade Folketings- og Landstingsmænd har, i deres hensynsløse Kamp om Penge og atter Penge, været ganske ligegyldige, eller ligefrem fjendtlige overfor Spørgsmaalet om andre Menneskers Ret og Vel. De ønsker slet ikke at vedtage rimelige Arbejderlove, selv om disse vilde være til Hjælp og Gavn for Millioner af Arbejdere, og til Skade for ingen.

Vor Taalmodighed maatte briste, og den 21. Marts 1906 indbragte Arbejdernes Repræsentanter deres Klager til Præsident og Rigsdag, idet de gjorde opmærksom paa det herskende Partis svigtende Ævne til at gennemføre nogen Lov, til Gavn for Landets Tusinder og atter Tusinder af Arbejdere. Vi trængte paa for at opnaa en snarlig Løsning, og sluttede vort nu overalt bekendte Klageskrift med disse Ord:

»Ænser man os alligevel ikke, vil vi appellere direkte til alle vore Medborgeres Samvittighedsfølelse og paakalde deres Bistand.«

Men intet opnaaedes. Rigsdagen vendte det døve Øren til, og derfor henvender vi os nu til alle Arbejdere, ja, til hele det amerikanske Folk, for at vi alle tilsammen kan vise, at det er vor bestemte Vilje, at vort Samfund skal være Folkets Samfund, skal bestaa ved Folket, af Folket, og for Folket, og ikke ved, af og for »den almægtige Dollar«!

Vort Lands Arbejdere er lige saa, ja maaske mere interesserede end vore Medborgere i andre Livsstillinger, i hvorledes Landet regeres. Derfor er vi blevet enige om at gaa solidarisk frem efter overstaaende Rettesnor, og vi haaber ogsaa at kunne paaregne vore andre Medborgeres Hjælp i denne Sag, saaledes at vi kan faa valgt, ikke lunkne eller fjendtlige Rigsdagsmænd, men hæderlige, mere samfundsforstaaende og mere fremskridtsvenlige Repræsentanter, der *vil* arbejde kraftigt for vort Folks virkelige Vel.

Glem aldrig, at vor Rigsdag ikke blot er ligegyldig overfor Arbejdernes særlige Interesser, men ogsaa overfor hele vor Befolknings. I Maaneder har vore Aviser kunnet berette om den største Hensynsløshed og Uærlighed i de allerhøjeste Kredse. De store Forsikringsselskaber, Ringene, Aktieselskaberne, de saakaldte Petroleumskonger, Jernbanekonger o. s. fr., er vort Lands virkelige Regenter. Mangen en Embedsmand er økonomisk tvungen til at være deres Medvider, og beklæder kun sin Stilling af deres Naade.

Man er her i Amerika naaet til at svigte enhver Grundsætning, al Samvittighed og Ret, for kun at bøje sig for Pengene. Men vi Arbejdere, og med os alle tænksomme Venner af vort Land, maa forene os for at modvirke en saadan Samfundsdemoralisation. Vi maa bringe det dertil, at de, der viser Ligegyldighed for vort Folks Almeninteresser, ogsaa skal gøres politisk magtesløse. Af al vor Magt maa vi virke for Valget af oprigtige, hæderlige og energiske Folkerepræsentanter, der *vil* agte Retfærd og Menneskelighed højere end de blotte og bare Penge.

Derfor tilraader vi, at Centralforbundene, saavel som de lokale Fællesorganisationer, hurtigst vælger Delegerede til Forhandling om Varetagelsen af vore her nævnte Interesser. Disse Delegerede maa da atter opstille Kandidater, der uomtvistelig agter at lovgive efter vore Grundsætninger.

Først og fremmest skal enhver fjendtlig, eller blot lunken Kandidat ubetinget *bort*; deres *absolutte Fjærnelse* vil være til største Gavn for Arbejderne og for hele vort Folk.

Hvor begge Partier (Republikanere eller Demokrater) undlader at tage Hensyn til Arbejdernes Krav, bør der som Kandidat opstilles en Arbejder, for at give Arbejderne Lejlighed til at afgive deres Stemme og for at undgaa, at de maaske stemmer paa en Kandi-

dat, der ikke fortjener Arbejdernes Stemme.

Har en Rigsdagsmand, eller Repræsentant for en enkelt Stat, vist sig som vor tro Tilhænger, skal han ubetinget støttes, og ingen anden maa opstilles mod ham.

Opstilling af en Kandidat, for maaske efter hans mulige Valg at opnaa Embeder gennem hans Anbefaling, maa bestemt modarbejdes.

De omtalte Delegerede maa vi derfor vælge med den største Omhu; vi kan kun bruge, hvem der er vel kendt for Klogskab, Retsind og Paalidelighed. Og Kandidaterne skal stille sig som sikre Arbejderrepræsentanter og skal støttes af alle Fagforeningsmedlemmer, ligesom de bør støttes af vore øvrige Venner, uden Hensyn til mulige andre politiske Sympathier.

Hvor det er *ganske sikkert*, at vi ikke kan gennemføre Valg af en uafhængig Arbejderkandidat, skal vort Parti enes med mulige andre fremskridtsvenlige Partier om en Fælleskandidat.

Ved de sidste engelske Valg kom 54 Fagforeningsmedlemmer ind i Parlamentet. Har engelske Arbejdere med deres *begrænsede* Stemmeret opnaaet saa meget, hvad kan vi da ikke vente her i De forenede Stater med den *almindelige* Stemmeret?

Til at varetage den systematiske Fremme af vor Politik er der valgt en Komité for Arbejderrepræsentation.

Hvad vi Arbejdere har opnaaet er ikke bragt os paa Sølvtallerkener. Det skylder vi vor Organisation, aldrig nogen Venlighed fra Magthaverne; kun ved energisk at træde op mod deres Udbytning og kun ved ustandselig at stride mod deres Uærlighed, har vi kunnet opnaa bedre Vilkaar! —

Derfor, amerikanske Arbejdere, kræv Eders Ret, brug Eders Stemme til Gavn for eders Organisation og derved til Gavn for Eder selv! Vælg overalt hæderlige og fremskridtsvenlige Mænd, det vil blive til Held for Eder selv, og derved vil I sætte Eder endnu mere end før i Respekt hos Eders andre Medborgere!

Vi Arbejdere *maa* have *mere* Del end tidligere i Lovgivningsarbejdet; hvad vi forlange er *Retfærdighed*, og intet mindre!

Opraabet er, foruden af Formanden, SAMUEL GOMPERS, tillige undertegnet af Organisationens samtlige Viceformænd, ialt otte, og af Organisationens Kasserer samt dens Sekretær, FRANK MORRISON.

Til de russiske Arbejdere

Ved *Socialdemokratisk Forbunds Kontor:* Socialdemokratisk Forening, Hasle pr. Aarhus 5,00. do. Kellerup 5,00. do. Neksø 5,00. do. Skaade 10,00. do. Sorø 5,00. De samvirkende Fagforeninger, Randers 146,11.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Københavns kommunale Arbejderforbund 500,00. Dansk Kedel- og Maskinpasserforbunds Afdl., Aalborg 10,00. Randers 10,00. Malerforbundets Afdl. i Vejle 15,00. Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbund 500,00. do. Afdl. Faaborg 2,00. Herning 3,50. Holbæk 0,75. Horsens 3,00. Hjørring 5,00. Klub D. S. B. 9,00. Nykøbing, M. 1,00. Ringkøbing 1,00. Storeheddinge 2,00. do. Afdl. i Eskilstuna 3,00. Malmø 10,00. Westerås 2,25. Kristiania Tapetserere 25,00. Dansk Tekstilarbejderforb.s Afdl. Herning 10,00. Horsens 20,00. København, Farveriarb. 10,00. Svendborg 7,75. Tobaksarbejderforbundets Afdl., Viborg 10,00.

Fællesorganisationen i Aalborg 128,45. Ved Fællesorg. i Frederiksværk: Bagerne 5,00. Skræderne 5,00. Ved Fællesorg. i Slagelse: Fabriksarbejderne 10,00. Forgylderne 7,25. Kedel- og Maskinpasserne 4,00. Malerne 5,00. Sangf. Lyren 5,00. Social-Dem. Forb. 5,00. Snedkerne 10,00. Skotøjsarbejderne 5,00. Tobaksarbejderne 25,00. Tobaksspinderne 10,00. Fællesorg. i Skanderborg 14,00.

Meddelelse

Ved De samvirkende Fagforbunds Toldmøde paa Tirsdag Aften i Enghavevejens Forsamlingsbygning, vil, som tidligere meddelt, Hr. Dr. Gustav Bang holde et indledende Foredrag om Toldspørgsmaalet. Umiddelbart efter Hr. Bangs Foredrag vil Socialdemokratiets Toldordfører i Folkethinget, Hr. Sigvald Olsen, tage Ordet for at udtale sig om det af Regeringen forelagte Forslag.

Bestyrelserne anmodes om at møde præcis. Indgangen aabnes Kl. 7.

Foredraget begynder præcis Kl. 7½.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 22 * KØBENHAVN DEN 1. DECEMBER 1906 * 3. AARGANG

INDHOLD: Støberiarbejdsmændene. — Lønbevægelser og Konflikter (Jern- og Metalsliberne; Snedkerne i Aarhus; international Strejkeoversigt for September). — Til de russiske Arbejdere.

Støberiarbejdsmændene

Ved Overenskomsten af 31. Oktbr. 1905 mellem Sammenslutningen indenfor Jærnindustrien og Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund blev Arbejdstiden for de fire Vintermaaneder November—Februar, nedsat til 9½ Time; fra November 1907 bliver Arbejdstiden i de samme Maaneder 9 Timer. Ved Overenskomst den 19. Maj d. A. mellem Formerforbundet og Sammenslutningen, er der samme Arbejdstid for Formernes Vedkommende.

Men ved Overenskomst af 17. Maj 1905 mellem Jærnindustriens Sammenslutning og Dansk Arbejdsmandsforbund, var for Medlemmer af Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarbejdernes Fællesforbund i København fastsat en Arbejdsdag paa 10 Timer, gældende til 1. Februar 1907, og med Forpligtelse til ikke i den Tid at foretage Arbejdsstandsning for at søge den gældende Minimalløn, 30 Øre pr. Time, forhøjet.

Fra 1. November gennemførte Fabrikanterne den med Smedene og Formerne aftalte Arbejdstid for alle Arbejdere, altsaa ogsaa for Arbejdsmændene. Hermed var Arbejdsmændene paa flere Fabriker utilfredse. Paa nogle Steder enedes man om en Ordning, paa andre Fabriker, hvor Arbejdstiden var bleven nedsat af Hensyn til Dagslyset, gjorde Arbejdsmændene ingen Ophævelser, men paa Fabriker i København, hvor Ledelsen ikke vilde yde Arbejdsmændene Erstatning for den halve Times Løn, som de mistede ved Arbejdstidens Indskrænkning, gik de deres Vej i et Antal af ca. 600.

Forinden det var kommen hertil, havde Støberiarbejdsmændenes Organisation i København, i September, meddelt Sammenslutningen, at Arbejdsmændene vilde have Erstatning for den halve Time, og der fandt i den Anledning en Forhandling Sted den 18. Oktober.

Her nægtede Arbejdsgiverne at yde et saadant Tillæg. De tilbød at forhandle om de fremtidige Lønninger, altsaa dem, der skulde være gældende fra 1. Februar 1907. Støberiarbejdsmændene havde ikke deres Forslag til en ny Overenskomst fuldt i Orden, men den 24. Oktober tilsendte de Fabrikanterne et saadant. Forhandling om den nye Ordning, fra 1. Febr. n. A., kom dog ikke i Stand, hvorfor, som nævnt, 600 Arbejdsmænd paa forskellige københavnske Fabriker gik deres Vej.

Jærnfabrikanterne paastod nu, at der ved, at Arbejdsmændene paa enkelte Fabriker havde forladt Arbejdet, var sket Brud paa de bestaaende Regler for Behandling af faglig Strid, medens Arbejdsmændene paa deres Side hævdede, at Fabrikanterne, ved en ensidig Forandring af Overenskomsten af 17. Maj f. A., havde borttaget Forudsætningerne for denne, og navnlig for den derved fastsatte Minimalløn af 30 Øre pr. Time.

Efter en længere Brevveksling og efterat der atter havde vært ført mundtlig Forhandling mellem Parterne, enedes man om at forelægge for en *Voldgift* to Spørgsmaal, som findes anført nedenfor i Forbindelse med Kendelsen.

Voldgiften kom til at bestaa af følgende:

For Jærnindustriens Sammenslutning:

ALEX. FOSS, K. C. NIELSEN og P. N. HOLST.

For Arbejdsmændene: M. C. LYNGSIE, P. JOHANSEN og MARTIN OLSEN.

Efter enstemmig Anmodning fra begge Parter overtog Professor ved Universitetet, Dr. jur. MUNCH-PETERSEN, Hvervet som Forhandlingsleder og eventuelt som Opmand.

Voldgiften forhandlede først den 28. ds. fra Kl. 2½ til 10½, og derefter den 29. ds. fra Kl. 9½ til 12. Men da Stemmerne ved Forhandlingens Slutning stod lige i begge Spørgsmaal, gik den hele Sag til endelig Afgørelse af Opmanden.

Paa et Tidspunkt af Forhandlingerne meddelte Opmanden, at han underhaanden havde erfaret, at der, fra Sammenslutningens Side, paa Grund af den foreliggende Sag var anlagt en Række Erstatningssager mod Dansk Arbejdsmandsforbund, og han spurgte Sammenslutningens Repræsentanter om de, uanset en Kendelses Udfald, vilde forfølge disse Sager. Da dette bekræftedes, erklærede Opmanden, at han, hvis han havde vidst dette, ikke kunde have modtaget Hvervet som Opmand, da han ikke ansaa det som stemmende med Voldgiftens Værdighed, at udsætte sig for at blive underkendt af Hof- og Stadsretten. Efter nogen Forhandling, hvorunder Hr. Foss udtalte, at han, forinden Kendelse blev afsagt, vilde fremskaffe Erklæring fra Sammenslutningen, gaaende ud paa, at denne vilde lade de omtalte Sager for Hof- og Stadsretten falde, hvis Kendelsen vedrørende Spørgsmaal 2 gik Sammenslutningen imod, erklærede Opmanden sig villig til fremdeles at fungere som saadan.

Som foran omtalt, stod Stemmerne lige i begge Spørgsmaal. Opmanden afsagde derefter, endnu samme Dag, følgende

Opmandskendelse:

Der er til Afgørelse forelagt mig to Spørgsmaal, nemlig:

I. *Om Jærnindustriens Sammenslutning har været berettiget til at forkorte den normale Arbejdstid for Arbejdsmændene, eller derfor skal give Erstatning til disse, og da hvilken.*

II. *Hvilken af Organisationerne der i den foreliggende Situation har haft Pligt til at forlange de mellem Organisationerne gældende Voldgiftsregler anvendte.*

Disse Spørgsmaal maa efter min Mening afgøres saaledes:

Til I. Jærnindustriens Sammenslutning har vel i og for sig ikke været uberettiget til at forkorte den normale Arbejdstid for Arbejdsmændene. Men det maa ved Indgaaelsen af Overenskomsten af 17. Maj 1905, som bl. a. fornyede Bestemmelsen i den tidligere Overenskomst af Marts 1903 om en Minimalløn af 30 Øre pr. Time, fra Arbejdsmændenes Side herved antages at have været en afgørende Forudsætning, at den hidtilværende Arbejdstid af 10 Timer, i Overensstemmelse med de fælles Værkstedsregler, ogsaa for Vintermaanederne opretholdtes som den normale. Sammenslutningen kan da ikke ved sin ensidige Forkortelse af Arbejdstiden berøve Arbejdsmændene noget af deres ved Overenskomsten forudsatte Minimalløn af 18 Kr. for hver Uge, og den maa derfor, forsaavidt Arbejdstidens Forkortelse for nogle Arbejderes Vedkommende i Følge Timeberegningen maatte medføre, at Lønnen for den enkelte Uge synker ned under det nævnte Mimimum, yde dem Erstatning herfor.

Til II. Der kan ikke antages at have været en Retspligt for nogen af Parterne til at forlange de mellem Organisationerne gældende Voldgiftsregler anvendte, saa længe der ikke fra den anden Parts Side — hvad der havde staaet enhver af Parterne aaben, og hvortil de begge har haft tilstrækkelig Tid og Lejlighed, — var foretaget de efter Voldgiftsreglernes § 2, 3. Stykke, paakrævede endelige Skridt til at faa Mægling i Gang. Men dette ses ikke for nogen af Parternes Vedkommende at have været Tilfældet.

København F, den 23. November 1906

H. MUNCH-PETERSEN.

*

Man har fra Kapitalistpressens Side villet give det Udseende af, at Støberiarbejdsmændene med deres Foranstaltninger har villet modsætte sig en Forkortelse af Arbejdstiden i og for sig.

Dette er ikke, *kan* ikke være rigtigt. Det er en Selvfølge, at Støberiarbejdsmændene, saavel som alle andre Arbejdere, i højeste Grad maa *ønske* en Forkortelse af Arbejdstiden. Men med den lave Minimalløn, som for mange af dem ogsaa er Normallønnen, eller den daglige Løn, kan man sige sig, at de ikke uden videre kunde finde sig i et ugentligt Tab af 3 Timers Løn.

Hvis der, i Forbindelse med Forhandlingerne om en Ordning for de 3 Maaneder, fra 1. November d. A. til 1. Februar 1907 havde kunnet træffes en for Arbejdsmændene akceptabel Overenskomst om de fra det sidst nævnte Tidspunkt gældende Lønninger og Arbejdsforhold, vilde der være sket *det*,

som mange havde haabet, men Skylden for, at dette ikke er sket, forekommer os at maatte paalægges Fabrikanterne. Hvad de har tænkt at vinde ved ikke at optage en Forhandling om disse Forhold er ikke klart, derimod turde det være ganske klart, at de nu har Grund til at fortryde, at de ikke optog Forhandlinger umiddelbart efter, at de den 24. Oktober havde modtaget Støberiarbejdsmændenes Forslag til en fremtidig Ordning.

Voldgiftskendelsen er gaaet Fabrikanterne imod, og de mange Erstatningssager, som de alt havde anlagt mod Dansk Arbejdsmandsforbund, maa de, i Henhold til den til Opmanden afgivne Erklæring, saavidt vi kan se, nu lade falde.

Lønbevægelser og Konflikter

Jern- og Metalsliberne paa »Dansk Forsølvningsanstalt« har ved Forhandling gennemført en Minimalløn af 40 Øre pr. Time.

Snedkerne i Aarhus. I Overenskomst af 15. Marts 1904 mellem Arbejdsgivere og Arbejdere i Snedkerfaget i Jylland, findes bl. a. følgende Bestemmelse:

For ethvert Arbejde, som findes anført i Prislisten eller kan udledes af denne, er de i Prislisten anførte Takster gensidig bindende, og saadant Arbejde maa ikke deles eller udføres i Timeløn, med mindre særlige Forhold paabyder det.

Denne Bestemmelse har det været meget vanskeligt at faa Snedkermestrene i Aarhus, navnlig Møbelsnedkermestrene, til at overholde.

For at faa en Ende paa Sagen, forlangte Svendene Bestemmelsen strængt overholdt fra den 1. November. Hvor en Mester lod Arbejdet delvis udføre paa Maskine, skulde kun Betalingen for Maskinarbejdet fradrages Akkordbetalingen efter Priskuraten, og hvor dette ikke lod sig gøre, forlangtes det, at Timelønnen skulde være mindst 40 Øre.

Ved en Forhandling mellem Repræsentanter for Centralforeningen og Forbundet blev man enig om at overlade Ordningen af Timeløns-Spørgsmaalet under det paaklagede Forhold til den enkelte Mester og Svend, men da der flere Steder ikke kunde opnaas Enighed derom, forlod Svendene Arbejdet. Heraf tog Mesterforeningen i Aarhus Anledning til at forbyde de Mestre, som var blevne enige med deres Svende, at betale den indgaaede Løn, hvilket atter førte til nye Konflikter, saaledes at der opstod Arbejdsstandsning paa ialt 19 Værksteder med ca. 100 Svende.

Snedkermestrene i Aarhus raabte paa Lock-out, men Centralforeningen tog Sagen roligere. Den foranledigede afholdt en Sammenkomst mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, Centralforeningen, Snedkerforbundet og De samvirkende Fagforbund.

Ved Møder den 27. og 28. November enedes man om følgende:

Reglerne i det bestaaende Regulativ om Anvendelse af Akkord bringes til Udførelse i den videst mulige Udstrækning, eventuelt med Støtte af Centralforeningen og Snedkerforbundet.

Paa Værksteder, hvor Akkord ikke lader sig gennemføre, og hvor der ikke allerede er opnaaet Enighed om Timelønnen, maa Mester og Svend umiddelbart ved Arbejdets Genoptagelse selv enes om Timebetalingen i hvert enkelt Tilfælde.

Der optages Forhandlinger mellem Repræsentanter for Centralforeningen og Forbundet, for at fastslaa Regler for Afdraget i Akkordbetalingen, naar Arbejdet delvis udføres paa Maskine.

Som Følge deraf bortfalder fremsatte Krav og givne Paabud fra begge Sider.

Arbejdet genoptages Fredag den 30. ds. om Morgenen paa alle Værksteder, hvor Arbejdet har været standset.

Ved denne Overenskomst, som er underskrevet af d'Hrr. ROSTRUP, M. OLSEN, O. MØRCH og GRAN, opnaar Svendene, hvad de har ønsket. Resultatet af de Forhandlinger, der skal føres om Afdraget for Maskinarbejde, vil man, eventuelt, udstrække til at gælde for hele Jylland.

International Strejkeoversigt for September. De gode Konjunkturer i saa godt som alle Lande afspejler sig tydeligt i Antallet af Strejker og Strejkende. I September plejer der at indtræde en Pause; selv i Fjor, som ellers bragte mange Arbejdsstandsninger, var der i September en større Nedgang, men i Aar udviser September en ikke ringe Opgang i Strejkeantallet.

I *Tyskland, Frankrig* og *England* tilsammen paabegyndtes der i Aar 141 Strejker, mod 96 i September 1905. I Frankrig og England, for hvilke Lande Antallet af Strejkende allerede foreligger, var der 28,824 Personer inddragne i Konflikt, men i September 1905 kun 16,566. Antallet af paabegyndte Strejker og Strejkedeltagere var i disse to Lande ialt i de første 3 Kvartaler:

	1905	1906	Tilvækst i Procent
Antal Strejker . .	831	1367	66
Antal Deltagere.	174990	525570	200

I *England* har Strejkedeltagelsen været særlig stærk i September, navnlig blandt Minearbejderne. Paa en Plads strejkede 10,000 Minearbejdere i 8 Dage, fra 1. September, for at fremtvinge, at nogle ikke-organiserede Arbejdere indtraadte i deres Forbund. Et andet Sted vægrede man sig ved at arbejde sammen med Kolleger, der resterede med deres Fagforeningskontingent. Disse Strejker vandtes, men i 10 andre Tilfælde tabte Arbejderne. 12,749 Arbejdere havde dog vundet, medens 4641 var med i tabte Stejker. Tabet af Arbejdsdage i September i Aar, var trods det store Antal Strejker betydeligt ringere end i September i Fjor, nemlig 147,400 Dage mod 257,300.

I *Frankrig* var der ganske vist mange flere Strejker end i September i Fjor men betydelig færre Deltagere. I Tekstilindustrien var der ikke mindre end 23 Konflikter i September.

Strejkernes Resultater var dog ret utilfredsstillende for Arbejderne; kun i 18 Tilfælde vandt de, medens 31 Strejker fuldstændig tabtes. Halvdelen af samtlige Arbejdsstandsninger foranlediges ved Fordring om højere Løn. I tre Tilfælde strejkedes der for at forhindre en Lønnedsættelse, 12 Strejker opstod for at fremtvinge Genantagelse af afskedigede Arbejdere.

I *Østrig* var det navnlig Minearbejderstrejkerne, der bragte Tallet op. Ogsaa i *Belgien* og *Italien* var det livligt med Strejker. I Mons strejkede fra 19. September 1200 Grubearbejdere, for at opnaa en Lønforhøjelse af 20 pCt.; der var før Strejken budt dem 10 pCt. Tillæg. Stenarbejderne i Omegnen sluttede sig til Grubearbejdernes Strejke.

Af Strejkerne i *Italien* kan nævnes en Strejke af Politibetjente i Rom, som var foranlediget ved, at man ved Udbetalingen af deres Gage vilde foretage visse Afdrag.

Efter de officielle Tal blev der i de nedennævnte Lande i September paabegyndt følgende Antal Arbejdsstandsninger:

Industrier	Tyskland	Østr-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- o. Hyttearb.....	—	—	—	—		3	13806
Sten- o. Jord.	1	2	—	6		—	—
Metal o.Mask.	8	2	—	7		5	402
Kem. Industr.	—	—	—	—		—	—
Tekstil —	—	6	—	23		7	2602
Læder —	2	1	—	—		—	—
Træ —	5	4	—	5		—	—
Nærings- og Nydelsesmd.	5	5	—	12		—	—
Beklæd.Indst.	3	—	—	—		—	—
Bygnings —	—	4	—	9		2	370
Grafiske Fag.	4	—	—	—		—	—
Samfærdsel. .	4	—	—	10		3	310
Øvrige Fag .	2	—	—	—		3	69
Ialt.....	36	24	—	82	11265	23	17559
August 1906.	67	40	2	76	12030	28	8791
Septbr. 1905.	41	4	1	45	15057	10	1509

Til de russiske Arbejdere

Ved *Socialdemokratisk Forbunds Kontor:* Cigarsorterernes Fagforening 18,03. Dansk Skræderforb.s Afdl. Grenaa 7,00. do. Svendborg 25,00. Socialdemokratisk Forening i 8de Kreds (2. Bidrag) 20,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Barokforgyldernes Fagf. 15,00. Keramisk Forb. 202,00. Murerforbundets Afdl. Frederiksværk 3,00. Struer 2,00. Mølleriarbejderforbundets Afdl. Maribo 6,00.

Fællesorganisationen i Esbjerg (eget Bidrag) 50,00. Arbejdsmændenes Fagf. 50,00. Cigararbejderne 16,00. Drejerne 5,00. Malerne 15,00. Snedkerne 10,00. Typograferne 10,00. Ved Fællesorg. i Hadsten: Mølleriarbejderne 2,50. Skotøjsarbejderne 15,80. Fællesorg. i Odder 5,00. Ved Fællesorgan. i Svendborg: Typograferne 5,00.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 23 ✻ KØBENHAVN DEN 8. DECEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Cellulosearbejderne paa Kattingeværk; Gørtlerne og Metalarbejderne i Provinserne; Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund; Karetmagerne i København; Kedel- og Maskinpasserforbundet; Malerforbundet; Marmor- og Granitsliberne i København; Dansk Møllerarbejderforbund; Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne; Dansk Tekstilarbejderforbund). — Til de russiske Arbejdere. — Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger.

Lønbevægelser og Konflikter

Cellulosearbejderne paa Kattingeværk. Ved en, mellem Repræsentanter for Papirfabriksarbejdernes Forbund og Kattinge Cellulosefabrik foretagen Forhandling, hvor d'Hrr. Pastor MEYLING og Folkethingsmand HENRIK NIELSEN var Stridsmæglere, er det lykkedes at opnaa Overenskomst om Løn- og Arbejdsforholdene paa nævnte Fabrik, og den 11-Ugers Strejke er dermed sluttet.

Der er opnaaet en Lønforhøjelse for samtlige Arbejdere; Forhøjelsen andrager ca. 2000 Kr. aarlig.

Gørtlerne og Metalarbejderne i Provinserne. Under den 22. Oktober har Gørtler- og Metalarbejderforbundet indledet Forhandling med nogle Arbejdsgivere i Horsens, Randers, Esbjerg og Vejle for at formaa disse til at tiltræde Lønregulativet for Gørtler- og Metalarbejderfaget i København.

De vedkommende Arbejdsgivere har imidlertid gjort Vanskeligheder overfor Forbundets Krav, hvorfor dette har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at standse Arbejdet hos disse Arbejdsgivere.

Forretningsudvalget har tiltraadt dette, men af Hensyn til, at flere af de paagældende Arbejdsgivere er Medlemmer af Jernindustriens Sammenslutning, og derigennem af Arbejgsgiverforeningen, vil Forbundet give Arbejdsgiverforeningen det sædvanlige Strejkevarsel.

Lønbevægelsen omfatter 28 Mand.

Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdernes Forbund har ved Forhandling gennemført en Overenskomst med J. Ernsts Sølvvarefabrik i Assens. Mindstelønnen for faglærte Guld-, Sølv- og Elektropletarbejdere er fastsat til 18, 21 og 24 Kr. ugentlig, henholdsvis i det 1., 2. og 3. Aar efter Læretidens Udløb. Arbejdstiden er $9^1/_2$ Time daglig, men hvis de andre Sølvvarefabriker her i Landet gaar ned under denne Arbejdstid, skal Arbejdstiden ogsaa nedsættes i Assens.

Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør den 1. November 1901.

Karetmagerne i København. I April 1899 blev der indgaaet en Overenskomst mellem Karetmagernes Fagforening og Karetmagermestrenes Forening i København. Minimallønnen blev fastsat til 40 Øre pr. Time og 35 Øre for Svende det første Aar efter udstaaet Lære. Arbejdstiden er 10 Timer daglig.

Dansk Karetmagerforbund agter nu at opsige denne Overenskomst, for at søge Minimallønnen forhøjet og Arbejdstiden nedsat til 9 Timer. De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har meddelt Sanktion hertil.

Kedel- og Maskinpasserforbundet har, ved Forhandling med Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, gennemført en saakaldet *Normal-Overenskomst* angaaende Løn- og Arbejdsforhold for Kedelpassere i København og Omegn. Paa Grundlag af denne Overenskomst skulde Særoverenskomsterne mellem Fyrbø-

derne og de enkelte Fags Arbejdsgiverorganisationer fastsættes.

Under 6. November modtog Forretningsudvalget imidlertid Meddelelse fra Forbundet, gaaende ud paa, at der var opstaaet Uenighed med Bagerlavet angaaende følgende Afsnit i Normal-Overenskomsten:

Arbejdstiden er den samme, som den er i de paagældende Virksomheder, hvor Kedelpasning finder Sted, og er som Regel fra Kl. 6 Morgen til Kl. 6 Aften med 2 Timers Spise- og Hviletid.

Bagermestrene vilde have denne Bestemmelse forstaaet saaledes, at det, paa Steder, hvor der til Bageriet er knyttet Mølleri, skulde være den for *Møllerne* gældende Arbejdstid, som Kedelpasserne skulde rette sig efter, hvorimod Fyrbøderne hævdede, at den Arbejdstid, der gælder for Bagerfaget, som er Hovedfaget, skulde være gældende for deres Arbejde.

I den Anledning blev der, den 16. November, afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter fra Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Bagerlavet og Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.

Mødet bragte ingen endelig Løsning paa Sagen, men man enedes dog om at lade Normal-Overenskomsten være gældende at regne fra Begyndelsen af November Maaned d. A., og indtil Parterne ved senere Forhandling er bleven enige om en Special-Overenskomst for Kedel- og Maskinpassere paa Brødfabrikkerne i København og Omegn. Forslag til en saadan Overenskomst skal fremkomme fra Bagerlavet i Løbet af tre Uger fra den 16. November.

Malerforbundet har anmodet De samvirkende Fagforbund om, og faaet, Sanktion til at opsige, til Ophør den 1. April 1907, Lønregulativerne for følgende Byer: *Aarhus, Fredericia, Herning, Holstebro, Horsens, Hjørring, Kolding, Randers, Skive, Silkeborg, Varde* og *Vejle.*

Forbundet tilstræber en højere Minimalløn og en Forbedring af Akkordpriserne samt en Forkortelse af Arbejdstiden.

Medlemsantallet i de nævnte Byer er ca. 410.

Marmor- og Granitsliberne i København. Som meddelt i »*Arbejderen*« Nr. 16, 3. Aarg. blev det ved et Fællesmøde, der afholdtes den 1. Oktober d. A., mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsmandsforbund og Stenhuggermestrenes Forening, vedtaget at nedsætte et Udvalg bestaaende af 2 Repræsentanter for hver af de stridende Parter, til at gennemgaa Priskuranten, og for at finde en Form, hvorunder Fordelingen af Slibearbejdet skulde udføres i Fremtiden.

Dette Udvalg har holdt flere Møder, hvor det i det væsenligste lykkedes at opnaa Enighed om Priserne, men derimod ikke om en Bestemmelse angaaende Grænserne for Arbejdets Fordeling.

Mestrene foreslog følgende:

Sliberne udfører Slibning i samme Omfang som tidligere, med Undtagelse af saadanne Tilfælde, hvor Mestrene *finder Anledning* til at forlange, at Svenden selv skal gøre sit Arbejde fuldt færdigt.

Sliberne vilde gaa med hertil, naar der i Stedet for »*finder Anledning til*«, kom til at staa, »*finder det nødvendigt*«, da de mente, at Mestrenes Affattelse under de foreliggende Forhold, hvor de maatte nære Mistillid til Mestrenes Loyalitet, kunde give Anledning til Vilkaarlighed, medens deres egen Affattelse dog til en vis Grad krævede, at der skulde foreligge Nødvendighed for, at Slibearbejdet ikke blev givet til Sliberne.

Efter Anmodning fra Dansk Arbejdsmandsforbund samledes Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og de interesserede Parter til et nyt Fællesmøde den 16. November, og her enedes man om føldende:

a) Efter Strejkens Slutning vil Sliberne blive antagne snarest muligt paa de tidligere Steder, ved samme Arbejde som før, Kantning undtagen.

b) Sliberne udfører Slibning i samme Omfang som tidligere, med Undtagelse af saadanne Tilfælde, hvor det efter Mesterens Skøn *findes tjenligst for Arbejdets Udførelse* at forlange, at Svenden selv skal gøre sit Arbejde fuldt færdigt.

Bestemmelsen i Punkt *b.* tager, efter Mestrenes Udtalelser, netop Sigte paa Svendestykker eller Arbejder som Søjle-

arbejde, vanskelige Profiler og lignende Arbejder, som Svendene formenes bedre at være i Stand til at udføre.

Angaaende andre Spørgsmaal er der derefter blevet ført direkte Forhandling mellem Parterne, og det er nu endelig lykkedes at faa den langvarige Strid bragt til Afslutning, efter at Arbejdet har været nedlagt i omtrent 8 Maaneder.

Det vil erindres, at Anledningen til Striden var den, at Marmor-, Kalk- og Sandstenhuggernes Forbund indledede Forhandling med Stenhuggermestrenes Forening om Priser for Kantning og Slibning, efter at Marmor- og Granitsliberne havde opsagt deres Overenskomst om de samme Arbejder med Stenhuggermestre, og at der sluttedes en Overenskomst om disse Arbejder mellem Mestrene og Svendene, og om at Svendene i Fremtiden alene skulde have Ret til at udføre Kantningsarbejde samt have Fortrinsret til Slibearbejde.

Marmor-, Kalk- og Sandstenhuggernes Forbunds Optræden i denne Sag, vidner mere om Egoisme og Snæversyn end om Fællesfølelse og Klasseaand, og den baader kun Forbundets Medlemmer til ringe Ære. Heldigvis er Eksemplet ganske enestaaende i den danske Fagforeningsbevægeise.

Den Holdning, som det nævnte Forbund har indtaget i denne Strid, har medført, at det er blevet ekskluderet af Arbejdernes Fællesorganisation i København; fra den 7. Januar 1907 er det, i Følge eget Ønske, løst fra De samvirkende Fagforbund. Forbundet vil altsaa fra den Tid staa uden nogen som helst Forbindelse med de øvrige organiserede danske Arbejdere. Motivet til Udmeldelsen af De samvirkende Fagforbund angiver Forbundet at være det, at man hellere vil anvende sine Penge paa en international Forbindelse med Stenhuggerorganisationer i andre Landre, for derved *at forhindre Indførsel af Stenarbejde fra Udlandet!*

Forbundet vil ogsaa her opleve en Skuffelse!

Arbejdet er genoptaget af Marmorsliberne i Mandags, i saa stor Udstrækning, som det har kunnet lade sig gøre efter den lange Standsning.

Dansk Mølleriarbejderforbund har erholdt Forretningsudvalgets Samtykke til at opsige den gældende Overenskomst med *Aalborg Portlands Cementfabriker* samt Cementfabrikerne »*Norden*« og »*Danmark*«. Lønnen som er 35 Øre pr. Time, skal søges forhøjet til 40 Øre; endvidere ønskes Tillæget for Over-, Søndag- og Helligdagsarbejde forhøjet.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 25 Mand.

Det samme Forbund har endvidere erholdt Sanktion til at indlede Forhandlinger med Selskabet »Alliance«, der har Møller i *Køge, Tappernøje, Hillerød* og *Sorø,* samt med Valsemøllen i Esbjerg, for at søge gennemført en Forbedring af Arbejdsvilkaarene.

Paa Møllerne under »Alliance« arbejder 16 Mand, paa Valsemøllen i Esbjerg 17 Mand.

Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne har anmodet om Sanktion til at opsige de bestaaende Overenskomster med *Foreningerne for Provinssavværker i Jylland* og i *Østifterne* og med *De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker* i København, til Ophør 1. April 1907, og endelig til at opsige de gældende Lønregulativer i 10 Byer og Pladser i Jylland, hvor de paagældende Arbejdsgivere staar udenfor Organisationen.

Forbundet agter at søge gennemført en Forbedring af de bestaaende Lønninger og en Nedsættelse af Arbejdstiden.

Forretningsudvalget har tiltraadt Forbundets Anmodning.

Dansk Tekstilarbejderforbund har ved Forhandllng gennemført en Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold paa Esbjerg Trikotage Fabrik, hvorved saavel Mænd som Kvinder har faaet et Løntillæg af 2—3 Kr. ugentlig. Fabriken beskæftiger ca. 30 Arbejdere.

Det samme Forbund har faaet Forretningsudvalgets Sanktion til at opsige den med Firmaet Brdn. VOLKERT i Kolding indgaaede Overenskomst, til Ophør den 1. Marts 1907. Der beskæftiges 30 Arbejdere.

Til de russiske Arbejdere

Ved Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Fællesorganisationen i Vejle 59,00. Socialdem. Forening i Assens 10,00. do. i Grenaa 25,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Ved Fællesorganisationen i Horsens: Bagerforbundets Afdl. 5,00. Blikkenslagernes 25,00. Drejernes 8,50. Savværksarbejd.s 14,00. Skraatobaksarbejd.s 20,00. Slagteriarbejd.s 13,65. Snedkernes 50,00. Typografernes 6,00. Fællesorg. i Nykøbing F. 25,00. Kbhvn.s Banegaards priv. Arbejd.s Afdl. 10,75. Dansk Smede- og Maskinarbejderforb.s Afdl. Aarhus 200,00. do. paa Kuponbøger 220,85. Aalborg paa Kuponbøger 37,85. Esbjerg 50,00. Fredericia 10,00. Frederikssund paa Kuponbøger 1,50 Helsingør Afd. 1 do. 113,00. do. Afdl. 2 13,75. Hillerød do. 17,05. Hjørring do. 8,25. Hobro-Assens do. 23,50. Holbæk 10,00. do. 25,00. Holeby 20,00. Holstebro 10,00. do. 6,00. Horsens paa Kuponbøger 56,55. Kallundborg 10,00. do. 6,00. Kolding paa Kuponbøger 24,80, Korsør do. 15,75. Kbhvn.s Afdl. 2 100,00. do. Afdl. 3 100,00. do. Afdl. 4 25,00. do. 15,10. Afdl. 5 paa Kuponbøger 79,45. Afdl. 6 do. 13,50. Lyngby do. 4,50. Maribo do. 26,00. Middelfart do. 21,00. Nyborg do. 15,60. Nykøbing F. 38,15. do. 11,85. Næstved 32,00. Nørresundby paa Kuponbøger 20,50. Odder 15,00. Odense paa Kuponbøger 69,05. Randers do. 72,15. Ribe do. 2,25. Ringsted do. 9,00. Roskilde 10,00. do. 4,75. Rønne 10,00. Silkeborg 15,00. do. 12,00. Skanderborg p. Kuponbøger 8,00. Skive do. 18,00. Slagelse do. 9,25. Stege do. 5,75. Svendborg 50,00. Thisted p. Kuponbøger 9,50. Varde 3,00. do. 8,00. Vejle paa Kuponbøger 26,40. Viborg do. 16,00. Snedkerforb.s Afdl. Hobro 10,00. Ringkøbing 5,00. Stege 8,00.

Fra »*Social-Demokraten*«s Ekspedition 27,10.

Haandværkssvendenes Rejse- og Sygeforeninger

Ovennævnte Foreninger har udsendt Beretning for Aaret 1905—1906.

Rejsekassens Indtægt har været 22,090 Kr. 73 Øre mod i Fjor 22,034 Kr. 54 Øre. Udgifterne har været 20,994 Kr. 33 Øre mod i Fjor 19,822 Kr. 24 Øre. Indtægten har saaledes været 56 Kr. 19 Øre større og Udgiften 1172 Kr. 9 Øre større end i Fjor.

Understøttelsernes Antal var 5017. mod i Fjor 4510.

Der er i det sidste Aar oprettet en ny Forening i Esbjerg og i Sommer en ny Forening i Holstebro.

Understøttelsernes Beskaffenhed bestaar dels i Logi dels i Forplejning. Nedenstaaende Oversigt viser, hvad der ydes de rejsende Medlemmer i de forskellige Byer:

1.	Aalborg	Logi og 1 Døgns Forplejn.
2.	Aarhus	— - 1 Krone —
3.	Assens	— - 1 Døgns —
4.	Esbjerg.....	1 Kr. à 2 Kr.
5.	Fredericia...	1 à 2 Døgns Ophold.
6.	Frederikshvn	Logi. Forplejn. fra 50 Øre til 75 Øre.
7.	Grenaa	1 Døgns Forplejning.
8.	Helsingør...	1 — —
9.	Herning	1 — —
10.	Hillerød	1 — —
11.	Hjørring....	Logi o. Forpl. fra 50 Ø. til 1 Kr.
12.	Holbæk.....	Logi og Forplejn. for 75 Ø.
13.	Horsens	— - 1 Døgns Ophold.
14.	Kallundborg	1 Døgns Forplejning.
15.	Kerteminde .	1 — —
16.	Køge.....	1 — —
17.	Korsør	60 Øre pr. Understøttelse.
18.	Kolding.....	Forplejn. for 75 Øre à 1 Kr.
19.	Middelfart ..	Logi og Forplejn. for 65 Ø.
20.	Nakskov	1 Døgns —
21.	Nyborg	Logi og 1 Døgns Ophold.
22.	Nykøbing, S.	Natlogi, Kaffe og Frokost.
23.	Nykøbing, M.	Logi og Forplejn. for 1 Kr. 25 Øre.
24.	Næstved	6 Mdr.: Logi og for 85 Ø. og 6 Mdr.: 35 Øre.
25.	Odense	Logi og 1 Døgns Forplejn.
26.	Præstø	Forplejning for 75 Øre.
27.	Randers	Logi og Forplejn. i 1 Døgn.
28.	Ringkøbing .	Forplejning $^3/_4$ til 1 Døgn.
29.	Roskilde	— for 1 Kr.
30.	Rudkøbing..	Logi og Kaffe samt 1 Kr. til Nakskov og 75 Ø. til Svendb.
31.	Silkeborg ...	1 Døgns Forplejning.
32.	Skanderborg	Om Vinteren 1 Døgns om Sommeren $^1/_2$ Døgns Oph.
33.	Skive	Pengehjælp?
34.	Skelskør	For 1 Døgn fra 1 Kr. 10—65 Øre samt Logi, Kaffe og et Maaltid Mad.
35.	Slagelse	Logi og $^1/_2$ Døgns Forplejn.
36.	Sorø	— - om Vinteren —
37.	Svendborg ..	— - og 1 Døgns —
38.	Thisted.....	Forplejning for 1 Kr. 25 Ø.
39.	Varde	75 Øre pr. Understøttelse.
40.	Vejle	1 Døgns Ophold.
41.	Vordingborg	75 Øre.
42.	København	

Sygekassen haft en Indtægt af 4673 Kr. 50 Øre, og en Udgift af 5893 Kr. 46 Øre. Underskudet har saaledes været 1219 Kr. 96 Øre.

315 Svende har modtaget Sygeunderstøttelse. Sygedagenes Antal har været 3839, deraf 3206 i Hjemmet og 633 paa Sygehus.

Foreningen modtager af Statskassen et aarligt Tilskud paa 6000 Kr.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 24 ✻ KØBENHAVN DEN 15. DECEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Polske Landarbejdere. — Lønbevægelser og Konflikter (Kvindeligt Arbejderforbund; Forgylderforbundet; Dansk Skotøjsarbejderforbund). — Arbejdsanvisning i England. — Arbejdsløsheden i Danmark i Oktober Maaned 1906. — Meddelelser. — Til de russiske Arbejdere.

Polske Landarbejdere

Under 20. November d. A. er der til samtlige lokale Fællesorganisationer her i Landet udsendt Spørgeskemaer med tilhørende Skrivelse, for, saavidt det paa denne Maade lader sig gøre, at faa foretaget en Undersøgelse angaaende de polske Landarbejderes Løn-, Arbejds- og Beboelsesforhold, naar de arbejder i Danmark.

Paa det udsendte Skema spørges der om følgende:

1) Gaardens Navn og Hjemsted? **2)** Ejerens Navn? **3)** Hvormange polske Arbejdere beskæftiger Ejeren? a) Mænd? b) Kvinder? c) Børn under 14 Aar? **4)** Er Arbejderne bundet ved Kontrakt? I bekræftende Fald: a) Er Kontrakten indgaaet i Arbejdernes Hjemland? b) Er Kontrakten indgaaet her i Landet? (Saa vidt det er muligt, bedes Afskrift af Kontrakten vedlagt). **5)** I hvor lang Tid af Aaret er de polske Arbejdere paa Stedet, og i hvilke Maaneder? **6)** Hvori bestaar Arbejdsvederlaget? **7)** Faar Arbejderne Lønnen udbetalt af Arbejdsgiveren? a) direkte til dem selv? b) gennem Mellemmand? (Aufseheren)? Hvor stor er Aufseherens Avance pr. Arbejder eller for hele Holdet? **8)** Hvor lang er den daglige Arbejdstid (Spisetiden ikke medregnet)? **9)** Ydes der Betaling for Overarbejde? **10)** Sover Kvinder og Mænd, (gifte og ugifte) og Børn i samme Rum? **11)** Hvormange sover i et Rum? **12)** Hvormange Kvadratalen er Rummets Gulvflade, og hvor højt er der til Loftet? **13)** Hvad kan der siges om Behandlingen af polske Arbejdere paa Stedet? **14)** Saavidt gørligt, bedes der givet Oplysning om de vedkommende Arbejderes Hjemsted? **15)** Hvad der iøvrigt maatte være Anledning til at bemærke.

I den Skrivelse, som følger med Skemaet, siges der bl. a. følgende:

Det er i de senere Aar blevet ret almindeligt, at vore Godsejere og Proprietærer lader deres Arbejde udføre af indforskrevne *polske* Landarbejdere, ikke alene Mænd, men ogsaa Kvinder og Børn.

Grunden til at de foretrækker polske Landarbejdere fremfor danske Landarbejdere, er det ikke vanskeligt at faa Øje paa. Naar man paa de Tider af Aaret, hvor de polske Landarbejdere kommer her til Landet, har haft Lejlighed til at iagttage disse Folk, faar man Indtrykket af, at det, for de flestes Vedkommende, er meget fattige, forkuede og uvidende Mennesker, som det vil være let for Godsejerne eller deres Forvaltere at faa til at arbejde under Forhold, som man ikke kan byde danske Arbejdere.

Af de forholdsvis sparsomme Oplysninger, der Tid efter anden trænger ud til Offentligheden, skal de Forhold, hvorunder de polske Landarbejdere lever her i Landet, være i højeste Grad elendige.

Efter disse Meddelelser følger der med hvert Hold Arbejdere en saakaldt »Aufseher« (Opsynsmand), som er Mellemled mellem Arbejdsgiveren og de polske Arbejdere, og har en Fortjeneste paa disse. *Behandlingen* af Arbejderne skal i mange Tilfælde være raa og brutal, og deres *Beboelsesforhold* meget elendige. Mænd og Kvinder, gifte og ugifte, og Børn, siges der, bliver ofte til Beboelse anvist ganske smaa Rum, som mange maa dele i Fællesskab; i de samme Rum maa de tilberede deres Mad, spise og sove, saa godt det lader sig gøre.

Vederlaget for deres, som Regel, meget haarde Arbejde menes at være ringe, og at bestaa dels i Penge dels i Naturalieydelser; ligeledes menes Arbejdstiden at være uforholdsmæssig lang.

Der foreligger imidlertid ingen samlede Oplysninger om disse Forhold, og saa længe dette ikke er Tilfældet, er det vanskeligere at foretage virkningsfulde Skridt til Modarbejdelse af de polske Landarbejderes Udbytning.

Indenfor De samvirkende Fagforbund har der, ved flere Lejligheder, hævet sig Røster mod det nævnte Forhold, og paa den socialdemokratiske Partikongres i København i Aar, blev der vedtaget en Resolution, hvori den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe opfordres til at indbringe Forslag i Rigsdagen, gaaende ud paa at modarbejde Udbytningen af polske Arbejdere.

For at kunne gøre sig Haab om at faa et Forslag vedtaget i Rigsdagen, der har til Hensigt at forhindre *Indførsel af kontraktbundne Arbejdere*, og at beskytte de polske eller andre fremmede Arbejdere mod Arbejdsgivernes Overgreb, er det nødvendigt at have nøjere Kendskab til de paagældende Forhold.

Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund har derfor vedtaget at lade foretage en saadan *Undersøgelse*. og haaber at finde Støtte hertil hos Arbejdernes lokale Fællesorganisationer over hele Landet.

(Herefter følger en Forklaring til enkelte, mere væsentlige Spørgsmaal paa Skemaet, og der fortsættes derefter saaledes:)

Forretningsudvalget er vel vidende om, at det er forbunden med store Vanskeligheder at skaffe de nævnte Oplysninger til Veje, men vi er ogsaa sikre paa, at man alle Vegne er saa stærkt interesseret i at faa Sagen fuldt belyst, at man vil gøre, hvad der er muligt, for at besvare de forskellige Spørgsmaal.

Det er ikke nogen let Opgave, men det er en taknemlig Opgave, der her stilles de ærede Fællesorganisationer, og vi tror ikke, at andre vil være i Stand til at løse den saa godt.

Det er klart, at Fællesorganisationerne i denne Sag bør søge Samarbejde med alle, som er i Stand til at medvirke til dens Løsning. Navnlig vil det være nødvendigt at træde i Forbindelse med de socialdemokratiske eller faglige Landarbejderforeninger, som findes paa eller i Nærheden af de Steder, hvor polske Arbejdere arbejder eller har arbejdet i den forløbne Sommer. Socialdemokratiske eller faglige Agitatorer, og Journalister ved vor Partipresse, som har beskæftiget sig med Forholdet, vil ogsaa kunne yde god Støtte ved Tilvejebringelse af Oplysningerne.

Det er vel nok saa, at Polakkerne flere Steder allerede er rejst hjem for i Aar, men ogsaa da vil der, ved at forhøre sig paa Stedet, kunne faas nogen Besked om det, som Skemaet spørger om.

Det Materiale, som tilvejebringes, vil, foruden at det skal anvendes til en almindelig Beretning om det hele Forhold, ogsaa blive stillet til Raadighed for den socialdemokratiske Rigsdags-Gruppe, saaledes at denne paa Grundlag deraf kan føre Sagen frem i Rigsdagen.

Skulde enkelte af Spørgsmaalene volde saa stor Vanskelighed at besvare, at man ikke ser sig i Stand dertil, vil vi dog anmode om at faa de øvrige Spørgsmaal besvaret saa godt, som det er muligt for den ærede Fællesorganisation.

Skemaet bedes tilbagesendt til De samvirkende Fagforbunds Kontor, Nørre Farimagsgade 49, København K., senest den 1. Januar 1907. De Fællesorganisationer, som er i Stand dertil, bedes dog om at tilbagesende Skemaet tidligere.

Forsaavidt der ingen polske Arbejdere beskæftiges i de til Byen hørende Landsogne, bedes Skemaet tilbagesendt i Løbet af 8 Dage, med en Paategning derom.

*

Det ovenfor berørte Spørgsmaal er af saa betydelig og almen Interesse, at man tør gaa ud fra, at alle Interesserede vil medvirke til at faa det bedst mulige Resultat ud af Undersøgelsen.

Lønbevægelser og Konflikter

Kvindeligt Arbejderforbund har modtaget Forretningsudvalgets Samtykke til at opsige Overenskomsterne med følgende Virksomheder:

Tuborg Fabrikker, Bryggeriet „Stjernen", H. E. Gosch & Co.-s Tændstiksfabrikker, Tændstiksfabrikken „Glø-

defri", Carl Lunds Fabrikker, Otto Mønsteds Magarinefabrik, Aarhus og Aarhus Glasværk samt til at fremsætte Forslag til Overenskomst med den ny Tændstikfabrik i Hellerup.

Samtlige Overenskomster skal opsiges til Ophør den 1. April 1907. Lønbevægelsen vil omfatte ca. 800 af Forbundets Medlemmer.

Forgylderforbundet har gennemført nye Overenskomster i *København, Slagelse, Nakskov og Holbæk,* hvor der beskæftiges 76 af Forbundets Medlemmer. Lønnen er hævet med fra 10—30 pCt. og Arbejdstiden er nedsat til 9 Timer daglig.

I *Snekkersten* har Forbundet ogsaa forhandlet med en derværende Fabrikant om en Overenskomst, men for at indgaa herpaa, har Fabrikanten stillet en Del Betingelser, som Forbundet ikke kan tiltræde. Det har derfor anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til eventuelt at standse Arbejdet, hvilket er tiltraadt under visse Forhold. Den paagældende Fabrikant beskæftiger 12 Mand.

Dansk Skotøjarbejderforbund gennemførte i 1899, efter en langvarig Strejke, en Overenskomst med Skomagerlavet i København, hvorved der opnaaedes et Tillæg af ca. 20 pCt. til Akkordpriserne, hvorimod et Krav om Indførelse af obligatoriske Værksteder maatte frafaldes.

Denne Overenskomst agter Forbundet at opsige til Ophør den 1. April 1907, for at søge en Forbedring af de bestaaende Lønninger gennemført. Derimod stiller Forbundet ikke denne Gang Krav om Indførelse af Værksteder, og Grunden hertil er, at dette Spørgsmaal i de forløbne Aar, for en stor Del har løst sig selv, idet de allerfleste Haandskomagere nu arbejder paa Mestrenes Værksteder:

Forbundet agter ligeledes at opsige Overenskomsten med Skomagermestrenes Centralforeninger i Jylland og i Østifterne til Ophør den 1. April 1907.

Lønbevægelsen omfatter ca. 1000 Medlemmer.

Forretningsudvalget har givet sit Samtykke til at Overenskomsterne opsiges.

Arbejdsanvisning i England

Ligesom i flere andre Lande er der i *England* Bestræbelser oppe for Dannelsen af *offentlige Arbejdsanvisningskontorer* eller, som man kalder dem i England: »Arbejdsbørser« (labour exchances). Men de derværende Fagforeninger staar noget reserverede overfor denne moderne Fremtoning, hvorfor de, gennem deres tre Hovedorganisationer: Fagforeningskongressernes parlamentariske Komité, Den faglige Landsorganisation og Arbejderpartiet i Oktober, til de lokale Fællesorganisationer har udsendt nedenstaaende Skrivelse. Denne er undertegnet af Sekretærerne for de tre Organisationer, W. C. STEADMAN, J. H. MITCHELL og J. R. MACDONALD. Skrivelsen har følgende Ordlyd:

Da adskillige Hjælpekommiteer har foreslaaet Oprettelse af *Arbejdsbørser,* har vore Bestyrelser overvejet Muligheden af at gøre vort Arbejde og vor Optræden med Hensyn til saadanne Børser saa ensartet som muligt. Der er i den Anledning besluttet nedenstaaende Punkter, som ligeledes er vedtaget af Fagforbundskongressen i Liverpool.

De vil gøre os en Tjeneste ved at søge Forbindelse med vedkommende Myndigheder ang. Oprettelsen af saadanne Børser — eller Arbejdsanvisningskontorer — (ogsaa hvis saadanne allerede findes), og ved at skaffe os Underretning om, hvorvidt Betingelserne for vor Tilslutning til disse Kontorer kan vente Antagelse.

Vore Betingelser er følgende:

1) Arbejdsanvisningen eller Børserne maa ikke benyttes mod Arbejdernes Organisationer, a) ved at begunstige Ikke-Medlemmer af vore Organisationer, b) ved at benyttes til at skaffe Arbejdere under Strejke eller Lock-out — og endelig ikke c) til at underbyde den paa hvert Sted til enhver Tid i Faget vedtagne Arbejdsløn.

2) Naar et Fagforbund ønsker at indskrive sine Arbejdsløse paa et Arbejdsanvisningskontor eller en Børs, skal dette ske i Protokoller, der anskaffes af Forbundet selv, og det skal ikke kunne hindres, herved at benytte sin hidtidige, af Forbundet som formaalstjenlig erkendte Fremgangsmaade, saaledes at hele Forandringen bestaar i det nye Indskrivningssted.

3) Hvor et bestemt Indskrivningssystem allerede er i Brug for noget Fagforbunds Vedkommende, skal dettes Lister over arbejdsløse Medlemmer tages for fuldtud gyldige og fyldestgørende af den lokale Hjælpekomite, og Forbundets Medlemmer skal i alle Henseender nyde de samme Fordele af Arbejdsanvisnin-

gen, som de, der umiddelbart indskrives paa Arbejdsbørsen eller Arbejdsanvisningskontoret. Meddel os venligst Udfaldet af Deres Henvendelse.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Oktober Maaned 1906.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm Lyngby o. oml. Sogne	50		50			
Bagere	159	3474	137	78	1498	58
Barberer o. Frisør	27	429	17			
Billedskærere	12	69	2	1	26	1
Brolæggere			15			10
Bryggeriarb.	1	1	1			
Bødkere				2	25	1
Elektrikere						
Farmaceuter	8	240	8	1	60	2
Filehuggere	4	25	1			
Forgyldere						
Formere	22	348	9	30	332	24
Frihavnsarbejd.						
Glasarbejdere	2	52	2	4	90	3
Gørtl. o. Metalar.	4	24	1	2	8	
Handskemagere	2	44				
Hattearbejdere				1	6	1
Hvidgarvere	4	98	5	3	35	2
Instrumentmag., kirurgiske		26	2			
Kedel-o. Maskinp	19	284	10	9	302	7
Korkskærere	5	100	5			
Kurvemagere						
Lohgarvere				2	28	1
Metaltrykkere						
Mineralvandsarb.	5		5			
Murere			70			30
Møllere	12	180	9	5	70	2
Ovnsættere						
Pottemagere	1	26	1	2	18	2
Sejlmagere	8	97	2			
Skibstømrere	60	1210	45	10	255	10
Skifferdækkere	1	12	1			
Skotøjsarb.	35	327	14	8	107	5
Skrædere						
Skraatobaksarb.	1	51	3	3	13	3
Smede-o. Maskin.			229			73
Stenarbejdere						
Stukkatører						
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.						
Søfyrbødere						
Sømænd						
Trælastarbejdere		400				
Tømrere			311			125

Der foreligger Oplysninger fra 43 Organisationer med ialt 37,717 Medlemmer. Heraf havde 29 Organisationer med tilsammen 31,479 Medlemmer 1281 Arbejdsløse den 31. Oktober. 14 Organisationer med tilsammen 6238 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Oktober Maaned.

Meddelelser

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling er fastsat til Fredag den 26. og Lørdag den 27. April 1907; den afholdes i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej 40, Kbhvn.

Det aarlige Repræsentantskabsmøde afholdes Torsdag den 25. April i Forsamlingsbygningen i Rømersgade 22.

I Henhold til Lovens Paragraf 31 kan enhver under De samvirkende Fagforbund hørende Organisation (Landsforbund, enkeltstaaende Fagforening eller Kredsorganisation) stille Forslag til Generalforsamlingen; derimod kan ingen enkelt Person eller Afdeling af et Forbund stille Forslag, medmindre Forbundet optager dette som sit.

Fristen for Indsendelse af Forslag til Ændringer i Loven er allerede udløben. Derimod kan almindelige Forslag, som ønskes behandlede paa Generalforsamlingen, indsendes til Forretningsudvalget senest den 1. Marts 1907.

Til de russiske Arbejdere

Ved Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Børstenbindernes Forening af 1898, 22,05. Dansk Formerforbunds Afdl. Middelfart 6,65, Vejle 10,00, Toldarbejdernes Forening af 1906 5,00,

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Fællesorganisationen i Aalborg 55,00, ved Fællesorganisationen i Helsingør: Borer og Forholdernes Fagf. 15,00, Kul- og Havnearbejdernes 50,00, Skibsværftsarbejdernes 25,50, Skrædernes 5,00, Snedkernes 10,00, ved Fællesorganisationen i Svendborg: Tobaksarbejdernes Fagf 10,00, ved Fællesorganisationen i Viborg: eget Bidrag 35,00, Maskinsnedkernes Fagf. 10,00, Mærket C. R. 3,00, Bagerforbundets Afdl. i Odder 5,00, Malerforbundets Afdl. i Viborg 3,00, Snedkerforbundets Afdl. i Holstebro 10,00, do. i Tarm 10,00.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 25 * KØBENHAVN DEN 22. DECEMBER 1906 * 3. AARGANG

INDHOLD: Bestaaende Overenskomster under Konflikter. — Lønbevægelser og Konflikter (Chirurgiske Instrumentmageres Fagforening; Dansk Skræderforbund; Snedkerforbundet; Strejker i Spanien i 1905; International Strejkeoversigt for Oktober). — Agitation paa Bornholm. — Til de russiske Arbejdere.

Bestaaende Overenskomster under Konflikter

Da Arbejdsgiverforeningen i Sommer truede med den store Lock-out i Anledning af Pianokonflikten, var dens Hovedmotiv dette, at Pianofortearbejderne vilde sætte en bestaaende Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold ud af Kraft, og at De samvirkende Fagforbund ydede sin Støtte hertil.

Paa den Generalforsamling i Arbejdsgiverforeningen den 18. August, hvor det, for – som det hed – at bringe Pianofabrikanternes Lock-out til en Afslutning, vedtoges først at udelukke samtlige Snedkere i Landet, saavel indenfor som *udenfor* De samvirkende Fagforbund, og derefter samtlige andre organiserede Arbejdere, uanset om de stod indenfor eller *udenfor* De samvirkende Fagforbund, blev Forslaget om Lock-out begrundet med følgende:

> Pianofortearbejdernes Fagforening hævder — endog med Billigelse af De samvirkende Fagforbunds Hovedledelse — at det er berettiget og tilbørligt at opstille som Betingelse for Arbejdets Genoptagelse efter en Konflikt, at lovlig vedtagne og løbende Overenskomster forandres. Det er soleklart, at hvis Arbejdsgiverforeningen giver efter paa dette Punkt, tilintetgør vi dermed Betydningen af alle vore Overenskomster i Nutid og Fremtid. Her kan vi derfor — i Arbejdernes saavelsom i Arbejdsgivernes velforstaaede Interesser — ingen Indrømmelse gøre.

Og paa dette komplet falske Fundament blev Beslutningen om en vældig Masse-Lock-out vedtagen.

Allerede paa et tidligt Tidspunkt af Pianokonflikten — den 13. Juni — var alle Parter — Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Fabrikantforeningen og Fagforeningen — paa det rene med, at der var en syndig Forvirring i det hele Overenskomstforhold mellem Pianofabrikanterne og Fagforeningen, hvorfor man nedsatte et Fællesudvalg paa 5 Medlemmer for hver af Parterne,

> for at tilvejebringe Klarhed over *hvad Parterne er enige om i disse Overenskomster*, samt for at tilvejebringe Enighed, hvor denne maatte mangle.

Og senere besluttedes det, ligeledes af Repræsentanter for alle de nævnte Organisationer, at de enkelte Fabrikanter kunde forhandle med deres Arbejdere om Forhøjelser i de bestaaende Akkordpriser.

Ved Forhandlingerne efter at Lock-out-Truslen var fremsat, oplystes det fra De samvirkende Fagforbunds Side, at Arbejdsgiverforeningen var paa Vildspor, naar den tillagde De samvirkende Fagforbund den angivne Opfattelse, og at man tværtimod i saa Henseende var fuldkommen enig med Arbejdsgiverforeningen angaaende Overenskomster i *Almindelighed;* i det foreliggende Tilfælde havde *alle Parter* derimod været enige om, at de i Pianofaget bestaaende Overenskomster kunde forandres, og Forandringer var ogsaa foretagne. Man erklærede sig villig til, hvis der derom fremkom skriftlig Forespørgsel fra Arbejdsgiverforeningen, at svare i Overensstemmelse med det anførte.

Efter Pianokonfliktens Afslutning tilskrev Arbejdsgiverforeningen da, under 18. Aug., vort Forretningsudvalg følgende:

Til
Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Anledning af forskellige Udtalelser, bl. a. under de Fællesmøder, der har været afholdte angaaende den nys afsluttede Konflikt i Pianofaget, fandt undertegnede Formand det absolut nødvendigt paa Arbejdsgiverforeningens Vegne stærkt at betone, at gyldigt afsluttede løbende Overenskomster ikke i nogen Henseende træder ud af Kraft ved indtrædende Konflikter i Faget, og derfor ikke ensidigt kan fordres ændrede som Betingelse for Arbejdets Genoptagelse efter en Konflikt.

De samvirkende Fagforbunds højtærede Formand har flere Gange udtalt sin Tilslutning til den fra Arbejdsgiverforeningens Side i saa Henseende hævdede Opfattelse, og da Arbejdsgiverforeningen tillægger dette Spørgsmaal en aldeles afgørende Betydning for hele den fremtidige Arbejdsordning, tillader man sig — idet man tør forudsætte, at De samvirkende Fagforbunds Overledelse er enig i Arbejdsgiverforeningens ovenanførte Anskuelse — at udbede sig De samvirkende Fagforbunds bekræftende Svar.

P. F. V.
N. ANDERSEN.

SOPHUS AGERHOLM.

Af Hensyn, som angaar selve Sagen, udsattes Svaret i nogen Tid, hvorefter Arbejdsgiverforeningen atter, den 20. Oktober, bragte Sagen frem.

Vor Forretningsudvalg sendte derefter, den 31. Oktober, følgende Svar:

Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Som Svar paa ærede Skrivelser af 18. August og 20. Oktober d. A., tillader jeg mig, paa vort Forretningsudvalgs Vegne, at meddele følgende:

Vort Forretningsudvalg er sig ikke bevidst at have givet det ærede Forretningsudvalg Anledning til hverken under den nu afsluttede Pianokonflikt eller tidligere at tvivle om De samvirkende Fagforbunds Ledelses Stilling til det i de ærede Skrivelser omtalte Spørgsmaal, og der er heller ikke før Mødet den 11. August d. A. blevet spurgt om De samvirkende Fagforbunds Stilling dertil.

Paa dette Møde udtalte De samvirkende Fagforbunds Formand sig, paa Spørgsmaal fra den højtærede Formand for Arbejdsgiverforeningen derhen, at De samvirkende Fagforbund i Almindelighed maatte være af den Mening, at en gyldig afsluttet Overenskomst ikke af den ene Part kunde forlanges ændret som Betingelse for Afslutningen af en Konflikt, men henviste samtidig til, at der under Pianokonflikten mellem alle Parter var Enighed om, at de bestaaende Overenskomster kunde underkastes en Revision, og at dette ogsaa var sket.

I Overensstemmelse med det anførte og med De samvirkende Fagforbunds hele Opfattelse af det omtalte Forhold, kan jeg derfor paa vort Forretningsudvalgs Vegne udtale, at man ganske kan tiltræde, at gyldigt afsluttede løbende Overenskomster ikke i nogen Henseende træder ud af Kraft ved indtrædende Konflikter i Faget og derfor ikke ensidigt kan fordres ændrede som Betingelse for Arbejdets Genoptagelse efter en Konflikt.

P. F. V.
C. M. OLSEN.

C. F. MADSEN.

Lønbevægelser og Konflikter

Chirurgiske Instrumentmageres Fagforening agter at indlede Forhandling med Arbejdsgiverne i Faget om en ny Overenskomst, da den gamle udløber 1. Januar 1907. Minimallønnen, som nu er 30 Øre pr. Time, fordres hævet til 40 Øre; dog for unge Svende det første Aar efter udstaaet Lære 30 Øre pr. Time og det andet Aar 35 Øre pr. Time. Desuden ønskes Akkordpriserne forbedrede. Forretningsudvalget har givet sit Samtykke til at Kravene fremsættes.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 20 Medlemmer.

Dansk Skræderforbund har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsige Priskuranten for bestilt Arbejde i København, til Ophør den 1. April 1907. Den nuværende Overenskomst er fra 1893, og anses for ret forældet. Der mangler saaledes Priser for meget Arbejde, der er kommet til senere, og der tiltrænges ogsaa en Lønforhøjelse.

En væsenlig Grund til, at Forbundet ikke tidligere har kunnet fremsætte Krav til Mestrene, maa søges i den Omstændighed, at Skræderne i København har ligget i indbyrdes Strid. Skrædernes Fagforening af 1873 traadte, som det maaske vil erindres, ud af Forbundet den 1. Januar 1902, hvorefter Forbundet oprettede en særlig Afdeling for København. Fagforeningen af 1873 har nu atter indmeldt sig i Forbundet, at regne fra 1. Oktober 1906; og den af Forbundet oprettede Afdeling i København er derefter ophævet.

Det er gaaet her, som det altid vil gaa, naar Arbejderne er uenige. Arbejderne profiterer derved.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 1000 Medlemmer.

Snedkerforbundet har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsige de med Snedkermestrenes Centralforeninger i Jylland og i Østifterne og med Tømrermestrenes Centralforeninger i de samme Landsdele oprettede Overenskomster. Lønbevægelsen vil omfatte ca. 1650 Medlemmer.

Hensigten med Opsigelsen er at gøre Prislisten mere fuldkommen, ved at udvide den til ogsaa at omfatte moderne Møbler, samt for at faa fastsat bestemte Afdrag i Akkordlønnen, hvor en Del af Arbejdet udføres paa Maskine. Arbejdstiden kræves nedsat til 9 Timer daglig, og man agter ligeledes at søge opnaaet et Tillæg til Minimallønnen, som for flere Byers Vedkommende er nede paa 30 Øre pr. Time.

Forretningsudvalget har imødekommet Forbundets Anmodning.

International Strejkeoversigt for Oktober. I Oktober har Strejkebevægelsen ikke været saa lidt livligere end i September, hvilket navnlig har været Tilfældet i Tyskland, Østrig og Frankrig. I Tyskland, Frankrig og England paabegyndtes der i Oktober 193 Strejker, mod 114 i September og 99 i Oktober 1905. I England og Frankrig, for hvilke Lande der foreligger en Optælling af Deltagernes Antal, deltog i de paabegyndte Konflikter 41,299 Personer mod 5,670 i September 1905 og 16,329 i i Oktober s. A.

I *England* omfattede en enkelt Konflikt — Strejken paa Skibsbyggerierne ved Clyde — alene ca. 15,000 Mand; den begyndte den 1. Oktober, fordi der nægtedes Arbejderne en Forhøjelse af Akkordpriserne med 5 pCt., og et Tillæg til Ugelønnen af 1 sh. 6 d. (1 Kr. 36 Øre). Den 26. Oktober blev Arbejdet nedlagt i Jutefabrikerne i Dundee af ca. 3000 Personer, fordi der leveredes Arbejderne daarlige Materialier; de optog dog Arbejdet kort efter paa de gamle Betingelser. Antallet af tabte Arbejdsdage var 414,300 mod 176,000 i Oktober i Fjor.

I *Frankrig* var der i Oktober d. A. 107 Strejker med 15,271 Deltagere mod 51 med 4620 Deltagere i Oktober i Fjor. Det gennemsnitlige Antal Strejker i Frankrig, i Oktober, i de sidste fem Aar var kun 53. De største Konflikter foregik blandt Transport-, Tekstil- og Bygningsarbejderne. En Strejke blandt Grubearbejderne i Nordfrankrig, og en dito i Tobakspibeindustrien i St. Cloude, talte hver ca. 3000 Deltagerne. De fleste Strejker angik Lønkrav, men kun i 19 Tilfælde opnaaede Arbejderne Fordele, medens dette ikke skete ved 31 Konflikter.

Efter de officielt foreliggende Tal blev der i Oktober paabegyndt det nedennævnte Antal Konflikter:

Industrier	Tyskland	Østr.-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- o. Hyttearb.	4	1	—	—		5	2426
Sten- o. Jord.	4	1	—	—		—	—
Metal o. Mask.	18	5	—	9		4	17329
Kem. Industr.	—	—	—	4		—	—
Tekstil —	2	3	1	15		10	4932
Læder —	3	—	—	11		—	—
Træ —	8	1	—	—		—	—
Nærings- og Nydelsesmd.	4	4	1	—		—	—
Beklæd. Indst.	2	2	—	—		—	—
Bygnings —	1	1	—	12		—	—
Grafiske Fag.	3	1	—	—		—	—
Samfærdsel.	10	5	—	16		—	—
Øvrige Fag	3	—	—	—		5	1340
Ialt	62	24	2	107	15271	24	26028
Septbr. 1906.	36	24	—	82	11265	23	17559
Oktbr. 1905	39	19	—	51	4620	9	1050

Strejker i Spanien i 1905. Den faglige Landsorganisation i Spanien tæller nu 34,547 Medlemmer.

I Aaret 1905 har Spanien været Skueplads for 141 Arbejdsstandsninger, hvori 19,526 Personer har deltaget. 49 Strejker vandtes helt af Arbejderne, 37 vandtes til Dels, medens 41 tabtes. Af de 141 Konflikter opstod de 59 paa Grund af Lønspørgsmaal, 36 førtes om Arbejdstiden, 12 om Foreningsretten, 2 om Udbetalingsmaaden, 12

paa Grund af Arbejdsgivernes Misligholdelse af Arbejdskontrakter og 4 angaaende Akkordpriser.

Bygningsfagene havde 28 Strejker, med 3,850 Deltagere, Minearbejderne 15 med 5,269 Mand, Arbejdere ved Næringsmidler 12 med 3,129 Mand, Beklædningsindustri 17 med 1,954 Deltagere, Møbelindustrien 21 med 112 og Metalindustrien 11 Arbejdsstandsninger med 715 Mand.

Agitation paa Bornholm.

I Dagene 2.—7. November har De samvirkende Fagforeninger paa Bornholm, med Støtte fra De samvirkende Fagforbund, afholdt en Række faglige Agitationsmøder i *Rønne, Hasle, Vang, Allinge, Svaneke, Nexø og Aakirkeby.*

CHR. CHRISTENSEN, Støberiarbejder, Glostrup, har ved alle Møder holdt det indledende Foredrag, hvorefter der har været Diskussion.

Ved Mødet i *Rønne* var der 150 Personer tilstede. Efter Mødets Afholdelse har 22 Stenhuggere indmeldt sig i deres Organisation; desuden er der Haab om at faa de uorganiserede Arbejdsmænd ind i Arbejdsmændenes Forbund.

Mødet i *Hasle* var besøgt af ca. 40 Personer. Det var Hensigten at stifte en Fagforening for Arbejdsmænd, men paa Grund af, at de fleste driver et lille Landbrug, medens Lønarbejdet kun er Bierhverv, var det ikke gørligt at faa oprettet en Forening af disse Folk.

Mødet i *Vang* var godt besøgt, mest af Stenhuggere, som er beskæftiget dér; de er alle godt organiseret. Mødet i *Allinge* var besøgt af ca. 100 Personer. Efter Foredraget var der enkelte Deltagere, som talte mod Fagforeningerne; men et ret betydeligt Antal lovede at agitere videre for Tilslutning til Organisationerne.

I *Svaneke* var der mødt ca. 80 Personer. Forsamlingen bestod dog for en Del af Mestre, og selv Politifuldmægtigen var tilstede. Af Haandværkssvende findes der kun to eller tre i hvert Fag. Der vil senere blive gjort et nyt Forsøg paa at faa organiseret Arbejdsmændene; disse maa for manges Vedkommende arbejde for en Løn af 1 Kr. 65 Øre pr. Dag.

I *Nexø* var der ca. 100 Deltagere tilstede. Der vil blive stiftet en Fagforening for Stenhuggere. Snedkerne mente ikke, at de kunde indmelde sig i Snedkerforbundet, fordi Kontingentet er for højt. De svarer i Kontingent kun 25 Øre om Maaneden til det lokale Forbund for Snedkere og Tømrere.

I *Aakirkeby* var der 25 Mand tilstede; de fleste var organiserede. Ved et Møde med Arbejdsmændene ved *Hasleværk* var der 60 Personer tilstede. En Del af Værkets Arbejdere er kontraktbundne. Man vil nu søge at faa Kontrakterne ophævet fra 1. April 1907.

Chr. Christensen er af den Mening, at Møderne ikke alene har bragt Røre blandt Arbejderne, men at de ogsaa har styrket de bestaaende Fagforeninger paa Bornholm, og tror at Stenhuggerne i den nærmeste Tid vil blive godt organiserede igen. For Arbejdsmændenes Vedkommende vil der formentlig snart blive stiftet Afdelinger i Svaneke, Nexø og senere i Sandvig.

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Ved De samvirkende Fagforeninger i Silkeborg: Skrædernes Fagf. 10,00. Arbejdsmændenes Fagf. 15,00. Typografernes Fagf. 5,00. N. 5,00. Socialdemokratisk Forening, Hinnerup 12,50.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Karetmagernes Fagf. 60,00. Korkskærer og Sorterernes Fagf. 10,00. Den typografiske Forening 105,50. Tekstilarbejderforb.s Afdl. i Vejle 64,25.

Fællesorganisationerne: Ved Fællesorganisationen i Aarhus, eget Bidrag 100,00. Arbejdsmændenes Afdl. D. S. B. 25,00. Brolæggernes Fagf. 10,00. Savværksarbejdernes 8,00. Typografernes 25,00. do. frivillig Indsamling 86,75. Ved Fællesorganisationen i Fredericia: Bryggeriarbejdernes Fagf. 10,00. Skrædernes 3,90. Tobaksarbejdernes 25,00. Ved Fællesorganisationen i Nyborg: Formernes Fagf. 5,00. Skotøjsarbejdernes 1,00. Skrædernes 4,00. Snedkernes 5,00. Sociald. Forb. 5,00. Tobaksarbejderforbundets Afdl. 10,00. Ved Fællesorganisationen i Skive: Karetmagernes Fagf. 10,00. Kuskenes 1,50. Skotøjarbejdernes 2,00. Ved Fællesorganisationen i Svendborg: Tobaksarbejderforbundets Afdl. 15,00.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbh vn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 26 ✻ KØBENHAVN DEN 29. DECEMBER 1906 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i April. — International Arbejderbeskyttelse. — Lønbevægelser og Konflikter (Drejerforbundet). — Polske Landarbejdere. — Anerkendte Arbejdsløshedskasser. — Indsamlingen til de russiske Arbejdere.

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling i April

Der foreligger nu følgende Forslag til Ændringer i Loven:

1. Forretningsudvalgets Forslag.

§ 4. 2. Stykke bliver saalydende:

Forretningsudvalget behandler Anmodningen og gør derefter skriftlig Indstilling til Repræsentantskabet. Dette stemmer skriftlig om Organisationens Optagelse. Hvis mindst $^3/_4$ af Repræsentantskabets Medlemmer stemmer for Optagelsen, er Sagen dermed afgjort; i modsat Fald henvises Spørgsmaalet til førstkommende Repræsentantskabsmøde, som afgør ved simpel Stemmeflerhed, om Organisationen kan optages eller ej.

§ 13. Mellem 2. og 3. Stykke indskydes følgende:

Herunder kan dog medregnes Medlemmer, som deltager i en ikke godkendt Arbejdsstandsning, forsaavidt denne er paabegyndt før den godkendte Arbejdsstandsning.

Overstiger Antallet af Strejkende og Udelukkede i den ikke-godkendte Arbejdsstandsning 2 pCt. af Organisationens Medlemsantal, kan det overskydende Antal ikke overføres som beretiget til Understøttelse fra De samvirkende Fagforbund.

§ 16 bliver saalydende (foreslaaet af et Flertal):

Til Bestridelse af Udgifter ved mindre Konflikter, til Administration og Agitation, betaler de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer et kvartaarlig Bidrag af 25 Øre pr. heltbetalende og $12^1/_2$ Øre pr. halvtbetalende Medlem.

Bidragene indbetales for hvert af de paagældende Kvartaler inden Udgangen af Februar, Maj, August og November Maaneder.

§ 17. 1. Stykke, 3. Linie:

Der indskydes mellem »Repræsentantskabet« og »udskrives» *»om fornødent.«*

§ 18. Der gives Paragrafen følgende Tilføjelse (foreslaaet af et Flertal):

Organisationer, som samtidig modtager Understøttelse af De samvirkende Fagforbund, har dog kun Ret til at fradrage for indtil 2 pCt. af Organisationens Medlemmer.

Ny Paragraf:

Hvert Aar lader Forretningsudvalget udarbejde en Beretning over De samvirkende Fagforbunds Virksomhed. Beretningen tilsendes Forbundene i saa mange Eksemplarer, at hvert af dets Hovedbestyrelsesmedlemmer kan faa et og hver af Afdelingerne et Eksemplar. De enkeltvis indmeldte Foreninger erholder hver et Eksemplar.

Beretningen tilsendes endvidere samtlige Medlemmer af Repræsentantskabet, og saa tidlig, at den er Repræsentanterne i Hænde mindst 8 Dage forinden de aarlige Repræsentantskabsmøder i April.

Ny Paragraf:

Ved Medlemmers Overgang fra en under De samvirkende Fagforbund hørende Organisation til en anden, be-

tales intet Indskud, naar det vedkommende Medlem har opfyldt sine Forpligtelser mod den Organisation, han forlader.

II. Forslag indsendt af Organisationer:

Snedkerforbundet i Danmark foreslaar:

Det henstilles til Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund, at udarbejde Lovforslag til førstkommende Generalforsamling, som giver en større Indflydelse paa Arbejdernes Afgørelse af fremtidige Stridsspørgsmaal, end for Tiden.

*

Tobaksarbejderforbundet i Danmark foreslaar:

§ 13, 3. Stykke ændres derhen, at der i Stedet for »3 Maaneder« sættes »6 Maaneder«.

*

De enkeltstaaende Foreninger foreslaar:

Til § 25, 3. Stykke: Repræsentationen for de enkeltvis indmeldte Foreninger i De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab ønskes ændret saaledes, at Repræsentationsretten udvides til at omfatte 1 Repræsentant for hvert Fag. Repræsentanterne ønskes tildelt fuld Talefrihed, men kun Stemmeret i det Omfang § 25 foreskriver.

Dansk Skotøjsarbejderforbund foreslaar:

§ 30, 2. Stykke: Alle faste Lønninger, saavel til Forretningsudvalgets Medlemmer som til den faste Medhjælp paa Kontoret fastsættes paa Generalforsamlingen.

International Arbejderbeskyttelse

Som det vil erindres afholdtes der i *Bern* i Maj Maaned 1905, paa Foranledning af det svejtsiske Forbundsraad, en international Konference om Arbejderbeskyttelse, hvor 15 Lande var repræsenterede. Paa Dagsordenen var opført følgende to Punkter: 1) Forbud mod Anvendelse af det hvide (giftige) Fosfor til Fremstilling af Tændstikker, og 2) Forbud mod Kvinders Natarbejde i Industrien. Resultatet af Konferencens Arbejde, der strakte sig over 8 Dage, blev, at man enedes om at opstille Forslag om, at det fra 1. Januar 1911 skal forbydes at fremstille, indføre eller sælge Tændstikker, der indeholder giftigt Fosfor, og at det forbydes at anvende Kvinder til Natarbejde. Det første Forbuds Vedtagelse var gjort afhængig af Japans Tiltræden heraf.

Kort efter Konferencen besluttede det svejtsiske Forbundsraad sig til at indkalde en ny Konference — en diplomatisk Konference — for at faa de forannævnte Vedtagelser stadfæstede af en international Konvention. Tretten Stater, nemlig Tyskland, Østrig-Ungarn, Belgien, *Danmark*, Frankrig, England, Italien, Luxemburg, Sverrig, Portugal, Holland og Svejts stemte for Forslaget, hvorefter den anden diplomatiske Konference blev indvarslet til Møde i Bern den 17. September, hvortil de nævnte Lande ogsaa havde sendt Repræsentanter.

Det svejtsiske Forbundsraad forelagde Konferencen en Beretning om Resultatet af det af Regeringen foretagne Skridt i denne Sag siden Maj 1995, ligesom der blev forelagt Konferencen Udkast til Overenskomsten vedrørende de to Arbejderbeskyttelsesspørgsmaal. Af Forbundsberetningen fremgaar det, at den japanske Regering ikke har tiltraadt Forslaget om et internationalt Forbud mod de giftige Fosfortændstikker, ligesom den heller ikke har villet deltage i den internationale, diplomatiske Arbejderbeskyttelses-Konference. Ogsaa Norge har forkastet Forslaget, og Spanien har ikke givet noget gyldigt Svar. Endvidere har England og Portugal udtalt, at man ikke endnu kan tiltræde Overenskomsten angaaende Spørgsmaalet om Fosfor. Sverrig har forkastet Forslaget med følgende paafaldende Motivering:

> Med Hensyn til Anvendelsen af hvidt Fosfor i Tændstikindustrien, har Erfaringer i Sverrig vist, at de dermed forbundne Farer kan bekæmpes paa virksom Maade, uden at forbyde Brugen af nævnte Stof.

I Danmark har der allerede i en Menneskealder bestaaet et Forbud mod Anvendelsen af Fosfor; den herom paa Konferencen vedtagne Beslutning har

derfor mindre Interesse for os. Foruden af Danmark er Beslutningen tiltraadt af Tyskland, Frankrig, Italien, Luxemburg, Holland og Svejts.

Den Beslutning, der vedtoges angaaende *industrielt Natarbejde ved Kvinder*, har følgende Ordlyd:

1. Kvinders industrielle Natarbejde skal være forbudt uden Hensyn til Alderen, under Forbehold af følgende Undtagelser: Overenskomsten udstrækker sig til alle industrielle Bedrifter, hvor der er beskæftiget mere end 10 Arbejdere og Arbejdersker. Den finder ingen Anvendelse i Virksomheder, hvor kun Familiemedlemmer ere beskæftigede. Enhver af de tiltrædende Parter bestemmer, hvad der forstaas ved industrielle Bedrifter. Men under alle Omstændigheder regnes hertil Bjergværker og Stenbrud, saavelsom Bearbejdelse og Forarbejdelse af Genstande; derhos fastsætter hver Stat gennem sin Lovgivning Grænsen mellem Industri paa den ene Side og Handel og Landbrug paa den anden Side.

2. Den i det foregaaende forudsatte Nattehvile har en Varighed af mindst 11 paa hinanden følgende Timer. I disse 11 Timer skal i alle Stater Tiden fra Kl. 10 Aften til Kl. 5 Morgen være indbefattet. I de Stater hvor der allerede nu er fastsat Bestemmelser vedrørende voksne industrielle Arbejdersker, kan, i en Overgangsperiode af højst 3 Aar, Varigheden af den uafbrudte Nattehvile indskrænkes til 10 Timer.

3. Forbudet mod Natarbejde kan sættes ud af Kraft: 1) I Tilfælde af en uforudseelig Driftforstyrrelse, som ikke gentager sig periodisk og som skyldes højere Magt (force majeure). 2) Ved Forarbejdelse af letfordærvelige Genstande, for dermed at forhindre Tab af Raamateriale.

4. I Industrier, som er underkastet Aarstidens Indflydelse (Sæson-Industri) saavelsom under overordentlige Forhold i alle Bedrifter, kan Varigheden af den uafbrudte Nattehvile, paa 60 Dage i Aaret, indskrænkes til 10 Timer.

5. Enhver af de Stater, der har tiltraadt Overenskomsten, skal, for sit Landsomraade, indføre administrative Forholdsregler, der garanterer en nøje Opfyldelse af Overenskomstens Bestemmelser. Regeringerne skulle ad diplomatisk Vej tilstille hinanden de Love og Reglementer, som allerede maatte bestaa i deres Land, eller som bliver paabudt vedrørende Overenskomstens Formaal, og desuden de periodiske Beretninger om disse Loves og Reglementers Fuldbyrdelse.

6. Overenskomstens Bestemmelser finder kun Anvendelse for Kolonier og Besiddelser, naar disse gennem deres Lands Regering sender det svejtsiske Forbundsraad en saadan Meddelelse.

Naar en saadan Regering meddeler sin Tilslutning for en Koloni eller en Besiddelse, kan den erklære, at Overenskomsten ikke skal finde Anvendelse overfor indfødte Arbejdere, da det vil være umuligt at vaage over dens Overholdelse.

7. I Stater udenfor Europa, saavelsom i Kolonier, Besiddelser og protekterede Landsdele, kan Varigheden af den uafbrudte Nattehvile gøres kortere end det Minimum, som Overenskomsten foreskriver, naar Klimaet eller den indfødte Befolknings Forhold kræver det; forudsat, at der bliver fastsat en passende Hviletid om Dagen.

8. Overenskomsten skal stadfæstes, og Stadfæstelsesdokumentet skal deponeres hos det svejtsiske Forbundsraad inden den 21. December 1908. Over Dokumenternes Deponering skal der føres en Protokol, som i bekræftet Afskrift ad diplomatisk Vej tilstilles de Lande, der har tiltraadt Overenskomsten.

Overenskomsten træder i Kraft to Dage efter Deponeringsprotokollens Afslutning.

10. Den i § 8 for Overenskomstens Ikrafttræden foreskrevne Frist begynder for de Stater, der ikke har underskrevet Overenskomsten, saavel for Kolonierne, Besiddelserne og de protekterede Lande, med Tidspunktet for deres Tiltrædelseserklæring.

11. Overenskomsten kan for de senere tiltrædende Landes Kolonier, Besiddelser eller protekterede Landsdele ikke opsiges før efter 12 Aars Forløb, regnet fra det Tidspunkt, hvor Deponeringsprotokollen afsluttedes. Derefter kan aarlig Opsigelse finde Sted. Opsigelsen gælder først et Aar efter, at den skriftlig er meddelt det svejtsiske Forbundsraad af den paagældende Regering, eller, naar det drejer sig om en Koloni, Besiddelse eller en protekteret Landsdel, gennem Regeringen eller de respektive Provinser. Opsigelsens Rækkevidde indskrænkes til det Land, Koloni, Besiddelse eller protekteret Landsdel, hvorfra den er udgaaet.

Lønbevægelser og Konflikter

Drejerforbundet agter at opsige den bestaaende Overenskomst for Odense til Ophør den 1. April 1907. Der ønskes en Minimalløn af 40 Øre pr. Time. Akkordpriserne ønskes ogsaa forhøjede, og Arbejdstiden kræves nedsat fra 10 til 9½ Time. Forretningsudvalget har givet sit Samtykke til, at Overenskomsten opsiges, og at de nævnte Krav fremsættes.

Lønbevægelsen vil omfatte 25 Mand.

Polske Landarbejdere

Til

Arbejdernes lokale Fællesorganisationer

Under 20. November d. A. tilsendtes der Arbejdernes lokale Fællesorganisationer et Spørgeskema, hvori der søgtes Oplysning om de Forhold;

hvorunder de polske Landarbejdere, lever her i Landet, og vi anmodede om at Skemaet maatte blive os tilbagesendt senest den 1. Januar 1907.

Da vi endnu mangler Oplysning fra en Del Fællesorganisationer, anmodes disse om at indsende Skemaerne *senest den 8. Januar 1907* til De samvirkende Fagforbunds Kontor, Nørre Farimagsgade 49.

Materialet skal, som det tidligere er meddelt, benyttes til en almindelig Beretning om det omtalte Forhold. Det vil blive stillet til Raadighed for den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe, for at denne, paa Grundlag deraf, kan føre Sagen frem i Rigsdagen.

Skemaet maa tilbagesendes uden Hensyn til, om der i den Egn, hvor den paagældende Fællesorganisation findes, har været beskæfftiget polske Landarbejdere eller ikke. Har der ingen været beskæftiget, bedes man blot paaføre Skemaet Bemærkning herom.

P. F. V.

C. M. Olsen.

C. F. Madsen.

Anerkendte Arbejdsløshedskasser

I »Arbejderen« Nr. 19 meddelte vi Ordlyden af et Cirkulære, indeholdende en Redegørelse over Regeringsforslaget angaaende Arbejdsløshedskasser. I Cirkulæret, som tidligere var udsendt til samtlige Forbund og enkeltstaaende Foreninger, saavel indenfor som udenfor De samvirkende Fagforbund, anmodede vi Organisationernes Bestyrelser om at gøre sig bekendt med Sagen og eventuelt tilstille os en Udtalelse angaaende Lovforslaget inden Udgangen af December Maaned.

Idet vi erindrer herom, tillader vi os at anmode de Organisationer, som ønsker at udtale sig om Sagen, medens Udvalgsbehandlingen staar paa i Folketinget, at gøre dette inden denne Maaneds Udgang.

Indsamlingen til de russiske Arbejdere

København, den 28. December 1906.

Til

De faglige og og politiske Arbejderorganisationer i Danmark.

Idet vi herved takker de ærede Organisationer for de af dem ydede Bidrag til Støtte til vore Klassefæller i Rusland, der kæmper for Erhvervelsen af økonomisk og politisk Frihed, tillader vi os herved at meddele, at *Indsamlingen sluttes den 15. Januar.*

De Organisationer, der har modtaget og udsendt Lister til Indsamling af Bidrag blandt Medlemmerne, bedes indkalde Listerne, samt de paa disse tegnede Bidrag, forsaavidt disse ikke allerede er indbetalt. Listerne, saavelsom de paa disse tegnede Beløb, og de Beløb der maatte være bevilgede men endnu ikke indsendt hertil, bedes snarest muligt og *allersenest den 1. Februar,* indsendt enten til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. Svendsen, Nørrefarimagsgade 49, 1. Sal, eller til Socialdemokratisk Forbunds Kasserer, Th. Stauning, Rømersgade 22.

I Forbindelse hermed meddeles, at Indsamlingen indtil nu, for Danmarks Vedkommende har indbragt 27,617 Kr. 5 Øre. Til vore Klassefæller i Rusland er afsendt 25,842 Kr.

Paa Forretningsudvalgene for Socialdemokratisk Forbunds og De samvirkende Fagforbunds Vegne

Med socialistisk Hilsen

P. Knudsen, C. M. Olsen.

Bidragsliste.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Ved Fællesorganisationen i Holbæk: Arbejdsmændenes Fagf. 11,25. Bagernes Fagf. 2,25. Formernes Fagf. 2,75. Fyrbødernes Fagf. 3,85. Gasværksarbejdernes Fagf. 3,00. Malernes Fagf. 1,25. Maskinsnedkernes Fagf. 9,50. Murernes Fagf. 4,00. Snedkernes Fagf. 5,35. Typografernes Fagf. 4,00. Socialdemokratisk Vælgerforening, Frederiksberg 2den Kreds 35,00. Dansk Stenarbejderforbund 13,70.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22, Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 27 * KØBENHAVN DEN 5. JANUAR 1907 * 3. AARGANG

HELD OG LYKKE for Arbejderorganisationernes Virksomhed i det nye Aar.

INDHOLD: Sporvejsstrejken. — Lønbevægelser og Konflikter (Dansk Mølleriarbejderforbund). — Indsamlingen til de russiske Arbejdere.

Sporvejsstrejken

I »Arbejderen« Nr. 18 meddelte vi, at vort Forretningsudvalg havde sanktioneret, at Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation fremsatte et Forslag til Overenskomst for det københavnske og det frederiksbergske Sporvejsselskab, og vi gjorde samtidig Rede for de Krav, Organisationen agtede at fremsætte.

Efter at Forslaget var tilsendt Selskaberne, fandt der nogle Forhandlinger Sted mellem Repræsentanter for Funktionærerne og Direktørerne for de to Selskaber. Der opnaaedes dog ingen Enighed. Selskaberne tilbød ganske vist at hæve Lønnen med 5 Kr. pr. Maaned for samtlige Funktionærer, og at nedsætte Arbejdstiden med 1 Time i det første Aar, og igen 1 Time i de følgende 2 Aar og atter 1 Time i de derpaa følgende 2 Aar. Denne Nedsættelse af Arbejdstiden skulde dog ikke komme alle Funktionærer tilgode, idet en Fjerdedel vilde blive staaende paa den gamle Arbejdstid, og Selskaberne forlangte samtidig, at Overenskomsten mindst skulde vare til 1. Januar 1912.

Det af Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation udarbejdede Forslag var kun beregnet paa en kortere Tidsfrist, nemlig til 1. August 1908. Funktionærerne var dog ikke utilbøjelige til at gaa med til en længere Varighed, men de krævede da, at der skulde ydes dem en gradvis Forhøjelse af Lønnen i den løbende Periode. Den 1. Januar 1907 skulde Begyndelseslønnen for det kørende Personale sættes til 1100 Kr., og Slutningslønnen, efter 16 Aars Tjeneste, skulde være 1600 Kr. Den 1. August 1908 skulde Lønnen stige til henholdsvis 1160 og 1660 Kr. og den 1. Januar 1910 til 1200 og 1720 Kr.

Det ikke-kørende Personales Lønninger skulde stige i samme Forhold.

Arbejdstiden skulde den 1. August 1908 nedsættes med 2 Timer ugentlig, 1910 med yderligere 3 Timer ugentlig.

Disse Fordringer afviste Selskaberne pure, men ved et Møde mellem Parterne den 4. December enedes man om at overgive Sagen til henholdsvis Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund.

Den 13. December fandt der et Møde Sted mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og Parterne, men da der efter en langvarig Diskussion ingen Udsigt var til at opnaa Enighed, forsøgtes med et mindre Udvalg.

Det lykkedes dog heller ikke her at komme til Forstaaelse. Selskabets Direktører tilbød ved en senere Forhandling, hvor ogsaa Hovedorganisationerne var repræsenterede, at give de en Gang tilbudte 5 Kr. pr. Maaned den 1. Januar 1907, og om 3 Aar atter 5 Kr. om Maaneden, mod at Tilbudet om den kortere Arbejdstid fra 1908 og 1910 saa bortfaldt.

Da det viste sig umuligt at naa til Enighed om Lønnen og Arbejdstiden, og Selskaberne ligeledes stillede sig

afvisende med Hensyn til forskellige andre Forhold, som Funktionærerne mente at maatte have forandret, afbrødes Forhandlingerne.

Den 17. December anmodede Funktionærernes Bestyrelse De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen, at man agtede at indkalde til Generalforsamling og der fremsætte Forslag om, at iværksætte Strejke hos A/S De københavnske Sporveje og Tuborg-Klampenborg elektriske Sporveje den 2. Januar 1907.

Forretningsudvalget, som behandlede Sagen paa et Møde den 18. December, vedtog at imødekomme Anmodningen, men det gjorde opmærksom paa, at det, forsaavidt der fremkom bedre Tilbud end det foreliggende, maatte forbeholde sig, at tage Sagen op til fornyet Overvejelse, forinden Arbejdsstandsning iværksattes.

Natten mellem den 22. og 23. December afholdt Funktionærerne Generalforsamling, og vedtog her en saalydende Resolution:

»Idet Generalforsamlingen tager den af Udvalget aflagte Beretning over de med Sporvejsselskaberne førte Forhandlinger til Efterretning, udtaler den, at den ikke kan indgaa paa en Overenskomst paa de af Selskaberne opstillede Vilkaar, og den bemyndiger Organisationens Bestyrelse til at meddele Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, at Arbejdet vil blive nedlagt af samtlige Medlemmer, som er i Arbejde hos Aktieselskaberne »De københavnske Sporveje« og »Tuborg-Klampenborg elektriske Sporvej« Onsdag den 2. Januar 1907 om Morgenen, hvis der ikke inden den Tid er opnaaet en for Organisationens Medlemmer akceptabel Ordning af Løn- og Arbejdsforholdene.

Generalforsamlingen bemyndiger endvidere Organisationens Bestyrelse til at meddele »Frederiksbergs Sporvejs- og Elektricitetsselskab«, at Arbejdet ligeledes vil blive nedlagt af samtlige Medlemmer, som er i Arbejde ved dette Selskab, fra samme Dato.

Hvis der af Selskaberne eller af Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening skulde blive stillet Forslag om at genoptage Forhandlingerne, er Udvalget fremdeles bemyndiget til at deltage i disse paa Organisationens Vegne«.

1086 Funktionærer stemte for Resolutionen, ingen stemte imod.

Meddelelse om den tagne Beslutning blev tilstillet Arbejdsgiverforeningen umiddelbart efter Generalforsamlingen. Noget Møde mellem Parterne eller mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne blev dog ikke fastsat; derimod indløb der til begge de interesserede Parter, den 29. December, en Anmodning fra Formanden for den permanente Voldgiftsret, Hr. Borgmester JACOBI, om at mødes med ham den 30. December til et Mæglingsmøde paa Raadhuset. Forslaget om Mægling tiltraadtes af Parterne, men heller ikke dette førte til en Forstaaelse.

Hr. Jacobi foreslog, at der ikke skulde gives Overenskomsten nogen fastsat Varighed; Lønnen skulde være det første Aar 1100 Kr., derefter 1200 Kr. i 3 Aar, 1300 Kr. i 4 Aar, 1400 Kr. i 4 Aar og derefter 1500 Kr. Disse Lønninger er de samme, som Funktionærerne har forlangt i deres første Forslag, med Undtagelse af, at Slutningslønnen skulde være 1600 Kr. efter 16 Aars Tjeneste. Arbejdstiden skulde straks nedsættes med 2 Timer om Ugen.

Dette Forslag tiltraadte Selskaberne, dog med Undtagelse af Overenskomstens Varighed, som man forlangte sat til 3 Aar, og man vilde ikke gøre nogen Indrømmelse paa de andre Forhold, Maksimalarbejdsdag, Nattehvile, Voldgiftsregler m. m.

Efter 3 Timers Forhandling skiltes Parterne uden Resultat, da Funktionærerne ikke mente at kunne tiltræde Hr. Jacobis Forslag, og maatte forlange Indrømmelser paa de andre Punkter.

Samme Dag som Borgmester Jacobi indbød Parterne til Møde, indløb der sent om Aftenen en saalydende Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen til vort Forretningsudvalg:

I Anledning af, at Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation ved Skrivelser af henholdsvis 18. og 23. ds. har meddelt Arbejdsgiverforeningen, at de agter

»at nedlægge Arbejdet ved Aktieselskabet De københavnske Sporveje og Tuborg-Klampenborg elektriske Sporvej den 2. Januar 1907 om Morgenen, forsaavidt der ikke forinden er opnaaet en for Organisationens Medlemmer akceptabel Ordning af Løn- og Arbejdsforhold«,

har Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse i sit Møde i Gaar enstemmigt vedtaget, saafremt den saaledes bebudede Sporvejsstrejke iværksættes, i Henhold til Overenskomst af 5. September 1899, Punkt 2, at forelægge en ekstraordinær Generalforsamling Forslag om Arbejdsstandsning i et saadant Omfang, som maatte være fornødent til at bringe den nævnte Sporvejsstrejke til Ophør.

Da det imidlertid er Arbejdsgiverforenin-

gens alvorlige Ønske at undgaa en stor Konflikt, tillader jeg mig paa Hovedbestyrelsens Vegne at henstille til det ærede Forretningsudvalg, at der gøres endnu et Forsøg paa at bringe en Overenskomst tilveje ved et Fællesmøde mellem de to Hovedorganisationer. Jeg undlader imidlertid ikke at gøre opmærksom paa, at Hovedbestyrelsen finder, at de af Aktieselskabet De københavnske Sporveje tilbudte Lønforhøjelser er saa betydelige, at man ikke fra Arbejdsgiverforeningens Side paa nogen Maade kan tilraade Selskabet at gaa videre i saa Henseende.

P. H. V.
N. ANDERSEN.

Ved en personlig Samtale mellem Formanden for Arbejdsgiverforeningen og Formanden for De samvirkende Fagforbund, samme Dag, enedes man om at afvente Resultatet af Borgmester Jacobis Mægling.

Den 31. Decbr. afholdt Forretningsudvalget Møde, og det vedtoges dér at forsøge at faa det afbrudte Mæglingsmøde genoptaget paa et andet Grundlag, og med Tilkaldelse af en Repræsentation fra Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund. Formanden gjorde Forsøg i den Retning, men det blev ganske resultatløst, da den administrerende Direktør for det københavnske Selskab erklærede ikke at ville strække sig yderligere, selv om det kun angik mindre Beløb.

Den 1. Januar om Aftenen holdt Forretningsudvalget atter Møde; paa dette meddelte Formanden for Funktionærernes Organisation, at han havde modtaget et Mæglingsforslag fra Borgerrepræsentationens Formand, Hr. HERMAN TRIER, gaaende ud paa, at Sporvejstrafiken fortsattes uforandret, og at de mellem Parterne foreliggende Stridspunkter afgjordes af en Voldgiftsret, bestaaende af Borgmesteren for Magistratens 1. Afdeling og 3 Borgerrepræsentanter (1 Repræsensentant for hver af Grupperne), og som Opmand, om fornødent, Borgerrepræsentationens Formand.

Dette Forslag erklærede Funktionærernes Repræsentanter at ville anbefale Generalforsamlingen til Vedtagelse, samt at Strejken foresloges udsat til den 16. Januar, for at der kunde gives Selskabet Tid til at erklære sig om Forslaget.

Forretningsudvalget vedtog at slutte sig hertil.

Natten mellem den 1. og 2. Januar holdt Funktionærerne Generalforsamling, men her forkastede man, mod Forventning, med 949 Stemmer mod 296, Hr. Triers Forslag, da man i Forvejen havde forkastet Borgmester Jacobis Forslag, blev Strejken erklæret. Strejkens Iværksættelse er stridende mod de Forudsætninger, hvorunder Organisationen har faaet Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen Strejkevarsel. Der forelaa ikke alene et bedre Tilbud om Løn- og Arbejdstid, som Forretningsudvalget mente at burde tilraade Funktionærerne at modtage, medens man udsatte Strejken i 14 Dage for at forhandle om de andre Spørgsmaal, der var Parterne imellem; men der forelaa tillige Hr. Triers Forslag, som Organisationens Repræsentanter selv erklærede at ville anbefale, og som de mente at kunne faa vedtaget paa Generalforsamlingen.

Forretningsudvalget holdt derefter Møde den 2. Januar, og her vedtoges det at sende Arbejdsgiverforeningen en saalydende Skrivelse af samme Dato:

Til Forretningsudvalget for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Modtaget æret Skrivelse af 29. Decbr. f. A. Angaaende den i Skrivelsen gjorte Henstilling blev der, dog uden at Skrivelsen endnu var kommet os i Hænde, konfereret mellem Arbejdsgiverforeningens højtærede Formand og undertegnede Formand for De samvirkende Fagforbund den 29. December om Eftermiddagen. Vi var da enige om i hvert Fald at afvente Resultatet af den da af Hr. Borgmester JACOBI til den 30. December foreslaaede Forhandling mellem Delegerede fra Sporvejsselskaberne og Funktionærerne.

Som det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, opnaaedes der ikke Overenskomst ved den omtalte Forhandling, og da vort Forretningsudvalg, i Særdeleshed under Hensyn til den sidste Bemærkning i æret Skrivelse af 29. December, maatte gaa ud fra, at det, der efter vor Mening ene var i Stand til at afværge en Konflikt, nemlig et yderligere Tilbud fra det københavnske Selskabs Side, ikke vilde være opnaaeligt ved en Forhandling mellem Hovedorganisationerne, medens man tænkte sig Muligheden deraf ved en Fortsættelse af Søndagsforhandlingerne, med Tiltrædelse af en Repræsentant fra hver af Hovedorganisationerne, besluttede man sig til at prøve, om denne Vej var fremkommelig.

Ved undertegnede Formands Henvendelse til Borgmester Jacobi, den 1. Januar om Middagen, mente Borgmesteren, at en videre Forhandling, som den om Søndagen, næppe vilde føre til noget, hvorimod han erklærede at ville

henvende sig til Formanden for det københavnske Selskab, Hr. Bankdirektør Larsen, og opfordrede undertegnede til at gaa med.

Hr. Larsen tilkaldte Hr. Direktør Nørregaard, men begge de Herrer i Forening erklærede ikke at kunne gaa med til yderligere end det af Borgmester Jakobi om Søndagen foreslaaede, selv om det kun drejede sig om mindre Beløb, hvorefter Konferencen sluttede ved Halvfiretiden.

Ved vort Forretningsudvalgs Møde i Gaar Aftes forelagde Formanden for Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Organisation et Forslag fra Borgerrepræsentationens Formand, Hr. Trier, om at henvise hele Sagen til Afgørelse ved Voldgift, og da Funktionærernes Bestyrelse erklærede at ville foreslaa deres Medlemmer at vedtage dette Forslag, og at den mente, at dette sikkert vilde ske, samtidig med at der blev vedtaget en Udsættelse af den eventuelle Strejke til den 16. ds., for at der inden den Tid kunde foreligge Meddelelse om Selskabets Stilling til Hr. Triers Forslag, sluttede man sig dertil og har som Følge deraf ikke beskæftiget sig med eller godkendt den senere vedtagne Strejke. Hvis det skulde være muligt at bringe Parterne hinanden nærmere ved en Forhandling, vil vort Forretningsudvalg gærne yde sin Medvirkning naar og hvor dette maatte ønskes, ligesom vi gærne vil deltage i en Sammenkomst med det ærede Forretningsudvalg, for at drøfte den foreliggende Situation.

P. F. V.

C. M. Olsen.

Samme Dag, som vi afsendte Skrivelsen, meddeltes det gennem Ritzaus Bureau, at Arbejdsgiverforeningen har indkaldt til en ekstraordinær Generalforsamling den 9. Januar, for at tage Beslutning om Lock-out. Vi maa dog foreløbig antage, at Arbejdsgiverforeningen har taget sin Beslutning under den Forudsætning, at De samvirkende Fagforbund har godkendt Strejken, og at den ikke kan iværksætte Lock-out, naar den erfarer Sammenhængen.

Som Svar paa vort Forretningsudvalgs Skrivelse af 2. ds. opfordrede Arbejdsgiverforeningen i Brev af 3. ds. til en Sammenkomst den 4. ds. Kl. 11 Formiddag mellem Forretningsudvalgene alene, uden Tilkaldelse af Parterne.

Ved dette Møde forhandledes der om den foreliggende Situation. Man enedes om at fortsætte Forhandlingerne Lørdag den 5. ds., og til dette Møde tilkalde Repræsentanter for de stridende Parter. Arbejdsgiverforeningens Repræsentanter lovede at rette Henvendelse til Københavns Sporvejsselskab om, saalænge disse Forhandlinger staar paa, ikke at give eventuelt nye Folk fast Ansættelse. Samme Dag havde Selskabet sat nogle Vogne i Gang ved Hjælp af Overvognstyrere og Skruebrækkere.

Lønbevægelser og Konflikter

Dansk Mølleriarbejderforbund har ved Forhandling gennemført en ny Overenskomst med A./S. Valsemøllen i Esbjerg, hvorved Ugelønnen er hævet med 1 Kr. Lønnen bliver herefter 21 Kr. pr. Uge for Møllepassere og 19 Kr. pr. Uge for Pakhusmandskabet. Over-, Søn- og Helligdagsarbejde er hævet fra henholdsvis 45 og 60 Øre til 60 og 75 Øre pr. Time.

Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør den 1. Januar 1909.

Samme Forbund har modtaget Forretningsudvalgets Samtykke til at opsige Overenskomsten med Hadsten Vand- og Dampmølle, for at søge de nuværende Ugelønninger fra 16 Kr. 50 Øre—19 Kr. 50 Øre forhøjede til 19, 21 og 22 Kr. pr. Uge.

Lønbevægelsen vil omfatte 20 Mand.

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Socialdemokratisk Forening i Esbjerg 50,00. Tobaksarbejderforbundet Enigheden 58,43. 2 Træskoarbejdere i Roskilde 1,50.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Bødkerforbundet 30,41. En Del Forgyldere 8,00. Dansk Jærnbaneforbund 350,00. Malerforbundets Afdl. Nykøbing F. 14,00. Snedkerforbundets Afdl. Vejle 50,00. Slagteriarbejderforbundets Afdl. Rønne 10,00, Skive 10,00. Ved Fællesorganisationen i Odense: Arbejdsmændenes Fagf. 37,30. Blikkenslagernes Fagf. 5,00. Hvidgarvernes Fagf. 11,00. Metalslibernes Fagf. 1,50. Ved Fællesorganisationen i Ringsted: Bryggeriarbejdernes Fagf. og Snedkernes Fagf. 25,50.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 28 * KØBENHAVN DEN 12. JANUAR 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Sporvejsstrejkens Afslutning. — Lønbevægelser og Konflikter (International Strejkestatistik for November). — 2den internationale Beretning. — Arbejdsløsheden i Danmark i November Maaned 1906.

Sporvejsstrejkens Afslutning

I vort sidste Numer omtalte vi kort Mødet den 4. Februar i Arbejdsgiverforeningen, hvor der til en Begyndelse forhandledes om den foreliggende Situation, men vi tror, at en lidt nærmere Omtale af Mødet kan være af Interesse.

Arbejdsgiverforeningens Formand aabnede Mødet med en længere Udtalelse, hvori han lyste efter De samvirkende Fagforbunds Stilling til Sporvejsstrejken, samt omtalte den Beslutning, Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse havde taget om Indkaldelse af en Generalforsamling, der skulde træffe Bestemmelse om Lock-out i det Omfang, som skønnedes fornødent for at bringe Strejken til Ophør. Selskaberne vilde antage nye Folk, og der var tilsikret dem Beskyttelse for de Vogne der sattes i Gang. Funktionærernes Paastand om, at deres Strejkeret ogsaa betød en Ret til at blive i Selskabets Tjeneste, var urigtig. Ethvert Forhold mellem Selskabet og Funktionærerne var ophørt. Hvis nogen af dem igen kom i Arbejde, vilde det blive til samme Løn og Arbejdstid, som var gældende for 1906, da det under Borgmester Jacobis Mægling givne Tilbud var bortfaldet.

De samvirkende Fagforbunds Formand henviste i sit Svar til Landsorganisationens Skrivelse af 2. Januar, hvori det oplyses, at man hverken har behandlet eller godkendt Strejken. Andet eller mere kunde der ikke siges, men hvis Arbejdsgiverforeningen desuagtet vilde udelukke andre Medlemmer af De samvirkende Fagforbund, maatte denne Organisation overveje sin fremtidige Stilling til Strejken.

Den paafølgende Diskussion var til en Begyndelse ret livlig. Arbejdsgiverforeningen blev bl. a. erindret om dens mindre korrekte Stilling til Dampskibs-Rhederiforeningen, som uagtet den nægtede Sø- og Havnearbejderne Organisationsretten, dog fremdeles tilhørte Arbejdsgiverforeningen.

Diskussionen om denne Sag og andre Spørgsmaal havde den Virkning, at man kom ind paa en saglig Forhandling om Midlerne til Sporvejsstrejkens Afslutning, og Mødet sluttede med, at man enedes om til næste Møde at tilkalde, først Repræsentanter for Funktionærerne, og derefter for Selskaberne, og senere bringe begge Parter sammen.

I Henhold til denne Beslutning samledes Forretningsudvalgene igen den 5. Januar Kl. 11 med Repræsentanter for Funktionærerne, og gennemgik her de Punkter i Regulativet, som stod uafgjorte; der var ikke mindre end 29 Punkter.

Efter at Formanden for Funktionærerne havde motiveret de forskellige Punkter, tilkaldtes efter en Pause Direktøren for det københavnske Sporvejsselskab. Det frederiksbergske Selskab havde paa Forhaand erklæret at ville tiltræde, hvad det københavnske Selskab gik med til.

Direktør NØRREGAARD gennemgik nu de samme 29 Punkter, og motiverede, hvorfor Selskaberne ikke mente at kunne indgaa paa nogen Forandring i det bestaaende Forhold. Senere blev

atter Funktionærerne anmodet om at komme til Stede, og ved den samlede Forhandling lykkedes det at aftvinge Selskaberne en Del Indrømmelser, af ikke uvæsentlig Betydning. Paa den anden Side frafaldt Funktionærerne en Del af deres Fordringer.

Da man nu ikke kunde komme hinanden nærmere, afholdt Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg og Selskabets Direktion Separatmøde, efter hvilket Formanden for De københavnske Sporveje, Bankdirektør LARSEN, afgav den Meddelelse, at man, som Ultimatum, atter vilde tilbyde de Lønninger og den Arbejdstid, som man var gaaet ind paa ved Borgmester Jacobis Mægling, mod en Varighed paa 3 Aar, og at man da fremdeles vilde betragte Funktionærerne som staaende i Selskabets Tjeneste, med fuld Anciennitet. De ved Mødet samme Dag foretagne Ændringer i Regulativet, skulde tilføjes dette.

Parterne gik nu atter hver til sit, og ved Forhandling mellem vort Forretningsudvalg og Funktionærernes Bestyrelse, enedes man om at tiltræde Forslaget. Ved Halvtotiden den 6. Januar underskreves Forliget; for Funktionærernes Vedkommende dog under Forudsætning af deres Generalforsamlings Godkendelse. Saaledes endte altsaa dette betydningsfulde Møde.

Søndag den 6. Januar Kl. 12 afholdt Funktionærerne Generalforsamling i »Kæden«s store Sal, hvortil der var mødt noget over 1400 Funktionærer, desuden var vort Forretningsudvalg repræsenteret.

Organisationens Formand, Konduktør HANSEN, gjorde Rede for Forhandlingerne, og anbefalede Forslaget til Vedtagelse, hvori han støttedes af den øvrige Bestyrelse og af flere af de tilstedeværende Medlemmer. Ingen talte imod, og ved den paafølgende Afstemning, vedtoges Forslaget med 1437 Stemmer mod 8, og Arbejdet genoptoges Mandag Morgen den 7. Januar, efter at have været standset i 5 Dage.

Lønnen efter den nye Overenskomst er følgende:

For det kørende Personale bliver Begyndelseslønnen 1100 Kr., efter et Aars Tjeneste stiger den til 1200 Kr., efter 4 Aar til 1300 Kr., efter 8 Aar til 1400 Kr. og efter 12 Aar til 1500 Kr. (Lønnen har det sidste Aar været: 1020 Kr. det første Aar, 1080 det andet Aar, 1140 det tredie, efter 3 Aar 1200 Kr., efter 6 Aar 1260, efter 9 Aar 1320, efter 12 Aar 1380 efter 15 Aar 1440 Kr. Før 1. Januar 1906 var Lønnen 60 Kr. lavere paa ethvert Trin).

For det ikke-kørende Personale bliver Begyndelseslønnen 1100 Kr., efter 4 Aar 1200, efter 8 Aar 1300 og efter 12 Aar 1400 Kr. (efter Overenskomsten af Januar 1906 var den 1080 Kr., efter 3 Aar 1140 og efter 6 Aar 1200. Før Januar 1906 var Lønnen 60 Kr. lavere). Forhøjelsen bliver for Størstedelen af Personalet 200 Kr.

Disse Lønninger svarer til Kommunens 3. og 4. budgetmæssige Lønningsklasser.

Arbejdstiden nedsættes med 2 Timer ugentlig og bliver altsaa for Vognstyrere 55 Timer, for Konduktører 58 Timer (i det sidste Aar var den henholdsvis 57 og 60 Timer, før Januar i Fjor var den 59 og 61 Timer).

Kuskene ved Taarnvognene faar en Vagttid paa 65 Timer, men den egentlige Arbejdstid maa ikke overstige 60 Timer.

At Overenskomsten er bleven betydelig bedre end det Jacobi'ske Mæglingsforslag, vil fremgaa af følgende Indrømmelser, som blev givne ved Forhandlingen i Arbejdsgiverforeningen:

1. Overarbejdstimer udenfor den faste Arbejdstid skal godtgøres ved tilsvarende Mindre-Arbejde i Løbet af de næste 14 Dage (Selskabet har hidtil krævet et helt Fjerdingaar).

2. Naar en Funktionær afskediges paa Grund af Alder eller Svagelighed efter 18 Aars Tjeneste, skal han have Understøttelse i Lighed med Kommunens Funktionærer (Pensionsretten indtræder som bekendt først efter 25 Aars Tjeneste).

3. Funktionærernes Krav om en Spisetid paa 16 à 18 Minutter opfyldtes (tidligere 14 à 16 Minutter).

4. Ferien er hidtil bleven tildelt i alle Aarets Maaneder. Fremtidig maa den ikke falde i Januar og Februar.

5. Bliver Nattehvilen ekstraordinært meget kort, skal den næste Gang være mindst 9 Timer.

6. Hviletiden efter et Fridøgn skal være saa rigelig, at den samlede Fritid bliver 32 Timer. Bliver den ekstraordinært kun 31, skal den næste Gang være 33 Timer.

7. Hvad Maskimalarbejdsdagen, som nu er 12 Timer, angaar, og hvad en Minimalnattehvile paa 9 Timer angaar, vilde Selskaberne ikke forpligte sig skriftlig til en Forkortelse af Maksimalarbejdsdagen eller til en Fiksering (udover Punkt 5) af en 9 Timers Nattehvile, men afgav Løfte om videst mulig Hensyntagen til Funktionærernes Krav.

8. Der skal gøres Forsøg med Skærme for Vognstyrere.

9. Der skal senere tages Bestemmelse om Ansættelse af en Sagfører, som sætter sig ind i Sporvejsdrift, til Assistance for Funktionærerne ved Sager om Paakørsel o. desl.

10. Naar der klages over Arbejdstiden for det saakaldte B-Hold (den yngste Fjerdedel

af Personalet), skal Selskaberne fremlægge sine Bøger til Sagens Opklaring.

11. Fra Funktionærernes Side er der fremsat Ønske om, at Selskabet vilde sætte et større Antal Funktionærvogne i Gang, for at de Funktionærer, der er blevet forflyttede til andre Linier, kan blive kørt hjem uden at skulle vente alt for længe.

Direktionen vilde ikke skriftlig forpligte sig hertil, men afgav Løfte om, at den vil have sine Bestræbelser henvendt paa, at Ventetiden bliver saa kort som mulig.

Overenskomstens Varighed er 3 Aar (altsaa til 1. Januar 1910. Selskaberne krævede oprindelig 5 Aar). De ny Lønninger træder straks i Kraft. De ny Køreplaner skal være færdige senest 1. Juni i Aar, men faar tilbagevirkende Kraft saaledes, at hvis der forinden er arbejdet for mange Timer, skal disse senere godtgøres ved tilsvarende Forkortelse af Arbejdstiden.

Samtlige strejkende Funktionærer skal gaa i Arbejde i deres gamle Pladser med fuld Anciennitet og Pensionsret.

Lønbevægelser og Konflikter

International Strejkestatistik for November. Som det var at vente, har der været Nedgang i Strejkebevægelsen i November.

Kun *England*, hvor der var større Konflikter blandt Minearbejderne, har dannet en Undtagelse. Af 20,408 strejkende engelske Arbejdere var de 17,308 Bjærgmænd; deraf strejkede 15,500 for at tvinge nogle ikke-organiserede Arbejdere ind i Organisationen, hvilket ogsaa lykkedes efter 12 Dages Strejke, hvad der er det samme som 186,000 tabte Arbejdsdage. Ialt frembød det samlede Tab af Arbejdsdage i England et Antal af 517,800 mod 169,800 i November 1905. 10 Strejker med 17,664 Deltagere blev vundne af Arbejderne, medens 7 Konflikter med 16,166 Strejkende tabtes af Arbejderne.

I *Tyskland*, *Østrig* og *Frankrig* var der kun ringe Strejkebevægelse. I *Belgien* strejkede 1600 Grubearbejdere ved Charleroi, for at faa nogle Kammerater genindsat i Arbejde. I *Italien* var en Sporvejsstrejke i Rom den mest fremtrædende Konflikt. Da der den 23. Nov. udgik en Sporvogn, bemandet med Politibetjente, for at indøve disse som Vognstyrere, nedlagde det samlede Sporvejspersonale Arbejdet.

I *De forenede Stater* var der kun én større Strejke. 25,000 Bomuldsvævere i Massachusetts var blevet budt en Lønforhøjelse af 5 pCt., men de standsede Arbejdet for at naa 10 pCt. I *Rusland* var der Standsning i mange Virksomheder i forskellige Dele af det store Rige, men Aarsagerne var lige saa ofte af politisk, som af økonomisk Natur.

Efter de foreliggende Tal, blev der i Oktober paabegyndt følgende Antal Arbejdsstandsninger:

Industrier	Tyskland	Østr-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- o. Hyttearb.	—	1				4	17308
Sten- o. Jord.	1	1				—	—
Metal o. Mask.	11	2				7	788
Kem. Industr.	1	—				—	—
Tekstil —	1	1				6	1563
Læder —	3	—				—	—
Træ —	1	2				—	—
Nærings- og Nydelsesmd.	3	1				—	—
Beklæd. Indst.	—	1				—	—
Bygnings —	1	—				—	—
Grafiske Fag.	1	1				—	—
Samfærdsel.	3	—				2	539
Øvrige Fag	1	2				2	210
Ialt	27	12				21	20408
Oktbr. 1906	62	24	1	107	15271	24	26028
Novbr. 1905	23	19	1	64	22930	19	3567

2den internationale Beretning

Som tidligere meddelt har det internationale faglige Sekretariat i *Berlin* udgivet to Beretninger om Fagforeningsbevægelsen i de forskellige Lande. Den første Beretning udkom i Aaret 1904, den anden Beretning i 1906; de omfatter henholdsvis Aarene 1903 og 1904.

Beretningen for Aaret 1903 indeholder Oplysninger om Fagforeningsbevægelsen i *England*, *Danmark*, *Sverrig*, *Norge*, *Tyskland*, *Østrig* og *Serbien*, og en mindre Omtale af Fagforeningsbevægelsen i *Holland*, *Ungarn*, *Spanien* og *Australien* m. m.

Beretningen for 1904 indeholder: Almindelig Beretning, Beretning angaaende den fjerde internationale Konference i Amsterdam samt Beretning vedrørende Fagforeningsbevægelsen i følgende Lande: *England*, *Danmark*, *Sverrig*, *Norge*, *Tyskland*, *Østrig*, *Ungarn*

Serbien, Bulgarien, Svejts, Italien og *Spanien.*

Endvidere er Adresserne vedføjet paa de *faglige Landscentraler* og paa Fagorganisationerne i *England, Holland, Danmark, Bulgarien* og *Svejts* m. fl. Lande.

Begge disse Beretninger er gratis tilsendt samtlige Fagforbund i Danmark, saavel indenfor som udenfor De samvirkende Fagforbund, og der er ligeledes tilsendt de enkeltstaaende Fagforeninger hver et Eksemplar.

Beretningerne, som er bestemt for de nordiske Lande, er trykt i det tyske Sprog, hvilket sikkert medfører, at en stor Del af Organisationernes Tillidsmænd ikke faar det Udbytte af Bogen, som kunde ønskes. Arbejdernes faglige Landsorganisation i Norge lod af den Grund i Fjor den første internationale Beretning oversætte til Norsk, og denne har vi ligeledes gratis tilsendt Organisationerne i Danmark.

For at give de internationale, faglige Beretninger en større Udbredelse blandt de skandinaviske Arbejdere, er der nu truffet Overenskomst mellem Landsorganisationerne i Norge, Sverrig og Danmark om, at Beretningen hvert Aar oversættes skiftevis til et af de tre nordiske Sprog. I Aar har De samvirkende Fagforbund ladet Beretningen oversætte til det danske Sprog, og da Forretningsudvalget mener, at Organisationerne vil have mere Nytte af den saaledes oversatte Beretning, er der sendt Forbundene saa mange Eksemplarer af Bogen, at hver af deres Afdelinger kan faa et; de enkeltstaaende Foreninger har ligeledes modtaget et Eksemplar af samme.

*

Organisationernes Opmærksomhed henledes paa, at der endnu er en mindre Beholdning af »Oversigt over Fagforeningsbevægelsen i Danmark fra 1871 til 1900«, som kan erholdes, hos De samvirkende Fagforbunds Kasserer, for den ringe Pris af **50 Øre** pr. Eksempl.

Arbejdsløsheden

i Danmark i November Maaned 1906.

Der foreligger Oplysninger fra 44 Organisationer med tilsammen 29,480 Medlemmer. Heraf havde 24 Organisationer med ialt 24,134 Medlemmer 1268 Arbejdsløse den sidste Dag i November Maaned. 20 Organisationer med tilsammen 5346 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm. Randers.						50
Barnevognsarb..						
Blikkenslagere..						
Brolæggere	50		50	14		14
Bryggeriarb. ...	4	41		4	19	4
Bødkere	6	26		7	120	4
Drejere.....	4	21	3	11	84	5
Elektrikere						
Farmaceuter....	8		6	3		3
Filehuggere	5	20				
Formere	15	117	6	29	205	16
Glarmestre.....						
Glasarbejdere ..	2	51	2	4	92	4
Handskemagere.						
Hattearbejdere..	9	169	7	1	12	1
Hvidgarvere ...	5	106	5	2	60	2
Kedel-o.Maskinp	21	311	15	7	160	6
Keramik., Rønne						
Korkskærere ...	5	100	5			
Kurvemagere...						
Lohgarvere	3	30	2			
Marm.-, Kalk o..						
Sandstenshug.	7	102	6			
Metaltrykkere ..						
Mineralvandsarb.	2	26	2			
Murere			120			95
Mølleriarbejdere	1	14	2	3	85	3
Ovnsættere						
Papirindustriarb.						
Pottemagere ...						
Rebslagere.....						
Sadelm. o Tapets	25	610	19	16	425	13
Savværksarb. og						
Maskinsnedker	13	338	13	29	321	13
Sejlmagere.....	7	86	3			
Skraatobaksarb..	1	10	1	7	131	6
Skrædere			100			50
Skibstømrere ...	24	150	10	24	384	17
Snedkere o. Tømrere, Bornh...						
Stukkatører						
Stenarbejdere...						
Sukker-, Chocol.						
Biskuitarbejd.						
Søfyrbødere ...						
Sømænd.....						
Trælastarbejdere		300				
Tømrere.....			388			197

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhv.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 29 * KØBENHAVN DEN 19. JANUAR 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelserne. — Kongresser (Dən franske Fagforenings-Kongres. — Til de russiske Arbejdere.

Lønbevægelserne

Nedenfor fremsætter vi en Fortegnelse over de Organisationer — for Tiden 23 — som med De samvirkende Fagforbunds Samtykke har opsagt bestaaende Overenskomster, for at søge disse forbedrede. Lønbevægelserne omfatter i alt 13,657 Medlemmer.

Overenskomsterne for *Slagteriarbejderne* i Odense og Skive udløb den *1. Januar,* men da der ikke er indløbet Meddelelse om at man har opnaaet Enighed om nye, gaar vi ud fra, at der forhandles videre, medens man fremdeles arbejder under de gamle Overenskomster. Det samme gælder formentlig ogsaa de chir. Instrumentmagere i København.

De fleste af Lønbevægelserne er af ringere Omfang, men der findes paa den anden Side enkelte, som har et betydeligt Antal Medlemmer i Lønbevægelse. Der kan saaledes nævnes Murerne og Støberiarbejdsmændene med henholdsvis 1,770 og 2,200 Medlemmer, hvis Overenskomster er opsagt til Ophør den *1. Februar.* Desuden er der Skibstømrerne paa Jernskibsværfterne i København, hvis Overenskomst ligeledes udløber den 1. Februar.

Det er os bekendt, at der forhandles mellem de forskellige Parter om nye Forhold.

Den *1. April* udløber der, som det vil ses, ligeledes flere Overenskomster, gældende for i alt 8,770 Medlemmer. Vi nævner Stenhuggerne, Jord- og Betonarbejderne, Haandskomagerne, Skræderne, Savværksarbejderne, Malerne, Kvindeligt Arbejderforbund, Snedkerne osv.

Ser vi imidlertid hen til de mange Lønbevægelser, der har været ført i 1906, uden at det er kommet til større Stridigheder mellem Arbejdere og Arbejdsgivere, tør man vel haabe, at det ogsaa i Aar kan lykkes de forskellige Organisationer at gennemføre nye Overenskomster uden væsentlige Kampe. Vi støtter dette Haab navnlig paa den Omstændighed, at der endnu, saavel her i Danmark som i Udlandet, er ret god Efterspørgsel efter Arbejdskraft.

At Omfanget af Lønbevægelser er saa forholdsvis stort, har sin Grund i det samme Forhold. I en Tid, hvor Kapitalen engagerer sig, maa Arbejderne benytte Lejligheden til at søge deres Kaar forbedrede; thi naar Kapitalen har stærk Brug for Arbejderne, er den, i Reglen, mere medgørlig. I Tider derimod, hvor Kapitalen trækker sig tilbage, for ligesom at fordøje, hvad den har vundet i den gode Tid, er den mindre medgørlig, fordi den har mindre Brug for Arbejderne.

Derfor maa Fagorganisationernes Virksomhed for en *Forbedring* af Arbejdsforholdene væsentlig gaa for sig i de livlige Aar, medens den i de flovere Aar mere maa gaa ud paa at *bevare* det vundne,

Men det er en Selvfølge, at man aldrig kan være helt tryg, om end Forholdene kan synes nok saa gunstige. Der er jo altid nogle blandt Arbejdsgiverne, der mener, at det er en Arbejdsgivers hellige Pligt overalt at hindre en Stigning af Arbejdslønnen og en Forkortelse af Arbejdstiden, og det har jo ogsaa vist sig, at disse

Arbejdsgivere har kunnet fremkalde endog meget vidtgaaende Beslutninger om Krig mod Arbejderne, uden Hensyn til om der var Grundlag derfor eller ikke.

Vi kan derfor ikke vide, om der ogsaa nu er Tendenser i samme Retning. Men selv om saa var, kan Fagorganisationerne ikke afholde sig fra at fremme deres Formaal. Vi søger ikke Striden; vi søger tværtimod at undgaa den, hvor det er muligt, naar dette kan ske uden at opgive Arbejdernes Interesser.

Den samlede Fortegnelse over de nu planlagte og endnu ikke afsluttede Lønbevægelser ser saaledes ud:

Overenskomster opsagte til Ophør	Fag	Sted	Antal i Lønbevægelse
1. Jan. 07	Slagteriarbejd. .	Odense, Skive	60
—	Chir. Instrmag..	København	20
1. Febr.	Hattearbejdere.	do.	55
—	Murere	Provinserne	1770
—	Skibstømrere ..	København	150
—	Støberiarbmd...	Kbhv. o. Prov.	2200
1. Marts	Karetmagere...	København	60
—	Tekstilarbejd...	Kolding	30
1. April	Stenarbejdere ..	Bornholm	200
—	Granithuggere .	København	24
—	Jord- o. Betonar.	do.	2200
—	Haandskomag..	Kbhv. o. Prov.	1000
—	Savværksarbejd.	do.	1100
—	Karetmagere...	Aarhus Omgn.	25
—	do. ...	København	8
—	Skrædere	København	1000
—	Drejere	Odense	25
—	Brolæggere	do.	100
—	Brolægn.-Arbm.	do.	200
—	Malere.....	Jylland	440
—	Kvind. Arbforb.	Forskl. Steder	800
—	Snedkere	Provinserne	1700
Maj	Bødkere.....	do.	340
1. Juni	Gas- o. Vandarb.	København	70
?	Møllere	Forskl. Steder	80

Foruden de Lønbevægelser, der vedrører Organisationer under De samvirkende Fagforbund, har ogsaa større Organisationer udenfor Landsorganisationen opsagt deres Overenskomster. De vigtigste blandt disse Organisationer er Murarbejdsmændene, Bygningssnedkerne og Hustømrerne i København samt Tømrerne i flere Provinsbyer.

Murarbejdsmændene har forhandlet med Murerlavet gennem et Udvalg, og dette har gjort en fælles Indstilling om en ny Ordning, som skal godkendes af de to Organisationer og af Arbejdsgiverforeningen. Bygningssnedsnedkerne har, foruden deres Priskurant med tilhørende Arbejdsordning, tillige opsagt Overenskomsten af 5. September 1899. Vi tror, at det sidste er en mindre velovervejet Foranstaltning, der kun kan være egnet til at berede saavel Bygningssnedkerne som andre en Del Vanskeligheder, uden at der er nogen Udsigt til at der for dem selv kan naas nogen Fordel derved. Men Bygningssnedkerne staar jo isolerede — endda uden at der fra deres Side har kunnet paavises nogen virkelig Grund derfor — og deres Forhandlinger og Beslutninger unddrager sig derved det Korrektiv, der hedder: det almene Synspunkt, og er repræsenteret gennem den af de øvrige Fagforeninger bestaaende Landsorganisation: De samvirkende Fagforbund.

Hvis der af den Grund, at Bygningssnedkerne i København nu paa egen Haand, gennem deres Opsigelse af Forliget har begivet sig ind paa en, navnlig for en enkelt Fagforening vanskelig fremkommelig Vej, skulde opstaa Konsekvenser, hvorved de andre Organisationers Arbejde for positive Forbedringer i Arbejdsforholdene hindres, er der en vægtig Grund mere til at beklage Bygningssnedkernes hele Holdning.

Der kan altsaa være Vanskeligheder nok at overvinde; men naar kun de Organisationer, der har Forstaaelse af, at Arbejderne i et Land bør *samle* deres Kræfter, og at de i Særdeleshed maa gøre det, naar Arbejdsgiverne, saa stærkt som Tilfældet er, samler *deres* Kræfter — ja, naar kun disse Organisationer er klar over Stillingen, og paa ethvert Tidspunkt handler saaledes som det tjener vor samlede Bevægelse bedst, saa tror vi ogsaa, at vi skal være i Stand til at komme uden om Forhindringerne, og af den lange Liste over Lønbevægelser bringe de paagældende Organisationers Medlemmer et Resultat, som de — selv om ikke alt naas, hvad der er forlangt — dog kan være tjent med at modtage.

Kongresser

Den franske Fagforenings-Kongres afholdtes i *Amiens* i Dagene fra 8.—13. Oktober f. A. Der var mødt 300 Delegerede, repræsenterende 55 Forbund. Endvidere var 60 Arbejderbørser repræsenterede, men disse havde kun raadgivende Stemme.

Paa Dagsordenen stod, som et af de vigtigste Punkter, Spørgsmaalet om Kongressens Stilling til Ottetimersdagen, der, som bekendt, havde været saa stærkt fremme paa Kongressen i *Bourges* i 1904. Man spurgte sig, om ogsaa denne Kongres vilde vedtage at alle Organisationer, uden Hensyn til de forskellige mere eller mindre gunstige Udsigter, skulde søge at erobre Otte-Timersdagen paa en og samme Dag.

Fra Tekstilarbejderforbundet forelaa der Forslag om *Samarbejde mellem Arbejdernes faglige og politiske Organisationer.* (Det samme Forslag skulde ogsaa forelægges paa Partikongressen i *Limoges*).

Dette Forslag vakte stor Bevægelse, ikke mindst blandt Tekstilarbejderne selv, idet et Mindretal — 23 mod 68 — paa Grund af Uoverensstemmelse herom, truede med at udtræde af Forbundet og danne et nyt. Ogsaa indenfor de øvrige Organisationer var man opbragt over dette »forhastede« Forslag. Der gjorde sig den Opfattelse gældende, at det nu forenede socialistiske Parti havde til Hensigt at føre Politik ind i Fagforeningsbevægelsen og faa underkastet sig denne; og trods alle Moderklæringer og de alvorligste Forsikringer, vilde man ikke gaa bort fra denne Opfattelse.

Det er en Kendsgerning, at Fagforeningsbevægelsen netop i Frankrig lider stærkt under den Spaltning og de Tvistigheder, der har hersket i saa høj Grad og tildels endnu hersker blandt Socialdemokraterne af de forskellige Retninger og Skoler. Tidligere søgte enhver af de socialistiske Grupper at drage Nytte af Fagorganisationerne, uden derfor at være overbeviste om Nødvendigheden af, at Fagforeningsbevægelsen, sideordnet med den socialistiske Bevægelse, fører de daglige Smaakampe for at opnaa gunstigere Betingelser for Arbejderklassen. Enigheden indenfor det socialistiske Parti er jo endnu af nyere Dato og de tidligere uheldige Tilstande staar endnu i frisk Minde; deraf kommer den herskende Mistro og Frygt. Der findes ogsaa mange modsigende Tendenser indenfor Fagforeningsbevægelsen. Ledelserne for de fleste Fagorganisationer, og da navnlig de mindste, er desuden i Hænderne paa Modstandere af enhver politisk Aktion. Der findes ved Siden af Anarkisterne «Revolutionære«, der nærer den Anskuelse, at en særlig socialistisk Bevægelse er unødvendig og at den faglige Bevægelse alene er tilstrækkelig,

Efter en længere og til Tider meget hæftig Diskussion, vedtoges med 830 Stemmer mod 2, følgende af *Griffuelhes* stillede Resolution:

Fagforeningskongressen i Amiens stadfæster den konstituerende Paragraf 2.

Denne Paragraf er saalydende:

Landsorganisationen optager, uden Hensyn til deres politiske Anskuelser, enhver Arbejder, som erkender, at Kampen for Afskaffelse af Lønarbejdet og Arbejdsgiverforholdet er en Nødvendighed.

Kongressen ser i denne Tilkendegivelse en Anerkendelse af Klassekampen, som de revolutionære Arbejdere, paa det økonomiske Omraade sætter op mod enhver Form af Udbytning og Undertrykkelse, som fra Kapitalisternes Side bringes i Anvendelse mod Arbejderklassen.

Kongressen præciserer denne theoretiske Bekræftelse gennem følgende Punkter:

Under den daglige Virksomhed forfølger Fagforeningsbevægelsen kun det Formaal, at forene de Bestræbelser fra Arbejdernes Side, som tilsigter Opnaaelse af saadanne umiddelbare Forbedringer, som Indskrænkning af Arbejdstiden, Lønforhøjelse o. s. v. Men dette Arbejde er kun én Side af Fagforeningernes Arbejde. De forbereder den fuldstændige Frigørelse, som kun kan blive virkeliggjort gennem Kapitalisternes Ekspropriation. Kongressen anerkender Generalstrejken som Kampmiddel og udtaler som sin Anskuelse, at Fagorganisationen, som i Øjeblikket er en Modstands-Organisation, i Fremtiden vil være en Gruppe for Produktion og Fordeling og dermed Grundlaget for den socialistiske Reorganisation.

Kongressen udtaler, at dette dobbelte Arbejde for Nutid og Fremtid opstaar af Lønarbejderens hele Stilling, og gør det til Pligt for alle Arbejdere, uanset deres politiske og filosofiske Meninger, at tilhøre den uundværlige Sammenslutning, som Fagorganisationen er.

Som en Konsekvens heraf betoner Kongressen, forsaavidt den enkelte Person angaar,

Medlemmernes fuldstændige Frihed til, udenfor den faglige Organisation, at tage Del i den Kampform, som svarer til hans filosofiske eller politiske Anskuelser, og der forlanges til Gengæld af ham kun dette, at han ikke i Fagforeningen indfører de Meninger, som han bekender sig til udenfor denne.

Hvad Organisationen angaar, udtaler Kongressen, at den økonomiske Aktion, for at sikre Fagforeningsbevægelsen og Gennemførelsen af dets Formaal, maa rettes direkte mod Arbejdsgiverne, da de tilsluttede Organisationer jo, i deres Egenskab som faglige Grupper, ikke har at bekymre sig om Partier og Retninger, som staar udenfor og fjærnt fra samme, men i fuld Frihed kan tilstræbe den socialistiske Omdannelse.

Det vedtoges, at Dagsordenen for fremtidige Kongresser kun maa omfatte fire forskellige Spørgsmaal, saaledes at man lader Forbundene vælge hvilke af de fremsatte Punkter der skal optages paa Dagsordenen.

Typografforbundets Formand, KUEFFER, beklagede den mangelfulde Statistik, særlig med Hensyn til Majkampene og deres Resultat. Som Modsætning hertil, henviste han til det af Typograferne fremskaffede statistiske Materiale, der ogsaa fandtes i de paagældende Numre af Typografernes Fagblad og som var omdelt til Kongresdeltagerne.

Man gik dernæst over til at debattere Forholdet mellem Landsorganisationen og det internale faglige Sekretariat. Medens KUEFFER, COUPAT og NIEL paa det bestemteste ønskede at de gode Forbindelser med de internationale Konferencer skulde vedvare, og ikke kunde se, at der var nogen Grund til at adskille sig fra disse internationale Konferencer, fordi man der lejlighedsvis havde forkastet nogle af Landsorganisationen opstillede Forhandlingspunkter, forsvarede Griffuelhes m. fl. Landsorganisationens Holdning.

De nævnte Talere foreslog, at Kongressen anerkender Nødvendigheden af Landsorganisationens Repræsentation paa de internationale faglige Konferencer, hvorimod Delesalle foreslog, at Kongressen billigede, at man havde afbrudt Forbindelsen med det internationale faglige Sekretariat, men henstillede dog, at Ledelsen forlangte at faa sine Forslag om Ottetimersdag, Antimilitarisme og Generalstrejke behandlede paany paa den næstkommende Konference. Pouquet supplerede dette Forslag saaledes, at det paalagdes Ledelsen, dersom dens Krav atter blev afviste, at gaa udenom det internationale Sekretariat og træde i direkte Forbindelse med de tilsluttede Landscentraler. Dette saaledes ændrede Forslag vedtoges derefter.

Angaaende den fortsatte Bevægelse for Gennemførelsen af *Ottetimersdagen* vedtoges følgende Resolution:

Kongressen beslutter, at det overlades til Hovedbestyrelsen, i Forstaaelse med de interesserede Organisationer, at fastsætte Datoen for Iværksættelsen af Bevægelsen for Ottetimersdagen.

Til Slut aflagdes Beretning fra hver af de fem Udvalg, som var nedsat for at fremme Kongressens Arbejde med Hensyn til Behandlingen af de indkomne Forslag. Herunder fremsattes Forslag om at tilstræbe Oprettelsen af Industriforbund.

Det vedtoges at afholde den næste Kongres i Marseille 1908.

*

Foruden de her nævnte Punkter er der behandlet et større Antal andre Sager; blandt andet omtalte Landsorganisationens Formand, Griffuelhes, en Rejse til Berlin, hvor han skulde være blevet mindre vel modtaget af de tyske Fagforeningers Ledelse. Denne Beretning blev dog, under Kongressen, fra Tyskernes Side stemplet som usand.

Vi havde haabet, at Kongressen vilde have bragt større Klarhed over de franske Fagforeningers fremtidige Arbejde, men dette er, saavidt vi kan se, ikke naaet.

Til de russiske Arbejdere

Som meddelt i Arbejderen Nr. 26 sluttes Indsamlingen til de russiske Arbejdere den 15. Januar. Indsamlingslisterne, samt de paa disse tegnede Bidrag, og de Beløb, der er bevilgede men endnu ikke indsendte, bedes saa snart som mulig, og senest den 1. Februar, indsendt enten til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. Svendsen, Nørre Farimagsgade 49 1ste Sal eller til Socialdemokratisk Forbunds Kasserer, Th. Stauning, Rømersgade 22.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhv.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 30 * KØBENHAVN DEN 26. JANUAR 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Lock-out i Sverrig? — Lønbevægelser og Konflikter (Karetmagerforbundet; Murerne i Provinserne; Dansk Skibstømrerforbund; Jernbanefunktionærstrejke i Bulgarien; Tekstilarbejder-Lockout i Lodz, russisk Polen). — Til de russiske Arbejdere.

Lock-out i Sverrig?

Den svenske Arbejdsgiverforening truer med Lock-out hos alle dens Medlemmer, hvilket vil sige, at ca. 80,000 Arbejdere i Landets forskellige Egne og Virksomheder skal kastes paa Gaden.

Den indirekte Aarsag til Konflikten er af ældre Natur, medens den direkte Foranledning er nogle mindre Konflikter i forskellige Virksomheder.

Den svenske Arbejdsgiverforening har hidtil holdt fast paa, at der i alle Overenskomster med Arbejderorganisationerne skulde indføres nedenstaaende Bestemmelser:

Arbejdsgiveren er berettiget til frit at antage og afskedige Arbejdere, at lede og fordele Arbejdet og anvende Arbejdere, tilhørende hvilkensomhelst Forening, eller Arbejdere, staaende udenfor Organisationen.

Fagorganisationerne har paa Grund af Forholdene ikke villet tage en større Strid for at faa denne Bestemmelse fjærnet, idet de gik ud fra, at Arbejdsgiverne, for at sikre sig dygtigere Arbejdere og større Ro paa Værkstederne, i Reglen vilde foretrække Fagforeningsmedlemmer fremfor Medlemmer af de saakaldte »gule« Foreninger, og fremfor uorganiserede Arbejdere. Dette har saavidt ogsaa holdt Stik, men der er jo altid nogle Arbejdsgivere, hos hvem Lysten til at fortrædige vore Fagforeninger er den mest fremherskende Følelse, og dette har været Aarsagen til, at der hist og her opstod nogle mindre Konflikter.

Ved en Forhandling i Slutningen af 1906 mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og Arbejdernes faglige Landsorganisation i Sverrig, enedes man om en Fællesindstilling angaaende Betingelserne for disse Konflikters Ophør. Men da Deltagerne i Konflikterne navnlig frygtede for Misbrug af den ovennævnte Bestemmelse, fra Arbejdsgivernes Side, fik Landsorganisationens Delegerede tilføjet følgende:

Mener Arbejderne, at en Afskedigelse har fundet Sted under Omstændigheder, der tyder paa en Krænkelse af Foreningsretten, har de Ret til gennem deres Organisation at kræve Forholdet undersøgt, for muligt at faa den skete Fejl rettet.

Landsorganisationen og de paagældende Forbund anbefalede nu deres Afdelinger at slutte Konflikterne paa det foreslaaede Grundlag; men enkelte Afdelinger nægtede dette.

Uden at komme ind paa de for hver Konflikt særegne Forhold, skal vi nævne de Foreninger, af hvem Fællesindstillingen blev godkendt, og dem der forkastede den.

Den blev godkendt af

Maskinist- og Fyrbøderforeningens og Transportarbejderforbundets Afdelinger, vedrørende Konflikten ved Gäddeviken;

Arbejdsmændene ved Alby Carbidfabrik;

Gas- og Vandarbejderne i Malmø, Jærn- og Metalarbejderforbundets Afdeling ved Munkfors.

Den blev forkastet af:

Arbejdsmandsforbundets, Murerforbundets og Træarbejderforbundets Afdelinger ved Helsingborg Kobberværk;

Arbejdsmændene ved Kjeflinge Sukkerfabrik;

Jærn- og Metalarbejderne ved den skaanske Sukkerfabrik i Landskrona.

Arbejdsmændene ved Kunstgødningsfabriken i Landskrona;

Glasarbejderne ved Kosta Glasværk.

Paa Grund af disse Forkastelser holdt Arbejdsgiverforeningen Møde den 16. Januar i Stockholm, og vedtog her, at meddele Landsorganisationen, at Fællesindstillingen maatte være vedtagen senest den 23. Januar, da der i modsat Fald, fra den 28. Januar, vilde blive erklæret Lock-out hos samtlige Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen.

Den af Foreningen affattede Lock-out-Plan ser saaledes ud:

a. Lock-out'en dekreteres hos alle Foreningens Medlemmer og for alle deres Arbejdere med nedenstaaende Undtagelser, dog med Ret for Arbejdsgiverne til at antage Arbejdere, som skriftligt eller mundtligt i to Vidners Overværelse paa Tro og Love erklærer, at de ikke er Medlemmer af Fagforeninger, som tilhører eller staar i Forbindelse med Landsorganisationen, og at de ikke under Arbejdsstandsningen vil yde Pengeunderstøttelse til de udelukkede Arbejdere.
b. Arbejdsgivere, som hovedsagelig driver Handel med eller tilvirker Fødevarer, som ikke uden Skade kan opbevares i nogen Tid, kan, med Bestyrelsens Samtykke, fritages for at deltage i Lock-out'en.
c. Arbejdsgiverne kan, efter nærmere Bestemmelse af Bestyrelsen, beholde saadanne Arbejdere, som er nødvendige til Pasning af levende Dyr, eller som ikke uden Fare for Liv og Ejendom eller for privat eller almindelig Sikkerhed kan undværes.
d. Saafremt der findes Kontrakt med Fagforeningsmedlemmer, maa Bestyrelsen efter Omstændighederne tage Bestemmelse om de kan blive i Arbejde.

Men Arbejdsgiverforeningen er ikke bleven staaende ved Kravet om Vedtagelse af Fællesindstillingen. Thi i den Skrivelse af 16. Januar, hvori de fremsætter Truslen om eventuel Lock-out, gør de gældende

1) at Arbejderrepræsentanternes under Forhandlingerne i December fremsatte Udtalelser om, at Vægringen ved at arbejde sammen med Skruebrækkere ikke maatte betragtes som Brud paa en bestaaende Overenskomst, ikke var en Forudsætning ved Fællesindstillingens Vedtagelse, men kun var fremsat for at udtrykke Arbejderrepræsentanternes Opfattelse, hvorimod Arbejdsgiverne havde protesteret, og

2) at den vedtagne Bestemmelse i Fællesindstillingen, som, naar en Afskedigelse formenes at indeholde et Angreb paa Foreningsretten, giver Arbejderne Ret til at faa Sagen undersøgt for at faa en eventuel Fejl rettet, maa forstaas derhen, at Undersøgelse og Forhandling skal ske gennem begge Organisationer, og at Parterne da har Ret til at lade Striden afgøre ved Voldgift, og endvidere

3) at Pligten for Kosta Glasværk til at genantage de strejkende Arbe.eere maa forstaas saaledes, at Værket selv afgør, hvormange Arbejdere det ønsker i de forskellige Afdelinger; dog skal de Maskinister og Fyrbødere, som ikke antages, gives Plads i en anden Fabrik under samme Forhold som dem, der er fastsat i Overenskomsten.

Vi er, paa Grund af Afstanden, ikke i Stand til at bedømme den fulde Betydning af Punkterne 2 og 3, det er derimod iøjnefaldende, at Arbejdsgiverforeningen med Punkt 1 vil have fastslaaet et Paabud om, at Arbejderne har endog en *personlig Pligt* til at arbejde sammen med enhver.

Efter Modtagelsen af Arbejdsgiverforeningens Skrivelse har Landsorganisationens Repræsentantskab den 18. Januar holdt Møde, og vedtaget at opfordre de Afdelinger, som har forkastet Fællesindstillingen, til nu at godkende den. Men Repræsentantskabet har samtidig meddelt Arbejdsgiverforeningen, at det ikke kan gaa med til nogen Art af *Tillæg eller Ændringer.*

Hermed sigtes der til de i Arbejdsgiverforeningens Skrivelse gjorte Forsøg paa at underskyde Fællesindstillingen andre Forudsætninger end de eksisterende.

De paagældende Afdelinger har senere vedtaget Indstillingen. Vi vil nu faa at se om Arbejdsgiverforeningen desuagtet begynder paa Lock-out. Umuligt er det ikke; thi Situationen ligner jo i nogen Grad den, der var her i Danmark forinden Lock-out'en i 1899 udbrød.

Vi er derfor her i Danmark meget spændt paa at erfare, om ikke de svenske Arbejdsgivere dog skulde have lært af den danske Lock-out, at der *er* Grænser for hvad Arbejdsgiverne kan tillade sig. Den danske Arbejdsgiverforening fik ikke gennemført hvad den ønskede; den svenske Arbejdsgiverforening vil, hvis den paa Trods af alt, dog vover at lave Lock-out, heller ikke faa det.

Den svenske Landsorganisation har en sikker og rolig Ledelse. Derfor ved vi, at den ikke indlader sig paa Æventyr, og at, hvis vi faar Lock-out i Sverrig, denne da har været uundgaaelig.

Den svenske Landsorganisation skal da ogsaa erfare, at den, som altid, har den danske Landsorganisation ved sin Side.

*

Efterskrift. Telegrafen har ved Redaktionens Slutning bragt det Bud fra Stockholm, at den svenske Arbejdsgiverforening, efter en hidsig indbyrdes Forhandling, har indstillet Lock-out'en. Foreningens Repræsentanters Flertal har altsaa dog ikke vovet at gøre det store Spring ud i Mørket.

Lønbevægelser og Konflikter

Karetmagerforbundet har modtaget Forretningsudvalgets Samtykke til at opsige de bestaaende Overenskomster med Trævarefabrikanterne i København og med Karetmagermestrene i Aarhus' Omegn til Ophør den 1. April.

For Trævarearbejdernes Vedkommende forlanger Forbundet en Minimalløn af 50 Øre pr. Time og en Arbejdsdag paa 9 Timer. For Aarhus' Omegn kræves en Timeløn af 35 Øre samt en Forkortelse af Arbejdstiden til 9 Timer i Maanederne November—Februar.

Murerne i Provinserne. Ved Forhandlinger i *Aarhus* mellem Repræsentanter for Murerforbundet og Murermestrenes Centralforeninger i Jylland og Østifterne den 18. og 19. ds., er der opnaaet Enighed om følgende Forhøjelser i Timelønningerne:

I Aarhus fra 43 til 47 Øre, i Aalborg fra 40 til 44, i Nørresundby fra 40 til 44, i Vejle fra 42 til 44, i Horsens fra 42 til 44, i Esbjerg fra 41 til 45, i Silkeborg fra 40 til 42, i Varde fra 40 til 42, i Thisted fra 40 til 42, i Hobro fra 40 til 42, i Brønderslev fra 35 til 40, i Odense fra 40 til 44, i Svendborg fra 42 til 44, i Nyborg fra 41 til 43, i Nykøbing, F. fra 40 til 43, i Maribo fra 39 til 42, i Vordingborg fra 40 til 42, i Næstved fra 40 til 43, i Haslev fra 40 til 42, i Køge fra 40 til 43, i Sorø fra 40 til 43, i Slagelse fra 40 til 44 og i Holbæk fra 40 til 44.

I Søllerød havde de lokale Organisationer opnaaet Enighed forinden Forhandlingerne begyndte; Arbejdstid og Timeløn bliver her som i København, hedholdsvis 9½ Time og 50 Øre. De lokale Organisationer i Randers, hvor Timelønnen er bleven forhøjet fra 40 til 43 Øre, har ogsaa selv truffet en Overenskomst. For Kolding og Viborg, hvor den nuværende Løn er 40 Øre, stiger Lønnen i 3 Aar til 45 Øre. Arbejdstiden bliver som hidtil 10 Timer.

Overenskomsterne gælder for et Aar ad Gangen; de kan opsiges med 5 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Februar.

Angaaende Akkord skal der nedsættes et Revisionsudvalg af Mestre og Svende; Resultatet forelægges for Mestrenes Centralforeninger og Svendenes Organisationer. De nye Akkordpriser træder eventuelt i Kraft den 1. Febr. 1908.

I 11 à 12 andre Byer, hvor Mestrene staar udenfor Centralforeningerne, er der endnu ikke afsluttet Overenskomst.

Dansk Skibstømrerforbund har ved Forhandling gennemført en ny Overenskomst med Skibsbygmester J. KOEFOD ved Faxe Ladeplads.

Timelønnen er fastsat til 36 Øre for unge Svende og senere 38 Øre.

For Overarbejde betales indtil Kl. 8 Aften 50 Øre pr. Time. For Natarbejde 70 Øre pr. Time. For Søn- og Helligdagsarbejde indtil Kl. 4 betales 50 Øre pr. Time. Bolværks- og Vandbygningsarbejde betales med 45 Øre pr. Time.

Arbejdstiden er fra 1. April til 1. Oktober 10 Timer; i øvrigt efter Aarstiden.

Overenskomsten er traadt i Kraft den 1. Januar 1907 og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Maj.

Jernbanefunktionærstrejke i Bulgarien. I Følge Meddelelse af 15. ds. fra det internationale faglige Sekretariat i Berlin, har Arbejdere og Funktionærer, som ere ansat ved de bulgariske Jernbaner, henvendt sig til Regeringen og til Rigsdagen med et af 3000 Arbejdere underskrevet Andragende om Forbedringer i deres Løn- og Arbejdsforhold, men baade Regeringen og Rigsdagen har afvist Anmodningen.

Regeringens afvisende Holdning har derefter medført, at Jernbanefunktionærerne den 2. Januar har erklæret Strejke i et Antal af 3,400 Mand.

Nogle Dage efter at Strejken var iværksat, indkaldte Regeringen ca. Halvdelen af Funktionærerne til Soldatertjeneste, for paa den Maade at tvinge dem til at udføre Skruebrækkerarbejde. De indkaldte Funktionærer er da gaaet over til en »stræng Gennemførelse af Reglementet«.

Under 22. ds. meddeler Sekretariatet i en ny Skrivelse, at Formanden for det bulgariske Jernbaneforbund, ZANKOFF, har været i Berlin, og at der efter hans Beretning er de bedste Udsigter til, at Strejken kan vindes af Arbejderne. Godstransporten er i høj Grad lammet, og Befordringen af Personer er meget mangelfuld.

Sekretariatet opfordrer Landsorganisationerne til at yde de Strejkende pekuniær Støtte.

Forretningsudvalget har afsendt 1500 Francs (1080 Kr.) til den bulgariske Landsorganisation.

For Organisationer, som ønsker at støtte de bulgariske Jerbanearbejdere i deres Kamp, kan Bidrag sendes enten gennem De samvirkende Fagforbund eller efter følgende Adresse:

Gr. Vassileff, 45 ul. Maria Louisa, Sofia, Bulgarien.

Tekstilarbejder-Lock-out i Lodz, russisk Polen. De sidste to Aars Strejker i russisk Polen har bragt Arbejderne ret betydelige Fordele, baade i Form af højere Løn og kortere Arbejdstid.

Disse Fordele vil Tekstilfabrikanterne nu atter berøve deres Arbejdere; de forlanger saaledes, at Arbejderne uden Indsigelse skal finde sig i en betydelig Reduktion af Lønnen og en forlænget Arbejdstid, og desuden vil man, foruden andre Forholdsregler, indføre en Visitation af Arbejderne, inden de forlader Fabrikerne. Da Arbejderne erklærede, at de ikke uden videre kunde underkaste sig de af Fabrikanterne dikterede Forhold, udelukkede Fabrikanterne til en Begyndelse hver femte Arbejder, og da dette ikke hjalp, har de nu udelukket ca. 50,000 Arbejdere.

At Fabrikanterne er i høj Grad betænkelige ved deres Handling viser den Omstændighed, at de er flygtede fra Lodz til Berlin. Herfra afventer de nu i fuldstændig Sikkerhed Resultatet af deres Voldshandlinger mod Arbejderne.

Medens Fabrikanterne saaledes paa en behagelig Maade nyder Tilværelsen paa de bedste Hoteller i Berlin, og lever højt for de Penge, som Arbejderne gennem deres Slid har tjent til dem, har man, uden Samvittighed, rolig overladt Arbejderne, deres Hustruer og Børn til Sult, Nød og Elendighed. Tilstanden i Lodz er for Tiden meget kritisk, og ofte foregaar der Mord paa Mestre og Arbejdere, som man mistænker for at gaa Fabrikanternes Ærinder.

Det faglige Sekretariat i Berlin har anmodet om Støtte til de udelukkede Tekstilarbejdere. Vort Forretningsudvalg har imidlertid meddelt Sekretariatet, at vi fornylig har afsluttet en Indsamling til de russiske Arbejdere, som vistnok har indbragt 30,000 Kr., og at man derfor ikke mener, at Paabegyndelse af en ny Indsamling vil give videre Resultater, idet man iøvrigt henviser til, at det nævnte Bidrag til Bevægelsen i Rusland i Almindelighed vistnok tør anses for meget passende, naar der ses hen til vort Lands Størrelse.

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Karetmagernes Fagf. i Randers 15,00. Malerf. Afdl. Nykøbing F. 3,00. Socialdemokratisk Forening 12. Kreds 19,35. Socialdemokratisk Forening Nykøbing S. 10,00. do. i Stouby 5,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Ved Fællesorg. i Hadsten: Skotøjsarb. 3,00. Ved Fællesorg. i Hillerød: Tobaksarb. 4,40. Ved Fællesorg. i Ringsted: Bagerne 1,85, Typograferne ved Venstres Folkeblad 5,50. Bogbinderforbundets Afdl. i Esbjerg 3,00, Kolding 2,00. Odense 30 Øre. Møllerforbundets Afdl. Næstved 2,50. Skand. Sadelmager- og Tapetsererforbundets Afdl. Nykøbing M. 1,00, Varde 1,50, Vejle 3,75. Sandsjø Rodafast 3,00. Dansk Smede og Maskinarb. Forbunds Afdl. Nykjøbing F. 3,00. do. frivillig Indsamling 7,25. Dansk Arbejdsmandsforbunds Afdl. i Nørre-Sundby 5,00. Fællesorganisationen i Aalborg 39,00. Ved Fællesorganisationen i Viborg: Skrædernes Fagforening 10,00. Fællesorganisationen i Skanderborg 32,15.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 31 * KØBENHAVN DEN 2. FEBRUAR 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Beretning til Generralforsamlingen. — International Udstilling af Fagblade og Tidsskrifter. — Retssager. — Lønbevægelser og Konflikter (Snedker-Lock-out i Berlin). — Den permanente Voldgiftsret.

Beretning til Generalforsamlingen

Der skal, paa lignende Maade som i de to foregaaende Aar, ogsaa udarbejdes en Beretning om de danske Fagforeningers Virksomhed i 1906; den skal foreligge færdig i Begyndelsen af April Maaned d. A. I Beretningen optages Oplysninger, baade fra de Organisationer, som tilhører De samvirkende Fagforbund, og fra dem, der staar udenfor Landsorganisationen.

For at blive sat i Stand til paa fyldestgørende Maade at udarbejde en saadan Beretning, anmoder Forretningsudvalget om Organisationernes Støtte, og det har i den Anledning til disse udsendt to Spørgeskemaer.

Det ene af disse søger Oplysning angaaende de af Organisationerne førte *Lønbevægelser*, og indeholder følgende Spørgsmaal:

1. Organisationens Navn? 2. Overenskomsters Opsigelse: a) Har Organisationen opsagt bestaaende Overenskomster til Ophør 1906, og da hvilke? b) Har Arbejdsgiverne opsagt bestaaende Overenskomster til Ophør 1906, og da hvilke? 3. Hvormange af Organisationens Medlemmer har været i Lønbevægelse, foranlediget ved Opsigelse af Overenskomster eller ved Indførelse af nye Overenskomster. a) Deraf Antal uden Konflikt. b) Antal Strejkende? c. Antal Udelukkede? 4. Hvormange Medlemmer havde Fordel af Lønbevægelsen? a) Deraf Antal uden Konflikt? b) Antal Strejkende? c) Antal Udelukkede? 5. Hvad er der opnaaet ved Lønbevægelsen i Retning af: a) Forkortelse af Arbejdstiden? b) Forhøjelse af Minimal-Timelønnen? c) Forhøjelse af Akkordpriserne (angivet i pCt.). 6. I hvilke Byer har Lønbevægelsen været ført? 7. Er der fra Arbejdsgivernes Side ved Opsigelse af Overenskomster gjort Forsøg paa at nedsætte Lønnen? 8. Lykkedes det Arbejdsgiverne at nedsætte Lønnen, og da i hvor høj Grad (angivet i pCt.). 9. Hvorledes er den ordinære, daglige Arbejdstid for Fagets forskellige Brancher, i Henhold til de bestaaende Overenskomster? 10. Hvorledes er Minimal-Timelønnen for Fagets forskellige Brancher, i Henhold til de bestaaende Overenskomster? 11. Hvormeget betales i Fagets forskellige Brancher for: a) Overarbejde? b) Natarbejde? c) Søn- og Helligdagsarbejde? 12. Hvornaar kan de, i de forskellige Brancher indenfor Faget, bestaaende Overenskomster tidligst opsiges til Ophør? 13. Andre Oplysninger, som der maatte være Anledning til at meddele.

Det andet Skema søger Oplysning om Organisationens *Udgifter* til *Arbejdsløse, Syge, Tilskadekomne* og *Strejkende* m. m., om *internationale Forbindelser* o. s. v. Det indholder følgende Spørgsmaal:

1. Organisationens Navn? 2. Hvormeget betaler ny optagne Medlemmer i Indskud? a) Mænd? b) Kvinder? 3. Hvormeget har Organisationen udbetalt til Rejsende og Arbejdsløse i 1906. 4. Hvormeget har Organisationen udbetalt til syge Medlemmer 1906? 5. Hvormeget har Organisationen udbetalt til Tilskadekomne Medlemmer 1906? 6. Hvormeget er medgaaet til Understøttelse af Organisationens egne strejkende og udelukkede Medlemmer i 1906. (Heri medregnet Tilskud fra De samv. Fagforbund) 7. Hvormeget har Organisationen ydet til Strejkende og Udelukkede i andre Fag i Danmark 1906? 8. Hvormeget har Organisationen ydet til Strejkende og Udelukkede i Udlandet 1906? (Heri ikke indbefattet de til de russiske Arbejdere indbetalte Beløb). 9. Hvilke Lande har modtaget det undet Punkt 8 nævnte Beløb, og hvormeget har hvert af de nævnte Lande modtaget? 10 a) Har Organisationen internationale Forbindelse, og i bekræftende Fald med hvilke Lande? b) Hvilke Pligter paahviler der Organisationen under Konflikter i de paagældende Lande? c) Ydes der Medlemmerne gensidig Rejseunderstøttelse, og hvori bestaar Understøttelsen? 11. Hvor stor var Forbundets Formue den 31. December 1906? (Hvormeget heraf udestaar i Aktier, Obligationer og Laan?) 12. Hvor stor var Afdelingernes samlede Formue den 31. December 1906? (Hvormeget heraf udestaar i Aktier,

Obligationer og Laan?) 13. Andre Oplysninger, som der maatte være Anledning til at meddele.

Med hvert Skema er der udsendt et Circulære, der nærmere forklarer enkelte af de stillede Spørgsmaal.

Saasnart man atter har modtaget Skemaerne fra Organisationerne vil de indkomne Oplysninger blive bearbejdede til Optagelse i Beretningen. Da man ikke godt med Udbytte kan paabegynde Udarbejdelsen af Beretningen forinden der foreligger Oplysning fra *samtlige* Organisationer, og da det jo kræver Tid at udarbejde den ret omfattende Beretning, samt da den, som nævnt, skal foreligge færdig i Begyndelsen af April Maaned, anmodes Organisationerne om at *indsende Skemaerne i udfyldt Stand senest den 15. Februar.*

Saasnart Beretningen er færdig bliver den tilsendt Organisationen i saa mange Eksemplarer, at hver af Forbundenes Afdelinger kan faa et Eksemplar.

International Udstilling
af Fagblade og Tidsskrifter

»Foreningen af danske Fagblade og Tidsskrifter« har taget Initiativet til Afholdelse af en *international Udstilling af Fagblade og Tidsskrifter, samt grafiske Erhværv og Reklamekunst.* Udstillingen, som foreløbig er tænkt at skulle vare i 14 Dage, afholdes i Industriforeningens samtlige Udstillingslokaler fra den 25. Maj i Aar. Der skal allerede være anmeldt over 3000 Fagblade og Tidsskrifter paa henved 40 Sprog. Den skandinaviske Fag- og Tidskriftspresse, der tæller henved 800 Blade, vil faa Plads i Udstillingens Hovedhal i Stueetagen.

Andre Afdelinger af Udstillingen vil omfatte arbejdende Trykkerimaskiner samt grafiske Erhverv og Reklamekunst. Komitéen, der bestaar af Redaktør Søren Ringer som Formand og Direktør Jul. Schøtt som Næstformand, samt syv andre Redaktører af Fag- eller Tidsskrifter har udsendt Indbydelse til Redaktionerne af de Fagblade, hvis Adresser var den bekendt.

I Indbydelsen hedder det:

Komitéen vilde være Dem særdeles forbunden for snart at modtage Deres ærede Anmeldelse, idet det selvfølgelig er os magtpaaliggende, at den danske Fag- og Tidsskriftspresse ved denne Lejlighed, hvor den for første Gang træder samlet frem overfor det store Publikum, kan fastslaa sin Udbredelse og Betydning. Mange Grunde taler i Virkeligheden for, *at ikke et eneste dansk Fagblad eller Tidsskrift udebliver.* Komitéen har Midler i Hænde til at fremkalde det størst mulige Besøg til Udstillingen, hvortil forøvrigt bl. a. Industriforeningens ca. 500 Medlemmer erholder gratis Adgang.

Dernæst ved vi med Bestemthed, at adskillige af vore større annoncerende Firmaer vil benytte denne Anledning til at »gøre Studier« med Henblik paa deres Reklamebudget, og endelig kommer Udbyttet udelukkende den danske Fag- og Tidsskriftspresse selv til Gode, idet det er vedtaget at danne et Rejsestipendiefond for Redaktører af danske Fagblade og Tidsskrifter, af det forventede Overskud.

Og selv de Fagblade og Tidsskrifter, der hverken udgaar i Abonnement eller optager Annoncer, bør deltage i Udstillingen! Lad det store Publikum for en Gangs Skyld ved Selvsyn og gennem Dagspressen faa at vide, hvilken Magt, den periodiske Presse i Virkeligheden er, og hvilken Andel den til enhver Tid og paa alle Omraader har i vort Samfunds aandelige og materielle Udvikling.

Ikke et eneste Blad bør savnes, naar Udstillingsn aabner sine Porte, og især beder vi Dem erindre, at jo før Anmeldelsen indsendes, jo mere lettes Komitéens Bestræbelser for at gøre Udstillingen til en fuldkommen Sukces — til Gavn og Ære for den danske Fag- og Tidsskriftspresse.

Der er ogsaa til De samvirkende Fagforbund sendt Indbydelse om at deltage med »Arbejderen«, og Forretningsudvalget har vedtaget at efterkomme Indbydelsen.

Men samtidig har man forhørt sig, om der med Deltagelsen var forbunden en økonomisk Risiko, hvilket er benægtet i en Skrivelse af 25. Januar til vort Forretningsudvalg. Det siges, *»at der for Udstillerne i den internationale Udstilling af Fagblade og Tidsskrifter ikke er noget som helst mere at betale end Gebyret, respektive Pladsafgiften.«* Ved det sidste sigtes der til, at der kan faas særlige Pladser t. Eks. til en særlig Udstilling af Fagblade for vore Fagforbund. Eksemplarer af de i en saadan Kollektivudstilling indeholdte Fagblade skal dog ogsaa være blandt de i Hovedhallen udstillede Blade. Man kunde tænke sig Muligheden af, at De samvirkende Fagforbund arrangerede en saadan Kollektivudstilling, men Spørgsmaal herom maa i hvert Fald udsættes, indtil der foreligger Oplys-

ning om hvor mange og hvilke Organisationer, der deltager i Udstillingen med deres Fagblade.

Gebyret for hvert anmeldt Fagblad eller Tidsskrift er **10 Kr**; af det anmeldte Blad skal der udstilles *mindst et hæftet* eller *indbundet Kvartal af Bladet.* Vi gaar dog ud fra, at Udstillerne vil foretrække at sende mindst *en Aargang.*

Det er et ret begrænset Antal Fagforeningsorganer, Komitéen har haft Kendskab til. Forretningsudvalget har derfor tilstillet Komitéen nedenstaaende Fortegnelse, indeholdende Navnene paa de Fagorganisationer, som — os bekendt — udgiver Fagblade:

Dansk Arbejdsmands Forbund, Bager- og Konditorforbundet, Blikkenslagerforbundet i Danmark, Bogbinderforbundet i Danmark, Bryggeriarbejdernes Forbund i Danmark, Bødkerforbundet i Danmark, Drejerforbundet i Danmark, Farmaceutisk Medhjælperforening, Dansk Formerforbund, Handels- og Kontormedhjælpernes Centralorganisation, Hattearbejderforbundet i Danmark, Dansk Jernbaneforbund, Karetmagerforbundet, Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund, Kellnernes faglige Forening, Litografisk Forbund, Malerforbundet i Danmark, Dansk Mølleriarbejderforbund, Papirindustriarbejdernes Forbund, Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund, Dansk Skotøjsarbejderforbund, Dansk Skræderforbund, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Sporvejs- og Omnibusfunktionærernes Orgrnisation, Dansk Slagteriarbejderforbund, Snedkerforbundet i Danmark, Søfyrbødernes Forbund, Dansk Tekstilarbejderforbund, Tobaksarbejderforbundet i Danmark, Dansk Typografforbund, Ny typografisk Forening.

Endvidere udgiver Dansk Træarbejdersekretariat »Træarbejderen«, og der udgives et Fælles-Fagblad, ved Navn »Funktionæren«, for Stats- og Kommunefunktionærer.

Fristen for Anmeldelse af Deltagelse i Udstillingen er sat til 1. Februar, men for de Organisationer, som modtager Indbydelse efter den 1. Februar, maa Fristen naturligvis udsættes.

Udstillingens Bureau er: *Colbjørnsensgade 14, København B.*

Retssager

Erstatningssag mod Savværksarbejdernes- og Maskinsnedkernes Forbund. »Hillerød Savværk« havde af det ovennævnte Forbund krævet 1425 Kr. i Erstatning, fordi 19 Medlemmer af Forbundet den 14. Juni 1905 forlod Arbejdet, grundet paa, at de ikke ønskede at arbejde sammen med 2 Ikke-Medlemmer, og fordi Aktieselskabet i den foretagne Standsning saa et Brud paa den bestaaende Overenskomst, der foreskriver en vis Fremgangsmaade under opstaaende Stridigheder.

Arbejdsstandsningen var sket uden Forbundets Billigelse, og dette hævdede, at Arbejderne kun havde gjort Brug af den personlige Ret, enhver af dem havde til at opsige deres Pladser og gaa deres Vej; et Blad refererer dog, at Afdelingsformanden under Sagen har erkendt, at der forelaa Strejke, erklæret fra Afdelingens Side.

Da Forbundets Formand en Ugestid efter Arbejdsstandsningen holdt Møde med de 19 Mand, fik han dem til at erklære sig villige til at genoptage Arbejdet. Men nu nægtede Selskabets Direktører, KORNERUP OG GEGNER, at tage 8 Mand af de 19 i Arbejde, fordi de ansaa dem for at være »urolige Hoveder«, og de 11 Mand nægtede da at lade deres 8 Kammerater i Stikken. Dette Standpunkt godkendtes af Forbundet, som ogsaa derefter ydede de paagældende Arbejdere Understøttelse. Selskabet havde paa sin Side straks den 14. Juni ladet »sorte Lister« over de 19 Arbejdere udgaa til andre Virksomheder, saaledes at de ikke kunde faa Arbejde.

Selskabet hjalp sig nu saa godt det kunde, indtil der den 7. Oktober 1905 blev indgaaet Overenskomst mellem Forbundet og »Foreningen for Provinssavværker i Østifterne,« om at nu skulde den paa Hillerød Savværk »*stedfundne Blokering eller Boykotting ophøre fra begge Sider fra Dags Dato at regne*«.

Aktieselskabet har altsaa desuagtet forfulgt Sagen, men Hillerød Byting har ved den nu faldne Dom *frikendt* Forbundet. Sagens Omkostninger ophævedes.

De stridslystne Direktører vil maaske nok prøve deres Lykke ved Højesteret.

*

Principiel tysk Dom om Strejker. Om Lovligheden af Strejke og Boykotting har den tyske Rigsret i Leipzig i Fjor truffet følgende Afgørelse:

1. Boycotting eller Strejke i Lønkampen er ikke retsstridig. Arbejds-

giverne har ikke Krav paa Erstatning for de Tab, som de har lidt ved disse Kampmidler.

2. At en Forening af Arbejdere, som er indtraadt i en Lønkamp, i Overensstemmelse med Foreningens Love stiller de Medlemmer, som ikke vil deltage i Lønkampen, i Udsigt, at de vil blive ekskluderede, er ikke en Trusel i den i Næringslovens § 153 indeholdte Betydning.

3. Det er ikke en ved Næringslovens § 153 forbudt Trusel, naar den Part, som gennem i og for sig lovlige Kampmidler tilstræber gunstigere Arbejderbetingelser, meddeler den anden Part, at saadanne Midler vil blive bragt i Anvendelse og derigennem søger at indvirke paa den sidstnævnte Parts Beslutninger angaaende Stridsspørgsmaalene.

4. Det er ikke stridende mod god Orden, at Arbejderne, for at opnaa gunstigere Løn- og Arbejdsbetingelser og til Fjærnelse af Tilstande og Indretninger, hvoraf de føler sig besværede, gennem Pressen eller ved Flyveblade opfordrer videre Kredse af Publikum til at yde deres Medvirkning.

Lønbevægelser og Konflikter

Snedker-Lock-out i Berlin. Snedkermestrene i Berlin har paabegyndt en Lock-out overfor deres Arbejdere. Der er ingen Strejke eller Strid fra Arbejdernes Side, men Lock-out'en foretages for at paatvinge Arbejderne en Overenskomst efter Arbejdsgivernes Hoved.

Den hidtilværende Overenskomst mellem Snedkermestrenes Forening og Træarbejderforbundet udløb den 15. Januar, og da der ikke kunde opnaas Enighed om en ny, vilde Arbejderne fortsætte uden Overenskomst. Men da Mestrene frygter for, at Svendene skal gribe Offensiven paa et for dem gunstigere Tidspunkt, vil Mestrene komme dem i Forkøbet med en Arbejdsstandsning.

Der staar en Del Arbejdsgivere udenfor Mesterforeningen; hos dem bliver der ingen Lock-out. Men ogsaa blandt Mesterforeningens Medlemmer er der ikke megen Begejstring for Lock-out'en, hvorfor denne udvikler sig ret langsomt.

Der er over 20,000 Arbejdere beskæftigede i Fabrikker og Værksteder i Snedkerfaget i Berlin, og Arbejderne i de forskellige Brancher – Snedkere, Drejere, Maskinfolk, Polerere, Hjælpearbejdere osv. — er Medlemmer af det samme Forbund, Træarbejderforbundet. Med et Ugekontingent af 90 Pfg. har de, efter at Forbundet har faaet sit, været i Stand til at samle en lokal Kassebeholdning af 400,000 Mark; de har nu yderligere forhøjet Kontingentet for de arbejdende Kolleger med 1 Mark om Ugen.

Den nævte Kassebeholdning og Ekstrakontingentet skal tjene til Supplering af den Strejkeunderstøttelse, som modtages fra Forbundet.

Som man ser, forbereder de berlinske Snedkere sig paa en længere Kamp.

Den permanente Voldgiftsret

De aarlige Valg af Medlemmer og Suppleanter til den permanente Voldgiftsret har givet følgende Resultat:

Valgt af Arbejdsgiverforeningen:

Til Medlemmer: d'Hrr. Højesteretssagfører F. BÜLOW, Malermester VILH. HANSEN og Ingeniør N. C. MONBERG.

Til Suppleanter: d'Hrr. Ingeniør ALEX FOSS, Murmester E. LYTTHANS-PETERSEN og Overretssagfører V. SCHIERBECK.

Valgt af De samvirkende Fagforbund:

Til Medlemmer: d'Hrr. Bageribestyrer C. C. ANDERSEN, Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund I. A. HANSEN og Raadmand GUSTAV PHILIPSEN.

Til Suppleanter: d'Hrr. Bryggeribestyrer SIGVALD OLSEN, Bestyrer af Murssvendenes Aktieselskab SOPHUS ANDERSEN og Overretssagfører OSCAR JOHANSEN.

D'Hrr. Bülow og Foss for Arbejdsgiverforeningen er traadt i Stedet for d'Hrr. Overretssagfører Busch og Direktør Hauberg.

Borgmester JACOBI er Voldgiftsrettens Formand, Overretsassessor USSING dens Næstformand.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 32 & 33 * KØBENHAVN DEN 16. FEBRUAR 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: De samvirkende Fagforbunds Toldmøde. — Lønbevægelser og Konflikter (Snedkerne og Stolemagerne i København; International Strejkestatistik). — Bidrag til de russiske Arbejdere. — Arbejdsløsheden i Danmark i December Maaned 1906. — Adresse paa Formændene for Arbejdernes lokale Fæliesorganisationer i Danmark.

De samvirkende Fagforbunds Toldmøde

Af De samvirkende Fagforbunds store Toldmøde den 27. November f. A. har Dagspressen den Gang bragt Referater. Men da baade selve Sagen og dens Behandling paa Mødet har blivende Betydning, lod Forretningsudvalget optage stenografisk Referat, saavel af Mødet som af Forhandlingerne, for senere at kunne lade et Referat mangfoldiggøre, om dette maatte ønskes.

Vort Forretningsudvalg har nu besluttet at optage i »Arbejderen« baade Foredraget og et begrænset Referat af Diskussionen. »Socialdemokratisk Forbund« udgiver Hr. Bangs Foredrag i Pjeceform.

Referat

Til Mødet var indbudt Medlemmerne af den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe, samtlige Fagforbunds Hovedbestyrelser og Bestyrelserne for de københavnske Fagforeninger. Ca. 1000 af de Indbudte havde givet Møde.

Formanden for De samvirkende Fagforbund, MARTIN OLSEN, aabnede Mødet og bød Velkommen. At der af Regeringen var forelagt et Forslag til Ændringer i Toldloven af 1863, var en Begivenhed, der nok kunde sætte Sindene i Bevægelse. I Anledning af Forslagets Fremkomst har Arbejdsgiverne, der ellers er Arbejdernes Modstandere, henvendt sig til Arbejdernes Organisationer, for at de i Fællesskab skulde gaa til Rigsdagen og faa enten tilvejebragt nye Fordele for dem eller i alt Fald bibeholde de Fordele, de har ved den nuværende Toldbeskyttelse. Ved Siden heraf tror Finansministeren, at der her er en Sag, som han kan anvende til at sætte Splid mellem Arbejderne.

Naar Fabrikanterne nu opsøger Arbejdernes Organisationer, *er det ikke for Arbejdernes Skyld.* Intet er mere end Toldbeskyttelsen egnet til at sætte Arbejderne op imod hverandre, fordi nogle Arbejdere væsentlig maa betragte Toldspørgsmaalet fra et *Forbrugerstandpunkt,* andre maa væsentlig betragte det fra et *Producentstandpunkt.* Men i dette som i andre offentlige Spørgsmaa maatte danske Arbejdere have en *samlet* Stilling. Denne var, for saa vidt, angivet i Beslutningen paa den socialdemokratiske Partikongres i Aarhus i 1901. Men da Toldspørgsmaalet nu var aktuelt, maatte Sagen diskuteres. Arbejdernes Optræden maatte være i Enighed, og hvad vi foretager os, skal være et fælles Udtryk for danske Arbejderes Ønske.

Paa Mødet kunde man vanskeligere komme ind paa en Forhandling om *Enkeltheder,* der var særlige for det enkelte Fag. Saadanne Enkeltheder blev bedst anbragt ved *direkte Henvendelse til vore fire Medlemmer i det af Folkethinget nedsatte Toldudvalg,* d'Hrr. SIGV. OLSEN, BORGBJERG, JAC. CHRISTENSEN og CHR. RASMUSSEN.

Efter Forretningsudvalgets Ønske og med Forsamlingens Billigelse vilde Formanden lede Mødet. Ordet blev derefter givet til Dr. phil. GUSTAV BANG.

Dr. phil. **Gustav Bang:** Naar man har opfordret mig til at indlede en Diskussion om Øjeblikkets mest brændende Spørgsmaal, et Spørgsmaal, der

ikke mindst berører Arbejdernes Interesser dybt, saa har jeg ment, det maatte være min Opgave at give en rent saglig og nøgtern Fremstilling af de *Hovedsynspunkter,* hvorunder dette store Spørgsmaal maa ses; de almindelige Betragtninger, som man maa have i Erindring, naar man vil vide at tage Stilling til dette vanskelige Spørgsmaal.

Hvad der gør Toldspørgsmaalet saa indviklet og vanskeligt, er, at det ikke fremtræder for den umiddelbare Betragtning som et enkelt, usammensat Hele, men derimod som en *broget Blanding* af mange uensartede og højst forskellige Bestanddele. Baade i den Toldlov, vi stadig lever under, Toldloven af 1863, og den, der nu ligger paa Rigsdagens Bord, rummes der, Side om Side, Finanstold og Beskyttelsestold; der rummes Beskyttelse for mange forskellige Fag; der rummes Told paa Raastoffer, Halvfabrikater, færdige Produkter, Hjælpestoffer, Maskiner og Redskaber af mange forskellige Arter. Hver enkelt Position i Toldloven rører ved ganske særlige *Separatinteresser.* Oven i Købet staar to store Grupper af Interesser imod hinanden, paa den ene Side *Forbrugsinteressernc:* Hensynet til, at vi kan faa vore Varer, vore Klæder og Sko, vor Petroleum, vor Kaffe o. s. v. saa billigt som muligt; paa den anden Side *Producentinteresserne:* Hensynet til, at der kan være en rask Udvikling af det industrielle Liv, en Udvikling, som kan skaffe Beskæftigelse og stigende Arbejdsløn i stedse større Kredse.

De ser, at det er et Virvar af hinanden krydsende, hinanden *modsatte Interesser,* der tilsyneladende møder os, naar vi slaar op i Toldloven. Jeg tror imidlertid, at naar man prøver at overskue Spørgsmaalet som Helhed ud fra de fælles, almindelige Hovedsynspunkter, hvorfra Arbejderne nødvendigvis maa bedømme et Spørgsmaal som dette, da vil det ikke være svært at bestemme Hovedretningen i den Politik, som Arbejderklassen i sin egen velforstaaede Interesse maa følge paa dette Felt. Og jeg tror heller ikke, det vil blive saa svært at finde sig nogenlunde til Rette i alle de mange Enkeltheder.

Jeg vil da først betone, at paa Forhaand, rent teoretisk, har Arbejderklassen og dens politiske Organisation, Socialdemokratiet, *ingen som helst Grund* til at give nogen af de to Teorier, *Frihandels-* eller *Beskyttelsesteorien,* sin fulde og ubetingede Tilslutning. Arbejdernes Handelspolitik er ikke liberalistisk, saa lidt som den er protektionistisk; den er i sidste Instans *socialistisk.* Under de socialistiske Samfundstilstande, som vil blive det nødvendige Resultat af Arbejderbevægelsen, er ethvert Spørgsmaal om Frihandel eller Beskyttelse ude af Verden, og under de kapitalistiske Samfundstilstande maa Arbejderne vælge deres Stilling *opportunt,* under Henblik til, hvad der under de givne ydre Forhold er det mest belejlige. Det er *ikke* Told eller Frihandel, som bliver det afgørende for Arbejdernes Stilling i Samfundet, det er langt dybere liggende Aarsager, det er selve den kapitalistiske Udbytning. Under Valgkampen i England ved Nytaarstid 1906, da Frihandelspartiet og Beskyttelsespartiet stod imod hinanden i bitter Kamp og søgte at fiske Arbejderstemmer hver til sin Side, gjorde de londonske Fagforeningers Hovedorgan opmærksom paa, at i det rene Frihandelsland England, alle Frihandelsmænds Paradis, som efter deres Teori skulde flyde med Mælk og Honning, levede 13 Mill. Mennesker lige paa Sultegrænsen, og at der omvendt i de nordamerikanske Fristater med deres krasse Protektionisme, hvor der efter alle Beskyttelsesmænds Teorier skulde være fuldt op af Arbejde og Beskæftigelse, i Aaret 1900 fandtes $6^1/_2$ Mill. arbejdsløse Industriarbejdere, over Femtedelen af Industriarbejdernes hele Tal. Toldlovgivningen, af hvad Art den end er, bliver da ikke det Forhold, som i sidste Instans er det afgørende for Arbejdernes Stilling. Men paa den anden Side er den et stærkt *medvirkende Moment,* noget som griber dybt ind i hele Samfundets økonomiske Liv, og derfor et Forhold, som Arbejderne har den aller største Interesse i at øve Indflydelse paa i den Retning, som de kan være tjent med.

Der er da *to Hensyn,* som jeg mener maa være de grundlæggende for

Arbejderklassens Toldpolitik. Hvad det gælder om er at gribe og udnytte ethvert Middel, som tjener til, dels at skabe Betingelser for en sund og normal industriel Udvikling i Samfundet, dels at højne Arbejderklassens Levefod og forøge dens materielle Velvære og aandelige Kultur. I disse to Hensyn, Hensynet til *Nutidens* og til *Fremtidens Forhold,* smelter Arbejdernes Interesser sammen. Socialdemokratiet kan selvfølgelig ikke ønske nogen Toldforandring, som alvorligt truer med stor og voksende *Arbejdsløshed* og *Tryk paa Arbejdslønnen* — det forbyder Socialdemokratiets Stilling som Arbejderparti — men Socialdemokratiet kan paa den anden Side heller ikke ønske en Toldreform, der tager Sigte paa at *dæmme op* mod den naturlige kapitalistiske Udvikling, som er fælles for alle civiliserede Nationer og den nødvendige Forudsætning for Overgangen til socialistiske Samfundsforhold, og kunstigt at opretholde en lavere staaende Produktionsmaade overfor en højere staaende — det forbyder Socialdemokratiets Stilling som et socialistisk Parti.

Naar der fra en vis Lejr af Frihandelsmænds Side tales om »det lille havomflydte Bondeland,« hvor vi alle skal føre en beskeden Husmandstilværelse, dyrke vore Roer og lave vort Smør, og tilfredsstille vore industrielle Fornødenheder ved at købe til billig Pris fra Udlandet, da er det et Ideal, som ingenlunde falder sammen med Arbejdernes; det vilde tværtimod være et *Tilbageskridt* i Kultur. Men jeg tror iøvrigt, det skal vise sig, at en Udvikling i Retning af Frihandel nødvendigvis vil faa en *helt modsat* Virkning, at den netop vil føre til en *voksende* Industri af ganske anderledes sund og livskraftig Natur, end den nuværende Industri gennemgaaende er i Besiddelse af. Jeg tror overhovedet, at disse to Hensyn, Hensynet til den sunde industrielle Udvikling i det lange Løb og til Arbejdernes Interesser i Øjeblikket, stemmer *saare vel overens,* og at de saare let lader sig forene. Og jeg tror, at den praktiske Politik, som maa føres for at bringe disse Interesser til Gyldighed, er rigtigt udtrykt i den *Resolution,* som blev vedtaget af den socialdemokratiske Kongres i 1901, hvor det hedder:

«Socialdemokratiet er principielt Modstander af alle indirekte Skatter og kræver deres Ombytning med direkte Skat, paalignet efter stigende Skala, (Formue-, Indkomst- og Arveskat). Socialdemokratiet modsætter sig derfor enhver ny indirekte Skat, enten den er af finansiel eller protektionistisk Art. De bestaaende Toldskatter ophæves hurtigst muligt; for Beskyttelsestoldens Vedkommende dog saaledes, at denne efterhaanden nedsættes under Hensyntagen til hver enkelt Industris særlige Forhold.«

For en Del af Tolden er nu dette Synspunkt yderst let at anlægge, og her maa Arbejdernes Stilling paa Forhaand være givet. Det er, hvor det drejer sig om *Finanstolden,* denne Beskatningsform, der, igennem hele sin Maade at virke paa, er et af de mest raffinerede Midler til at vælte de offentlige Byrder over paa den fattige Del af Befolkningen. I Forhold til Indtægterne bliver jo nemlig Forbruget af de forskellige Varer forholdsvis langt større i den fattige Familie end i den rige. En Kapitalistfamilie med 100,000 Kr. om Aaret bruger nok mere Kaffe, The, Petroleum, Kul o. s. v. end en Arbejderfamilie med 1000 Kr. om Aaret, men ikke hundrede Gange saa meget; den kommer altsaa til at svare en forholdsvis langt mindre Brøkdel af sin Indtægt i Skat til Staten. Og denne Virkning skærpes yderligere derved, at Tolden paalignes efter Vægt, ikke efter Værdi; af grove, tunge Stoffer betales lige saa høj en Told pr. Pund som af fine, lette Stoffer. I den Henseende indeholder det nye Forslag flere *Fremskridt,* — Afskaffelsen af Tolden paa Kul og Petroleum, og Nedsættelsen af Tolden paa Kaffe er de vigtigste — men samtidig indeholder det *uhyggelige Punkter.* Paa Kaffe er der stadig bevaret en ret høj Told, paa The kommer der en lille Forhøjelse, paa Tobak en meget stor, ligeledes paa Kakao, og rundt omkring træffer man lignende Ting.

En Tanke, som aabenbart har været stærkt fremme under Udarbejdelsen af de Afsnit af Toldlovforslaget, som drejer sig om Finanstolden, er Tanken om *Luksusbeskatning.* Den Tanke maa Arbejderne være paa Vagt imod. Selv

om det rent umiddelbart kunde *synes* tiltalende at lægge en betydelig Skat paa nogle af de Forbrugsgenstande, som er saa uoverkommeligt dyre, at den brede Befolkning alligevel ikke kan anskaffe den — Havannacigarer og Champagne, for at nævne to af de mest udprægede Eksempler — for derved at bringe de Velstillede til at betale et klækkeligt Bidrag til de offentlige Behov, saa naar man dette Maal fuldt saa sikkert ved en direkte Skat med stærkt stigende Skala. Tilmed er Luksus et *foranderligt Begreb.* Med den stadige Udvikling af Produktions- og Transporttekniken og det dermed følgende nedadgaaende Prisniveau, er der flere og flere Varer, som efterhaanden daler ned i Arbejderklassens Forbrug, og forvandles fra at være Luksusgenstande til at blive dagligdags Forbrugsgenstande. En hel Række af de Ting, som nu i Almindelighed anses for Luksus i Arbejderkredse, tør man haabe og vente vil være ophørt at være Luksus om 10 eller 15 Aar. Det er en Kulturbevægelse og en Bevægelse, som Arbejderne er interesserede i af yderste Evne at fremme. Men netop en Toldbeskatning paa den Slags Genstande bidrager til at forsinke og forhindre denne Udvikling, til *kunstig* at afskære den brede Befolkning fra en Række Nydelsesmidler, som gør Livet en Smule kønnere og behageligere.

Der kan altsaa, om hele Toldspørgsmaalet som et *Beskatningsspørgsmaal,* fra Arbejdernes Side fornuftigvis *ikke være* Anledning til nogen *Tvivl.* Og det vilde ved denne Lejlighed være overflødigt at komme ind paa nogen dybere Drøftelse af Sagen. Den eneste Fremgangsmaade, der svarer til Arbejdernes Interesser baade i det lange Løb og i Øjeblikket, er *den fuldstændige Afskaffelse af hele denne Beskatning,* idet Staten saa søger Dækning for sit Tab ved direkte Skatter med stigende Skala, Skatter, som kan ramme de Fattige let og lempeligt, men lægge Byrderne over paa de Skuldre, som har *Evne* til at bære dem. Først naar man kommer til Spørgsmaalet om Beskyttelsestolden, begynder der at melde sig Tvivl.

Beskyttelsestolden er jo i Følge hele sit Væsen grundforskellig fra Finanstolden, selv om de to Arter i Praksis ikke altid kan skilles skarpt ud fra hinanden. Dens Hovedformaal er *ikke* at bringe Penge i Statskassen. Det er ikke en Skat, hvorved det offentlige søger at skaffe sig Midler til at dække sine Behov — det er det kun i anden Række, kun som Biformaal — det er derimod en *Præmie,* som Staten tvinger Forbrugerne til at betale til de danske Kapitalister. Naar Tolden paa 1 Pund ufarvet Uldgarn hidtil har været $8^1/_3$ Øre og nu foreslaas nedsat til 8 Øre, betyder det, at naar der indføres udenlandsk ufarvet Uldgarn til Danmark, og det udbydes til Forbrug, er det belastet med denne *Ekstrapris,* men naar de danske Uldspinderier tilbyder deres Varer, kan de sætte Prisen 7—8 Øre *op over* de normale Produktionsomkostninger paa Verdensmarkedet og alligevel sælge billigere end de fremmede Producenter og derved bevare det danske Marked for sig selv. Det bliver altsaa i Virkeligheden en Overpris, som Køberne maa erlægge, ikke til Statskassen, men til de private Producenters Kasse. De ser, hvor *vidt forskellige* disse to Slags Told er. Naar Finanstolden opfylder sit Formaal fuldt ud, gør den det ved at bringe det *mest* mulige ind i Statskassen, medens Beskyttelsestolden opfylder sit Formaal fuldt ud, naar den bringer det *mindst* mulige ind i Statskassen, idet den hjemlige Produktion har erhvervet sig fuldt Eneherredømme over Hjemmemarkedet. Naar vi i Statsregnskabet finder, at *Kaffetolden* udgør ialt 3 Mill. Kroner om Aaret, er dette hele *den samlede* Overpris, som de danske Forbrugere har betalt for deres Kaffe. Naar vi derimod finder, at Manufakturtolden udgør ca. $7^1/_3$ Mill. Kroner, saa er dette Beløb, der er gaaet ind Statskassen, kun *en Del* af den Overpris, som Befolkningen har betalt paa sine Beklædningsgenstande; en anden Del, og sikkert en langt større, er bleven beslaglagt af de private Kapitalister i Manufakturbranchen.

Beskyttelsestoldprincippet er i Virkeligheden ganske det samme som det, man kendte for 100 eller 150 Aar siden, da Staten udbetalte Præmier, aarlige *Understøttelser* af Statskassen *til Fabrikanter.* Det er bare *Formen,* under hvil-

ket det sker, som er forskellig. Dengang betalte Befolkningen disse Præmier i Form af Skatter til Statskassen, og derfra blev de betalt videre til Fabrikanterne; nu betaler man Overprisen til Købmændene, som saa udreder den videre til Fabrikanterne.

De vil let se, hvor urimelig og fornuftstridig hele denne Fremgangsmaade i og for sig er. Medens hele den moderne Udvikling netop tager Sigte paa at *fremme Omsætningen* af Varer og gøre deres Transport fra et Land til et andet let og bekvem, søger Staten derimod at *spærre af* for dem, at lægge Hindringer i Vejen for deres fri Passage. Medens hele Udviklingen tager Sigte paa at gøre alle Genstande *billige*, saa de kan vinde Indgang i de videst mulige Kredse af Befolkningen, søger Staten at holde deres Pris oppe, at gøre dem *dyrere*, og vel at mærke ikke til Fordel for sig selv, ikke for at tilfredsstille offentlige Behov, men for at give *enkelte Privatmænd* en Ekstraprofit. Samtidig med, at der hvert Aar gives flere og flere Millioner ud til forøgede og forbedrede *Samfærdselsmidler*, til Dampskibe, Jærnbaner o. s. v., ligger hver enkelt Toldpaalæg som en Sten paa Skinnerne og søger at hindre og vanskeliggøre den fulde Udnyttelse af Samfærdselsmidlerne. Man kan, naar man ser rent umiddelbart paa Forholdene, vanskeligt tænke sig noget mere *kulturfjendsk* System end dette, og samtidig kan man vanskeligt tænke sig et System, der i højere Grad bidrager til at forhøje *Skrankerne mellem Nationerne*, at skabe et spændt Forhold mellem de enkelte Stater og afgive Stof til hele den internationale *Militærgalskab*. Frihandel er i og for sig det ønskeligste; det er den naturlige og normale Tilstand, det kan der ikke være Tvivl om. Derom er iøvrigt ogsaa saa godt som *alle Beskyttelsesmænd* enige. Ogsaa de hævder, at det var bedst og heldigst, om man kunde gaa til Frihandel, at Beskyttelsestold ikke i sig selv er noget Gode, men noget, som man under de givne ydre Forhold er nødt til at bøje sig for og af praktiske Hensyn maa finde sig i, et nødvendigt Onde.

Den Begrundelse, hvormed Beskyttelsestoldens Nødvendighed forsvares overfor Frihandelen, kan udtrykkes i faa Ord: Protektionisterne siger, at en virkelig Frihandel, en sand Frikonkurrence, kun kan finde Sted mellem Stater, der staar paa lige Fod med hinanden; er lige godt i Stand til at udnytte deres Rigdomskilder; men at det virkelige Forhold jo er det, at mange Samfund slet *ikke er konkurrencedygtige* overfor de enkelte særlig fremskredne Stater, som i Forvejen har arbejdet deres Produktion i Vejret. Lavtstaaende Lande, som ikke er naaet saa vidt i industriel Udvikling, kan slet ikke konkurrere med Lande som England, Amerika og Tyskland. Deres naturlige Produktionsbetingelser kan maaske i og for sig være lige saa gode, men de savner en hel Række *sociale Produktionsbetingelser:* et Net af indre Samfærdselsmidler, en tilstrækkelig Opsamling af Kapital, en fast Organisation af Handel og Kredit, en skolet og uddannet Arbejderbefolkning o. s. v. Saalænge de enkelte fremskredne Samfund frit faar Lov til at sende hele deres Produktion af billige Varer ind over et saadant tilbagestaaende Land, saa bliver det vanskeligt eller umuligt at oparbejde disse sociale Betingelser og udvikle Konkurrencedygtighed; saa bliver det vanskeligt eller umuligt for et saadant Land, som endnu ikke er vundet med, at indvinde det Forspring, som de andre har. Hvis derimod Beskyttelsestolden rejser visse Skranker for den udenlandske Konkurrence, og sikrer sig den hjemlige Produktion en vis Ekstraprofit, vil disse sociale Betingelser hurtig blive kaldt til Live, og Produktionen i vedkommende Land vil, efter nogen Tids Forløb, være fuldt konkurrencedygtig og staa paa Højde med Produktionen i de store Industrilande. Naar dette Fremtidsmaal er naaet, vil man tage Kampen op, men saa længe det ikke er naaet, maa man indtil videre — hævder Protektionisterne — bringe det Offer at betale sine Varer en Smule dyrere. Det er en *foreløbig* Foranstaltning, som efter en vis Tids Forløb vil være overflødig.

Dette er i Virkeligheden den *eneste* rationelle Begrundelse af Beskyttelsen.

Første Gang denne Tanke om en Opdragelsestold, som kunde hjælpe Industrien ud over dens Børnesygdomme, blev klart og bevidst udtalt, var for ca. 60 Aar siden. Det var paa en Tid da England stod som »Verdens Værksted,« som det med Stolthed kaldte sig, med en Industri saa overlegen, at det syntes umuligt for Europas Fastland nogensinde at kunne arbejde sig op paa lige Fod med den, medens samtidig Fastlandsstaterne stod overfor den politiske Nødvendighed at maatte og skulle oparbejde en kapitalistisk Industri. Under saadanne Forhold maatte denne Tanke naturligt opstaa, og under hele *denne Situation* var det i og for sig en rationel Tanke, som meget talte til Fordel for.

Men hvis De nu ser paa det Toldbeskyttelsessystem, som foreligger baade i Toldloven af 1863 og i det nye Forslag, vil De se, at det, vi staar overfor, er noget *ganske andet* og noget, som i Virkeligheden er blottet for enhver sund og fornuftig Tanke. I Stedet for at Beskyttelsen skulde være indskrænket til nogle enkelte særlig vigtige, særlig centrale Fag, som det gjaldt om hurtig at kalde tillive, fordi det, naar disse Fag rejste sig, ogsaa vilde fremkalde Liv rundt omkring paa andre Felter, er den moderne Beskyttelse bredt ud over alle mulige Industrier, som overhovedet kan være Genstand for international Konkurrence. Enkelte Industrier kan jo af naturlige Grunde ikke være det — Bygningsindustrien, Barberfaget o. s. v. — men i saa godt som alle de andre, med ganske enkelte Undtagelser, ser vi Beskyttelsessystemet i Virksomhed, i store og smaa Industrier, i betydningsfulde og betydningsløse ganske i Flæng. I Stedet for, at alle Bestræbelser burde gaa ud paa at gøre Betingelserne for den industrielle Produktion saa gode og gunstige som muligt, for at den hurtigere kunde arbejde sig i Vejret, ser man den rundt omkring bebyrdet med Afgifter, med Told og Skatter, som *fordyrer* den hjemlige Produktion. Industrierne slæber omkring med Told paa deres Raa- og Hjælpestoffer og paa deres Redskaber og Maskiner.

En Del af de mest urimelige af disse Toldbyrder, der kun virker som en Klods om Benet paa Industrien, er vel foreslaaet afskaffet ved det nye Forslag — her er navnlig *Kultoldens* Ophævelse af stor og almindelig Betydning, og ogsaa paa andre Punkter, f. Eks. paa *raat forarbejdet Jern,* finder man foreslaaet Afskaffelse og paa andre Punkter igen betydelig Nedsættelse — men i det hele og store er dette System opretholdt, og paa enkelte Punkter er der sket Tilbageskridt. De ser let, at hele dette System i Virkeligheden er i Strid med enhver *fornuftig* Beskyttelsespolitik. For overhovedet at kunne virke som Beskyttelse, maa disse Toldpaalæg tilpasses det ene efter det andet i *Trappetrin,* saaledes at det ene er en lille Smule højere end det andet og saa frmdl. Naar Raastoffet er toldfrit eller svarer en lille Told, maa Halvfabrikatet have en større Told, det videre forarbejdede Produkt en endnu større Told o. s. v. Naar f. Eks. Indførsel af raa Bomuld hidtil har været fri — som den ogsaa vedbliver at være efter det nye Forslag — har ufarvet Bomuldsgarn maattet svare 3 Skilling pr. Pund, for at Spinderierne kunde tjene en Ekstraprofit; farvet Bomuldsgarn har maattetsvare 8 Skilling, for at Farverierne kunde tjene en Ekstraprofit paa 5 Skilling, ensfarvet Bomuldstøj 20 Skilling, for at Væverierne kunde tjene en Ekstraprofit paa 12 Skilling, færdigsyede Bomuldsklæder 30 à 40 Skilling, for at ogsaa Skrædderierne kunde tjene.

De ser, at det er et indviklet og kunstigt System; det minder om *kinesiske Æsker,* den ene inden i den anden og nøje tilpassede efter hinanden; stadigvæk maa der tages Hensyn, ikke blot til Raastoffer og Hovedstoffer, men ogsaa til forskellige Hjælpe- og Bistoffer, som indgaar i Produktionen. De ser ogsaa let, at hele dette kunstige Regnestykke er udsat for stadigvæk at komme i Uorden. Enhver Forandring i Produktions- og Transporttekniken, som bringer Prisen enten paa Raa- og Hjælpestoffer eller paa det færdige Produkt til at stige eller falde, bringer Forskydning og Forstyrrelse tilveje, saaledes at dette Trappetrinsystem, der er indrettet saaledes, at hvert enkelt Producent faar lidt,

og den ene omtrent ligesaa meget som den anden, ramler sammen som et Korthus.

Under hele den Udvikling, som vi nu har haft Lejlighed til at studere gennem de 43 Aar, Toldloven har bestaaet, er der nogle faa Industrier, som fra Begyndelsen af maaske kun havde en nogenlunde beskeden Beskyttelse, der efterhaanden ved *Forandringer i Produktionsmaaden* svinger sig op til en enorm Beskyttelse. Et betegnende Eksempel er *Tolden paa Papir.* Jeg nævner f. Eks. Tolden paa Avispapir. Den har hidtil været $2^1/_2$ Skilling, $5^5/_{24}$ Øre, pr. Pund. I 1863, da Toldloven blev til, regnede man, at dette udgjorde ca. 15 pCt. af Avispapirets Værdi. Saaledes holdt Forholdet sig endnu en Snes Aar til omkring 1880. Det var altsaa indtil da en nogenlunde beskeden Beskyttelse. Imidlertid foregik der store Forandringer i Papirindustrien, navnlig ved Overgangen til nye, langt billigere Raastoffer, især ved Anvendelse af Træmasse i Stedet for Linnedklude-Raastoffet sank voldsomt i Pris, og som Følge deraf ogsaa det færdige Produkt, men Tolden vedblev at være uforandret, og den kom altsaa til at udgøre forholdsvis bestandig mere. Medens man endnu i Begyndelsen af 80erne havde regnet, at Tolden udgjorde ca. 15 pCt., regnede man ved Midten af 90erne, at den var stegen til den svimlende Højde af ca. 50 pCt. Nu foreslaas i Regeringsforslaget denne Told nedsat fra noget over 5 Øre pr. Pund til 2 Øre. De vil se, at denne Nedsættelse til omtrent $^1/_3$, i Virkeligheden tager overmaade varsomt paa de danske Papirfabrikker. Den Beskyttelse, der bevares paa Avispapir, vil, skønt den nedsættes til langt under Halvdelen, alligevel være forholdsvis større, end den var for 30 Aar siden.

Paa den Maade har ganske enkelte Industrier arbejdet sig op til en *svimlende,* ganske meningsløs og uforholdsmæssig Beskyttelse. Omvendt er det gaaet andre Industrier. Her er ogsaa i Kraft af Produktionsvilkaarenes Forskydning indtruffet Forandringer i Priserne, men de har ført til, at den Beskyttelse, som det oprindelig var Tanken at give, er bleven *beskaaret,* er svundet ind til at blive langt mindre end oprindelig tilsigtet. I visse Tilfælde er den bleven til slet ingen Ting, ja i flere Tilfælde har den endogsaa forvandlet sig til en *negativ* Beskyttelse, idet *Raastofferne* tilsammen svarer højere Told end det færdige Produkt, saaledes at Produktionen ikke blot ikke er beskyttet men endogsaa belastet, og at en Industri af den Art vilde staa sig ved at gaa over til den rene Frihandel. Fra 1896 foreligger der en hel Række Indberetninger til den Toldkommission, som dengang sad, og der oplyses her adskillige Tilfælde af den Art, hvor en Industri, skønt den tilsyneladende nyder en lille Beskyttelse, dog er næsten umuliggjort ved den Told, som hviler paa dens Raastoffer, Halvfabrikater og Hjælpestoffer. Jeg skal som Eksempel nævne, at et Dusin almindelige *Herreflipper* er beskyttede med ca. 17 Øre. Der er altsaa en *tilsyneladende* Beskyttelse; men det Lærred, Dowlas eller Shirting, som medgaar dertil, er beskattet med en Told af $20^1/_2$ Øre, det svarer altsaa $3^1/_2$ Øre mere, end Beskyttelsen paa det færdige Produkt udgør. En saadan Told stiller altsaa i Virkeligheden de indenlandske Fabrikanter ugunstigere paa det danske Marked, end de vilde være, hvis der slet ingen Told eksisterede. Beskyttelsen har her forvandlet sig til en ren Karikatur. Jeg kan nævne et andet Eksempel, ogsaa fra Indberetningerne fra 1896. *Elektriske Ledninger* er beskyttede med 3 Skilling, $6^1/_4$ Øre, pr. Pund, medens alle de Raastoffer, som benyttes dertil, svarer en Told, der er enten ligesaa stor eller større. Altsaa ogsaa her staar vi overfor en Karikatur af en Toldbeskyttelse. Tilsyneladende er Produktionen beskyttet, i Virkeligheden er den beskattet. Efter det nye Regeringsforslag bliver Tolden paa Raastoffer til elektriske Ledninger: Kobbertraad, Gummi og Voks, afskaffet; paa Bomuldsgarn bliver den nedsat, og kun paa et Punkt, Silketraad, bliver den noget forhøjet, men samtidig bliver Tolden paa færdige Ledninger nedsat fra $6^1/_4$ til 2 Øre pr. Pund. Man vil let se, at denne Nedsættelse i Virkeligheden betyder en overmaade stor Gevinst for Produktionen. Den betyder, at hvor Produktionen før havde en negativ Be-

skyttelse, faar den nu en lille positiv Beskyttelse, altsaa en ren Gevinst for den vedkommende Industri. Medens der før var Overvægt i Beskatningen, blive der nu Overvægt i Beskyttelse.

De ser, hvordan de bestaaende Toldforhold saa langt fra at virke fremmende paa Industriens almindelige Udvikling — det er den, jeg her har for Øje; i de enkelte Fag kan der selvfølgelig være Undtagelser — netop i al Almindelighed virker som en Klods om Benet paa den. Naar Protektionisterne taler i den danske Industris og det danske Haandværks Navn, er det *ganske uberettiget.* I Virkeligheden er det kun en lille Kreds af Industrien, hvis Interesser de repræsenterer. For en Mængde Fags Vedkommende vil man finde, at de netop *lider* under Beskyttelsen. Man kan her tænke paa en Række, navnlig *Haandværksfag,* som maa betale deres Raastoffer i dyre Domme, medens de selv ingen Beskyttelse har eller dog kun en forsvindende lille. Det gælder f. Eks. et Fag som Malerfaget, som har en ret høj Told paa sine Farver, eller — for at tage en anden Gren af Industrien — et Fag som Bog- og Avistrykkerier, som maa betale først og fremmest en vældig Aagertold paa Papir, dernæst Told paa Skriftstøberarbejde, paa Sværte og Maskiner, kort sagt paa alt hvad det benytter i sin Virksomhed; man ser derfor ogsaa, at hidtil er en Del danske Tryksager blevne producerede paa den anden Side af Sundet, hvorfra de har kunnet importeres toldfrit. Og tænk saa paa, hvordan alle Smaahandværkere og Arbejdere i deres daglige Forbrug maa skatte til de store beskyttede Industrier!

Men ogsaa i en anden Forstand virker hele det bestaaende Beskyttelsessystem irrationelt, reaktionært og skadeligt for den almindelige industrielle Udvikling. Da man for ca. 60 Aar siden, i 1840erne, gik her paa Fastlandet og frygtede for en Oversvømmelse af fremmede Varer, og derfor udtænkte sig en *Opdragelsestold* som foreløbigt Middel til at komme bort derfra, var de fremmede Produkter, man nærmest tænkte paa, færdige Industrivarer, Genstande, der var beregnede til umiddelbart at gaa ind i Forbruget: Bomuldstøj fra Lancashire, Kamgarn fra Yorkshire, Knive fra Sheffield o. s. v. Nu om Stunder har Verdensindustriens Tyngdepunkt flyttet sig, i Kraft af Forandringerne i Produktions- og særlig Transporttekniken. Den Overskudsproduktion, som de store Industrilande nu ligger og stønner under og stræber efter at faa kastet ind paa fremmede Markeder, er gennemgaaende af en helt anden Beskaffenhed. Det er Dampmaskiner, Drejebænke, Fræsemaskiner, Jernbaneskinner, Lokomotiver o. s. v., og i ganske fremragende Grad raat bearbejdede Metaller og andre Raastoffer for den industrielle Produktion. Men det er jo netop Genstande, som man i den almindelige industrielle Udviklings Interesse maatte være *glad ved at blive oversvømmet med.* Jo mere vi faar ind af den Slags, des større Betingelser har vor Industri for at leve op og udvikle sig.

Og som Toldbeskyttelsen i dens nuværende Skikkelse i det store og hele virker som et *Tryk* paa det samlede og industrielle Niveau, saaledes gør det samme sig gældende i de enkelte Industrier. Den Drivkraft til tekniske Fremskridt, som *Konkurrencen* er i det moderne Samfund, er, i alt Fald for en stor Del, taget bort her, hvor Konkurrence ude fra de store fremskredne Industrilande er afskaaret; lavt staaende, *gammeldags Arbejdsmaader* med forældede Maskiner og daarlig Produktionsteknik kan opretholdes og bevares i Læ af Beskyttelsen. Toldbeskyttelsen, ikke som den oprindelig blev formuleret som en foreløbig Opdragelsestold, men i dens nuværende Skikkelse som en blivende kinesisk Mur, kommer til at virke som en *Sovepude* hvorpaa Initiativet blideligt kan slumre ind. Foretagsomheden og Energien gaar ikke saa meget ud paa at skabe en stærk, konkurrencedygtig Industri, der kunde tage Kampen op paa Verdensmarkedet, som paa at finde en eller anden lille Sats i Toldloven, der ikke er tilstrækkelig udnyttet, og hvor der er en Mulighed for at skabe sig en Særprofit paa de hjemlige Forbrugeres Bekostning. Det er betegnende, at en af de faa Industrier, som netop i de senere Aar har arbej-

det sig op til at kunne begynde at deltage i Konkurrencen paa Verdensmarkedet, og som virkelig synes at have en Fremtid for sig, *Cementindustrien,* er ganske ubeskyttet.

Naar der fra protektionistisk Side henvises til den voksende Beskyttelse *i andre Lande,* særlig i Tyskland, — forøvrigt ogsaa i Sverrig — saa kan Forholdene i Danmark slet ikke sammenlignes med Forholdene i Tyskland. Toldforholdene er i Danmark af en anden Beskaffenhed end i Tyskland. I Modsætning til den danske Toldlovgivning, som indeholder en ren og skær *Industribeskyttelse,* og kun har ganske enkelte Landbrugssatser, som f. Eks. Ost, Humle, Cikorie, Frugt o. lign., der ikke spiller nogen større Rolle, er den tyske Toldlovgivning en Blanding af *Agrartold* og Industritold. Det er Agrarerne, som bestandig har været den drivende Kraft i Forhøjelserne, det er Junkerne, som har krævet højere og højere Priser paa deres Korn, og saa har Fabrikanterne, der med nogen Grund frygtede for de høje Kornpriser som Spire til højere Arbejdsløn, søgt at tage sig betalt ved at forlange Toldbeskyttelse ogsaa for de industrielle Produkter. Herhjemme er der forhaabentlig i en uoverskuelig Fremtid ikke nogen Fare for en Udvikling i Retning af Korntold. Men man maa stadig erindre den nøje Forbindelse, der i de moderne Samfund er imellem den agrariske og den industrielle Protektionisme; bevarer eller udvider man Industritolden, vil Tolden paa Landbrugsprodukter blive den naturlige Konsekvens. Tendenser i den Retning er allerede ofte kommet til Orde, og netop fra den samme Side, hvor Industritolden har den sikreste Støtte.

Naar man iøvrigt henviser til, at den tyske Industri har haft saa stærk Fremgang under Beskyttelsen, saa er ogsaa den Henvisning af temmelig *tvivlsom* Beskaffenhed. Den tyske Industris afgørende og absolute Gennembrud fandt Sted i Begyndelsen af 70erne, og det var netop en Periode, da man gik stærkt i Retning af Frihandel. Det var en Tid, da *Handelstraktaterne* havde nedsat den ene Toldsats efter den anden. Det var først i 1879, efter at Industrien forlængst havde lagt Grunden til sin Konkurrencedygtighed, at Beskyttelsesperioden indtraadte.

Jeg kan da ikke se rettere, end i det hele og store virker Beskyttelsen *reaktionært i økonomisk Forstand,* idet den bidrager stærkt til at standse den naturlige, normale industrielle Udvikling, og opretholde lavt staaende Produktionsmaader i Konkurrencen med højere staaende. Jeg bestrider ikke, at den paa enkelte Punkter kan virke i modsat Retning til at fremelske en Fabriksindustri, som ellers maaske kunde have større Vanskelighed ved at udvikle sig, men det vil sikkert vise sig, at dette ikke er Reglen men snarere Undtagelsen. At Beskyttelsen ogsaa i politisk Henseende har et yderst reaktionært Præg, skal jeg kun lige i Forbigaaende nævne. Det var Bismarck, som var Fødselshjælper for den moderne Beskyttelse, og overalt, ogsaa her i Danmark, er det hos de yderste *konservative* Partier — og netop Partier, som i det hele taget staar mest fjendsk overfor Arbejdernes Krav — at Beskyttelsen har sine varmeste Tilhængere.

I Virkeligheden er der kun én Grund, som med nogen Ret kan anføres for at bevare Toldbeskyttelsen, i alt Fald delvis, og det er, at vi nu en Gang har en Toldbeskyttelse, og at der vilde gaa *for meget i Stykker,* naar vi rørte ved den. Som formildende Omstændighed anføres det fra Toldbeskytternes Side, at Tolden ikke fordyrer Priserne synderlig, Beskyttelsen udnyttes kun delvis, Konkurrencen er saa skarp, at Prisen for Forbrugerne synker omtrent ned til den Grænse, som den vilde naa, hvis Udlandets Konkurrence havde frit Spil, og selv om en Vare sælges over den Pris, bliver den dog billigere, end hvis Toldbeskyttelsen blev udnyttet til sidste Hvid. Det er en Paastand, der meget ofte fremføres, men det er en forunderlig *Modsigelse,* naar man den ene Dag kan se den offentlige fremsat, og Dagen efter kan se fremsat af den samme Mand og om de samme Fag den Paastand, at hvis Beskyttelsen blot nedsættes med 10, 20, 25 pCt., vil Fagets Eksistens være truet, Fabrikan-

ternes Tab blive saa stort, at de er nødte til at gribe til uhyggelige Midler overfor Arbejderne for overhovedet at holde det gaaende.

Man vil let se, at der er en skarp Modsigelse mellem disse to Paastande. Det er ikke let for udenforstaaende at afgøre, hvor megen Sandhed der i hvert enkelt Tilfælde er i dem, men det er sikkert nok, at *hvis* den ene er *sand*, er den anden *usand*. Hvis det er sandt, at Fabrikanterne i Forvejen ingen eller liden Gavn har af Beskyttelsen, fordi den indenlandske Konkurrence er saa skarp, at den presser Priserne ned, vil de jo aldeles ikke mærke nogen Skade af en Nedgang i Beskyttelsen; den eksisterer saa i Forvejen kun for dem paa Papiret. Og hvis de omvendt vil lide Tab ved en forholdsvis ringe Nedgang i Beskyttelsen, er det kun, fordi de i Forvejen har udnyttet Beskyttelsen til sidste Draabe, har tilegnet sig hele den Ekstra-Profit, som det er muligt at tilegne sig derigennem. I en Række af de aller stærkest beskyttede Fag er nu det virkelige Forhold saaledes, at Toldbeskyttelsen ganske vist er udnyttet i overordentlig høj Grad, næsten helt, saaledes at Varen fordyres op imod hele Toldens Beløb — saaledes at f. Eks. de 4 Øre, som Tolden paa en Pakke Tændstikker udgør, bliver omtrent lagt over paa Forbrugerne — men at, paa den anden Side, Driften godt kan taale en meget betydelig Nedsættelse, en langt betydeligere Nedsættelse end den, som er foreslaaet af Regeringen, uden at det vil betyde nogen alvorlig Trusel for den paagældende Industri, uden at det vil betyde andet end et Skaar i Aktionærernes Dividende og i Direktørens og Bestyrelsens Tantieme. Jeg tænker paa Fag som *Papirindustrien, Tændstikindustrien, Cikorieindustrien,* hvor al Konkurrence er saa godt som udelukket, idet i Virkeligheden hele Faget er smeltet sammen i *en Ring,* som har Eneherredømmet over Produktionen og enevældigt kan bestemme Prisen og sætte den helt op til den Grænse, Beskyttelsen afmærker.

Maa jeg blot i denne Sammenhæng nævne en Paastand, som tit høres fremsat til Fordel for Beskyttelsen. Det er, at Toldens Afskaffelse eller Nedsættelse slet ikke vil naa til *Forbrugerne.* Det siges, at den vil opsluges af Mellemhandlere undervejs i Form af højere Avance, og altsaa vil Prisen for Køberen blive den samme, det er blot de Handlende, som vil nyde Fordelen deraf. Denne Tanke, er ganske uholdbar. Konkurrencen skal nok vide at gøre sig gældende og bevirke, at Prisnedsættelsen naar ned til Forbrugerne. Der kan selvfølgelig være Tilfælde, hvor man efter Toldnedsættelsen vil blive staaende ved de samme Detailpriser, saaledes at man f. Eks., hvor en Vare sælges til 10 Øre, og en Nedsættelse paa 1 Øre finder Sted, vil bibeholde de 10 Øre, det afrundede Tal; men paa den anden Side vil der være andre Varer, hvor en Toldnedsættelse vil føre til en Prisnedsættelse, som er stærkere end selve Toldnedsættelsen. Lad os tænke os, at en Vare, som i og for sig godt kunde sælges for 18 Øre, nu er skruet op til 20 Øre. Finder der saa en Nedsættelse Sted paa 1 eller $1^1/_2$ Øre, vil denne Vare let synke helt ned til et nedefter afrundet Tal, til 15 Øre. I det hele og store vil der komme en *Bølgebevægelse.* Nogle Varer vil det maaske ikke mærkes paa, andre vil Nedsættelsen mærkes stærkt paa. Gennemgaaende vil en Toldlettelse øve et Pres paa hele Prisniveauet, saaledes at meget nær hele Nedsættelsen kommer ud til Forbrugerne, maaske lidt mere, maaske lidt mindre.

Naar nu Forslag om en Formindskelse i Toldbeskyttelsen kommer frem, ser man et Syn, omtrent, som naar man stikker en Pind i en Myretue. Man ser fra alle Sider Folk myldre frem, som føler sig personligt angrebne og søger at værne om deres Interesser og kommer med Indlæg i Bladene, Indsendelser til Toldudvalget o. s. v. Paa alle mulige Maader søger de at fremstille Sagen saaledes, at i *alle andre Fag* kan det være, at Nedsættelsen kan taales, men i deres eget vil Nedsættelsen føre til den rene Elendighed. Det er ganske naturligt, ganske menneskeligt, og jeg tvivler ikke om, at de allerfleste af disse Folk taler i god Tro; men det er jo ikke derfor sikkert, at de

har Ret. De er jo ikke uvildige Vidner i Sagen, og man har al Grund til at være overmaade kritisk overfor disse Paastande.

Man maa stadig, naar man vil bedømme en Toldreform, have i Erindring, at det her ikke drejer sig om en Række enkelte, isolerede Punkter af Erhvervslivet, Punkter der staar hver for sig uden Berøring med hinanden; det er tværtimod, saa forskelligartet det end tilsyneladende kan være, et Hele, der strækker sig over *det samlede Erhvervsliv*, og hvor hvert enkelt Led griber organisk ind i andre Led, griber ind som Cellerne i en Organisme. For at forstaa, hvordan en Toldnedsættelse vil virke paa hvert enkelt Punkt, maa man ikke stirre sig blind netop paa dette enkelte Punkt; man maa se, hvordan det optræder som Led i det hele, man maa se det i Sammenhæng med hele den Reform, der foreligger.

Hvis det blot gjaldt om at nedsætte eller afskaffe Toldbeskatningen paa et enkelt Industriprodukt, saa vilde der selvfølgelig være Grund til Bekymring, for saa vidt ikke vedkommende Industri i Forvejen nød en særlig høj Beskyttelse; men samtidig med at Tolden bliver afskaffet eller nedsat for et saadant Industriprodukt, berøres ogsaa *en lang Række* af Raa- og Hjælpestoffer, Maskiner og andre Produktionsmidler, som bruges i vedkommende Industri. Ogsaa paa dem bliver Tolden nedsat, og alene det, at disse Byrder falder bort eller formindskes, vil i mange Tilfælde betyde, at Toldbeskyttelsen for vedkommende færdige Produkt vil kunne nedsættes betydelig, uden at Industrien bliver ugunstigere stillet end før. Altsaa, ved saadanne Nedsættelser baade paa Raa- og Hjælpestoffer og paa det færdige Produkt, vil, for saa vidt de svarer nøjagtigt til hinanden, Fabrikanten faa mindre ind end før i Brutto-Indtægt, men han vil give ligesaa meget mindre ud i Produktionsomkostninger. Regnskabet vil komme til at se forskelligt ud, men *det endelige Resultat* bliver det samme. Jeg nævnede før som Eksempel Produktionen af elektriske Ledninger, hvor Tolden er foreslaaet nedsat fra $6^1/_4$ til 2 Øre, men hvor denne Nedsættelse, som i Virkeligheden ser ret stor ud, til under en Trediedel, kommer til at betyde, at der paa den samme Produktion kan tjenes mere end før, idet Raastofferne bliver nedsat endnu langt stærkere. Selv om Forholdet i Almindelighed ikke er fuldt saa grelt som her, er det dog noget lignende, man træffer alle Vegne.

En meget stor Del af de foreslaaede Nedsættelser er i Virkeligheden, set fra Fabrikanternes Side, kun en *Nedsættelse af Navn*, kun en rent udvortes, formel Nedsættelse, som opvejes i højere eller mindre Grad ved den nedsatte Told paa Raa- og Hjælpestoffer. Saadan set fra Fabrikanternes Side, anderledes set fra Forbrugernes Side. Overfor dem vil Nedsættelsen gøre sig gældende i sit fulde Omfang. Jeg skal nævne et enkelt Eksempel. Tallene skriver sig fra en Indberetning til Toldkommissionen af 1896. Det drejer sig om Fabrikationen af et bestemt Kvantum rød- og blaatærnet Bomuldstøj, 5100 Alen à 35 Øre og til en Vægt af 810 Pund. Her har Toldbeskyttelsen hidtil været 405 Kr. for en saadan Masse Bomuldstøj; den foreslaas nu nedsat til 324 Kr. altsaa en Nedsættelse med 81 Kr. eller nøjagtigt 20 pCt. Det er dette, man ser rent umiddelbart, naar man fæster sin Opmærksomhed paa denne Nedsættelse alene: Tolden er nedsat med 81 Kr., nedsat med 20 pCt. For hver Krone, man tidligere havde i Beskyttelse, skulde man for Fremtiden have 80 Øre. Men naar man undersøger, hvorledes det forholder sig med Udgifterne til de Raastoffer, som gaar ind i Produktionen, saa bliver Billedet et ganske andet. Saa finder man, at til en saadan Produktion benyttes der 410 Pund ufarvet Bomuldstvist, lige saa meget tyrkiskrødt Tvist, 27 Pd. Indigo, 11 Pd. Svovlsyre og 13 Td. Kul. Hvis man tager disse forskellige Raastoffer frem, et for et, og undersøger, hvor meget de tidligere har svaret i Told, og hvor meget det er foreslaaet, at de i Fremtiden skal svare, beregner Nedsættelsen for hvert især og lægger Beløbene sammen, saa ser man, at medens der før maatte betales i Told for disse Raastoffer 103 Kr. 85 Øre, er det nu svundet ind til

68 Kr. 73 Øre, en Nedgang med 34 pCt. Naar man saa tager dette i Betragtning — og det maa man selvfølgelig gøre, man kan ikke nøjes med disse 20 pCt., som stadig stikkes ud af Fabrikanterne for at vise, hvor haardt Nedsættelsen rammer den — naar man altsaa gør Regnestykket op paa den eneste virkelig fornuftige Maade, saa ser Resultatet anderledes ud. Hvor man før fik en tilsyneladende Nedgang i Beskyttelsen af 20 pCt., ser man, at den virkelige Nedgang bliver kun lidt over 15 pCt., altsaa meget mindre.

Og hvor forholdsvis lidet der her kan tabes af Fabrikanterne, selv om end Beskyttelsen i Forvejen havde været udnyttet til sidste Øre, vil man bedst se deraf, at paa et Køb for 10 Kr. vil denne Nedgang kun udgøre et Tab paa 26 Øre. For Forbrugerne derimod, som ikke blot maa betale Toldbeskyttelsen til Væveren, men ogsaa Tolden paa Kul og Garn o. s. v., kommer denne Nedsættelse paa et Køb af for 10 Kr. til at udgøre ikke 26 Øre, med 45 Øre, altsaa næsten dobbelt saa meget, idet Køberen selvfølgelig ogsaa maa betale den Prisforhøjelse paa Raastofferne, som Tolden har fremkaldt. Man har det Indtryk, at disse 20 pCt. er ret meget, men naar man begynder at rokke lidt ved dette Tal, vil man se, at det er ikke nær saa slemt, det synker til godt 15 pCt. Og det virkelige Tab for Fabrikanten vil endda blive betydeligt mindre. Thi idet Regnskabet blev gjort op, saa har vi kun holdt os til de rene Raa- og Hjælpestoffer og Kul; men som bekendt kan man ikke væve Bomuldstøj alene af Bomuldsgarn og Kul, man skal ogsaa have Vævemaskiner og Dampmaskiner i meget betydeligt Omfang.

Og her er der ogsaa Nedsættelse, en Nedsættelse, som ikke kan maales nøjagtigt ud paa det enkelte Stykke Tøj, men som i Aarenes Løb kommer til at fordele sig paa alle disse Stykker. Denne Nedsættelse maa man ogsaa tage i Betragtning, en Nedsættelse, som for øvrigt er af stor Betydning for den samlede Industri, hvor Maskinerne kommer til at spille en stadig større Rolle. Nedsættelsen kunde for Resten her sikkert være betydeligt større, uden at det vilde komme til at skade den hjemlige Maskinproduktion. Det er jo nemlig saadan, at ogsaa Maskinproduktionen betaler *Maskintold.* Naar man ser Regnskaber over Anlægget af Maskinfabrikker, vil man finde adskillige Tusind Kroners Told, som Maskinfabrikanterne maa betale for Indførselen af Maskinerne. Men foruden Maskinerne er der ogsaa andre Elementer, som indgaar i Produktionen og hver for sig bidrager — maaske en lille Del men dog noget — til at tage Stødet af paa denne almindelige Nedsættelse: Fabriksinventar og Rekvisiter af forskellig Slags, Kontorinventar, Indpakningspapir og Æsker, Ting, som navnlig i *Tekstilindustrien* spiller en ikke lille Rolle. Man kan gaa helt ned til Blæk og andre Smaating, hvor i Aarenes Løb Nedsættelserne vil summe sig op og bidrage til at opveje en Del af den Nedsættelse af Beskyttelsen paa det færdige Produkt, som finder Sted. De ser, hvordan man ikke kan nøjes med at sige, at Beskyttelsen gaar ned med 20 pCt.; den vil allerede ved den første foreløbige Undersøgelse gaa ned til ca. 15 pCt., og hvis man kunde gaa længere, vilde man se den gaa ned til 13, 12 el. lign. Omtrent som i dette Tilfælde vil det sikkert gaa i de fleste Tilfælde, hvor der er Tale om Nedsættelse i Beskyttelsen.

Der er et andet Forhold, som vi ogsaa maa tænke paa i denne Forbindelse, og det er, hvilke *Følger* den synkende Pris vil have for *Forbruget.* Det er en Kendsgærning, at Nedsættelsen af Tolden vil følges af en Nedsættelse i Pris, og de dalende Priser vil selvfølgelig atter føre til voksende Afsætning. Det er en Bevægelse som tilstrækkelig tidt er konstateret, at naar en Varepris sænkes med 5 pCt. f. Eks., saa vil *Afsætningen* vokse med 10 eller 15 eller 20 pCt. Afsætningen vokser stærkere end Nedsættelsen i Pris. Det er en Bevægelse, Arbejderklassen allerede som Forbrugere har Grund til at være stærkt interesserede i, idet det vil betyde, at man i større Omfang faar *billigere* Tøj, Tændstikker osv. Men det er ogsaa en Bevægelse, Arbejderne som Producenter har al Grund til at glæde sig over. Nedgangen i Toldsatserne vil have en Ten-

dens til *forøget Efterspørgsel* og dermed ogsaa til forøget Afsætning, til at skabe en voksende Virksomhed i Produktionen, en stigende Profit for Kapitalisterne, men ogsaa ringere Arbejdsløshed og Udsigt til højere Løn for Arbejderne. Jeg tror nu i og for sig ikke, at dette Forhold, i alt Fald ved den foreslaaede Toldreform, vil faa nogen gennemgribende Betydning udenfor enkelte Fag, men det er dog et Moment, der vil bidrage til at modvirke de onde Følger af Nedsættelsen af Beskyttelsen, som Fabrikanterne profeterer.

Et tredje Forhold, som man maa have for Øje, naar man vil bedømme de Virkninger, en Nedsættelse i Beskyttelsen vil have, er den *forbedrede Produktionsteknik,* som nødvendigvis maa blive Følgen af en Bevægelse i Retning af Frihandel. Nød lærer nøgen Kvinde at spinde, og der er ingen Tvivl om, at en friere Toldlovgivnings skarpere Luft vil tvinge Produktionen op paa et højere Trin end det, den staar paa for Øjeblikket. De større Virksomheder i de fleste beskyttede Fag er sikkert alle nu naaede saa højt op i Produktionsteknik, at de er i Stand til at bære en ikke saa ringe Nedsættelse af Beskyttelsen, uden at det paa nogen Maade kan genere dem. Dette indrømmes iøvrigt ogsaa fra protektionistisk Side. Jeg kan henvise til en meget betegnende Artikel, der stod for nogle Dage siden i »Nationaltidende«, hvori det tydeligt udtaltes, at de store Bedrifter nok kunde klare sig, ogsaa med en Nedsættelse af Tolden som den, der var foreslaaet, men det var de mindre Forretninger, det vilde gaa ud over.

Det kan selvfølgelig heller ikke betvivles, at der er en Del Smaabedrifter, som arbejder med en lavtstaaende Teknik, som hidtil kun har kunnet holde sig oppe ved at udnytte Tolden til sidste Draabe, og som virkelig har Grund til føle sig truede ved en radikal Toldreform. Overfor dem kunde man ønske en *Karantænetid.* Man kunde gøre det — som det er foreslaaet paa et Par enkelte Satser i Forslaget, paa heluldne og halvuldne Tøjer — saaledes at man straks tog en Nedsættelse med saa og saa meget, og efter visse Aars Forløb en yderligere Nedsættelse med saa og saa meget. Det var et Princip, som det sikkert vilde være heldigt at gennemføre i større Udstrækning, i et større Antal Fag og i et større Antal Rater, saaledes at de mindre Producenter, der ikke er i Stand til at optage Konkurrencen, vilde faa Tid til at bjerge sig og afvikle deres Forhold, og saaledes at Arbejderne i vedkommende Virksomhed vilde faa Lejlighed til gradvis, uden alt for store Spring at søge over i andre, mere fordelagtige Forretninger. At opretholde denne Smaadrift i det lange Løb, at bevare en saadan uproduktiv eller lidet produktiv Produktionsmaade, er selvfølgelig noget, Arbejderne hverken kan eller bør være med til, fordi disse Smaadrifter alligevel er dødsdømte og rent naturligt bukker under i Konkurrencen før eller senere.

Det er netop i de stærkest toldbeskyttede Industrier, hvor der har fundet en Sammenslutning i Ringe Sted, at man finder de tydeligste Eksempler paa, hvordan man har foretaget en saadan *planmæssig Nedslagtning* af de smaa og mindst fordelagtige Bedrifter. Jeg skal henvise til *Cikorieindustrien.* Det er 5 Aar siden, at Cikoriefabrikkerne sluttede sig sammen i en Ring. Der var 11 Fabriker, der sluttede sig sammen, og af disse blev, om jeg ikke tager meget fejl, de 7 nedlagte, og kun de 4 største og bedst bestyrede blev ved at være i Drift. De ser, det er en Bevægelse, som alligevel gaar for sig, uden eller med Beskyttelsen. Disse mindre Bedrifters Tal skrumper efterhaanden ind, og jeg tror slet ikke, Arbejderne bør sørge derover. Man bør ikke søge kunstigt at holde den lavtstaaende Smaadrift i Live, hverken af Hensyn til den almindelige kapitalistiske Udvikling eller af Hensyn til Arbejdernes egne øjeblikkelige Interesser. Det er en Kendsgærning, at jo mere moderne den industrielle Virksomhed er, desto større Chance har Arbejderne for at tilkæmpe sig bedre Arbejdsvilkaar. Jeg overdriver ikke, naar jeg siger, at en meget stor Del af denne Smaadrift, der fører en kummerlig Tilværelse og æder Naadsens Brød af den danske Toldlovgivnings Haand, i Virkeligheden kun eksi-

sterer i Kraft af en Arbejderudbytning, som ikke forekommer i de store Industrier.

Naar der fra de beskyttede Fags Side hævdes, at de ikke vil være i Stand til at tage Kampen op med den fremmede Industri, saa ligger der deri en frygtelig *Falliterklæring*. Det vil jo kun sige, at deres Teknik er saa jammerlig, at de ikke formaar at tage Kampen op med de større industrielle Virksomheder i Udlandet. Jeg tror, at en Bevægelse, der mere end nu kaster Industrien ud i Kampen for Tilværelsen, vil faa den Virkning, at Industrien tvinger sit tekniske Standpunkt op til et højere Trin. Vi har forøvrigt i den danske *Landbrugsindustri* haft det tydeligste Eksempel paa, hvilke Resultater det er muligt at opnaa derved, at man er kastet ud i en saadan Kamp for Tilværelsen, kastet ud i Vandet, hvor man lærer at svømme.

Der er rigtignok et andet Punkt, som Protektionisterne stadig henviser til, som en Hindring for deres Konkurrencedygtighed. Det er *Arbejdslønnen*. Den høje Arbejdsløn i Danmark skulde gøre det umuligt for de danske Fabrikanter at tage Konkurrencen op med fremmede Industrier, hvor Arbejdslønnen er lavere. Nu tror jeg iøvrigt ikke, at netop de beskyttede Industrier er særligt kaldede til at tale med derom. Jeg tror ikke, at netop den Arbejdsløn, der betales i deres Fabrikker, er særlig egnet til at bevise Beskyttelsens Velsignelse for Arbejderne. Og naar man fra deres Side finder en saa rørende Omsorg for Arbejdernes Interesser, saa staar det i skarp Modsætning til *de Kampe*, der ofte nok er bleven førte indenfor disse Fag. Men en Gang imellem slipper forøvrigt Sandheden ud, den Sandhed, at den lavere Arbejdsløn ikke altid er et særlig godt Aktiv at arbejde med. Jeg vil blot erindre om en betegnende Udtalelse i Toldkommissionens Betænkning af 1896 vedrørende Snedkerfaget. Det fremhævedes dér, »at i Sverrig er Arbejdslønnen 30 pCt. mindre; men tillige er det oplyst, at den danske Arbejder udretter mere, er mere øvet og dygtig og navnlig med Hensyn til Maskineriets Betjening staar over den svenske.« Her er en aaben Tilstaaelse af, at den billige Arbejdskraft i Virkeligheden er den dyreste. — Iøvrigt er der en Ting, som er paafaldende ved alle disse Jeremiader over den højere danske Arbejdsløn, og det er, at Sammenligningerne saa godt som altid bliver hentede fra Tyskland og Sverrig, hvor Arbejdslønnen vel nok i Almindelighed er noget lavere end hos os, derimod næsten aldrig fra Amerika og England, hvor Arbejdslønnen dog vistnok gennemgaaende er ikke saa lidt højere. Og dog hører netop i Tekstil-Branchen England til de Lande, hvorfra den største Indførsel af fremmede Produkter finder Sted. Af det Uldgarn, som indføres til Danmark, er mindst 51 pCt. tilvirket i England. Af Bomuldsgarn mindst 57 pCt. og af simplere Bomuldstøjer mindst 52 pCt. produceret af den »dyre« engelske Arbejdskraft, og alligevel er England i Stand til at sende sine Produkter herind og delvis underbyde den danske Industri.

Nu er der imidlertid i den sidste Tid blandt Fabrikanterne opstaaet en saa besynderlig Interesse for Arbejdslønnen, en saa paafaldende rørende Omsorg for, at Toldloven ikke skal komme til at paaføre de danske Arbejdere Skade. Hvis der blot røres ved Beskyttelsen, hedder det, vil det blive nødvendigt for Fabrikanterne at *sætte Arbejdslønnen ned*. Det vil være en uundgaaelig Følge af Toldreformen, siger de; det er ganske vist meget mod deres Vilje. men der er ikke andet at gøre, og de vil derfor i Tide advare Arbejderne, forberede dem paa at træffe deres Foranstaltninger til at forebygge dette. Saadan omtrent er den Paavirkning, der fra kapitalistisk Side øves paa Arbejderne. Hensigten er tydelig. Kapitalisterne vil have Arbejderne til at rage Kastanjerne ud af Ilden for dem og redde for dem den Ekstraprofit, som de nyder gennem Toldbeskyttelsen. Det skal Arbejderne *skræmmes* til, og derfor gælder det om at male Fanden paa Væggen.

Jeg tror nu, der er Grund til at være meget mistænksom overfor denne mærkelige Omsorg for Arbejdernes Interesser. Den kommer fra Folk, som Arbejderne ellers ikke er vant til at møde idel Kærlighed fra, og jeg tror, der er Grund

til at være *varsom* med at fæste alt for meget Lid til deres Forsikringer og deres Klager. Man har jo ved enhver som helst Lejlighed, hvor det gælder om at røre Profitten den mindste Smule, hørt de samme Forsikringer om, at hvis dette skete, vilde Industrien lide et Tab og gaa sin visse Undergang i Møde. Jeg erindrer blot om, hvordan det i 1863, da Tolden paa *raffineret Sukker* blev nedsat til Halvdelen, blev hævdet med stor Styrke, at denne Nedsættelse vilde betyde, at Sukkerindustrien omtrent blev umulig herhjemme. Jeg tror ogsaa, man bliver dobbelt kritisk overfor disse Forsikringer, naar man faar Lejlighed til at stifte nærmere Bekendtskab med et enkelt af de Midler, hvormed man søger at paavirke Arbejderne.

Jeg har liggende for mig en Henvendelse fra *Tekstilfabrikanternes Formand* til Dansk Tekstilarbejder-Forbund, som gaar i den Retning, jeg sagde før, og jeg maa sige, at et mere dristigt Aktstykke har jeg sjældent haft for Øje. Denne Skrivelse indledes med en Fremstilling af Toldlovens Ødelæggelser og med at fortælle om, hvordan der paa Bomuldsgarn, hvor Tolden før har været $6^1/_4$ Øre, nu foreslaas »en Nedsættelse af ca. 40 pCt., nemlig $2^1/_4$ Øre pr. Pund Garn, og det oplyses, at de danske Bomuldsspinderier aarlig producerer ca. 10 Millioner Pund«, saa kan man selv regne ud, hvor ødelæggende det vil være for Tekstilindustrien. Naar man læser dette, studser man først ved disse 40 pCt. Den simpleste Beregning viser nemlig, at en Nedsættelse fra $6^1/_4$ til 4 Øre er præcis — ikke 40 men 36 pCt. Forskellen er altsaa afrundet opad — i og for sig en ren Ubetydelighed, men det er betegnende for hele Fremgangsmaaden.

Men der er en Ting, man studser endnu mere ved, og det er de ca. 10 Millioner Pund Bomuldsgarn, som hvert Aar skulde spindes her i Landet. Vi er jo nødte til at forsyne os med al den raa Bomuld, vi skal bruge, fra Udlandet, og derfor er vi ogsaa i Stand til at se af Indførselsstatistiken, hvor meget raa Bomuld der bliver benyttet som Raastof. Hvis vi slaar efter i Indførselselsstatistiken, ser vi, at der i de sidste 5 Aar gennemsnitlig er indført $6^2/_3$ Millioner Pund — det sidste Aar man har Statistik for, 1905, lidt mindre, $6^1/_4$ Millioner Pund — og heraf gaar en Del til Spilde ved Svind i Fabrikationen, og andre Dele anvendes til Vatfabrikation og paa anden Maade. Saa staar vi altsaa overfor den efter min Forstand uløselige Gaade, hvordan man af en 6 Millioner Pund raa Bomuld er i Stand til at spinde 10 Millioner Pund Bomuldsgarn. For mig falder det ind under Begrebet overnaturligt, Hekseri. Men saa længe jeg ikke er bleven overbevist om, at de danske Bomuldsspinderier er i Stand til at udføre dette Kunststykke, vil jeg ganske roligt gaa ud fra, at det er et Tal, som ingen Steder har hjemme.

Men saa kommer Regnestykket til at se *helt anderledes* ud. Hvis de 10 Millioner Pund var rigtige og der kom en Nedsættelse paa $2^1/_4$ Øre, saa vilde Tabet være $^1/_4$ Milion, 225,000 Kroner. Hvis vi derimod holder os til 6 Millioner Pund — man kan sikkert ikke, med noget over $6^2/_3$ Millioner Pund Raabomuld, hvoraf en Del gaar fra, ved Svind og paa anden Maade, naa højere end til det allerhøjeste 6 Millioner Pund Garn — bliver Tabet ikke 225,000 Kr. men 135,000 Kr. Det vilde selvfølgelig være et betydeligt Tab for Bomuldsspinderierne — en Del af det bliver forøvrigt opvejet ved Kul- og Maskintoldens Nedsættelse, og en anden, og vistnok ikke ringe Del, vil kun blive paa Papiret, idet Beskyttelsen ikke udnyttes fuldt ud — men dog ikke større end at det ikke er stort mere, end hvad Aktieselskabet »Vejle Bomuldsspinderier« i et enkelt Aar har givet som Dividende og Tantième. Altsaa, dette ene Aktieselskab har været i Stand til at give lige saa meget i Nettoudbytte, som hele Nedsættelsen i det allerhøjeste kunde tænkes at beløbe sig til, og naar man tænker paa, at den maa fordeles over flere Virksomheder, ser jeg ikke rettere, end at enhver Tale om, at denne Nedsættelse skulde virke ganske ødelæggende paa denne Industri, maa være grebet ud af Luften.

Men for at se, hvordan hele Forholdet kommer til at virke for den sam-

lede danske Tekstilindustri, maa man ikke blot se, hvor stort et Tab denne Toldnedsættelse paa Bomuldsgarn betyder for Spinderierne, man maa ogsaa se paa, hvor stor en *Gevinst* det kommer til at betyde paa det Bomuldsgarn, som indføres til Brug i Væverier, Trikotagefabriker osv. Vi indfører nemlig stadig ret betydelige Mængder Bomuldsgarn, men det undlader selvfølgelig Fabrikanterne at gøre opmærksom paa. Vi har i de sidste 5 Aar aarlig indført næsten 4 Millioner Pund ufarvet Bomuldsgarn. Hvert Pund faar en Nedsættelse af $2^1/_4$ Øre; det bliver en Gevinst af ca. 89,000 Kr. Vi har samtidig indført af farvet Bomuldsgarn godt $^1/_2$ Million Pund og paa hvert Pund kommer der en Nedsættelse paa $4^1/_3$ Øre; det er en ny Gevinst af ca. 23,000 Kr. Tæller vi nu disse Tal sammen og ser, hvorledes Forholdet er for den samlede danske Tekstilindustri, saa vinder den vel en 100,000 Kr. eller mere endnu og taber i det højeste 135,000 Kr. Det bliver altsaa, taget fra Tekstilindustriens Standpunkt som Helhed, et Nettotab paa i det allerhøjeste en 25—35,000 Kr. i Stedet for de 225,000 Kr., som man fra Fabrikanternes Side har gjort gældende, at det vil blive. De ser, hvordan det er en meget *mærkværdig Omgang med Tallene*, hvormed man søger at male Arbejdsløshedens og Løntrykkets Spøgelse paa Væggen.

I Slutningen af Skrivelsen kommer saa Formaningerne til Arbejderne, disse Formaninger og Henstillinger, som er Meningen med det hele. Der tales om de Kalamiteter, som Forretningerne vil lide under, hvorved Kapitalen vil komme i Fare, og saa tilføjes der: »Vore Prioritetsrenter skal vi betale, ellers tager Kreditforeningerne vore Fabriker, vor Bankkredit skal forrentes, ellers gør Bankerne noget lignende, og betaler vi ikke vore Kreditorer, bliver vi erklærede Konkurs. Der vil kun være eet Punkt at slaa ned paa: »*Arbejdslønnen*«. Den tænkende Læser vil forbavset spørge, om der ikke er noget andet Punkt at slaa ned paa, nemlig Profitten, om det ikke var muligt, at der kunde tages fra de høje Tantiemer og Gager til Direktioner og Bestyrelsesmedlemmer og fra Aktionærernes Dividende. Et Firma som *Mogensen & Dessau* i Odense, hvilket jo Fabrikantforeningens Formand kender lidt til, har givet 6 pCt. om Aaret, og Hr. Dessau har selv erklæret, at det var kun ved et rent Tilfælde, kun paa Grund af de exceptionelt høje Bomuldspriser, at den ikke gav 8 pCt.; Brandts Klædefabrik i samme By har givet 10 pCt. — vel at mærke 10 pCt. af en Kapital, som for en stor Del slet ikke eksisterer, idet de gamle udslidte Maskiner som er købt og betalt for længe siden, er opført til deres oprindelige Værdi. Altsaa af en indbildt Kapital er der betalt 10 pCt. For slet ikke at tale om andre beskyttede Fag som Sukkerfabrikerne, der har givet 18 pCt., Papirfabrikerne, der har givet 12 pCt. eller i Virkeligheden, naar man tager Hensyn til Overkapitaliseringen, 15 pCt. Jeg tror, at der her er ikke saa lidt at tage af.

Og naar man for visse Aktieselskaber kunde synes, at Udbyttet er forholdsvis ringe, er Grunden mest den ganske simple, at Bedriften er *overkapitaliseret*, at den maa forrente en Kapital, som ikke eksisterer. Nedgangen i Beskyttelse og derigennem i Gevinst vil have til Følge, at disse indbildte Kapitaler bortfalder af Bedrifterne, og saa kan deres Værdi synke ned til, hvad den virkelig er. Og naar der iøvrigt henvises til, at hvis de ikke kan klare deres Forpligtelser, tager Kreditforeningerne og *Bankerne* deres Fabriker, saa kan man vistnok være ganske rolig for, at det gør Bankerne slet ikke. Bankerne har nemlig deres Penge staaende i disse Fabriker og vil gerne have Udbytte af dem, og den eneste Maade, hvorpaa de kan faa Udbytte, er, at Bedriften holdes i Gang. Bankerne vil selvfølgelig ikke nedlægge Fabrikerne. Skulde det ske, hvad jeg forøvrigt ikke tror, at Fabrikanterne faar Vanskelighed ved at klare sig og kommer til at arbejde med Tab, saa vil Resultatet være, at Bankerne bliver nødte til at nøjes med en lavere Rente, end de tidligere har faaet. Men det er noget, som er gjort adskillige Gange før; det er noget, som meget ofte er indtruffet under særlige Forhold. Jeg skal blot nævne, at Crome & Goldschmidts Fabriker i 1887 gjorde et Laan til $5^1/_2$ pCt. og i 1891 et til 5 pCt.,

men i 1897 blev for begge disse Laan Renten nedsat til 4½ pCt. En saadan Bevægelse vil være den naturlige Følge.

Hvor lidt Grund der iøvrigt er til at tillægge disse Jammerskrig synderlig Vægt og Betydning, viser et udmærket Barometer, man har, nemlig *Børsen,* Paa Børsen skal det nok vise sig, om der er Fare for en Industri eller ikke, og der finder man netop under disse Toldforhandlinger, at de industrielle Papirer gennemgaaende ikke viser nogen særlig Uro. Jeg kan henvise til en Udtalelse i den danske Handelsstands Blad »Børsen,« hvori der for faa Dage siden stod: »Tekstilaktierne kan ikke siges at være bleven paavirkede af Forslaget« — nemlig Toldlovforslaget. »Baade Crome & Goldschmidt og de nye Tekstilfabriker har holdt væsentlig samme Præg. Kyndige Folk mener da heller ikke, at Nedsættelsen effektivt vil skade Tekstilindustrien, naar der tages Hensyn til den samtidige Nedsættelse paa Hjælpeprodukter.« Det er, hvad det fineste Barometer, man har for, hvordan det staar til med en Industri, Børsen, viser. Det samme gælder andre af de beskyttede Fag. Jeg kan nævne som et ganske morsomt Eksempel, at i September, altsaa før Toldforslaget var forelagt, da Sukkerindustrien levede i Frygt for en Nedsættelse, sank Sukkerpapirerne fra 177 til 172, altsaa et ret betydeligt Fald. Men da saa Toldlovforslaget kom til at foreligge, steg de igen fra 172 til 175.

Jeg skal her standse. Jeg har søgt at vise, hvordan Socialdemokratiet *principielt* maa være stemt for en Bevægelse i Retning af Frihandel, og hvordan det er saa langt fra, at en saadan Bevægelse vil hæmme den naturlige, normale, sunde Udvikling af det industrielle Liv, at man netop tør haabe paa en friskere og rigere Udfoldelse af Industrien som dens Følge. Og jeg har ved et bestemt Eksempel søgt at vise, hvor liden Grund der er til at lade sig paavirke af den *Agitation,* som fra Kapitalisternes Side udfoldes for at faa Arbejderne skudt frem til Forsvar for deres *private kapitalistiske* Interesser. Jeg tror, en saadan Bevægelse i Retning af Frihandel, en Bevægelse der, vel at mærke, ikke slaar tankeløst ned paa maa og faa, men søger en sindig, gradvis Overgang paa ethvert Punkt, hvor det er nødvendigt, for ikke at slaa noget i Stykker, — jeg tror, en saadan Bevægelse i sig forener baade Hensynet til at fremme den almindelige industrielle Udvikling i Landet og Hensynet til at fremme Arbejdernes Interesser i Øjeblikket.

Og jeg vil endnu en Gang henvise til den *Resolution,* som foreligger fra *Kongressen i 1901,* hvor Socialdemokratiet erklærer sig for principiel Modstander af al indirekte Beskatning, hvor man overfor Finanstolden kræver fuldstændig og brat Afskaffelse og overfor Beskyttelsestolden kræver en gradvis Nedsættelse under Hensyntagen til hver enkelt Industris særlige Forhold. Naar man har sagt om denne Resolution, at det var en Guttaperka-Resolution, som kunde trækkes ud og ind til mere eller mindre, saa er det en ren Misforstaaelse, Det forekommer mig, at den skarpt og tydeligt angiver *Hovedretningen,* som Socialdemokratiet i dette Spørgsmaal maa følge, men samtidig ogsaa angiver den Begrænsning, som man af praktiske Hensyn i hvert enkelt Øjeblik vil være nødt til at tage. Jeg føler mig overbevist om, at de Mænd, som vor Rigsdagsgruppe har sat ind i Toldudvalget, hvor Oplysningernes Masse kommer til at foreligge, hvor man i en ganske anden Grad, end udenforstaaende kan det, er i Stand til at skaffe sig Overblik over den virkelige, sande Tilstand i hver enkelt Industri, vil handle i Overensstemmelse med denne Resolution og vide at trække de rette Grænser og gaa i den Retning, som den almindelige sociale, kulturelle Udvikling peger, en Udvikling som ikke mindst Arbejderne som Arbejdere er levende interesserede i. (Længe vedvarende Bifald).

Diskussionen.

Dirigenten bragte paa Forsamlingens Vegne Dr. Bang en Tak for hans interessante og indholdsrige Foredrag. (Tilslutning).

Socialdemokratiets Ordfører i Toldsagen, Folkethingsmand **Sigvald Olsen,** havde lovet at tage Ordet lige efter Dr. Bang for at udtale sig om Regeringens Toldlovsforslag, men han var desværre blevet syg. Folkethingsmand **Borgbjerg** vilde nu, skøndt uforberedt, tage Ordet i Hr. Olsens Sted.

I. F. Borgbjerg: Set fra Arbejdernes Synspunkt var den forelagte Toldlov ikke meget værd. Da vi fik den nuværende Toldlov i 1863, var Toldskatterne kun ca. 10 Mill. Kr., i 1870 16 Mill., i 1880 24 Mill. og i 1898 34 Mill., men nu var de oppe paa 50 Mill. Denne Skat vilde kun blive nedsat med 4½ Mill. Kroner. Af Toldlovens 254 Satser var ikke mindre end de 150 foreslaaede forhøjede, saaledes Tobak, Frugt, The og Positionen »Galanterivarer«, hvorunder der fandtes mange Nødvendighedsartikler.

Foruden Toldloven har Finansministeren forelagt Forslag om en Stempelskat paa Vine og Spirituosa, d. v. s. al Spiritus undtagen den rene ufarvede Brændevin. Denne Skat ventes at ville indbringe ca. 4½ Mill. Kroner.

Men der er ikke noget ledende Princip med Hensyn til Frihandel eller Beskyttelse i det forelagte Toldlovsforslag, idet der er baade Nedsættelser og Forhøjelser. Ganske vist døbte Finansministeren disse som Forhøjelser paa det, som han kaldte »Luksusvarer«, men herunder regnede han baade Isenkramvarer og mange andre uundværlige Ting. Man kan maaske sige, at der er Nedsættelser paa Beskyttelse for et Par Millioner, men Forhøjelser for 1 Mill. Kroner.

Finanstold og Beskyttelsestold, Luksustold og Told paa Artikler til det daglige Brug glider over i hinanden, Silketolden t. Eks. indbringer saaledes mere ved at beskatte de Smaastumper og Baand af Silke, som findes paa Tjenestepigens og Arbejderhustruens Liv og Hat, end ved Tolden paa de velstillede Damers Silkekjoler.

Der er intet Menneske, ikke noget Parti i Danmark, der vil en Toldrevolution. Vi Socialdemokrater vil selvfølgelig dog helst have hele Finanstolden raseret, men det er der ingen af de andre Partier der vil. De vil bevare saa mange Penge i Statskassen som muligt, gennem Tolden, gennem den indirekte Beskatning. Men hvad Toldbeskyttelsen angaar, er der ingen, heller ikke Socialdemokraterne, der vil en pludselig, radikal Afskaffelse. Det lod sig heller ikke gøre, uden at fremkalde Kriser og Krach, en Rystelse af det økonomiske Liv, der naturligvis i første Række vilde ramme Fabrikanterne men ogsaa vilde gaa ud over Arbejderne.

Dr. Bang har beskæftiget sig med det Spørgsmaal, om de i Toldlovsforslaget foreslaaede moderate Nedsættelser kan forrykke Erhvervsforholdene her i Landet, og han har besvaret det benægtende. Da jeg i anden Anledning sammen med Tekstilarbejderforbundets Forretningsfører en af de sidste Dage besøgte Mogensen & Dessaus Tekstilfabrik i Odense, bemærkede jeg, at man var i Færd med at udvide Virksomheden meget betydeligt. Vi spurgte Hr. Dessau: »Hvor tør De gøre det? Tolden truer Dem jo«. »Aah, det gaar nok«, sagde han. Man er for Tiden i København i Færd med at opføre et stort nyt Bomuldsspinderi. I Efteraaret, da der var Tale om, at Toldloven skulde forelægges, gik Lederne til Finansministeren og sagde: »Vi er i Færd med at anlægge dette Bomuldsspinderi. Hvad skal vi gøre? Nu kommer deres Toldlov og ødelægger det«. Hvortil Finansministeren svarede: »Byg bare væk« — og de byggede ganske roligt væk, Nedsættelsen af Beskyttelsen er heller ikke stor, højst 25 pCt. I Læ af Toldbeskyttelsen paalægger de danske Sukkerfabriker aarlig Landets Borgere en Skat af ca. 7 Millioner Kroner. Det vil sige lige saa meget som hele Formue- og Indkomstskatten. Nu forestaar der en Nedsættelse med 25 pCt., som de rige Fabriker meget vel kan bære. Producenterne af Sukkermaterialet er for en stor Del polske Arbejdere, og det interessante er, at Protektionisterne nok kræver Told paa den fremmede Vare, men aldrig paa den fremmede Arbejder. Indførslen af dem skal være toldfri.

Toldspørgsmaalet virker splittende, hvis man ser paa en enkelt lille Kreds' Interesser. En Nedsættelse af Lædertolden kan maaske genere Garverierne noget, men omvendt vil den være en Fordel for Skotøjsindustrien. Af den Slags Eksempler vil der kunne nævnes mange. Men derfor maa vi ogsaa være forberedt paa, at man fra kapitalistisk Side vil forsøge, om man ikke af Toldlovsforslagets Behandling kunde opnaa den Bivirkning at bringe Splittelse ind i Arbejderverdenen. Hvis det f. Eks. kunde lykkes Finansministeren at faa det givet Udseende af, at Socialdemokratiet var et kvart-protektionistisk Parti, kunde han haabe at sætte en Splittelse mellem Arbejderne i visse Fag indenfor Byerne og mellem Landarbejderne og Byarbejderne. Det vilde for de andre Partier være en meget heldig Virkning af hans Toldlov; han vilde derved bidrage til at svække Arbejderklassen som Helhed. Han haaber at faa protektionistiske Udtalelser fra enkelte Fag, hvorefter han vil gaa ud til Landarbejderne og Husmændene og sige: »Der kan i se! I, der maa leve uden Beskyttelse, har ikke i Socialdemokratiet en virkelig Repræsentation«.

Protektionister har altid været villige til at række Haanden til de værste Modstandere af Arbejderklassen og af de demokratiske og sociale Interesser, nemlig Agrarerne. Fællesrepræsentationens Sekretær, Hr. Julius Wulff, gjorde det under Toldforhandlingen i 1897 i Folkethinget; Højres Protektionister har altid været villige dertil, og Landsthingets Toldbetænkning fra 1898 vidner derom. De vil derfor gærne have Arbejderklassens Repræsentanter til at gøre blot en lille Indrømmelse paa Toldbeskyttelsens Omraader, for saa var i Virkeligheden Banen fri for Agrartolden, for Told paa Levnedsmidler.

Naar Socialdemokratiet og dets Ordførere har lagt Toldresolutionen af 1901 til Grund, staar vi paa solid og fast Grund. Det Bestaaende, de konservative Interesser, er saamænd mere end tilstrækkelig varetagne af den nuværende Regering og af Landsthinget. Privat erkender Arbejdsgiveren, at Toldloven ikke skader dem, men de maatte være meget dumme, om de ikke skreg op saa meget som muligt for at faa Toldloven endnu gunstigere for dem, samtidig med at de fik skabt en Splittelse i Arbejderverdenen; saa havde de jo dobbelt Profit deraf.

Ikke mindst af Hensyn til den industrielle Udvikling selv trænger vi til en frisindet Toldlov, den der foreligger er meget lidet værd. Den er forøvrigt ogsaa et Led i hele den konservative Samlingspolitik der er oppe, men vi vil med Støtte fra hele den organiserede Arbejderstand virke for, at den bliver mere demokratisk, betydelig mere arbejdervenlig end den i dette Øjeblik er.

Formanden for Tobaksarbejderforbundet »Enigheden« i København, **Vilh. Nygaard:** Kongressen 1901 vedtog en Resolution, som vi sikkert alle kan slutte os til. Vi har intet imod en gradvis Nedsættelse af Beskyttelsen, naar man tager fornødent Hensyn til de forskellige Industrier. Spørgsmaalet er kun om man tager det nødvendige Hensyn. Jeg beklager at Sigv. Olsen ved Sygdom er forhindret i at være til Stede i Aften, fordi hans Syn paa Industriens Stilling overfor Beskyttelse er det, der staar mit nærmest.

Under den lange Toldlovsdebat har man ogsaa lyst efter de organiserede Arbejderes Mening om Toldspørgsmaalet. Det kan være ret vanskelig at afgøre, hvad Mening de organiserede Arbejdere har herom, idet Toldspørgsmaalet i første Række, bliver et Interessespørgsmaal. Et Fag som Murernes, f. Eks., er stedbeskyttet, derfor vilde Murerarbejdslønnen i andre Lande ikke komme til at spille nogen afgørende Rolle, men anderledes er det med de Fag, hvis Produkt kan indføres færdigt over Landets Grænse. Man kan dele de beskyttede Industrier efter hvorvidt Beskyttelsen udnyttes af Arbejdsgiverne eller af Arbejderne. Jeg er mest hjemme i Tobaksindustrien, og jeg erkender paa Forhaand, at vi i Ly af Beskyttelsen har fremtvunget en højere Arbejdsløn, end vi ellers vilde have været i Stand til. Hvis man vil tage Beskyttelsen væk fra Cigarindustrien her i Landet, vil den for lange Tider være ganske umulig.

Overfor det forelagte Forslag, hvorefter man vil forhøje Tolden paa Raatobak fra 14½ Skilling til 30 Øre pr. Pund, og for færdige Cigarer fra 83 Øre til 1 Kr. 10 Øre, er vor Stilling den, at vi principielt ønskede, at man ikke ansaa Tobakken for at være Luksus, at man vilde lade Tobakken staa nede paa akkurat de Priser, hvorpaa den er nu, kun at man forandrede Skilling til Kr. og Øre. Men nu har Finansministeren ønsket, at der skulde ske en Forhøjelse for Tobakkens Vedkommende. Jeg vilde derfor være vore Rigsdagsmænd meget taknemlig, hvis vi kunde faa lavet en Toldlov, der lod os blive paa de gamle Toldsatser. Tobaksarbejderne forlanger for deres Vedkommende ikke mere Beskyttelse end de har. Hr. Jacob Christensen, Silkeborg, har i Tolddebatten udtalt, at der muligvis ogsaa fra Arbejdernes Side kan komme Henvendelser til Toldudvalget, men at han vilde haabe, at Udvalget ikke vilde være altfor villigt til at tage Hensyn til saadanne Anmodninger, fordi han troede, at de fleste af dem vilde være skrevne med ført Pen, ganske vist mod Arbejdernes Ønsker, men fordi de vare mere eller mindre økonomiske afhængige af deres Arbejdskøbere. Hr. Borgbjærg har udtalt sig i noget lignende Retning.

Men hvis der kommer en Henvendelse fra en Organisation, kan man ikke sige, at den kommer fra Folk der er økonomisk afhængig af Arbejdsgiverne; men derimod nok fra Folk, der har Forstaaelsen af, at det gælder ogsaa om at varetage Arbejdernes Interesser mod daarlig Arbejdsløn i andre Lande.

Jeg staar paa Resolutionen af 1901, der siger, at vi vil have gradvis Nedsættelse af Beskyttelsen, under Hensyn til de forskellige Industrier. Men paa den anden Side kan man ikke lave en Toldlov efter en bestemt Rettesnor. Skal man undersøge alle de forskellige Forhold, faar vi ingen Toldlov i denne Samling, men heri ser jeg heller ingen Ulykke.

Jeg ved ikke, om der her paa Mødet skal vedtages nogen Resolution som Udtryk for, hvad de organiserede Arbejdere vil i denne Sag, men hvis dette ikke er Meningen, haaber jeg, at Toldudvalget og hele Rigsdagsgruppen vil være lydhør for de Røster, der kan hæve sig fra de forskellige Forbunds Side, angaaende Toldspørgsmaalet.

Dirigenten: Der foreligger et Forslag til en Udtalelse, som støtter sig til Resolutionen af 1901 og falder ganske sammen med Hr. Nygaards Standpunkt og det Standpunkt, som Socialdemokraterne har forfægtet i Rigsdagen. Den lyder saaledes:

> »Forsamlingen udtaler som sin Opfattelse, at hverken Frihandel eller Beskyttelse i og for sig er i Stand til at værge Arbejderne mod Udbytning fra Kapitalens Side. Dette godtgøres tilfulde af de i Lande med de forskellige Toldsystemer raadende Vilkaar for Arbejderne. Forsamlingen slutter sig fuldt ud til den paa den socialdemokratiske Partikongres i 1901 vedtagne Resolution, og den opfordrer den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe til, ligesom hidtil, at virke i den i Resolutionen nedlagte Aand.«

Borgbjærg: Den Udtalelse af mig i Folkethinget, som Hr. Nygaard sigtede til, var en Replik til Finansministeren. Da han paa en meget politisk perfid Maade lyste efter de toldbeskyttede Arbejderes Mening, svarede jeg ham: »Det er mærkeligt, at de Mænd, der bl. a. under den store Lock-out kæmpede for at berøve Arbejderne det, de kaldte Ledelsen, som vilde være ‚Herrer i Huset', nu er saa ivrige efter at faa Arbejdernes Mening at vide«. Jeg sagde endvidere til ham: »Gaa til Herrerne i Huset — men det har De vist gjort i Forvejen. Lønarbejderne under den kapitalistiske Samfundstilstand, er ikke Ledere desværre; det er det,

de skal blive under Socialismen. De har ikke Indblik i den forretniugsmæssige Tilstand«. Det var en fuldstændig berettiget Parade overfor Ministerens perfide Splittelsesforsøg. Men bl. a. er dette Møde jo sammenkaldt for at høre de forskellige Fags Mening, og til den vil der naturligvis lyttes med den største Interesse.

Hr. Nygaards Udtalelser i Aften om Tobaksfagets Stilling har meget ringe praktisk Interesse, fordi Toldlovsforslaget netop ikke nedsætter Toldbeskyttelsen for Tobaksfabrikanterne. Hr. Nygaards Angreb imod Forhøjelsen af Raastoftolden for Tobakker, der er til Skade baade for Producenter og Forbrugere, har vi alle rettet vort Hovedangreb imod.

Formanden for Tekstilarbejderforbundet, **J. J. Møller:** Vore Fabrikanter har fisket meget efter at faa os til at gaa med til Udtalelser, der kunde styrke dem i deres Kamp for at hindre de foreslaaede Toldnedsættelser, men de har ikke kunnet overbevise os om Nødvendigheden deraf. Vor Opfattelse er den, at Fabrikanterne i alt væsentligt vil være i Stand til at bære de for vor Industri foreslaaede Nedsættelser. Vor Opfattelse har vi dannet os efter at have gennemset Forslaget og undersøgt det, saa godt vi har formaaet. Det er dog muligt, at Spinderierne ikke fuldt ud kan taale den foreslaaede Nedsættelse. Tekstilarbejderne er ikke interesserede i Indførelse af engelsk Garn, da det danske Garn er langt bedre at arbejde med og giver Væverne en større Fortjeneste. Deres udsendte Cirkulære, som siger, at der kun kan være ét at slaa af paa, nemlig Arbejdslønnen, har vi betragtet som en Trusel for at gøre os bange og faa os til at gaa med til at trække Læsset hjem for dem. Andet er det vel sagtens ikke. Af de Varer, hvorpaa der er foreslaaet Nedsættelser, er der vist ikke mere end en enkelt Post, som der kan være Tale om ikke kan produceres her, hvis den foreslaaede Nedsættelse gaar igennem, men dette vil der blive Lejlighed til at diskutere med Toldudvalget om.

Silketolden er en ren og skær Finanstold, den virker ikke for mit Fags Vedkommende; men for adskillige andre Fag f. Eks. Hattemageriet, hvor der bruges ikke ganske lidt Silke til Hattefoer, derfor skal man være varsom med at regne den Slags Varer for Luksus. Anvendelse af Silke breder sig mere og mere, der er nu mangen vellønnet Arbejder, hvis Hustru kan faa Raad til at gaa med et Silkeliv. Der er ingen Mening i at fordyre en saadan Vare, saaledes at de Fattige slet ikke kan anskaffe den. Om en Beskyttelse paa dette Omraade er der slet ikke Tale; der er gjort Tilløb til en Silkeindustri herhjemme, maaske vil det lykkes en Gang, men dette vil næppe være afhængig af en høj Silketold, den vil jeg stemme for at vi kommer af med. I Virkeligheden bør vi ikke regne Ting for Luksus, der breder sig mere og mere i Befolkningens brede Lag.

Murer **A. Hviid**: En af de største Uretfærdigheder i den nuværende Toldlov er, at den hviler paa Vægttold og ikke paa Værditold; det er en Uretfærdighed, som tynger paa de fattigste Klasser i Samfundet. Jeg henstiller til vore Rigsdagsmænd, at de søger at komme bort fra Vægttolden og over til en Værditold. Dette er naturligvis ikke saa let, som det kunde se ud til. Men da der nu en Gang er uhyre lidt vundet ved det fremkomne Toldlovsforslag, skulde vi Arbejdere dog i det mindste vinde det, at vi kom bort fra denne gamle Uretfærdighed. For 43 Aar siden betød den ikke saa meget som nu, og den vil gradvis vokse, jo længere Tid der gaar.

Formand for Syerskernes Forbund, Fru **Emma Petersen**: Syerskerne er maaske det Fag, der er vanskeligst stillet af alle.

Hvorledes Konfektionsarbejderne vil blive stillet under den nye Toldlov, er mig ikke klart. Hvis den yderligere forringer Syerskernes Vilkaar, vil de komme til at arbejde for 5 à 6 Øre i Timen. Hvis den derimod kan medføre, at Hjemmearbejdet afskaffes, vil den gøre en stor og vigtig Gerning.

Naar man ser, hvad der indføres fra Tyskland af færdige Ting paa Konfektionsomraadet, kan jeg godt forstaa, at Fabrikanterne og Grossererne altid, hvis Syerskerne blot beder om en Øre mere for et Forklæde, et Stykke Linned eller lign., slaar dem dette i Ansigtet: saa bliver der slet intet Arbejde for dem herhjemme, for saa kan vi faa det meget billigere fra Tyskland. Ved den Udstilling, som Syerskerne havde i Maj Maaned, er det godtgjort, at de københavnske Syersker arbejder for en Timeløn, der gennemsnitlig kun er 11—12—13 Øre eller derunder.

Hvorfor skulde den arbejdende Kvinde ikke have Lov at gaa med et Silkeliv? Man kan daarlig gaa med en Hat uden Baand, og det er i Reglen Silke. Derfor finder ogsaa jeg, at Silketolden burde nedsættes.

Paa alle de Møder, jeg kommer til, hører man aldrig, at der bliver taget Hensyn til Kvinderne i deres Helhed. (Modsigelse). Nej, det er meget sjældent. Jeg antager, at der her i København er 16 à 18000 Kvinder beskæftigede ved Syning. Hvor mange af dem er der ikke, der har Mænd, Fædre eller Brødre, som staar i deres faglige Organisation. Saadanne Kvinder kan muligvis godt klare sig med at tjene 11—12—13 Øre i Timen, men det forbavser mig, at den organiserede mandlige Arbejder vil tillade, at hans Hustru, Datter eller Søster er med at berige Grossererne. For den enligt stillede Kvinde, som maa forsørge sig selv, og maaske som Enke eller forladt Hustru sidder med flere Børn, stiller Sagen sig ganske anderledes. Hvis Toldloven skader vort Fag i Stedet for at gavne det, beklager jeg det rigiignok for Fremtidens Kvinder, og saa tror jeg ikke, at der for Syerskernes Forbund er ret megen Udsigt til bedre Tider; men hvis den, som jeg sagde før, kunde føre til, at Hjemmearbejdet afskaffedes, var et stort Maal naaet. Jeg kunde ønske, at en eller anden af de foregaaende Talere vilde oplyse en lille Smule om, hvorledes Stillingen for færdigt Konfektionsarbejde vil blive efter den nye Toldlov.

Formanden for Skræderforbundet, **W. P. Arup:** Man kan være saa frihandelsvenlig, man være vil, naar det rammer ens eget Fag, bliver Teorien et og Praksis et andet. Sagen er jo simpelt hen den, at for vort Industrifag, der er haardt trængt nede fra Tyskland, og som nu i en Aarrække har lagt et stort Arbejde i at styrke vor Organisation og derved bringe Arbejdslønnen op gaa et Niveau, der er betydelig over det, som gør sig gældende i vort sydlige Naboland, vil det nye Toldlovforslag betyde, at vor Industri er omtrent dødsdømt herhjemme. Jeg skal ikke komme ind paa at bevise det, thi man har jo nu den Udvej at henvende sig til Udvalget, og dér kan man komme nærmere ind paa de forskellige Satser. Hvad der nærmest har kaldt mig frem, var en Udtalelse af Dr. Gustav Bang. Han sagde, at hvis et Fag ikke havde Betingelser for at eksistere, maatte dets Udøvere søge andet Erhverv. Men hvor skal alle de Mennesker gaa hen? Vi har i Øjeblikket en stærk Organisation indenfor Arbejdsmændenes Rækker, men vi ser, hvorledes de ligger og kæmper for at hæve deres Løn. Hvad andet bliver der tilbage for de Industrier, der gaar til Grunde, end at glide over i Arbejdsmændenes Rækker, og der kan dog ikke alt glide hen. Hvis et enkelt Industrifag skal gaa til Grunde, fordi Toldloven slaar det ihjel, bliver der ikke andet tilbage end at rykke ned til de Lande, hvor Arbejdslønnen er lavere end her, og det synes mig dog at være et daarligt Ekvivalent for, hvad vi har i Øjeblikket. Den Resolution, der vedtoges i 1901, er jo af den Beskaffenhed, at vor Partigruppe kan arbejde efter den paa Rigsdagen, og jeg vil ogsaa anbefale det Forslag, som Hr. Martin Olsen har stillet som Supplement dertil, idet jeg vil haabe, at vor Partigruppe tager tilbørligt Hensyn til, hvad der kommer fra Fag, der er saaledes stillede, at de absolut maa have en Smule Beskyttelse, da det ellers vil være dem umuligt at bestaa som Fag her i Landet.

Folkethingsmand **Jac. Christensen,** Silkeborg: Jeg er kommen her i Aften, ikke saa meget for at tale, som for at høre paa den Diskussion, der er ført her, men da Hr. Nygaard har udlagt en Ytring i Folkethinget af mig saaledes, at jeg ikke kunde tilraade Regeringen eller andre at tage Hensyn til de Anmodninger, der kom fra Arbejderne, maa jeg svare. Min Udtalelse var saaledes:

»Umuligt er det imidlertid ikke, at der ogsaa fra Arbejderes Side kan komme Henvendelse til det Udvalg, som skal nedsættes, om at tage et særligt Hensyn til det paagældende Fag, som maaske føler sig truet af en foreslaaet Nedsættelse. Men jeg vil haabe, at det Udvalg, som bliver nedsat, ikke vil være altfor villigt til at tage Hensyn til saadanne Anmodninger, og jeg skal sige hvorfor. Fordi jeg tror, at de fleste af disse Anmodninger ere skrevne med ført Pen. Der er nemlig desværre noget, som hedder økonomisk Afhængighed i denne Verden, ikke mindst blandt Arbejderne. En hel Del Arbejdere maa jo siges at være mer eller mindre økonomisk afhængige af deres Arbejdsgivere, og det vil maaske nok kunne lykkes enkelte af disse store Fabrikanter at fremskaffe en saadan Henvendelse, underskreven af Arbejderne. Men jeg vil som sagt henstille til Udvalget, at det ikke straks tager en saadan Henvendelse for gode Varer, men anstiller Undersøgelser med Hensyn til, hvorledes den egentlig er skaffet til Veje.«

Denne Udtalelse staar jeg ved, ikke alene overfor denne Forsamling, som jeg maa sige, at jeg anser netop for kvalificeret til at fælde Dom i denne Sag, fordi den bestaar af Arbejdernes Tillidsmænd, og derfor har jeg ment, at jeg havde en Forpligtelse til at gøre Rede for Sagen overfor den, naar en saadan Beskyldning er rejst mod mig; men jeg staar ved den overalt, og jeg kan ærlig talt ikke forstaa, at Hr. Nygaard ikke kan samstemme med mig deri. Jeg har nemlig, bl. a. som Redaktør af et Arbejderblad og i min Egenskab af Tillidsmand for Arbejderne, ret ofte haft Lejlighed til at gøre den sørgelige Erfaring, at naar man gennem Arbejdernes Presse har paatalt utilbørlige Forhold, som man støder paa i saa mange Forhold, har man desværre ret ofte mødt dette, at der fra de Arbejderes Side, hvis Interesse maa har varetaget, er fremkommet en Protest, som er skaffet til Veje af de Arbejdskøbere, som vare blevne kritiserede, altsaa at der har været Arbejdere, organiserede Arbejdere, som under det økonomiske Pres, Arbejdsgiverne altid er i Stand til at paavirke dem med, har følt sig tvungne til at underskrive en saadan Henvendelse, skønt de vidste, at det, de underskrev, var usandt. Derfor har jeg inde i Folkethinget, som Repræsentant for de organiserede Arbejdere, straks villet slaa til Lyd for, at man ikke skulde være altfor villig til at tage Hensyn til, hvad der kom fra disse enkelte Arbejdspladser — vel at mærke, ikke fra Arbejdernes Organisationer. Selvfølgelig kunde det aldrig falde mig ind i mindste Maade at ville tilsidesætte de Krav, som kommer fra Arbejdernes Organisationer; men naar de kom spredtvis fra Arbejdere, og man havde en Følelse af, at disse Udtalelser, enten de nu er skriftlige eller mundtlige, kun fremkom, fordi de Paagældende har været under det omtalte økonomiske Pres fra deres Arbejdsgiveres Side, vilde jeg gerne bidrage til at slaa lidt koldt Vand i Blodet paa d'Hrr. Arbejdsgivere, for at de ikke skulde faa alt for meget Bisselæder i Saalerne til at løbe om med deres Cirkulærer og Adresser med deres »med Højagtelse« og »ærbødigst« o. s. v. overfor Arbejderne, for ad den Vej at spænde Ben for Fremskridtet paa dette Omraade. Det er det, jeg har søgt at opnaa ved denne Udtalelse, og jeg tror at have haft Held med mig, selv som Hr. Nygaard synes at have misforstaaet det hele.

Maa jeg til Slut — jeg skal iøvrigt ikke opholde Tiden længere — udtale, at jeg giver Folkethingsmand Borgbjerg fuldstændig Ret, naar han siger, at dette Spørgsmaal meget let kan blive et Vendepunkt for de organiserede Arbejdere, hvis vi ikke forstaar dette Spørgsmaal rigtigt, hvis, for mer eller mindre snævre Faginteressers Skyld, som, naar Forholdene redes rigtig ud fra hinanden — som det er sket af den ærede Indleder — slet ikke er truede, et enkelt lille eller maaske ogsaa et større Fag skulde mene, at her var egentlig et Omraade,

hvor man kunde ønske, at man ikke gik saa vidt. Vi maa indenfor Arbejderpartiet passe paa, at vi ikke lader disse snævre Interesser faa et altfor vidt Spillerum; thi Arbejderpartiet skal først og fremmest være et socialistisk Arbejderparti, der tager Sigte paa at skabe Ret for alle. Jeg skal i denne Forbindelse sige, at naar det gik saa godt for os paa sidste Valgdag, tror jeg, at den Stilling, som vor Parti-Kongres i 1901 saa klart udtrykte overfor den til Drøftelse foreliggende Sag, i ikke ringe Grad bidrog til det smukke Valgresultat, og hvis vi af Hensyn til disse snævrere faglige Interesser nu vilde skifte Standpunkt og sige: Nej, nu gaar vi Arbejdsgivernes Ærinde i denne Sag, nu vil vi slaa Følge med dem for at bevare de Smaainteresser, som maaske kan findes indenfor vort Fag, og hvis vi kom ud i Agitationen med et saadant forandret Standpunkt, saa tror jeg, at næste Valgdag vilde bringe et ligesaa følelig Nederlag, som forrige Valgdag bragte en glædelig Sejr. Forøvrigt er jeg, efter hvad jeg kender til Byarbejderne, overbevist om, at de skal nok tage det rigtige Standpunkt. De københavnske Arbejdere har jeg mindre Kendskab til — det er mere paa Afstand, jeg har fulgt dem — men jeg har dog altid glædet mig ved at se, at de altid har kunnet forstaa at vise Vej i den rigtige Retning, og jeg tvivler heller ikke om, at det skal vise sig, at de overfor denne Sag vil vide at tage Stilling til den rigtige Side, saaledes at de viser, at vi vil Ret og Retfærdighed ogsaa paa dette Omraade, og at vi ikke vil, at Husmændene og Landarbejdere og alle de Fag, der staar udenfor Beskyttelsen, fremdeles skal vedblive at afgive en stor Del af deres Indtægter til den beskyttede Industri, til Fabrikanter og Aktionærer og alle de øvrige, som er stærkest interesserede deri. Jeg tror derfor at turde slutte med at sige, at vi Repræsentanter for Landarbejderne, Husmændene og de Smaa ude paa Landet og for Arbejderne i Provinsbyerne med Fortrøstning og Tillid ser hen til de københavnske Arbejdere, idet vi haaber, at de ogsaa paa dette Omraade skal vide at tage det rigtige Sigte og at følge Partiets Program, der saa klart og tydeligt blev udtrykt i Resolutionen af 1901.

Bager **I. P. Nielsen:** Hvad der har kaldt mig frem er de tildels beskyttelsesvenlige Udtalelser vi hørte. Man fik Indtryk af, at de Terminshyl, Fabrikanter og Kapitalister har udsendt, allerede har begyndt at gøre Virkning blandt Arbejderne. Er man nu sikker paa, at den Beskyttelse, som man indenfor enkelte Fag ønskes bibeholdt, ogsaa kommer Arbejderne tilgode? Løber den ikke snarere ud i Kapitalistprofit. Naar man ser paa de Forretninger der findes i Cigarfaget og Konfektionsfaget, forekommer det mig, at disse ingenlunde kan siges at være daarligt stillet. Hirschsprungs og Morescos Foretagender forekommer mig at være det bedste Bevis paa, at netop i de beskyttede Fag finder der en stærk Opsamling af Kapital Sted. Det vil sige en Forskrivning af den Profit, som Arbejderne bliver snydt for, og som hele Samfundet kommer til at betale gennem Beskyttelsen.

At et enkelt Fag bliver beskyttet vil kun sige, at alle vi andre kommer til at betale.

Konfektionsarbejderne bliver aldrig bedre lønnede under selv den højeste Toldbeskyttelse. Der skal ganske andre Midler til. Kvinderne maa organisere sig, det er Midlet. Kapitalisterne lægger ikke deres Kapital øde. Deres Fabriker lader de saamænd ikke gaa i Staa; det vilde betyde deres egen Ruin, men de vil naturligvis helst have deres Profit saa fed som muligt.

Det er slet ikke rigtigt, at Arbejdslønnen er særlig høj i de beskyttede Fag. Tekstilindustrien er beskyttet, Mølleindustrien ikke; under lige Organisationsforhold, er Møllersvendenes Løn dog højere end Tekstilarbejdernes. Det er heller ikke rigtig som Protektionisterne fortæller, at Mølleindustrien er udryddet i København. Den har bare flyttet sig over til de store Bagerier og de store Brødfabriker. Ofte virker Beskyttelse endog som en Klods om Benet paa den paagældende Industri, idet man ikke anstrænger sig for at tage de tekniske Fremskridt i sin Tjeneste.

Landbruget skal konkurrere paa Verdensmarkedet, men da det ingen Beskyttelse har, maatte det, under en Bibeholdelse eller Forøgelse af den industrielle Beskyttelse, gøre sig konkurrencedygtig paa Bekostning af den arbejdende Landbefolkning, hvorved denne tvinges dybere ned i Elendighed, end den i Forvejen er.

Jeg vil anbefale, at vi stemmer for den foreslaaede Resolution, men udtrykkelig saaledes at forstaa, at hvis der kommer Henstilling til vore Rigsdagsmænd tra et eller andet Fag, som kunde ønske Toldbeskyttelsen sat højere op, skal der ikke tages Hensyn dertil. Meningen med Resolutionen af 1901 har været, at vi gradvis skulde bort fra Beskyttelsen. Fabrikanterne klarer sig nok, og naar blot vi Arbejdere er organiserede, saa klarer vi os ogsaa nok.

Folkethingsmand **Borgbjerg:** Jeg tror ikke, at den i det Lassenske Toldforslag foreslaaede Nedsættelse paa Konfektionsstoffer er af nogen væsentlig Betydning. Position 96 lyder saaledes: »Klædningsstykker og Dele dertil, færdige eller blot tilskaarne, fortoldes som Hovedstoffet med et Tillæg til dettes Told af 100 %, saafremt Hovedstoffet er i Forbindelse med højere beskattet Stof, hvorved dog ikke tages Hensyn til Knapper og deslige eller Knaphuller, Kantning, Stropper eller Underbelægning for Knapper og Knaphuller; ellers af 50 pCt.« Det vil altsaa ses, at der bevares en Toldbeskyttelse paa 50 à 100 pCt. Tage vi Tabellen over, hvor meget der indføres, finder vi, at der gennemsnitlig i 1902—04 aarlig er indført af saadanne Klædningsstykker 592,000 Pund, og Tolden derpaa har været 476,000 Kr. Efter et Skøn — det bemærkes udtrykkeligt, at det er efter et løst Skøn — vil den fremtidige Told være 424,000 Kr. Nedsættelsen vil altsaa kun være 52,000 Kr. eller 10 pCt. Naar man nu husker paa, at Konfektionsindustrien lettes gennem Nedsættelsen paa Tekstilvarer, paa Garn, Kul, Papir, Æsker o. s. v., maa jeg vistnok have Lov til at sige, at der er taget med meget nænsom Haand paa denne Industri. 50—100 pCt., d. v. s., af alt det Tøj, vi allesammen gaa med, fordyres fra ½ til 1 Gang af det, det egentlig burde koste. Det er det, som paalægges

samtlige Forbrugere i Danmark til Fordel for den enkelte Industri. Jeg tror derfor at have Ret til at sige, at der paa dette Punkt ikke er nogen Grund til Klage. Det maa ved Behandlingen af Toldspørgsmaalet aldrig glemmes, at det ikke først og fremmest er Særinteresserne, men de almene Interesser der kommer an paa. Jeg er ganske enig med Hr. Nielsen i, at det kommer an paa Organisationernes Styrke, om vi skal have høj eller lav Løn, og i langt ringere Grad paa Toldbeskyttelsen. Gør Fagforeningerne stærke, saa skal vi nok opretholde og forøge den Løn, som betales i Øjeblikket, naar man vel at mærke ikke ved en pludselig Toldrevolution omkalfatrer det hele, men det tænker ingen Mennesker paa, og det er allermindst Hensigten med det foreliggende Toldforslag.

Folketingsmand **P. Knudsen:** Resolutionen af 1901 siger, at Principet i vor Toldpolitik er Nedsættelser baade i Finanstolden og i Beskyttelsestolden, dog saaledes, at man naturligvis maa tage Hensyn til de enkelte Industriers særlige Forhold. Vi vil kun have Beskyttelsen hævdet i saa høj en Grad, som det viser sig at være absolut nødvendigt i Øjeblikket.

Jeg vil anbefale Fru Emma Petersen og Syerskernes Organisation at studere Sagen nøje og henvende sig til vore Medlemmer i Toldudvalget om de enkelte Positioner. Hvis Syerskerne var stærkt organiserede, vilde de ogsaa kunne fremtvinge en højere Løn. Naar Fabrikanterne siger, at hvis Tolden forandres, maa de nedsætte Lønnen, siger de kun dette, for at de kan drive Udbytningen videre, og benytte den givne Lejlighed til at nedsætte Arbejdslønnen, men er Syerskerne organiserede, skal det nok vise sig, at der er andre Poster, hvoraf en Nedsættelse af Beskyttelsen kan dækkes.

Man skal ikke gaa ud fra de Tal, som Arbejdsgiverne opstiller for Arbejderne, og heller ikke fra de Tal, som de selv opstiller, naar de ikke er i Stand til at overse det hele. Dr. Bang har jo vist os, hvor falske Arbejdsgivernes Regnestykker kan være.

Imod den tekniske Udvikling kunde dog ingen Toldbeskyttelse dæmme op. Et typisk Eks. foreligger med Hensyn til Tekstilindustrien, hvor Udviklingen er gaaet fra de gamle Haandvæve til Maskinvævene og nu til Magasinvævene. Den moderne Produktionsmaade gør naturligvis Varen betydelig billigere, fordi der spares Arbejdskraft. Derfor gaar den Told, som i sin Tid blev lagt paa Varen, op til en svimlende Højde, fordi Tolden nu selvfølgelig repræsenterer mange flere Procent af Varens Værdi. Paa Udstillingen i 1888 udstillede den bekendte Storfabrikant Ruben en Mængde Varer af sin Fabrikation; Varerne var daarlige, fordi de var fremstillet paa gammeldags Maskiner, som Tolden satte ham i Stand til at bevare, men han fik alligevel »hæderlig Omtale«, fordi han var en »leveringsdygtig Fabrikant«. Trods denne for ældede Fabrikationsmaade var Ruben en Mand paa ca. 8 Millioner, da han døde, men Væverierarbejderne, som dengang var langt elendigere stillede end nu, fik ingenting af den Beskyttelse, der satte Ruben i Stand til at drive sin Fabrik paa den gammeldags Maade.

Der anlægges stadig flere Jærnbaner og der aabnes flere Dampskibslinier til at transportere de store Varemængder. Fragterne komme til at udgøre en mindre Procentdel af Ladningens Værdi, hvilket bevirker, at den forøgede Produktion lettere kan spredes over Jorden. Men det vilde dog være ganske besynderligt, at man derefter sagde, at dette skal slet ikke bruges, thi vi spærrer af for de fremmede Varer, de maa ikke komme ind. Ved de forbedrede Kommunikationsmidler er vi netop blevne i Stand til at sprede den forøgede Produktion rundt om i hele Verden, og derved ogsaa skabe bedre Betingelser for Arbejderne.

Hvis der kræves forøget Beskyttelse, risikerer vort lille Land, som ikke har meget at sige ude paa det store Industrimarked, at faa en Toldkrig med de store Eksportlande. Finansminister Lassen har jo samtidig med Toldloven forelagt Lov om Stempelskat for Vine og Spirituosa; en ganske uretfærdig og meningsløs Skat. Men han lægger kun en ganske lille Forhøjelse paa den Vin, som indføres i Fustager, thi, siger han, Stempelskatten vil ikke kunne fremkalde Repressalier fra de vinproducerende Landes Side. Hvis vi derimod forhøjede Tolden paa Fustagevin, kunde vi fra disse Lande, som jo ere store Lande, risikere at faa en Toldkrig paa Halsen. Det samme kan vi risikere, hvis vi stiller os paa et Beskyttelsesstandpunkt overfor Industrien; giver man først et Fag en lille Finger, vil man med lige saa stor Ret kunne forlange forøget Beskyttelse hele Rækken igennem. Det næste Skridt bliver en Told paa Fødevarerne, som den, hvorunder de tyske Arbejdere sukker i dette Øjeblik. Vi kan regne med Tallene, saameget vi vil, det bliver dog Arbejderne, der kommer til at betale Gildet ved den forhøjede Toldbeskatning.

De tilstedeværende Repræsentanter fra Fagorganisationerne har vistnok ofte hørt det Jammerskrig fra Fabrikanterne, at deres Industri aldeles lægges øde, hvis de skulde gaa ind paa Lønforhøjelser. Jeg har fulgt disse Forhandlinger lige fra 1870, og jeg har set, at Arbejdslønnen i Danmark stadig er gaaet fremad, fordi Arbejderne stadig er gaaet fremad i Organisation; den danske Industri er ikke gaaet til Grunde, tværtimod, den er levedygtig og har klaret sig godt.

Vi bør undersøge Sagen roligt og koldblodigt i hvert enkelt Tilfælde, jeg vil derfor bede alle, som her har Interesser at varetage, at tale med de socialdemokratiske Udvalgsmedlemmer om deres Krav, saa er jeg ganske overbevist om, at vi nok bliver enige ved at følge den Vej, Resolutionen viser os, og at vi vil komme til en for Arbejderklassen i sin Helhed bedre Toldlov, end den vi har i Øjeblikket.

Fru Emma Petersen: De to ærede sidste ærede Talere har sagt, at naar vi Syersker stod stærkt organiserede, kunde vi kræve vor Ret hos Grossererne. Det er fuldkommen rigtigt, men jeg maa da paa dette Møde, hvor saa mange Repræsentanter for de forskellige mandlige Fagforeninger er til Stede, indstændig bede Dem om at staa os bi med at faa Hustruer og

Kærester og Døtre af organiserede Arbejdere ind i Syerskernes Forbund, saa at de ikke som nu skal sidde og sy, som jeg før bemærkede, for 11—12—13 Øre i Timen, thi det kan en organiseret Arbejder aldeles ikke være bekeudt.

Forretningsfører **Vilhelm Nygaard:** Finansminister Lassen lyste efter Udtalelser fra de organiserede Arbejdere, og hvis Folkethingsmand Jacob Christensen ikke ved sin Udtalelse har sigtet dertil, har hans Udtalelse været ganske ved Siden af den Sag, der var Tale om. Jeg maatte derfor være berettiget til at gaa ud fra, at hans Udtalelse skulde ses paa Baggrund af, hvad Finansminister Lassen havde spurgt om. Naar jeg nu faar den Forklaring af Hr. Jacob Christensen, at det ikke var de organiserede Arbejderes Udtalelser, han mente fremkom med ført Pen, men Udtalelser fra enkelte Fabrikspersonaler eller enkelte Arbejdere hos enkelte Fabrikanter, ja saa er det en helt anden Sag, saa taler vi om hver sin Ting.

Maa jeg endelig sige, hvad det er vi forlanger Beskyttelse imod og, mener jeg, kan forlange det som Socialdemokrater, baade i Henhold til den nu af Martin Olsen foreslaaede Resolution og i Henhold til de Udtalelser, Borgbjerg fremkom med i Folkethinget om, at Universalmedicinen til at kurere det nuværende Samfund var hverken Frihandel eller Beskyttelse. Deri er vi enige; men naar der er Lande, hvorfra man i Kraft af billig Arbejdskraft kan konkurrere os andre ned, saa nytter det virkelig ikke at staa op og sige: Styrk jeres Organisationer, saa kan i drive Lønnen op! Det nytter virkelig ikke, naar de Lande, hvor der ingen Organisationer findes, men hvor man har en lav Arbejdsløn, kan smide Varer ind over vor Toldgrænse. Der ligger Pointet i hele Sagen. Beskyt os imod den laye Arbejdsløn, andet forlanger vi ikke!

Indlederen Dr. **Gustav Bang:** Jeg tror, det vilde være ørkesløst at komme ind paa de forskellige i og for sig baade lærerige og interessante Indlæg, der er fremkomne fra de forskellige Sider og forskellige Fag, og jeg skal kun gøre nogle ganske enkelte korte Bemærkninger. Først vil jeg til Hr. Nyegaard i Anledning af Cigararbejderspørgsmaalet sige, at den effektive Toldbeskyttelse, som foreslaas af Finansminister Lassen, er omtrent den samme som tidligere. Tolden paa Raastoffet forhøjes med $15^{5}/_{12}$ Øre pr. Pund, paa Cigarer med $26^{2}/_{8}$ Øre pr. Pund. Da der er en hel Del Svind, tror jeg, at det omtrent vil dække hinanden. Altsaa i den effektive Toldbeskyttelse er der ikke nogen stor Forskel, men alligevel vil det nye Forslag ganske sikkert medføre overordentlig uheldige Forhold for Cigararbejderne, fordi den meget høje Told, som nu indføres, vil medføre en følelig Prisforøgelse, der sikkert vil drage en Nedgang i Forbruget efter sig. Vel er Cigarer ikke Luksus — deri er jeg fuldstændig enig — men paa den anden Side er Udgiften dertil en Post, hvor man kan indskrænke sig, og sikkert vil adskillige indskrænke deres Forbrug, naar der sket en saadan Prisforhøjelse; og den deraf følgende formindskede Afsætning kan virke overordentlig skadelig for Cigararbejderne. Det korrekte Standpunkt fra deres Side vilde, forekommer det mig, være at rejse en energisk Protest mod Raastoftoldens Forhøjelse, som fordyrer Forbruget for den store Befolkning, og saa maaske paa den anden Side finde sig i en lidt større Nedsættelse af Beskyttelsestolden.

Hvad der af Murer Hvid blev udtalt om det meningsløse og uretfærdige i den bestaaende Vægttold, kan jeg paa næsten alle Punkter underskrive. Netop paa et Omraade som Tobak og Cigarer vilde det være overordentlig heldigt, om der kunde indføres Værditold, fordi der er en saa svimlende Forskel i Prisen paa de finere og de mindre fine Kvaliteter, og at Havannacigarer til 1 Kr. Stykket kun faar præcis den samme Toldbyrde som de Cigarer, der benyttes af Arbejderne, er i høj Grad uretfærdigt.

I Anledning af Hr. Væver Møllers Indlæg skal jeg sige, at jeg ogsaa tror, at Nedsættelsen paa Bomuldsgarn er en af de betydeligste paa hele Toldlovforslaget, netop fordi Raastoffet i Forvejen kommer frit ind. Men hvad jeg har villet betone er, at hele det Tab, der i det højeste kan tænkes at ville indtræde for samtlige danske Bomuldsspinderier, løber ikke op til mere end den Nettofortjeneste, som et enkelt Aktieselskab har haft, idet det af mig anførte Selskab gav i Dividende til sine Aktionærer 105,000 Kr. og, saa vidt jeg husker, nogle og 30,000 Kr. i Tantième — jeg har selvfølgelig ikke Tallene nøjagtig i Hovedet.

Overfor Fru Emma Petersen skal jeg nøjes med at gentage, hvad Folkethingsmand Borgbjerg berørte, at den rent ydre formelle Beskyttelse paa Konfektionsvarer bliver uforandret, d. v. s., at ligesom tidligere skal der nu betales 50 pCt. mere, end Hovedstoffet betaler, og hvis der anvendes et finere Stof end Hovedstoffet 100 pCt. mere. Det foreslaas i det nye Toldlovforslag, og det fandtes i den gamle Toldlov, saa for saa vidt er der ingen Forandring. Men naar der samtidig finder en Række Nedsættelser Sted paa andre Stoffer, bliver der alligevel en virkelig Besparelse for Konfektionsindustriens Indehavere. Men en Ting er vi enige om, at er nogen elendig stillet i vort Samfund, er det Syerskerne. Derom er der aldeles ingen Tvivl, men paa den anden Side maa det erindres, at det ganske utvivlsomt ikke staar i ringeste Forbindelse med Toldspørgsmaalet. Selv om Konfektionsindustrien havde den 10- eller 20-dobbelte Toldbeskyttelse, vilde Forholdet blive det samme, saalænge Syerskerne staar saa svagt organiserede. Det eneste, som hjælper, er en kraftig Organisation. Og der er meget at tage af. Jeg behøver ikke at nævne Navne paa Principaler i denne Industri for at fremkalde for dem Forestillingen om Folk, som tjener ganske enormе Formuer paa de fattige Syerskers Slid. Der er noget at tage af, og det er igennem Organisation det skal opnaas. En Toldbeskyttelse paa det Omraade gør saamænd ikke i fjerneste Maade hverken fra eller til.

Hr. Petersen Arup citerede en Sætning af mig, der lød saaledes: Hvis et Fag ikke havde Betingelser for at eksistere, maatte dets Arbejdere gaa andet Steds hen. Den Sætning har jeg ikke udtalt, den Tanke har jeg slet ikke haft. Hvad jeg sagde var noget ganske andet. Jeg

sagde, at hvis der i et Fag findes enkelte store Fabriker, som kan klare sig, og paa den anden Side en hel Mængde smaa Fabriker, som arbejder med gammeldags og daarlig Produktionsteknik og ikke kan klare sig, vilde det være haabløst og ørkesløst at prøve at opretholde disse lavtstaaende Industribedrifter indenfor Faget. Her maa Udviklingen gaa sin naturlige Gang. Storbedriften er den, som har Fremtiden for sig — Nutiden forøvrigt ogsaa. Den maa trænge igennem, og den trænger igennem med eller uden Toldbeskyttelse. Det var altsaa noget ganske andet jeg sagde. Jeg tror nemlig slet ikke, at der er Fag, som ikke har Betingelser for at klare sig; jeg tror ikke, at der er Industrigrene, som overhovedet ikke kan trives herhjemme. Det blev allerede berørt af Folkethingsmand Knudsen, at Kommunikations- og Transportmidlernes Udvikling fører til, at Industrigrene, som man for 50 eller 100 Aar siden vilde have syntes var ganske unaturlige for et Land som Danmark, har akkurat ligesaa gode Betingelser der som i hvilken som helst andet Land. Naar der siges, at vi ikke egner os til Industriland, fordi vi mangler Kul og Metaller, er det ganske grebet ud i Luften. Vi kan faa Kul i Københavns Havn omtrent lige saa billigt som i London, og vi kan faa Jern og andre Metaller f. Eks. fra Sverrig til overordentlig lave Priser. Vi har ligesaa gode Betingelser for at arbejde os op paa dette og andre Omraader som ethvert som helst andet Land. Krupps Fabrik i Essen faar en stor Del af det Metal, den benytter, fra Spanien, altsaa en langt længere Transport. Udviklingen af Samfærdselsmidlerne, og den dermed følgende Billiggørelse af Raastofferne, skaber omkring i Landene, — ogsaa i Danmark — hvor man tidligere kunde sige, at der ingen naturlige Betingelser var for en Industri, Basis og Betingelser for en stor, kraftig og levedygtig Industri. Vi har Betingelserne, og vi kan fra Socialdemokratiets, fra Arbejderklassens Standpunkt kun ønske, at disse Betingelser maa faa en saa rig og fuld og — vel at mærke — saa normal og sund Udvikling som vel muligt. Og det tror jeg, at den eneste Vej — for saa vidt som Toldsatserne gør fra eller til, og de gør jo ikke saa lidt paa det Omraade — man kan gaa, er en Udvikling i den Retning, som er antydet i Resolutionen af 1901, en Udvikling i den Retning af principiel Frihandel, men vel at mærke med gradvise, lempelige og planmæssige Nedsættelser for de Industrier, som endnu ikke har skabt sig de sociale Betingelser for deres Arbejde. Jeg vil derfor tilraade Dem at stemme for den af Folkethingsmand Martin Olsen foreslaaede Resulution, og jeg vilde ønske, at vi kunde vedtage den enstemmigt, hvad jeg forresten antager vil ske.

Hermed sluttede Forhandlingen.

Den af Forhandlingslederen foreslaaede Resolution (se ovenfor) vedtoges enstemmig.

Forhandlingslederen, Folkethingsmand **Martin Olsen:** Naar vi nu har vedtaget denne Resolution, er det, som Bager Nielsen rigtig sagde, fordi vi mener, at Beskyttelsen ikke skal gaa opad men nedad. Vi har ønsket dermed at give de organiserede Arbejderes Mening om Toldsagen til Kende. Dette er vor Mening i dette Øjeblik, det er den, som Finansminister Vilhelm Lassen har lyst efter. Dermed er ogsaa sagt, mener jeg, at naar der fløjtes i Sirenetoner af Tekstilfabrikanter eller andre, kan vi Arbejdere ganske rolig henvise til denne Resolution; der har de vor Mening om Toldsagen. Har vi ellers noget at tale om, saa gaar vi direkte til Udvalget. Vi har der 4 Medlemmer, som er Arbejdernes Tillidsmænd i Toldsagen paa Rigsdagen. Dem taler vi med, ikke med Fabrikanterne, som ikke er vore Tillidsmænd. Er vi enige om dette, saa har Mødet givet et godt Resultat, saa gaar vi, som altid, herfra med et samlet Udtryk for Arbejderklassens Mening. Det har derfor været et godt Møde, og jeg tror, det har været interessant og belærende for os allesammen. Skal vi derfor sige hinanden: »Tak for i Aften«.

Mødet hævet Kl. 12.

Lønbevægelser og Konflikter

Snedkerne og Stolemagerne i København. I den mellem Snedkerlavet og Snedkernes- og Stolemagernes Fagforening i Fjor indgaaede Overenskomst, er det forudsat, at en ny Priskurant for moderne Møbler skulde betragtes som »Normalpriskurant,« hvad dens Navn ogsaa angiver, og at det ved Forhandling senere kunde bestemmes om enkelte Værksteder skulde betale under eller over Priskuranten.

Men dette har Snedkerlavets Medlemmer ikke villet rette sig efter, hvorfor der efterhaanden er opstaaet et spændt Forhold paa de Værksteder, hvor Udførelsen kræves bedre end den gennemsnitlige, og af den Grund kom det i Midten af Januar til aaben Strid mellem Snedkerm. JACOB PETERSEN, Vesterbrogade, og hans Svende angaaende Udførelsen af et bestemt Arbejde. Mesteren havde i og for sig ikke noget imod at betale en højere Pris end Normalprisen, men han maatte ikke for Snedkerlavet.

Svendene — 15 Mand — nedlagde da Arbejdet, og Snedkerlavet vedtog derefter at indgaa til Arbejdsgiverforeningen med Anmodning om Tilladelse til at foretage Lock-out.

Men Arbejdsgiverforeningen tog mindre hidsigt paa Tingene, og den slog ind paa den Vej, *som den altid burde følge, forinden den giver Lock-outtilladelse eller vedtager Lock-out*: den foreslog en-*Forhandling* mellem Repræsentanter for Parterne og Forretningsudvalgene for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund.

Et Fællesmøde fandt Sted den 1. Februar. Efter en længere Forhandling, hvorunder enkelte af Snedkerlavets Repræsentanter rent ud vilde benægte, at der skulde føres Forhandling om en Klasseficering af de enkelte Værksteder, medens baade Arbejdsgiverforeningens Formand og Lavets Oldermand samt andre af Arbejdsgiverne, erkendte Forpligtelsen til en saadan Forhandling, enedes man om følgende:

Arbejdet hos Snedkermester JACOB PETERSEN genoptages fra Lørdag den 2. Februar.

Der optages straks en Forhandling mellem Forretningsudvalgene for Lavet og Fagforeningen til endelig Afgørelse, dels af Forholdet mellem JACOB PETERSENS faste Værkstedspriser og Normal-Priskuranten, dels af de i Overenskomsten af 4. April 1906 nævnte Spørgsmaal om en eventuel højere eller lavere Betaling for enkelte Værksteders Vedkommende. Fællesudvalget kan, hvis det ønskes, tiltrædes af en Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne. Fællesudvalgets Arbejde skal være afsluttet senest den 1. Marts d. Aar.

Til eventuelt at tiltræde Forhandlingerne mellem Snedkerlavets og Fagforeningens Bestyrelser, har vort Forretningsudvalg udpeget Formanden.

International Strejkestatistik. December har staaet i Samfærdselsstrejkens Tegn. I Amerika, Rusland og Sverrig var der større Jernbanestrejker, i Italien var der almindelig Sømandsstrejke.

I *Rusland* var det navnlig Odessa, der var Strejkernes Midtpunkt. Efterat en Sømandsstrejke var sluttet, nedlagde Jærnbanefunktionærerne Arbejdet den 11. December.

I *Sverrig* opnaaede Jærnbanefunktionærerne efter faa Dages Strejke, at faa Organisationsretten anerkendt.

I England og Frankrig, hvorfra der allerede foreligger Tal, blev der i December paabegyndt Strejker af 8516 Personer mod 24,578 i November.

I *England* var den største Arbejdsstandsning blandt Metalarbejderne i Hull, hvor 456 Mand strejkede fra 10. December for en Lønforhøjelse af 3 Shillings om Ugen. Det opgivne samlede Tab af Arbejdsdage var 201,300 mod 517,800 i November.

I *Frankrig* var der kun 3,869 Strejkende mod 11,871 i Dec. f. A. De fortrinlige Konjunkturer illustreres derved, at der var ingen Strejker for at afværge Lønreduktioner. I 25 Tilfælde blev Arbejdet nedlagt for at gennemføre Lønforhøjelser; Resultatet af Strejkerne var dog ikke gunstigt for Arbejderne i flere Tilfælde.

I *Amerika* nedlagde den 23. December 350 Lokomotivfyrbødere paa Syd-Pacifikbanen Arbejdet for at opnaa Lønforhøjelse. Personalet paa Floddamperne ved Buenos Aires foraarsagede ved en Strejke en større Standsning af Godstrafiken. I Rio de Janeiro strejkede Havnearbejderne.

Den sædvanlige Tabel ser saaledes ud for December 1906:

Industrier	Tyskland	Østr.-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- o. Hyttearb.	—	—	—	—	—	5	1918
Sten- o. Jord.	1	1	—	—	—	—	—
Metal o. Mask.	9	—	—	5	—	5	1103
Kem. Industr.	—	—	—	—	—	—	—
Tekstil	—	1	—	12	—	8	1598
Læder	—	—	—	—	—	—	—
Træ	2	—	—	—	—	—	—
Nærings- og Nydelsesmd.	2	2	—	3	—	—	—
Beklæd. Indst.	—	—	—	—	—	—	—
Bygnings—	2	2	—	—	—	—	—
Grafiske Fag.	—	—	—	7	—	—	—
Samfærdsel.	—	—	—	—	—	—	—
Øvrige Fag	—	—	—	1	—	2	28
Ialt	16	6	—	44	3869	20	4647
Novbr. 1906	27	12	—	56	4170	21	20408
Decbr. 1905	12	17	2	60	11871	15	3191

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Socialdemokratisk Forening Rødovre 10,00. do. do. Vejle 25,00. Skraatobaksarb. Forb. Kbhvns. Afd. 25,00. Wolf Gelbert 17,25. Cigarsorterernes Fagf. 9,70. Socialdemokratisk Forening Allinge 20,00. do. do. Rønne 20,00. do. do. Kbhvns 9. Kreds 25,00 (2 Bidrag). do. do. Maribo 9,25. do. do. Søllerød 25,00. do. do. Varde 10,00. do. do. Fakse Ladeplads 10,00. do. do. Holeby 5,00. do. do. Svendborg 4,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Ved Fællesorganisationen i Aarhus: Drejernes Fagf. 5,55. Tobaksarb. Fagf. 32,00. Blandede Bidrag 1,55. Ved Fællesorg. i Helsingør: Skomagernes Fagf. 11,00. Ved Fællesorg. i Kallundborg: Bagernes Fagf. 3,00. Kedel- og Maskinpassernes Fagf. 1,50. Snedkernes Fagf. 3,60. Socialdemokratisk Forening i Udby 3,75. Blandede Bidrag 7,10. Fællesorg. i Nakskov 34,75. Ved Fællesorg. Nykøbing F.: Skrædernes Fagf. 5,00. Snedkernes Fagf. 10,00. Ved Fællesorg. i Stege: Typografisk Forening 3,00.

Dansk Forretterforening 8,00. Gartnerforbundet 10,00. Guldarbejdernes Fagf. 20,00. Kedel- og Maskinpassernes Afd. Skive 2,00.

*

Organisationerne anmodes indtrængende om snarest mulig at indsende de indsamlede Beløb og de dem tilsendte Indsamlingslister og Kuponbøger.

Arbejdsløsheden

i Danmark i December Maaned 1906.

Der foreligger Oplysninger fra ialt 51 Organisationer med tilsammen 48,146 Medlemmer. Heraf havde 35 Organisationer med tilsammen 43,557 Medlemmer 4253 Arbejdsløse den 31. December. 16 Organisationer med tilsammen 4589 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse paa Aarets sidste Dag.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm. Randers.						75
Bagere			164			60
Barberer o. Frisør	27	450	19			
Barnevognsarb.						
Billedskærere	17	207	10			
Bryggeriarb.	1	5	1	5	59	5
Bygningssnedk.			223			
Bødkere	6	62	6	9	117	6
Børstenbindere	12			3		
Elektrikere						
Farmaceuter	3	93	3	3	93	3
Filehuggere	4	28	1			
Forgyldere						
Formere	34	362	22	31	412	24
Frihavnsarbejd.						
Gas- og Vandarb.	9	189	9			
Glarmestre			1			
Handskemagere.						
Hattearbejdere	6	153	5			
Hvidgarvere	5	110	4	3	72	3
Instrumentmag., kirurgiske						
Kedel- o. Maskinp	21	431	14	18	354	15
Korkskærere		100	5			
Kurvemagere						
Lohgarvere	3	54	3			
Marm.-, Kalk o. Sandstenshug.	13	230	10			
Metalarbejdere	16	62	13	2	10	1
Metaltrykkere	3	32	3			
Mineralvandsarb.	4		4			
Murere			163			490
Murarbejdsmd.	300	4800	300			
Møllere	5	70	4	3	75	3
Ovnsættere	4	54				
Papirindustriarb.						
Rebslagere				17	400	16
Sejlmagere	11	175	9			
Skibstømrere			1			20
Skiferdækkere	6	60	5			
Skotøjsarb.	70	1056	62	26	215	23
Skrædere			175			100
Skraatobaksarb.	3	72	3	12	103	12
Smede- o. Maskin.			476			234
Snedkerforb.		2475	147		2568	173
Stenarbejdere						
Stukkatører	2	35	2			
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.						
Søfyrbødere						
Sømænd						
Typografer		1269	156			77
Trælastarbejdere		350				
Tømrere			462			428

Adresser paa Formændene

for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer i Danmark

Aalborg: H. P. Hansen, Algade 20, 1. Sal.

Aarhus: Murer Jens Jensen, Nørre Allé 87.

Assens: R. G. Jensen, Næsgade.

Assens pr. Mariager: Fyrbøder Jensen, »Dania« pr. Mariager.

Esbjerg: S. Chr. Grove, Vestjyllands Social-Demokrat.

Faxe: Husmand Anders Hansen, Røde pr. Haslev.

Fredericia: Trikotagehandler Henrik Hansen, Danmarksgade 28.

Frederikshavn: Maskinarbejder C. Dupont, Hedemarksgade.

Frederikssund: Chr. Asmussen.

Glostrup og Omegn: L. Chr. Andersen, Fabriksvej. Glostrup.

Grenaa: Væver J. P. Andersen, Østergade.

Hadsten: Skomager R. Stomph.

Haslev: Ole Nielsen, Vibergsgade.

Helsingør: P. Christensen, Stengade 80.

Herning: Slagter V. A. Brøndum.

Hillerød: Journalist Jens P. Larsen, Social-Demokraten.

Hjørring: Bødker Poulsen, Toftegade 12.

Holbæk: W. Nikolajsen, »Social-Demokraten«s Kontor.

Holstebro: Murer I. P. Petersen, Enghavevej.

Horsens: Former S. Møller, Farvergade 12.

Hørsholm: Tømrer Jens Jensen, Usserød pr. Hørsholm.

Kallundborg: Bager Lars Hansen, Slotsgade.

Kolding: Tømrer L. Bram, Warmingsgade.

Korsør: Vilh. Jacobsen, Havnegade.

København: C. M. Olsen, Nørre-Farimagsgade 49.

Køge: Ole Petersen, Nørregade 73.

Lyngby: A. Isaksen, Vandværkspladsen, Ny Holte pr. Holte.

Lemvig: Skræder Joh. Møller, Østergade.

Maribo: J. F. Løffgren, Nørregade.

Middelfart: H. P. Rasmussen.

Nakskov: H. Styhn, Afholdshotellet.

Nyborg: K. Hvidtfeldt, Blegdamsgade 2.

Nykøbing, F.: Bager H. I. Jensen, Engvej 5.

Nykøbing, M.: Smed B. Kristoffersen, Aagade.

Næstved: A. M. Kristensen, »Sydsjællands Social-Demokrat«.

Nørresundby: I. M. Nielsen, Vestergade 65.

Odder: Maskinsnedker J. Chr. Jensen, Holsteinsgade 4.

Odense: H. P. Petersen, Vesterbrogade 57, 2. Sal.

Ordrup, Gentofte: Oskar Hansen, Store Baunehus, Gentofte.

Præstø: Lærer Hans Sørensen.

Randers: Chr. Bach, Vestergrave 3.

Ribe: I. P. Gram.

Ringkøbing: Cigararbejder P. V. Andersen, Vester Strandgade.

Ringsted: Jens Johan Olsen, Rosenborg.

Roskilde: Snedker A. Jensen, Ringstedgade 60.

Rønne: Typograf C. M. Blomberg, Almegade 9.

Skanderborg: Skræder Claudius Pedersen, Lillegade 22.

Skelskør: Murer P. Hansen, Næstvedvej.

Silkeborg: S. Sejersen, Vintersvej.

Skive: Former A. Andersen, Allégade 14.

Slagelse: Tobakshandler L. P. Nielsen, Herrestræde.

Sorø: Fr. Christoffersen, Saxovej 148.

Stege: A. Wivel, Lendemark pr. Stege

Storeheddinge: R. Jørgensen, Bjelkerupvejen.

Svendborg: Cigararbejder F. Nicolajsen, St. Hansvej 4 a.

Thisted: A. S. J. Nielsen, Møllevejen.

Varde: Fabrikarbejder Niels M. Uhd, Nørrevoldgade.

Vejle: I. M. Kirkegaard, Nørregade 5.

Viborg: S. Gjørup, Skottenborg 10.

Vordingborg: Skræder A. Frølander, Strandgade.

REDAKTØR: C. M. OLSEN

REDAKTION OG EKSPEDITION:

Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 34 * KØBENHAVN DEN 23. FEBRUAR 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Polakkerne. — Lønbevægelser og Konflikter (Hattearbejderne i København; Lohgarverforbundet; Skibstømrerne i Svendborg). — »Arbejderen«.

Polakkerne

Resultatet af Undersøgelsen.

Gennem Cirkulære af 20. November, som staar omtalt i »Arbejderen« Nr. 24, 3. Aargang, opfordredes Arbejdernes lokale Fællesorganisationer til at indsamle Oplysninger angaaende de polske Landarbejderes Løn-, Arbejds- og Beboelsesforhold under deres Ophold her i Danmark. I det samme Numer af Bladet er anført de Spørgsmaal, — ialt 15 — som var forelagt Fællesorganisationerne til Besvarelse.

Ved De samvirkende Fagforbunds Møder og Generalforsamlinger har der ofte hævet sig Røster mod Godsejernes Udbytning af de polske Landarbejdere, og paa den socialdemokratiske Partikongres 1906 blev der vedtaget en Resolution, hvori den socialdemokratiske Rigsdagsgruppe opfordres til at indbringe Forslag i Rigsdagen, gaaende ud paa at modarbejde Udbytningen af polske Arbejdere. For at faa en Smule Rede paa dette Forhold og for at underbygge et saadant Forslag, har vort Forretningsudvalg ladet den nævnte Opfordring udgaa.

Det er første Gang, at der fra vor Side gøres Forsøg med en Undersøgelse angaaende Polakkerne, men Resultatet maa desuagtet siges at være ret tilfredsstillende.

Det er ikke vor Opgave her at drage de enkelte Arbejdspladser frem, endskøndt Fristelsen dertil kunde være stor nok. Men dette maa, efter vor Mening, være forbeholdt vor Rigsdagsgruppe og vor Dagspresse. Af den Grund har vi ogsaa gjort Arbejdspladsrubriken saa vid, at man ikke af vor Fremstilling vil være i Stand til at se fra *hvilke* Gaarde Oplysningerne stammer; vi har nemlig foretaget Opstillingen efter Landets 7 *Stifter*.

Der foreligger Oplysninger fra 64 Arbejdspladser, paa hvilke der beskæftiges polske Arbejdere; deraf er de 5 Teglværker, de 59 er ved Landbruget. Disse Arbejdspladser fordeler sig over de forskellige Stifter saaledes: 38 i Sjællands Stift, 5 i Lolland-Falsters Stift, 3 i Ribe Stift, 3 i Viborg Stift, 7 i Aarhus Stift og 8 i Aalborg Stift. For Fyns Stift foreligger ingen Oplysninger.

I Følge de modtagne Oplysninger var der paa disse 64 Arbejdspladser i 1906 beskæftiget ialt 834 Personer, deraf 317 Mænd, 510 Kvinder og 7 Børn. Paa Teglværker var beskæftiget 153 Personer, deraf var 127 Mænd og 26 Kvinder. Ved Landbruget 681 Personer, deraf 190 Mænd og 491 Kvinder.

Det opstillede Spørgsmaal: om Arbejderne ere bundne ved *Kontrakt*, er besvaret for ialt 25 Arbejdspladsers Vedkommende. Paa alle disse Arbejdspladser var der afsluttet Kontrakt mellem Arbejderne og Arbejdsgiveren. For Arbejderne paa de 23 Arbejdspladser var Kontrakten oprettet i deres Hjemland; for to Arbejdspladsers Vedkommende var den oprettet i Danmark. Fra de andre Arbejdspladser oplyses der intet om Kontraktspørgsmaalet, men man kan vistnok gaa ud fra, at alle, eller dog saa godt som alle, er bundne ved Kontrakt.

Der er modtaget et Par Eksemplarer af de Arbejdskontrakter, som udstedes af »Foreningen for Tilvejebringelse af Arbejdskraft for Landbruget«. Disse Kontrakter ere affattede baade i det

danske og det polske Sprog. I Følge Kontrakten faar Folkene fri Rejse fra deres Lands Grænse til Arbejdsstedet og tilbage, endvidere fri Lægehjælp, Bolig, Belysning og Brændsel, Kar til at vaske deres Tøj i, Sengested med Halmmadras, Halmpude og 2 Uldtæpper hver.

I Dagløn faar de kraftigere Mænd, som kan udføre alt paa Gaarden forefaldende Arbejde, Kr. 1,50 pr. Dag, Pigerne og Drengene (over 16 Aar) Kr. 1,00, de Drenge, der kan benyttes ved Hestene 1,33. I Høsten (i et Tidsrum af 5 Uger) faar Mændene Kr. 1,78 pr. Dag, Pigerne og Drengene Kr. 1,33, de stærkere Drenge Kr. 1,50.

Desuden faar hver Arbejder 25 Pund Kartofler ugentlig og 1 Pot skummet Mælk daglig.

Spader og Leer maa Arbejderne selv anskaffe.

For denne Dagløn er Arbejdstiden fra Kl. 5 Morgen til 7 Aften med 2 Timers Spise- og Hviletid.

For paabudt Overarbejde modtager Pigerne og Drengene 14 Øre og Mændene 18 Øre pr. Time.

Kontrakten indeholder ligeledes Oplysning om, at Katoliker i Danmark, foruden Søndagene kun er pligtige at helligholde 2. Paaskedag, 2. Pintsedag, Kristi Himmelfartsdag, Kristi Legemsfest og Allehelgenesdag.

Kontrakten indeholder ogsaa en Straffeparagraf, hvorefter Arbejderne, for nærmere betegnede Forseelser kan straffes med Mulkt fra 50 Øre til 2 Kr., eventuelt med Afskedigelse, og har i sidste Fald ingen Krav paa Godtgørelse for Ud- eller Hjemrejsen.

Kontrakterne skal jo underskrives af Arbejderne egenhændig, men mange af de polske Arbejdere kan ikke skrive eller læse, hvorfor deres Underskrift bestaar af 3 Kryds i Stedet for Navn; dette er da vedføjet af en anden.

Der er ogsaa tilsendt os en trykt Kontrakt af dem, som oprettes ved »Aufsehere« eller Fæstemænd i Arbejdernes Hjemland. Denne Kontrakt er dog paa flere Punkter noget gunstigere for Arbejderne. I et senere Numer skal vi bringe den hele Ordlyd af denne Kontrakt.

I Kontrakten fra »Foreningen for Tilvejebringelse af Arbejdskraft for Landbruget« er Arbejdstiden fra Kl. 5—7 med 2 Timers Spise- og Hviletid, altsaa en effektiv Arbejdstid paa *12 Timer*. Med denne Arbejdstid vil den for Høsttiden og for den øvrige Del af Arbejdsperioden give følgende *Timelønninger:*

Høsttiden

Dagløn			Timeløn		
Karle	Drenge	Piger	Karle	Drenge	Piger
Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
178	133	133	14 5/6	11 1/2	11 1/2

Den øvrige Tid

Dagløn			Timeløn		
Karle	Drenge	Piger	Karle	Drenge	Piger
Øre	Øre	Øre	Øre	Øre	Øre
150	100	100	12 1/2	8 1/3	8 1/3

Som det senere vil ses, er Arbejdstiden dog ofte under 12 Timer, hvorved Timelønnen vel fremtræder noget højere, men Daglønnen bliver dog ikke dermed højere. I en Del Tilfælde haves der Akkord, men herom foreligger ingen anvendelige Oplysninger.

Angaaende *Arbejdsvederlaget* foreligger der Oplysning for 31 Arbejdspladser med tilsammen 374 Arbejdere. Af disse lønnes 172 Arbejdere med 1 Kr. pr. Dag, 45 Arbejdere har 1 Kr. 10 Øre, 50 Arbejdere 1 Kr. 20 Øre, 46 Arbejdere 1 Kr. 25 Øre, 7 Arbejdere 1 Kr. 35 Øre, 14 Arbejdere 1 Kr. 40 Øre, 10 Arbejdere 1 Kr. 50 Øre og 30 Arbejdere 1 Kr. 80 Øre. Foruden det kontante Vederlag faar Arbejderne i Reglen 25 Pund Kartofler om Ugen og 1 Pot skummet Mælk daglig til hver Arbejder, samt frit Logis.

For 24 Arbejdspladser opgives at Lønnen bliver udbetalt direkte til Arbejderne, derimod udbetales den 24 Steder gennem Mellemmand (»Aufseheren«).

Aufseherens *Avance* er for 4 Pladser opgivet at bestaa i en Trediedel af den Løn (?), Arbejderne erholder. For 1 Plads opgives Avancen til 15 Kr. pr. Mand, og 2 Steder til 5 Kr. af hver Arbejder for hele Sæsonen. Paa 1 Plads

er den daglige Avance 10 Øre pr. Arbejder og et Sted 25 Øre. Iøvrigt er Oplysningerne herom meget faa, hvilket ikke er mærkeligt. Ved senere Undersøgelser vil de dog vistnok kunne faas fyldigere.

Om *Arbejdstiden* foreligger der Oplysninger fra 59 Arbejdspladser med 773 Arbejdere. Af den nedenstaaende Tabel vil det dog ses, at Arbejdstiden ikke saa faa Steder er lavere end den af Polakimportforeningen i Kontrakterne fastsatte Arbejdstid. Den i Tabellen angivne Arbejdstid er det virkelig præsterede Antal Arbejdstimer. *Spisetiderne* er altsaa *ikke* medregnede.

Den daglige Arbejdstid

Arbejdspladser	Arbejdere	Timer
5	112	10
12	82	10½
18	246	11
10	154	11½
9	107	12
5	72	Over 12
Ialt 59	773	

Overarbejde, finder efter Opgivelserne, meget sjældent Sted; det betales med 14, 18 og 25 Øre pr. Time, efter Arbejdets Beskaffenhed.

I Reglen kommer de polske Arbejdere hertil i April, og bliver her i 6 à 8 Maaneder.

Vi henviser til nedenstaaende:

Ophold Antal Maaneder her i Landet:

Paa 4 Pladser beskæft. Arb.				i mindre end 6 Mdr.
- 13	—	—	i	6 —
- 19	—	—	i	7 —
- 18	—	—	i	8 —
- 5	—	—	i over	8 —

59 Pladser

Fra 18 Arbejdspladser foreligger der Oplysning om, hvormange mandlige Arbejdere der maa dele *Opholds- og Soverum*, fra 30 Arbejdspladser hvormange Kvinder, og fra 3 Arbejdspladser hvormange *Mænd og Kvinder*, der maa dele Rum.

Af nedenstaaende Tabel vil det ses, at det er et ret betydeligt Antal Arbejdere, man paa nogle Arbejdspladser lægger sammen i et Rum. For Kvindernes Vedkommende gaar Tallet helt op til 23. Et Sted 18, et 15, et 14 og et Sted 12. For Mændenes Vedkommende er 10 det højeste Antal i et Rum. Et Sted har man anbragt 8 Mænd og 4 Kvinder sammen, et andet Sted 3 Mænd og 3 Kvinder. At Kvinder og Mænd i større Antal anbringes i et Fællesrum er ikke ualmindeligt; foruden de paa Tabellen opgivne 3 Steder, foreligger der Oplysninger fra 6 andre Gaarde, hvor det finder Sted; men for disse mangler der Oplysning om, hvormange af hvert Køn, der er anbragt sammen.

Sove- og Opholdsrum

Mænd		Kvinder		Mænd og Kvinder		
Arbejdspladser	I hvert Rum	Arbejdspladser	I hvert Rum	Arbejdspladser	I hvert Rum	
					Mænd	Kvind.
6	2	5	2	1	2	2
2	3	4	3	1	3	3
4	4	5	4	1	8	4
2	5	5	5			
2	7	1	6			
1	8	1	7			
1	10	4	9			
		1	12			
		1	14			
		1	15			
		1	18			
		1	23			

Om Størrelsen af *Rumfanget* af Sove- og Opholdsrum foreligger der Oplysning for 294 Arbejdere.

54 Arbejdere maa opholde sig og sove i Rum, hvor der er mindre end 80 Kubikfod Luft. Dette nærmer sig den meget lave Grænse — 66 Kubikfod — der er sat for Kubikindholdet af Søfolks Soverum om Bord i Skibe.

Rumfanget

Under 80	Kubikfod	54	Arbejdere
Fra 80—100	—	37	—
- 100—120	—	34	—
- 120—140	—	6	—
- 140—160	—	39	—
- 160—180	—	40	—
- 180—200	—	24	—
- 200—220	—	12	—
- 220—240	—	11	—
- 240—260	—	0	—
- 260—280	—	17	—
Over 280	—	20	—

Ialt 294 Arbejdere

Angaaende Opholdsrummene iøvrigt fremfører vi følgende Udtalelser fra forskellige Steder:

1. »Rummet ligner en Vognport, og mangler Lys.«
2. »Værelset er mørkt og fugtigt.«
3. »Smaa svinske Huller.«
4. »Værelserne er meget smaa, der er lige Plads til Sengene og en Stol.«
5. »Boligen ligner en Svinesti.«
6. »Sengene er i to Etager, for paa den Maade at skaffe Plads.«

Behandlingen af de polske Arbejdere betegnes fra 24 Steder som »god«, fra 10 Steder som »temmelig god«, paa 9 Steder »slet« og fra en Arbejdsplads som »brutal«. Paa en Gaard blev to Kvinder pryglede, fordi de havde opsamlet umoden Frugt, og blev derefter sat i Arrest i en stinkende Stald, som aflaasedes.

Et andet Sted havde man for et Par Aar siden ladet en syg Kvinde, som skulde føde, ligge i Fødselsveer uden Tilsyn. Da Lægen endelig kom til Stedet, havde Pigen født, men Barnet var kvalt, ved at Moderen havde væltet sig over det.

Angaaende Polakkernes Hjemsted foreligger der Oplysning fra 33 Arbejdspladser med 585 Arbejdere.

73	Arbejdere	er fra	tysk Polen
418	—	—	østerigsk —
94	—	—	russisk —

*

Ovenstaaende er de Oplysninger, der har kunnet skaffes om de polske Arbejderes Løn- og Arbejdsforhold her i Landet, og naar Hensyn tages til den korte Tid, der har været anvendt til at foretage Undersøgelsen, og til de mange Vanskeligheder, der for Undersøgerne har været forbundet med at skaffe Besked tilveje, samt at det er første Gang, maa Resultatet dog siges at være et saadant, at det kan faa Betydning. Baade Fællesorganisationerne og Forretningsudvalget staar nu mindre fremmede paa dette Omraade, hvilket vil komme en senere Undersøgelse tilgode, hvis man vil foretage en saadan.

Vi bringe herved en Tak til alle, som har medvirket til det opnaaede Resultat.

Lønbevægelser og Konflikter

Hattearbejderne i København. Mellem Foreningen af Københavns Straa- og Filthattefabrikanter og Hattearbejderforbundet har der i længere været forhandlet om en ny Overenskomst for Fabrikation af Dame-, Straa- og Filthatte.

I Fællesudvalget opnaaedes der den 11. Januar Enighed om en Fælles-Indstilling, og denne godkendtes af Arbejderne, men derimod ikke af Fabrikanterne, skøndt Fabrikantforeningens Formand forud havde erklæret, at Overenskomsten kunde anses som bindende for Fabrikanterne.

Der vil den 23. ds. blive afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer og Parterne, for at søge Uoverensstemmelserne fjernede.

Lohgarverforbundet har faaet De samvirkende Fagforbunds Sanktion til at opsige Overenskomsterne for Lohgarverne i København og Provinserne til Ophør den 1. Juni d. A., og til at fremsætte følgende Fordringer:

En daglig Arbejdstid af $9^1/_2$ Time, fra 1. Juni 1908 9 Timer, samt en Mindsteløn straks af $47^1/_2$ Øre pr. Time, og fra 1. Juni 1908 en Timeløn af mindst 50 Øre.

Skibstømrerne i Svendborg har, med fornøden Sanktion, opsagt den bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. Maj d. A., og vil nu søge Timelønnen forhøjet fra 38 til 40 Øre for nyt Arbejde, og til 42 Øre for gammelt Arbejde, samt søge gennemført en bedre Ordning af Lærlingeforholdene.

Lønbevægelsen omfatter ca. 65 Mand.

„Arbejderen"

Organisationernes Repræsentanter, der tilsender Ekspeditionen Anmodning om at erholde enkelte Eksemplarer af »Arbejderen«, som de af en eller anden Aarsag mangler, for at kunne komplettere Aargangen, vil, forsaavidt Oplaget strækker til, kunne faa de ønskede Numre tilsendt, dog kun, naar der opgives Navnet paa den Organisation, Paagældende repræsenterer.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 35 * KØBENHAVN DEN 2. MARTS 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Tyske Arbejdsgivere. — En Polak-Kontrakt. — Lønbevægelser og Konflikter (Gørtlerne i Provinserne; Hattearbejderne i København; Malerne i Jylland).

Tyske Arbejdsgivere

I Fjor er der i Tyskland blevet oprettet to store, paa Gensidighed byggede, Centralselskaber for Strejkeforsikring. »Deutsche Oekonomist« meddeler herom følgende:

Oprettelsen af de to nye Centralorganisationer skyldes »Foreningen af tyske Arbejdsgiverforbund« (»Verein Deutscher Arbeitgeberverbände»), og det af »Centralforbund af tyske Industridrivende« (»Centralverband Deutscher Industrielle«) dannede Centralbureau for tyske Arbejdsgiverforbund.

Det af den førstnævnte Organisation dannede Forsikringsselskab, optager kun Forbund som tilhører Foreningen. Bidraget udgør $^1/_2$ Mark af hvert Tusinde Mark, af den af enkelte Forbunds Medlemmer udbetalt Arbejdsløn. Prøvelse af Strejkernes Aarsager og det dermed forbundne Spørgsmaal om Erstatningsret, tilkommer det enkelte Forbund. Der ydes i Erstatning $^1/_8$ af Arbejdernes gennemsnitlige Dagsfortjeneste. Ved Lock-out'er ydes der Erstatning i Forhold til Antallet af Udelukkede. Udbetaling af Erstatning afhænger overhovedet af Størrelsen af den til enhver Tid forhaandenværende Beholdning.

Det andet Selskab forlanger som Bidrag kun $^1/_4$ Mark af hvert Tusinde Mark udbetalt Arbejdsløn, hvorfor Understøttelsen ogsaa bliver ringere. Det betaler først naar en Strejke har varet udover 1 Maaned, og naar mere end 1 pCt. af Arbejderne i den paagældende Kreds deltager deri. Erstatningen andrager højst $^1/_{3000}$ af den af Medlemmerne i det paagældende Forbund i et Aar udbetalte Arbejdsløn. Selskabet maa paa en enkelt Dag dog ikke ialt udbetale mere end $^1/_{400}$ af den Kassebeholdning som forefandtes ved Slutningen af det sidste Regnskabsaar.

Der arbejdes i Tyskland af al Magt hen imod Oprettelsen af et samlet Strejkeforsikrings-Selskab, omfattende alle tyske Industrigrupper.

*

Den økonomiske Kamp mellem Klasserne i Tyskland er ved at tilspidse sig. Der er ganske vist langt igen, inden de tyske Arbejdsgivere kan naa de danske Arbejdsgiveres Organisationsprocent. Dette vanskeliggøres og forhales baade paa Grund af Landets Størrelse og paa Grund af de industrielle og nationale Forskelligartetheder i de forskellige Dele af det tyske Rige.

Men Lock-out'erne er allerede godt i Gang i Tyskland. De er blot ikke saa farlige endnu for Fagorganisationerne, fordi disse for en stor Del endnu er i Stand til at flytte de Udelukkede hen til andre Egne af Riget, hvor Lock-out-Herrernes Arme ikke er naaet hen. Fremgangsmaaden ved de tyske Lock-out'er skiller sig ogsaa ofte fra de danske. Det er nemligt ret almindeligt, at Arbejdsgiverorganisationer paabyder *delvis* Lock-out paa de enkelte Værksteder, først 10 pCt., saa 20 eller flere pCt. o. s. v.

Enkelte tyske Arbejderorganisationer mener, at der med den tiltagende Organisation blandt Arbejdsgiverne, maa optages en anden Taktik for Strejker. De mener, at man ikke, som hidtil, skal lægge Vægt paa at føre en Strejke indtil et gunstigt Resultat er naaet; de mener, at der bør føres en organiseret

Guerillakrig, snart hist, snart her, med kortvarige Strejker, som hæves efter en vis Tid, uden Hensyn til, om de i Øjeblikket fører til Maalet eller ikke, idet de tænker sig, at den derved frembragte Usikkerhed i Almindelighed skal lette Organisationerne Arbejdet for økonomiske Forbedringer for deres Medlemmer.

En saadan Taktik har sine Fordele, — hvis den kan gennemføres blandt en Arbejderorganisations Medlemmer. Men dette turde maaske blive det vanskeligste. Strejkende opgiver jo meget nødigt Kampen, naar ikke økonomiske Vanskeligheder tvinger dem dertil. Kan det lykkes tyske Fagorganisationer at føre en saadan Strejketaktik, vil den sikkert kunne gøre god Nytte *for en Tid,* men ogsaa kun for en Tid; thi den vil selvsagt bidrage ganske stærkt til, at det paagældende Fags Arbejdsgiverorganisation styrkes, og overfor en stærk Arbejdsgiverorganisation vil en Guerillakrig næppe kunne føres til Gavn for Arbejderne. Ethvert Lands Fagorganisationer maa anvende de Midler, som er mest tjenlige til at fremme deres Formaal. Forholdene er jo ikke ens i de forskellige Lande; derfor kan der heller ikke drages bestemte Linier for en ensartet Fremgangsmaade af Fagorganisationerne i alle Lande.

Interessemodsætningerne er de samme i alle Lande; Klassekampen er den samme, men Kampmaaden og Kampmidlerne kan være forskellige. Hvad der passer i det ene Land, kan maaske slet ikke anvendes i det andet Land. Derfor skal man heller ikke lade sig vildlede, hvis der i et andet Land kan opnaas faglige Sejre ved Midler, som ikke længere kan anvendes her i Landet eller som i det hele taget ikke er anvendelige her.

Alle Planter kan ikke trives i enhver Jordbund.

*

Det er muligt, at den nærmeste Tid, eller dog de nærmeste Aar vil bringe Bud om større Begivenheder paa det faglige Omraade i Tyskland. De sidste Rigsdagsvalg har gjort den tyske Reaktion overmodig, og det skulde være mærkeligt, om ikke Overmodet vil vise sig i Arbejdsgivernes Optræden overfor de tyske Arbejdere og deres Organisationer. Men Overmod fører til Overvurdering af egne Evner, og vi tvivler ikke om, at de tyske Fagforeninger under saadanne Forhold nok skal vide at afparere de Slag, som man fra Reaktionens Side maatte faa i Sinde at føre imod dem.

En Polak-Kontrakt

I vort sidste Nummer omtalte vi, at der var tilsendt os en Kontrakt af dem, der oprettes ved Fæstemænd eller »Aufsehere« i Arbejdernes Hjemland, samt at denne Kontrakt paa flere Punkter er noget *gunstigere* end de Kontrakter, »*Foreningen for Tilvejebringelsen af Arbejdskraft for Landbruget*« opretter med de polske Arbejdere.

Nedenfor gengiver vi Ordlyden af denne Fæstemands-Kontrakt, dog med Udeladelse af Fæstemandens og Arbejdsgiverens Navne. Til disse, og til de akkorderede Lønninger, er der Pladser paa de Rubriker, som staar in blanco.

Arbejds-Kontrakt A.

Opsynsmand og Fæstemand..... og som Arbejdsgiver Hr..... og samtlige undertegnede Arbejdere afslutte nedenstaaende Arbejds-Kontrakt og bekræfte den ved deres Navns Underskrift.

§ 1.

Undertegnede Arbejdere forpligter sig overfor Opsynsmand og Fæstemand ..... af ....., ligesom ogsaa overfor Hr. ..... fra Begyndelsen af April 190.. til samme Aars Efteraar, indtil alle Markarbejder er endt, at arbejde paa disse Marker og udføre godt Arbejde.

§ 2.

Arbejdstiden paa Dagløn er fra Kl. $5^1/_2$ Morgen til 7 Aften, hvori dog indrømmes $^1/_2$ Time til Frokost, $1^1/_2$ Time til Middag og $^1/_2$ Time til Vesper. Overarbejde godtgøres Mændene med 18 Øre, Piger og Knøse med 12 Øre pr. Time. Frokostkogning udføres vekselvis af Pigerne.

§ 3.

Folkene faar fri Hen- og Hjemrejse, fri Bolig, Olie, Lamper, smaathugget Brændsel og desuden hver Arbejder ugentlig 25 Pd. gode, udsøgte Spisekartofler og daglig 2 Pd. Skummetmælk; under deres Ophold i ..... det nødvendige Natteleje, 1 Straamadras, 1 Straapude og 2 uldne Tæpper hver; ligeledes frit Vaskekar og hver to Personer en Kasse til Opbevaring af deres Kartofler eller Madvarer.

Lønsatserne er følgende:

Dagløn fra Kl. $5^1/_2$ Morgen til 7 Aften:
Mændene pr. Dag ..... *1 Kr. 50 Ø.*
Store Knøse, pr. Dag ..... *1 » 30 »*

Piger og mindre Knøse pr. Dag *1 Kr. 10 Ø.*
Dog i Høsten i et Tidsrum af 5 Uger:
Mændene, pr. Dag..... *2 Kr. 00 Ø.*
Store Knøse, pr. Dag..... *1 « 60 »*
Piger og mindre Knøse, pr. Dag *1 » 40 »*

§ 4.

Ved Akkordarbejde er Lønsatserne følgende:
Sukkeroer saaet med ... Tommers Rækkeafstand *pr. Magdeburger Morgen* (180 □ Ruhten) eller dansk Maal 6480 □ Alen.
1 Gang Lugning mellem Rækkerne *1 Kr. 77 Ø.*
Udtynding og Luge paa ... Tommers Mellemrum..... *3 » 50 »*
1 Gang Hakning om de enkelte Roer..... *3 » » »*
2 Gange Hakning om de enkelte Roer..... *3 « » »*
Optagning, Afbladn., lagt i Smaahobe og dækket med Blade... *8 » » »*

Foderroer:

Udtynding og Luge..... *3 » 50 »*
Hakning om de enkelte Roer... *3 » » »*
Optagning, Afbladn., lagt i Smaahobe og dækket med Blade... *6 » » »*

Cikorie:

	Mark	Pfg.
1ste Hakning.....		
Udtynding.....	»	»
Hakning om de enkelte Roer...	»	»
Opgravning, lagt i Smaahobe og dækket med Blade.....	»	»

Sukkerroer pr. 100 løbende Favn:

	Mark	Pfg.
Udtynding.....		
Hakning om de enkelte Roer 1ste Gang.....	»	»
Hakning om de enkelte Roer 2den Gang.....	»	»
Optagning, Afbladn., lagt i Smaahobe og dækket med Blade..	»	»

Foderroer pr. 100 løbende Favne:

	Mark	Pfg.
Udtynding.....		
Hakning om de enkelte Roer 1 Gang.....	»	»
Optagning, Afbladn, lagt i Smaahobe og dækket med Blade...	»	»

Pr. dansk Td. Ld. (14000 □ Al.)

Sukkerroer. Rense 3 Gange, optage, afblade, lægge i Smaahobe og dække med Blade..... *39 Kr. » Ø.*
Foderroer. Rense 3 Gange, optage, afblade, lægge i Smaahobe og dække med Blade..... *28 - » -*
Korn at hakke pr. Magdeburger Morgen (180 □ Ruthen eller 6480 □ Al.)..... *2 - 50 -*
Vintersæd at høste, binde sætte i Hob..... *3 - 50 -*
Vintersæd at binde, sætte i Hob. *1 - 25 -*
Vaarsæd at høste, binde, sætte i Hob..... *1 - 25 -*
do. at rive.....
do. at binde, sætte i Hob. *1 - 25 -*
Meget kraftig Sæd eller Lejesæd betales forholdsmæssig højere.
Kartofler at hakke og luge pr. Magdeburger Morgen, 180 □ Ruthen eller 6480 □ Al..... *2 - » -*
At opgrave og opsamle pr. 100 Pd. *» - 12 -*
At opsamle efter Maskine..... *» Kr. 10 Ø.*
At sortere i 2 Størrelser..... *» - 12 -*
Ved ringere Udbytte fastsættes højere Lønskala.
Græs, Kløver, Esparsette, Lucerne at slaa pr. Magdeburger Morgen *1 - 50 -*

Ved forefaldende Landbrugsarbejder, der udføres i Akkord og hvor Lønskalaen endnu ikke er indbefattet i Kontrakten, maa først aftales en Lønskala imellem Arbejdsgiveren og Opsynsmand ..... Arbejdsgiver og Opsynsmand tager Bestemmelse om hvilke Arbejder, der skal udføres i Akkord eller Dagløn. I Roerne skal Hestehakken gaa foran.

§ 5.

Udgiften ved Henrejsen, ca. 24 Kr. .. Øre, afdrages Folkene i de første 10 Uger som Kaution til Sikkerhed for Herskabet og Opsynsmanden, men tilbagebetales af Opsynsmand ..... ved Tilbagerejsen, efter Udløbet af denne Kontrakt, til enhver, der har opfyldt den i Overensstemmelse med § 7.

Rejsepenge til Danmark for Folkene skal det undertegnede Herskab sende mig pr. Post til ....., inden 10. Marts. Ligeledes skal Pengene til Tilbagerejsen, 24 Kr., og den indeholdte Kaution 2 Uger før Afrejsen sendes til Opsynsmand ....., hvor jeg selv udbetaler dem til Folkene.

§ 6.

Enhver Arbejder skal være over 16 Aar gammel og er forpligtet til at medbringe en Forholdsattest eller Arbejdsbog, udstedt af sit Hjemsteds Myndighed. Samtlige Arbejdere faa, saa længe de opholder sig her, ved forekommende Sygdom fri Læge og Medicin af Herskabet, og skal hver ugentlig betale 10 Øre til ..... Sygekasse. I Tilfælde af Sygdom betales fra den ..... Dag at regne daglig .... Pfg. Sygepenge.

§ 7.

Den af Folkene, som uden paaviselig Sygdom eller af anden ugrundet Aarsag udebliver fra det ham paalagte Arbejde eller gør sig skyldig i gentagende Arbejdsnægtelse overfor Arbejdsgiveren eller Opsynsmand og Fæstemand ..... slet Opførsel, Drukkenskab, umoralsk Levevis, natlig Omstrejfen, Tyveri, Besudling af Opholds- og Soveværelser eller de ydre Omgivelser af Arbejdshuset og Overtrædelse af den foreskrevne Husorden, som Opsynsmanden skal vaage over, straffes med Bøder fra 50 Øre til 1 Kr. eller øjeblikkelig Afskedigelse fra Arbejdet, og Vedkommende har ingen Fordring paa Godtgørelse hverken af Hen- eller Hjemrejse. Kl. 10 er det Fyraften i Kasernen, og Enhver har at begive sig til sit Natteleje.

§ 8.

Hos Herskaber, hvor ingen Opsynsmand er, skal en af Pigerne besørge Madkogning for Folkene og Rengøring af Boligen og gaar hjem $^1/_4$ Dag før Middag og $^1/_4$ Dag om Eftermiddagen; ved mindre Arbejdsstyrker indrømmes kun 2 Timer, men faar samme Løn som de andre.

Løn udbetales ugentlig hver Lørdag af Herskab eller Opsynsmanden.

Ved Folkenes Ankomst betaler undertegnede Hr..... *10 Kroner* pro persona i Fæstegebyr til Opsynsmand....

Katolikerne har nedennævnte Højtidsdage fri, nemlig 2 Paaskedage, Kristi Himmelfartsdag, Pinse, Kristi Legemsfest, Peter Paulus, Mariæ Himmelfartsdag, Mariæ Fødselsdag og Allehelgensdag.

§ 9.

Ligeledes kan jeg til enhver Tid stille Malkepiger og Drenge til en Aarsløn ..... Mark .. Pfg., til .....aarsløn ..... Mark .. Pfg.

For Teglværksarbejder betales til Mænd og Piger:

Strygning	.. Mark .. Pfg.	pr. 1000	Sten
Opkørsel	.. « .. «	pr. 1000	Sten
Æltning	.. « .. «	pr. 1000	Sten
Tilbr. til Stryger	.. « .. «	pr. 1000	Sten
Pladsrømning	.. « .. «	pr. 1000	Sten

Enhver Arbejder og Arbejderske er forpligtet at betale til Opsyns- og Fæstemand ..... en Godtgørelse af *5 Kr.*

§ 10.

Denne Overenskomst er udfyldt i to ligelydende Eksemplarer og anerkendes som gyldig saavel af Arbejdsgiver som Arbejdstager ved deres Navns Underskrift.

Arbejdsgiver. Arbejdstager.

Lønbevægelser og Konflikter

Gørtlerne i Provinserne. I December Maaned fandt der en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Mesterforeningen indenfor Gørtlerfaget i Provinserne og Gørtler- og Metalarbejderforbundet, om et Forslag til Overenskomst, som Forbundet havde tilsendt Mestrene.

Mestrene tilbød en Minimalløn af 37 og 40 Øre for henholdsvis Gørtlere og Støbere; Tilbudet, som blev udsendt til Afdelingerne, blev her forkastet. Forbundet forlangte derefter den for København gældende Overenskomst indført inden den 1. Januar, og da man nægtede dette, blev Arbejdet nedlagt.

Den 6. Januar fandt der atter et Forhandlingsmøde Sted mellem Repræsentanter for Parterne, og Mestrene tiltraadte nu de samme Minimallønninger, som er gældende for København, med Undtagelse af Lønningerne for de unge Svende. Denne Ordning tiltraadtes af Forbundet, og Arbejdet blev derefter genoptaget den 7. Januar.

Hattearbejderne i København. Ved Mødet den 23. Februar mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for Hattearbejderforbundet og Fabrikantforeningen, fremsatte Forbundets Repræsentanter, efter en længere Forhandling, følgende Forslag:

Paa Værksteder, hvor der arbejdes uden Akkord, er Minimal-Ugelønnen 24 Kr. Dette medfører dog ikke nogen Forandring af nu bestaaende Lønnings- og Arbejdsforhold.

For Haandstivning af dobbelte Hatte i Straa uden Vagner, betales $1^1/_2$ Øre ekstra. Haandstivning af Lidser, Bast og Border samt alle Vagner betales med $2^1/_2$ Øre ekstra.

Dette Forslag lovede Formanden for Foreningen for københavnske Straa- og Filthattefabrikanter at forelægge for sin Forenings Bestyrelse, og derefter, inden 8 Dage, meddele Arbejdsgiverforeningen Resultatet. Efter mundtlige Udtalelser fra Fabrikanternes Formand, Hr. HARDER, kan man dog formentlig gaa ud fra, at hans Forening vil tiltræde det foreslaaede, og at der dermed vil være Enighed om hele den fremtidige Lønordning.

Malerne i Jylland. Ved en Forhandling i Aarhus den 17. ds. mellem Repræsentanter for Centralforeningen af Malermestre i Jylland og Malerforbundet i Danmark afsluttedes Overenskomst om Arbejds- og Lønforhold for Malerne i de jyske Byer.

Arbejdstiden forkortes herefter i samtlige Byer fra 10 til $9^1/_2$ Time. Samtidig vedtoges følgende Forhøjelser af Minimallønnen: Holstebro fra 38 til 44 Øre pr. Time, Skive fra 40 til 44 Øre, Viborg fra 40 til 44 Øre, Frederikshavn fra 40 til 44 Øre, Hjørring fra 40 til 44 Øre, Brønderslev fra 38 til 44 Øre, Nørre Sundby fra 43 til 45 Øre, Aalborg fra 43 til 45 Øre, Hobro fra 40 til 44 Øre, Randers fra 40 til 45 Øre, Aarhus fra 45 til 48 Øre, Silkeborg fra 40 til 44 Øre, Horsens fra 40 til 44 Øre, Vejle fra 40 til 44 Øre, Fredericia fra 40 til 44 Øre, Varde fra 40 til 44 Øre og Herning fra 40 til 44 Øre pr. Time.

Overenskomsten er gældende for 3 Aar fra 1. April d. A.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 36 * KØBENHAVN DEN 9. MARTS 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Arbejderbeskyttelse. — Lønbevægelser og Konflikter (Karetmagerne i København; Skibstømrerne i København). — Arbejdsløsheden i Danmark i Januar Maaned 1907.

Arbejderbeskyttelse

Kvinders industrielle Natarbejde.

Nogle Dage efter, at den internationale diplomatiske Arbejderbeskyttelseskonference havde fundet Sted i Bern, — omtalt i Arbejderen Nr. 26, 3. Aargang — afholdt *Den internationale Forening for lovbefalet Arbejderbeskyttelse* sin Kongres fra den 22.—29. September i *Genf.* I denne Kongres deltog ogsaa svejtsiske Socialdemokrater og kristelig-nationale Fagforeningsfolk fra Tyskland.

Foreningen bestaar af 12 Afdelinger (Lande) med over 4000 Medlemmer. Det internationale Arbejdsraad nyder nu Tilskud fra ialt 11 Stater og er dermed sikret i finansiel Henseende. Ogsaa i Danmark bestaar der en Afdeling af Foreningen. Formanden for den danske Afdeling er den tidligere Indenrigsminister L. BRAMSEN; i Bestyrelsen sidder bl. a. Formanden for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund J. A. HANSEN og Sekretær i Fabrikdirektoratet JAK. LINDBERG.

De vigtigste Punkter paa den internationale Forenings Dagsorden var Spørgsmaalet om *Anvendelse af Bly, unge Arbejderes Natarbejde, Maximalarbejdstid for voksne Kvinder, Ordning af Hjemmearbejdet* og *udenlandske Arbejderes Forsikringsret.*

Af de Beslutninger, der blev tagne paa Kongressen, kan nævnes: Afdelingerne skal indberette til Foreningens Centralbureau i Bern alt, hvad der gøres i de respektive Lande for Gennemførelse af Arbejderbeskyttelse (Fabriksinspektion etc.) Der skal gives Oplysninger om, i hvor stort Omfang Børn anvendes ved industrielt Arbejde, herunder indbefattet Lærlingevæsenet og de lovmæssige Bestemmelser angaaende Beskyttelse af Lærlingene; Undersøgelse af og Beretning om Faren ved Fremstilling og Anvendelse af Blyfarver, samt om Forbud mod Brugen af blyholdige Farver; Tilstræbelse af Forbud mod unge Arbejderes Anvendelse ved Natarbejde inden deres 18. Aar; Indførelse af *en Maximalarbejdsdag ogsaa for voksne, mandlige Arbejdere,* og Oplysninger om den nuværende Arbejdstid; Udvidelse af Arbejderbeskyttelseslovgivningen og af Arbejds- og Fabriksinspektionen til ogsaa at omfatte Hjemmearbejdet, samt Indførelse af Arbejderforsikringen ogsaa for Udlændinge, og saaledes at Stedet for den Virksomhed, hvortil den paagældende syge eller tilskadekomne Arbejder er knyttet, og ikke hans Bopæl eller den Stat, han tilhører, skal være det Sted, hvor han kan gøre sine retslige Krav paa Understøttelse gældende.

Man maa anerkende den overordentlige gode Villie, som her vises, til at medvirke for at bedrestille Arbejderne indenfor den kapitalistiske Samfundsordning; men Arbejderne maa dog ikke glemme, at det er dem selv, der skal udføre det væsentligste Arbejde for Arbejderbeskyttelsen.

*

Til Forbund og enkeltstaaende Foreninger i de Fag, om hvem det vides eller kan formodes, at de beskæftiger Kvinder ved industrielt Natarbejde er der udsendt Skemaer, indeholdende følgende Spørgsmaal:

1. Organisationens Navn? 2. Finder der Natarbejde Sted i deres Fag? 3. Anvendes der kvindelige Arbejdere ved Natarbejde? 4. Hvilke Firmaer anvender Kvinder til Natarbejde? 5. Hvormange Kvinder beskæftiger hvert Firma, som er nævnt under Punkt 4? 6. Hvormange af disse Kvinder anvendes ved Natarbejde? 7. Hvorledes er Arbejdstiden: a) Om Dagen? b) Om Natten?

Skemaet var ledsaget af et Cirkulære af følgende Indhold:

Fra Arbejdsraadet har vi modtaget en Skrivelse, hvori det oplyses, at Spørgsmaalet om, gennem Lovbestemmelser, at forbyde eller dog indskrænke Kvinders erhvervsmæssige Beskæftigelse ved Natarbejde i industrielle Virksomheder, har været Genstand for Arbejdsraadets Overvejelser, idet det har ment, at der ved den senest i Aaret 1910 forestaaende Revision af Fabriksloven maa tages Stilling til dette Spørgsmaal, navnlig under Hensyn til, at den danske Regering har tiltraadt den i September f. A. i Bern afsluttede internationale Konvention om Kvinders Natarbejde i industrielle Virksomheder. Arbejdsraadet oplyser endvidere, at den ogsaa har henvendt sig til Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening angaaende denne Sag, og at det derfra har modtaget Oplysninger om en Del Virksomheder, hvori der beskæftiges Kvinder, og der spørges, om De samvirkende Fagforbund ogsaa vil optage Sagen til Undersøgelse og Overvejelse.

Forretningsudvalget mener, at Spørgsmaalet om Afskaffelse af Kvindernes Natarbejde i industrielle Virksomheder kræver, at der fra vor Side vises det den største Opmærksomhed, og det har derfor vedtaget, at lade foretage en Undersøgelse af, i hvor høj Grad Kvinder anvendes til industrielt Natarbejde.

Forretningsudvalget tillader sig at anmode den ærede Organisation om at være os behjælpelig med at skaffe Oplysning om det ovennævnte Spørgsmaal. Til dette Brug medfølger et Skema, der indeholder de Spørgsmaal, som vi ønsker Oplysning om. Formentlig er de opstillede Spørgsmaal saaledes, at en nærmere Forklaring ikke behøves.

*

Som nævnt i det ovenstaaende Cirkulære, har Arbejdsgiverforeningen meddelt Arbejdsraadet Oplysninger fra en Del Fag og Virksomheder. Foreningen har spurgt ialt 14 Organisationer og 17 større Virksomheder, nemlig følgende:

1. Organisationen af Bladudgivere i Provinserne. 2. Københavns Bogbinderlav. 3. Bogbindermestrenes Centralforening. 4. Københavns Bogtrykkerforening. 5. Dansk Provins-Bogtrykkerforening. 6. Handskemagerforeningen i København. 7. Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder. 8. Dansk litografisk Principalforening. 9. Foreningen for Københavns Skotøjsfabrikanter. 10. Skræderlavet i København. 11. Centralforeningen for Skrædermestre i Jylland og Fyn. 12. Centralforeningen for Skrædermestre i Østifterne. 13. Tekstilfabrikantforeningen. 14. Foreningen af danske Trikotagefabrikanter. 15. Akt. Carl Lunds Fabriker. 16. Akt. Glud & Marstrands Fabriker. 17. Dansk Selskab for Fabrikation af Maalere og Værkstedsmateriel. 18. Akt. Skandinavisk Gummi-Co., Odense. 19. Akt. Randers Rebslageri. 20. Jacob Holm og Sønners Reberbane og Sejlgarnsspinderi. 21. Akt. Fabriken »Fiducia«. 22. Akt. H. E. Gosch & Co. Tændstikfabriker og Akt. Godthaab. 23. Akt. Københavns Tændstikfabriker og Akt. Merkur. 24. Akt. De forenede Papirfabriker. 25. Frederiksberg Papirfabrik. 26. Firmaet Petersen & Albeck. 27. Akt. Nordiske Kabel- og Traadfabriker. 28. Otto Mønsteds Margarinefabrik. 29. Aktietændstikfabriken »Glødefri«. 30. Akt. Hellerup Tændstikfabrik. 31. Aarhus Oliefabrik lmt.

Arbejdsgiverforeningen har modtaget 28 Besvarelser. De 22 gaar ud paa, at det paagældende Fag eller Virksomhed ikke anvender Kvinder til Natarbejde; 6 Besvarelser er bekræftende; nemlig Nr. 1, 4, 5, 8, 13 og 24. De nævnes i Rækkefølge:

1. *Organisationen af Bladudgivere i Provinserne* meddeler, at der et Sted beskæftiges 2 Kvinder til Kl. 9½ Aften, et Sted 2 Kvinder til Kl. 11 Aften, og et Sted har 6 Kvinder 1 à 2 Gange om Ugen Overarbejde i 6 Nattetimer. Arbejdstiden for Kvinder, der udelukkende beskæftiges ved Dagarbejde, er fra 8 til 6, enkelte Steder til 7 eller 8 Aften.

4. *Københavns Bogtrykkerforening* meddeler, at der af 350 Kvinder beskæftiges 32 ved Natarbejde. Kvinder, der udelukkende beskæftiges ved Dagarbejde, har en Arbejdstid af 8½ Time.

De Kvinder, der beskæftiges helt eller delvis ved Natarbejde, har følgende Arbejdstid:

2	fra	12½	til 9 Eft.	2	fra	9	til 5 Nat.
3	-	2	- 10½ -	1	-	10	- 2 -
2	-	4	- 11½ -	3	-	10	- 6 Fm.
1	-	4	- 12 Nat.	3	-	11	- 7 -
1	-	4½	- 12 -	3	-	7½	2 Nat.
8	-	5½	- 2 -	3	-	1½	6 Fm.

5. *Dansk Provins-Bogtrykkerforening* har indhentet Oplysninger ved Udsendelse af Skemaer til sine Medlemmer og fremsender 19 Besvarelser, af hvilke de 17 gaar ud paa, at Kvinder ikke anvendes til Natarbejde. En Be-

svarelse gaar ud paa følgende: »Nej, kun undtagelsesvis, naar der er meget travlt, arbejdes noget om Aftenen«. En anden Besvarelse siger, »at der anvendes 2 Kvinder, men kun Lørdag Nat, og dette bortfalder om kort Tid ved Indførelse af Rotationspresse.

8. *Dansk litografisk Principalforening* svarer: »Meget sjældent«.

13. *Tekstilfabrikantforeningen* fremsender 32 udfyldte Skemaer fra dens Medlemmer. De 29 af disse beskæftiger ikke Kvinder ved Natarbejde.

De 3 Virksomheder, der beskæftiger Kvinder ved Natarbejde, oplyser følgende:

1. beskæftiger ialt 28 Kvinder, og deraf beskæftiges 8 ved Natarbejde i $8^1/_2$ Time fra 3 Eft. til 12 Nat. Kvinderne skiftes til at udføre Natarbejde.

2. beskæftiger ialt 356 Kvinder, deraf 147 ved Natarbejde. Arbejdstiden om Dagen er 10 Timer — i 4 af Aarets Maaneder nedsættes den dog med $^1/_2$ Time. — Arbejdstiden for Kvinder, der beskæftiges helt eller delvist ved Natarbejde, er 58 Timer ugl., nemlig Mandag — Fredag Nætter 6—$11^1/_2$ og 12—5, samt Lørdag Aften 6—$11^1/_2$.

3. beskæftiger ialt 65 Kvinder, deraf 12 ved Natarbejde. Dagarbejdstid 10 Timer, Arbejdstid for Kvinder, der helt eller delvist beskæftiges ved Natarbejde $57^1/_2$ Time ugl. efter Arbejdernes Ønske fordelt paa 5 Nætter à $11^1/_2$ Time (6—11 og $11^1/_2$—6, saaledes at der ikke arbejdes Lørdag og Søndag Nat).

24. De forenede Papirfabriker (Nørrebros Papirfabrik, Ørholm ved Lyngby, Maglemølle ved Næstved, Dalum ved Odense, Silkeborg og Haralskjær ved Vejle) beskæftiger ialt 281 Kvinder, deraf ca. 10 skiftevis ved Dag- og Natarbejde. Dagsarbejdstid 10 Timer, for de Kvinder som beskæftiges delvis ved Natarbejde saaledes: For 2 Kvinder 11 Timer mellem Kl. 12 Middag og 12 Nat og for 8 Kvinder $10^1/_2$ Time mellem Kl. 6 Aften og Kl. 6 Morgen.

*

Ved en meget flygtig Betragtning kunde den af Arbejdsgiverforeningen foretagne Undersøgelse synes tilstrækkelig, men den er det ikke. Thi naar f. Eks. Skræderlavet i København og Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder her har svaret Arbejdsgiverforeningen, og denne igen Arbejdsraadet, at der ikke i deres Fag anvendes Kvinder ved Natarbejde, — hvilket absolut er urigtigt — har vort Forretningsudvalg ment, at der fra vor Side burde foretages en selvstændig Undersøgelse, hvorved den Slags Unøjagtigheder kan blive rettede.

Det er i Arbejderklassens Interesse, at alt Natarbejde forbydes, hvor ikke Arbejdets Natur ubetinget kræver det, og det vil være en god Begyndelse dertil, naar der gennem Lov gives Forbud mod Kvinders industrielle Natarbejde. De bedst mulige Oplysninger om den *virkelige* Udstrækning af dette Natarbejde vil være nødvendige, for at Bestræbelserne for at faa det afskaffet, kan faa det fornødne Grundlag.

De samvirkende Fagforbunds Skema med tilhørende Cirkulære er tilsendt følgende Organisationer:

Kvindeligt Arbejderforbund, Bager- og Konditorforb., Barnevognsarbejdernes Fagforening, Bogbinderforb., Bryggeriarbejderforb., Børstenbinderforb., Elektrikerforb., Forgylderforb., Farmaceutforen., Guld-, Sølv- og Elektropletarb. Forb., Handelsmedhj. Centralorg., Handskemagerforb., Hattearbejderforb., Keramisk Forb., Korkskærer- og Sortererskernes Forb., Kurvemagernes Fagf., Litografisk Forb., Papirfabriksarb.s Forb., Pottemagernes Fagf., Sadelmager- og Tapetsererforb., Skotøjsarbejderforb., Skræderforb., Slagteriarbejderforb., Snedkerforb., Sukkervare-, Chokolade- og Bisquitarb. Forb., Syerskernes Forb., Tekstilarbejderforb., Tobaksarbejderforb., Typografforb., Telefonarbejdernes Fagf.

Vi anmoder de Organisationer, som har modtaget Opfordring til at indsende Oplysninger, om at gøre dette senest den 1. April. Hvis der er Organisationer, som ikke findes i ovenstaaende Fortegnelse, men som dog beskæftiger Kvinder ved Natarbejde i Faget, bedes de rekvirere Skema hos De samvirkende Fagforbund.

Lønbevægelser og Konflikter

Karetmagerne i København. Karetmagerforbundet har ved nogle Møder forhandlet med Karetmagermesterforeningen om den fremtidige Ordning for København. Mestrene erklærede, at de ikke kunde gaa med til et Tillæg af mere end 5 pCt., saavel paa Priskuranten som paa Timelønnen, der nu er 40 Øre. Med dette Tilbud mente Karetmagerne ikke at kunne nøjes, ikke mindst fordi Arbejdsfortjenesten efter Priskuranten sjældnere kommer meget over Minimallønnen.

Forbundet henvendte sig da til vort Forretningsudvalg med Anmodning om Sanktion til at give Strejkevarsel, men forinden der toges Bestemmelse herom, blev der rettet Opfordring til Arbejds-

giverforeningen om Afholdelse af et Fællesmøde, for her at søge Forholdet ordnet.

Et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for Parterne blev derefter afholdt den 6. ds. Man enedes ved dette Møde om at gaa til en Realitetsforhandling om Priskuranten, samt om Timeløn, Arbejdstid og andre Spørgsmaal, hvorom der er Uoverensstemmelse mellem Parterne.

De nye Forhandlinger begyndte den 8. Marts, de skal være sluttede senest den 1. April.

Skibstømrerne i København. Der var i nogen Tid forhandlet mellem Repræsentanter for Skibstømrerforbundet og Jernindustriens Sammenslutning om de fremtidige Forhold for Skibstømrerne i København, men uden at der har kunnet opnaas Enighed.

Forbundet havde i den Anledning, paa egen Haand, givet Strejkevarsel, og Arbejdet skulde efter dette nedlægges Lørdag den 9. Marts. Ved et Fællesmøde den 2. ds. enedes man dog om at optage nye Forhandlinger om Priskuranten. Direktørerne for Burmeister & Wains Skibsbyggeri og Flydedokken erklærede imidlertid, at det ikke vilde være muligt at blive færdig med de Forhandlinger, der staar tilbage, til den 9. Marts, hvorfor de forudsatte, at Skibstømrerne vilde udsætte Strejken.

Arbejdsgiverforeningen har den 5. ds. meddelt De samvirkende Fagforbund, at den, efter Anmodning af Jernfabrikanterne, vil forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at der, saafremt Skibstømrerforbundet nedlægger Arbejdet hos Burmeister og paa Flydedokken, erklæres Lock-ont af de Medlemmer af Skibstømrerforbundet, som arbejder hos andre Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Januar Maaned 1907.

Der foreligger saaledes Oplysninger fra ialt 45 Organisationer med tilsammen 42,593 Medlemmer. Heraf havde 34 Organisationer med tilsammen 38,963 Medlemmer 9852 Arbejdsløse den 31. Januar 1907. 11 Organisationer med ialt 3630 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm. Randers.						90
Barberer o. Frisør	26	546	22			
Barnevognsarb.						
Billedskærere	29	474	8			
Blikkenslagere		1300	50		520	20
Brolæggere			90			20
Bryggeriarb.		25	3		128	8
Bødkere	11	103	1	14	128	8
Elektrikere	16	90	7	1	26	
Filehuggere	1	27	1			
Forgyldere						
Formere	28	398	19	33	431	26
Gørtl. o. Metalar.	19	280	11	4	66	2
Hattearbejdere	5	135	3			
Hvidgarvere	5	120	4	4	95	4
Instrumentmag., kirurgiske						
do. mek. og opt.	1	24				
Kedel-o. Maskinp	39	455	15	17	308	13
Korkskærere	5	120	5			
Kurvemagere						
Lohgarvere						
Malere			900			560
Marm.-, Kalk o. Sandstenshug.	23	581	22			
Metaltrykkere	7	53	2			
Murere			2575			2725
Møllere	5	150	4	3	45	3
Ovnsættere	12	220	10			
Papirindustriarb.						
Pottemagere				2	30	2
Rebslagere						9
Sadelm. o Tapets	159		154	60		55
Savværksarb. og Maskinsnedker	68	936	16	144	1500	50
Sejlmagere	7	132	2			
Skiferdækkere	8	96	6			
Skrædere			250			150
Smede-o. Maskin.			195			113
Snedkere		3090	182		3699	249
do. Bornh.						
Stenarbejdere	3	78	3			
Stukkatører						
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.				16	416	16
Søfyrbødere						
Sømænd						
Trælastarbejdere		1200				
Tømrere			536			633

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 37 * KØBENHAVN DEN 16. MARTS 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Fagforeningsbevægelsen i Frankrig.

Fagforeningsbevægelsen i Frankrig

I de engelske Fagforeningers sidste Kvartalsberetning har JEAN LONGUET — en Dattersøn af Karl Marx — skrevet en orienterende Oversigt over den franske Fagforeningsbevægelse. Med nogle mindre væsentlige Forkortelser gengiver vi den her i Oversættelse:

I Frankrig er Fagforeningerne en direkte Affødning af den socialistiske Bevægelse i den sidste Halvdel af det 19de Aarhundrede.

De første moderne Fagforeninger blev dannede i Paris og Lyon i Slutningen af det 2det Kejserdømme, efter »Den internationale Arbejderforening«s Initiativ, men navnlig efter Loven af 1864, hvorved Strejker blev tilladt. Ved Krigens Udbrud i 1870 var Bevægelsen i god Vækst; mange Fagforeninger i Paris havde et stort Medlemstal, f. Eks. Maskinarbejdernes, som havde op mod 12,000 Medlemmer, hvoraf 6000 betalte deres Kontingent regelmæssigt.

Denne første moderne Arbejderbevægelse, fra 1864—1870, var i direkte Forbindelse med den politiske Bevægelse. Dens Ledere, med Undtagelse af Fagforeningsmanden efter det gamle System, TOLAIN, var Socialdemokrater, f. Eks. VARLIN, MALON, FRANCKEL og THEISZ, og da de frygtelige Nederlag i Krigen og Arbejdernes derpaa følgende Forbitrelse resulterede i Kommunens Proklamation, var disse Fagforeningsformænd da ogsaa blandt dem, der først valgtes til Revolutionsregeringens lovgivende Forsamling i Paris.

De frygtelige Massakrer, hvormed den kapitalistiske Klasse undertykte denne første Proletar-Revolution, tilintetgjorde for en Tid Arbejderbevægelsen i Frankrig.

I 1873 blev der, under det daværende reaktionære Regimente og under meget moderate Former genoprettet nogle Fagforeninger, og i 1876 blev der i Paris afholdt en første Arbejderkongres; en anden afholdtes i Lyon 1878. Paa samme Tid begyndte den socialistiske Bevægelse, som Bourgeoisiet for bestandig troede at have druknet i Kommunardernes Blod, igen at rejse sig, og den tog Førerskabet af de nye Fagforeninger ud af Hænderne paa de moderate »Positivister«, som efter Kommunens Tilintetgørelse i nogle Aar havde ledet Arbejderbevægelsen. Fra 1879—1883 var Fagforeningerne fuldstændig forenede med det nye socialistiske Arbejderparti.

I 1882, ved Kongressen i St. Etienne, indtraadte den første Splittelse i den socialistiske Bevægelse i Frankrig, og den vedvarede, indtil der skete en Reorganisation hen imod en Genforening af Partiet i 1899, som dog først blev til Virkelighed i 1904—1905.

Spliden mellem de socialistiske Partier førte ogsaa hyppigt til Splid i Fagforeningerne. Saaledes gik det i det første *Forbund af franske Fagforeninger*, (»Federation des Syndicats ouvriers«) som blev dannet paa den første *Fagforenings*kongres i Lyon 1886. Da Lederne af denne Centralorganisation alle hørte til en af de socialistiske Sektioner, de saakaldte »Guesdister«, (Jules Guesdes Tilhængere) blev den af alle dem i Arbejderbevægelsen, som tilhørte de andre Sektioner, bekæmpet som en guesdistisk Institution. I 1892 oprettedes *Forbundet af Arbejdsbørser* (»Federation des Bourses du Travail«),

der samlede disse nye Arbejderinstitutioner, som svarer til vore lokale Fællesorganisationer eller »Samvirkende Fagforeninger« i de forskellige Byer.

En Kamp mellem disse to Organisationer begyndte paa Kongressen i Marseille 1892; men i 1894, paa Kongressen i *Nantes*, opnaaede Repræsentanterne for Arbejdsbørserne en stor Majoritet paa Spørgsmaalet om *Generalstrejken*.

De guedistiske Ledere forlod Kongressen i Nantes, men de havde nu ikke længer deres eget Forbunds Majoritet med sig; deres store Fejl var den, at de havde lagt for lidt Vægt paa Fagforeningsbevægelsen, hvorimod de ofrede deres Tid og Kræfter paa den politiske Retning, som de tilhørte. Resultatet blev, at der genoprettedes en Centralorganisation uden dem. Aaret efter, 1895, tilhørte Grundlæggerne af det nye Forbund af franske Fagforeninger for en stor Del »Allemanisternes« Sektion (Allemanes Tilhængere) i den socialistiske Bevægelse; den Sektion, som af alle franske Socialistskoler arbejdede mest for den økonomiske Organisation af Arbejderklassen, og for Dannelsen af Fagforeninger, der samtidig fulgte politiske Formaal. Men Splittelsen i den socialistiske Bevægelse — i Særdeleshed fra 1899—1904, siden Millerands Indtræden i Ministeriet —, Virkningen og Følgerne af en vedvarende Alliance med de Radikale, og Opløsningen (August 1900) af det nylig forenede Socialdemokrati, gjorde mange Fagforeningsledere utilfredse med alle Former for politisk Arbejde. Dette udartede i Retning af den saakaldte »*direkte Aktion*« et halvanarkistisk Begreb, som Arbejderbevægelsen ikke kendte noget til andre Steder i Verden, naar man da undtager de spanske anarkistiske Fagforeninger i Barcelona og »Syndicalisterne« i Italien, som faktisk er en ren intellektuel (theoretisk) Bevægelse, der ingen Jordbund har i de italienske Fagforeninger.

Denne forvirrede Situation og denne Anti-Parlamentarisme var altsaa Resultatet af Strid og Splittelse i den socialistiske Bevægelse og af den dermed følgende Svaghed i Fagforeningerne. Disse havde kun faa Medlemmer, men et endnu mindre Antal virkeligt betalende Medlemmer; thi den franske Arbejder er ikke meget villig til at betale sit Fagforeningskontingent, og dette har altid været en stor Hindring for den franske Arbejderbevægelses Vækst. Jeg tror, at en af Grundene dertil kan søges i den Kendsgerning, at, som det i nogle Lande, f. Eks. England, kan siges, at Fagforeningerne var *for meget* Understøttelsesforeninger, saa har vore Fagforeninger til Gengæld ikke haft *tilstrækkeligt* af Understøttelsesformaal, hvorfor vore Arbejdere ikke har kunnet se en øjeblikkelig Interesse ved at indmelde sig i dem.

Ved det sidste almindelige Valg i Maj 1906 opstillede det forenede socialistiske Parti over 300 Kandidater (af 590 Kredse) og de fik over 900,000 Stemmer. Vi kom ind i Deputeretkammeret, med 52 Medlemmer i Stedet for 37. Blandt de nye Medlemmer er: Guesde, Allemane, (tidligere Sætter) og Brousse. Da Jaures og Vaillant allerede var Medlemmer, er dermed alle fem Førere af de tidligere Partier for første Gang Deputerede sammen, og Repræsentanter for det *samlede* Parti.

Blandt de andre nye Medlemmer er en Minearbejder, Goniaux (der er ialt i Deputeretkammeret 4 Minearbejdere, som tilhører det socialistiske Parti); to Metal- og Maskinarbejdere: Groussier (allerede Medlem fra 1893—1902) og Dubois; en Arbejdsmand, Ghesquiere; fire Handelsmedhjælpere, Rozier (Generalsekretær i sin Fagforening), Durre, Mélin og Bedouce; en Possementmager, Fiévet (sammen med Salembier og Appleton Stifter af Possementmagernes internationale Forbund); en Landarbejder og Husmand, Nicolas Léandre; en Skuespiller, Carlier; en Journalist, Varenne; og to Sagførere, Mariettons og Wilms. Vi har vundet 17 Mandater og kun tabt 2. Der er ogsaa 22 saakaldte »uafhængige Socialister«, Medlemmer som i Virkeligheden er stærkt afhængige af det radikale Parti, og næsten altid stemmer *med* vor radikale Regering. Blandt disse finder vi de Mænd, som nægtede at gaa med til de Klassekamp-Foranstaltninger, som det forenede Parti vedtog; de haaber paa at komme ind i Ministeriet. Og nu sidder vir-

kelig to af disse »Uafhængige«, Briand (Minister for Kirke- og Undervisningsvæsenet) og Viviani (første Arbejderminister) i Clemenceaus radikale Ministerium med vigtige Portefeuiller, men kun til liden eller ingen Gavn for socialistiske eller Arbejderformaal.

Samtidig har mange af Arbejderforbundets Ledere, meget intelligente Mænd, som Griffuelhes (Generalsekretæren), Pouget (Redaktøren af Fagforeningernes Ugeblad, »La Voix du Peuple«), Latapie (Sekretæren for Metalarbejderforbundet), følt det Ansvar, de har nu, da de leder de store Fagforbund i Stedet for de smaa revolutionære Foreninger, uden virkelig Indflydelse, som vore Fagforeninger tidligere var. Den store Demonstration den 1. Maj, for 8 Timers Dagen og én ugentlig Hviledag, er ikke bleven det mislykkede Forsøg, nogle har villet gøre den til; men den har paa den anden Side lært vort Arbejderforbunds Venner, at alle Problemer løses ikke, blot fordi man raaber: Direkte Aktion! — Generalstrejke! Forbundskongressen, som i Aar afholdes i Amiens, viste at der findes mange forstaaende og handledygtige Arbejdere blandt Forbundslederne indenfor Landsorganisationen.

Et Forslag, som gik ud paa at faa oprettet en fast Forbindelse mellem den faglige Landsorganisation og det socialdemokratiske Parti, blev stillet af Tekstilarbejdernes Forbund, hvis Ledere næsten alle tilhører den tidligere Guesdist-Sektion i Partiet. Forslaget, som maa siges at være fremkommet for tidligt, blev stemt ned, men Kongressen stemte for en af Griffuelhes stillet Resolution, der satte som Fagforeningsbevægelsens endelige Maal: Virkeliggørelsen af et Kollektivist- eller Kommunist-Samfund; »et Maal, som Socialdemokraterne alene som politisk Parti kæmper for«, som Partiets Kongres i Limoges senere erklærede. Den sidste Del af Griffuelhes' Resolution hævdede, at Fagforeningsbevægelsen som saadan var en ren økonomisk Bevægelse, uafhængig af noget som helst politisk Parti, men at ethvert Fagforeningsmedlem har ubeskaaret Ret til at tilhøre det politiske Parti han ønsker.*)

*) Arbejderen Nr. 29, 3. Aargang.

Der kan siges meget imod denne Resolution og den temmelig enestaaende Stilling blandt alle Verdens Fagforeninger, som indtages af Arbejderforbundets Ledere; men bortset herfra maa det siges, at der er sket stor Fremgang for den franske Arbejderbevægelse i de sidste to Aar. Nu da Griffuelhes og hans Venner er i Færd med at blive sig deres Ansvar mere bevidst, nærmer de sig den saakaldte »Reformist«-Fløj af Arbejderforbundet, som de saa stærkt bekæmpede for to Aar siden paa Kongressen i Bourges, og som bestaar af Mænd som COUPAT og LAUCHE, tilhørende Maskinarbejderne, GUERARD fra Jærnbanefunktionærerne, RENARD og GUERNIER af Tekstilarbejderforbundet og endogsaa KEUFER og SERGEANT fra Typograferne, og de forlader det anarkistiske, anti-socialistiske Element, hvis Repræsentanter er YVETOT (Sekretæren i Arbejderbørsernes Forbund), og Mænd som BROUTCHOUX, MONATTE i Nord-Frankrig, og i Paris BOUSQUET og ANTOURVILLE. Minearbejdernes Forbund, som ledes af BASLY (Medlem af Deputeretkamret), LAMENDIN og GONIAUX, har altid arbejdet baade i den politiske og den faglige Bevægelse. Det har for nylig sammensluttet sig med de udtraadte Minearbejderforeninger i Midt- og Sydfrankrig, hvis Ledere er MERZET fra Minerne i Monceau, og BOUVERI, og de vil snart indtræde i Arbejderforbundet og styrke den socialistiske og praktiske Fløj.

Spørgsmaalet om forholdsmæssig Repræsentation paa Kongressen vil sikkert snart igen komme frem i den franske Fagforeningsbevægelse. Nu kan en Forening med 20 Medlemmer sende ligesaa mange Delegerede som en Organisation med 5 à 10,000 Medlemmer. Dette vil næppe gaa an, naar alle de store Fagforbund har indmeldt sig i Landsorganisationen. Da vil vi ogsaa komme til se flere Sammenslutninger af vore Fagforeninger, ligesom i England og Tyskland, hvor der er store Fagforbund. Hos os er der navnlig smaa Fagforeninger, der vel slutter sig til et Fagforbund, men forlanger Selvstyre i videste Udstrækning, hvorfor deres Sammenhold ikke er stærkt nok.

Fagforeningsbevægelsen vokser sik-

kert paa en udmærket Maade. — Hermed følger en Opgivelse fra det franske Handelskammer for de sidste 17 Aar, paa Fagforeningsmedlemmernes Antal:

Juli	Medlemmer
1890	139,692
1891	205,152
1892	288,770
1893	402,125
1894	403,440
1895	419,781
1896	422,777
Januar	
1898	437,793
1899	419,761
1900	491,647
1901	588,832
1902	614,173
1903	681,167
1904	752,586
1905	781,334
1906	836,134

Disse Tal er sikkert for høje, fordi vort Handelskammer som Fagforeninger betragter enhver Forening, der er organiseret under Waldeck-Rousseau's Lov af 1884. Saaledes de Skruebrækkerforeninger, kaldet de »gule Fagforeninger«, hvis Leder er Overløber-Socialisten BIETRY, som i Brest i Maj Maaned valgtes ind i Deputeretkammeret ved konservative og klerikale Stemmer og Penge. Jeg antager derfor, at af de 836,000 Medlemmer, som er opgivet af Handelskammeret, er der mindst 150,000 Ikke-Fagforeningsmedlemmer; der bliver altsaa ca. 700,000 Fagforeningsmedlemmer, hvilket Tal viser en udmærket Vækst i Løbet af de sidste 10 Aar. Tilgangen har været meget stor i 1905, nemlig 54,000 Medlemmer; i 1904 var den kun 29,000, men i 1903 var der 71,000 nye Medlemmer, og den største Tilgang fandt Sted i 1900, Udstillingsaaret, nemlig 97,000 Medlemmer.

Der er nu 69,335 kvindelige Fagforeningsmedlemmer mod 59,768 i 1903.

I Arbejderforbundet betalte de indmeldte Foreninger i Maj 1904 for 158,000 Medlemmer, i Maj 1906 for 203,273. Mange Foreninger opgiver imidlertid forskellige Tal til Handelskammeret og til Forbundet. Til Handelskammeret, for hvem de ønsker at vise sig fra den fordelagtigste Side, opgiver de overdrevne Tal; men til Forbundskontoret, hvor de skal betale for hver 1,000 Medlemmer, formindsker de deres Medlemsantal, saaledes at de 200,000 opgivne Forbundsmedlemmer i Virkeligheden repræsenterer mindst 300,000 Medlemmer. Men selv da tæller Arbejderforbundet ikke engang Halvdelen af det samlede Antal franske Fagforeningsmedlemmer, skønt det er hele den franske Fagforeningsbevægelses eneste repræsentative Organisation.

Med Hensyn til Fagforeningsbevægelsens geografiske Inddeling er Forholdet saaledes: Det første Distrikt er *Seinen* (Paris med Forstæder) med over 200,000 Medlemmer. Herefter kommer *Nordfrankrig* med 67,997 Medlemmer, *Pas-de-Calais* med 45,000 (heriblandt mange Minearbejdere), *Bouche du Rhone* (Marseille med Forstæder) med 39,676, *Rhonen* (Lyon-Distriktet) med 29,560, *Loiren* (Sct. Etienne og Nabobyerne) med 24,765, *Gironden* (Bordeaux-Distriktet) med 21,166 og *Nedre Seinen* (Rouen, Le Havre og Forstæder) med 19,005.

I de sidste to, tre Aar har Fagforeningsbevægelsen haft den største Vækst blandt Statens Arbejdere og Funktionærer. — Postbude, Arsenalarbejdere, Tændstik- og Tobaksarbejdere (i Frankrig er Tobaks- og Tændstikfabrikationen Statsmonopol), Toldbetjente og Skolelærere har dannet stærke Organisationer, til Trods for Modstand fra Regeringens Side; den paastod, at Foreninger af Statsfunktionærer ikke var lovlige.

Fagforeningsbevægelsen har ogsaa haft betydelig Fremgang blandt Landarbejderne i Sydfrankrig, blandt Arbejderne i Vinmarkerne og blandt Skovarbejderne i Midtfrankrig (i Departementerne Cher og Nievre).

Overalt bliver Arbejderne sig deres Klasseinteresser mere og mere bevidst, og vi kan forudse den Dag, da vor Arbejderbevægelse, forenet i store og stærke Fagorganisationer — som i England, Tyskland og Amerika — i den franske Arbejderklasses hæderfulde, historiske og revolutionære Aand, vil være i Stand til at svare med Styrke, naar det internationale Proletariat kalder.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 38 * KØBENHAVN DEN 23. MARTS 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Kvindeligt Arbejderforbund; Haandskomagerne; Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund; Skibstømrerne i København; Skræderne i København; Slagteriarbejderne; Trædrejerne i Odense; Tekstilarbejder-Lock-out'en i Lodz; International Strejkestatistik for Januar). — Meddelelse.

Lønbevægelser og Konflikter

Kvindeligt Arbejderforbund har ved Forhandling med *Tuborg Fabriker* gennemført en ny Overenskomst, hvorved de daglønnede Kvinder faar en Lønforhøjelse af 1 Kr. 50 Øre pr. Uge. Over- og Søndagsarbejde er forhøjet med 5 Øre pr. Time, desuden er der sket en Forhøjelse af alle Akkordpriserne. Overenskomsten, som omfatter 400 Kvinder, kan ikke opsiges førend om 3 Aar.

Haandskomagerne. I Slutningen af December Maaned f. A. opsagde Dansk Skotøjsarbejderforbund de med Centralforeningerne for Skomagermestre i Provinserne bestaaende Overenskomster til Ophør den 1. April 1907, og endvidere opsagde Forbundet Overenskomsten med Skomagerlavet i København til Ophør 1. April 1907.

Med Centralforeningerne har der for nogen Tid siden været afholdt Fællesmøde, hvor der forhandledes om et Forslag til en ny Overenskomst. Det lykkedes dog endnu ikke at opnaa Enighed, men der vil senere blive afholdt et nyt Møde for at søge de tilbageværende Uoverensstemmelser fjærnede.

I København har der ligeledes været forhandlet mellem Parterne paa et Møde, som fandt Sted i Slutningen af December Maaned, men siden har Forhandlingerne været afbrudt.

Grunden hertil maa søges i den Omstændighed, at en Del tidligere Medlemmer af Forbundet, som for fleres Vedkommende er slettede for Gæld, har organiseret sig i en Forening *udenfor* Forbundet. Denne Forening, som kalder sig »*Haandskomagernes Fagforening*«, har benyttet sig af den foreliggende Situation og henvendt sig til Skomagerlavet med Anmodning om Forhandling om et Forslag til Overenskomst, og da Priserne i deres Forslag var betydeligt lavere end det af Forbundet foreslaaede Priser, greb Mestrene til med Begærlighed. Mellem disse to Parter har der senere været forhandlet; dette er resulteret i en Overenskomst, der ikke byder Arbejderne større Fordele. Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør den 1. April 1910.

Dansk Skotøjsarbejderforbund, som har langt de fleste Haandskomagere i København indenfor sin københavnske Afdeling, erklærer ganske naturligt, at saavel den nævnte Splittelsesforening som den Overenskomst, den har indgaaet med Lavet, er Forbundet uvedkommende. For nu at søge gennemført, at Skomagerlavet optog en Forhandling med Forbundet, har dette anmodet vort Forretningsudvalg om Sanktion til at iværksætte Arbejdsstandsning den 1. April, forsaavidt der ikke forinden var opnaaet Overenskomst.

Forretningeudvalget vedtog paa sit Møde den 14. ds. at søge foranlediget, at der optoges en direkte Forhandling mellem Repræsentanter for de interesserede Parter. Der blev i den Anledning rettet personlig Henvendelse til Skomagerlavets Oldermand, som ikke syntes uvillig til at gaa ind derpaa; men Lavet har ved en Generalforsamling forkastet Tanken.

Vort Forretningsudvalg har derefter paa sit Møde den 21. ds. tiltraadt Forbundets Anmodning om at foretage Arbejdsstandsning den 1. April i København hos de Mestre, med hvem der ikke kan opnaas Overenskomst.

Skomagerlavet i København tilhører ikke Arbejdsgiverforeningen.

Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund. Ved Forretningsudvalgets Møde den 21. ds. blev der givet det nævnte Forbund Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen, at der vil blive forelagt de forskellige Generalforsamlinger Forslag om, at Arbejdet standses den 5. April hos de under »De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker« hørende Virksomheder i København og Frederiksberg, samt paa de under »Foreningen for Savværker og Høvlerier i Jylland« hørende Virksomheder i Aalborg, Aarhus, Horsens, Kolding, Nørre-Sundby, Randers og Vejle, hvis der ikke til den Tid er opnaaet Overenskomst.

At Forhandlingerne er strandede, maa sikkert tilskrives den Omstændighed, at Jernindustriens Sammenslutning har blandet sig ind i Forholdet mellem Fagets Arbejdere og Arbejdsgivere. Til denne Indblanden har de faaet et Paaskud deri, at det nævnte Forbund tillige havde opsagt en Overenskomst med »Scandia« i Randers, men selv dette Paaskud eksisterer ikke mere, efter at Forbundet har taget Opsigelsen til Scandia tilbage.

Bestemmelserne i Overenskomsten med »Foreningen for Provinssavværker i Østifterne« var ogsaa opsagt, *Lønningerne* derimod ikke. Disse udløber først i 1908, hvorfor der heller ikke foretages Arbejdsstandsning overfor denne Forenings Medlemmer.

Der har indenfor Arbejdsgiverforeningen dannet sig en Særorganisation, bestaaende af »Industrifagene«, d. v. s. nærmest dem, hvor Anvendelsen af *Maskiner* er mest fremherskende. Indenfor denne Organisation har Jernfabrikanterne straks taget Førerskabet og truer nu med helt at tage Styret fra Arbejdsgiverforeningen.

Skibstømrerne i København. Den 9. Marts nedlagde Skibstømrerne i København paa egen Haand Arbejdet hos de to københavnske Jernskibsværfter, Burmeister & Wain og Kbhvn.s Flydedok.

Ved de Forhandlinger, der førtes mellem Parterne om Prislisten, var der, forinden Arbejdet blev nedlagt, i det væsentlige opnaaet Enighed. Det Spørgsmaal, som Striden i væsentlig Grad drejer sig om, er Timelønnen. Mindstelønnen hos Burmeister & Wain er nu 40 Øre + 2 Øre pr. Time for Værktøj, paa Flydedokken 2 Øre mere, og Forbundet forlanger nu 45 Øre pr. Time, indbefattet Værktøjsgodtgørelse, og 50 Øre for nogle særlige Arbejder.

Det er som sædvanlig »Jernindustriens Sammenslutning« der lægger sig paa tværs af en Ordning, idet de nægVærfterne Tilladelse til at indrømme endog den ringeste Forhøjelse af Skibstømrernes Minimalløn.

Som foreløbigt Svar paa den iværksatte Arbejdsstandsning, har Arbejdsgiverforeningen meddelt De samvirkende Fagforbund, at der vil blive erklæret Lock-out overfor de paa Helsingør Skibsværft arbejdende Skibstømrere, der er Medlemmer af Dansk Skibstømrerforbund, fra Torsdag Morgen den 21. Marts.

Skræderne i København. Ved Forretningsudvalgets sidste Møde forelaa der Anmodning fra Dansk Skræderforbund om Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen, at man agter at forelægge en Generalforsamling i Skrædernes Fagforening Forslag om Arbejdsstandsning den 1. April d. A., forsaavidt der ikke forinden er opnaaet Overenskomst med Skræderlavet om en ny Priskurant.

Af Hensyn til, at Skræderfaget er et Sæsonfag, som kun har Udsigt til at gennemføre sine Krav i den travle Periode, har Forretningsudvalget vedtaget at imødekomme Anmodningen. Forhandlingerne fortsættes imidlertid mellem Parterne, og ifølge senere indløbne Meddelelser synes der at være Mulighed for, at der kan opnaas Overenskomst inden den 1. April, og at Strejken saaledes kan undgaas. Men noget sikkert kan man ikke sige.

Slagteriarbejderne. Paa Aktieselskabet »De danske Svineslagterier«s forskellige Virksomheder har der siden Indførelsen af et nyt Regulativ i 1905 stadig fundet forskellige Uregelmæssigheder Sted, og det er nu kommet til aaben Strid med Selskabet, idet Arbejdet paa Skelskør Svineslagteri blev standset den 11. Februar.

Forbundet gør, som sin Opfattelse af Overenskomsten, gældende, at den Løn, Arbejderne oppebar i de forskellige *Brancher* da Overenskomsten blev indgaaet, ikke senere maatte forringes ved Personskifte, hvorimod Selskabet mener, at det ved Skifte har Ret til at give de ny antagne Arbejdere en ringere Løn (Minimallønnen). Da en Arbejder paa Skelskør Svineslagteri blev sat paa en Plads, hvor der var betalt en højere Løn end den, der blev ham tilbudt, nægtede han at udføre Arbejdet, og Følgen heraf blev, at han fik sin Afsked. Dagen efter blev en anden Arbejder sat til at udføre det omstridte Arbejde, og da han nægtede dette, medmindre han fik den krævede Løn, blev han ligeledes afskediget.

Efter det passerede henvendte to ældre Arbejdere sig til Direktøren, for at afæske ham en Forklaring; men han nægtede enhver Forhandling, og efter at Direktøren havde brugt Udtalelser, der kunde tyde paa, at han ønskede, at samtlige Arbejdere skulde gaa, forlod disse Arbejdet.

Foruden denne Strid meddeler Forbundet, at der ogsaa er Uoverensstemmelser angaaende Forholdene paa Pølsefabriken i *Vejle*, hvor man søger at kontraktbinde Arbejderne. Denne Fabrik drives i Forbindelse med Slagteriet i Vejle. I *Varde* søger Selskabet at slippe udenom Regulativet ved at lade Tarmrenserne, hvis Løn er 3 à 4 Kr. lavere end Slagteriarbejdernes, udføre de sidstnævntes Arbejde; og i *Hjørring* lønner man to Mand med en Løn, der ogsaa er alt for lav.

De danske Svineslagterier har sammen med De private Svineslagterier dannet en »Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening«, hvis Formand er De private Svineslagteriers Direktør, NØRGAARD i Hellerup.

Om alle disse Tvistigheder har der nu været forhandlet mellem Repræsentanter for Forbundet og Slagteriernes Arbejdsgiverforening, og her gav Arbejdsgiverne Forbundet Ret i dets Opfattelse for Vardes og Hjørrings Vedkommende, men derimod opnaaedes der ikke Enighed for Skelskør og Vejle. I Skelskør, sagde man, er der ingen Konflikt, eftersom alle Pladser er besatte; og for Vejle vilde man hævde, at man havde Ret til at antage Pølsemagere paa Kontrakt, allerede fordi Pølsefabriken var uafhængig af Slagteriet. Selskabet har, angaaende det sidste, dog før ment noget andet.

Forbundet har i den Anledning anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at iværksætte Arbejdsstandsning hos samtlige under Aktieselskabet De danske Svineslagterier hørende Virksomheder og eventuelt hos de andre Slagterier, der henhør r under Privat-Svineslagteriernes Arbejdsgiverforening. Der vilde da blive inddraget ca. 300 Slagteriarbejdere i Arbejdsstandsningen.

Vort Forretningsudvalg, som har haft Sagen til Behandling, paalagde Formanden at henvende sig til Direktør Nørgaard, hvilken Henvendelse, paa Grund af Hr. Nørgaards Fraværelse, først kunde finde Sted i Mandags.

Ved denne Sammenkomst gjorde vor Formand gældende, at man ikke kunde affærdige Spørgsmaalet om Forholdene i Skelskør, som sket var, da der herom faktisk bestod en Strid mellem Forbundet og De danske Svineslagterier. Ved den fortsatte Samtale erklærede Hr. Nørgaard da, at han gærne atter vilde forhandle med Forretningsføreren for Slagteriarbejderforbundet og Formanden for De samvirkende Fagforbund *baade* om Skelskør og det øvrige, og han mente, at man derved vilde være i Stand til at finde en Ordning.

En saadan Forhandling finder Sted den 22. ds.

Trædrejerne i Odense. Der er givet Drejerforbundet Sanktion til at nedlægge Arbejdet i Odense. De herværende Mestre har nægtet enhver Forhandling om en Overenskomst.

Arbejdsstandsningen vil komme til omfatte ca. 25 Mand.

Tekstilarbejder-Lock-out'en i Lodz. Denne Konflikt fortsættes endnu med uforandret Styrke, men de Udelukkede vinder mere og mere Sympathi hos den øvrige Del af Befolkningen. Dette Omslag er fremkommet ved, at der er offentliggjort en Brevveksling, hvori de tyske Fabrikanter ganske aabent tilstaar, at de har foretaget Lock-out'en og holder den gaaende for at tilintetgøre Arbejdernes Organisation og deres Indflydelse, saaledes at Fabrikanterne for alle Tider kan være »Herrer i Huset«.

I Lodz har der dannet sig »Borgerkomitéer«, med det Formaal at understøtte de Udelukkede; henimod 3000 Børn er anbragt hos andre Familier i og udenfor Lodz.

Af det Beløb, som er indsamlet til de russiske Arbejdere, er der herfra, gennem det internationale faglige Sekretariat i Berlin, afsendt 2000 Kr. til de Udelukkede.

International Strejkestatistik for Januar. I Tyskland, England og Frankrig tilsammen paabegyndtes der i Januar 1907 146 Strejker mod 80 i December og 120 i Januar 1906. For Tyskland foreligger Tallene ikke, derimod nok for England og Frankrig, hvor det samlede Antal Strejkende var 22,556 i Januar d. A. mod 8,516 i December og 12,517 i Januar 1906.

Stigningen stammer udelukkende fra *England*, og her var det atter Minearbejderne, der bragte Tallene op. I et Distrikt nedlagde 1000 Mand Arbejdet for at tvinge nogle Ikke-organiserede ind i Organisationen; i et andet Distrikt nedlagde 1500 Arbejdet af den samme Grund.

Saavel disse Strejker som 12 andre — ialt 4359 Deltagere — endte med Sejr for Arbejderne; i 15 Tilfælde med 4001 Deltagere naaedes der en delvis Sejr, og ved 8 Strejker med 2847 Mand maatte Arbejdet genoptages paa de gamle Betingelser.

I *Frankrig* var der faa Strejker i Januar. 700 Sporvejsfunktionærer nedlagde Arbejdet den 22. Januar ved Paris' Sydlinie, fordi man nægtede dem halv Betaling for den ugentlige Hviledag. I Nizza var der ogsaa Sporvejsstrejke.

I *Bulgarien* begyndte den meget omtalte Jernbanestrejke den 3. Januar.

I *Danmark* var der almindelig Sporvejsstrejke i København fra den 2.—6. Januar incl., altsaa i 5 Dage.

I *Holland* nedlagde 300 Havnearbejdere i Amsterdam Arbejdet, dog uden at opnaa Resultat. 300 Kularbejdere i Rotterdam strejkede for at faa en højere Betaling for Ventetid, hvilket de opnaaede.

I *Rusland* var der, foruden talrige andre Konflikter, en Strejke paa 7000 Mand ved Naftagruberne i Baku. Arbejderne forlangte, efter Opgivelserne, et Ekstra-Tillæg, varierende fra en Femtedel til fire Femtedele af deres Aarsløn for 1906.

Den sædvanlige Tabel ser saaledes ud:

Industrier	Tyskland	Østr.-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- o. Hyttearb.	2	3	—	—	—	8	4079
Sten- o. Jord.	—	1	—	—	—	—	—
Metal o. Mask.	5	3	—	9	—	2	645
Kem. Industr.	—	—	—	3	—	—	—
Tekstil —	3	2	—	21	—	23	5532
Læder —	1	—	—	4	—	—	—
Træ —	—	—	—	—	—	—	—
Nærings- og Nydelsesmd.	5	5	—	—	—	—	—
Beklæd. Indst.	3	3	—	—	—	2	642
Bygnings —	2	—	—	11	—	—	—
Grafiske Fag.	1	—	—	—	—	—	—
Samfærdsel.	2	1	—	—	—	3	1520
Øvrige Fag.	1	1	—	—	—	3	402
Ialt	25	19	—	80	9736	41	12820
Decbr. 1906.	16	6	—	44	3869	20	4647
Januar 1906.	49	29	5	54	10052	17	2465

Meddelelse

Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund afholdes den 26. og 27. April d. A. i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40.

Repræsentantskabet afholder sit aarlige Møde ded 25. April, altsaa Dagen før Generalforsamlingen, i Rømersgade 22, den store Sal.

REDAKTØR: C. M. OLSEN
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 39 * KØBENHAVN DEN 30. MARTS 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Chirurgiske Instrumentmageres Fagforening; Dansk Gartnerforbund; Skibstømrerkonflikten; Slagteriarbejderne; Stenlosserne i København; Teglværksarbejderne i Esbjerg; Tekstilarbejderne paa Skodsborg Klædefabrik; Bygningsarbejder-Lock-out i Ungarn). — Generalforsamlingen. — Majdemonstrationen.

Lønbevægelser og Konflikter

Chirurgiske Instrumentmageres Fagbund. I December f. A. blev der givet de chirurgiske Instrumentmageres Fagforening i København Sanktion til at opsige den bestaaende Overenskomst, for at der kunde blive indledet Forhandlinger om en ny.

Forhandlingerne er sluttede med Indrømmelse af Arbejdernes Fordringer, som var følgende: Forhøjelse af Minimalarbejdslønnen fra 30 til 40 Øre, dog for unge Svende i det første Aar 30, i det andet 35 Øre; Forhøjelse af Akkordpriserne; Tilsikring af Akkordarbejdernes Gennemsnitsløn, naar de har Daglønsarbejde; Forhøjelse af en Del personlige Lønninger.

Dansk Gartnerforbund har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsige Overenskomsten for Anlægsgartnere i København, til Ophør den 1. Maj 1907. Forretningsudvalget har imødekommet Anmodningen.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 20 Medlemmer.

Skibstømrerkonflikten. Den 21. Marts blev Skibstømrerne paa Helsingør Skibsværft lukket ude, saaledes som Arbejdsgiverforeningen havde bebudet; der er 41 Mand.

De samvirkende Fagforbund modtog den 23. ds. en Skrivelse af samme Dato fra Arbejdegiverforeningen. Skrivelsen har følgende Ordlyd:

»Efter at Skibstømrerne den 9. ds. har erklæret Strejke paa de to københavnske Skibsværfter, har det hurtigt vist sig, at Strejken i betydelig Grad sinkede, hindrede eller helt umuliggjorde de øvrige Arbejders Udførelse paa Værfternes Skibsbyggerafdelinger, og Værfterne har under disse Omstændigheder været nødsagede til allerede nu at afskedige en Del Arbejdere i andre Fag, som er knyttede til Skibsbyggerafdelingerne.

Da Værfterne under disse Forhold ikke vil kunne opretholde en rationel Fordeling i de forskellige Arbejders Udførelse, og derfor meget snart vil blive fuldstændig lammede i deres Virksomhed, tillader man sig, efter Anmodning af Jernindustriens Sammenslutning, at meddele det ærede Forretningsudvalg, at man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at samtlige organiserede Arbejdere paa Skibsbyggerafdelingerne hos Aktieselskaberne Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Københavns Flydedok og Skibsværft og Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri udelukkes fra Arbejde, saafremt der ikke, forinden Udelukkelsen iværksættes, er tilvejebragt en for Værfterne og Jernindustriens Sammenslutning tilfredsstillende Ordning af Forholdet til Dansk Skibstømrerforbund.

P. F. V.
KASPAR ROSTRUP.

Der skal altsaa, uagtet De samvirkende Fagforbund ikke har godkendt Skibstømrernes Arbejdsstandsning den 9. Marts paa Refshaleøen og Flydedokken, foretages en Udsmidning af andre Fag. Der siges ikke i Skrivelsen, *hvornaar* denne Udsmidning skal foregaa, og man søger at motivere »Udelukkelsen«, som man kalder det, med Henvisning til, at man ikke kan »opretholde en rationel Fordeling i de forskellige Arbejders Udførelse«.

Naar Forretningsudvalget ikke har kunnet gaa med til en Arbejdsnedlæggelse af Skibstømrerne i København paa det daværende Tidspunkt, er det — selvfølgelig — ikke fordi man mente, at den fordrede Timeløn ikke burde gennemføres. Nægtelsen af Strejkesank-

tion skyldtes Grunde, som angaar hele vor øjeblikkelige Stilling, og denne burde Skibstømrerne have taget Hensyn til. Dette *vilde* de ikke, og de nedlagde da Arbejdet, med fuld Vished om, at de ikke kunde paaregne Støtte fra de andre Fag.

Men vi skal ikke nu opholde os ved denne Side af Konflikten paa Skibsværfterne; Skibstømrerforbundet har nemlig forlangt Sagen forelagt paa et Repræsentantskabsmøde. Et saadant vil i den Anledning blive afholdt den 28. ds. (Skærtorsdag).

Hvis de Herrer Jærnfabrikanter vil drive det saa vidt, at de, paa det foreliggende Grundlag, virkelig udelukker samtlige organiserede Arbejdere paa Jærn-Skibsværfterne i København og Helsingør, turde de vel have drevet Spasen *saa* vidt, at de maa knække deres haarde Hals derpaa. Det er vistnok udenfor al Tvivl, at saavel Burmeister & Wain som Københavns Flydedok, hvis de selv havde maattet raade over deres Forretninger, gærne vilde have ofret det lidet, som Skibstømrernes Krav androg. Formanden for Skibstømrerforeningen i København har for nogle Dage siden, i »Social-Demokraten«, hævdet, at en Ansættelse af Skibstømrernes Timeløn til 45 Øre, kun vilde beløbe sig til en aarlig Udgift af 1800 Kr. for begge de københavnske Værfter. Men det er udelukkende Jærnfabrikanternes Sammenslutning, der, ved at forbyde Værfterne at gaa ind paa den ringe Forhøjelse, fremkalder Konflikten.

*

Og vi ved ogsaa *hvorfor* de gør det. De gør det i det Haab, at de, gennem *en stor Konflikt*, der kommer saa betids, at den kan bringe Forstyrrelse ind i Forhandlingerne i de andre Fag, skal faa Forbindelse med disse, og dermed slippe for en mærkbar Forhøjelse af deres *Arbejdsmænds* Lønninger.

Vi vil derfor haabe, at de Forbund, som endnu forhandler og som ikke har faaet Strejkesanktion, vil fortsætte med Forhandlingerne, uden at lade sig drive frem af Jærnfabrikanternes Manøvre. Disse Folk ønsker i dette Øjeblik intet inderligere, end at de endnu forhandlende Fag skal blive utaalmodige og erklære Strejke, men dette vilde under de foreliggende Forhold være en stor Forløbelse.

Slagteriarbejderne. Som bebudet fandt der den 22. ds. en Sammenkomst Sted mellem Formændene for Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening, Slagteriarbejderforbundet og De samvirkende Fagforbund. Efter en foreløbig Forhandling mellem disse tre, blev Direktør NATHANSEN for »De danske Svineslagterier«, hvortil Slagteriet i Skelskør hører, tilkaldt.

Noget endeligt Resultat naaedes dog ikke ved dette Møde. Direktør Nathansen vilde nok gaa med til et Lønregulativ for Pølsemageriet i Vejle, ligesom han erklærede sig villig til straks at frafalde Kontrakterne med Pølsemagerne dér, naar de paagældende Arbejdere ønskede det, og i hvert Fald at ophæve dem hurtigst efter Opsigelse.

Et saadant Regulativ skulde ophøre den 1. Marts, samtidig med Regulativet for Slagteriarbejderne, og om dette Regulativ havde der vel kunnet opnaas Enighed. Men det hele strandede paa Striden paa Slagteriet i Skelskør, hvor der, desværre, er fyldt med Skruebrækkere. Man tilbød at skaffe de Arbejdere i Skelskør, som befinder sig i Konflikt, Arbejde i Virksomheder i andre Byer under Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening, men da disse Arbejdere er stærkt knyttede til Stedet, lod en saadan Flytning sig ikke foretage, og da man ikke vilde afskedige Skruebrækkerne, strandede Forhandlingerne.

Der har senere været forhandlet mellem Direktør Nathansen, hans Meddirektør, HEYMANN og Formanden for De samvirkende Fagforbund, men uden at mere har kunnet naas.

Stenlosserne i København. Efter Opfordring fra Arbejdsgiverforeningen fandt der den 16. Marts et Møde Sted mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne, for Dansk Arbejdsmandsforbund og Stenlosser-Entreprenørforeningen angaaende en Uoverensstemmelse mellem de sidste og Havnearbejdernes Forbund i København.

Mellem disse to Organisationer, har der været forhandlet om en ny Priskurant for Stenlosning, og det derom

nedsatte Fællesudvalg var enedes om en Indstilling, men denne var bleven forkastet af Entreprenørerne.

Ved Mødet den 16. ds. gik Arbejdsgiverforeningens Delegerede med til at opfordre Entreprenørerne til nu at vedtage den en Gang forkastede Indstilling, og da det vel næppe kan tænkes at de vil gaa imod Arbejdsgiverforeningen, tør denne Sag sikkert anses som ordnet.

Teglværksarbejderne i Esbjerg. Mellem Teglværksforeningen i Esbjerg og Teglværksarbejdernes Forening samme Sted var Forhandlingerne om en ny Overenskomst gaaet i Staa. I den Anledning opfordrede Arbejdsgiverforeningen til Afholdelse af et Fællesmøde mellem Medlemmer af Arbejdsgiverforeningens og De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg samt Repræsentanter for Dansk Arbejdsmandsforbund og Teglværksejerne.

Dansk Arbejdsmandsforbund havde imidlertid ikke været tilkaldt ved Forhandlingerne mellem dets Afdeling og Teglværksejerne, hvorfor det ønskede en saadan Forhandling prøvet, forinden Sagen kom til Behandling mellem Hovedorganisationerne. Men da det ikke kunde have noget imod, at der taltes nærmere om Sagen, fandt det ønskede Fællesmøde Sted den 16. Februar. Der opnaaedes vel ikke her fuld Enighed om den videre Behandling, da Arbejdsgiverforeningen, af Hensyn til Konsekvenserne i andre lignende Tilfælde, ikke vilde deltage i en Forhandling *udenfor* København.

Senere er der dog bleven arrangeret en lokal Forhandling, i hvilken Forretningsføreren for Dansk Arbejdsmandsforbunds jyske Afdelinger, H. M. HANSEN og Murmester VILH. KØHLER, Maarup Teglværk, deltog. Ved Forhandlingen blev man enig om en ny Overenskomst, gældende for 2 Aar.

Tekstilarbejderne paa Skodsborg Klædefabrik. Efter Forslag fra Arbejdsgiverforeningen fandt der den 6. Februar et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for de to Hovedorganisationer samt Tekstilfabrikantforeningen og Tekstilarbejderforbundet.

Mødet var foranlediget sammenkaldt af Tekstilfabrikantforeningen i Anledning af, at Fabrikant JOHNSEN paa Skodsborg Klædefabrik, af Tekstilarbejderforbundet forlangte en Erstatning af 500 Kr. for Tab, som Fabriken paastod at have lidt ved en »Arbejdsstandsning«.

Sagen forholder sig saaledes: Paa Fabriken arbejder der en ilde lidt Person, som var fremkommen med den Beskyldning mod de øvrige Arbejdere, at de havde ødelagt hans Cykle. En af Arbejderne blev i den Anledning kaldt ind paa Kontoret og taget i Forhør, og Fabrikanten kom her med den Insinuation mod vedkommende Arbejder, at han nok vidste, hvem der havde ødelagt Cyklen, og lod ham vide, at han ikke skulde være for sikker paa, at han ikke kom ud af Porten, hvis han ikke lod de ikke-organiserede Arbejdere være i Fred.

Da de andre Arbejdere næste Dag fik Besked om det passerede, og da Vedkommende har været Skruebrækker, mente de, at der burde gøres Forsøg paa at faa ham fjernet fra Fabriken. I Frokostpausen sendte de derfor en Arbejder op til Fabrikanten, med Anmodning om at fjerne Vedkommende; men i Stedet for at imødekomme Anmodningen, gik Hr. Johnsen ud til Arbejderne, som opholdt sig foran Fabriken, og udtalte, at de, der vilde arbejde, maatte komme ind nu, og da Arbejderne stod noget tvivlraadige og ikke straks svarede ham, slog han Porten i for Næsen af dem.

Paa Opfordring af Fabrikantforeningen rejste Forbundets Forretningsfører samme Dag til Skodsborg for at mægle i Striden, og Arbejderne erklærede sig ogsaa villige til at paabegynde Arbejdet samme Dags Eftermiddag Kl. 4, men Fabrikanten vilde nu ikke have dem før næste Dag.

Trods det, at det passerede, som nævnt, har Karakter af Lock-out, paastod Fabrikanten dog, at Arbejderne havde lavet Strejke, og at Forbundet skulde yde ham en Erstatning af 500 Kr., hvilket Tekstilarbejderforbundet dog ikke kunde indlade sig paa. Sagen har senere været behandlet i et Fællesudvalg af Fabrikanter og Arbejdere, men uden Resultat, og den kom, som nævnt, den 6. Februar til Forhandling mellem

Repræsentanter for Hovedorganisationerne og for Fabrikantforeningen og Forbundet.

Dette Møde endte dog ogsaa uden Resultat, da Tekstilarbejderforbundet, med fuld Tilslutning fra De samvirkende Fagforbund, nægtede at indgaa paa Erstatning under enhver Form. Muligvis vil Fabrikant Johnsen gaa til Domstolene.

Bygningsarbejder-Lock-out i Ungarn. Fra den internationale Sekretær for Fagforeningerne, C. LEGIEN, i Berlin, har De samvirkende Fagforbund modtaget følgende Skrivelse af 21. Marts:

I Ungarn anstrænger Arbejdsgiverne sig for at ødelægge den faglige Organisation. I disse Bestræbelser understøttes de kraftigt af Regeringen. Arbejdsgiverne udelukker Masser af Arbejdere, og Regeringen *opløser* de Fagorganisationer, som vil hjælpe de Udelukkede.

I *Budapest* har 3000 Arbejdere i Bygningsfagene været udelukkede i 7 Maaneder, og i 15 ungarske Provinsbyer er der i Marts Maaned udelukket 8000 Arbejdere, mest tilhørende Bygningsfagene.

De fagligt organiserede Arbejdere i Ungarn bestræber sig, saa godt de kan, for at understøtte de Udelukkede, men Antallet er for stort til, at de ungarske Arbejdere kan underholde dem ved egne Midler.

Det ungarske Fagforeningsraad retter derfor en Bøn til Fagforeningerne i de Lande, som har sluttet sig til det internationale Sekretariat, om at komme Ungarns udelukkede Arbejdere til Hjælp i deres kritiske Stilling, for at de ikke skal ligge under i denne tunge Kamp.

De faglige Landscentraler bedes sende eventuelle Understøttelsesbeløb til S. Jaszai, Kerepesi-ut 32. Budapest.

De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg har afsendt 1000 Kroner, med Bemærkning, at man, under Hensyn til den øjeblikkelige Stilling her i Landet, ikke for Tiden ser sig i Stand til at sende mere.

Organisationer, som kunde ønske at lade Ungarerne tilflyde en særlig Hjælp, kan sende deres Bidrag enten direkte til Formanden for den faglige Landscentral i Ungarn — hvis Adresse findes i Slutningen af ovenstaaende Brev — eller til De samvirkende Fagforbund, som straks vil lade Bidraget gaa videre til Ungarn.

Majdemonstrationen

Til samtlige Fagorganisationer her i Landet er der under 1. Marts d. A. udgaaet Opfordring til, **Onsdag den 1. Maj,** at foretage en Demonstration for Indførelse af en ved Lov fastsat Maksimalarbejdsdag paa 8 Timer.

I det udsendte Cirkulære henvises der til Betydningen af, at de aarlige Demonstrationer fortsættes, og at den hidtil førte Agitation for Arbejdstidens Forkortelse allerede har paavirket den almindelige Opfattelse til Gunst derfor.

Fællesorganisationerne opfordres til, i Forbindelse med de socialdemokratiske Partiforeninger, at foretage de fornødne Forberedelser til Demonstrationen, særlig med Hensyn til Procession gennem Gaderne, hvortil Politiets Tilladelse jo skal indhentes.

Vi kan oplyse, at Arbejdernes Fællesorganisation i København paa sit Aarsmøde den 20. Marts allerede har vedtaget den 1. Maj at foranstalte en Demonstration med Procession, Friluftsmøde samt, om Aftenen, Sammenkomster i Partiets Forsamlingsbygninger.

Fællesorganisationerne anmodes om fortrinsvis at drage *stedlige* Kræfter frem som Talere ved Majdemonstrationen. Festtegn og Sange faas ved Henvendelse til De samvirkende Fagforbunds Kasserer, E. SVENDSEN, Nørre Farimagsgade 49, København.

Generalforsamlingen

Som tidligere meddelt afholdes den ordinære Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund den 26. og 27. April i Forsamlingsbygningen, Enghavevej 40, København.

Dagsordenen er fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Indsamling af frivillige Bidrag under Konflikter.
4. Anerkendte Arbejdsløshedskasser.
5. Gensidighed mellem nord-amerikanske og danske Fagorganisationer.
6. Lovændringer.
7. En Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen.
8. Fængselsarbejdet.
9. Valg af Forretningsudvalg, Kasserer og Revisionskomité.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 40 * KØBENHAVN DEN 6. APRIL 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Repræsentantskabsmødet). — Lønbevægelser og Konflikter (Skibstømrerkonflikten; Bygningsarbejder-Lock-out'en i Ungarn; International Strejkeoversigt for Februar). — Hvad vil man? — Meddelelse.

Repræsentantskabsmødet

Repræsentantskabet afholdt ekstraordinært Møde Torsdag den 28. Marts i Rømersgade 22, Festsalen, med følgende Dagsorden:

1. Den foreliggenve Situation.
2. Skibstømrerstrejken paa Jærnskibsværfterne i Københavnog Lock-out'en paa Helsingørs Skibsværft.
3. Anmodning fra Provins-Sejlmagernes Fagforening om Optagelse.

Formanden, MARTIN OLSEN, aabnede Mødet. Til Dirigent valgtes Forretningsfører for Arbejdernes Livsforsikringsselskab, VALD. OLSEN.

1. Formanden oplyste, at Mødet var indkaldt efter Forlangende af Dansk Skibstømrerforbund, fordi Forretningsudvalget ikke havde kunnet godkende deres Strejke. Forretningsudvalget havde af Hensyn til de mange Lønbevægelser, der for Tiden førtes i en Række Fag, anset det for heldigst at undgaa Arbejdsstandsninger paa det daværende Tidspunkt, da disse kunde gribe forstyrrende ind i Forhandlingerne i andre Fag. Skibstømrerne var derfor indtrængende anmodet om at undlade at iværksætte Arbejdsstandsning paa Jærnskibsværfterne i København; men dette Raad er ikke blevet fulgt. De nedlagde Arbejdet den 9. Marts hos Burmeister & Wain og paa Københavns Flydedok, og den 21. Marts har Helsingør Skibsværft udelukket de paa Værftet arbejdende Skibstømrere. Der er nu fra Arbejdsgiverforeningen indløbet Meddelelse om, at samtlige organiserede Arbejdere paa Skibsværfterne vil blive udelukket, for saa vidt der ikke forinden er opnaaet Enighed med Skibstømrerne. Deres Sag er sat som et særligt Punkt paa Dagsordenen.

Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne har opsagt de bestaaende Overenskomster med Savværksejerne i København og Provinserne til Ophør den 1. April. Der har været forhandlet i et Par Møder mellem Repræsentanter for Forbundet og Arbejdsgiverne, samt i et Møde, hvor Hovedorganisationerne var repræsenterede.

Forskellige Arbejdsgiverorganisationer i Industrifagene har dannet en Særorganisation, omfattende disse Fag alene, blandt andre ogsaa Jærnindustriens Sammenslutning. Det er med Repræsentanter for denne Arbejdsgiver-Sammenslutning at Forhandlingerne er ført, men derved er Overenskomst i høj Grad vanskeliggjort. Forhandlingerne er derfor ogsaa strandede, og der er givet Forbundet Sanktion til at standse Arbejdet den 5. April paa forskellige Savværker og Høvlerier i København og Provinserne.

Dansk Skræderforbund har meddelt Arbejdsgiverforeningen, at Arbejdet vil blive standset den 5. April, for saa vidt der ikke forinden er opnaaet Overenskomst mellem Skræderlavet og Forbundets Afdeling i København. Der er dog Udsigter til, at der kan opnaas Enighed uden Strejke.

Dansk Skotøjsarbejderforbund har modtaget Sanktion til at iværksætte Arbejdsstandsning hos Skomagermestrene i København den 1. April, fordi Skomagerlavet har nægtet Forhandling om en ny Overenskomst. Denne Konflikt vil komme til at omfatte ca. 300 Haandarbejdere. Overenskomsten for Haand-

skomagerne i Provinserne er ligeledes opsagt til Ophør den 1. April. De Forhandlinger, der har fundet Sted, havde ganske vist ikke ført til en endelig Overenskomst, men det er dog kun mindre Spørgsmaal, der er Parterne imellem, hvorfor der er Mulighed for, at der kan opnaas Overenskomst uden Arbejdsstandsning.

Foruden i de ovennævnte Fag forhandles der for Tiden om Overenskomster for Støberiarbejdsmændene for hele Landet, Snedkerne i Provinsere, Jord- og Betonarbejderne i København, Brolæggerne og Brolægningsarbejdsmændene i København og Karetmagerne i København samt for de kvindelige Arbejdere paa Tændstikfabrikerne, Mønsteds Margarinefabrik og flere andre Virksomheder.

Fag, hvis Overenskomster udløber senere var: Bødkerne i Provinserne, Gas- og Vandarbejderne i København, Skibstømrerne i Svendborg, Formerne i hele Landet, Lohgarverne i hele Landet og Anlægsgartnerne i København.

De endnu ikke afsluttede Lønbevægelser omfatter ca. 12,000 Medlemmer.

Der er opnaaet Overenskomst for følgende Fag, med ialt ca. 3000 Medlemmer:

Malerne i Jylland, Hattearbejderne i København, Murerne i Provinserne, Sølvarbejderne i Assens, Stenarbejderne paa Bornholm, Granithuggerne i København, Gørtlerne i Provinserne, Chir. Instrumentmagere i København og Kvinderne paa Tuborg Fabriker.

Formanden omtalte en *Konflikt paa Øresunds kemiske Fabriker* i København; de mandlige Arbejdere havde nedlagt Arbejdet, og derved var ca. 100 Kvinder blevet arbejdsløse. Forbundet havde anmodet om Støtte til disse Kvinder, men da der i Følge Loven kun kan udbetales Støtte til strejkende Medlemmer, har Forretningsudvalget ikke kunnet imødekomme Anmodningen.

Bygningssnedkernes Fagforeniug, der staar udenfor De samvirkende Fagforbund, har opsagt deres Overenskomst med Snedkerlavet i København til Ophør den 1. April, og den har tillige opsagt Overenskomsten af 5. September 1899. Arbejdsgiverforeningen har protesteret mod den sidstnævnte Opsigelse. Det er muligt, at Bygningssnedkerne tager Opsigelsen tilbage, for at lade Den permanente Voldgiftsret afgøre, hvorvidt Arbejdsgiverforeningens Protest er berettiget.

Mellem Aktieselskabet »De danske Svineslagterier« og *Dansk Slagteriarbejderforbund* er der forskellige Uoverensstemmelser angaaende Punkter i Overenskomsten; paa Grund heraf var der Strejke i Skjelskør. Forbundet har anmodet om Sanktion til at iværksætte Arbejdsstandsning paa Selskabets andre Slagterier og eventuelt i øvrige Virksomheder under Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening, men hertil har Forretningsudvalget ikke ment at kunne gaa med, da det anser Grundlaget for saadanne Arbejdsstandsninger for mindre godt.

Formanden sluttede med at udtale et Haab om, at de Organisationer, som har opsagt deres Overenskomster, maa opnaa et gunstigt Resultat ved de Forhandlinger, der for Tiden føres med Arbejdsgiverne, og at Organisationerne altid vil handle i god Forstaaelse med og i fuld Tillid til Ledelsen for vor samlede Organisation.

I den derpaa følgende Diskussion deltog Skibstømrer JAKOBSEN, som forsvarede Skibstømrernes Stilling, Slagterne HARTMANN og WILL. LARSEN, som opfordrede til at sanktionere, at der iværksættes Arbejdsstandsning i den Udstrækning, som Forbundet ønskede. Larsen omtalte udførligt Konflikten med Selskabet og gjorde navnlig gældende, at dette, at Pølsefabriken i Vejle tog Arbejdere paa Kontrakt, var Hovedsagen i den foreliggende Strid, og at Strejken i Skjelskør kom i anden Række.

Fru OLIVIA NIELSEN beklagede, at Forretningsudvalget havde afslaaet Kvindeligt Arbejderforbunds Anmodning om Støtte til de paa Øresunds kemiske Fabriker afskedigede Kvinder, hvoraf de fleste var gamle og som Følge deraf ude af Stand til at finde Beskæftigelse andre Steder. Hun bebudede et Forslag om Bevilling af Støtte.

Efter at *Formanden* havde haft Ordet for Gensvar til de forskellige Talere, vedtoges følgende Beslutning:

Repræsentantskabet er fuldt ud enig med Forretningsudvalget i, at den stærke Mod-

stand, der fra Arbejdsgiverne i *Industrifagene* ydes mod saa godt som enhver Forhøjelse af Arbejdslønnen i disse Fag, bør søges isoleret, og at man derfor ikke uden den strængeste Nødvendighed skal gaa med til Arbejdsstandsning i de andre Fag, hvori der endnu forhandles.

Angaaende det af Slagteriarbejderforb.s Repræsentanter rejste Spørgsmaal erklærede Formanden for Forbundet, W. Larsen, at han kunde gaa med til, at der søgtes optaget en Forhandling om Forholdene i Vejle, og at Stridspunkterne vedrørende Skelskør, Hjørring og Varde blev afgjort ved Voldgift.

Mødet hævedes Kl. 1; det genoptoges Kl. 3.

2. *Skibstømrerstrejken* paa Jernskibsværfterne i København og Lock-out'en paa Helsingørs Skibsværft behandledes.

Formanden henviste til den foreliggende trykte Redegørelse, som var udsendt til Repræsentantskabets Medlemmer.

*

Nedenstaaende korte Uddrag lader vi indgaa i Referatet:

Den 13. Oktober f. A. anmodede Dansk Skribstømrerforbund vort Forretningsudvalg om Sanktion til at opsige Overenskomsterne med A/S Burmeister & Wain samt Københavns Flydedok og Skibsbyggeri, og til at fremsætte følgende Krav:

En ensartet Timeløn à 45 Øre, Arbejde ved Dokkerne og Beddingerne samt Opstilling af Nybygninger 50 Øre pr. Time, samt en Forhøjelse af Prislisten.

Vort Forretningsudvalg imødekom Forbundets Anmodning, men da det ikke stod klart, hvad der mentes med en ensartet Timeløn, bemærkede Forretningsudvalget, at det gik ud fra at man ikke vilde hindre Arbejderne i at opnaa højere Løn end Minimallønnen, og med Hensyn til Spørgsmaal om Strejke meddelte Forretningsudvalget, at det maatte forbeholde sig at se paa de eventuelle Tilbud, der maatte fremkomme fra Arbejdsgivernes Side, forinden det tog Stilling til Arbejdsstandsning.

I Januar Maaned fandt der en Sammenkomst Sted mellem Repræsentanter for Jernindustriens Sammenslutning og Skibstømrerforbundet. Der opnaaedes Enighed om at optage en Forhandling om Prislisten, og at denne skulde føres mellem Repræsentanter for Arbejderne og Direktionerne for de to Værfter. Der hengik dog 3 à 4 Uger inden disse Forhandlinger blev paabegyndte, idet Selskaberne nægtede at forhandle med andre end Værftets Arbejdere, hvorimod Skibstømrerne i København krævede Ret til at tage Fagforeningens Formand, som ikke arbejdede paa de vedkommende Værfter, med i Forhandlingerne. Knuden blev imidlertid løst paa den Maade, at Formanden for Fagforeningen skulde søge Arbejde paa Værftet, for derved at kunne deltage i Forhandlingerne. Om Timelønnen opnaaedes der derimod ikke Enighed, fordi Fabrikanterne nægtede enhver Forhøjelse.

Da der efter Skibstømrernes Mening ingen Udsigt var til, at der kunde opnaas Enighed, vedtog Fagforeningen paa en Generalforsamling at standse Arbejdet den 16. Februar d. A.

Den 28. Februar modtog vi Meddelelse fra Forbundet om, at Forhandlingerne om Prislisten var tilendebragt uden positivt Resultat, og det blev meddelt, at en Generalforsamling i Skibstømrernes Fagforening den 27. Februar havde vedtaget at nedlægge Arbejdet den 8. Marts.

I den Anledning vedtog Forretningsudvalget paa et Møde den 1. Marts bl. a. at meddele Forbundet følgende:

»Forretningsudvalget udtaler sin Beklagelse af, at det ærede Forbund ikke, som det var en Aftale og en Forudsætning, har givet De samvirkende Fagforbund Meddelelse om Forhandlingernes Resultat *forinden* Generalforsamlingen i Skibstømrerforeningen, for at der her fra, som Forudsætningen var, og som vi har præciseret i vor Skrivelse af 22. f. M., kunde faa Lejlighed til at foranledige et Fællesmøde afholdt mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Jernindustriens Sammenslutning og Skibstømrerforbundet, forinden der blev givet endelig Meddelelse om Arbejdsstandsning«.

Den 2. Marts fandt der et Fælles-

møde Sted i Arbejdsgiverforeningen mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og interesserede Parter.

Der opnaaedes Enighed om, at fortsætte Forhandlingerne om Prislisten, og naar Forhandlingerne herom var tilendebragte, skulde der forhandles med Sammenslutningen om Timeløn, Regler for Behandling af faglig Strid m. m.

Ved Mødets Slutning gav Skibstømrerforbundets Repræsentanter, mod De samvirkende Fagforbunds Ønske, Arbejdsgiverforeningen det 2det Strejkevarsel, hvori der bebudedes Arbejdsstandsning til den 9. Marts.

Forhandlingerne om Prislisten fortsattes til den ovennævnte Tid, og det lykkedes ogsaa Parterne at komme hinanden noget nærmere, men i Stedet for at prøve ny Forhandling om Timelønnen og Regler for Behandling af faglig Strid m. m., vedtog Fagforeningen at standse Arbejdet den 9. Marts, og alle Forhandlinger var derved afbrudte.

Forbundet har siden afæsket Forretningsudvalget en Erklæring om dets Stilling til Strejken.

Som Følge af Strejken paa Skibsværfterne i København, har Arbejdsgiverforeningen dekreteret Lock-out paa Helsingørs Skibsværft fra den 21. Marts mod de derværende Skibstømrere.

*

Formanden oplyste, at Forretningsudvalget, som Følge af Skibstømrernes Stilling havde nægtet disse Støtte, og at Forbundet derfor har forlangt dette Møde indkaldt.

Fra Arbejdsgiverforeningen er der indløbet Meddelelse om, at man som Følge af Strejken paa Skibsværfterne agter at udelukke alle de øvrige, paa Skibsværfterne beskæftigede organiserede Arbejdere.

Formanden opfordrede Skibstømrernes Repræsentanter til at udtale sig om deres Stilling til Spørgsmaalet »*Normalløn*«, da dette sikkert kan faa Betydning ved en senere Forhandling med Arbejdsgiverne.

Skibstømrerforbundets Formand E. F. CHRISTENSEN, Skibstømrerne M. JAKOBSEN, N. PETERSEN og JOHANSEN forsvarede den Stilling, som Skibstømrerne havde indtaget.

N. Petersen mente, at man nok kunde se bort fra Kravet om en *Normalløn*, da det ikke var Navnet, der for Skibstømrerne var det afgørende; han kunde ogsaa tiltræde, at der søgtes en Forhandling med Arbejdsgiverforeningen om en Ordning, men ventede, at der saa ydes Forbundet Støtte.

I Diskussionen deltog endvidere VILH. N. NYGAARD, P. KNUDSEN, C. F. MADSEN og *Formanden*, hvorefter Sagens videre Behandling udsattes, for at give Skibstømrernes Repræsentanter Adgang til at konferere indbyrdes om, hvorvidt de, efter den førte Diskussion, fremdeles ønskede en Afstemning af Repræsentantskabet angaaende dettes Stilling til Spørgsmaalet om Understøttelse til deres Strejke og den dermed forbundne Lock-out i Helsingør.

Efter en Raadslagning erklærede Skibstømrernes Formand, at man vilde foretrække, at udsætte Spørgsmaalet til et eventuelt senere Repræsentantskabsmøde.

Derefter vedtoges følgende Beslutning:

Angaaende de Foranstaltninger, som der i Anledning af Skibstømrerkonflikten trues med fra Arbejdsgivernes Side, udtaler Repræsentantskabet, at det maa protestere mod, at der paa den bebudede Maade foretages et Overfald mod sagesløse Fag, ligesom man ogsaa vil protestere mod, at den Slags Magtmidler anvendes for at forhindre enhver Fremgang i det enkelte Fags Lønninger.

Man tilbyder sin Medvirkning til at søge Skibstømrerkonflikten ordnet; hvis dette ikke lader sig gøre, vil der, fra Landsorganisationens Side, blive kæmpet med alle til Raadighed staaende Midler for at værge Arbejderne, og for at bringe den Kamp, der da opstaaar, til en for de danske Fagorganisationer sejrrig Afslutning.

Den Del af Resolutionen, som ikke kom under Afstemning, havde følgende Ordlyd:

Repræsentantskabet beklager, at Dansk Skibstømrerforbund ikke har villet samarbejde med Forretningsudvalget paa Udførelsen af den for Lønbevægelserne i Foraaret lagte Plan. At Skibstømrerne i København uagtet de mange indtrængende Forestillinger om at *udsætte* Tidspunktet for en Arbejdsstandsning, dog har foretaget en saadan, har nu fremkaldt en stadig voksende Konflikt, som kan virke hindrende for en Ordning af Forholdene i de andre Fag, der forhandler om nye Overenskomster fra Begyndelsen af April. Baade af den Grund og fordi det ikke vil være muligt at lede vor samlede Organisation i Fremtiden,

naar der ikke fra den enkelte Organisation tages Hensyn *til den hele Stilling* hvori Arbejdernes Organisationer paa det givne Tidspunkt befinder sig, udtaler Repræsentantskabet, at der ikke fra De samvirkende Fagforbunds Side kan ydes materiel Støtte til Skibstømrerforbundet under den ved Strejken i København fremkaldte Situation. Derimod vil der, som hidtil, blive ydet al fornøden Medvirken ved Forhandlinger for at søge opnaaet den bedst mulige Afslutning af Strejken.

3. Provins-Sejlmagernes Fagforening havde anmodet om Optagelse.

Formanden anbefalede Optagelsen, hvorefter det uden Diskussion vedtoges, at optage Foreningen, dog saaledes, at den maa slutte sig til Sejlmagernes Fagforening i København i et Forbund, hvis denne Forening senere søger Optagelse.

*

Derefter behandledes det fra Kvindeligt Arbejderforbund tidligere paa Mødet bebudede Forslag om, at der ydes Støtte til de Kvinder paa Øresunds kemiske Fabriker, som er blevet udelukket paa Grund af Arbejdsmændenes Strejke.

Fru OLIVIA NIELSEN motiverede Forslaget og gjorde stærkt gældende, at den Byrde, der i dette Tilfælde, ved de mandlige Arbejderes Strejke var kastet over paa Kvindeligt Arbejderforbund, var for tung at bære. De fleste af disse Kvinder er gamle, og derfor ude af Stand til at søge Beskæftigelse andre Steder. Forbundet maa yde dem en Støtte af ca. 450 Kr. pr. Uge.

Formanden nærede Betænkelighed ved, at der ydedes Støtte til Arbejdere, der maatte siges at være arbejdsløse paa Grund af en Strejke. Dette ligger udenfor De samvirkende Fagforbunds Virksomhed. Hvis der ydes Kvinderne Støtte i dette Tilfælde, kan det drage Konsekvenser efter sig.

I den paafølgende Diskussion deltog Bødker ANDERSEN, der advarede mod at vedtage Forslaget, samt Typograf P. HVIDTFELDT, Maskinsnedker PETERSEN, SOPHUS MORTENSEN og LYNGSIE, der i dette særlige Tilfælde og navnlig fordi de vedkommende Kvinder er ældre, kunde gaa med til at yde Forbundet Støtte.

Følgende vedtoges:

I Betragtning af, at Kvinderne paa Øresunds kemiske Fabriker, ved Arbejdsmændenes Strejke, samtidig blev udelukket, og da disse Kvinder, dels paa Grund af Alder, dels paa Grund af andre Forhold, er særligt uheldigt stillede, vedtager Repræsentantskabet, at der ydes Understøttelse til disse Kvinder, efter Reglerne for Strejker og Lock-out'er.

Fraværende uden anmeldt Forfald:

Chokoladearbejder P. G. PETERSEN, Ardejdsmand STRYHN og Brolægger LUDVIG OLSEN.

Med anmeldt Forfald:

Bogbinder E. LARSEN, Glasarbejder AUG. LARSEN og Guldarbejder A. WELLENBERG.

Lønbevægelser og Konflikter

Skibstømrerkonflikten. Som Svar paa Arbejdsgiverforeningens Skrivelse af 23. Marts har vort Forretningsudvalg tilsendt Foreningen følgende Brev:

København, d. 28. Marts 1907.

Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

I æret Skrivelse af 23. ds. meddeler det ærede Forretningsudvalg, at Strejken paa de to Skibsværfter i betydelig Grad har sinket de øvrige Arbejders Udførelse paa Værfternes Skibsbyggeriafdelinger, og at Værfterne derfor har set sig nødsaget til at afskedige en Del Arbejdere i andre Fag. Endvidere meddeles det, at Værfterne snart vil blive fuldstændig lammede i deres Virksomhed, hvorfor man agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at samtlige organiserede Arbejdere paa de to Skibsværfter i København og paa Værftet i Helsingør »udelukkes fra Arbejde«, saafremt der ikke forinden er opnaaet en tilfredsstillende Ordning med Skibstømrerne.

I Anledning af denne Skrivelse, som har været forelagt De samvirkende Fagforbunds Forretningsudvalg paa et Møde i Dag, tillader jeg mig at meddele følgende:

Fra De samvirkende Fagforbunds Side er der gjort, hvad der stod i vor Magt for at hindre, at Skibstømrerne i København nedlagde Arbejdet. Skibstømrernes Fordring om den samme Timeløn som den, der er gældende paa alle andre Værfter i København og dens Nærhed, har vi vægret os ved at anse som et egentligt Stridspunkt, da en saadan Fordring skulde synes baade naturlig og selvfølgelig, men vi har ment, at der burde forhandles videre, baade om de Punkter i Priskuranten, hvorom der endnu ikke var opnaaet Enighed, saavel som om Timelønnen og om det af Skibstømrerne opstillede Timelønsprincip: Normalløn i Stedet for det almindeligt gældende Princip: Minimalløn.

Hvad disse Principer angaar, vil det ikke være det ærede Forretningsudvalg ubekendt, at De samvirkende Fagforbund, ligesom Ar-

bejdsgiverforeningen, holder paa Minimalløn og ikke paa Normalløn. Vi tænkte os derfor ogsaa, at det ved fortsat Forhandling mellem Parterne, eventuelt med Tilkaldelse af en Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne — saaledes som det blev forudsat ved Mødet den 2. Marts — skulde kunne lykkes at komme ud over saavel dette Punkt som de andre Punkter.

Vi skal i denne Forbindelse ikke undlade at anføre, at det forekommer os mærkeligt, at der ikke, den Gang Forhandlingerne mellem de direkte interesserede Parter strandede lige før den 9. Marts, *blev* tilkaldt Repræsentanter for Hovedorgknisationerne, som man jo var enig om ved Mødet den 2. Marts.

I det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 23. ds. meddeles nu, at man vil forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at samtlige organiserede Arbejdere »udelukkes fra Arbejde«. Idet vi gaar ud fra, at der ikke hermed menes en almindelig Afskedigelse paa Grund af, at »samtlige organiserede Arbejdere« ikke kan beskæftiges, men at den valgte Form betyder, at man vil foretage Lock-out overfor Fag, der ikke har Skyld i eller Ansvar for Skibstømrerstrejken, maa vi herved nedlægge en Protest imod den moralske Berettigelse af et saadant Skridt. De Smede og Maskinarbejdere, Malere, Snedkere, Arbejdsmænd, Elektrikere, Kobbersmede og andre Fag, paa hvis Vegne der, gennem De samvirkende Fagforbund, er gjort hvad gøres kunde for at hidføre en fredelig Løsning af Forholdet mellem de to københavnske Skibsværfter og Skibstømrerne — paa Værftet i Helsingør er det ikke Arbejderne men Arbejdsgiverne selv, der har fremkaldt muligt tilstedeværende Driftsforstyrrelser, — anser vi det for ganske ubilligt og uretfærdigt at lade undgælde for Skibstømrerkonflikten, og vi lægger det fulde Ansvar for, hvad der maatte udvikle sig af dette Overgreb, over paa dem, som gør sig skyldig deri.

Ligesom De samvirkende Fagforbund hele Tiden har bestræbt sig for at forebygge en Strid i Skibsbygningsindustrien, vil vor Organisation ogsaa fremdeles være rede til at yde sin Medvirkning, for at en Ordning kan naas. Vi tror, at et Arbejde i den Retning vilde være mere formaalstjenligt end at søge Striden udvidet, hvorfor vi henstiller til det ærede Forretningsudvalg at udtale sig om, hvorvidt det mener, at en ny Forhandling bør prøves.

Hvis Arbejdsgiverforeningen udtaler sig herfor, tillader vi os at imødese nærmere Meddelelse om Tid og Sted for Afholdelsen af et Møde mellem Hovedorganisationernes Forretningsudvalg samt Repræsentanter for de mere interesserede Parter.

P. F. V.
C. M. Olsen.

Vort Forretningsudvalg har under 3. April fra Arbejdsgiverforeningen modtaget et Svar, som vil blive aftrykt i næste Numer, eventuelt sammen med vort Forretningsudvalgs Gensvar.

Bygningsarbejder-Lock-out'en i Ungarn. Den ungarske Fagforeningscentral takker for de tilsendte 1000 Kr. (1312 østrigske Kroner), ikke alene for Beløbet, men ogsaa, og navnlig, fordi dette giver de ungarske Arbejdere et Bevis paa, at deres svære Kamp følges med Interesse i Udlandet.

Kampen i Ungarn antager bestandig skarpere Former.

Regeringen støtter Arbejdsgiverne paa den Maade, at den opløser Fagforeninger over en lav Sko, fordi de hindrer »Arbejdets Frihed«. Arbejdsgiverne, som aabenlyst boykotter strejkende og udelukkede Arbejdere, faar dog frit Lov til at bestaa videre.

De foretagne Opløsninger har været gjort til Genstand for en Forespørgsel i den ungarske Rigsdag, og der har i den samme Anledning, den 10. Marts, været afholdt et af 20,000 Personer besøgt Møde i Budapest. Der vedtoges enstemmig en Beslutning, hvori Ministeriet advares mod at »spænde Buen for højt«. Repræsentanter for flere større Fag — Metalarbejdere, Typografer, Træarbejdere, Mølleriarbejdere — udtalte sig for en almindelig Arbejdsstandsning, hvis Murernes Fagforening i Budapest skulde blive opløst. Dette er senere sket, men vi savner Oplysning om, hvorledes Situationen senere har formet sig.

International Strejkeoversigt for Februar. Nedgangen i Strejkebevægelsen, i de forskellige Lande, i Januar, har fortsat sig i Februar.

I *Tyskland* var der ingen store Strejker, heller ikke i *Østerrig*. I det sidste Land var den største Konflikt en Væverstrejke med 1100 Deltagere i Reichenberg i Bøhmen. Tekstilarbejderne i denne Landsdel leverede overhovedet det største Kontingent af Strejkende i Østerrig.

I *England* blev der ganske vist paabegyndt et større Antal Strejker end i Februar 1906, men Strejkernes Omfang var betydeligt mindre; Antallet af tabte Arbejdsdage var i Februar d. A. 117,400 mod 167,100 og 193,400 i henholdsvis Januar og Februar 1906. Ogsaa i England var Strejkerne i Tekstilindustrien de mest fremtrædende med et Antal af

16 og 4221 Arbejdere. Deraf var der 7 i Linned- og Jutevæverierne i Belfast, ved den ene af disse strejkede 1220 Linnedvævere for at opnaa en Lønforhøjelse, men de optog Arbejdet efter 9 Dages Forløb paa de gamle Betingelser. 875 Hørspindere havde mere Held med Gennemførelsen af den samme Lønfordring som Linnedvæverne. 1104 Minearbejdere vandt en Strejke for et Løntillæg. I England sejrede Arbejderne ved 20 Strejker med 3865 Deltagere, medens de tabte 13 med 1323 Strejkende.

I *Frankrig* var der af nævneværdige Strejker kun den af Elektricitetsarbejderne i Paris samt en Arbejdsstandsning af Bladbude sammesteds.

I *Nordamerika* og *Rusland* blev ingen større Strejker paabegyndt i Februar.

Den sædvanlige Tabel ser saaledes ud:

Industrier	Tyskland	Østr.-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- o. Hyttearb.	3	1	—	—	—	5	2155
Sten- o. Jord.	—	—	—	—	—	—	—
Metal o. Mask.	2	4	2	—	—	5	626
Kem. Industr.	—	—	—	—	—	—	—
Tekstil —	1	4	—	—	—	16	4221
Læder —	—	1	—	—	—	—	—
Træ —	—	1	—	—	—	—	—
Nærings- og Nydelsesmd.	1	3	—	—	—	—	—
Beklæd. Indst.	1	—	—	—	—	6	498
Bygnings —	3	1	—	—	—	3	53
Grafiske Fag.	—	—	—	—	—	—	—
Samfærdsel.	2	2	—	—	—	—	—
Øvrige Fag.	—	—	—	—	—	2	166
Ialt	13	17	2	—	—	37	7719
Januar 1907	25	19	—	80	9736	41	12820
Febr. 1906	43	26	2	68	12950	29	23318

Hvad vil man?

Fra Arbejdsgiverforeningen har De samvirkende Fagforbund under 1. December f. A. modtaget følgende Skrivelse:

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Det sidst forløbne Halvaar har i en fremtrædende Grad været karakteriseret af mange og alvorlige faglige Konflikter, som har udsat det almindelige Erhvervsliv for den store Fare, som en omfattende Arbejdsstandsning altid medfører. Arbejdsgiverforeningen vil ikke lægge Skjul paa, at mange af det nævnte Tidsrums Konflikter efter vor Opfattelse og Overbevisning skyldes en Mangel paa Respekt hos Arbejderne for de Forpligtelser, som en paa regelmæssig Vis vedtagen Overenskomst paalægger dem. Vi vil ikke bestride, at de heraf følgende Brud paa gældende Overenskomster i adskillige Tilfælde kan skyldes en manglende Klarhed i Forstaaelsen af de paagældende Overenskomster, men det maatte da blive Fagforeningernes Sag at tilvejebringe en sikker Forstaaelse af, hvad de har bundet sig til. Paa Arbejdsgiverne virker saadanne Brud paa Overenskomster stærkt irriterende, og dette i mange Tilfælde saa meget mere, som Arbejdsgiverne ofte har bragt væsentlige økonomiske Ofre for at naa Overenskomsterne og den herigennem tilstræbte Ro til at arbejde.

Naar Arbejdsgiverne da, hvis et paatalt Brud paa en Overenskomst eller en Aftale ikke hurtigt trækkes tilbage, griber til det eneste virksomme *Forsvars*middel, som de har til deres Raadighed, glemmer Arbejderne som Regel øjeblikkelig, at det er dem, der er Sagvoldere, og synes i ethvert nyt Tilfælde at falde i den største Forundring over, at den sociale og faglige Udvikling har lært Arbejdsgiverne en lignende Solidaritet, som den Arbejderne med Rette roser sig af, en lignende Følelse af at maatte tage fælles Skade — om end nok saa stor — naar det gælder om at værne den Stands vigtige Interesser, hvortil de hører.

Det er ikke Arbejdsgiverforeningens Ønske at paabegynde en Diskussion om de nu tilendebragte Konflikter, men vi ønsker at understrege den Fare, de har indeholdt, og vende ikke alene vor, men ogsaa De samvirkende Fagforbunds Opmærksomhed mod at søge de Hjælpemidler, som muligvis findes herimod. Landets almindelige Erhvervsliv kan formentlig med Rette kræve af de to store Organisationers øverste Ledelser, at vi gør os klart, ikke alene om der er et Onde, og hvilket dette er, men ogsaa hvorledes der muligvis kan raades Bod derpaa. Og den Omstændighed, at det i det forløbne Halvaar er lykkedes at undgaa den *store* Arbejdsstandsning, giver ikke nogen af Parterne Ret til at tro, at dette med Sikkerhed kan paaregnes i Fremtiden. Alle, der har haft med de afsluttende Forhandlinger i de berørte Konflikter at gøre, vil vide, hvor vanskeligt det ofte var at naa til Freden, og hvorledes dette Resultat kun opnaaedes i det alleryderste Øjeblik ved Anstrængelser og Ofre, som ikke til alle Tider kan ventes præsterede og ydede.

Her ønsker vi derfor at pege paa en, efter vor Mening, saare betydelig Mangel i Arbejdernes Organisation.

Arbejdsgiverne ser meget vel og erkender fuldt ud det berettigede i, at der indenfor Arbejderne som Stand er en vis fortsat Bevægelse, en vis vedvarende Uro, som afføder Ønsker og Krav, hvis Formaal er at løfte Standen som saadan til større Delagtighed i Livets Goder.

Vi ved os fri paa ethvert Forsøg paa at ville *standse* denne Bevægelse eller *kvæle* denne

Uro. Men det er efter vor oprigtige Overbevisning en uafviselig Betingelse for det Maal af Arbejdsro, som i lige høj Grad er i *begge* Parters Interesse, at denne Bevægelse *ledes* og at denne Uro *kontrolleres*.

Den moderne faglige Udvikling binder i stedse højere Grad de enkelte Fags Interesser sammen. En Arbejdsstandsning i et af Fagene paavirker altid mange andre Fag, og breder sig i de fleste Tilfælde hurtigt. Der er da saa meget mere Grund til at sørge for, at Konflikt kun opstaar paa rimeligt Grundlag, ingenlunde saaledes, at Konflikten skulde betinges af, at *Modparten* anerkendte Grundlaget som rimeligt, men saaledes, at *Parten selv* sørgede for at være klar herpaa, før den indlader sig paa at gaa angrebsvis til Værks gennem en Standsning af Arbejdet.

Ingen Arbejdsgiver har organisationsmæssigt Ret til at erklære Lock-out for sin Virksomhed uden sin Organisations Billigelse. Og til denne Billigelse kræves hele Fagets Medvirkning gennem en Beslutning, der kun kan træffes med særdeles kvalificeret Majoritet. Vedtages en Lock-out indenfor en Mesterforening, har den endda ingen Gyldighed, før Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har prøvet den, og iværksættes da aldrig uden med det i Septemberforliget fastsatte Varsel paa 14 Dage. Her er Stadier nok til at køle en i sin Oprindelse muligvis for hidsig Beslutning, men den endelige Beslutning fremtræder paa den anden Side omgærdet med al den Ansvarsfølelse, som det er muligt at give den.

Men saa vanskeligt er det unægteligt ikke for Arbejderne at iværksætte en Strejke. En Aftale blandt en Kreds af menige Medlemmer, en Klubvedtagelse eller en Beslutning af en lille lokal Afdeling af Fagforeningen, er i mangfoldige Tilfælde tilstrækkeligt, og mange af de Strejker, som Arbejdsgiverne maa paatale som Brud paa Overenskomster, er netop kommen til Verden paa denne Maade. Og er Strejken der først, viser Erfaringen, hvor vanskeligt det er for den paagældende Fagforenings Ledelse at desavouere dens Medlemmer eller dens lokale Afdeling. Strejken hæves ikke, den udvides endog ofte paa det muligvis fra første Færd uretmæssige Grundlag, uden at Arbejdernes øverste Ledelse, De samvirkende Fagforbund, har haft Lejlighed til at prøve Grundlaget og tage Stilling til det Spørgsmaal, om de kan *godkende* dette Grundlag.

Den store Forskel paa de to Fremgangsmaader, Arbejdsgivernes og Arbejdernes, springer straks i Øjnene. Med den gennemførte Organisation, som begge disse Parter efterhaanden har naaet, er det, efter vor Mening, ikke længere socialt eller fagligt forsvarligt at tillade en ganske uansvarlig Kreds eller Gruppe af Personer at benytte Arbejdsstandsningens farlige, tveæggede Vaaben. I alle Tilfælde, hvor Parterne i de lavere Instanser ikke formaar at tale sig til Rette, i alle Tilfælde, hvor Ønsket om at søge Stridsspørgsmaalet afgjort ved at standse Arbejdet, fremstaar, maa det kræves, at Berettigelsen heraf, Stridens Grundlag, prøves indtil den højeste Instans, *før* Standsning iværksættes. Paa denne Vej vil Hidsigheden, Varmen hos den eller de direkte interesserede Personer kølnes, paa denne Vej vil Misforstaaelser, som ikke kan undgaas i de lavere Instanser, kunne stoppes, og det manglende Overblik, som maa kræves, hvor saa vanskelige Vaaben skal haandteres, kunne træde til. Arbejdsgivernes Organisationer har forlængst praktiseret denne Vej. Kan Arbejderne ikke gøre det samme?

Under Paavirkning af de urolige Forhold paa det faglige Omraade i den seneste Tid har Arbejdsgiverforeningen ikke villet tilbageholde de ovenfor fremsatte Betragtninger. Vi nærer ingen Illusioner om, at ubetinget fredelige Tilstande i den nærmeste Tid skal afløse de nu herskende Forhold. Men det er vor Overbevisning, at det staar til Arbejdernes Hovedorganisation alene at give denne sociale og faglige Uro den for begge Sagens Parter og for hele Samfundet nødvendige Begrænsning. Vi henstiller derfor til De samvirkende Fagforbund at tage det af os her berørte Spørgsmaal op til den nøjeste Overvejelse, og vi nærer det Haab, at Arbejdernes Organisationer ud af saadanne Overvejelser vil og kan fastslaa en lignende Fremgangsmaade som den, der allerede længe har været Regel indenfor Arbejdsgivernes Organisationer, en Fremgangsmaade, som grundes og bygges paa Overbevisningen om, at en Arbejdsstandsning fra ingen af de interesserede Parters Side bør finde Sted, uden at den er godkendt af den paagældende Parts øverste Ledelse, i klar Bevidsthed om dens Ansvar for, hvorledes Samfundets faglige Arbejde foregaar.

P. F. V.

N. ANDERSEN.

Vort Forretningsudvalg afsendte den 28. Decbr. f. A. følgende foreløbige Svar:

Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Det ærede Forretningsudvalgs af 1. ds. modtaget. Skrivelsen har været forelagt vort Forretningsudvalg, men da den omhandler Spørgsmaal, der vedrører Grundlaget for hele vor Organisation, vil Forretningsudvalget forelægge Skrivelsen for vort Repræsentantskabsmøde i førstkommende April Maaned.

P. F. V.

C. M. OLSEN.

Skrivelsen er sat saavel paa Repræsentantskabets som paa Generalforsamlingens Dagsorden

Meddelelse

Administrationsbidraget for 1. Halvaar 1907. Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger gøres opmærksomme paa, at Administrationsbidraget skal indbetales senest inden Udgangen af April Maaned. *Kassereren.*

REDAKTØR: C. M. OLSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 41 ✻ KØBENHAVN DEN 13. APRIL 1907 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Lønbevægelser og Konflikter (Bødkerne i Provinserne; Drejerforbundet; Haandskomagerne; Karetmagerne i København; Kuskene i København; Savværksarbejderne; Skibstømrerkonflikten; Skræderne i København; Snedkerne i Provinserne; Støberiarbejdsmændene). — Kongresser (Dansk Skibstømrerforbund; International Brolæggerkonference). — Arbejdsløsheden i Danmark i Februar Maaaned 1907. — Det ordinære Repræsentantskabsmøde. — Meddelelse. — Til de russiske Arbejdere.

Lønbevægelser og Konflikter

Bødkerne i Provinserne. Ved Forhandlinger i Odense i Dagene den 8.—10. April mellem Delegerede for Bødkerforbundet og den nydannede Bødkermesterforening for Provinserne, er der oprettet en ny Overenskomst.

Den hidtilværende Minimalugeløn var for almindeligt Arbejde 22 Kr., for Udearbejde og urent Arbejde, som Forandring af Petroleumsfade og lignende, 24 Kr. Disse Lønninger forhøjes til henholdsvis 24 og 26 Kr. Akkordpriserne er forhøjede med Tillæg fra 5 til 20 pCt.

Den nye Overenskomst træder i Kraft den 1. Maj. Den kan opsiges med et halvt Aars Varsel til Ophør en 1. Maj.

Denne Ordning kommer til at gælde for ca. 330 Mand. Der skal nu føres Forhandlinger med Bryggeriforeningen, Foreningerne af Spritfabrikanter og Sæbefabrikanter, Oliemøllerne o. s. v. i Provinserne. Disse Virksomheder beskæftiger 30—40 Mand.

Drejerforbundet har, efter Anmodning, modtaget Forretningsudvalgets Samtykke til at opsige den bestaaende Overenskomst for Trædrejerne i København, til Ophør den 1. September 1907. Forbundet vil søge gennemført en Minimalløn af 45 Øre pr. Time, og Arbejdstiden nedsat fra 10 til 9 Timer dagl. Lønbevægelsen omfatter ca. 80 Medlemmer.

Forbundet har ligeledes modtaget Forretningsudvalgets Samtykke til at søge Overenskomster gennemført i Randers og Viborg. Der bestaar ingen Overenskomster for Drejerne i disse Byer.

Lønbevægelsen vil omfatte 22 Medlemmer i Randers og 6 Medlemmer i Viborg.

Haandskomagerne. Vi meddelte i Nr. 38 af »Arbejderen«, at Dansk Skotøjsarbejderforbund havde faaet Sanktion til at standse Arbejdet den 1. April hos de Mestre i *København*, med hvem der ikke kunde opnaas Overenskomst. Forbundet meddelte Skomagerlavet, at Arbejdet vilde blive nedlagt, men Lavet stillede sig meget forundret an, og svarede, at den havde en Priskurant med »Haandskomagernes Forening«, — den Forening, der har dannet sig udenfor Forbundet — og at denne Priskurant selvfølgelig ogsaa gjaldt for Forbundets Medlemmer. Lavet syntes ganske at have glemt, at den har haft Overenskomst med Forbundet i over 30 Aar, og det kunde vel sige sig selv, at Forbundet ikke uden videre kunde lade sig skyde til Side af den »gule« Forening.

Arbejdet blev da nedlagt af ca. 325 Haandskomagere, men mange Mestre, ogsaa Lavsmestre, har allerede underskrevet, saaledes at der nu kun er ca. 200 Strejkende.

Forbundet havde til den 8. Marts indbudt Skomagermestrene i København til et Møde i Rømersgades Festsal. Mange Mestre var kommen til Stede, og flere af dem kritiserede ret skarpt den mærkelige Stilling, Skomagerlavets Arbejdsgiverforening har ind-

taget. Det er denne Forening, som kun tæller 44 Medlemmer, der har fremkaldt hele den foreliggende brogede Situation. Der nedsattes et Udvalg af Mestre; dette Udvalg skal først rette Opfordring til Lavet om at opgive sin Modstand mod en Forhandling med Forbundet, og hvis dette ikke frugter, skal Udvalget selv forhandle med Repræsentanter for Forbundet.

*

Haandskomagerne i *Provinserne* har, ved en Urafstemning, tiltraadt et af Provinsmestrene ved de sidst førte Forhandlinger fremsat Tilbud.

Der er opnaaet en Forhøjelse af 25 Øre pr. Par nyt Fodtøj, eller fra 5—14 pCt.; enkelte Reparationsarbejder har faaet en Forhøjelse af 12—25 pCt., og andre er forhøjet med 6—8 pCt. Det er dog kun en Del af Reparationsarbejderne, der har faaet Forhøjelse. En af Priskurantklasserne, som beskæftiger ca. 60 Mand, er forhøjet med 5 pCt. Ugelønnen er mindst 21 Kr. Før var der en Timeløn paa mindst 30 Øre.

Arbejdstiden er i Vinterhalvaaret $9^1/_2$ Time, i Sommerhalvaaret 10 Timer.

Overenskomsten er gældende indtil den af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. April.

Karetmagerne i København. I vort Blads Nr. 36 oplyste vi, at det, ved et Fællesmøde i Arbejdsgiverforeningen, var vedtaget at gaa til en Forhandling om de enkelte Punkter i Karetmagernes Priskurant for København. En saadan Forhanling førtes herefter, og det saa til en Begyndelse ud til, at der kunde komme et frugtbart Resultat ud deraf. Forhandlingerne strandede dog alligevel, da Mestrenes begyndende Velvillie forandredes til Modvillie.

De har vel tilbudt Forhøjelser med 7—10 pCt. paa en Del Arbejde, men om andre har de slet ikke villet forhandle, og de har heller ikke villet forhøje et tidligere Tilbud af 2 Øre paa Minimallønnen, som nu er 40 Øre pr. Time. De vil indgaa paa, at Akkordpriserne bliver bindende for begge Parter, og at Gennemsnitsfortjenesten paa Akkord bliver vedkommende Arbejders Timeløn, naar der ikke arbejdes paa Akkord. Arbejdstiden, som nu er 10 Timer, vil de forkorte med en halv Time i Maanederne November-Februar.

Karetmagerne erklærer, at der, selv med den tilbudte Forhøjelse af Akkordpriserne, ikke af en dygtig Arbejder ugentlig kan tjenes mere end 3—4 Kroner over Timelønnen, og at navnlig de Arbejder (Forretningsvogne), som Mestrene ikke vil forhandle om paa Grundlag af den opstillede, nødvendige Gruppering, nu er saa slet lønnede, at der maa en Forbedring til.

De fleste Karetmagermestre har kun ganske smaa Virksomheder. De har tydeligt udtalt under Forhandlingerne, at de ikke vil være i Stand til at faa en Forhøjelse af Arbejdslønnen betalt hos Kunderne, medmindre det bliver tilstrækkeligt bekendt for Offentligheden, at der er Konflikt i Faget.

Ikke under Hensyn hertil, men under Hensyn til, at der, ved et Strejkevarsel, formentlig kan blive fremkaldt en Forhøjelse af de givne Tilbud og de ikke afgjorte, lavere Akkordpriser, har Forretningsudvalget givet Dansk Karetmagerforbund Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen, at man vil forelægge en Generalforsamling Forslag om Arbejdsstandsning. Meddelelse i saa Henseende er derefter tilsendt Arbejdsgiverforeningen.

Kuskene i København. Københavns Vognmandsforening har anmodet Arbejdsgiverforeningen om Tilladelse til at foretage Lock-out overfor samtlige Medlemmer af Kuskenes Fællesforbund i København, og en saadan Tilladelse er givet til den 20. April.

Der er imidlertid ingen Strid mellem Vognmændene og Kuskene.

Et Par Losse-Entreprenører, der havde Overenskomst med Dansk Arbejdsmandsforbund Afdeling i København, af private Arbejdere ved Jernbanen, opsagde Overenskomsten, men antog, længe før dens Udløb, uorganiserede Arbejdere *paa Kontrakt* og til en Løn, der var langt under den, de var forpligtede til at betale efter Overenskomsten. Disse Folk nægtede Kuskene at tage til Hjælp ved Af- og Paalæsning ved Nørre- og Østerbros Stationer,

men de private Arbejderes Forening stillede Folk til Raadighed, saaledes at de Firmaer, der vilde, kunde faa Afeller Paalæsning udført ved disse Folk.

Vognmandsforeningen har ikke klaget til Kuskenes Organisation, hvorfor der heller ikke har fundet nogen Forhandling Sted mellem disse to Parter. Vort Forretningsudvalg har derfor foreslaaet Arbejdsgiverforeningen, at en saadan Forhandling foretages, idet det hævder, at den almindelige Regel maa være, at kontrahererende Parter, ved Forhandling, skal søge opstaaende Uoverensstemmelser fjærnede, *forinden* Sagen overgives til Hovedorganisationerne.

Savværksarbejderne. Medlemmerne af Dansk Træarbejderforbund i København og i Jylland, som er beskæftigede hos Medlemmerne af de for København og Jylland bestaaende Organisationer af Ejere af Savværker og Maskinsnedkerier, har, i Henhold til det derom givne Varsel, nedlagt Arbejdet den 5. April..

Arbejdsgiverforeningen har senere meddelt, at den den 20. April vil udelukke Forbundets øvrige Medlemmer paa Savværker og Høvlerier i Østifterne og i Virksomheder under Jernindustrien.

Skibstømrerkonflikten. Arbejdsgiverforeningens Svar paa vort Forretningsudvalgs Skrivelse af 28. Marts vedrørende Skibstømrerne har følgende Ordlyd:

København K., d. 3. April 1907.

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Det ærede Forretningsudvalgs Skrivelse af 28. f. M. angaaende Skibstømrerkonflikten har i Dag været forelagt Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse, og jeg skal paa dennes Vegne tillade mig at bemærke følgende:

Man skal først fremhæve, at det jo ikke er de københavnske Værfter og heller ikke Jernindustriens Sammenslutning, som har opsagt Overenskomsten mellem de københavnske Værfter og Skibstømrerne. Det blev overfor Skibstømrerne straks fremhævet, at deres Krav om en Normalløn eller om en Forhøjelse af den gældende Minimalløn ikke kunde ventes imødekommet. Med Hensyn til Betragtningen af Normallønnen, har Hovedbestyrelsen med Tilfredshed bemærket, at De samvirkende Fagforbund er i fuld Overensstemmelse med Arbejdsgiverforeningen. Og hvad angaar Kravet om en højere Minimalløn, er det ikke afgørende for dets Berettigelse, at det er lykkedes Skibstømrerne at gennemføre en højere Minimalløn paa de enkelte mindre Værfter og Baadebyggerier i København. Det drejer sig for disse Virksomheder om en ganske ringe Arbejdsstyrke i Sammenligning med, hvad de to større københavnske Værfter beskæftiger. De nævnte Virksomheder staar tilmed uden nogen Organisation, og det skulde dog ikke udvikle sig til, at organiserede Arbejdsgivere indenfor Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening skulde lade det være afgørende for Udviklingen af faglige Forhold, hvorledes et ringe Antal udenforstaaende mindre Virksomheder har anset det for praktisk enkeltvis at ordne sig med deres Arbejdere. Hvis det lykkedes en uorganiseret Arbejdsgiver at trykke Lønningen ned for sine Arbejdere, der ligeledes stod uden for deres Organisation, vilde De samvirkende Fagforbund dog næppe gaa ind paa, at Fagets organiserede Arbejdere skulde underkastes de samme Vilkaar. Men endelig skal vi fremhæve, at den højere Minimalløn hos de nævnte Virksomheder saa langt fra har medført, at Skibstømrernes gennemsnitlige Aarsfortjeneste i disse Virksomheder staar over, hvad der i saa Henseende bydes paa de to Skibsværfter, at Skibstømrerne paa de to københavnske Værfter uimodsagt maa henregnes til de bedst lønnede Fag inden for den danske Arbejderstand.

Under disse Omstændigheder har Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelse fuldt ud kunnet slutte sig til Jernindustriens og Værfternes Modstand mod Kravet om en højere Minimalløn, og det saa meget mere, som Værfterne ikke har modsat sig en Revision af den hidtil gældende Akkordprisliste, hvorved Skibstømrernes i Forvejen gode Lønforhold vilde blive yderligere forbedret.

Værfterne har formentlig gjort alt, hvad de formaaede for at tilendebringe de nævnte ret omstændelige Revisionsforhandlinger saa godt og saa hurtigt som muligt.

Vi skal i denne Forbindelse fremhæve, at Værfterne, med Jernindustriens Billigelse, fra Forhandlingernes Begyndelse erklærede, at de vilde give det Resultat, man naaede til ved en Revision af Prislisten, tilbagevirkende Kraft fra 1. Februar, selvfølgelig under Forudsætning af, at Forhandlingerne forløb uden Arbejdsstandsning. Og vi skal erindre om, at der efter Fællesmødet i Arbejdsgiverforeningen Lørdagen den 2. Marts, hvori ogsaa Repræsentanter for De samvirkende Fagforbund deltog, afholdtes Møder i Prislisteudvalget Mandag, Tirsdag, Onsdag og Torsdag Aften med det Resultat, at Værfterne for deres Vedkommende mente, at der var opnaaet Enighed om Prislisten. Ikke desto mindre vedtog Skibstømrerne paa en Generalforsamling Fredag den 8. Marts at standse Arbejdet den følgende Dag, uden først at benytte den paa Fællesmødet vedtagne Udvej at tilkalde Repræsentanter for Hovedorganisationerne, og uagtet der var afgivet udtrykkeligt Løfte om, at hvis Forhandlingerne om Priskuranten var i god Gang, vilde man drage Omsorg for, at Strejken udsattes i 8 Dage. Naar De samvirkende Fagforbund hævder, at de — hvad vi ikke tvivler om — har gjort, hvad der stod i deres Magt for at hid-

føre en fredelig Løsning, er dette altsaa ikke lykkedes, medens Arbejdsgiverforeningen og Jernindustriens Sammenslutning har opfyldt deres Løfte ved at lade Forhandlingerne om Priskuranten komme i god Gænge og paa dette Omraade hidføre et for Arbejderne godt Resultat.

Det Skridt, som Arbejdsgiverforeningen senere har foretaget, — Udelukkelsen af Skibstømrerne paa Helsingørs Skibsværft og Bebudelsen af, at Skibsværfterne maa lukke deres Skibsbyggerafdelinger fuldstændig — har det ærede Forretningsudvalg ikke kunnet se den moralske Berettigelse af. Det anser denne Fremgangsmaade for »ubillig og uretfærdig« overfor de øvrige Fag paa Værfterne, og mener at kunne kalde den af os bebudede Udvidelse af Arbejdsstandsningen for et »Overgreb«.

Hertil skal man tillade sig at bemærke, at naar der er Tale om Uretfærdighed og Ubilighed overfor andre Arbejdere paa Værfterne, maa det erindres, at det — denne Gang som saa mangfoldige Gange før — er Arbejderne selv, som ved at standse en enkelt Gren af Arbejdet, standser Arbejdet for Kolleger, og hertil har Arbejderne altid følt sig moralsk berettigede. Hvis Arbejdsgiverforeningen ikke vil bøje sig, besidder den i sidste Instans kun et Vaaben, nemlig Lock-out'en. Men vi ønsker ganske bestemt at fastslaa, at Arbejdsgiverforeningen aldrig nogensinde har benyttet Lock-out'en til Angreb, altid kun til Forsvar og kun, naar man i det givne Tilfælde har anset det for nødvendigt og forsvarligt, og naar alle andre Midler har vist sig frugtesløse.

Naar De samvirkende Fagforbund sluttelig foreslaar en Forhandling om Skibstømrerkonflikten, skal vi udtale, at vi selvfølgelig, nu som altid, er villige til, gennem en Forhandling, at søge tilvejebragt rolige Arbejdsforhold. Men vi ser ganske vist i Øjeblikket ikke Nytten af, at Spørgsmaalet om Skibstømrerne udelukkende tages under Behandling. Det vil være det ærede Forretningsudvalg bekendt, at der, siden Skibstømrerne erklærede Strejke, er fremkommen yderligere Strejkeerklæringer i ret betænkeligt Omfang. De faglige Forhold har herved taget en saadan Udvikling, at en Forhandling mellem Hovedorganisationerne ikke med Udsigt til Nytte vil kunne optages, medmindre man tager alle de i Øjeblikket foreliggende Konfliktspørgsmaal op til samlet Behandling og saaledes, at der, i alt Fald saalænge disse Forhandlinger staar paa, tilvejebringes Ro i Arbejdsforholdet. Arbejdsgiverforeningen kan, som det ærede Forretningsudvalg vil indse, ikke være tjent med, at Forholdet ordnes i et enkelt Fag, naar der maaske kort efter erklæres Strejke overfor den samme Organisation af andre Fag, hvorved der paany skabes Arbejdsstandsning indenfor en Organisation, hvor Forholdene nylig er ordnede. Overfor den blandt Arbejdsgiverforeningens Medlemmer herskende Solidaritet vil det i Øjeblikket være af mindre Betydning, om et enkelt Spørgsmaal klares. Som Forholdene i Øjeblikket ligger, vil der sikkert kun gennem en Forhandling om samtlige Stridsspørgsmaal være Mulighed for at tilvejebringe en samtidig og fuldstændig Fred i alle de Grene af dansk Erhvervsliv, i hvilke Arbejdet i Øjeblikket er gaaet istaa eller er udsat for at gaa istaa.

Man henstiller derfor til det ærede Forretningsudvalg at optage den samlede i Øjeblikket foreliggende Situation til nøje og alvorlig Drøftelse mellem de to Hovedorganisationer, idet vi endnu engang udtaler, at vi er fuldt ud villige til at optage en virkelig frugtbringende Forhandling om de foreliggende Stridsspørgsmaal.

P. F. V.
N. ANDERSEN.

Som man ser, betragter Arbejdsgiverforeningen det, i Skrivelsen, ikke længere for at være af Betydning for dem at faa Skibstømrerkonflikten bragt i Orden, hvorimod den ønsker *samtlige Stridsspørgsmaal* optaget til Forhandling i de Fag, der paa dette Tidspunkt endnu ikke var bleven enige.

Dette har dog ikke forhindret Arbejdsgiverforeningen i, under 5. April, at fremsætte *andet Lock-out-Varsel* i følgende Meddelelse:

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Fortsættelse af vor Skrivelse af 25. ds. f. M. tillader jeg mig herved at meddele, at vort Forretningsudvalg enstemmig har vedtaget. at samtlige organiserede Arbejdere paa Skibsbyggerafdelingerne hos Aktieselskaberne Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Københavns Flydedok og Skibsværft og Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri udelukkes fra Arbejde fra Lørdag Morgen den 13. ds.

P. F. V.
KASPAR ROSTRUP.

Det vil bemærkes, at denne Skrivelse saavel som alle de tidligere, der har indeholdt Lock-out-Trusler, er underskrevne af Arbejdsgiverforeningens Næstformand, Hr. ROSTRUP, og ikke af Formanden, medens det foran aftrykte Brev af 3. April er signeret af Formanden, Hr. N. ANDERSEN. Man er fra flere Sider tilbøjelig til at mene, at Arbejdsgiverforeningens Formand *ikke* er stemt for de yderliggaaende Skridt, som Krigspartiet — Jernfabrikanterne — ønsker gennemført, og at dette kan være Grunden til, at hans Navn ikke findes under Lock-out-Truslerne. Hans Forbliven eller Ikke-Forbliven som Formand skal han have gjort afhængig af, at den foreliggende spændte Situation former sig i fredelig Retning. Eventuelt Nyvalg af Formand skulde ske paa Arbejdsgiverforeningens Hovedbesty-

relsesmøde den 10. ds. Vi er tilbøjelig til at tro, at Arbejdsgiverforeningens nuværende Formand ikke er stemt for Krig, og at de nævnte Formodninger derfor kan have noget paa sig.

Vort Forretningsudvalg har jo, i sin Skrivelse af 28. f. M., protesteret mod, at der, med Skibstømrerkonflikten som Grundlag, foretages Lock-out overfor ganske sagesløse Fag, og man maa fremdeles overfor Arbejdsgiverforeningen opretholde denne Protest.

Naar Foreningen nu, i Skrivelsen af 3. ds., henstiller, at »den samlede i Øjeblikket foreliggende Situation optages til nøje og alvorlig Drøftelse mellem de to Hovedorganisationer« og tilføjer, at »vi (Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg) er fuldt ud villige til at optage *en virkelig frugtbringende Forhandling* om de foreliggende Stridsspørgsmaal«, har vort Forretningsudvalg kun haft et at gøre, nemlig at samles med Arbejdsgiverforeningens Forretningsudvalg for at høre, hvad dette vil, og hvad der forstaas ved »en frugtbringende Forhandling«, og derefter tage sit Standpunkt.

Vort Forretningsudvalg har derfor tilsendt Arbejdsgiverforeningen følgende Svar:

Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Modtaget ærede Skrivelse af 13. ds. og en senere Skrivelse af 5. ds., hvori der, trods vor tidligere fremsatte Protest, trues med Lock-out paa Skibsværfterne fra den 13. ds.

Uden iøvrigt at komme ind paa Skrivelsernes Indhold, skal jeg tillade mig at meddele, at vort Forretningsudvalg kan tiltræde det i sidste Stykke af Skrivelsen af 3. ds. fremsatte Forslag om Afholdelse af et Møde mellem Forretningsudvalgene for de to Hovedorganisationer, hvorfor man imødeser æret Meddelelse om hvor og naar et saadant Møde kan finde Sted.

P. P. V.
C. M. Olsen.

Arbejdsgiverforeningens Hovedbestyrelsesmøde og ekstra Generalforsamling var bestemt til Afholdelse Onsdag den 10. ds. Vort Forretningsudvalg gik derfor ud fra, at Foreningen maatte ønske Fællesmøde mellem de to Forretningsudvalg afholdt forinden. Mødet kom dog ikke i Stand førend Torsdag den 11. ds., da Arbejdsgiverforeningen Kontor erklærede, at kun et af Foreningens Forretningsudvalgsmedlemmer havde Tid til at give Møde før den 10. April; de andre var optagne af andet Arbejde.

Ved Mødet den 11. ds. forelaa der ikke, som man havde kunnet vente, Forslag eller nye Tilbud for de enkelte Fag. Man enedes derimod om at foranledige en særskilt Forhandling mellem Repræsentanter for hvert af Fagene, men sammen med begge Forretningsudvalg for Hovedorganisationerne.

Møderne blev fastsat saaledes:

Fredag den 12. ds. Kl. $10^1/_2$: Skibstømrerne; Kl. 3: Savværksarbejderne.

Lørdag den 13. ds. Kl. $10^1/_2$: Karetmagerne; samme Klokkeslet: Arbejdsmændene ved Øresunds kemiske Fabriker; Kl. 3: Støberiarbejdsmændene.

Mandag den 15. ds. Kl. $10^1/_2$: Kuskene i København.

Angaaende nogle andre mindre Konflikter vil der eventuelt blive aftalt Møder senere.

Skræderne i København. Vi har tidligere oplyst, at der var givet Dansk Skræderforbund Sanktion til at fremsende Strejkevarsel for Københavns Vedkommende, og det var i Henhold dertil meddelt Arbejdsgiverforeningen, at Arbejdet vilde blive nedlagt i København den 6. April, hvis der ikke inden den Tid forelaa Overenskomst mellem Skræderlavet i København og Dansk Skræderforbund. En saadan er imidlertid opnaaet; den vedtoges paa en af ca. 800 Medlemmer besøgt Generalforsamling den 5. April i Skrædernes Fagforening af 1873, med alle Stemmer imod 20.

Ved denne Overenskomst er der naaet en gennemsnitlig Lønforhøjelse af 10—12 pCt., og der er i Priskuranten medtaget de Arbejder, som ikke fandtes i den gamle Priskurant. Et gammelt Stridsspørgsmaal, som ofte gentog sig — hvilket Arbejde der var »fint« og hvad der var »ordinært« — fjærnes med den nye Priskurant, idet denne ikke kender til »ordinært« Arbejde. Det »ordinære« Arbejde betaltes med 10 pCt. mindre end det »fine«, og da det fine Arbejde er forhøjet med ca. 6 pCt., bliver Forhøjelsen for det andet ca. 16 pCt. Der er her Tale om Jakker og Jaketter.

De forskellige Forretninger har, siden 1893, været delt i 5 Klasser. Dette Forhold vedvarer endnu i 2 Aar, men 5. Klasse bortfalder da og rykker op i 4. Klasse; dermed vil der, for den nuværende 5. Klasse, atter blive opnaaet en Forbedring af 5—6 pCt. For Uniformer er der opnaaet et godt Tillæg. Uniformspriserne gælder ogsaa for Provinserne.

Der har ikke hidtil været nogen fast Arbejdstid. Denne er nu fastsat til 10 Timer; for Over- og Natarbejde betales der et ekstra Tillæg af henholdsvis 35 Øre og 50 Øre pr. Time.

Overenskomsten, der ikke kan opsiges til Ophør før 1912, er iøvrigt enslydende med den, der er gældende for Provinserne.

Snedkerne i Provinserne. Baade med Tømrermestrene og med Snedkermestrene i Provinserne har Snedkerforbundet opnaaet en foreløbig Ordning.

De Snedkersvende, der arbejder hos *Tømrermestrene,* skal have samme Timeløn som den, der til enhver Tid er gældende for Tømrersvendene i de respektive Byer. Hvor der arbejdes i Akkord, gælder Snedkerfagets nuværende Priskuranter. Naar Snedkerfagets nye Prislister foreligger færdige, træder det Fællesudvalg, der har forhandlet om den foreløbige Ordning, atter sammen for at enes om Tiltrædelse af Prislisterne som tvungen Akkord samt om de øvrige Bestemmelser, der forventes at kunne træde i Kraft den 1. Oktober d. A. Den vedtagne foreløbige Ordning er traadt i Kraft den 5. April.

Med et Udvalg af *Snedkermestrenes* Centralforeninger er der opnaaet Enighed om en Minimalløn for Bygningsarbejde af 42, 43, 44 og 46 Øre pr. Time i henholdsvis 1907, 1908, 1909 og 1910, og for Møbelarbejde i de samme Aar: 38, 39, 40 og 42 Øre. Der forhandles videre om almindelige Priskuranter, saavel for Bygnings- som for Møbelarbejde. For Specialistarbejder, som t. Eks. Borde og Spejlrammer, skal der ved en senere Forhandling i Aarhus udarbejdes Priskuranter, gældende for Jylland.

Støberiarbejdsmændene. Forhandlingerne mellem Dansk Arbejdsmandsforbund og Jernindustriens Sammenslutning om Løn- og Arbejdsforhold for Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarbejdsmændene i København og i Provinserne, er bristede, da Jernfabrikanterne ikke har villet forhøje deres oprindelige Tilbud af 30 Øre som Minimalløn i Provinserne og 32 Øre i København. De nu bestaaende Tillæg til Specialistarbejdere har Fabrikanterne villet stryge; hermed vilde Forhøjelsen blive helt illusorisk, saaledes at den for manges Vedkommende endda virker som en Nedsættelse. Denne Fordring har de dog frafaldet.

Vort Forretningsudvalg har givet Dansk Arbejdsmands-Forbund Sanktion til at fremsætte første Strejkevarsel.

Forbundet gjorde ved Slutningen af de afbrudte Forhandlinger endnu et Forsøg paa at undgaa Konflikt, i hvert Fald i Provinserne, ved at tilbyde Jernfabrikanterne *enten* at inddele Provinsbyerne i forskellige Lønklasser *eller* at lade Fabrikanter og Arbejdsmænd føre en lokal Forhandling for hver By, og saa lade de dermed opnaaede Resultater indgaa i en almindelig Overenskomst. Dette Forslag udbad Fabrikanterne sig skriftlig, og vort Forretningsudvalg havde derfor henstillet til Forbundet ikke at give Strejkevarsel for Provinsernes Vedkommende, førend man saa Fabrikanternes Svar paa Forslaget. Dette er dog nu forkastet af de Herrer.

For København *er* der givet Meddelelse om, at man vil forelægge en kompetent Forsamling Forslag om, at Arbejdet nedlægges, forsaavidt der ikke forinden er opnaaet Enighed om en Overenskomst.

Kongresser

Dansk Skibstømrerforbund afholdt sin 11. Kongres den 29. Marts og følgende Dage i *Esbjerg.* Foruden Hovedbestyrelsen var der mødt 8 Delegerede.

Formanden, E. F. CHRISTENSEN, gav en Redegørelse over Forbundets *Virksomhed* i de 2 forløbne Aar, og omtalte de Lønforhøjelser, som var opnaaet ved Forhandlinger om Overenskomster i de forskellige Afdelinger, ligesom han omtalte Understøttelses-

kasserne for Arbejdsløse. Derefter gav Formanden en udførlig Beretning om Konflikten mellem Københavns Afdeling og Jernskibsværfterne, og De samvirkende Fagforbunds Stilling til Strejken.

Alle de Delegerede havde Ordet og omtalte Forholdene i deres Afdelinger, ligesom de gav deres Tilslutning til, at der var iværksat Arbejdsstandsning overfor Jernskibsværfterne i København, og de lovede Københavns Afdeling den størst mulige Støtte, saalænge Konflikten varer.

Derefter godkendtes Virksomheden.

Regnskabet godkendtes ligeledes.

Paa Forslag fra Esbjerg Afdeling vedtoges at foretage Agitationen mere planmæssig, og, hvor det gøres nødvendigt, tilkalde en Provinsrepræsentant, der er inde i de lokale Forhold.

Et Forslag fra Frederikshavns Afdeling, hvorefter et Medlem fra Provinsafdelingerne faar Sæde i Hovedbestyrelsen, fremkaldte en meget lang Diskussion. En Resolution, hvori det henstilles at søge Spørgsmaalet ordnet til næste Kongres, vedtoges. Ligeledes vedtoges en Henstilling fra Frederikshavn om, at Forbundet vedblivende bærer Udgifterne til Træarbejdersekretariatet og det dermed følgende Blad.

To Forslag fra Svendborg, hvoraf det ene angik en Ændring i Forbundslovene angaaende Lettelser for de ældre Skibstømrere, naar de rejser fra en Afdeling til en anden, forkastedes efter en længere Diskussion.

Et Forslag fra Fakse-Stege Afdeling om at hæve Lønnen paa alle Værfterne, toges efter nogen Diskussion til Følge.

Forskellige Lovændringer vedtoges. Det overlodes til Hovedbestyrelsen at tage Stilling til de paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling foreliggende Lovændringer.

Angaaende Gensidighedsregler for Foreninger under De samvirkende Fagforbund udspandt sig en lang Diskussion. Kongressen kunde ikke for Tiden gaa med dertil.

Formanden anbefalede, at Træarbejderne i Byer, hvor der kun var faa i hvert Fag, slog sig sammen i en Fællesforening. Flere af de Delegerede anbefalede det ogsaa, og det vedtoges at gaa med dertil, naar det ikke kommer i Strid med Forbundets Love.

Angaaende Arbejdsløshedskasser vedtoges følgende:

Kongressen henstiller til Hovedbestyrelsen at optage Spørgsmaalet om Understøttelseskasser. Der søges at faa de flest mulige og de bedste Oplysninger, som derefter tilsendes Afdelingerne, for at Kasserne kan blive bragt ind i det rette Spor.

Til Formand genvalgtes enstemmig E. F. CHRISTENSEN. Næste Kongres afholdes Skærtorsdag og Langfredag 1909 i København.

International Brolæggerkonference. I Tilslutning til de tyske Brolæggerforbunds Kongres i *Leipzig*, afholdes der den 19. Februar en Konference af Organisationerne i de Lande, som har sluttet sig til det internationale Sekretariat. Følgende Lande var repræsenterede: Belgien, *Danmark*, Italien, Svejts, Sverrig, Tyskland, Østrig og Ungarn.

Den internationale Sekretær, KNOLL, Berlin, aflagde Beretning for den 3-aarige Periode siden sidste Konference. Regnskabet balancerede med 2769 Mk., deraf var 1263 Mk. anvendt til Strejkehjælp. Foruden en omfattende Korrespondance og statistiske Arbejder, havde Sekretæren været behjælpelig ved Organisationsarbejdet i Svejts og Ungarn. I Svejts var det lykkedes at faa de lokale Organisationer, som stod udenfor Stenarbejderforbundet, til at indmelde sig i dette, og i Ungarn var Organisationen tiltraadt Bygningsarbejdernes Forbund. Brolæggerforeningen i Paris har lovet at tiltræde det internationale Sekretariat; det nord-amerikanske Forbund havde frabedt sig ethvert videre »Overhæng«. Sekretærens Virksomhed ydedes al Anerkendelse.

Der vedtoges et Regulativ for Sekretariatet og for Samarbejdet mellem de tilsluttede Organisationer, bl. a. gaaende ud paa, at Medlemmer fra det ene Forbund optages i det andet Lands Forbund uden Indskud, og at der skal ydes Bistand til Agitationen i de daarligst organiserede Lande. Kontingentet til det internationale Sekretariat blev fastsat til 10 Øre pr. Aar og Medlem. De fremtidige Konferencer afholdes hvert 3. Aar sammen med det tyske Forbunds Kongres.

Det henstilledes til de enkelte Landes Forbund at yde Sekretariatets Kasse et frivilligt Bidrag; Forslag fra Ungarn om at give Sekretæren Ret til, under større Kampe at udskrive et Ekstrakontingent, henvistes til Behandling i de enkelte Forbund.

Til Sekretær genvalgtes Knoll, Berlin.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Februar Maaned 1907.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Arbm. Randers.						100
Bagere o. Kondit.	180	3508	158	84	1518	66
Barberer o. Frisør	25	453	16			
Barnevognsarb..						
Billedsk. o. Dekorationsbilledh.	17	229	4	3	10	
Brolæggere			90			20
Bryggeriarb. ...		8	1		148	10
Drejere.....	8	114	6	14	94	9
Elektrikere.....	12	145	12	2	30	2
Filehuggere	1	7	1			
Formere.....	23	402	11	27	426	9
Frihavnsarbejd..						
Gørtl. o. Metalar.	27	383	21		56	6
Handskemagere.	5	126	5			
Hattearbejdere..	5	125	5			
Hvidgarvere ...	4	88	3	3	76	3
Instrumentmag., do. mek. og opt.						
Kedel-o.Maskinp	11	264	11	18	308	14
Korksk. og Sortererske r.....				1	24	1
Kurvemagere...						
Lohgarvere						
Metaltrykkere ..	3	61	2			
Mineralvandsarb.	3	24	3			
Murere.....			858			908
Møllere.....	5	134	4			
Ovnsættere	6	93				
Papirindustriarb.						
Pottemagere ...				1	20	1
Sejlmagere.....	4	52				
Skotøjsarb.	69	744	51	35	640	43
Skrædere.....			200			100
Smede-o.Maskin.			159			79
Snedkere		1472	115		1807	101
Stenarbejdere...	9	216	12			
Stukkatører	4	16				
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.				10	240	10
Trælastarbejdere		1800				
Tømrere.....			508			592

Der foreligger Oplysninger fra ialt 38 Organisationer med tilsammen 38,478 Medlemmer. Heraf havde 31 Organisationer med tilsammen 36,878 Medlemmer 4330 Arbejdsløse den sidste Dag i Februar. 7 Organisationer med ialt 1600 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Maaneden.

Det ordinære Repræsentantskabsmøde

i De samvirkende Fagforbund afholdes Torsdag den 25. April i Forsamlingsbygningen, Rømersgade 22, København.

Dagsordenen er foreløbig fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Indsamling af frivillige Bidrag under Konflikter.
4. Anerkendte Arbejdsløshedskasser.
5. Gensidighed mellem nord-amerikanske og danske Fagorganisationer.
6. Lovændringer.
7. En Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen.
8. Fængselsarbejdet.
9. Anmodning fra Forsikrings- og Sygekassefunktionærernes Organisation om Optagelse.

Meddelelse

Administrationsbidraget for 1. Halvaar 1907. Forbundene og de enkeltstaaende Foreninger gøres opmærksomme paa, at Administrationsbidraget skal indbetales senest inden Udgangen af April Maaned.

Kassereren.

Til de russiske Arbejdere

Socialdemokratisk Forbunds Kontor: Socialdemokratisk Forening i Hasle 18,35. do. Stege 5,00. do. Sorø 2,00. Thoreby 5,00. Tobaksarbejderforb.s Afd. i Horsens 39,00.

De samvirkende Fagforbunds Kontor: Ved Fællesorganisationen i Helsingør: Malernes Fagf. 25,00. Ved Fællesorganisationen i Herning: Skomagernes Fagf. 3,00. Guldsmed Iversen, Assens 1,00. Under Mrk. ** 10,00.

Da Regnskabet nu skal afsluttes, anmodes Organisationerne om hurtigst muligt at indsende muligt indbetalte Bidrag og de dem tilsendte Indsamlingslister og Kuponbøger.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 42 * KØBENHAVN DEN 20. APRIL 1907 * 3. AARGANG

PAA Grund af stadige Forhandlinger i Anledning af Konflikterne aflyses herved De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde og Generalforsamling, som var indvarslet til Afholdelse den 25., 26. og 27. April. I Stedet for afholdes de den 9., 10. og 11. Maj.

Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund i Danmark.

INDHOLD: Anerkendte Arbejdsløshedskasser.

Anerkendte Arbejdsløshedskasser

Loven om anerkendte Arbejdsløshedskasser er stadfæstet den 9. April. Den træder i Kraft 3 Maaneder efter at den er bekendtgjort i Lovtidende. Vi aftrykker her Loven i dens Helhed.

Lov
om anerkendte Arbejdsløshedskasser.

§ 1. Ved Arbejdsløshedskasser forstaas i denne Lov Foreninger af Personer, der som Lønarbejdere er knyttede til et eller flere bestemte Fag (f. Eks. Handel, Kontorvirksomhed Industri, Haandværk, Landbrug, Beværtningsnæring, Transportvirksomhed, Jordarbejde) og have sluttet sig sammen for ved bestemte Bidrag at sikre hverandre gensidig Hjælp i Tilfælde af Arbejdsløshed, der ikke er begrundet ved de i § 13 ommeldte Aarsager.

En Arbejdsløshedskasse maa ikke have andre Formaal end det i denne Paragraf nævnte.

§ 2. Enhver Arbejdsløshedskasse har Ret til at faa offentlig Anerkendelse og den dermed forbundne Støtte af det Offentlige, naar den fyldestgør de i denne Lov indeholdte Forskrifter, og dette efter Indstilling fra Arbejdsløshedsinspektøren godkendes af Indenrigsministeren. For saa vidt der imidlertid (jfr. § 4, 2det Stykke) for det eller de vedkommende Fag eller for det paagældende stedlige Omraade allerede maatte findes oprettet en Arbejdsløshedskasse, der har erholdt offentlig Anerkendelse, skal Indenrigsministeren dog efter indhentet Erklæring og i Overensstemmelse med Indstilling af det i § 18 ommeldte Arbejdsløshedsnævn kunne nægte Anerkendelse af en ny, fagligt eller stedligt begrænset Arbejdsløshedskasse.

Anerkendelse meddeles af Indenrigsministeren og offentliggøres af denne.

Anerkendte Arbejdsløshedskasser have Ret til at optage Medlemmer, der kun yde Bidrag til Kassen, men ikke have Ret til Hjælp af denne.

§ 3. Begæring om Anerkendelse indsendes til Arbejdsløshedsinspektøren, ledsaget af:

1) et Eksemplar af Kassens Vedtægt,
2) Fortegnelse over Medlemmerne med Angivelse af disses Alder og Livsstilling samt om, hvorvidt de paagældende maa anses som Sæsonarbejdere,
3) Udskrift af den Beslutning, i Henhold til hvilken Anerkendelse søges, samt
4) for saa vidt det ikke er en ny oprettet Kasse, det sidste Aars Regnskab.

§ 4. For at faa og beholde offentlig Anerkendelse, maa en Arbejdsløshedskasse have mindst 50 Medlemmer. Under særlige Omstændigheder kan Indenrigsministeren dog ogsaa meddele Anerkendelse til Kasser med et mindre Medlemstal.

En Arbejdsløshedskasse skal enten være knyttet til et eller flere bestemte Fag og da omfatte mindst en Landsdel eller udelukkende være stedlig begrænset. En faglig Kasse kan være delt i stedlige Afdelinger.

Med Hensyn til Kommunetilskudet forholdes der med en stedlig Afdeling af en faglig Kasse som med en stedlig begrænset Kasse (jfr. § 9).

§ 5. Kun Lønarbejdere, hvis økonomiske Kaar give dem Adgang til Statshjælp gennem en anerkendt Sygekasse, kunne være nydende Medlemmer af anerkendte Arbejdsløshedskasser. Dog skulle de ved denne Lovs Ikrafttræden bestaaende Kasser, som inden 6 Maaneder indgive Begæring derom, have Adgang til Anerkendelse saaledes, at ogsaa de af Kassernes Medlemmer, der ikke opfylde ovenstaaende Betingelse, men som — inden Loven stadfæstes — ere optagne i vedkommende Kasse, kunne være nydende Medlemmer af samme. For Præmier, der ere erlagte af saadanne Medlemmer, tilkommer der imidlertid ikke Kassen noget Tilskud af det Offentlige.

Aldersgrænserne for Optagelse i en aner-

kendt Arbejdsløshedskasse bestemmes ved sammes Vedtægt. Dog maa ingen kunne optages som Medlem, forinden han er fyldt 18 Aar eller — bortset fra Overflytning fra en anerkendt Arbejdsløshedskasse til en anden — efter at han er fyldt 60 Aar.

Optagelse i en anerkendt Arbejdsløshedskasse som nydende Medlem kan ikke nægtes nogen, naar han fyldestgør de ovenfor foreskrevne Betingelser (jfr. dog § 6) og henholdsvis er knyttet til det eller de Fag, for hvilke Kassen er bestemt, eller bosat indenfor sammes Omraade. Personer der ikke ere Lønarbejdere, og hvis økonomiske Kaar ikke give dem Adgang til Statshjælp gennem en anerkendt Sygekasse, kunne, hvis de iøvrigt opfylde de nødvendige Betingelser, fordre sig optagne i en anerkendt Arbejdsløshedskasse som bidragydende Medlemmer, saaledes at der tilkommer dem Ret til at være nydende Medlemmer, saasnart samtlige de i saa Henseende fornødne Betingelser ere til Stede; opfylder et hidtilværende nydende Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse ikke længer de i saa Henseende foreskrevne Betingelser, vil han kunne overgaa til at være bidragydende Medlem med Ret til — uanset hans Alder, men iøvrigt under Tilstedeværelse af de fornødne Betingelser — i sin Tid paany at kunne blive nydende Medlem. Størrelsen af de paagældende Medlemmers Aarsbidrag bliver at fastsætte i vedkommende Kasses Vedtægt. Ved eventuel Overgang fra bidragydende til nydende Medlem indtræder Pligt til at betale Præmie som saadan.

Om nogen efter Bestemmelserne i nærværende Paragraf kan være Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse og med hvilken Medlemsret, afgøres, for saa vidt angaar Bestemmelsen i 1ste Stykke, 1ste Punktum, af det i § 7 i Lov Nr. 85 af 12. April 1892 om anerkendte Sygekasser ommeldte Udvalg og iøvrigt af Arbejdsløshedsinspektøren; den trufne Afgørelse kan indankes for Indenrigsministeren, ved hvis Afgørelse det har sit Forblivende.

§ 6. I en anerkendt Arbejdsløshedskasses Vedtægt kan bestemmes, at Kassens Bestyrelse kan nægte at optage Personer, der af legemlige eller moralske Grunde maa anses uskikkede til regelmæssig Erhvervsvirksomhed eller til Samarbejde med Arbejdsledere eller Arbejdskammerater. Ligeledes kan det i Vedtægten bestemmes, at Kassens Bestyrelse skal være berettiget til at udelukke saadanne Personer fra Medlemsret i Kassen. De af Kassens Bestyrelse i Henhold til denne Paragraf trufne Afgørelser kunne dog indenfor et Tidsrum af en Maaned af Vedkommende indankes for det i § 18 ommeldte Nævn, der træffer sin Afgørelse under Hensyn til de i det enkelte Tilfælde særlig foreliggende Forhold. Nævnets Afgørelser kunne ligeledes indenfor et Tidsrum af en Maaned indankes for Indenrigsministeren, ved hvis Afgørelse det har sit Forblivende.

§ 7. Ingen maa samtidig nyde Medlemsret i mere end een anerkendt Arbejdsløshedskasse. Er nogen ved sin Optagelse i en anerkendt Arbejdsløshedskasse Medlem af en ikke-anerkendt, skal han samtidig med Optagelsen anmelde det for Bestyrelsen for førstnævnte Kasse. Lignende Anmeldelse skal straks ske, dersom et Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse tillige har eller erhverver Medlemsret i en ikke-anerkendt. Intet Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse kan ved at indtræde i flere Arbejdsløshedskasser sikre sig en større daglig Pengehjælp end $^3/_5$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i det eller de paagældende Fag eller indenfor Kassens Omraade.

Overtrædelse af de i foranstaaende Stykke indeholdte Bestemmelser saavel som Svig mod Kassen medfører Tab af Medlemsretten.

§ 8. I en anerkendt Arbejdsløshedskasse skal den aarlige Præmie (heri indbefattet det i § 9 ommeldte Tilskud fra det Offentlige) være fastsat saaledes, at den efter de forhaandenværende Erfaringer maa antages at være tilstrækkelig til at yde Medlemmerne i paakommende Tilfælde den i Vedtægten fastsatte Understøttelse, hvilken dog maa være af en saadan Størrelse, at den kan anses for at kunne være af Betydning for disse, jfr. § 11. Eventuelt Ekstrabidrag skal kunne opkræves i Forhold til Kassens skriftende Behov.

Kassens Indtægt og Formue skal holdes strængt afsondret fra andre Foreningers Midler og maa hverken som Laan eller Gave tilflyde andre Foreninger eller anvendes i uvedkommende Øjemed.

§ 9. Til de anerkendte Arbejdsløshedskasser udredes aarlig af Statskassen et Tilskud, svarende til en Trediedel af de paagældende Kassers samlede, i Henhold til § 8 fastsatte Præmiebeløb, jfr. dog § 5, 1ste Stykke, dog ikke udover 250,000 Kr. Tilskuddet fordeles blandt Kasserne i Forhold til Præmiebeløbene.

Et Medlems Opholds- eller Forsørgelseskommune er berettiget til uden Samtykke af højere Myndighed at yde et Tilskud til Bestridelsen af hans Præmie for det løbende Regnskabsaar, dog ikke udover en Sjettedel af Præmien. Ydelsen af et saadant Tilskud medfører ikke for den, til Fordel for hvem Tilskuddet ydes, de med Modtagelse af Fattighjælp forbundne Følger. Kommuner, i hvilke anerkendte Arbejdsløshedskasser have Hovedsæde eller Afdelinger — i hvilken Henseende Københavns og Frederiksbergs Kommuner blive at anse som een Kommune — ere berettigede til, ligeledes uden Samtykke af højere Myndighed, at yde et Tilskud til den eller de paagældende Kasser, dog at Kommunens Tilskud ikke for nogen Kasses Vedkommende for et enkelt Regnskabsaar maa overstige en Sjettedel af Præmierne for de af Kassens Medlemmer, for hvilke Kommunen var Opholdskommune den nærmest forudgaaende 31. Marts.

§ 10. For at en Arbejdsløshedskasse kan gøre Krav paa Tilskud fra det Offentlige for det forløbne Aar, maa den inden Udgangen af Maj Maaned indsende til Arbejdsløshedsinspektøren Regnskab for det forløbne Aar, regnet fra 1. April til 31. Marts, Beretning om Kassens Virksomhed for samme Tidsrum, Fortegnelse over Kassens Medlemmer samt Angivelse af den af hvert enkelt Medlem indbetalte Andel af Præmien og vedkommende Medlems Opholdskommune den 31. Marts. Formular til en saadan Fortegnelse udfærdiges af Arbejdsløshedsinspektøren.

Efter at de fra Kasserne modtagne Oplysninger ere gennemgaaede af Arbejdsløsheds-

inspektøren, foranlediger han det hver Arbejdsløshedskasse tilkommende Tilskud fra Statskassen for det forløbne Regnskabsaar anvist til Udbetaling ved vedkommende offentlige Kasse.

§ 11. Omfanget og Arten af den af Kassen ydede Understøttelse afgøres af Kassens Bestyrelse i hvert enkelt Tilfælde. Understøttelsen kan udredes som:

1. Rejsehjælp,
2. Huslejehjælp,
3. Dagpenge,
4. Hjælp in natura.

I gennemsnitlig daglig Understøttelse (Huslejehjælp, Dagpenge og Hjælp in natura) maa, for saa vidt Kassen er faglig begrænset, ikke ydes udover $^2/_3$ af den gennemsnitlige Arbejdsfortjeneste i det eller de paagældende Fag, forsaavidt Kassen er stedlig begrænset ikke udover $^2/_3$ af den almindelige Arbejdsløn indenfor Kassens Omraade. Understøttelsen maa dog i intet Tilfælde udgøre under 50 Øre eller udover 2 Kr. daglig.

Saafremt et Medlem, der er berettiget til Understøttelse som Følge af Arbejdsløshed, efter Anvisning af Kassens Bestyrelse (jfr. § 13 Nr. 7) eller af egen Drift overtager et Arbejde, for hvilket der ydes ham et Vederlag, som er ringere end den fornævnte Maksimumsunderstøttelse, skal Kassen kunne supplere hans Indtægt op til dette Beløb.

Understøttelse ydes ikke til nogen, medmindre han i det umiddelbart forud for Understøttelsens Ydelse forløbne Tidsrum af 12 Maaneder har været Medlem af Kassen og betalt sit skyldige Kontingent. Værnepligtige ere under Indkaldelse fritagne for at erlægge Kontingent, men ere desuagtet berettigede til efter Indkaldelsens Ophør at erholde Understøttelse, naar de paa det Tidspunkt, da Understøttelsen ydes, have været Medlemmer af Kassen i et Tidsrum af mindst 12 Maaneder og indenfor dette Tidsrum have erlagt det skyldige Kontingent for mindst 3 Maaneder. Understøttelse tilstaas heller ikke for de første 6 Dage, i hvilke en Arbejdsløshed har vedvaret — en Frist, der efter Vedtægtens nærmere Bestemmelser vil kunne forhøjes indtil 15 Dage. Den i foregaaende Punktum anførte Bestemmelse kommer dog ikke til Anvendelse, naar Understøttelsen tilstaas alene som Rejsehjælp.

For Kasser, der tælle Sæsonarbejdere blandt deres nydende Medlemmer, kan det af Indenrigsministeren — efter forud indhentet Erklæring fra det i § 18 ommeldte Nævn — fastsættes, at Understøttelse paa visse, nærmere bestemte Tider af Aaret ikke skal kunne ydes Kassens Medlemmer eller de paagældende Sæsonarbejdere, forinden Arbejdsløshedens Varighed har strakt sig over et længere Antal Dage end 15, og i saa Fald hvor stort et Dageantal.

§ 12. Rejsehjælp, der tilstaas nogen efter foregaaende Paragraf, maa ikke overskride det Beløb, der vilde kunne ydes som Dagpenge, jfr. § 14, efter Kassens Vedtægt i 12 paa hinanden følgende Maaneder.

§ 13. En anerkendt Arbejdsløshedskasse maa ikke yde Understøttelse.

1. Under Strejke eller Lock-out til Personer, der omfattes af samme,
2. til Medlemmer, hvis Arbe.dsløshed er foraarsaget ved Sygdom eller Arbejdsudygtighed, saalænge Sygdommen eller Arbejdsudygtigheden vedvarer,
3. til Medlemmer, hvis Arbejdsløshed hidrører fra, at de uden fyldestgørende Grund have forladt deres Arbejde, eller maa anses forskyldt ved overdreven Nydelse af berusende Drikke eller ved Ufordragelighed overfor Arbejdsgivere eller Arbejdskammerater,
4. til Medlemmer, der afsone en dem ikendt Straf,
5. til Medlemmer, der hensidde i Varetægtsarrest,
6. til Medlemmer, der oppebære fast Fattigunderstøttelse,
7. til Medlemmer, der vægre sig ved at overtage et af Kassens Bestyrelse anvist Arbejde, som svarer til deres Evne.

Ejheller maa Understøttelse ydes af en anerkendt Arbejdsløshedskasse til Medlemmer, der aftjene deres Værnepligt.

Nægter vedkommende Kasses Bestyrelse i Tilfælde af et Medlems Arbejdsløshed at yde ham Understøttelse under Henvisning til Bestemmelserne i foranstaaende Nr. 1—3 og 6—7, skal den af Bestyrelsen i saa Henseende trufne Afgørelse indenfor et Tidsrum af en Maaned af paagældende kunne indankes for det i § 18 ommeldte Nævn, der træffer sin Afgørelse under Hensyn til de i det enkelte Tilfælde særlig foreliggende Forhold. Nævnets Afgørelser kunne ligeledes indenfor et Tidsrum af en Maaned indankes for Indenrigsministeren, ved hvis Afgørelse det har sit Forblivende.

§ 14. I en anerkendt Arbejdsløshedskasses Vedtægt skal Størrelsen af Understøttelsen i 12 paa hinanden følgende Maaneder være fastsat til at udgøre et Beløb, som mindst svarer til en Dagpengeydelse, efter Kassens Vedtægt, for 70 Dage.

Indenrigsministeren kan meddele Anerkendelse for Kasser, hvis Vedtægter fastslaa Størrelsen af Understøttelse i 12 paa hinanden følgende Maaneder til et Beløb, der kun svarer til en Dagpengeydelse for 50 Dage; saadan Anerkendelse kan dog kun rent undtagelsesvis meddeles og kun i de Tilfælde, hvor den daglige Understøttelse i Vedtægten er fastsat til at udgøre mindst 75 Øre.

Har et Medlem i Løbet af højst 3 paa hinanden følgende Regnskabsaar modtaget en saa stor Understøttelse af Kassen, som svarer til en Dagpengeydelse for 210 Dage eller — forsaavidt Bestemmelsen i 2det Stykke bringes til Anvendelse — i det tredobbelte af det i Tilladelsen fastsatte Dageantal, maa der ikke ydes ham yderligere Understøttelse af Kassen, førend han i et derefter følgende helt Regnskabsaar har været Medlem af Kassen og betalt de for dette Tidsrum skyldige Præmier.

§ 15. Tilsynet med de anerkendte Arbejdsløshedskasser overdrages en Arbejdsløshedsinspektør, der i aarligt Vederlag erholder et Honorar af 3000 Kr.

For saa vidt den nuværende Sygekasseinspektør maatte overtage Stillingen som Arbejdsløshedsinspektør, bliver han at behandle i Overensstemmelse med Bestemmelsen i Lov af 5. Januar 1851 § 3.

Det fornødne Beløb til Medhjælp og Kontorhold for Arbejdsløshedsinspektøren bevilges ved de aarlige Finanslove.

Ved indtrædende Lejlighed i Stillingen som Arbejdsløshedsinspektør kan det ved kongelig Resolution fastsættes, at Stillingen ikke paany bliver at besætte, men at Tilsynet med de anerkendte Arbejdsløshedskasser i Forbindelse med Tilsynet med de i Henhold til Lov Nr. 85 af 12. April 1892 anerkendte Sygekasser samt med Tilsynet med Begravelseskasser i Medfør af Lov Nr. 55 af 1. April henlægges under en Direktør.

Bemeldte Embede overtages af den i Lov Nr. 85 af 12. April 1892 § 23 ommeldte Sygekasseinspektør, hvis Embede samtidig inddrages.

Direktøren lønnes med 5000 Kr. aarlig, stigende hvert 4de Aar — regnet fra vedkommendes Udnævnelse som Sygekasseinspektør — med 500 Kr. aarlig til 6,500 Kr. aarlig.

Det til Medhjælp for Direktøren og hans Kontorhold fornødne Beløb bevilges ved de aarlige Finanslove.

§ **16.** Enhver anerkendt Kasse sender 1 Tillidsmand til et Aarsmøde; tæller en Kasse over 1000 Medlemmer, har den Ret til at sende 2 Tillidsmænd og derudover 1 Tillidsmand for hvert fulde Antal 1000 Medlemmer. Tillidsmændene vælges blandt Kassernes Medlemmer af vedkommende Bestyrelser. Paa Aarsmødet forhandles der under Arbejdsløshedsinspektørens Forsæde om Kassernes Virksomhed og Samarbejde, ligesom der af Tillidsmændene af deres Midte udvælges 6 til at tiltræde Arbejdsløshedsnævnet tilligemed 6 Suppleanter (§ 17). Medlemmerne af Nævnet tilligemed deres Suppleanter vælges for et Tidsrum af 6 Aar, første Gang paa det senest 2 Aar efter Lovens Ikrafttræden sammentrædende Aarsmøde, saaledes at Halvdelen af Nævnets Medlemmer og Suppleanter fratræder efter 3 Aars Virketid; hvem der skal fratræde efter de første 3 Aar, bliver at afgøre ved Lodtrækning mellem de valgte.

Et Medlem (Suppleant) af Nævnet fratræder som saadan, naar han ophører at være Medlem af en anerkendt Arbejdsløshedskasse; Valg af et nyt Medlem (Suppleant) i hans Sted bliver at foretage paa det nærmest paafølgende Aarsmøde.

§ **17.** Til at virke som Medlemmer og Suppleanter af Arbejdsløshedsnævnet, indtil Valg er foregaaet i Overensstemmelse med Bestemmelsen i § 16, vælger Indenrigsministeren det fornødne Antal Personer.

§ **18.** Arbejdsløshedsnævnet bestaar af de i § 16, jfr. § 17, ommeldte Medlemmer samt af Arbejdsløshedsinspektøren som Formand.

Foruden de i nærværende Lov særlig nævnte Beføjelser og Forpligtelser har Nævnet den Opgave at danne Bindeleddet mellem de enkelte Kasser, fastsætte Regler for deres Samvirken, herunder Regler for Overflytning af Medlemmer fra en Kasse til en anden, og saa vidt gørligt sørge for Ensartethed i Reglerne for Kassernes Understøttelser.

Den fornødne Bevilling til Nævnet, herunder Dagpenge og Rejseudgifter til Nævnets valgte Medlemmer, fastsættes ved de aarlige Finanslove.

Naar Nævnet skønner, at en anerkendt Arbejdsløshedskasse uden direkte at overtræde Lovens Forskrifter dog i sit Forhold til sine Medlemmer eller til andre Arbejdsløshedskasser virker paa en for Arbejdsløshedskasseinstitutionen i dens Helhed uheldig Maade, indstiller Arbejdsløshedsinspektøren til Indenrigsministeren, hvorvidt Anerkendelsen af en saadan Arbejdsløshedskasse bør bortfalde.

§ **19.** En anerkendt Arbejdsløshedskasses Vedtægt skal indeholde Oplysning om følgende Punkter:

1) Kassens Navn, Hjemsted, Formaal og Omraade, Medlemmernes Optagelse, Rettigheder og Pligter, herunder det gensidige Ansvar og dettes nærmere Ordning,
2) Generalforsamlingen og Bestyrelsen samt disses Myndighed.
3) Regnskabsvæsen og Revision, Anbringelse af Kassens Midler, Reservefondet, samt Overskudets Anvendelse ved Kassens Opløsning,
4) Vedtægtens Forandring.

Den Afgørelse, der i Overensstemmelse med Vedtægten træffes angaaende Anvendelsen af en Kasses Overskud ved dens Opløsning, har kun Gyldighed, naar den godkendes af Arbejdsløshedsinspektøren. Overskuddet kan ingensinde deles mellem Medlemmerne.

Arbejdsløshedsinspektørens Samtykke udfordres til enhver Forandring af Vedtægten. Dog kan hans Afgørelse indankes for Indenrigsministeren.

§ **20.** Arbejdsløshedsinspektøren gennemgaar de fra Kasserne indsendte Aarsregnskaber og fører i det hele Tilsyn med de anerkendte Arbejdsløshedskasser, ligesom han er dem behjælpelig med fornøden Oplysning og Vejledning og yder sin Bistand til Oprettelsen af nye Kasser. Han skal til enhver Tid have Adgang til at gøre sig bekendt med Kassernes Bøger, Regnskaber og hele Virksomhed.

Arbejdsløshedsinspektøren afgiver hvert Aar Beretning til Indenrigsministeren om de anerkendte Kassers Virksomhed. Et Uddrag heraf bliver at offentliggøre paa den af Indenrigsministeren foreskrevne Maade.

§ **21.** Forsaavidt en Kasses Bestyrelse ikke holder sig nærværende Lovs Forskrifter efterrettelig, eller dens Virksomhed befindes ikke at foregaa i Overensstemmelse med de for samme gældende Bestemmelser eller under Iagttagelse af den fornødne Paapasselighed og Orden, og Kassen ikke efterkommer de den i denne Anledning af Arbejdsløshedsinspektøren givne Anvisninger, kan Indenrigsministeren efter Arbejdsløshedsinspektørens Indstilling lade Anerkendelsen bortfalde.

§ **22.** De Dokumenter, som vedrørende Forsikringen maatte oprettes mellem de anerkendte Arbejdsløshedskasser og deres Medlemmer, ere stempelfri.

§ **23.** Denne Lov, der ikke gælder for Færøerne, træder i Kraft 3 Maaneder efter dens Bekendtgørelse i Lovtidenden; dog kan § 15 sættes i Kraft tidligere efter Indenrigsministerens nærmere Bestemmelse.

Forslag til Lovens Revision bliver at fremsætte for den i Aaret 1912 sammentrædende ordentlige Rigsdag.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 43 * KØBENHAVN DEN 27. APRIL 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Verdensdemonstrationen. — Lønbevægelser og Konflikter (Arbejdsmændene paa Øresunds kemiske Fabriker; Brolæggerne i København; Lock-out i Børstenbinderfaget; Kuskene i København; Savværksarbejderne; Skibstømrerkonflikten; Støberiarbejdsmændene).

Kom til Verdensdemonstrationen den 1. Maj!

ATTER mødes Arbejderne Verden over for at vække Samfundets Samvittighed. og skaffe Ørenlyd for deres enstemmige Krav om en *lovfæstet Arbejdstid paa 8 Timer.*

Demonstrationen gælder tillige *Verdensfreden*, Freden mellem Jordens Folk; den skal være et Vidnesbyrd for Nationernes selvbestaltede Magthavere om, at Arbejderklassen i alle Lande føler sig som Klassefæller, og at de derfor afskyr de Krige, som de kapitalistiske Regeringer sætter i Værk for at fremme Formaal, der er i Modstrid med Befolkningernes Ønsker og Interesser.

Demonstrationen gælder endvidere *Arbejdernes almindelige Klassekrav.* Kapitalismens og den moderne Produktions-Forretning respekterer ingen Grænser for Arbejdernes Udbytning, uden netop dem, der sættes af Lovgivningen eller af Arbejdernes Organisationer, og som de *tvinges* til at respektere. Derfor maa der ved denne Lejlighed fremsættes Krav om Arbejderbeskyttelse i langt mere udvidet Omfang end det nuværende. Det maa ogsaa markeres, at selv *det videste,* som det kapitalistiske Samfund og dets Bevarere vil indrømme, ikke kan tilfredsstille Arbejderklassen; det skal markeres, at det er selve Samfundsgrundlaget, man vil have ændret; det skal forstaas, at man vil have fuld Retfærdighed, at Arbejderne vil have det fulde Udbytte af deres Arbejde, og at Arbejderne for at naa dette forlanger Arbejdsmidlernes Overgang til Samfundsejendom, saaledes at det nuværende Klassesamfund med sine Interessemodsætninger kan blive afløst af et harmonisk Fællesarbejde med planmæssig Produktion og en retfærdig Fordeling af Udbyttet i materiel og kulturel Henseende, alt under det *arbejdende* Samfunds demokratiske Ledelse.

Vi samles altsaa paa Onsdag for atter at kundgøre vore Krav til det nuværende Samfund. Vi vil gennem vore Processioner, gennem vore Sange og Taler og gennem vore Beslutninger styrke hverandre til at arbejde for de foreløbige Maal, vi har sat os, fordi vi véd, at vi med Gennemførelsen af disse bedst underbygger Arbejdet for vort senere Maal: Samfundets Omdannelse i socialistisk Aand og Retning.

Derfor: Kom alle til Arbejdernes store Stævne den 1. Maj!

*

Der bør ved alle de Møder, som afholdes den 1. Maj, vedtages nedenstaaende Resolution:

I Overensstemmelse med Socialdemokratiets Program og med Beslutninger paa de internationale Kongresser, fordrer Forsamlingen, at den forøgede Produktivitet, som det menneskelige Arbejde har nu i Forhold til tidligere, skal komme

Arbejderne til Gode gennem en ved Lov fastsat Maksimalarbejdsdag, som i de økonomisk fremskredne Lande bør fastsættes til 8 Timer i Døgnet.

Til Støtte for denne Fordring udtaler Forsamlingen følgende:

Den nuværende længere Arbejdstid og den stærke Arbejdsdeling bevirker i en stor Mængde Fag, at Arbejderne overanstrenges, deres Sundhed ødelægges og deres Livsvarighed forkortes.

I Modsætning hertil bringer 8 Timers Arbejdsdagen følgende Fordele:

8 Timersdagen skaffer, ved den forøgede Efterspørgsel efter Arbejdskraft, Betingelser for en Forhøjelse af Arbejdslønnen. Dermed forøges Arbejdernes Købeevne.

8 Timersdagen skaffer Arbejderne den nødvendige Tid til Hvile og til Pleje af Familielivet, og den beskytter Arbejdernes Helbred samt fremmer deres Arbejdsdygtighed og deres aandelige Udvikling.

I flere Stater og Kommuner er 8 Timersdagen allerede gennemført, og den er gennem Privates eller Organisationers Bestræbelser gennemført i flere Arbejdsfag i Ind- og Udland.

Princippet om en begrænset Arbejdstid er godkendt i alle Kulturlande.

Fordringen om en 8 Timersdag er international; den vil derfor ikke træde hindrende i Vejen for det enkelte Lands Konkurrencedygtighed.

I Henhold til de saaledes anførte Grunde slutter Forsamlingen sig til det af Socialdemokratiets Repræsentanter i Rigsdagen forelagte Lovforslag om en 8 Timers Arbejdsdag, og retter en energisk Opfordring til Regeringen og Rigsdagen om snarest mulig at gennemføre dette Forslag.

*

Forsamlingen maa endvidere forlange, at Arbejderbeskyttelseslovgivningen udvides til alle de Omraader, hvor det paakræves.

De af Regeringen givne Tilsagn om en Udvidelse af Loven om Ulykkesforsikring for Arbejdere ved Haandværk og Industri, Handel, Transport og Samfærdsel og om en Lov angaaende Ulykkesforsikring for Arbejdere ved Landbrug og Skovbrug, staar endnu uopfyldt. Forslag om Love angaaende disse Forhold bør allerede i den kommende Rigsdagssamling foreligge til Vedtagelse, saaledes at ingen Arbejdere i disse Virksomheder skal være prisgivne Arbejdets Farer, uden at der ydes dem eller deres Paarørende økonomisk Hjælp naar de kommer til Skade under Udførelsen af deres Arbejde.

Ved den forestaaende Revision af Fabrikloven bør Fabriksinspektionen udvides til alle Arbejdspladser, derunder ogsaa til Hjemmearbejdere.

Lønbevægelser og Konflikter

Arbejdsmændene paa Øresunds kemiske Fabriker. Den 13. April forhandledes der mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsmandsforbund og Direktøren for Øresunds kemiske Fabriker, for at søge en Overenskomst tilvejebragt mellem Arbejdsmændene og Fabriken. Efter at have diskuteret de foreliggende Uoverensstemmelser, enedes man om at føre Forhandlingerne videre mellem de direkte interesserede Parter; det lykkedes ogsaa disse at opnaa Enighed om en Løntarif, som giver Arbejderne en væsentlig Forhøjelse. Ved en senere Fællesforhandling blev Overenskomstens Varighed fastsat.

Men Arbejdsgiverforeningen nægtede at gaa med til at lade Arbejdet genoptage. Den motiverede sin Optræden med en Henvisning til den, i Anledning af Støberiarbejdsmændenes Strejkevarsel, bebudede Lock-out overfor Arbejdsmændene. Fabrikernes Direktør, Hr. JARL, forlangte imidlertid dette urimelige Forbud hævet, og Arbejdsgiverforeningen har derefter maatte tage sit Forbud tilbage. Arbejdet genoptoges den 22. ds.

Brolæggerne i København har nu ogsaa faaet deres Overenskomst i Orden. Der er med Entreprenørforeningen op-

rettet en Priskurant med tilhørende almindelige Bestemmelser, gældende fra 15. Maj d. A. Arbejdstiden er $9^1/_2$ Time, Timelønnen 50 Øre. Overenskomsten kan ikke opsiges til Ophør før den 1. April 1911.

Lock-out i Børstenbinderfaget. Den 30. f. M. har Børstefabrikantforeningen foretaget Lock-out mod Børstenbinderne i København.

Efter at Børstenbinderforbundet i Fjor havde gennemført en ny Overenskomst for sine Medlemmer, søgte Forbundet ogsaa denne Overenskomst gennemført hos Fabrikanter udenfor Fabrikantforeningen. Der var dog en Fabrikant i Svallerup pr. Kallundborg, som nægtede at underskrive Overenskomsten, og Forbundet har derfor blokeret Vedkommende.

For at gøre Blokaden effektiv, henvendte Forbundet sig til et af Fabrikantforeningens Medlemmer, som forhandlede Varer for Fabrikanten i Svallerup, med Anmodning om at undlade dette, saalænge Blokaden opretholdtes. Vedkommende Firma nægtede at indgaa paa Forbundets Anmodning, og dette medførte saa, at Forbundet ogsaa blokerede Firmaet.

Angaaende Sagen har der været ført en længere skriftlig Forhandling mellem Parterne, men da denne ikke førte til noget Resultat, erklærede Fabrikantforeningen, at den vilde foretage Lock-out, hvis Forbundet ikke hævede Blokaden.

Umiddelbart før Lock-out'en blev iværksat, fandt der et Møde Sted mellem de to Organisationers Bestyrelser, og her fremkom Fabrikanterne med Forslag om, at Forbundet skulde hæve Blokaden hos Firmaet Bührmann & Islin, og at der derefter skulde optages en Forhandling om det af Forbundet rejste Spørgsmaal angaaende Firmaet i Svallerup. Dette Forslag forkastede Forbundet, og Fabrikanterne foretog derefter Lock-out'en, som omfatter ca. 120 Medlemmer.

Børstenbinderforbundet har anmodet De samvirkende Fagforbund om Støtte, og Forretningsudvalget har derefter foranlediget afholdt et Møde mellem Parterne, hvori deltog en Repræsentant for Forretningsudvalget. Det lykkedes dog heller ikke her at opnaa Enighed, fordi Forbundet fremdeles nægtede at ophæve Blokaden hos Firmaet Bührmann & Islin.

Forbundet har derfor atter henvendt sig til De samvirkende Fagforbund om Støtte.

Forretningsudvalget har imidlertid ikke ment at kunne støtte Organisationen pekuniært, og har i en Skrivelse af 19. ds. fremsat sine Grunde herfor, som er saalydende:

Ifølge § 8 i De samvirkende Fagforbunds Lov, skal Organisationerne, forsaavidt de ønsker Støtte af De samvirkende Fagforbund, forhandle med Forretningsudvalget, forinden de fremsætter Fordringer til Arbejdsgiverne. Denne Bestemmelse har Forbundet ikke fulgt, det har ganske paa egen Haand, altsaa uden Samraad med Forretningsudvalget, iværksat Blokaden mod Firmaet Bührmann & Islin. Efter at Fabrikantforeningen havde fremsat Trusel om Lock-out, blev det ærede Forbunds Formand, Hr. Jul. Rasmussen, ved en Henvendelse her paa Kontoret indtrængende opfordret til at søge Lock-out'en undgaaet, fordi Striden forekom os at hvile paa et svagt Grundlag, og navnlig af Hensyn til de mange truende Konflikter, der forelaa i en Række Fag.

Forbundet fulgte ikke vort Raad, uagtet Fabrikantforeningen ved et Fællesmøde umiddelbart før Lock-out'en iværksattes, gav Forbundet Adgang til at trække sig ud af Striden uden Nederlag, idet Fabrikanterne tilbød Forhandling om den foreliggende Uoverensstemmelse, mod at Forbundet hævede Blokaden mod Firmaet Bührmann & Islin.

Af Hensyn til, at Forbundet ikke har forhandlet med Forretningsudvalget om den mod det nævnte Firma iværksatte Blokade, og da Forbundet ikke har fulgt vor Anmodning om at søge Lock-out'en undgaaet, har Forretningsudvalget vedtaget, at der ikke kan ydes Forbundet pekuniær Støtte i den foreliggende Strid med Børstefabrikanterne.

Forbundet har forlangt denne Sag forelagt paa Repræsentantskabsmødet.

Kuskene i København. Ved et Møde den 15. ds. mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne samt Dansk Arbejdsmandsforbund og Københavns Vognmandsforening forhandledes der om den ved Arbejdsmændenes Konflikt med Losse-Entreprenørerne paa Nørrebros og Østerbros Stationer opstaaede Uoverensstemmelse mellem Kuskene og Vognmændene. Paa Grund af denne Uoverensstemmelse havde Vognmændene og Arbejdsgiverforeningen jo fundet Anledning til at erklære Lock-out fra den 20. April overfor Kuskene.

Lock-out'en bliver nu ikke til noget. Den var erklæret, uden at det i Kuskenes Overenskomst indeholdte Paabud om Forhandling mellem Bestyrelserne for Vognmændene og Kuskenes Organisationer havde fundet Sted, og det viste sig, at Uoverensstemmelsen ikke var større, end at den lod sig fjærne ved nogle Timers — ganske vist til Tider ret højrøstet — Forhandling.

Man enedes om følgende:

Dansk Arbejdsmandsforbund erklærer, at der ikke fra Organisationens Side vil blive opretholdt eller erklæret nogen Blokade, der hindrer Vognmændene i at køre til eller fra eller i at give eller tage Læs paa Østerbros eller Nørrebros Stationer.

Københavns Vognmandsforening erklærer, at Arbejdsmændenes Strid med Losse-Entreprenørerne paa ovennævnte to Stationer er dem uvedkommende, og at den ikke vil gøre fælles Sag med disse Entreprenører lige overfor Arbejdsmændenes Organisation. Den til den 20. ds. bebudede Kuske-Lock-out bortfalder, og Vognmandsforeningen er iøvrigt villig til eventuelt at optage Forhandlinger om Forholdene.

Savværksarbejderne. Den 20. ds. har Arbejdsgiverforeningen, uagtet der forhandledes paa samme Tid, gjort Alvor af sin Lock-out-Trusel og udelukket de Medlemmer af »Dansk Træarbejderforbund«, der arbejder hos Medlemmer af Foreningen af Provinssavværker i Østifterne, Foreningen for Savværker og Høvlerier i Jylland og Jernindustriens Sammenslutning.

Arbejdsgiverforeningen har været noget i Vilderede med, hvilke Arbejdere, der var Medlemmer af »Dansk Træarbejderforbund«; den gik ud fra, at der i dette Forbund ogsaa var Snedkere og andre Træarbejdere, men om der er udelukket andre end dette Forbunds Medlemmer, er vi ikke i Stand til at afgøre. Det kan heller ikke nægtes, at Forbundets Navn, »Dansk Træarbejderforbund«, er saa omfattende, at der let kan fremkomme Misforstaaelser med Hensyn til hvilke *Brancher* af Træarbejderfagene, der er Medlemmer af Forbundet.

Allerede den 12. April var der atter Møde mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de direkte interesserede Parter. Til Trods for at Arbejdernes Organisation har taget Opsigelsen til »Scandia« tilbage, var Jernindustriens Sammenslutning dog repræsenteret. Man blev enig om

»at nedsætte et Fællesndvalg, bestaaende af 5 Medlemmer fra hver Side, for at forhandle om de fremtidige Løn- og Arbejdsforhold i Savværks- og Maskinsnedkerfaget i København og Provinserne. Kan Udvalget ikke enes om en fælles Ordning, har det Ret til at dele sig, for at forhandle om særlige Ordninger for København og Provinserne. Udvalget kan eventuelt tilkalde Repræsentanter for Hovedorganisationerne. Fællesudvalget træder sammen senest Onsdag den 17. ds.«

Fællesudvalget kunde imidlertid ikke opnaa Enighed, hvorfor der atter blev Møde sammen med Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund.

Der forhandledes saaledes den 19. ds., med en kortere Afbrydelse, fra Kl. 4 Eftermiddag til henad 5 om Morgenen, og der fortsattes den 20. ds. fra Kl. 2—6 om Eftermiddagen, men uden at de københavnske Fabrikanter endnu vilde tilbyde saa meget som en Øres Forhøjelse paa Minimallønnen for København, som i 10 Aar har været 40 Øre.

Provinsfabrikanterne fastholdt ogsaa ikke at ville gaa højere end deres tidligere Tilbud angaaende Maskinfolkenes Løn, nemlig til 35 Øre. De Arbejdsmænd, der gaar til Haande ved Maskinerne, vilde de betale 31 Øre i Minimalløn. Om 2 Aar vilde de forhøje begge de nævnte Minimallønninger med 1 Øre. Desuden tilbød de at forhøje de nuværende personlige Lønninger for Maskinfolkene med 2 Øre, og Arbejdsmændenes saaledes, at Lønninger til og med 29 Øre forhøjedes med 4 Øre, dem paa 30 og 31 Øre med 3 Øre, dem paa 32 og 33 med 2 Øre, og Lønninger paa 34 og 35 Øre med 1 Øre. I Aarhus vilde man straks ansætte Minimallønnen for Maskinfolk til 37 Øre.

Forhandlingerne endte foreløbig uden Resultat. De er senere genoptagne, og ved et Møde den 23. ds., som varede fra Kl. 1 Efterm. til Kl. 4½ Morgen, blev man endelig enig om en Overenskomst.

Nærmere om denne vil blive meddelt i næste Numer.

Skibstømrerkonflikten. Angaaende den paa Grund af Skibstømrernes Konflikt

foretagne Lock-out, afholdtes der den 17. ds. et Møde mellem vort Forretningsudvalg og Hovedbestyrelserne for de paa Skibsværfterne arbejdende Fag.

Formanden indledede med en Oversigt over den foreliggende Situation, hvorefter der udspandt sig en Diskussion. Der var paa Mødet Enighed om, at der ved Udløbet af Overenskomster i de forskellige Fag i Jærnindustrien i Fremtiden bør søges Samarbejde, for at de nuværende spredte Konflikter, hvor de Fag, som ikke er i Konflikt, ingen Udbytte har deraf, kan undgaas i Fremtiden.

Følgende Resolution vedtoges enstemmigt:

De forsamlede Hovedbestyrelser for de paa Skibsværfterne beskæftigede Fag udtaler, at de under den foreliggende Situation foreløbig stiller sig afventende, for ikke at træde hindrende i Vejen for de Forhandlinger, der føres i de Fag, der er i Lønbevægelse.

*

Den Forhandling, som man den 12. April vedtog at føre mellem Skibstømrerne og Jærnindustrien, var endt efter ét Møde, uden at man var kommen synderligt videre.

Den 19. ds. blev der optaget en ny Forhandling angaaende Skibstømrerkonflikten. Der forhandledes først i et større Møde, hvor baade Medlemmer af Forretningsudvalgene for Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund og Repræsentanter for Jærnindustriens Sammenslutning og Skibstømrerforbundet var tilstede. Der opnaaedes her Enighed om nogle Hovedpunkter i Priskuranten, og det overlodes derefter Direktørerne for de to Værfter, hvor der er Strejke, og Skibstømrernes Repræsentanter, at forhandle om enkelte, mindre væsentlige Priskurantpunkter, som endnu resterede. Ogsaa om disse blev der nu forholdsvis let Enighed.

Fra Kl. 8 til Kl. 2½ om Natten forhandledes der saa videre i et større Møde om de Stridspunkter, der laa udenfor Priskuranten. Skibstømrerne havde ved tidligere Forhandlinger tilbudt at frafalde Kravet om en »Normalløn«, ligesom de var gaaet med til at nedsætte deres Fordring om 45 Øre i Timen, til den paa Flydedokken gældende Timeløn, 44 Øre, heri indbefattet en Godtgørelse af 2 Øre i Timen for Værktøj. Men der var nu gaaet »Princip« i Sagen, hvorfor man, hvis det skulde lykkes at naa de 44 Øre ogsaa for Refshaleøens Vedkommende, maatte komme dertil ad en Omvej.

Vi tror, at dette er saa nogenlunde lykkedes. I den Overenskomst, som forelaa til Vedtagelse paa de københavnske Skibstømreres Generalforsamling den 22. ds. er der nemlig indsat en Bestemmelse om, at *Skibstømrere, der kommer fra Flydedokken*, hos Burmeister & Wain skal have mindst den Timeløn, som de har haft paa Flydedokken. Direktør MELDAHL lovede at give en Del af de Skibstømrere paa Refshaleøen, som har 42 og 43 Øre — ialt ca. 30 Mand — personlige Tillæg. De, der ikke maatte faa deres Timeløn forhøjet til 44 Øre, er naturligvis ikke bundne til at arbejde hos Burmeister & Wain, men hvis de da maatte faa Arbejde paa Flydedokken, og derfra atter vender tilbage til Refshaleøen, saa har de et tarifmæssigt Krav paa mindst 44 Øre.

Forøvrigt maa det siges, at Spørgsmaalet om en Minimalløn for Skibstømrere hos B. & W. ikke er af meget indgribende Betydning. Omkring ved de tre Fjerdedele af Arbejdet udføres nemlig i Akkord, og da den gennemsnitlige Styrke af Skibstømrere paa denne Arbejdsplads er ca. 100, drejer det sig altsaa her om et Tillæg af 2 Øre til 25 Skibstømrere, hvilket for 3000 Arbejdstimer aarlig bliver 1500 Kr. om Aaret. Det bliver heller ikke *de samme* Folk, der staar i Timeløn altid.

Som paapeget vil de Skibstømrere, der før Strejken havde Krav paa en Minimalløn af 42 Øre, efterhaanden kunne komme op paa de 44 Øre i Minimalløn, og da tillige en ældre Bestemmelse, hvorefter Skibstømrere, som en Gang har arbejdet paa Refshaleøen, erholde deres tidligere erhvervede Timeløn, naar de vender tilbage til dette Værft, antager vi, at Minimallønnen i Praksis, af sig selv, vil udvikle sig til 44 Øre.

Fremtidig skal *Akkordoverskudet* fordeles ligeligt mellem alle Akkorddeltagerne, i Henhold til *den Tid* hver af dem har arbejdet med i Akkorden, men uden Hensyn til den Timeløn, hvortil

hver enkelt Mand er ansat, og hvorefter de ugentlige Udbetalinger under Akkordens Forløb ydes de enkelte Skibstømrere.

Skibstømrerne har ved en Generalforsamling den 22. ds. vedtaget Forslaget med 73 Stemmer mod 72. De ønskede dog enkelte Ændringer indført. Ved en ny Forhandling den 24. ds. tiltraadte Jærnindustrien enkelte af de ønskede Ændringer, medens de modsatte sig dem, der var af mere indgribende Betydning, og som der ogsaa under de tidligere Forhandlinger ikke havde kunnet opnaas Enighed om.

Støberiarbejdsmændene. Som meddelt i Arbejderen Nr. 41 forkastede Jernindustriens Sammenslutning et Forslag fra Dansk Arbejdsmandsforbund om at optage en lokal Forhandling for Provinserne. Forbundet havde derefter meddelt Arbejdsgiverforeningen, at Arbejdet vilde blive nedlagt af Støberiarbejdsmændene i København og Provinserne, forsaavidt der ikke forinden Arbejdsstandsningen iværksattes, var opnaaet en for Arbejderne tilfredsstillende Overenskomst.

Samme Dag, som denne Meddelelse blev tilsendt Arbejdsgiverforeningen, modtog De samvirkende Fagforbund en Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen, hvori der bebudedes Lock-out i meget stort Omfang. Skrivelsen, der er dateret den 13. April, er saalydende:

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Efter at man i Dag har modtaget Underretning om, at Dansk Arbejdsmandsforbund agter at etablere Arbejdsstandsning hos Medlemmerne af Jernindustriens Sammenslutning, saavel i København som i Provinserne, undlader jeg ikke at meddele det ærede Forretningsudvalg, at man indenfor Arbejdsgiverforeningen agter at forelægge en kompetent Forsamling Forslag om

1) at der iværksættes Lock-out overfor samtlige organiserede Arbejdere hos Medlemmerne af Foreningerne af Fabrikanter i Jernindustrien i København og i Provinserne, paa Maskinbyggerafdelingerne hos Aktieselskaberne Burmeister & Wains Maskin- og Skibsbyggeri, Københavns Flydedok og Skibsværft og Helsingørs Jernskibs- og Maskinbyggeri, samt hos Aktieselskaberne »Scandia« i Randers og Ernst Voss' Fabriker i Fredericia, og

2) at der iværksættes Lock-out overfor samtlige hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen beskæftigede Medlemmer af Dansk Arbejdsmandsforbund.

P. F. V.
KASPAR ROSTRUP.

Den 13. April blev der forhandlet mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Dansk Arbejdsmandsforbund, og Jernindustriens Sammenslutning om Løn- og Arbejdsforhold for Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarbejderne. Der forhandledes fra Kl. 3 til sent paa Aftenen, uden at der dog opnaaedes Enighed. Forhandlingerne fortsattes den 18. April fra Kl. 2 til Kl. 1½, kun afbrudt af en kort Pause, og her lykkedes det i den sene Nattetime at opnaa Overenskomst, som for Arbejdsmændene betyder en Forhøjelse af 3 Øre pr. Time paa Minimallønningerne, saaledes at disse bliver i København 33 Øre og i Provinserne 31 Øre.

Endvidere bliver Forholdet saaledes:

Alle nuværende Timelønninger i København og paa Helsingør Skibsværft

paa	30	og	31	Øre	forhøjes med	3 Øre
-	32	-	33	-	—	- 2 -
-	34	-	35	-	—	- 1 -

Alle nuværende Timelønninger i Provinserne

paa	28	og	29	Øre	forhøjes med	3 Øre
-	30	-	31	-	—	- 2 -
-	32	-	33	-	—	- 1 -

Denne Overenskomst gælder, indtil den af en af Parterne opsiges med 3 Maaneders Varsel til Ophør en 1. Februar, dog ikke før 1. Februar 1909. Det staar dog Jernindustriens Sammenslutning frit for, saafremt den inden Opsigelsesfristen indgaar paa en Forhøjelse af Minimallønnen, saaledes at denne fra 1. Februar 1909 at regne bliver 34 Øre i København og paa Helsingørs Skibsværft, 32 Øre i Provinserne, at kræve Overenskomsten forlænget til 1. Februar 1911.

Overenskomsten i den sidst foreliggende Form med ovennævnte Ændringer vedtages under Forbehold af, at bebudede Strejker og Lock-out'er bortfalder.

Ved Generalforsamlinger i Støberi-, Maskin- og Skibsværftsarbejdernes Afdelinger i København og Helsingør vedtoges Overenskomsten med et samlet Antal af 584 Stemmer og 464 imod. Deraf var der i Helsingør afgivet 181, i København 403 Stemmer for Overenskomsten, medens Stemmerne imod var henholdsvis 39 og 425.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 44 * KØBENHAVN DEN 4. MAI 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Loven om de anerkendte Arbejdsløshedskasser. — De afsluttede Strejker og Lock-out'er. — Lønbevægelser og Konflikter (Hattearbejderne i København; Savværksarbejderne; Skotøjsarbejderne; Skræderne paa Lagrene i København). — Repræsentantskabsmødet — Generalforsamlingen.

Loven om de anerkendte Arbejdsløshedskasser

Vi fik altsaa endelig en Lov om Samfundshjælp til de Arbejdsløse! Loven er bleven stadfæstet af Kongen den 9. April; den 1. Maj gik den ind i Lovtidende, og 3 Maaneder derefter, den 1. August d. A., træder Loven i Kraft.

Den er ikke som Fagforeningerne maatte ønske den, for at være helt tilfredsstillende; navnlig kunde man have ønsket, at Loven var bleven bygget over det bestaaende Princip, hvorefter Arbejdsløshedskasserne henhører umiddelbart under Fagorganisationerne. Men dette var ikke gennemførligt.

Vi beklager ogsaa, at det, trods de mest ihærdige Bestræbelser fra socialdemokratiske Rigsdagsmænds Side, ikke er lykkedes at bringe det i Lovens § 14 fastsatte Minimum af 70 Dage ned, f. Eks. til 35 Dage. En saadan Nedsættelse vilde sikkert have lettet Dannelsen af nye Kasser i de lavere lønnede Fag og i Sæsonfagene. Den Undtagelse, der kan gøres efter Paragrafens 2. Stykke, betyder nemlig ingen Lempelse i saa Henseende. Tværtimod. Den nedsætter vel det Minimum af Dage, hvori en anerkendt Kasse skal understøtte sine Medlemmer, dog kun i ganske særlige Tilfælde, fra 70 til 50 Dage, men den forhøjer paa samme Tid Minimal-Ydelsen pr. Dag fra 50 Øre til 75 Øre.

Statstilskudet vil ogsaa, naar Loven kommer til at virke efter sin Hensigt, vise sig at være for lille. Herpaa tør man dog gaa ud fra, at der vil blive raadet Bod gennem de aarlige Finanslove, idet man fra alle Sider i Rigsdagen har været enig om, at Tilskudet maa forøges, hvis dette skulde vise sig nødvendigt.

Det afhænger nu af Fagorganisationerne og af den Maade, hvorpaa Loven vil blive administreret fra Regeringens eller Arbejdsløshedsinspektørens Side, hvorvidt Arbejderne skal faa den fulde Nytte af Loven. Paa den ene Side maa de Organisationer, som nu har velindrettede Arbejdsløshedskasser, søge at lempe disse ind under de Former, Loven paabyder for Opnaaelsen af Statsanerkendelse og dermed af Statstilskud og eventuelle Kommunetilskud, ligesom de Organisationer, der først nu skal i Gang med Oprettelse af Arbejdsløshedskasser, er bundne til at indrette sig efter Loven, hvis de vil have Del i de Goder, den byder. Paa den anden Side vil »Arbejdsløshedsinspektøren« — den nuværende Sygekasseinspektør Hr. Dr. TH. SØRENSEN — som den praktiske og velvillige Mand han er, sikkert være behjælpelig med, at Loven kan blive ført ud i Livet paa den for Fagorganisationerne mindst generende Maade.

Det af Forsikringskommissionen udarbejdede og af Indenrigsministeren, Hr. SIGURD BERG, paa den nu afsluttede Rigsdagssamlings første Dag forelagte Lovforslag, var aftrykt i »Arbejderen« Nr. 38, 2. Aargang, men den nu vedtagne Lov adskiller sig i flere Punkter en Del fra det forelagte Forslag. Den endelige Lov findes i »Arbejderen« Nr. 42, 3. Aargang.

I et Cirkulære af 8. November f. A., som omsendtes til samtlige Fagorga-

nisationer i Danmark — det findes aftrykt i »Arbejderen« Nr. 19, 3. Aargang — blev der gjort Rede for *Forslagets* Hovedindhold. Det ligger imidlertid udenfor vor Opgave her at komme ind paa en Sammenligning af Forslagets og Lovens Indhold, da en saadan ikke vil have nogen praktisk Betydning.

Vi gaar da over til at omtale *Lovens* Hovedindhold, og beder Organisationernes Tillidsmænd, og da navnlig dem, der skal møde paa De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskabsmøde eller Generalforsamling, henholdsvis den 9. og den 10. og 11. Maj, om at sætte sig ind i Loven og den nedenstaaende Omtale af Lovens Hovedpunkter. Vi havde ønsket, at vi allerede tidligere kunde have været i Stand til at beskæftige os saa indgaaende med denne Sag, men dette har, paa Grund af det overvældende Arbejde, der i lang Tid har paahvilet De samvirkende Fagforbunds Ledelse, ikke været muligt.

For at lette Oversigten ved Behandlingen paa Repræsentantskabsmødet og Generalforsamlingen, deler vi Loven i 6 Afsnit, nemlig:

I. §§ 1—4 Anerkendelse af Arbejdsløshedskasser.
II. §§ 5—7 Hvem der kan optages.
III. §§ 8—10 Præmier samt Tilskud fra Stat og Kommune.
IV. §§ 11—14 Understøttelsen.
V. §§ 15—21 Tilsyn og Samarbejde.
VI. §§ 22—23 Almindelige Bestemmelser.

I. Anerkendelse af Arbejdsløshedskasser: §§ 1—4.

1. Ved »Arbejdsløshedskasse« forstaas, efter Loven, Foreninger af *Lønarbejdere* med det Formaal at sikre hverandre gensidig Hjælp under Arbejdsløshed, der ikke er foraarsaget ved Aarsager, som nævnes under § 13. En saadan Forening maa ikke have noget som helst andet Formaal.

2. Arbejdsløshedskasser har Ret til Anerkendelse, naar de fyldestgør Lovens Forskrifter; Anerkendelse vil dog kunne nægtes en fagligt eller stedligt begrænset Kasse, og vil, efter Udtalelserne paa Rigsdagen, vistnok i Reglen blive nægtet, hvis der i Faget eller i Kommunen *forud* findes en anerkendt Arbejdsløshedskasse, hvoraf Medlemmerne af den Kasse, der sidst søger Anerkendelse, kan være Medlemmer.

Kasserne kan, foruden dem, der er baade ydende og nydende Medlemmer, tillige optage Medlemmer, der alene er *ydende.*

3. Begæring om Anerkendelse stiles til Arbejdsløshedsinspektøren. Med Begæringen skal der følge et Eksemplar af Kassens Vedtægt, Medlemsfortegnelse med vedføjede Oplysninger, Udskrift af Forhandlingsprotokollen af den Beslutning, hvorefter Anerkendelsen søges samt, for saa vidt Kassen har bestaaet i et Aar eller derover, Regnskabet for det sidste Aar.

4. En Arbejdsløshedskasse skal have mindst 50 Medlemmer. Herfra kan der dog dispenseres, t. Eks. hvis et Fag ikke tæller saa mange Udøvere, eller for en stedlig (kommunalt) begrænset Kasse, hvor der kun er faa Arbejdere, t. Eks. en Sognekasse for Landarbejdere.

Paa Forslag af Indenrigsministeren blev der under Behandlingen i Folkethinget indsat den vigtige Bestemmelse, at en Kasse, der er knyttet til et eller flere *bestemte* Fag, enten skal omfatte mindst en *Landsdel* — t. Eks. Sjælland, Fyn eller Jylland — eller være udelukkende *stedlig* begrænset d. v. s. være begrænset til *én* Kommune. Det kan herefter endda være tvivlsomt, hvorvidt en *stedlig* begrænset Kasse, der har Sæde i København, ogsaa kan have Medlemmer, der er bosiddende paa Frederiksberg. Dette vilde i alt Fald være i Overensstemmelse med Udtalelserne i Rigsdagen og med Lovens hele Aand, som er den, at Arbejdsløshedskasserne helst skal være *faglige Landskasser* eller Kasser for de enkelte Fag eller Faggrupper, omfattende *hele Landet.*

I samme Retning gaar Bestemmelsen om, at en faglig Kasse kan være delt i stedlige Afdelinger. Et Forslag om, at en stedlig Kasse ogsaa skulde kunne deles i faglige Afdelinger, mødte derimod Modstand baade hos Ministeren og hos alle andre, netop af den Grund, at en saadan Deling vilde virke hæmmende paa Landskasserne.

Andragender til Kommunerne om

det i § 9 omtalte Kommunetilskud sker for Landskassernes Vedkommende gennem deres stedlige Afdelinger i hver enkelt Kommune.

II. Hvem der kan optages: §§ 5—7.

5. I Arbejdsløshedskasserne kan som *nydende* Medlemmer kun optages *Lønarbejdere,* d. e. Personer, der ikke driver selvstændig Virksomhed, og hvis økonomiske Kaar ikke er bedre, end at han — eller hun — kan være Medlem af en statsanerkendt Sygekasse. Dette Begreb er ikke nærmere præciseret i Loven, om det overhovedet er det nogetsteds. Om nogen, paa Grund af hans eller hendes økonomiske Kaar, ligger over det Velstands-Niveau, der giver Adgang til at være nydende Medlem af en Arbejdsløshedskasse, afgøres af det i *Sygekasselovens* § 7 omtalte Udvalg, eventuelt af Indenrigsministeren (§'ens sidste Stykke).

Ingen kan optages inden det fyldte 18. Aar og efter det 60. Aar, dog bortset fra Overflytning fra en Kasse til en anden.

Enhver Lønarbejder, som fyldestgør de foranstaaende Betingelser, kan ikke nægtes Optagelse, *medmindre* nogen af de i § 6 nævnte Grunde er tilstede, *og det i Kassens Vedtægt er bestemt,* at en Person, af Kassens Bestyrelse kan nægtes Optagelse af en af disse Grunde (Se herom under 6).

Ikke-Lønarbejdere, som er mere velstillede, men iøvrigt opfylder Betingelserne for Optagelse, kan fordre sig optaget i en Arbejdsløshedskasse som ydende Medlemmer, og de kan, naar de bliver Lønarbejdere, og deres Forhold forringes, da gaa over til at blive nydende Medlemmer.

Omvendt maa nydende Medlemmer, hvis Livskaar forbedres saa meget, at de ikke vilde kunne være nydende Medlemmer af en anerkendt Sygekasse, hvis de vil vedblive at tilhøre Kassen, gaa over til alene at være ydende Medlem; men de har, uanset Alder, atter deres fulde Rettigheder til at nyde Understøttelse, hvis deres Livskaar atter forringes til deres tidligere Niveau.

Disse Bestemmelser kan se ret omstændelige ud. Vi tror dog, at de ikke vil faa mere praktisk Betydning end de tilsvarende Bestemmelser i Sygekasseloven har haft.

6. Under 5 har vi omtalt, at en Kasses Bestyrelse, *forudsat* at det er saaledes bestemt i *Kassens Vedtægt,* kan *nægte* en Person Optagelse af visse Grunde. Optagelse kan nægtes Personer, der af *legemlige* eller *moralske* Grunde maa anses uskikkede til *regelmæssig Erhversvirksomhed* eller til *Samarbejde med Arbejdsledere eller Arbejdskammerater.* De samme Grunde berettiger til *Udelukkelse* af en Kasse.

Hvor meget eller hvor lidt der skal lægges ind i disse Bestemmelser, afhænger i hvert enkelt Tilfælde af *Kassens Bestyrelse.* I Forbundskasserne bliver det vel Afdelingskassens Bestyrelse, der kommer til at skønne først; derefter, hvis den Paagældende føler sig brøstholden, Forbundskassens Bestyrelse. Men hvis han eller hun heller ikke er tilfreds med denne Afgørelse, kan den Paagældende, naar det sker inden *en Maaned,* indanke Nægtelsen eller Udelukkelsen for *Arbejdsløshedsnævnet* (§ 18), og hvis heller ikke Nævnets Afgørelse tilfredsstiller, kan denne atter inden *en Maaned* indankes for Indenrigsministeren, som sidste Instans. Ved Ministerens Afgørelse har det da endelig sit Forblivende.

7. Ingen kan paa samme Tid nyde Medlemsret i mere end én anerkendt Kasse, og hvis et Medlem ved Indtrædelsen er Medlem af en ikke-anerkendt Kasse (Hjælpekasse) eller senere bliver Medlem af en saadan Kasse, skal han straks meddele dette til den anerkendte Kasse.

Ingen har Ret til at sikre sig for mere end *to Trediedele* af den gennemsnitlige Fortjeneste i Faget eller paa Stedet — efter som det er en faglig Landskasse (Landsdelskasse) eller en stedlig begrænset Kasse — hverken i den enkelte anerkendte Kasse eller ved at indtræde i en Hjælpekasse.

Overtrædelse heraf eller *Svig* mod Kassen medfører Tab af Medlemsretten.

III. Præmier samt Tilskud fra Stat og Kommune: §§ 8—10.

8. Kontingentet eller »Præmien«, som Loven med et mere forsikringsteknisk

Udtryk kalder det, skal være saa stort, at der dermed — *indbefattet Tilskudet fra Staten og eventuelt fra Kommuner* — kan ydes en Understøttelse, der har *Betydning* for Medlemmerne.

Der skal, gennem Kassens Vedtægt, være Adgang til, om fornødent, at opkræve Ekstrabidrag.

Loven kræver — og dette er en Bestemmelse, der vil blive fordret strængt overholdt — at Kassens Midler skal være fuldstændig *afsondrede* fra andre Foreningers, f. Eks. *Fagorganisationernes* Midler. Kassens Midler maa ikke anvendes som Laan eller Gave til andre Foreninger eller i uvedkommende Øjemed; derunder forstaas bl. a. Strejker og Lock-out'er.

Disse Bestemmelser vil dog ikke volde Vanskeligheder. Selv da, hvis Tilskudene fra det Offentlige var bleven givet direkte til Fagforeningerne, vilde Staten, med Rette, have forlangt, at Midlerne til de Arbejdsløse skulde have været holdt afsondrede fra de Midler, der var bestemt til andre Formaal. Og man maa vistnok ogsaa, under den Form, hvorunder Tilskudene nu gives, tro, at det endda bliver disse Bestemmelser, der *væsentligst* vil komme til at markere Adskillelsen mellem Arbejdsløshedskasserne og de Fagorganisationer, for hvis Medlemmer de oprettes. Vi kan nemlig ikke se, at Loven paa nogen Maade forbyder, at der bestaar en endog *meget nøje* Forbindelse mellem et Fags Arbejdsløshedskasse og dets Fagorganisation.

9. Staten yder et aarligt Tilskud til Arbejdsløshedskasserne af indtil 250,000 Kroner, til Fordeling mellem Kasserne i Forhold til *Præmiebeløbene*. Dette Beløb formenes at kunne strække til til *en Trediedel* af det som nødvendigt beregnede *samlede* Præmiebeløb. Som anført i vor Indledning, tør man dog gaa ud fra, at der ved de aarlige *Finanslove* vil kunne opnaas et større Tilskud, hvis de 250,000 Kroner ikke strækker til.

Kommunerne har, efter Andragende fra en eller flere Afdelinger af Landskasserne og fra stedligt begrænsede Kasser, Ret til — uden derom at spørge Amtsraad eller Indenrigsministerium — at yde Andragerne indtil *en Sjettedel* af det som nødvendigt beregnede *samlede* Præmiebeløb, dog kun til de Medlemmer, for hvem Kommunen var *Opholds*-Kommune den nærmest foregaaende 31. Marts.

Man vil lægge Mærke til, at der hele Tiden tales om *Præmiebeløbet* og *ikke* om den udbetalte Understøttelse. Denne kommer her ikke i Betragtning.

Ved Beregningen af det nødvendige Præmiebeløb for det kommende Regnskabsaar (1. April —31. Marts) kan man altsaa *paa Forhaand* regne med, at Staten tilskyder en Trediedel. Vil man beregne Præmien til 36 Kr. aarlig pr. Medlem, tilskyder Staten altsaa 12 Kr., men da disse 12 Kr. først kan erholdes udbetalt efter Regnskabsaarets Slutning, maa Kassen selv staa *i Forskud* med dem.

Det Kontingent, der da vilde være at udrede af Medlemmerne, vilde dermed blive 24 Kr. pr. Medlem. Men da der ogsaa, forudsat at Arbejderne kan øve en Indflydelse, kan faas et Tilskud fra Kommunerne af *en Sjettedel* af Præmien, eller 6 Kr. pr. Medlem, vilde Medlemmernes eget Kontingent dermed gaa ned til 18 Kr., dette dog kun unden Forudsætning, at der kunde opnaas kommunalt Tilskud til *alle* Kassens Medlemmer.

De Landskasse-Afdelinger, som modtager et Tilskud fra den Kommune, hvor de har Sæde, bør — og dette kan fastslaas i Vedtægten — indsende det modtagne Tilskud til deres Hovedkasse. Til en Begyndelse vil der maaske næppe kunne regnes med Tilskud fra andre end de større Kommuner, men ved et fortsat Arbejde for at opnaa Kommunetilskud, vil det, ogsaa for Landskassernes Vedkommende, kunne bringes derhen, at Medlemmerne ikke behøver at betale ret meget over Halvdelen af den samlede Præmie.

Den fastslaaede Ordning, hvorefter det Offentliges Tilskud ydes efter de af *Kasserne selv* beregnede Præmier, muliggør en Opsamling af *Reservefond* for de mere udsatte Aar. At denne Opsamling ikke kommer til at overskride Grænserne for det rimelige, vil dog vistnok blive paaset af Arbejdsløshedsinspektøren.

Men *foruden* de nævnte Tilskud fra Stat og Kommune til *Kasserne*, kan et Medlems Opholds- eller Forsørgelseskommune — ogsaa uden Samtykke af højere Myndighed — yde ham et *personligt* Tilskud til Udredelse af den *ham* paahvilende Præmie eller Kontingent til hans Arbejdsløshedskasse. Dette Tilskud maa dog ikke overstige en Sjettedel af hans Kontingent. Hvis vi gaar ud fra det anvendte Eksempel, hvorefter Medlemskontingentet, uden Kommunetilskud til Kassen, vilde blive 24 Kr. om Aaret, vil han altsaa kunne faa 4 Kr. som Tilskud.

10. Betingelsen iøvrigt for at erholde Tilskud fra Stat og Kommune er, at der, inden Udgangen af Maj, tilsendes Arbejdsløshedsinspektøren et Regnskab for det forløbne Regnskabsaar (1. April—31. Marts) samt en Aarsberetning tilligemed en fuldstændig Fortegnelse over Medlemmerne, med Angivelse af, hvormeget de har betalt; deres Opholdskommune den 31. Marts angives ligeledes.

IV. Understøttelser: §§ 11—14.

11. Understøttelsen kan udredes som *Rejsehjælp, Huslejehjælp, Dagpenge* eller *Hjælp in natura.* Loven siger, at Hjælpens Omfang og Art bestemmes i hvert enkelt Tilfælde af Kassens Bestyrelse, men denne vil selvfølgelig være bundet af *Kassens Vedtægt.*

Den gennemsnitlige daglige Understøttelse maa ikke overstige to Tredjedele af den i Faget eller Fagene, eller — hvis det er en Kasse med kommunal Begrænsning — paa Stedet almindelige Arbejdsløn; og en anerkendt Kasse maa i intet Tilfælde betale mere end *2 Kr.* og ikke under *50 Øre* daglig.

Hvis et understøttelsesberettiget Medlem selv overtager eller bliver anvist et Arbejde, for hvilket Betalingen er *under* 2 Kr. pr. Dag, kan Kassen yde ham det, der mangler i 2 Kr. I Byerne vil denne Bestemmelse vistnok ikke faa Betydning; om den vil faa det paa det paa Landet, kan ogsaa være tvivlsomt. Den er iøvrigt ikke helt klar.

Ingen kan modtage Hjælp af en anerkendt Kasse, forinden han eller hun har været Medlem og *betalt Kontingent i 12 Maaneder.*

Indkaldte *Værnepligtige* skal være fritagne for at betale Kontingent i deres Soldatertid; efter denne har de Ret til Understøttelse, forudsat, at de har været Medlem *et Aar* og betalt Kontingent for *mindst 3 Maaneder.*

For de første *6 Dages Arbejdsløshed* maa en anerkendt Kasse ikke yde Understøttelse. Denne Frist kan enhver Kasse dog gennem sin Vedtægt forhøje til *15 Dage.* Fristen gælder ikke, naar Understøttelsen ydes som *Rejsehjælp.*

Kasser, som, helt eller delvis, omfatter Sæsonarbejdere — f. Eks. Murere, Malere, Gartnere, Skrædere, Skibstømrere, Tapetserere o. s. v. — kan med indenrigsministeriel Tilladelse bestemme i Vedtægten, at der paa visse Tider af Aaret til *alle* eller *den Del* af deres Medlemmer, som er Sæsonarbejdere, ikke udbetales Understøttelse i et nærmere bestemt Dageantal, der er *større end 15.* Det er praktisk, at der indrømmes de Sæsonfag, der vil oprette og søge Anerkendelse paa Arbejdsløshedskasser, nogen Bevægelsesfrihed. Man bevæger sig jo her paa et vanskeligt Felt, hvor der indtil nu kun er gjort ganske faa Forsøg.

12. En tilstaaet Rejsehjælp maa ikke overstige Kassens vedtægtsmæssige Dagpengeydelse for 12 Maaneder.

13. En anerkendt Kasse maa ikke yde Understøttelse til: [1]) *Strejkende* eller *Udelukkede*, [2]) *Syge* eller *Arbejdsudygtige*, [3]) den, der selv *forlader* et Arbejde uden *fyldestgørende* Grund eller som maa forlade det paa Grund af *Drik* eller *Ufordragelighed*, [4]) den, der afsoner en *Straf*, [5]) den, der er i *Varetægtsfængsel*, [6]) den, der nyder *fast* Fattighjælp, [7]) den, der ikke vil modtage et *anvist* Arbejde, som svarer til hans Ævner, [8]) den, der aftjener sin Værnepligt.

Det er Kassens Bestyrelse, der skønner, hvorvidt der skal nægtes et Medlem Understøttelse i Henhold til de fornævnte Bestemmelser eller ikke.

Hvis et Medlem er *utilfreds* med Bestyrelsens Afgørelser i Medfør af Bestemmelserne 1—3 og 6—7 (om de

andre kan der ikke opstaa Tvivl), kan det, inden *en Maaned*, indanke Sagen for Arbejdsløshedsnævnet. Dettes Afgørelse kan, ligeledes inden *en Maaned*, indankes for Indenrigsministeren.

14. Der skal i *et Aar* — 12 paa hinanden følgende Maaneder — ydes Understøttelse for *mindst 70 Dage*. Hvilket, sammenholdt med Bestemmelser i § 11, vil sige, at den Understøttelse, der *kan* oppebæres i et Aar, skal udgøre *mindst 35 Kr.*

Rent *undtagelsesvis* kan Ministeren dog dispensere fra denne Bestemmelse, men kun for Organisationer, der er i Stand til at yde mindst *75 Øre* om Dagen i *50 Dage*. De daarligst stillede Fag, f. Eks. kvindelige Arbejdere og Landarbejdere, for hvem denne Læmpelse nærmest skulde være til Nytte, kan altsaa ikke gøre Brug af denne Undtagelse, da Minimal-Understøttelsesbeløbet ikke derved gaar nedad men *opad* til et Beløb af *37 Kr. 50 Øre*.

Men naar vi nævner disse Minimalbeløb — 35 Kr. og 37 Kr. 50 Øre — skal vi dog samtidig erindre om, at Beløbet *i hvert Fald* bliver nedsat med Statstilskudets Størrelse — en Trediedel — og at det, der skal bæres af Medlemmerne selv, ogsaa *kan* bringes yderligere ned ved Kommunetilskud, naar saadanne opnaas. Men dette sidste afhænger jo mere af Forholdene.

Naar et Medlem, som i Løbet af *3 Regnskabsaar* har erholdt Understøttelse for *210 Dage*, eller et Beløb svarende dertil, indtræder hans Ret til Understøttelse først efter Udløbet af det *4. Regnskabsaar*, og kun da, hvis han har betalt sit Kontingent for det hele Aar. For saa vidt en Kasse har faaet Tilladelse til at nedsætte Dageantallet, gælder ikke de 210 Dage, men det Tal, der udgør det *tredobbelte* af det *nedsatte* Dageantal.

Vi beklager atter, at Minimal-Dageantallet ikke blev nedsat fra 70 til et betydeligt lavere Tal, fordi vi tror, at en saadan Nedsættelse i høj Grad vilde have *lettet Oprettelsen* af Arbejdsløshedskasser i de lavest lønnede Fag og i Sæsonfagene. Men der er jo nu ikke mere derved at gøre. Fagorganisationerne maa, hvis de vil have Del i de utvivlsomme Goder, Loven iøvrigt byder, tage den som den er, og læmpe deres Forhold derefter.

V. Tilsyn og Samarbejde: §§ 15—21.

15. Den nuværende Sygekasseinspektør bliver Arbejdsløshedsinspektør. Ved indtrædende Ledighed i denne Stilling, kan Embedet inddrages, hvorefter Sygekasser og Arbejdsløshedskasser samles under et *fælles Tilsyn* gennem en Direktør.

16. Hvert Aar delegerer Arbejdsløshedskasserne Repræsentanter til et *Aarsmøde*. Kasser med indtil 1000 Medlemmer kan sende 1 Repræsentant — »Tillidsmand« —, Kasser med over 1000 Medlemmer sender 2 Tillidsmænd og 1 Repræsentant mere for hvert fulde Tusinde. Tillidsmændene skal være Medlemmer; de vælges af Kassernes Bestyrelser.

Paa Aarsmødet, hvor Arbejdsløshedsinspektøren fører Forsædet, forhandles der om Kassernes *Virksomhed* og deres indbyrdes *Samarbejde*.

Aarsmødet vælger af sin Midte for et Tidsrum af 6 Aar et *Arbejdsløshedsnævn*, bestaaende af 6 Medlemmer.

Det første Aarsmøde afholdes *senest* 2 Aar efter Lovens Ikrafttræden, altsaa senest den 1. August 1909.

17. Indtil det første Aarsmøde finder Sted, vælger Indenrigsministeren et foreløbigt Nævn.

18. Arbejdsløshedsinspektøren er Nævnets *Formand*. Nævnet skal være Kassernes *Bindeled*; som saadant fastsætter det Regler for deres *Samvirken* og for *Overflytning* af Medlemmer fra den ene Kasse til en anden. Det skal ogsaa, saavidt det er gørligt, tilstræbe *Ensartethed* i Kassernes Understøttelsesregler. Nævnet kan indstille til Ministeren, at en erhvervet Anerkendelse *bortfalder*.

19. En Arbejdsløshedskasses Vedtægt skal indeholde Oplysning om de Ting, der i Almindelighed kræves af enhver Lov for en Understøttelseskasse, ogsaa under de nuværende Forhold. Dette er nøje præciseret i Lovens § 19, hvortil vi henviser.

En Beslutning om Anvendelse af en Kasses Midler ved dens *Opløsning*, skal godkendes af Arbejdsløshedsinspektøren. Overskudet kan dog ingensinde deles blandt Medlemmerne.

Arbejdsløshedsinspektørens Afgørelse vedrørende Lovændringer kan indankes for Ministeren.

20. Inspektøren fører *Tilsyn* med Kasserne og deres *Regnskaber;* han er dem behjælpelig bl. a. med *Oprettelsen af nye Kasser.* Han afgiver hvert Aar en Beretning.

21. Hvis en Kasse ikke retter sig efter Loven, eller paa anden Maade lader det mangle paa god Orden og Paapasselighed, paatales dette. I Gentagelsestilfælde kan Anerkendelsen bortfalde.

VI. Almindelige Bestemmelser: §§ 22—23.

Til dette Afsnit bemærkes kun, at der i Rigsdagssamlingen 1912—13, skal forelægges Forslag til Lovens *Revision.*

*

Vi har nu omtalt Lovens enkelte Afsnit og Paragrafer, dels ved at gengive deres Indhold i en, formentlig, lettere tilgængelig Form end det tungere Lovsprog er, dels ved at knytte Kommentarer og Forklaringer eller Eksempler til de enkelte Bestemmelser. Vi haaber derved at have gjort Lovens Indhold klart for dem, der, som Organisationsledere skal raade deres Medlemmer i det nu opstaaende Spørgsmaal:

Kan vi anbefale vore Organisationer at de indordner deres Arbejdsløshedskasser under Loven, eller kan vi ikke?

Vi tror, baade at man *kan* og at man *bør* anbefale dem at gøre det. Og vi tror tillige, at man bør anbefale dem at gøre det *snarest.* Hvis man vil have Del i Statstilskudet er der nemlig ingen Vej *udenom* Loven.

Hvorledes Fremgangsmaaden ved Omdannelsen af de nuværende Kasser og ved Oprettelsen af helt nye Kasser skal blive, vilde det være forhastet her at udtale sig om.

Spørgsmaalet om De samvirkende Fagforbunds Stilling til Loven kommer jo til Behandling paa Fagforbundenes forestaaende Generalforsamling. Dér vil det være Stedet til at diskutere Sagen og til at vedtage en Beslutning, der anviser den videre Vej, som Fagorganisationerne skal gaa.

De afsluttede Strejker og Lock-out'er

Strejkerne paa Savværkerne og Maskinsnedkerierne i København og Jylland, og Lock-out'erne paa Resten af de under Arbejdsgiverforeningen hørende Virksomheder, hvor der beskæftiges Savværksarbejdere og Maskinsnedkere, er nu endt. Det samme er Tilfældet med Skibstømrernes Strejke paa de københavnske Jærnskibsværfter og med Jærnindustriens Lock-out af alle andre Arbejdere paa de to Værfter og af alle Arbejdere paa Værftet i Helsingør.

I disse Konflikter var inddraget: *Strejkende:* 750 Savværksarbejdere og 150 Skibstømrere. *Udelukkede:* 790 Smede og Maskinarbejdere, 693 Arbejdsmænd, 173 Savværksarbejdere, 118 Skibssnedkere, 74 Malere, 42 Skibstømrere, 26 Kobbersmede og 6 Blikkenslagere. Ialt 900 Strejkende og 1922 Udelukkede.

Dansk Arbejdsmandsforbund havde, forinden det opnaaede Overenskomst med Jærnindustriens Sammenslutning, bebudet Strejke for ca. 2200 Støberiarbejdsmænd, hvilket af Arbejdsgiverforeningen var besvaret med Trusel om Lock-out af samtlige organiserede Arbejdere paa Fabriker under Jærnindustriens Fabrikantforeninger i København og Provinserne og af samtlige Arbejdsmænd hos Medlemmer af Arbejdsgiverforeningen over hele Landet. Strejke- og Lock-out-Truslerne var ikke taget tilbage, da man vilde afvente de endelige Udfald af Forhandlingerne fra Savværksarbejderne og Skibstømrerne. Hvis de skulde sættes i Kraft, vilde de komme til at berøre ca. 20,000 Arbejdere. Med dem, der alt var i Strejke og Lock-out, vilde en Storkamp *foreløbig* komme til at omfatte ca. 23,000 Mand.

Det hele saa altsaa ret truende ud,

og Tyngdepunktet for Afgørelsen af hele denne store Sag laa nu sluttelig i Dansk Træarbejderforb.s københavnske Afdelings Generalforsamling, som var indvarslet til Søndag den 28. April.

Som meddelt andetsteds, var der ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen opnaaet nogle Tilføjelser til den af Savværksarbejdernes Generalforsamling d. 26. April forkastede Overenskomst.

Under disse Forhold afholdtes der den 27. April om Aftenen et Møde af Hovedbestyrelserne for de Fag, som var berørt af de omtalte Strejker og Lock-out'er, sammen med Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund.

Formanden, M. OLSEN, gjorde her Rede for hele den foreliggende Situation, og oplyste om hvad der gennem de lange Forhandlinger med Arbejdsgiverne var opnaaet i de forskellige Fag.

Der udspandt sig derefter en meget lang Diskussion, som først sluttede henad Kl. 1. Af de mange Talere som havde Ordet, talte omtrent alle for, at Savværksarbejderne burde modtage de foreliggende Forslag til Overenskomst, da der ikke var Udsigt til at naa mere ved fortsat Strid.

Mødet endte med Vedtagelse af følgende Beslutning:

»Fra de Fag, som har afsluttet deres Lønbevægelser i dette Foraar, er der taget Hensyn til hele den foreliggende Situation.

Savværksarbejderne vil, ved ikke at tage det samme Hensyn, bringe mange Arbejdere ind i en ødelæggende Kamp, hvorunder de hidtil vundne Fordele kan gaa tabt, paa samme Tid, som Savværksarbejderne selv kan tabe, hvad de nu er i Stand til at opnaa.

Hovedbestyrelserne for de udelukkede og strejkende Fag opfordrer Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne til, baade af Hensyn til deres egen Organisation, og til de Arbejdere af andre Fag, som paa Grund af Savværksarbejderkonflikten endnu er i Strejke og Lock-out, at tiltræde den foreliggende Overenskomst.

Hvis Savværksarbejderne i København, mod Forventning, atter forkaster Overenskomsten, eller hvis noget andet Fag rejser Vanskeligheder ved Arbejdets Genoptagelse paa Grundlag af de i de forskellige Fag indgaaede Overenskomster, opfordrer Forsamlingen Forretningsudvalget for De samvirkende Fagforbund til pr. Telegraf at indkalde Repræsentantskabet til Møde, og der stille Forslag om at bringe Lovens § 9 i Anvendelse.«

Lovens § 9 lyder saaledes:

»Naar en paabegyndt eller paatænkt Arbejdsstandsning antager eller truer med at antage saadanne Dimensioner, at den indeholder Fare for Arbejdets rolige Gang i andre Fag, skal det Fag, der er i Strid, søge Striden afsluttet eller undgaaet, naar Repræsentantskabet forlanger det med $^3/_4$ Majoritet.«

Savværksarbejderne og Maskinsnedkernes Fagforening vedtog, som meddelt andetsteds, Overenskomsten paa deres Generalforsamling den 28. April, og da saavel Skibstømrerne som Støberiarbejdsmændene tidligere havde godkendt deres Overenskomster, tilstillede vort Forretningsudvalg samme Dag Arbejdsgiverforeningen en Skrivelse af følgende Indhold:

Til Forretningsudvalget for
Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Jeg tillader mig herved at meddele, at de af Dansk Arbejdsmandsforbund, Dansk Skibstømrerforbund og Dansk Træarbejderforbund, under Forbehold af de paagældende Afdelingers Generalforsamlingers Samtykke indgaaede Overenskomster af henholdsvis 18., 19. og 24. ds. nu er endelig vedtagne af de nævnte Organisationer, hvormed den af Dansk Arbejdsmandsforbund bebudede Strejke paa Virksomheder under Jærnindustriens Sammenslutning tilbagekaldes, ligesom Skibstømrernes Strejke paa Skibsværfterne og Savværksarbejdernes Strejke paa Virksomheder under De samvirkende Maskinsnedkerier og Savværker og Foreningen for Savværker og Høvlerier i Jylland ophører fra Mandag den 29. ds., under Forudsætning af, at de foretagne og bebudede Lock-out'er samtidig ophører og bortfalder.

Arbejdet kan, naar Meddelelse om det sidste foreligger, for vor Skyld optages i Morgen, Mandag den 29. ds.

P. F. V.
C. M. OLSEN.

Straks efter Modtagelsen af denne Skrivelse tilstillede Arbejdsgiverforeningen De samvirkende Fagforbund et Svar, hvori den, efter at have refereret Fagforbundenes Brev, udtaler:

»I den Anledning undlader jeg ikke at meddele, at som Følge af ovenstaaende tilbagekaldes de omtalte Lock-out'er, ligesom det vil blive meddelt de interesserede Arbejdsgiverorganisationer, at Arbejdet genoptages fra og med Mandag Morgen den 29. ds. i saa vid Udstrækning, som det med det korte Varsel maatte være muligt.«

P. F. V.
KASPAR ROSTRUP.

Paa Grund af den korte Frist, og da det var Søndag Eftermiddag, kunde Organisationernes Bestyrelser ikke faa Medlemmerne samlede. Arbejdet kom derfor ikke i Gang paa Skibsværfterne om Mandagen, og endnu Tirsdag havde kun Arbejderne i 3 Fag givet Møde.

Savværksarbejderne og Maskinsnedkerne, som jo havde været samlede om Søndagen, havde optaget Arbejdet om Mandagen.

Sent Tirsdag Aften d. 30. April modtog vort Forretningsudvalg en Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen, hvori der klages over Arbejdets mangelfulde Optagelse. Skrivelsen var saalydende:

Til Forretningsudvalget for
De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Skrivelse af 28. ds. udtaler det ærede Forretningsudvalg, at naar der foreligger Meddelelse om, at de foretagne og bebudede Lock-out'er ophører og bortfalder, kan Arbejdet »for vor Skyld optages i Morgen Mandag den 29. ds.«

I Skrivelse af samme Dato svarer Arbejdsgiverforeningen, at de omtalte Lock-out'er tilbagekaldes, og at der straks vil blive givet de interesserede Arbejdsgiverorganisationer Meddelelse om, at Arbejdet genoptages Mandag den 29. ds.

Arbejdsgiverforeningen maatte herefter gaa ud fra, at Arbejdet overalt vilde blive optaget i Gaar. Dette er imidlertid meget langt fra sket, og heller ikke i Dag er Arbejdet paa Skibsværfterne optaget i noget nævneværdigt Omfang. Efter Meddelelse til os er der paa Helsingørs Skibsværft kun mødt 3 Mand, paa de københavnske Skibsværfter kun Arbejdere indenfor 3 Fag.

Jeg anmoder i den Anledning det ærede Forretningsudvalg om at foranledige, at Arbejdet optages fuldt ud Torsdagen den 2. Maj Morgen. Der blev fra vor Side udfoldet de størst mulige Bestræbelser for, at Arbejdspladserne skulde staa parate til at modtage Arbejderne i Mandags, og vi havde al Grund til at antage, at Arbejderne vilde holde sig de afsluttede Overenskomster efterrettelig. I denne Forbindelse skal jeg ogsaa henlede det ærede Forretningsudvalgs Opmærksomhed paa en, som det forekommer os, naar henses til de afsluttede Overenskomster, noget mærkelig Annonce i »Social-Demokraten«s Dagsnumer fra Dansk Skibstømrerforbunds Bestyrelse.

Af Hensyn til, at Jærnindustriens Sammenslutning, som dette Spørgsmaal særlig vedrører, holder Generalforsamling i Morgen, tillader jeg mig at anmode om at erholde Svar fra det ærede Forretningsudvalg i Morgen Formiddag.

P. F. V.
KASPAR ROSTRUP.

Samme Aften sendte vort Forretningsudvalg Arbejdsgiverforeningen et saalydende Svar:

Til Forretningsudvalget for
Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Som Svar paa æret Skrivelse af D. D., som vi har modtaget i Aften sent, tillader jeg mig at meddele, at De samvirkende Fagforbund allerede i Søndags, da Meddelelsen om Resultatet af Savværksarbejdernes Generalforsamling blev os bekendt, straks tilstillede Savværksarbejderne, Arbejdsmændene og Skibstømrerne Afskrifter af Indholdet af saavel Arbejdsgiverforeningens som vor Skrivelse, begge af 28. ds., og for at ogsaa de udelukkede Fag straks Mandag Morgen kunde erfare Meddelelserne om Arbejdets Genoptagelse, tilsendte vi Ritzaus Bureau Afskrift af vor Skrivelse og af det ærede Forretningsudvalgs Svar derpaa, ligesom vi sørgede for, at i hvert Fald »Social-Demokraten« fik, hvad der var tilsendt Ritzaus Bureau.

Ved et Møde, som sluttede sent Lørdag Nat, havde Ledelsen for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund erklæret, at det ikke havde tilsagt Smedene til Møde Søndag, og lignende meddeltes fra andre Fag, men vi gjorde opmærksom paa, at der, hvis Savværksarbejderne vedtog Overenskomsten, gennem »Social-Demokraten« vilde fremkomme fornøden Oplysning.

Angaaende Skibstømrerne har vi gennem Fagforeningens Formand faaet meddelt, at den i æret Skrivelse omtalte Annonce betyder, at der skal tales om Understøttelser o. lign., men at Arbejdet fra deres Side paabegyndes Torsdag.

Vi skal i Morgen meddele de forskellige Fag Indholdet af det ærede Forretningsudvalgs Brev.

P. F. V.
C. M. OLSEN.

Torsdag Morgen mødte Smedene, Skibstømrerne, Kobbersmedene og flere andre Fags Arbejdere paa Værfterne. Arbejdet gaar nu atter sin vante Gang.

Lønbevægelser og Konflikter

Hattearbejderne i København. I Begyndelsen af Marts d. A. opnaaede Hattearbejderforbundet Overenskomst med Foreningen af københavnske Straa- og Filthattefabrikanter om en Priskurant.

Denne fastsætter en Grundpris for alle Hatte, varierende for de forskellige Sorter og Kvaliteter. Samtidig blev det bestemt at stryge de hidtil gældende Betegnelser »*sort* og *hvidt*«, og i Stedet for sætte »*mørkt* og *lyst*«. Meningen hermed var, at de lyse Farver, som var opkomne, skulde betales som *hvide* og endelig skulde disse lyse Hatte, saafremt de forlangtes lakerede, betales ekstra udover Grundprisen.

Om disse Bestemmelser er der senere opstaaet Uenighed, idet en enkelt Fabrikant fortolkede dem paa en Maade, der stred mod Overenskomsten, til Skade for Arbejderne.

Forbundet henvendte sig derfor med Klage til Fabrikantforeningens Formand, og opfordrede ham til at lade afholde et Fællesmøde om Sagen. Forslaget blev imidlertid ikke tiltraadt, og Følgen blev at Arbejdet nedlagdes den 20. April hos det vedkommende Firma. Den 22. April forsøgte to andre Fabrikanter, paa samme Maade, at gennemføre den ny Ordning, men med det Resultat, at Arbejdet ogsaa blev nedlagt hos dem.

Hos fire af Fabrikantforeningens øvrige Medlemmer gik Arbejdet de paafølgende 2 Dage sin uforstyrrede Gang, men Fabrikantforeningen tvang dem til at lukke deres Fabriker; derved kom Konflikten til at omfatte 44 Arbejdere.

Den 24. April afholdt Parterne et Møde, men det lykkes ikke at opnaa Overenskomst. Der har derefter den 2. Maj været afholdt et Fællesmøde med Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund og Parterne, og her enedes man om at afgøre Sagen paa følgende Maade:

47 Kulører af Farvekortet for 1907 betales som lyse Hatte med Tillæg af Lakerelon, saafremt de forlanges lakerede, olierede eller sprittede.

Den mellem Foreningen af københavnske Straa- og Filthattefabrikanter og Hattearbejderforbundet opstaaede Strid angaaende Betalingen af »mørke Hatte« under Betegnelsen »Straa«, paa den mellem Parterne indgaaede Overenskomst af $^{9}/_{3}$ 1907, afgøres derhen, at Sagen overgives til en Voldgift, bestaaende af 3 Medlemmer fra hver Side. Voldgiftsretten vælger selv sin Opmand.

Parterne er enige om, at optage Forhandling om Etablering af en Voldgiftsret til Behandling og Afgørelse af forekommende Stridsspørgsmaal om Forstaaelsen af Priskuranten.

Arbejdet genoptages Lørdag den 4. Maj paa samtlige Arbejdspladser og i samme Omfang som før Konflikten.

Kendelsen skal foreligge afsagt senest den 16. Maj.

Savværksarbejderne. Vi meddelte i sidste Nr. af »*Arbejderen*«, at Forhandlingerne om en Overenskomst for Savværksarbejderne var genoptagne den 23. April og at der var opnaaet Enighed i Udvalget.

Minimallønnen for *København*, der som tidligere meddelt var 40 Øre pr. Time lykkedes det at faa forhøjet til 42 Øre,og efter 1. Februar 1909 til 44 Øre.

For *Jylland*, hvor Minimallønnen var 33 Øre i nogle, 35 Øre i andre Byer, hæves den til 36 Øre; efter 1. Februar 1909 til 37 Øre.

For *Pladsarbejdere* og *Medhjælpere* sættes Mindstelønnen for Jylland til 32 Øre pr. Time; efter den 1. Februar 1909 til 33 Øre pr. Time.

For *Aarhus* er dog Mindstelønnen i alle Satser 2 Øre højere end i de øvrige Byer i Jylland.

For *Østifternes Vedkommende* er der truffet Bestemmelse om, at Savværkerne i Østifterne kan gaa ind under samme Lønvilkaar, som er fastsat for Jylland, naar de stiller Forlangende derom inden den 1. Januar 1908. Minimallønnen maa dog ikke forringes paa Steder, hvor den mulig er højere, og Arbejdsgiverne maa under ingen Omstændigheder foretage Nedsættelser af de bestaaende Lønninger.

Virksomheder under Jærnindustrien betaler de henholdsvis for København og Provinserne fastsatte Lønninger. Bestaaende højere Lønninger maa selvfølgelig ikke nedsættes.

Den normale Arbejdstid fastsættes for Københavns Vedkommende til $9^{1}/_{2}$ Time daglig, i Provinserne til 10 Timer.

Der opnaaedes endvidere Enighed om, at der ved Overenskomstens Ikrafttræden gives Arbejderne følgende personlige Tillæg til Lønnen:

For København:

Timelønninger fra 40—44 Øre forhøjes med 2 Øre.

Timelønninger fra 45—54 Øre forhøjes med $2^{1}/_{2}$ Øre.

Timelønninger fra 55 Øre og opefter forhøjes med 3 Øre.

Overenskomsten maa ikke benyttes til at nedsætte nogen Arbejders nuværende Fortjeneste.

For Jylland:

Til Maskinpassere og Haandarbejdere 2 Øre for alle nuværende Lønninger paa 35 Øre og derover.

For Pladsarbejdere og Medhjælpere:

Lønninger paa 29 og 30 Øre forh. til 33 Øre
— - 31 og 32 - — - 34 -
— - 33 og 34 - — - 35 -
— - 35 Øre og derover forhøjes med 1 Øre.

Forslaget var til Behandling paa en Generalforsamling i Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Fagforening i København den 24. April om Aftenen, men da man ønskede at gøre sig nærmere bekendt med Indholdet af

hele Overenskomsten, udsattes Generalforsamlingen til Fredag den 26 April. Her udspandt der sig en meget lang Diskussion, der navnlig blev fremkaldt ved, at et Flertal af Foreningens Bestyrelse havde fremsat nogle Ændringer til Overenskomsten. Disse gik ud paa følgende:

I § 1: »Arbejdstiden skal ligge mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 6 Aften.«

I § 3: »Afkortningen af Arbejdstiden skal finde Sted paa den sidste Del af Dagen.«

I § 4: »Minimallønnen i København fastsættes til 43 Øre i Timen.« 1ste Februar 1909 fastsættes Arbejdstiden til 9 Timer daglig og Minimallønnen til 46 Øre i Timen.«

I § 9: Sætningen »dog tidligst 1ste Februar 1911« bortfalder, dog kan denne tiltrædes og bibeholdes saafremt de i §§ 1, 3 og 4 nævnte Ændringer gennemføres.

Den foretagne Afstemning gav til Resultat, at Ændringerne vedtoges med 231 Stemmer mod 178, som faldt paa Fællesudvalgets Forslag *uden* Ændringer.

Den 27. April fandt der et nyt Fællesmøde Sted i Arbejdsgiverforeningen. Ved dette gik Arbejdsgiverne med til at imødekomme Arbejdernes Ønske med Hensyn til, at Arbejdstiden, saavidt muligt, skal ligge mellem Kl. 6 Morgen og Kl. 5 Aften, samt at Overenskomsten, ogsaa for Københavns Vedkommende, under ingen Omstændigheder maatte forringe bestaaende Lønninger. Derimod blev Spørgsmaalene om den højere Minimalløn og den kortere Arbejdstid pure afvist.

Søndag den 28. April afholdt Fagforeningen atter Generalforsamling, og nu vedtoges Forslaget med 242 Stemmer imod 113; altsaa med en Majoritet af 129. Efter at der var udvekslet Skrivelser mellem Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund om Forslagets Vedtagelse. (Se under: De afsluttede Strejker og Lock-out'er) blev Arbejdet genoptaget paa Savværkerne Mandag Morgen den 29. April.

I Jylland vedtoges Overenskomsten med ca. 300 Stemmer mod 75.

Skotøjsarbejderne. Siden Begyndelsen af Marts Maaned har der været en mindre Strid mellem Foreningen af københavnske Skotøjsfabrikanter og Dansk Skotøjsarbejderforbund. Efter at Forbundet havde afsluttet Overenskomst med Indehaverne af de mekaniske Reparationsfabriker om en ny Prisliste, forlangte Forbundet, at de Fabrikanter, hvis Virksomheder er baseret paa Fabrikation af *nyt* Arbejde, men som ogsaa modtager Skotøj til Reparation, skulde betale Løn efter Reparationspriskuranten, nemlig 24 Kr. om Ugen, for en daglig Arbejdstid af 9 Timer.

Dette Krav modsatte Fabrikantforeningen sig, og Følgen blev, at Arbejdet nedlagdes paa to Skotøjsfabriker af Reparationsarbejderne.

Fabrikantforeningen gjorde nu gældende, at Forbundet havde gjort Brud paa den bestaaende Overenskomst, hvilket blev bestridt af Forbundet.

Ved et Møde den 2. Maj mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter, opnaaedes der Enighed om følgende:

Parterne ere enige om det uheldige i, at de faa Reparationsarbejdere, der for Tiden beskæftiges paa Skotøjsfabrikkerne, har en kortere Arbejdstid end Hovedmassen af de derværende Arbejdere, og henstiller derfor, at Sagen bilægges derved, at de Arbejdere, der overvejende beskæftiges ved Reparationsarbejde paa Fabrikkerne, paa Grund af dette Arbejdes særlige Karakter lønnes med 45 Øre i Timen.

Skræderne paa Lagrene i København. Den 27. April blev Arbejdet nedlagt i Lagerforretningerne i København af saavel mandlige som kvindelige Arbejdere.

Aarsagen til Striden var, at Fabrikanterne for sig krævede Ret til at betale bestilt Arbejde med en ringere Pris end Skrædermestrene.

I Overenskomsten med Fabrikanterne er optaget en Bestemmelse om, at »bestilt Arbejde« skal betales efter den mellem Skræderlavet og Forbundet indgaaede Overenskomsts 3. Klasse B. Da der umiddelbart derefter findes en Bestemmelse om, at Overenskomsten tidligst kan opsiges til Ophør den 1. Februar 1910, hævdede Fabrikanterne, at der, selv nu, da der er opnaaet højere Priser for det bestilte Arbejde hos Mestrene, ikke derfor kunde kræves, at Fabrikanterne skulde betale den højere Løn.

Mod denne Paastand gjorde Forbundet gældende, at der aldrig har været forhandlet med Fabrikanterne om Priserne i Overenskomsten for bestilt Arbejde; Forbundet har der imod

krævet af Fabrikanterne, at de, naar modtog bestilt Arbejde, skulde betale efter de til enhver Tid for dette Arbejde, med Mestrene fastsatte Priser.

Fabrikantforeningen paastod nu, at Forbundet ved den etablerede Arbejdsstandsning havde begaaet Brud paa Overenskomsten, og den har i den Anledning givet vort Forretningsudvalg en længere Fremstilling af Sagen.

Men forinden denne Skrivelse kom til Behandling i vort Forretningsudvalg, har Sagen fundet sin Afgørelse ved et Møde i Arbejdsgiverforeningen den 2. Maj, mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og de interesserede Parter.

Overenskomsten er saalydende:

Arbejdet genoptages den 4. ds. Skræderforbundet erkender, at der bør forsøges Voldgift i Henhold til Overenskomsten af 9. Februar 1905. Arbejdsgiverforeningen og De samvirkende Fagforbund indgaar med Anmodning til Den permanente Voldgiftsret om at afgøre, dels Spørgsmaalet om, hvorvidt Skræderforbundet har gjort Brud paa Overenskomsten, og dels Spørgsmaalet om Forstaaelsen af § 5 i Regulativet, der slutter sig til den mellem Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder og Dansk Skræderforbund afsluttede Overenskomst af 9. Febr. 1905.

Skønt Fabrikantforeningen fastholder den af den hævdede Forstaaelse af nævnte § 5, indvilger den dog i at imødekomme Skræderforbundet ved, uafhængigt af Voldgiftsrettens Afgørelse, at indgaa følgende Overenskomst angaaende bestilt Arbejde:

Den mellem Skræderlavet i København og Dansk Skræderforbund den 1. April d. A. vedtagne 3. Klasse B, optrykkes særskilt som fast gældende Priskurant for bestilt Arbejde, og indgaar som et Led i den hele mellem Foreningen af københavnske Fabrikanter af Herreklæder og Dansk Skræderforbund afsluttede Overenskomst, hvoraf bl. a. følger, at den er uopsigelig indtil 1. Februar 1910.

Gaar Voldgiften Fabrikantforeningen imod, har Fabrikantforeningen selvfølgelig at rette sig efter Voldgiftens Afgørelse.

Af Overenskomsten vil det ses, at Fabrikanter er gaaet med til at betale efter den mellem Lavet og Forbundet indgaaede Priskurant 3. Klasse B.

Nu er Forholdet imidlertid dette, at 3. Klasse B bortfalder om 2 Aar, hvorved Prisen for denne Klasse rykker op i en højere Klasse. Dette nægter Fabrikanterne fremdeles at gaa med til, og det er altsaa herom, at Voldgiftsretten eventuelt skal dømme.

Repræsentantskabsmødet

Repræsentantskabet afholder ordinært Møde Torsdag den 9. Maj Kl. 10 Formiddag i Forsamlingsbygningen, Rømersgade 22, den store Sal.

DAGSORDEN:

1. Beretning om Virksomheden. — 2. Regnskaberne. — 3. Indsamling af frivillige Bidrag under Konflikter. — 4. Anerkendte Arbejdsløshedskasser. — 5. Anmodning fra Dansk Børstenbinderforb. — 6. Do. fra Dansk Skibstømrerforb. — 7. Gensidighed mellem nord-amerikanske og danske Fagorganisationer. — 8. Lovændringer. — 9. En Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen. — 10. Fængselsarbejdet. — 11 *a.* Anmodning fra Forsikrings- og Sygekassefunktionærernes Organisation om Optagelse. *b.* Do. fra Piskemagernes Forb. *c.* Do. fra Skorstensfejernes Fagforening. — 12. Forslag fra Københavns kommunale Arbejderforb.

Af Hensyn til den omfangsrige Dagsorden anmodes Repræsentantskabets Medlemmer om at møde **prc. Kl. 10.**

Det under 20. April tilsendte Cirkulære Nr. $^{13}/_{07}$ giver Adgang til Repræsentantskabsmødet.

Generalforsamlingen

Den ordinære Generalforsamling i De samvirkende Fagforbund afholdes Fredag den 10. og Lørdag den 11. Maj 1907, Kl. 10 Formiddag i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej 40.

Dagsordenen er fastsat saaledes:

1. Beretning om Virksomheden. — 2. Regnskaberne. — 3. Indsamling af frivillige Bidrag under Konflikter. — 4. Anerkendte Arbejdsløshedskasser. — 5. Gensidighed mellem danske og amerikanske Fagorganisationer. — 6. Forslag til Ændring i Loven. — 7. En Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen. — 8. Fængselsarbejde. — 9. Valg af Medlemmer til Forretningsudvalg, Kasserer og Revisionskomité.

Generalforsamlingen bestaar af samtlige Fagforbunds Hovedbestyrelser, 1 Repræsentant for hver af de enkeltvis indmeldte Foreninger og 1 Repræsentant for hver af de lokale Fællesorgan.

Overtøj opbevares gratis i Garderoben mod Forevisning af Adgangskort. Deltagerne bedes møde **præcis Kl. 10.** Adgangskortet afleveres til Kontrollen ved Indgangen, hvor det ombyttes med et andet Kort.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel.: 3841.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 45 & 46 ✻ KØBENHAVN DEN 18. MAI 1907 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Generalforsamlingen.

Generalforsamlingen

Generalforsamlingen i De samvirkende Fagforbund afholdtes Fredag den 10. og Lørdag den 11. Maj i Forsamlingsbygningen paa Enghavevej, København, med følgende Dagsorden:

1. Beretning om Virksomheden.
2. Regnskaberne.
3. Indsamling af frivillige Bidrag under Konflikter.
4. Anerkendte Arbejdsløshedskasser.
5. Gensidighed mellem danske og amerikanske Fagorganisationer.
6. Forslag til Ændringer i Loven.
7. En Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen.
8. Fængselsarbejde.
9. Valg af Medlemmer til Forretningsudvalg, Kasserer og Revisionskomité.

FORMANDEN aabnede Generalforsamlingen og bød Velkommen.

Der var mødt ialt 365 Deltagere.

Til Dirigenter valgtes:

Forretningsfører for Murerforbundet H. RASMUSSEN og Formand for Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund I. A. HANSEN.

Udenfor Dagsordenen fik Tobaksarbejder SØRENSEN Ordet for at erindre om den stadige Forfølgelse, vore russiske Partifæller er udsat for fra Magthavernes Side.

H. RASMUSSEN overtog Ledelsen af første Møde.

SEKRETÆREN oplæste Protokollen for Repræsentantskabsmødet den 9. ds.

1. FORMANDEN aflagde Beretning om Virksomheden. Forretningsudvalget har fortsat med Undersøgelser angaaende Arbejdsløsheden, og det viser sig, at denne i de seneste Aar har været i stadig og glædelig Nedgang.

I Følge Undersøgelserne er den udbetalte Understøttelse til Arbejdsløse betydeligt mindre. Medens t. Eks. Bødkerforbundet i 1904 gennemsnitlig pr. Medlem udbetalte 25 Kr. 75 Øre, er der i 1906 kun udbetalt 7 Kr. 20 Øre; og paa lignende Maade er Forholdet blandt de fleste Fag.

I Aarene 1905 og 1906 er der til Rejsende og Arbejdsløse udbetalt 768,103 Kr.; i de sidste 8 Aar ialt 3 Millioner Kroner.

I sidste Rigsdagssamling blev der vedtaget en Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser, som det nu gælder om at føre ud i Livet.

Lønbevægelsen har i de forløbne 2 Aar været meget omfattende. I 1905 har saaledes 43 Organisationer med ialt 26,468 Medlemmer og i 1906 har 41 Organisationer med 39,952 Medlemmer været i Lønbevægelse; altsaa ialt 66,420 Medlemmer i de to sidste Aar. Af disse var 8,278 i Strejke, 414 Udelukkede. 57,728 har faaet gennemført deres Krav uden Konflikt.

I 1907 har, indtil nu, 30 Organisationer med over 20,000 Medlemmer været i Lønbevægelse; deraf var 900 Strejkende og ca. 2000 Udelukkede.

Den foretagne Undersøgelse, som omfatter ca. 50,000 mandlige Arbejdere, angaaende Minimallønnens Størrelse udviser, at 17,000 Arbejdere har 35 Øre og derunder, 7,000 har 36—39 Øre, 19,000 har 40—50 Øre og 6,000 har over 50 Øre i Mindsteløn pr. Time.

Om de kvindelige Arbejdere oplystes det, at Minimallønnen varierer fra 10—27½ Øre pr. Time.

Der forelaa Oplysninger om Arbejdstiden for 69,684 Arbejdere, hvoraf det fremgaar, at 4 har en Arbejdstid af 6 Timer, 30 7 Timer, 1038 8 Timer, 1728 8½ Time, 5298 9 Timer, 11,728 9½

Time, 40,583 10 Timer og 9275 har over 10 Timer daglig.

Til Strejkende og Udelukkede er der i 1905 og 1906 udbetalt i Ind- og Udland 1,157,254 Kr., deraf i Danmark 787,768 Kr. og til Udlandet 369,486 Kroner.

Formuen i samtlige Organisationer viser sig at være gennemsnitlig 36 Kr. 27 Øre pr. Medlem.

Formanden gav derefter indgaaende Oplysninger om Resultatet af de foretagne Undersøgelser vedrørende Polakkernes Ophold her i Landet, og omtalte den sociale Lovgivning, herunder Ulykkesforsikrings- og Fabriksloven, hvori det var nødvendigt at søge gennemført Ændringer til Gavn for Arbejderne. Han omtalte tillige vore kooperative Foretagender, som Arbejderne bør støtte paa bedste Maade, samt henledede Opmærksomheden paa det ønskelige i, at Arbejderne oprettede deres egen Bank.

De samvirkende Fagforbund bestaar for Tiden af 49 Forbund med 1,044 Afdelinger og 12 enkeltvis indmeldte Foreninger med ialt 78,081 Medlemmer.

Regnskaberne for de to Aar 1905—1906 balancerede med 711,344 Kr. 67 Øre.

Idet Formanden iøvrigt henviste til de trykte Beretninger, sluttede han med at udtale Ønsket om et fremtidigt godt Resultat af Organisationens Virksomhed.

Der udspandt sig derefter en længere Diskussion, hvori bl. a. Skibstømrerne JACOBSRN, MØLLER og JOHANSEN deltog; disse udtalte, at de ikke var tilfredse med Resultatet af den afsluttede Konflikt paa Skibsværfterne.

Typograf P. HVIDTFELDT opfordrede Fagene til at føre Statistik over Lønnen for deres Medlemmer.

Savværksarb. O. MADSEN ønskede foretaget en kraftig Agitation.

Søfyrbøder JÆPELT udtalte et Haab om, at det kommende Forretningsudvalg vilde stille sig velvilligt overfor Søfyrbødernes Krav om Anerkendelse af Organisationsretten.

Efter at endnu en Del Talere havde udtalt sig, sluttede Dirigenten Mødet Kl. 1.

*

Generalforsamlingen fortsattes Kl. 3. I. A. HANSEN dirigerede.

LYNGSIE erindrede om, at man nu, efter at de trange Tider var forbi, havde gjort Forsøg paa at røre paa sig overfor Arbejdsgiverne, og mente, at der indenfor Arbejdsgiverforeningen gjorde sig forskellige Strømninger gældende.

Forretningsudvalget, som har Overblik over det hele, maa føre sin Taktik med det Formaal for Øje at hidføre et gunstigt Resultat for Arbejderne.

Den Strejke, som Skibstømrerne havde etableret, har kostet Arbejderne mindst 150,000 Kroner.

Der burde formentlig vedtages en Beslutning, der anviser den Vej, Forretningsudvalget skal gaa i Fremtiden.

Skibstømrerne CHRISTENSEN og JACOBSEN gjorde Rede for Skibstømrernes Konflikt.

Skotøjsarbejder STUMPH opfordrede til at foretage en ny Undersøgelse om de polske Arbejderes Forhold her i Landet.

Gørtler ZANGGER mente, at der burde ydes Børstenbinderne Støtte og fremsatte herom en Resolution.

Skibstømrer CHRISTENSEN indbragte Forslag om, at der refunderes Skibstømrerne den Støtte, som Forbundet har ydet til Strejkende og Udelukkede paa Skibsværfterne.

Formanden besvarede de forskellige fremsatte Bemærkninger, og advarede mod at yde Skibstømrene Støtte. Til de Udelukkede paa Helsingør Skibsværft havde han dog personlig ikke noget imod, at der ydedes Forbundet den udbetalte Understøttelse.

Angaaende Støtte til Børstenbinderforbundet udtalte Formanden, at han kunde tiltræde Zanggers Resolution, da han mente, at der heri laa en Opfordring til Forretningsudvalget om at søge Striden afsluttet.

Smed CHRISTENSEN, Helsingør, fremsatte Forslag om, at der ydes Støtte til de Skibstømrere i Helsingør, som har været udelukket.

Efter at flere af Medlemmerne endnu havde haft Ordet, foretoges Afstemning over de indkomne Forslag.

Gørtler ZANGGER's Resolution vedtoges enstemmig.

Resolutionen er saalydende:

Generalforsamlingen beklager, at Børstenbinderforbundet ikke har fulgt det af Forretningsudvalget givne Raad om at undgaa Lockout'en, men i Betragtning af de særlige, uheldige Forhold, hvori Børstenbinderforbundet er stillet, og da Forsamlingen ikke mener at kunne forsvare, at Forbundet lider et Nederlag i Kampen med Arbejdsgiverne, vedtager Generalforsamlingen fra og med indeværende Uge at støtte Børstenbinderforbundet efter de gældende Regler, men anmoder Forretningsudvalget om at søge Striden afsluttet hurtigst muligt.

Dansk Skibstømrerforbunds Forslag om, at faa refunderet den Understøttelse, der er ydet de Strejkende og Udelukkede paa Skibsværfterne, subsidiært, at der i hvert Fald ydedes Støtte til de Udelukkede i Helsingør, forkastedes omtrent enstemmig.

Derefter vedtoges følgende af Smed P. CHRISTENSEN, Helsingør stillede Resolution:

Generalforsamlingen vedtager at yde de udelukkede Skibstømrere paa Helsingørs Skibsværft Understøttelse i Henhold til Loven.

Under Mødet indfandt der sig tre mandlige og en kvindelig russisk Partifælle, som ønskede at hilse paa Forsamlingen.

P. KNUDSEN meddelte, at Delegerede for Partifæller i Rusland havde ønsket at afholde Kongres her i Byen. Justitsminister Alberti havde imidlertid nægtet dem Ret til at afholde Kongres her i Landet, og havde paabudt dem hurtigst muligt at forlade Danmark. Russerne var nu rejst til England, hvor de formentlig var i Færd med at afholde Kongressen.

Skal vi være enige om at bringe en Hilsen til den russiske Kongres i England, og ønske den til Lykke med Arbejdet. Vi maa beundre de Resultater, som vore russiske Brødre, trods Magthavernes Forfølgelse, har opnaaet.

Taleren udbragte et med kraftige Hurraraab besvaret Leve for det russiske socialdemokratiske Parti.

En af Russerne takkede paa det tyske Sprog for den Understøttelse, som var ydet det russiske socialdemokratiske Parti fra det danske Arbejderparti. Den danske Regering, udtalte han, modtager os med Had og udviser os af Landet, hvorimod Arbejderne modtager os med Begejstring. Vor Kamp gælder ikke alene det russiske Folk, men alle Mennesker i hele Verden.

Han udbragte et Leve for det danske Arbejderparti.

FORMANDEN udtalte paa Tysk, at vi med Interesse følger Kampen i Rusland. Med Afsky har vi hørt om Magthavernes Blodbad paa vore russiske Brødre i St. Petersborg, Moskou og flere andre Byer i Rusland. Der vil af Blodpletterne fremvokse en kraftig Arbejderbevægelse, som vil bortrydde Magthaverne og al Despoti. Arbejderbevægelsen vil brede sig til alle Folkeslag i hele det mægtige russiske Rige, og den Tid er vel næppe fjærn da Rusland tilkæmper sig en Forfatning, der vil gøre det muligt for det russiske socialdemokratiske Parti, at samles til Kongres i deres eget Land.

Denne Tale hilstes med mægtige Hurraraab, hvorefter Forsamlingen staaende afsang Socialisternes Marsch. Formanden overrakte sluttelig Russerne hver en Rosenbuket, som Minde om deres Besøg.

Russerne takkede atter for den venlige Modtagelse, hvorefter de forlod Mødet.

*

Man optog nu atter Diskussionen om Virksomheden.

Den af Lyngsie stillede Resolution forkastedes.

Virksomheden godkendtes derefter enstemmig.

FORMANDEN præciserede under Generalforsamlingens Tilslutning, at Afstemningen over Resolutionen og Forretningsudvalgets Virksomhed maatte opfattes saaledes, at man ikke ønsker at give sin Mening Udtryk i den Form, hvori Resolutionen var affattet, men at man, ved at godkende Virksomheden, anerkender Forretningsudvalgets Handlemaade i de debatterede Spørgsmaal for korrekt.

2. KASSEREREN oplæste de reviderede Regnskaber for 1905 og 1906.

Regnskaberne godkendtes enstemmig.

Mødet hævet Kl. 7.

Mødet Lørdag den 11. Maj Kl. 9.

Dirigent H. RASMUSSEN.

3. FORMANDEN oplyste, at der under nogle Konflikter, som støttedes fra De samvirkende Fagforbund, har været foretaget Indsamlinger af frivillige Bidrag, hvilket maatte anses for meget uheldigt,

naar man har gennemført planmæssig Strejkeunderstøttelse. Han anbefalede følgende Resolution til Vedtagelse:

Foranlediget ved, at enkelte Organisationer under Konflikter med Arbejdsgiverne har ladet foretage Indsamling af frivillige Bidrag paa samme Tid som de modtog Understøttelse fra De samvirkende Fagforbund, udtaler Generalforsamlingen:

Naar Organisationerne under De samvirkende Fagforbund har paataget sig en pligtmæssig gensidig Ydelse under opstaaende, godkendte faglige Konflikter, følger deraf, at der ikke hos disse Organisationer, fra de enkelte Organisationers Side maa foretages Indsamling af frivillige Bidrag til Konflikter.

De Organisationer, der har sluttet sig til De samvirkende Fagforbund, skal, i Følge Lovens § 10, have et Kontingent, der er mindst saa stort, at der deraf aarlig kan henlægges 7 Kr. pr. heltbetalende og 3½ Kr. pr. halvtbetalende Medlem til et *Strejkefond*, hvis Midler *alene* maa anvendes til Strejke og Lock-out, og hvoraf ogsaa de gennem vor samlede Organisation til Strejker og Lock-out'er i de forskellige Fag paalignede Bidrag kan afholdes.

Denne Bestemmelse finder Generalforsamlingen Anledning til at indskærpe Organisationerne netop nu. Baade fordi disse gennem Opsamlingen af saadanne Strejkefond kan sikre sig mod de fleste Eventualiteter under Stridigheder med Arbejdsgiverne i deres eget Fag, og fordi de derved skaffer sig et økonomisk Rygstød under en Stor-Lock'out, som af den samlede Arbejdsgiverorganisation paaføres Arbejderklassen paa Grund af Stridigheder i et andet Fag. Begivenhederne i det sidste Par Aar paabyder Arbejderne at være saa godt forberedt som muligt, da en saadan Klassekamp kan udbryde, naar man mindst venter det.

Angaaende frivillige Indsamlinger udtaler Generalforsamlingen endvidere: Hovedreglen skal være, at der kun foretages frivillige Indsamlinger under meget store Konflikter, hvortil den samlede Organisation ikke er i Stand til at skaffe tilstrækkelig Understøttelse ved lovhjemlet Paaligning, og at Opfordringen til at yde frivillige Bidrag skal udgaa alene gennem Landsorganisationen, efter derom truffen Vedtagelse af Repræsentantskabet, som fastsat i Lovens § 20.

De lokale Fællesorganisationer maa derfor heller ikke, uden efter Opfordring eller i Samraad med Ledelsen for De samvirkende Fagforbund, lade foretage Indsamling af frivillige Bidrag til Konflikter, og de er ikke berettigede til at hæve særlige Strejkebidrag hos Foreninger, der tilhører den paagældende Fællesorganisation.

Resolutionen vedtoges enstemmig.

4. FORMANDEN gjorde i et længere Foredrag Rede for Loven om de anerkendte Arbejdsløshedskasser, og opfordrede Organisationerne til at føre Loven ud i Livet, til Gavn for Arbejderne. Han anbefalede paa Forretningsudvalgets og Repræsentantskabets Vegne følgende Resolution:

De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling ser i den vedtagne Lov om anerkendte Arbejdsløshedskasser et Vidnesbyrd om, at Lovgivningsfaktorerne nu anerkender Samfundets Pligt til at værge Arbejderne mod det Samfundsonde, som den uforskyldte Arbejdsløshed er.

Loven er ikke bygget over det Princip — direkte Statstilskud til Fagorganisationernes Understøttelseskasser — som Generalforsamlingen, i Overensstemmelse med hvad Arbejderne altid har krævet, fremdeles maa anse for det naturligste og bedste. Landets Fagorganisationer, for hvilke De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling er et nøje Udtryk, havde ogsaa haabet, at man vilde have taget Hensyn til det i det faktiske Forhold vel begrundede Ønske om en mærkbar Nedsættelse af det Dageantal af 70, hvori anerkendte Kasser skal yde Understøttelse til deres Medlemmer.

Uagtet Loven saaledes paa væsentlige Punkter ikke imødekommer Arbejderne, og uagtet der paalægges de Arbejdsløshedskasser, som søger Statsanerkendelse, store Indskrænkninger i forskellige Henseender, maa Generalforsamlingen dog anbefale Fagorganisationerne at benytte Loven i saa vid Udstrækning som muligt, for at Arbejderne kan faa Del i de Goder, Loven byder.

Det er fra alle Sider erkendt, at det er Fagorganisationerne, der skal bære de i Loven nedlagte Tanker frem, og saaledes bør det ogsaa være. Thi hvis dette ikke sker, vil Lovens Formaal: Hjælp til de flest mulige Arbejdsløse, der ikke kan faa Arbejde paa Stedet, og en eventuel Flytning af Arbejdskraften til Steder, hvor der er Brug derfor, ikke kunne ske Fyldest. Derfor maa Arbejdsløshedskasserne oprettes parallelt med Fagorganisationerne; Rammerne maa være de samme som Fagorganisationernes Rammer, hvorfor der skal lægges den største Vægt paa Dannelsen af *faglige Landskasser*, med Adgang for de samme Arbejdere, der er Medlemmer af de tilsvarende Fagforbund og med obligatorisk Medlemskab for alle de Medlemmer i Forbundet, som kan være Medlemmer af Fagets anerkendte Arbejdsløshedskasse.

Generalforsamlingen opfordrer derfor samtlige Fag til, snarest muligt, at forberede Oprettelsen af saadanne faglige Landskasser, for at Sagen dermed straks kan blive bragt ind i det fra alle Sider anviste Spor.

Under Hensyn til de mange forskelligartede Forhold, som her kommer i Betragtning, vedtager Generalforsamlingen at nedsætte et Udvalg paa 15 Medlemmer, med den Opgave at udarbejde en Mønstervedtægt, som kan tjene til Vejledning for de Fagorganisationer, der vil oprette Arbejdsløshedskasser i Tilslutning til den bestaaende Lov.

Der udspandt sig derefter en længere Diskussion, hvori bl. a. Former NIELSEN og Savværksarbejder CHRISTENSEN

deltog. Disse Talere ønskede at Udvalget blev forøget med flere Medlemmer.

P. HVIDTFELDT anbefalede den foreslaaede Resolution. I Diskussionen deltog endvidere Fyrbøder BENDTSEN, Smed CHRISTENSEN, Helsingør, Maskinsnedker PETERSEN, Smed A. JOHANSEN, Tømrer L. BRAM, Skomager C. KOCH og Forretningsfører P. KNUDSEN.

Efter at Formanden havde haft Ordet for at svare paa de forskellige Bemærkninger, vedtoges den foreslaaede Resolution med den Ændring, at man, i Stedet for at der vælges et Udvalg paa 15 Medlemmer, overlader en Række Organisationer at udpege hver et Medlem til Udvalget.

Disse Organisationer ere:

Dansk Arbejdsmands Forbund, Bødkerforbundet, Dansk Formerforbund, Sadelmager- og Tapetserforbundet, Dansk Skotøjsarbejder Forbund, Dansk Skræderforbund, Dansk Smede- og Maskinarbejderforbund, Snedkerforbundet, Dansk Tekstilarbejderforbund, Tobaksarbejderforbundet, Dansk Typografforbund, Savværksarbejdernes- og Maskinsnedkernes Forbund, Murerforbundet, Malerforbundet, Bagerforbundet og Kvindeligt Arbejderforbund.

Generalforsamlingen valgte Formanden C. M. OLSEN og Forretningsfører for Socialdemokratisk Forbund P. KNUDSEN til at tiltræde Udvalget.

Organisationerne udpeger det vedkommende Medlem i Løbet af 8 Dage.

Udvalget kan tilkalde Repræsentanter for Arbejdernes lokale Fællesorganisationer og andre, som det maatte finde Anledning til at konferere med.

5. FORMANDEN oplyste, at »The American Federation of Labor« gennem Cirkulærer har opfordret de forskellige Organisationer til at indgaa Gensidighed med amerikanske Fagorganisationer, saaledes at man optager hinandens Medlemmer uden Indskud.

Forretningsudvalget og Repræsentantskabet anbefaler at tiltræde den foreslaaede Gensidighed og anbefaler følgende Forslag til Vedtagelse:

Generalforsamlingen erkender fuldt ud Betydningen af internationalt Samarbejde mellem organiserede Arbejdere i alle Lande, og erkender, at det vil være til Gavn for de enkelte Arbejdere, at kunne indtræde i Broderorganisationer i Udlandet uden nyt Indskud. Den tilraader derfor de danske Organisationer at tiltræde den af »The American Federation of Labor« foreslaaede Gensidighed ved Overgang fra danske til amerikanske Fagorganisationer og omvendt.

Efter en kort Diskussion vedtoges Forslaget.

6. FORMANDEN motiverede de af Forretningsudvalget fremsatte Ændringer til Lovens §§ 4, 13, 16, 17, 18 og de nye §§ 0 og 00, som han anbefalede til Vedtagelse. Desuden gjorde han Rede for Forretningsudvalgets Stilling til de fra Tobaksarbejderforbundet, Skotøjsarbejderforbundet og de enkeltstaaende Foreninger fremsatte Forslag til Ændringer i Loven.

Man vedtog at nedsætte et Udvalg paa 11 Mand til at samarbejde de forskellige Forslag og fremkomme med en Indstilling til Generalforsamlingen.

Udvalget kom til at bestaa af følgende Medlemmer: C. M. OLSEN, LYNGSIE, Smed A. JOHANSEN, Typograf P. HVIDTFELDT, Tobaksarbejder F. MØLLER, Kasserer E. SVENDSEN, Skomager LAUR. JØRGENSEN, Fru OLIVIA NIELSEN, Barber W. REINWALL-HANSEN, Snedker CARL GRAN og Tapetserer P. JØNSSON.

Mødet sluttet Kl. 1.

*

Forhandlingerne genoptoges Kl. 3.

Dirigent I. A. HANSEN.

I Formandens Fraværelse paa Grund af hans Deltagelse i Lovudvalget Arbejde, forelagde SEKRETÆREN Arbejdsgiverforeningens Skrivelse af 1. December 1906 til De samvirkende Fagforbund, og gjorde Rede for Forretningsudvalgets Stilling til samme. Han oplæste en Svarskrivelse, som var tiltraadt af Repræsentantskabet paa dets Møde den 9. ds. Man ønskede nu Forsamlingens Tilslutning til, at den nævnte Skrivelse tilsendes Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Arbejdsgiverforeningens Skrivelse har været aftrykt i »Arbejderen« Nr. 40, 3. Aargang, hvortil henvises. Svaret til Arbejdsgiverforeningen er saalydende:

Til Forretningsudvalget
for Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening.

Som Svar paa æret Skrivelse af 1. Decbr. f. Aar tillader jeg mig, i Tilslutning til vort Forretningudvalgs foreløbige Meddelelse af 28. s. M., paa vort Repræsentantskabs Vegne at meddele følgende:

Vi skal ikke, lige saa lidt, som det ærede Forretningsudvalg, komme ind paa en Diskussion om de Konflikter, der fandt Sted i den sidste Halvdel af Aaret 1906. Vi kan kun ikke være enige med det ærede Forretningsudvalg i dets almindelige Karakteristik af Aarsagerne til Konflikters Opstaaen, og navnlig kan vi ikke indrømme, at den Konflikt, der i 1906 truede med at antage de største Dimensioner, har hvilet paa det karakteriserede Grundlag.

Det skal fra vor Side paa ingen Maade bestrides, at der har været Konflikter, som er opstaaede fordi Arbejderne ikke, gennem deres Organisation, har iagttaget de bestaaende Regler, men det er ogsaa vor Opfattelse, at Konflikter meget ofte opstaar, fordi Arbejdsgiverne ikke overholder bestaaende Overenskomster. Dette vil næppe blive bestridt af det ærede Forretningsudvalg.

Det glæder os, at kunne henvise til det ærede Forretningsudvalgs Bemærkninger om »det berettigede i, at der indenfor Arbejderne som Stand er en vis fortsat Bevægelse, en vis vedvarende Uro, som afføder Ønsker og Krav, hvis Formaal er at løfte Standen som saadan til større Delagtighed i Livets Goder«; thi heri ligger den anerkendende Forklaring af Arbejderbevægelsens Karakter og Formaal. Dette er ogsaa De samvirkende Fagforbunds Formaal, og vi kan være fuldt enige med det ærede Forretningsudvalg i, at Maaden og Midlerne, hvorved det skal tilstræbes og naas, bør være prægede af et Hensyn til Erhvervslivet og det hele Samfund.

Men vi tror ikke, at den af det ærede Forretningsudvalg tænkte Vej kan føre os derhen, hvor ogsaa vi ønsker at komme. Af vore Love, som De er i Besiddelse af, vil det ses, at Arbejdernes Hovedorganisation ikke har den diktatoriske Myndighed, som den maatte have, hvis man herfra skulde beskæftige sig med enhver opstaaende Uoverensstemmelse, selv af det ringeste Omfang. Vi ser endda bort fra saadanne Tilfælde, hvor Arbejderne ikke har anden Udvej end Arbejdsnægtelse, f. Eks. ved Betalingsstandsning eller andre pludselige Fremtoninger.

Men selv om vi havde en saadan Myndighed, og den dertil hørende, meget omfattende Administration, vilde Sagen ikke dermed være afgjort. Vi tror nemlig ikke paa Hovedorganisationernes Kompetence til, hver for sig og i alle Tilfælde *alene* at kunne afgøre objektivt om en tilstedeværende Uoverensstemmelse er berettiget eller ikke-berettiget Aarsag til en Arbejdsstandsning. Det kommer an paa den virkelige Aarsag, og det kommer an paa at faa denne frem. Men det gælder her, som i alle Livets Forhold, at Afgørelsen bedst træffes af begge Parter *i Fællesskab*, og vi tror atter, at den i Reglen bedst træffes af de direkte interesserede Parter. Prøvelsen af en Sag kan være nok saa samvittighedsfuld, den er dog udsat for at blive mere eller mindre ensidig, naar man kun har Fremstillingen fra den ene Part. Det ærede Forretningsudvalg vil sikkert heller ikke forlange af os, at vi skulde anse en Lock-out-Trusel for mere berettiget end vi i og for sig anser den for at være, *fordi* den har været til Behandling i Arbejdsgiverforeningen. Vi har derimod et ganske levende Indtryk af, at baade de direkte interesserede Parter og Hovedorganisationernes Forretningsudvalg først faar egentlig Klarhed over hinandens Motiver efter at de i Fællesskab har drøftet Sagerne.

Det er derfor vor Opfattelse, at en Driven til Tops af alle Spørgsmaal, som kan afføde en Konflikt, i Overensstemmelse med Forholdets hele Natur, vilde medføre permanente Forhandlinger mellem de to Hovedorganisationers Forretningsudvalg; disse maatte vistnok endda betydeligt udvides. Interessen hos de enkelte Organisationer paa begge Sider for at søge opstaaede Uoverensstemmelser fjærnede, vilde formentlig tabe sig, hvorfor Antallet af Sager vilde vokse ganske betydeligt ud over det Antal, der nu kommer frem paa Overfladen.

Vi er sikre paa, at dette Arbejde blev ganske uoverkommeligt, og at det Overblik, Hovedorganisationernes Ledelse til enhver Tid maa have, vilde svækkes af den Mængde Detailler, som de under en saadan Ordning vilde være tvungne til at beskæftige sig med.

Der maa, efter vor Mening, tages fat paa et ganske andet Omraade.

For at tilvejebringe en naturlig Udvikling af det hele Forhold mellem de forskellige Fags Arbejdsgivere og Arbejdere, anser vi det for nødvendigt, at de enkelte Fag selv, i saa stor Udstrækning som muligt, drages med til at have Interesse i og Ansvar for, at opstaaende Uoverensstemmelser ordnes ad den lempeligst mulige Vej og uden Konflikt. Derfor tror vi, at det, der i særlig Grad skal til for at forebygge Konflikter under en Overenskomst-Periodes Forløb — og herom drejer det sig jo navnlig — er en Fortsættelse af det i mange Fag saa godt begyndte Arbejde for Ordningen af opstaaende Stridsspørgsmaal, efter fælles vedtagne Voldgiftsregler.

Gennem saadanne Regler er der i mange Fag skaffet en god Ventil for Forløbet af faglige Uoverensstemmelser, hvad det ærede Forretningsudvalg er lige saa bekendt med, som vi. Dette beviser, at der ad denne Vej kan ske Forebyggelse af Konflikter.

En fortsat Indførelse af saadanne Regler i Fag, hvor de ikke findes, og en fortsat *Brug* deraf i de forskellige Fag vil, efter vor Erfaring, paa den varigste Maade modvirke, at opstaaende Uoverensstemmelser slaar ud i aaben Strid.

Det ærede Forretningsudvalg har naturligvis Ret i, at der indenfor Arbejderklassen er en fortsat Bevægelse, som har til Formaal at løfte Standen til større Delagtighed i Livets Goder. Denne Bevægelse kan ikke afskaffes ved Beslutninger i den her omtalte Retning; dertil bunder den for dybt. Men det er vor sikre Overbevisning, at et vedvarende Arbejde for en Udvidelse og Fæstnelse af den frivillige Voldgiftsinstitution indenfor de enkelte Fag, vil være den sikreste Vej til, trods Interessemodsætningerne, at fremkalde et godt Samarbejde, saavel mellem Fagenes Arbejdsgiver- og Arbejderorganisationer som mellem Hovedorganisationerne.

Fra vor Side skal det ikke mangle paa god Villie og Medvirken til, at begge Dele kan naas.

P. R. V.
C. M. OLSEN.

Generalforsamlingen tiltraadte enstemmig, at Skrivelsen afsendes til Arbejdsgiverforeningen.

8. SEKRETÆREN forelagde det af Dansk Børstenbinderforbund fremsatte Forslag angaaende Fængselsarbejdet. Forslaget godkendtes, det er saalydende:

I Betragtning af den Konkurrence, som paaføres Arbejderne i de forskellige Fag, ved at Arbejde udføres paa Fattiggaarde og i Fængsler, opfordres Forretningsudvalget til at virke for, at der snarest muligt paa Rigsdagen fremsættes Lovforslag, der, i Lighed med Lovgivningen i Sverrig og Preussen, forbyder at Arbejde udføres i Fængsler for en privat Entreprenørs Regning, samt at virke for, at det paalægges Partiets Repræsentanter i By- og Sogneraad at søge Arbejdet paa Fattiggaarde og Tvangsanstalter ordnet saaledes, at dette, i Overensstemmelse med Partiets Program, ikke udføres ved privat Entreprenør, men kun for Kommunens Regning og til dennes eget Forbrug.

Udenfor Dagsordenen fremkom Maskinarbejder OTTO SMITH med Forslag om, at Forsamlingen bemyndiger Forretningsudvalget til at give Formanden en Sommerferie, som Paaskønnelse af det meget betydelige Arbejde han har udført for Organisationerne, og som kan muliggøre det for ham at fortsætte sit Arbejde for Arbejderbevægelsen. Det hertil nødvendige Beløb afholdes af De samvirkende Fagforbund.

Forslaget vedtoges enstemmigt.

Generalforsamlingen suspenderedes derefter indtil Lovudvalget var færdig med Behandlingen af de foreliggende Ændringer.

6. FORMANDEN forelagde Generalforsamlingen Resultatet af Lovudvalgets Arbejde og motiverede dette.

Ved den foretagne Afstemning vedtoges det at ændre Paragraf 4, 2. Stykke, saa det bliver saalydende:

Forretningsudvalget behandler Anmodningen og gør derefter skriftlig Indstilling til Repræsentantskabet. Dette stemmer skriftlig om Organisationens Optagelse.

Stemmesedlerne maa dog ikke indkaldes med kortere Varsel end en Maaned.

Hvis mindst $^3/_4$ af Repræsentantskabets Medlemmer stemmer for Optagelsen, er Sagen dermed afgjort; i modsat Fald henvises Spørgsmaalet til førstkommende Repræsentantskabsmøde, som afgør ved simpel Stemmeflerhed om Organisationen kan optages eller ej.

§ 13. Mellem 2. og 3. Stykke vedtoges at indskyde følgende:

Herunder kan dog medregnes Medlemmer, som deltager i en ikke godkendt Arbejdsstandsning, for saa vidt denne er paabegyndt før den godkendte Arbejdsstandsning.

Overstiger Antallet af Strejkende og Udelukkede i den ikke-godkendte Arbejdsstandsning 2 pCt. af Organisationens Medlemsantal, kan det overskydende Antal ikke overføres som berettiget til Understøttelse fra De samvirkende Fagforbund.

§ 16 fik følgende Ordlyd:

§ 16. Til Bestridelse af Administration og Agitation betaler de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationer et aarligt Bidrag af 30 Øre for heltbetalende og 15 Øre for halvtbetalende Medlemmer. Bidragene indbetales forud 2 Gange aarligt, hver Gang med Halvdelen, inden Udgangen af hvert Aars April og Oktober Maaneder.

§ 18. Der gives Paragrafen følgende Tilføjelse:

Organisationer, som samtidig modtager Understøttelse af De samvirkende Fagforbund, har dog kun Ret til at fradrage for indtil 2 pCt. af Organisationens Medlemmer.

Følgende ny Paragraf vedtoges:

Hvert Aar lader Forretningsudvalget udarbejde en Beretning over De samvirkende Fagforbunds Virksomhed. Beretningen tilsendes Forbundene i saa mange Eksemplarer, at hvert af dets Hovedbestyrelsesmedlemmer kan faa et, og hver af Afdelingerne et Eksemplar. De enkeltvis indmeldte Foreninger og de lokale Fællesorganisationer erholder hver et Eksemplar.

Beretningen tilsendes endvidere samtlige Medlemmer af Repræsentantskabet, og saa tidligt, at den er Repræsentanterne i Hænde mindst 8 Dage forinden de aarlige Repræsentantskabsmøder i April.

Ny Paragraf:

Naar et Medlem af en under De samvirkende Fagforbund hørende Organisation overgaar til et andet Fag, betales intet Indskud til dette Fags Organisation, forudsat at vedkommende Medlem har opfyldt sine Forpligtelser mod den Organisation, han forlader.

De Organisationer (Forbund eller enkeltstaaende Foreninger), som foreløbig ikke kan efterkomme denne Bestemmelse, forelægger Forslag derom paa deres førstkommende Kongres eller Generalforsamling.

Organisationer, som optager andre Organisationers Medlemmer uden Indskud, har dog Ret til at forlange Indskud af Medlemmer, der kommer fra Organisationer, som endnu ikke efterkommer Bestemmelsen.

I Tilslutning hertil vedtoges følgende Resolution:

Idet man gaar ud fra, at den vedtagne

Paragraf om Optagelse uden Indskud af Medlemmer fra andre Organisationer, betragtes som tiltraadt af de Forbund og Foreninger, som har sluttet sig til Gensidighedsreglerne af 25. April 1903, paalægger Generalforsamlingen de øvrige Organisationer senest inden en Maaned at meddele Forretningsudvalget deres Stilling til den i Paragrafen indeholdte Bestemmelse.

Forsaavidt de ikke straks kan tiltræde denne, skal de umiddelbart efter Afholdelsen af deres Kongres eller Generalforsamling tilsende Forretningsudvalget Meddelelse om den dér angaaende Sagen tagne Beslutning.

Den af Tobaksarbejderforbundet foreslaaede Ændring til § 13, 3. Stykke, om, at der i Stedet for »3 Maaneder« sættes »6 Maaneder« forkastedes.

Et Forslag fra de enkeltstaaende Foreninger til Forandring af § 25, 3. Stykke, vedtoges.

Forslaget er saalydende:

Repræsentationen for de enkeltvis indmeldte Foreninger i De samvirkende Fagforbunds Repræsentantskab ønskes ændret saaledes, at Repræsentationsretten udvides til at omfatte 1 Repræsentant for hvert Fag. Repræsentanterne ønskes tildelt fuld Talefrihed, men kun Stemmeret i det Omfang, § 25 foreskriver.

Til § 30, 2. Stykke, tilføjes efter Kassereren: »og Forretningsudvalget«.

Paa Forslag af Formanden vedtoges følgende:

Til § 41: De vedtagne Love træder i Kraft den 1. Juli d. A. og samtidig er alle andre Love for De samvirkende Fagforbund ophævede.

Det vedtoges at overdrage til Forretningsudvalget at indsætte de vedtagne nye Paragrafer paa passende Steder i Loven.

Det vedtoges at lønne Formanden med 10 Kr., Sekretæren med 50 og Kassereren med 45 Kr. pr. Uge. Lønnen for de øvrige Medlemmer af Forretningsudvalget ansattes til 250 Kr. aarlig.

Formanden C. M. OLSEN, Sekretæren C. F. MADSEN og Kassereren E. SVENDSEN genvalgtes alle med Akklamation, hvorefter de takkede for Valget.

Til Medlemmer af Forretningsudvalget valgtes:

Arbejdsmand LYNGSIE med 287 Stemmer, Snedker CARL GRAN med 282, Smed I. A. HANSEN med 261, Skræder WM. P. ARUP med 248, Murer H. RASMUSSEN med 228, Maler RUD. POULSEN med 225, Typograf P. HVIDTFELDT med 218, Fru ANDREA BROCHMANN med 184 og Fru OLIVIA NIELSEN med 149 Stemmer.

Suppleanter blev:

Cigararbejder F. MØLLER med 132 Stemmer, Kusk P. MIKKELSEN med 131, Væver I. I. MØLLER med 130, Tapetserer JØNSSON med 129, Former A. NIELSEN med 50 og Metaltrykker TRANEMOSE med 25 Stemmer.

Til Medlemmer af Revisionskomitéen valgtes:

Cigararbejder VILH. NYGAARD med 263 Stemmer, Smed N. LUNDBY med 244 og Murer P. C. OLSEN med 219 Stemmer.

Suppleanter blev:

Bødker ANTON ANDERSEN med 107 Stemmer og Barbér REINWALL-HANSEN med 47 Stemmer.

Sekretæren oplæste Forhandlingsprotokollen, som godkendtes.

*

Formanden udtalte som Afslutning, at det nu galdt om at føre de paa Generalforsamlingen vedvagne vigtige Beslutninger ud i Livet, paa en saadan Maade, at de blev til Gavn for vor samlede Organisation; han bragte derefter de afgaaede Medlemmer af Forretningsudvalget, FRD. MØLLER og VALD. OLSEN, en Tak for det store Arbejde, de hver for sig har udført for Landsorganisationen. Formanden sluttede med et Leve for De samvirkende Fagforbund, som besvaredes med kraftige Hurraraab.

Dirigenten, J. A. HANSEN, sluttede derefter Generalforsamlingen med en Tak paa egne og Meddirigents Vegne for den mønsterværdige, parlamentariske Holdning, som Forsamlingen havde udvist.

Efter Generalforsamlingens Afslutning samledes om Aftenen et stort Antal af Deltagerne til en selskabelig Sammenkomst i Rømersgade 22. Under denne herskede der en ypperlig kammeratlig Stemning. Taler og Sang vekslede uafbrudt til sent hen paa Natten.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømer sgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 47 * KØBENHAVN DEN 25. MAI 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Den skandinaviske Kongres i 1907. — Lønbevægelser og Konflikter (Kvindelige Tændstikarbejdere i København; Haandskomagerne i København; Skibstømrerne; Arbejderne paa Sukkerfabrikerne). — Repræsentantskabsmødet — Arbejdsløsheden i Danmark i Marts Maaaned 1907.

Den skandinaviske Kongres i 1907

Vi har tidligere meddelt, at det af særlige Hensyn var nødvendigt at udsætte den skandinaviske Arbejderkongres til 1907.

For at træffe de nødvendige Bestemmelser angaaende Kongressen, afholdtes der den 1. December en Konference i *Göteborg*, hvor de tre skandinaviske Lande var repræsenteret ved følgende Herrer: For *Sverig*: H. LINDQVIST og C. G. T. WICHMANN; for Norge: MAGNUS NILSSEN og M. ORMESTAD; for *Danmark*: C. M. OLSEN.

I Betragtning af at den internationale socialistiske Kongres i Stuttgart den Gang var bestemt til Afholdelse i Slutningen af August, fastsattes Tiden for Afholdelsen af den skandinaviske Kongres til den 5., 6. og 7. August, og den internationale Fagforeningskonference mellem Formændene for de faglige Landscentraler i de forskellige Lande blev fastsat til den 9. og 10. August. Komitéen, som vedtog ogsaa at indbyde *Finland*, behandlede endvidere Spørgsmaal vedrørende Repræsentationsretten, Indbydelsescirkulærer, Dagsorden og Forretningsorden, og det overdroges til Norge at foretage det videre med Hensyn til den endelige Indbydelse o. s. v.

Det har imidlertid vist sig ugørligt at afholde den skandinaviske Kongres paa de fastsatte Dage, særligt paa Grund af, at Tiden for den internationale Kongres i *Stuttgart* blev henskudt til den 18.—24. August incl., og ved senere Korrespondancer er man enedes om at afholde Kongressen i *Kristiania den 6., 7. og 8. September.* Derefter vil den norske faglige Landsorganisation afholde sin Kongres i Dagene den 10., 11., 12. og 13. September, hvorefter den internationale Fagforeningskonference finder Sted den 15. og 16. September. Til Konferencen vil der denne Gang møde Repræsentanter saavel fra Nordamerika som fra Australien.

I Henhold til det foregaaende er der udsendt følgende

Indbydelse til skandinavisk Arbejderkongres i Kristiania.

I Henhold til den os givne Bemyndigelse, indbyder vi herved de faglige og politiske Arbejderorganisationer i Sverige, Danmark, Finland og Norge til at lade sig repræsentere ved en almindelig skandinavisk Arbejderkongres, der afholdes i Kristiania i Dagene 6., 7. og 8. September d. A.

Denne Kongres er den 7de i Rækken af de Kongresser, som siden 1886 er afholdt i Fællesskab af de organiserede Arbejdere i de tre nordiske Lande, og Bestemmelsen om dens Afholdelse i Kristiania er fattet af Organisationernes Bestyrelser, i Henhold til dertil given Bemyndigelse af Kongressen i København i 1901. Undertegnede Komité har denne Gang besluttet ogsaa at sende Indbydelse til Finland.

I Henhold til tidligere Kongresbeslutninger har kun saadanne Organisationer Repræsentationsret, som erkender Nødvendigheden af og det berettigede i Arbejderklassens Deltagelse i Lovgivningsarbejdet, og som har til Formaal ved politiske eller faglige Midler at bekæmpe eller ophæve Kapitalherredømmet i Samfundet, og ad disse Veje søge at højne Arbejderklassens økonomiske og samfundsmæssige Stilling. Endvidere har kun Foreninger og Forbund, som er oprettede, forinden nærværende Cirkulære udsendes, Adgang.

Organisationerne har Ret til at lade sig repræsentere efter følgende Regler:

Hovedbestyrelsen for de socialdemokratiske Arbejderpartier i de fire Lande har Ret til at lade sig repræsentere ved alle sine Medlemmer. Det samme gælder Hovedbestyrelserne for de fire Landes faglige Landsorganisationer.

Lokale Fællesorganisationer kan lade sig repræsentere ved et samlet Antal Repræsentanter, der dog ikke maa overstige det Antal, som de enkelte Foreninger vil have Ret til at sende efter nedenstaaende Skala med Fradrag af de Foreninger, der sender egne Repræsentanter.

Enkelte Foreninger og Forbund har Ret til at sende Repræsentanter efter følgende Regler:

Indtil 500 Medlemmer 1 Repræsentant.
Fra 500—1000 Medl. 2 Repræsentanter.
Over 1000 Medlemmer 3 Repræsentanter.

Hvis enkelte Afdelinger af et Forbund sender særlig Repræsentation, fraregnes saadanne Afdelingers Medlemstal ved Beregningen af det Antal Repræsentanter, Forbundet i dets Helhed har Ret til at sende.

Enhver Organisation, som anmelder at ville deltage i Kongressen, faar af de respektive Landes Indbydelseskomité tilsendt Mandatblanketter. Disse udfyldes af Organisationens Bestyrelse, underskrives af 2 Bestyrelsesmedlemmer og indsendes til de respektive Landskomitéer inden en af disse nærmere fastsat Tidsfrist.

Hvert Lands faglige og politiske Organisationers Hovedbestyrelser undersøger derpaa Mandaterne og gør Indstilling til Kongressen. Disse Indstillinger samt Navnefortegnelse fra hvert Land maa være den norske Komité i Hænde senest 1 Uge før Kongressens Aabning.

Samtidig opfordres Organisationerne til at indsende de Forslag, som ønskes behandlede paa Kongressen.

I Henhold til tidligere Kongresbeslutning kan kun større og for hele Arbejderbevægelsen vigtige Spørgsmaal komme til Behandling.

Forslag, der ønskes behandlede, indsendes til hvert Lands Indbydelseskomité inden Udgangen af Juni Maaned. Senere indkomne Forslag kommer ikke i Betragtning.

Inden Udgangen af Juli vil endelig Dagsorden blive opsat af den samlede Indbydelseskomité og derefter blive sendt til de valgte Repræsentanter.

Indbydelseskomitéen har besluttet at opsætte følgende to Hovedspørgsmaal paa Dagsordenen:

1. Den moderne Arbejderbevægelses Maal og Midler (Indledningsforedrag).
2. Den kooperative Bevægelse (Indledningsforedrag).

Den kolossale Fremgang, som Organisationerne i de nordiske Lande har haft i de senere Aar, gør det til en Nødvendighed for os at samles i Aar for at forhandle om Midlerne til videre Fremgang og til Modstand mod den Reaktion, der truer os gennem den internationalt organiserede Kapitalisme.

Vi haaber derfor, at Organisationerne i de fire nordiske Lande vil lade sig repræsentere, saa Kongressen kan blive et fyldigt Udtryk for den nordiske Arbejderbevægelses Styrke.

Maj 1907.

For Sverig:
HERMAN LINDQVIST. C. T. G. WICKMAN.

For Danmark:
P. KNUDSEN. C. M. OLSEN.
SIGVALD OLSEN. C. F. MADSEN.

For Norge:
Chr. H. KNUDSEN. M. ORMESTAD.
OLE O. LIAN. MAGNUS NILSSEN.

Lønbevægelser og Konflikter

Kvindelige Tændstikarbejdere i København. Kvindeligt Arbejderforbund har opsagt Overenskomsterne med Tændstikfabriken »Glødefri« og H. E. Gosch & Komp.s Tændstikfabriker paa Frederiksberg og Amager.

Overenskomsten med »Glødefri« udløb den 1. April, og da det hidtil ikke har været muligt at opnaa en ny Overenskomst med Selskabet, havde Forbundet meddelt det, at Arbejdet vilde blive nedlagt den 21. Maj. Til samme Tid agtede Forbundet ligeledes at standse Arbejdet paa »Hellerup Tændstikfabrik«, fordi man heller ikke der har kunnet opnaa Overenskomst. Med A/S H. E. Gosch & Co. har der endnu ikke været forhandlet. Overenskomsten med dette Selskab udløber den 25. Juli d. A.

For at søge hidført en Ordning af Forholdet mellem Kvindeligt Arbejderforbund og ovennævnte Tændstikfabriker fandt der den 18. ds. et Fællesmøde Sted mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund og Direktørerne for »Glødefri« og »Hellerup Tændstikfabrik« samt for kvindeligt Arbejderforbund. Der opnaaedes Enighed om følgende:

Der optages en samlet Forhandling mellem de to nævnte Fabriker og Aktieselskabet Gosch & Co. paa den ene Side og Kvindeligt Arbejderforbund paa den anden Side om de fremtidige Løn- og Arbejdsforhold for de paa de nævnte Fabriker arbejdende Kvinder.

Forslag for de paa Tændstikfabriken paa Amager beskæftigede Kvinders Lønninger tilsendes Gosch & Co. fra Kvindeligt Arbejderforbund, og Forslag angaaende Fabrikernes fremtidige Akkordpriser tilsendes Kvindeligt

Arbejderforbund fra Fabrikernes Side, begge Dele senest 4 Dage forinden Forhandlingernes Paabegyndelse.

Forhandlingerne paabegyndes senest den 1. Juni d. A.

Saafremt Parterne under Forhandlingerne ønsker det, kan der tilkaldes en Repræsentant for hver af Hovedorganisationerne.

Forhandlingerne skal være endelig sluttede senest den 15. Juni d. A.

Haandskomagerne i København. I »Arbejderen« Nr. 41 meddelte vi, at en Del Skomagermestre i København, som stod udenfor Skomagerlavets Afdeling for Arbejdsgivere, paa et Møde havde valgt et Udvalg til at træde i Forhandling med Bestyrelsen for Skotøjsarbejderforbundets Københavns Afdeling om en ny Overenskomst for Løn- og Arbejdsforhold. Det lykkedes ret hurtigt at blive enig om en Fælles-Indstilling, og denne tiltraadtes baade af Mestrene og Svendene.

Denne Overenskomst gav for flere væsentlige Punkter Arbejderne større Fordele end den Overenskomst, som Splittelsesforeningen var indgaaet paa. Dette, i Forbindelse med, at den »gule« Haandskomagerforening staar ganske uden Føling med alle øvrige Organisationer, vil forhaabentlig have den Virkning, at den nævnte Forening vil vise sig ude af Stand til at magte Opgaven som Fagorganisation, og at det tidligere gode Forhold blandt Haandskomagerne i København dermed atter kan blive genoprettet

Skibstømrerne. Dansk Skibstømrerforbund har, med vort Forretningsudvalgs Billigelse, opsagt den for Skibstømrerne i *Frederikshavn* gældende Arbejdsordning til Ophør den 1. August.

*

Skibstømrerne i *Svendborg* har nedlagt Arbejdet fra den 1. Maj. Den nuværende Timeløn, som er 38 Øre, ønskede de forhøjet til 40 Øre for nyt og 42 Øre for gammelt Arbejde.

Mestrene bød ved en tidligere Forhandling 40 Øre i Timen for alt Arbejde, men dette Tilbud har de senere taget tilbage.

Forretningsudvalget har henstillet til Forbundet, om det mente at kunne blive staaende ved en Forhøjelse til 40 Øre pr. Time eller gaa med til 41 Øre for alt Arbejde, saaledes som Skibstømrerne i Svendborg har foreslaaet Mestrene under nogle tidligere Forhandlinger; hvis der ikke kunde opnaas Overenskomst paa Grundlag af et af disse Alternativer, fik Forbundet Strejkesanktion. Da Mestrene nu end ikke har villet gaa med til 40 Øre, kom altsaa Strejken.

Den omfatter 82 Mand. Nogle Forhandlinger, som har været ført efter Strejkens Udbrud, forløb uden Resultat.

Arbejderne paa Sukkerfabrikerne. I 1905 har Dansk Arbejdsmandsforbund gentagne Gange forhandlet med Aktieselskabet »De danske Sukkerfabriker« om en Forhøjelse af Timelønnen for dets Medlemmer paa Fabrikerne i *Stege, Maribo, Holeby, Nakskov, Odense, Assens* og Saftstationen i *Kolding*. Der opnaaedes 1 Øre mere, saaledes at Timelønnen blev 29 Øre, og i Kampagnetiden — om Efteraaret, naar Sukkerroerne kommer ind — 31 Øre.

Saavel for disse Arbejderes Vedkommende som for Sukkerhusarbejderne i København, har Arbejdsmandsforbundet, i Begyndelsen af April, med vort Forretningsudvalgs Sanktion, forelagt Sukkerfabrikerne Krav om Lønforhøjelse, men ved de mellem Parterne førte Forhandlinger er der ikke opnaaet Enighed, da de velsituerede Fabriker kun har villet betale Provinsarbejderne 1 Øre mere i Timen. I København, hvor Daglønnen for det mest anstrængende Arbejde er 3 Kr. 45 Øre i de første 3 Maaneder og derefter 3 Kr. 60 Øre har man tilbudt 20 Øre mere. Paa Magasinerne er Lønnen 40 Øre lavere, naar man ikke medregner »Ølpengene«, som er 15 Øre pr. Dag.

Dansk Arbejdsmandsforbund har nu, med vort Forretningsudvalgs Billigelse, meddelt Arbejdsgiverforeningen første Strejkevarsel, og Arbejdsgiverforeningen foreslog derefter afholdt et Fællesmøde mellem Repræsentanter for Sukkerfabrikerne og Forbundet, sammen med Medlemmer af Hovedorganisationernes Forretningsudvalg.

Ved dette Møde, som fandt Sted Tirsdag den 21. ds., blev man ikke

færdig med Forhandlingerne; disse fortsattes derefter den 22. ds. med det Resultat, at der opnaaedes Enighed om en Overenskomst, som Arbejdernes Repræsentanter erklærede at ville anbefale til Vedtagelse.

Ved denne Overenskomst opnaar Arbejderne i *Provinserne* et Tillæg af 3 Øre i Timen, hvorved Lønnen bliver mindst 32 Øre pr. Time; i Kampagnetiden bliver den 34 Øre. Paa en enkelt Fabrik — Højbygaard — dog 1 Øre lavere. I København forhøjes de nuværende Daglønninger med 30 Øre for Fabriksfolkene og 40 Øre for Magasinfolkene. Arbejdere, som arbejder i kontinuerlig Drift, faar et Tillæg af 35 Øre pr. Nat eller Dag. Overarbejdspengene er forhøjede, lige som der er indført en Del andre Forbedringer.

Repræsentantskabsmødet

Forud for Generalforsamlingen afholdtes der den 9. Maj ordinært Repræsentantskabsmøde i Forsamlingsbygningen, Rømersgade 22. Der var mødt 129 Repræsentanter samt Forretningsudvalgets Medlemmer.

Repræsentantskabet foretog en foreløbig Behandling af de Sager, som skulde forelægges Generalforsamlingen og tog Stilling dertil.

Desuden afgjordes følgende Sager:

Piskemagernes Forbund, som bestaar af 2 Afdelinger og 24 Medlemmer, havde anmodet om Optagelse. Forretningsudvalget havde tidligere henvist Forbundet til at søge Optagelse i Skandinavisk Sadelmager- og Tapetsererforbund.

Idet Repræsentantskabet henstillede til det sidstnævnte Forbund at optage Piskemagerne, sluttede det sig til Forretningsudvalgets Stilling; Optagelsen blev saaledes nægtet.

Skorstensfejersvendenes Fagforening i København, som har 50 Medlemmer, søgte om Optagelse. Det vedtoges at imødekomme Anmodningen.

Københavns kommunale Arbejderforbund havde fremsat følgende Forslag:

Alle Kommunens fast ansatte Kedel- og Maskinpassere samles i en Forening, naar dette er sket, afgøres det ved en Urafstemning blandt dem, hvilken af de to Forbund, denne Forening skal tilhøre som Afdeling. For denne Afgørelse skal alle Medlemmer, samt begge Forbundene, bøje sig.

En Del af de kommunale Kedel- og Maskinpassere staar i en Afdeling af Københavns kommunale Arbejderforbund, medens en anden Del tilhører den københavnske Afdeling af Dansk Kedel- og Maskinpasserforbund.

Repræsentantskabet vilde ikke gaa med til at paabyde de to Afdelinger at slutte sig sammen i en Foreuing, da det mente, at Sammenslutningen burde ske frivillig. Det forkastede derfor Forslaget.

Fraværende var: Brolægger L. OLSEN og Chokoladearbejder P. G. PETERSEN.

Arbejdsløsheden

i Danmark i Marts Maaned 1907.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Bagere o. Kondit.	152	3174	138	70	1186	48
Barnevognsarb. .						
Billedsk.	4	10	4			
Brolæggere			50			15
Elektrikere	13	313	4	1	24	1
Formere	23	236	7	15	178	11
Glarmestre			6			
Gørtl. o. Metalar.			19			
Handskemagere.	5	120	5			
Hattearbejdere. .	4	107	4			
Hvidgarvere . . .	3	73	2	4	96	4
Instrumentmag., kirurgiske. . . .						
Jærn- o. Metalslib	3	48				
Kedel-o. Maskinp	16	167	7	10	189	5
Korksk. og Sorterersker				1		
Kurvemagere . . .						
Lohgarvere	2	18	1	3	62	2
Metaltrykkere . .	2	24				
Murere			66			152
Møllere	8	126	5	3	90	2
Ovnsættere	3	25	2			
Papirindustriarb.						
Pottemagere . . .						
Skotøjsarb.	37	593	8	22	391	7
Skrædere			50			
Smede- og Maskinarbejdere.			203			148
Snedkere		822	71		1639	118
Stenarbejdere. . .	4	96	4			
Stukkatører						
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.						

Der foreligger Oplysninger fra 30 Organisationer med tilsammen 20,948 Medlemmer. Heraf havde 19 Organisationer med ialt 16,431 Medlemmer 817 Arbejdsløse den 31. Marts. 11 Organisationer med ialt 4517 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i Marts.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.
REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 48 * KØBENHAVN DEN 1. JUNI 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Engelsk Arbejderpolitik. — Lønbevægelser og Konflikter (Bagerne i Jylland; Slagteriarbejderne; International Strejkeoversigt).

Engelsk Arbejderpolitik

I det franske Fagforenings-Maanedskrift »La Revue Syndicaliste« for April, har G. S. MIDDLETON skrevet en læseværdig Artikel om engelsk Arbejderbevægelse, saaledes som den har formet sig efter at *Fagforeningerne* har grebet direkte ind i det politiske Arbejde. Vi har tidligere, bl. a. i en Artikel i »Arbejderen« Nr. 41, 1. Aargang, omtalt denne Bevægelses Opkomst. Nedenfor gengiver vi vor Partifælles Opsats i Oversættetse:

I Aar er Arbejderbevægelsen i England (Storbritanien og Irland) mere omfattende og virker stærkere i saavel industriel som politisk Henseende, end noget foregaaende Aar. Det Held, der fulgte Arbejderne ved Valgene til Underhuset, blev medvirkende til, at de hindrende Baand, som havde hæmmet Fagforeningernes Handlefrihed i de senere Aar, blev løsnede. En ny Lovgivning ophævede de Domme, der var fældede imod Fagforeningerne; dette skyldtes den politiske Magtforøgelse, som ved Valgene tilførtes det engelske Folkethings socialistiske Gruppe. Foruden at skabe vidtrækkende Forbedringer i de industrielle Kaar, har Arbejdernes Rigsdagsmænd i høj Grad formaaet at forøge Fordelene ved den Lov om Erstatningspligt for Fagforeningerne i visse Tilfælde, som den liberale Regering foreslog; desuden har Arbejderne paa mange andre Omraader udøvet en selvstændig politisk Virksomhed.

Det var derfor en Selvfølge, at Arbejderpartiets Kongres i Belfast, der afholdtes lige forinden Rigsdagens Aabning, blev ivrig diskuteret baade i Pressen og Mand og Mand imellem. Man saa i den en meget vigtig politisk Begivenhed. Det nye Parti har tilført den engelske Rigsdag en Virkelighedssans, som sandelig kunde tiltrænges; og den engelske Nation, der hidtil har været ret lunken, eller rentud afvisende overfor de nye sociale Spørgsmaal, er nu naaet til opmærksomt at undersøge dem.

Det bør straks bemærkes, at Kongressen fra første Færd betonede Internationaliteten, og vedtog en begejstret Hilsen til Kammeraterne i Rusland og Tyskland, hvor Valgkampen netop da var hedest. I intet Land modtoges vel Efterretning om de russiske Valgsejre med større Tilfredshed, eller Budskabet om de tyske Tab med mere Beklagelse.

Organisationerne under den engelske Arbejderbevægelse tæller nu omtrent *en Million* Medlemmer, nemlig 175 Fagforbund, med 980,000 Medlemmer, hvortil kommer det uafhængige Arbejderparti og *Fabianselskabet* (socialistiske Grupper); endvidere maa medregnes 83 lokale Fællesorganisationer samt to kooperative Selskaber. I de sidste tre Aar har hvert Medlem aarlig betalt en Penny (ca. 8 Øre) for at afholde Omkostningerne ved deres Repræsentanters Virksomhed paa Rigsdagen. Der er nu 30 saadanne, der hver faar 3,600 Kr. aarlig; men det er nu *enstemmig*, og uden Diskussion, vedtaget at forhøje dette Beløb, og det besluttedes fremtidig at betale to Pence pr. Medlem for at kunne dække de nye voksende Udgifter. Man ser heraf, hvor alvorlig man agter at arbejde.

Aarets interessanteste Forhandling

angik et Kongresforslag om, at enhver af Partiet opstillet Kandidat nødvendigvis skulde være Socialist. Det forkastedes med 835,000 Stemmer mod 98,000, idet det erkendtes, at Bevægelsen maatte fremgaa af et Forbund mellem Socialisterne og Fagforeningerne, og at det *for Øjeblikket* vilde være lidet ønskeligt at paatvinge hinanden visse Principer, thi Fagforeningernes industrielle Indsigt, i Forening med de socialistiske Organisationers aktive Politik, har i høj Grad gavnet begge Parter; derfor blev der gjort den kraftigste Modstand mod ethvert Forsøg paa at hindre eller adskille det nøje Sammenmenhold mellem disse Dele af vor Organisation. Intet viste bedre, at dette var den rigtige Vej, end den Nervøsitet, hvormed Kapitalisterne fulgte denne Diskussion, og de falske Rygter, de lod udsprede. Kun saaledes er den største politiske Organisation, Storbrittanien endnu har set, bleven skabt, og kun saaledes vil den kunne opretholdes.

Ligeledes forkastedes en Beslutning om at forlange, at alle Repræsentanter, Kandidater saavel som Rigsdagsmænd, skulde være Medlemmer af en Fagforening. I Virkeligheden er de saa godt som alle Medlemmer, men vi vil jo ikke forlange, at f. Eks. Macdonald, Snowden eller andre af vore Politikere nødvendigvis skulde være Medlemmer af Gasarbejdernes eller Havnearbejder-Forbund. Det Arbejde disse Mænd har udført, og fremdeles udfører for os, er os Sikkerhed nok for deres rette Sindelag. Afgjort at forlange noget saadant vilde ikke blot være smaaligt, men tillige meget uklogt.

Endvidere vedtoges forskellige nødvendige Reformer. Det forkastedes endnu foreløbig at give Kvinderne samme Stemmeret som Mændene.

Særlig maa vi glæde os over den gode Modtagelse, som Kongresmedlemmerne fik i *Irland*. Det er jo ikke længe siden, at de katolske og protestantiske Menigheder sloges indbyrdes som vilde Dyr, og intet Sted i det engelske Rige har religiøse Særmeninger avlet større Bitterhed og Forfølgelse end netop i Irland. Men nu optages Sindene af en kraftig Virksomhed i socialistisk og faglig Retning; man glemmer de gamle Fordomme, og slutter sig til det nye Budskab om Arbejdernes Frigørelse. Derfor ser vi her, som andet Sted, at Landets ældre politiske Partier nu kommer hinanden imøde for i Fællesskab at bekæmpe det ny. Kapitalisterne læmper eller opgiver deres Særanskuelser for at støtte hinanden, uanset politisk Parti, imod den fremstormende Arbejderbevægelse.

Vort Held i Rigsdagen er kendt nok; vi har haft meget betydelig Indflydelse i Forhold til vore Repræsentanters relativt ringe Antal.

Ved Partiets første Møde blev alle Tillidsmænd genvalgte. KEIR HARDIE er fremdeles Præsident, SHACKLETON (Væverforbundet), Vicepræsident, MACDONALD (der lige er hjemkommet fra en Rejse i Kanada og Australien for at studere Arbejderforhold og Arbejderforhold og Arbejderlovgivning), Sekretær, HENDERSON og ROBERTS er Revisorer.

Det besluttedes i April at indbringe Forslaget om 8 Timers Arbejdsdagen for Mindreaarige; man har nemlig villet have Partiets egen Affattelse af denne Lov frem, omend, som bekendt, Regeringen ogsaa vil fremkomme med et lignende Forslag. Men man stoler ikke ret paa dens Løfter, og med mindre den virkelig vil imødekomme vore Ønsker, kan man om dette Forslag, der er blevet gentaget gennem flere Aar, vente en Diskussion der bliver varmere end maaske mangen Politiker skøtter om.

I sidste Samling lykkedes det os at faa vedtaget en Lov angaaende Tilladelse for Skolemyndighederne til at yde Mad til trængende Børn i England og Wales; Landstinget (Overhuset) udvidede i sidste Øjeblik Lovens Omraade til Skotland. RAMSAY MACDONALD har desuden for nylig faaet et supplerende Forslag til denne Lov igennem anden Behandling, og inden faa Uger vil de skotske Skolemyndigheder sikkert kunde yde den fornødne Mad til trængende Skolebørn. Man har ogsaa søgt gennem Love at forhindre den saakaldte »Udsvedning« d. e. Mellemmestersystemet, og der vil rimeligvis blive vedtaget en Lov om

Vejning af Raastoffer og Produkter i Jern-, Staal- og Cementindustrien. En saadan Vejning benyttes almindelig i den engelske Kulindustri, og dens gode Virkninger tiltrænges meget paa flere andre Arbejdsomraader.

Der er blevet forhandlet indgaaende med Hensyn til Regeringens Tilbageholdelse af dens Programspørgsmaal vedrørende Alderdomsunderstøttelse og Hjælp til Arbejdsløse. Med Hensyn til der første Punkt, afventes nu Finansbudgettet; findes Spørgsmaalet ikke berørt der, agter man at agitere for Sagen overalt i Landet. Der er ogsaa taget Forholdsregler for at tvinge et maaske ligegyldigt Folketing til at finde en praktisk Løsning af Spørgsmaalet angaaende Understøttelse til Arbejdsløse.

I det hele taget er Stillingen i England bedre end nogensinde, og danner en meget iøjnefaldende Modsætning til den for fem Aar siden herskende Reaktion og Ligegyldighed. Vor politiske Virksomhed har ikke blot skaffet os Love af Betydning, men den har ogsaa fremkaldt en livlig Forøgelse af Fagforeningernes og de socialistiske Gruppers Medlemsantal; og deres Indflydelse vokser daglig.

Takket være disse tvende industrielle og sociale Kræfters solidariske Forbindelse, staar vi nu her i England i lige Række med vore Venner og Naboer paa Fastlandet. Vi tør, baade med Hensyn til Arbejderklassens Magt og til dens Fremtidsudsigter, betragte os som et virksomt Led i den internationale Arbejderbevægelse.

Lønbevægelser og Konflikter

Bagerne i Jylland. Vort Forretningsudvalg har givet Bagerforbundet Sanktion til at forelægge »Nørrejysk Bagerforening« et Forslag til Lønregulativ for Jylland.

I 1903 blev Parterne, efter langvarige Forhandlinger, hvortil man paa et Tidspunkt ogsaa havde tilkaldt Repræsentanter for Hovedorganisationerne, enige om et Regulativ. Dette var langt fra, som Svendene maatte ønske det, men som en *Begyndelse* kunde det bruges, indtil der var arbejdet dermed i nogen Tid og et bedre opnaaedes. Men Mestrene forkastede det paa deres Generalforsamling i Skanderborg i August 1903. Det vedtoges dog at føre Forhandlingerne videre med Svendene.

Mesterforeningens Bestyrelse, der følte sig desavoueret, vilde dog ikke have mere med Sagen at gøre, hvorfor der valgtes et særligt Udvalg. Dette forhandlede nu med et af Svendene nedsat Udvalg, indtil man blev enig om en fælles Indstilling, men denne Gang forkastedes den af Forbundet.

Vi haaber, at der i Aar maa naas et Resultat, som kan tiltrædes af begge Parter.

Slagteriarbejderne. I Numrene 38 og 39 af »Arbejderen« for indeværende Aargang har vi omtalt en Konflikt mellem »Dansk Slagteriarbejderforbund« og Aktieselskabet »De danske Svineslagterier«. Paa det ekstraordinære Repræsentantskabsmøde den 28. Marts var den samme Konflikt paa Tale.

Der er nu, gennem en Forhandling mellem Repræsentanter for Forbundet og Formanden for Privatslagteriernes Arbejdsgiverforening opnaaet Enighed om følgende Overenskomst, som senere er *tiltraadt* af De danske Svineslagterier:

Mellem undertegnede Formand for Privat-Svineslagteriernes Arbejdsgiverforening, Hr. Direktør P. Nørgaard, Hellerup, og for Dansk Slagteriarbejderforbund d'Hrr. Wald. Hartmann, København, og Will. Larsen, Silkeborg, er opnaaet Enighed om at anbefale følgende Forslag til Løsning af verserende Stridspunkter mellem Aktieselskabet De danske Svineslagterier og Dansk Slagteriarbejderforbund:

1. *Konflikten ved Skelskør Svineslagteri.* At indgaa paa en Ordning saaledes, at Selskabet forpligter sig til, naar Arbejdskraft til Slagteriet søges, fortrinsvis at antage de gamle Arbejdere. Skulde dette ikke finde Sted i det Omfang, at de Arbejdere, der maatte ønske det, faar Beskæftigelse ved Skelskør Svineslagteri, vil Arbejdsgiverforeningen for Privat-Svineslagterierne søge at faa disse Arbejdere i Arbejde paa andre Slagterier under fornævnte Arbejdsgiverforening, dog ikke hvor der findes Arbejdere, som forud har Fortrinsret.

2. *Vejle.* At indgaa paa en Lønordning for Pølsemagerne ved derværende Pølsefabrik saaledes, at Minimallønnen bliver 22 Kr. ugentlig indtil 1. Marts 1908, og at samtlige Kontrakter, der er oprettet med Pølsemagerne, bort-

falder og træder ud af Kraft den Dag, Overenskomsten om Pølsemagernes Lønforhold er indgaaet.

3. *Varde.* Da Aktieselskabet De danske Svineslagterier er gjort bekendt med, at Arbejdskraften ved derværende Tarmrenseri er suppleret med 2 Mand, hvorved Tarmrensernes Arbejde i Slagteriet er gaaet ud over den Forudsætning, der var bestemmende for den Overenskomst, som afsluttedes den 16. November 1906, forventer vi, at dette Forhold fra Selskabets Side bliver rettet, og at Paatale om Uregelmæssigheden i Middagshvilen herefter ikke vil blive nødvendig.

4. *Hjørring.* Idet Aktieselskabet De danske Svineslagterier har erkendt Rigtigheden i vor Paatale af de to løse Arbejderes Forhold ved Hjørring Slagteri, forventer vi, at Selskabet tilvejebringer en tilfredsstillende Ordning i Henhold til Regulativets § 4.

5. Der nedsættes en Voldgiftsret til Afgørelse af Spørgsmaalet om, hvorvidt højere Lønninger kan reduceres.

p. t. København, den 10. April 1907.

P. NØRGAARD. WALD. HARTMANN.
WILL. LARSEN.

International Strejkeoversigt. Som det var at vente, har der i Marts været en livligere Strejkebevægelse end i Februar; den har dog gennemgaaende været mindre end i Marts i Fjor.

I *England* var Tabet af Arbejdsdage 105,400 mod 181,800 i Marts 1906, uagtet Antallet af Strejkende var større. Der blev nemlig paabegyndt 32 Strejker med 9,356 Deltagere mod 20 med 4,595 Strejkende i Marts i Fjor. En større Strejke fandt Sted i Skibsbygningsindustrien. Den begyndte den 20. Marts, omfattende 1370 Arbejdere; dens Formaal var at fremtvinge Genantagelsen af en enkelt Arbejder, men den sluttede uden Resultat efter 6 Dages Forløb. Strejker af nævneværdigt Omfang fandt ellers kun Sted i Tekstilindustrien, mest for at opnaa bedre Arbejdsmateriale

I *Frankrig*, hvorfra desværre de nøjagtige Tal mangler, var Strejkebevægelsen ret omfattende, men dog ikke saa stærk som i Marts i Fjor, hvor over 86,000 Arbejdere strejkede. Den mest fremtrædende Konflikt var Elektricitetsarbejdernes Strejke fra 8. Marts i Paris. Aarsagen var, at det private Selskab, til hvem den elektriske Belysning var overdragen, nægtede at stille sine Arbejdere lige med Byens kommunale Arbejdere. Strejken, som lagde Paris i Mørke og for en stor Del uddrog Sporvogne og Industri den elektriske Kraft, sluttede efter 2 Dages Forløb med Sejr for Arbejderne.

Italien var Skueplads for betydelige Arbejdsstandsninger. I Italien har Staten Tobaksmonopol, hvorfor Tobaksindustrien udelukkende er hjemme i Statsfabriker. Den 12. Marts nedlagde ca. 4,000 Tobaksarbejdere Arbejdet for at gennemføre en Forbedring af deres Alderdomsforsørgelse, en Forbedring af deres Arbejdsordning og en Forhøjelse af 15 pCt. paa Akkordpriserne. En anden Strejke omfattede 12 Automobilfabriker i Turin. Ialt blev der i Marts paabegyndt Strejker med over 24,000 Deltagere.

I *De forenede Stater* var der en Kæmpestrejke af ca. 500,000 Jernbanefunktionærer, der forlangte en Lønforhøjelse paa 12 pCt. og en 9-Timers Arbejdsdag. Den berørte et Jærnbanenæt, der strakte sig over en Banelængde af 95,000 Mil.

Den sædvanlige Tabel har følgende Udseende:

Industrier	Tyskland	Østr.-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- o. Hyttearb.	1	2	—	—	—	4	1500
Sten- o. Jord.	3	2	—	—	—	—	—
Metal o. Mask.	7	8	—	—	—	6	2052
Kem. Industr.	1	—	—	—	—	—	—
Tekstil —	3	3	—	—	—	16	5037
Læder —	6	1	—	—	—	—	—
Træ —	5	1	1	—	—	—	—
Nærings- og Nydelsesmd.	4	2	1	—	—	—	—
Beklæd. Indst.	11	7	1	—	—	—	—
Bygnings —	12	2	1	—	—	—	—
Grafiske Fag.	2	1	—	—	—	—	—
Samfærdsel.	6	1	—	—	—	—	—
Øvrige Fag	1	—	1	—	—	—	767
Ialt	62	30	5	—	—	32	9356
Febr. 1907	13	17	2	59	6331	37	7719
Marts 1906	77	34	4	96	86364	20	4595

REDAKTØR: C. M. OLSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 49 ✻ KØBENHAVN DEN 8. JUNI 1907 ✻ 3. AARGANG

INDHOLD: Dom af den permanente Voldgiftsret. — Anerkendte Arbejdsløshedskasser. — Kongresser (Foreningen af Tysklands Malere). —

Dom af den permanente Voldgiftsret

Vi har tidligere — i »Arbejderen« Nr. 29, 3. Aargang — omtalt, at Bygningssnedkernes Fagforening havde meddelt Arbejdsgiverforeningen, at den opsagde Overenskomsten af 5. Sept. 1899 til Ophør den 1. April d. A., og vi knyttede til vor Omtale den Bemærkning, at vi troede, at Opsigelsen var mindre vel overvejet, samt at den vistnok kun vilde være egnet til at berede baade Bygningssnedkerne og andre en Del Vanskeligheder, uden Udsigt til at der, hverken for dem selv eller for andre kunde naas nogen Fordel derved.

Arbejdsgiverforeningen protesterede mod den skete Opsigelse, idet den hævdede, at Overenskomsten Ophør var betinget af, at de Organisationer, der havde medunderskrevet samme, var enige derom, men at den i hvert Fald ikke kunde bortfalde ved Opsigelse, medmindre der blev sat noget andet i Stedet, og Foreningen truede endelig med ved »alle til dens Raadighed staaende Midler at ville modsætte sig, at gældende Regler og Bestemmelser erstattes med fuldstændigt Anarki«.

Forsaavidt der iøvrigt var bleven Enighed mellem Bygningssnedkerne og deres Mestre, vilde det hele Spørgsmaal om Forligets Opsigelse dog vistnok være faldet bort af sig selv, da vi tror, at der var Tilbøjelighed hos Bygningssnedkerne til helt at frafalde Opsigelsen. Men som bekendt er Arbejdet, uden Varsel, nedlagt fra 1. Maj af Bygningssnedkerne hos Snedkerlavets Medlemmer, og Arbejdsgiverforeningen indgav nu Klage til Den permanente Voldgiftsret, idet Foreningen gik ud fra, at Forliget ikke kunde opsiges af Bygningssnedkerne alene, at det altsaa fremdeles bestod og at det derfor var overtraadt ved den af Svendene foretagne pludselige Arbejdsstandsning.

Voldgiftsretten har den 30. Maj afsagt en Kendelse, der gaar Bygningssnedkerne imod. Arbejdsgiverforeningen har derefter opfordret dem til at genoptage Arbejdet, hvilke de har nægtet, bl. a. under Henvisning til, at der ikke længere bestaar nogen Overenskomst mellem dem og deres Mestre.

Kendelsen med dens Præmisser gengives nedenfor:

Udskrift.

I Henhold til Generalforsamlingens Beslutning af 20. December 1906 meddelte Bygningssnedkernes Fagforening under 28. s. M. Arbejdsgiverforeningen, at den opsagde Overenskomsten af 5. September 1899 til Ophør 1. April 1907, og opsagde samtidig overfor Snedkerlavets Afdeling for Bygningssnedkere den gældende Prisfortegnelse med almindelige Bestemmelser til Ophør samme Dag.

Arbejdsgiverforeningen, som gik ud fra, at Overenskomsten ikke lovlig kunde opsiges, medmindre den samtidig afløstes af en anden Overenskomst imellem de samme Parter, ventede derfor at modtage Forslag til en saadan; men da den slet ikke mere hørte fra Fagforeningen, tilskrev den denne under 13. Marts d. A., at den ikke anerkendte og tog ethvert Forbehold overfor den skete Opsigelse, og at den ventede at høre nærmere fra Fagforeningen i den allernærmeste Tid. Herpaa svarede denne under 15. s. M., at den ikke kunde give andet Svar end, at den for Tiden underhandlede med Snedkerlavets nævnte Afdeling saavel om Prisfortegnelse som om andre Overenskomster. Den 16. s. M. svarede Arbejdsgiverforeningen atter, at nævnte Svar beroede paa en Misforstaaelse, og at den maatte lægge

Ansvaret for Følgerne af det passerede og af, at Fagforeningen end ikke vilde optage nogensomhelst Forhandling med Arbejdsgiverforeningen om en ny Overenskomst, paa Fagforeningen.

Denne Skrivelse blev ikke besvaret, men den 22. April henstillede Arbejdsgiverforeningen alligevel til Fagforeningen, at der afholdtes et Fællesmøde, hvilket tiltraadtes af denne. Mødet afholdtes derefter den 27. April, og paa dette henstillede Arbejdsgiverforeningen bl. a. til Fagforeningen at lade den gamle Prisfortegnelse staa ved Magt i alt Fald indtil efter den 7. Maj, paa hvilken Dag Arbejdsgiverforeningens ordinære Generalforsamling skulde holdes. Fagforeningen lovede at tage dette under Overvejelse, dog uden at give noget Løfte om Udsættelse. Men den 1. Maj nedlagdes Arbejdet hos samtlige Medlemmer af Snedkerlavets Bygningssnedkerafdeling uden noget Varsel.

For denne Arbejdsnedlæggelse uden Varsel har nu Arbejdsgiverforeningen indklaget Fagforeningen for den permanente Voldgiftsret og paastaaet den dømt for Brud paa Overenskomsten af 5. September 1899.

Fagforeningen har under Forhandlingerne for Retten ikke benægtet, at den skete Arbejdsnedlæggelse vilde være i Strid med Overenskomsten, hvis denne endnu bestod, men har hævdet, at dette ikke er Tilfældet, idet Opsigelsen er lovlig, og har til Støtte herfor paaberaabt sig, *dels* at ingen Overenskomst overhovedet kan være uopsigelig for bestandig, *dels* at Overenskomstens § 13*) maa opfattes saaledes, at den giver Hovedorganisationerne og dermed Bygningssnedkernes Fagforening, der har medunderskevet Overenskomsten som selvstændig Hovedorganisation, Ret til i det hele at opsige, *dels* at Fagforeningen har anset sig berettiget til at benytte det i Overenskomstens § 6 fastsatte Varsel af mindst 3 Maaneders Osigelse af »Overenskomster angaaende Priskuranter og øvrige Arbejdsforhold«.

Rigtigheden af disse Argumenter har Klagerne modsagt og har særligt gjort gældende, at nævnte § 13 ikke blot ikke hjemler Hovedorganisationerne nogen anden Ret til Opsigelse end den udtrykkelig nævnte, nemlig for enkelte, udtraadte Foreningers Vedkommende, men endog ved at nægte ogsaa de før Overenskomstens Afslutning udtraadte Foreninger Ret til selv at opsige, særlig har sigtet til Bygningssnedkernes Fagforening, som faktisk var den eneste Fagforening, der havde udmeldt sig af De samvirkende Fagforbund før Overenskomsten.

Som Sagen herefter foreligger, beror altsaa Spørgsmaalet, om der er gjort Brud paa Overenskomsten, udelukkende paa, om denne endnu bestaar eller ikke, eller med andre Ord, om den skete Opsigelse er lovlig eller ikke.

Med Hensyn hertil bemærkes først, at en Overenskomst, der har til Formaal *dels* at skaffe en Afslutning paa en langvarig, hele Landet omfattende, almindelig Strid imellem Arbejdere og Arbejdsgivere, *dels* »af al Magt at virke for rolige, stabile og gode Arbejdsforhold« i Fremtiden, ikke uden videre kan sammenstilles med almindelige Kontrakter om økonomiske Forhold eller med sædvanlige Overenskomster om Priskuranter, Arbejdstid o. lign. imellem enkelte Organisationer af Arbejdere og Arbejdsgivere.

Selv om man ikke paa Grund heraf vil anse en saadan Overenskomst som ubetinget uopsigelig, er det dog muligt, at der maa stilles visse Vilkaar med Hensyn til Motiver og forudgaaende Forhandlinger og Varslet m. v.; men Retten finder det ikke fornødent at gaa nærmere ind paa dette Spørgsmaal om Opsigeligheden af Overenskomsten i det hele eller paa at undersøge Betydningen af Bestemmelserne i Loven af 3. April 1900 om »Vidneførsel for Arbejds-Voldgiftsretter«, særlig dens § 4, idet den nemlig mener, at nærværende Sag maa afgøres paa Grundlag af følgende Betragtninger.

Naar en Kontrakt eller Overenskomst er afsluttet, ikke imellem to enkelte Personer eller Foreninger, men imellem flere paa den ene eller begge Sider, saa kan det ikke gælde som almindelig Regel, at hver enkelt Medkontrahent kan opsige den for sit Vedkommende, men dette maa bero paa Kontraktens Indhold og Formaal i hvert enkelt Tilfælde. I det foreliggende Tilfælde er det nu utvivlsomt, at Fagforeningens Løsning fra sine Forpligtelser efter Overenskomsten ikke blot vilde paavirke Arbejdsgiverforeningen, men vilde kunne medføre betydelige og uheldige Virkninger ogsaa for De samvirkende Fagforbund, navnlig da som bekendt til Eks. en Arbejdsnedlæggelse i et Byggefag som en nødvendig Konsekvens kan medføre Arbejdsstandsning ogsaa i andre Byggefag, og Opsigelsen vilde derfor, om den toges for gyldig, i høj Grad kunne modvirke det ene af Overenskomstens Hovedformaal, nemlig at bidrage til at skabe rolige, stabile og gode Arbejdsforhold. Og da Overenskomsten foruden af Arbejdsgiverforeningen er underskreven baade af De samvirkende Fagforbund og af Bygningssnedkernes Fagforening, kan Overenskomsten i alt Fald ikke bringes til Ophør for Bygningssnedkernes Fagforenings Vedkommende ved dennes ensidige Opsigelse til Arbejdsgiverforeningen.

For saa vidt Fagforeningen har ment at kunne paaberaabe sig Overenskomstens §§ 13 og 6, kan der ikke heri gives den Medhold, ligesom Retten paa den anden Side heller ikke kan være enig med Arbejdsgiverforeningen, naar denne i § 13 har villet finde en Bestemmelse, der utvivlsomt tager Sigte paa Fagforeningen.

I Henhold til ovenstaaende afsiges der med Bemærkning, at Retten ikke har fundet Anledning til at idømme Fagforeningen nogen Bøde for det begaaede Brud paa Overenskomsten, eftersom der ikke skønnes at være Tvivl om, at Foreningen har anset sig berettiget til Opsigelsen og derfor ikke bundet til at give det i Overenskomsten foreskrevne Strejkevarsel, følgende

*) § 13 bestemmer, at de under de to Hovedorganisationer staaende Foreninger ikke ved før eller efter Overenskomstens Afslutning at udtræde af dem kan løse sig fra de ved den paadragne Forpligtelser, men at den staar ved Magt, indtil den for nævnte Foreningers Vedkommende opsiges af nogen af Hovedorganisationerne.

Kendelse:

Ved den den 1. Maj uden noget Varsel stedfundne Arbejdsnedlæggelse hos samtlige Medlemmer af Snedkerlavets Bygningssnedkerafdeling har Bygningssnedkernes Fagforening gjort Brud paa § 2 i den for sammes Vedkommende endnu bestaaende Overenskomst af 5. September 1899.

Sagens Omkostninger betaler de Indklagede inden en Maaned til Voldgiftsretten med 100 Kr.

Anerkendte Arbejdsløshedskasser

Paa De samvirkende Fagforbunds Generalforsamling vedtoges det at nedsætte et Udvalg til at udarbejde en Mønstervedtægt, til Vejledning for de Fagorganisationer, der vil oprette Arbejdsløshedskasser i Tilslutning til den vedtagne Lov. Generalforsamlingen udpegede 16 Organisationer, til hver at vælge et Medlem i Udvalget.

Disse Valg er foretagne, hvorefter Udvalget bestaar af følgende Medlemmer:

For kvindeligt Arbejderforbund: Fru OLIVIA NIELSEN, Arbejdsmandsforbundet: JOHANNES NIELSEN, Bagerforbundet: C. JACOBSEN, Bødkerforbundet: ANTON ANDERSEN, Formerforbundet: ARNOLD NIELSEN, Malerforbundet: CARL OLSEN, Murerforbundet: HENR. RASMUSSEN, Sadelmager- og Tapetsererforbundet: I. P. JØNSON, Savværksarbejdernes og Maskinsnedkernes Forbund: S. V. PETERSEN, Skotøjarbejderforbundet: LAUR. JØRGENSEN, Skræderforbundet: WILLIAM P. ARUP, Smede- og Maskinarbejderforbundet: A. JOHANSEN, Snedkerforbundet: CARL GRAN, Tekstilarbejderforbundet: I. I. MØLLER, Tobaksarbejderforbundet: ALFR. CHRISTIANSEN, Typografforbundet: P. HVIDTFELDT. Af Generalforsamlingen var valgt: P. KNUDSEN og MARTIN OLSEN.

Udvalget bestaar altsaa af 18 Medlemmer.

Torsdag den 30. Maj Kl. 10 Form. afholdt Udvalget Møde paa De samvirkende Fagforbunds Kontor. Alle var mødt.

MARTIN OLSEN ledede Mødet. Til Formand for Udvalget valgtes Typograf P. HVIDTFELDT, til Sekretær valgtes Smed A. JOHANSEN.

Til Medlemmerne var der før Mødet udsendt et foreløbigt Udkast, der væsentligst kun indeholdt Bestemmelser, som var tagne efter Loven, medens det var overladt til Mødet at fastsætte et Grundlag for Hovedpunkterne vedrørende Kassernes Ledelse, Indbetaling, Regnskab osv.

Herom, saa vel som om øvrige Forhold, der maa tages i Betragtning ved Kassernes Startning og ved deres hele Stilling, forhandlede Udvalget i et ca. 4 Timers Møde.

Til at udarbejde et Udkast valgtes et Underudvalg paa 7 Medlemmer.

Foruden Formanden, P. HVIDTFELDT og Sekretæren, A. JOHANSEN, valgtes følgende Medlemmer ind i Underudvalget: JOHANNES NIELSEN, C. JACOBSEN, ANTON ANDERSEN, CARL OLSEN og I. I. MØLLER.

Underudvalget kan tilkalde saavel øvrige Medlemmer af Udvalget som andre, fra hvem Oplysninger eller Bistand ønskes.

Underudvalgets Formands Adresse er: *Jernbanegade Nr. 4, 1. Sal,* København B.

Kongresser

Foreningen af Tysklands Malere har afholdt Kongres i *Leipzig* i Dagene den 8.—13. April.

Forud for Kongressen afholdtes der en *international Konference* af Repræsentanter for Malerorganisationerne i Danmark (RUDOLF POULSEN), Holland, Serbien, Svejts, Sverig, Tyskland, Ungarn og Østrig for at foretage en Revision af de mellem de forskellige Landes Malerforbund bestaaende Gensidighedsbestemmelser. Man tilpassede disse efter de indvundne Erfaringer og efter de nuværende Forhold.

Kongressen var besøgt af 89 Delegerede foruden Medlemmer af Forbundsledelsen. Repræsentanter for de ovennævnte Landes Forbund deltog i Kongressen.

Efter *Beretningen* har Tilvæksten i Forbundets gennemsnitlige Medlemstal i hvert Aar været følgende:

1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906
10,879	11,895	14,303	19,037	22,859	29,470	36,626

Tilvæksten i Aarene 1905 og 1906 udgør 13,767 Medlemmer, men der er i det samme Tidsrum optaget 51,396, medens 38,151 atter har forladt Organisationen. Den største Part udtraadte i det første Aar af deres Medlems-

skab, forinden de opnaaede fulde Rettigheder.

I Generalkommissionens Undervisningskursus har 8 Distriktsledere deltaget paa Forbundets Bekostning; Udgifterne hertil har været 1279 Mk.

Lønbevægelserne har været talrigere og omfangsrigere end i andre Aar, og de tiltager i Skarphed. Lønbevægelserne uden Strejke i 1905 har for 967 Deltagere bragt en Arbejdstidsforkortelse af fra 2½ til 8 Timer, og Lønforhøjelser fra 1,20 til 3 Mk. om Ugen. Gennem Strejker var der i det samme Aar opnaaet fra ½ til 6 Timers Forkortelse af Arbejdstiden, og fra 0,50 til 6 Mk. i Lønforhøjelse om Ugen. Ialt har der i det nævnte Aar været 12,124 Medlemmer i Lønbevægelse med og uden Konflikt.

I 1906 var der 152 Lønbevægelser med 25,794 Deltagere. Uden Strejke gennemførtes der Arbejdstidsforkortelse fra 1 til 11½ Time, og i Lønforhøjelser 1 til 4 Mk. om Ugen. Gennem Strejke 1 til 9 Timer og 1 til 8 Mk. pr. Uge.

I Aarene 1900 til 1906 har Antallet af Strejker og Udgifterne dertil været som nedenstaaende Tabel udviser. De Lock-out'er, hvori de tyske Malere har været inddragne, skyldes, med enkelte Undtagelser, Stridigheder i andre Fag.

Aar	Strejker	Deltagere	Omkostninger Ialt Mk.	pr. Strejkende Mk.	pr. Medlem Mk.
1900	24	2463	60501	24,57	5,12
1901	23	2232	50797	22,71	4,56
1902	15	586	9875	16,87	0,79
1903	21	2335	97828	41,85	5,14
1904	30	5902	126857	21,60	5,54
1905	76	10151	237160	23,35	7,70
1906	91	16207	358234	22,10	9,76
	280	39870	941255	23,60	6,44

Organisationens *Indtægter* har i Toaaret været 1,494,093 Mk., *Udgifterne* 1,398,938 Mk, Formuen 438,327 Mk.

Vedrørende den i Tyskland gennemførte *Blyhvidtlov* vedtoges en Beslutning, hvori Kongressen protesterer mod den Maade, hvorpaa Arbejdsgiverne omgaar Loven, eller rentud nægter at rette sig derefter.

Om *Minimalpræstation* og *Akkordtarif* holdt LEINERT fra Hannover det indledende Foredrag. Taleren viste, at Spørgsmaalet »Tidløn eller Akkordløn« ikke var et Spørgsmaal om Princip, men om Taktik. Hvis ikke Arbejderne var i Stand til at skærme sig mod Udbytning, indeholdt begge Lønningsmaader store Ulæmper. Det samme var Tilfældet med Arbejdsgivernes Fordring om en Minimalpræstation. Han var dog Modstander af Akkordarbejdet under enhver Skikkelse.

I den angaaende Sagen vedtagne Resolution udtales, at man ikke kan anbefale en Tilstræbelse af Akkordarbejdet, men at man, under Hensyn til at der for Tiden foregaar en Udviklingsproces i Lønformen i Malerfaget i Tyskland, ikke vil træffe nogen Afgørelse. Det paalægges Forbundsledelsen at skaffe sig nærmere Oplysninger om det bestaaende Forhold mellem Akkord- og Pensumarbejde, samt Minimalpræstation, og bringe disse Oplysninger til Medlemmernes Kundskab.

Kongressen tiltraadte de af den internationale Malerkonference vedtagne Bestemmelser om Gensidighed osv., og der indsattes i Forbundets Love, at:

Medlemmer af andre ind- og udenlandske Fagorganisationer kan optages uden Indskud. Medlemmer, som overgaar fra andre Centralorganisationer, faar regnet det ved Overtrædelsen paaviselig ydede Antal Ugebidrag tilgode.

Ugekontingentet forhøjedes med 5 Pfg., hvorefter det i de 35 Sommeruger, fra 1. Marts til 31. Oktober er mindst 50 Pfg., og i de 17 Vinteruger, fra 1. November til den sidste Dag i Februar mindst 20 Pfg.

Desuden vedtoges en Række Ændringer til Lovene. Bl. a. vedtoges det at yde gifte, strejkende Medlemmers Hustruer, hvis Mænd under Strejken har taget Arbejde i en anden By, 3 Mk. om Ugen og 1 Mk. for hvert Barn, dog ikke over 8 Mk. ialt.

Som Formand genvalgtes TOBLER. Organisationens Domicil vedbliver at være *Hamborg*.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 50 * KØBENHAVN DEN 15. JUNI 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Kongresser (Det tyske Murerforbund). — Retssager (Norsk Dom angaaende Strejkemeddelelser). — Lønbevægelser og Konflikter (Glarmestersvendenes Fagforening; International Strejkeoversigt for April; Tysk Skibstømrerforbund). — »Arbejderen«. — Arbejdsløsheden i Danmark i April Maaned 1907.

Kongresser

Det tyske Murerforbund afholdt sin 9. Kongres i Paaskeugen i *Køln*. Ca. 300 Delegerede var til Stede.

Af den omfangsrige Beretning, som forelaa trykt, anføres følgende:

I Aarene 1905 og 1906 har den gennemsnitlige Stigning af *Medlemstallet* været henholdsvis 27,061 og 27,626; i begge Aarene tilsammen en Stigning af 42,44 pCt. Medlemsantallet var i 1. Kvartal 1905 142,113, i sidste Kvartal 1906 183,747. Mellem 3. og 4. Kvartal i begge Aarene er der en ret stærk Nedgang i Medlemsantallet — i 1906 omtrent 10,000 — hvilket forklares derhen, at Medlemmerne forlader deres Arbejdssted og dermed Forbundet, naar den egentlige Byggesæson er forbi. Antallet af Forbundsafdelinger er over 1000.

Forbundets *Indtægter* beløb sig i 1905 til 3,126,826 Mark, i 1006 til 3,825,597 Mark. Forbundets Formue er i Toaaret steget fra 1,376,085 Mark til 2,414,320 Mark. I Forbindelse med de i Distriktskasserne og Afdelingskasserne værende Midler, udgør Formuen over $3^1/_2$ Million Mark.

Antallet af *Lønbevægelser* har i de forløbne to Aar været større end i de foregaaende fem Aar tilsammen. Der var i 1905 583 og i 1906 750. I begge Aarene havde 709 et delvist Resultat, i 505 Tilfælde var Resultatet fuldstændigt. I det første Aar opnaaede 106,761 Medlemmer Lønforhøjelse, 32,571 fik Arbejdstiden forkortet; for 1906 var de tilsvarende Tal henholdsvis 96,192 og 34,764.

Forbundets Formand, BÖMELBURG, supplerede den trykte Beretning med mundtlige Udtalelser, som navnlig bevægede sig om de tre Hovedpunkter: *Uudervisningskursus*, Spørgsmaal om *Sammenslutning* med andre Organisationer af Bygningsarbejdere, samt Organisationens Stilling under den forventede økonomiske *Nedgangsperiode*.

Mest Diskussion var der om Sammenslutningspørgsmaalet. De fleste Talere mente, at der kun burde ske Sammenslutning mellem Murere, Stukkatører og Murarbejdsmænd, medens andre hævdede Nødvendigheden af et samlet Forbund af *alle* Arbejdere i Bygningsindustrien. Foruden flere Delegerede, forsvarede Formanden for de tyske Murarbejdsmands-Forbund, BEHRENDT, der var til Stede som Gæst, den Mening, at Murere og Murarbejdsmænd burde staa i Forbund sammen. Bömelburg ansaa det foreløbig for det bedste for begge Parter, at de stod i hvert sit Forbund og gensidig hjalp og støttede hinanden.

Kongressen vedtog at slutte sig sammen med det bestaaende *Stukkatørforbund*, paa den Maade, at Stukkatørerne i hver By danner selvstændige Afdelinger af Murerforbundet. Sagen skal derefter til Urafstemning blandt Stukkatørforbundets Medlemmer.

Spørgsmaal om Sammenslutning med *Skiferdækkerforbundet*, henvistes til Forbundsbestyrelsen til videre Forberedelse.

Det ugentlige *Kontingent* bliver som hidtil fastsat i Trin, stigende med 5 Pfg. efter Timelønnens Størrelse. Der bliver fremtidig 9 Trin med fra 30 til

70 Pfg. Der betales Kontingent i 40 Uger af Aaret. Understøttelsen under Sygdom ydes fremtidig i 25 Uger, før var det 12 Uger. Det blev enstemmig vedtaget at indsætte i Lovene, at Forbundsbestyrelsen, i Forbindelse med Repræsentantskabet og Distriktsformændene, har Ret til, under ekstraordinære Forhold, at paaligne Medlemmerne *Ekstrabidrag*.

Angaaende *Akkordarbejdet* vedtoges følgende Resolution:

De tyske Murerés Centralforbunds 9. Kongres er, lige som sine Forgængere, overbevist om Akkordarbejdets Skadelighed, saavel i Almindelighed som for Bygningsarbejderne i Særdeleshed.

Kongressen holder derfor Afskaffelsen af Akkordarbejdet for en Nødvendighed og overdrager Afdelingerne og Forbundets Funktionærer uafbrudt at virke for Afskaffelsen af dette Onde.

For denne Virksomhed skal følgende Normer gælde:

1. Hvor der indenfor Afdelingens Omraade bestaar Akkordarbejde i alle eller kun i enkelte Specialbrancher, skal der, gennem stadig Belæring og Oplysning om Akkordarbejdets Skadelighed, virkes hen til dets Afskaffelse.

2. Naar indenfor en Afdelings Omraade Akkordarbejde er forbudt ved Beslutning af Organisationen, skal saadan Beslutning strængt overholdes af alle Organisationens Medlemmer.

3. Kongressen paalægger alle Organisationens Led, navnlig Forbundsbestyrelsen, Redaktionen af »Grundstein« og Distriktsbestyrelserne, systematisk gennem Tale og Skrift at udbrede Oplysning blandt Medlemmerne om Akkordarbejdets Skadelighed.

Angaaende *Lærlinge-Spørgsmaalet* vedtoges det at overdrage til Forbundsbestyrelsen at skaffe saadanne Oplysninger, at der derpaa kan bygges positive Forslag til Fremlæggelse paa næste Kongres. Denne afholdes i Februar — formentlig — om to Aar. Formanden, BÖMELBURG, og den øvrige Forbundsledelse genvalgtes. Forbundet faar, som hidtil, Sæde i *Hamborg*.

Retssager

Norsk Dom angaaende Strejkemeddelelser. Der er i Februar Maaned ved Lagmandsretten i *Skien* fældet en Dom, som i høj Grad, og i en for Arbejderne gunstig Retning, afviger fra danske Domstoles Kendelser i lignende Sager. Forholdet er følgende:

I Foraaret 1905 indledede Murerforbundets Afdeling i *Skien* Forhandlinger med Byens Murmestre om Indførelse af en Løntarif. Tarifens Hovedpunkter var en garanteret Mindsteløn af 50 Øre, samt at Mestrene kun skulde benytte organiserede Svende. Forhandlingerne førtes paa Afdelingens Vegne af Murerforbundets Forretningsfører SVERRE IVERSEN. Af Skiens 11 Murmestre underskrev de 10 Overensenskomsten, medens den 11te, Murmester Sven Sigurdsen, nægtede at gaa med. Følgen heraf var, at Afdelingen besluttede at blokere hans Arbejdsplads, og der afsendtes til tre af Sigurdsens Arbejdere en Skrivelse med Meddelelse om Blokaden, og Opfordring til at gaa ind i Organisationen og gøre fælles Sag, medens den fjerde af hans Arbejdere fik mundtlig Underretning. Endvidere indrykkedes i norsk »Social-Demokraten« følgende Advarsel:

»Murere advares mod at søge Arbejde hos Bygmester Sigurdsen i Skien, da hans Arbejde er blokeret, indtil den paa Stedet gældende Løntarif er underskrevet af ham. De 4 Murere der muliggør, at han kan indtage denne Særstilling, bringes herved i Medlemmernes Erindring: Jakob Biering, Kettil Olsen, Oluf Andersen og August Andersen. *Hovedstyret.*«

For de til Sigurdsens Arbejdere sendte Skrivelser og for Advarslen i »Social-Demokraten« blev Murerforbundets Forretningsfører, Sverre Iversen, og Formanden for Skiens Afdeling, Karl Eriksen, sat under Tiltale, og i Slutningen af November kom Sagen for Meddomsretten i Skien. Men begge de Tiltalte blev frifundne.

Sagen blev imidlertid af det Offentlige indbragt for Lagmandsretten, hvor Anklagen blev udvidet til at de Tiltalte, mod bedre Vidende, havde fremført ærekrænkende Beskyldninger mod Blokadebryderne. Retten sattes Tirsdag den 5. Februar. Der var indkaldt ialt 28 Vidner, og Forhandlingerne blev baade lange og omstændelige, saa Proceduren først kunde begynde Fredag Formiddag, og Kl. $1^1/_2$, Natten til Lørdag, faldt der Dom i Sagen.

Begge de Tiltalte blev ogsaa her for saa vidt frifundne. Sverre Iversen kendtes dog skyldig i Ærefornærmelse gennem Advarslen i »Social-Demokraten«, men ikke mod bedre Vidende.

Han dømtes alene fordi Advarslen urigtig gav det Indtryk af at Tvisten gjaldt *Lønforhold*, medens den i Virkeligheden gjaldt Organisationsspørgsmaal.

Advarslen kunde forstaas som om Klagerne havde modarbejdet deres Kolleger i et Lønspørgsmaal, hvilket ikke var Tilfældet; derfor befandtes Advarslen at være mere nedsættende for dem end nødvendigt. Statsadvokaten erklærede *at man har Ret til* at benævne en Person for *Strejkebryder* eller *Blokadebryder, naar han virkelig er det*, ligesom man har Ret til at offentliggøre »Sorte Lister« under denne Forudsætning.

Den faglige Organisation i Norge, fra hvis »Meddelelsesblad« denne Meddelelse er taget, mener derfor, at Afgørelsen er et principielt Nederlag for Paatalemyndigheden, idet Iversen egentlig er dømt for en Sprogfejl i Advarslen. Der stod nemlig *Løn*kontrakt i Stedet for *Kontrakt*. Landsorganisationen henviser til, at det i sin Tid blev gjort stærkt gældende, at Arbejdernes Blokademeddelelser skulde kunne rammes af den nye Straffelov. Den nu faldne Dom synes ikke netop at tyde herpaa, idet Iversen, som nævnt, er bleven dømt for en Sprogfejl, medens han iøvrigt blev frikendt.

Iversen fik en Bøde paa 50 Kroner og maatte betale 20 Kroner i Sagsomkostninger. Eriksen frifandtes i *alle* Punkter og tilkendtes en Skadeserstatning af 45 Kr.

Lønbevægelser og Konflikter

Glarmestersvendenes Fagforening i København har, med Forretningsudvalgets Samtykke, opsagt den med Glarmesterlavet bestaaende Overenskomst til Ophør den 1. September d. A.

Fagforeningen agter at fremsætte Krav om højere Løn og kortere Arbejdstid.

International Strejkeoversigt for April. Antallet af Strejker i *Tyskland* var ganske vist større end i April i Fjor, men der var ikke saa mange Deltagere.

I *England* var Strejkebevægelsen lidt større end i April 1906, hvor Strejkerne medførte et Tab af 128,500 Arbejdsdage, medens der i April d. A. tabtes 148,500. De fleste Strejker angik Organisationsspørgsmaal og Krav om Forbedringer ved Drift og Materiale; af de 39 paabegyndte Strejker fremkom kun 9 paa Grund af ubevilgede Lønkrav.

I *Frankrig* var det navnlig den store Strejke i Næringsmiddel-Brancherne i Paris, der tiltrak sig Opmærksomhed. Der strejkede 860 Bagere, 1400 Kellnere, 452 Arbejdere i Limonadefabriker og 2000 Kokke og Køkkenmedhjælpere. Den 16. April nedlagde 1000 kvindelige Arbejdere paa et Sukkerraffinaderi i St. Denis ved Paris Arbejdet. I Nantes strejkede 1000 Tobaksarbejdere for at gennemføre en Lønforhøjelse. 2000 Metalarbejdere i forskellige Byer var ligeledes i Konflikt.

I *Italien* var der en Massestrejke, som begyndte i Savona. Ogsaa Havnearbejderne tog Del i denne Arbejdsstandsning.

I *De forenede Stater* og i *Rusland* var der faa Strejker.

Antallet af paabegyndte Strejker i April var, saavidt Tallene foreligger, følgende:

Industrier	Tyskland	Østr-Ung.	Svejts	Frankrig		England	
				Strejker	Deltag.	Strejker	Deltag.
Bjerg- o. Hyttearb.	6	2	—	—	—	7	5029
Sten- o. Jord.	5	1	—	—	—	2	245
Metal o. Mask.	13	2	—	—	—	8	1456
Kem. Industr.	—	—	—	—	—	—	—
Tekstil —	2	3	—	—	—	5	883
Læder —	3	3	—	—	—	2	135
Træ —	6	5	—	—	—	—	—
Nærings- og Nydelsesmd.	5	2	—	—	—	—	—
Beklæd. Indst.	7	4	1	—	—	2	923
Bygnings —	15	9	—	—	—	5	348
Grafiske Fag.	—	—	—	—	—	3	180
Samfærdsel.	2	1	—	—	—	3	475
Øvrige Fag	7	3	—	—	—	2	56
Ialt	71	35	1	—	—	39	9730
Marts 1907	62	30	5	59	6331	32	9356
April 1906	64	35	4	222	58284	30	9297

Tysk Skibstømrerforbund afholdt sin 10. Kongres den 14.—18. April i *Hamborg*. Der var mødt 26 Delegerede for-

uden Medlemmer af Forbundets Hovedbestyrelse, og en Repræsentant for de tyske Fagforeningers Hovedledelse.

I *Beretningen* for 1905—1906 omtaltes, at Medlemsantallet er steget med ca. 1000 og andrager nu 3600. I de to Aar, 1905 og 1906, har Indtægten været henholdsvis 36,695 Mk. og 54,809 Mk. mod en Udgift af henholdsvis 34,352 Mk. og 34,979 Mk. Beholdningen er 77,289 Mk. I Anledning af Konflikter er der udgivet 37,156 Mk., til Arbejdsløse 1053 Mk. og til Syge 4251 Mk.

De paa forrige Kongres opstillede Beregninger havde ikke holdt Stik, hvorfor der nu foresloges en Kontingentforhøjelse til 60 Pfg. om Ugen.

Antallet og Varigheden af Strejker har været betydelig; ogsaa i Lock-out'er har Skibstømrerne været inddraget. Det var dog lykkedes at forbedre Løn- og Arbejdsforholdene ret godt.

Der forelaa paa Kongressen en Oversigt over Fagets Kampe i de forløbne to Aar. I Diskussionen herom anerkendtes det, at Skibstømrerne burde tilegne sig lidt mere Bevægelighed i deres Strejketaktik, da de faglige Kampe ikke lader sig føre efter en bestemt Skabelon, men maa rette sig efter den til enhver Tid foreliggende Situation.

Det vedtoges at slutte sig til den internationale Træarbejderunion.

Ugekontingentet forhøjedes til 50 Pfg.

Det vedtoges hvert Aar at betale Udgifterne for et Medlem paa Generalkommissionens Undervisningskursus.

Som 1. Formand genvalgtes MÜLLER, 2. Formand WICHERS. Næste Kongres afholdes i *Kiel*.

„Arbejderen"

Paa Grund af, at der ofte klages over Uregelmæssigheder i Tilsendelsen af »Arbejderen«, gør vi opmærksom paa, at saadanne Klager bør rettes til *det stedlige Postkontor*.

*

Ved Meddelelser til »Arbejderens« Ekspedition om *Personforandringer* ved Skifte af Hovedbestyrelsesmedlemmer eller Formænd for Forbundsafdelinger, enkeltstaaende Foreninger eller lokale Fællesorganisationer, maa der, foruden Meddelelse om Navn og Adresse paa den nye Tillidsmand, **tillige** gives Meddelelse om Navn og Adresse paa den *afgaaede* Tillidsmand. Hvis dette ikke sker, vil den afgaaede Tillidsmand nemlig vedblive at faa Bladet, og dette er selvfølgelig ikke Meningen.

Arbejdsløsheden

i Danmark i April Maaned 1907.

Fag	København			Provinserne		
	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag	I Løbet af Maaneden	Arbejdsled. Dage	Sidste Dag
Bagere o. Kondit.	142	2572	114	45	632	27
Barberer o. Frisør	28	482	17			
Billedsk.	3	50	2	4	20	2
Blikkenslagere	30	600	30	10	200	10
Brolæggere			20			8
Bryggeriarb.						
Bødkere	3	34		12	110	2
Drejere				14	116	7
Elektrikere	10	72	8			
Farmaceuter	2	60	2	1	30	1
Filehuggere						
Formere	16	102	10	14	132	8
Frihavnsarbejd.						
Gørtl. o. Metalar.	16	205	6	2	22	
Handskemagere	3	80	2			
Hvidgarvere	5	96	4	3	78	3
Jærn- o. Metalslib	1	26	1			
*) Karetmagere	17	1008	2	15	764	10
Kedel-o. Maskinp	12	193	3	4	96	2
Kurvemagere						
Lohgarvere						
Marm.-, Kalk o. Sandstenshug.	5	18	1			
Metaltrykkere						
Murere			90			24
Møller iarbejdere	1	26	1			
Papirindustriarb.				1	21	1
Pottemagere						
Sadelm. o. Tapets	10	250	10			
Savværksarb. og Maskinsnedker	31	195	16	21	642	21
Sejlmagere						
Skrædere						
Stenarbejdere	4	96	4			
Stukkatører	10	187	10			
Sukker-, Chocol. Biskuitarbejd.						
Tømrere			286			110
Trælastarbejdere		1500				

*) Tallene for Karetmagerne gælder for Januar Kvartal.

Der foreligger Oplysninger fra 36 Organisationer med tilsammen 28,842 Medlemmer. Heraf havde 26 Organisationer med ialt 22,201 Medlemmer 875 Arbejdsløse den 30. April. 10 Organisationer med ialt 6641 Medlemmer havde ingen Arbejdsløse den sidste Dag i April.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 51 * KØBENHAVN DEN 22. JUNI 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: Hvad Splittelse medfører. — Indbydelse til Deltagelse i den internationale socialistiske Kongres i Stuttgart. — Lønbevægelser og Konflikter (Lock-out paa Dansk Afvulkaniserings-Aktieselskab; Anlægsgartnerne i København og paa Frederiksberg; Billedskærer og Dekorationsbilledhuggernes Forbund; Bødkerforbundet; Børstenbinder-Lock-out'en; Dansk Karetmagerforbund; Kvinderne paa Otto Mønsteds Margarinefabrik; Kuskene i København; Papirindustriarbejdernes Forbund; Dansk Slagteriarbejderforbund; Snedkerne og Stolemagerne i København; Dansk Tekstilarbejderforbund; Kvindelige Tændstikarbejdere i København).

Hvad Splittelse medfører

Bygningssnedker-Konflikten.

Arbejdsgiverforeningen synes at søge et Paaskud til at faa Organisationer under De samvirkende Fagforbund trukket med ind i den staaende Strid mellem Svende og Mestre i Bygningssnedkerfaget i København. Dette fremgaar formentlig tilstrækkelig tydeligt af nedenstaaende Skrivelse, dateret den 6. Juni, som vort Forretningsudvalg har modtaget. Den lyder saaledes:

Til Forretningsudvalget
for De samvirkende Fagforbund i Danmark.

I Anledning af gentagne Forespørgsler til Arbejdsgiverforeningen fra Medlemmer i Provinserne, tillader man sig herved at stille følgende Spørgsmaal til det ærede Forretningsudvalg:

1. Optager Snedkerforbundet i Danmark Snedkersvende, der efter 1. Maj d. A. har været Medlemmer af Bygningssnedkernes Fagforening, i sine Underafdelinger i Provinserne.

   Det bemærkes, at dette Spørgsmaal omfatter saavel det Tilfælde, at de paagældende fremdeles er Medlemmer af Bygningssnedkernes Fagforening, som det Tilfælde, at de har udmeldt sig af denne, før de søger Optagelse i Snedkerforbundet.
2. Saafremt Snedkerforbundet i Danmark ikke ser sig i Stand til at benægte, at saadanne Optagelser er sket og sker gennem dets Hovedorganisation eller dettes enkelte Afdelinger, tillader Arbejdsgiverforeningen sig at forespørge, om man kan forvente, at der fra det ærede Forretningsudvalgs Side vil blive gjort Skridt til, at noget saadant ikke oftere vil ske.

Da det staar for os som givet, at en saadan Fremgangsmaade vilde være i Strid med den neutrale Stilling, som Organisationerne efter Overenskomsten af 5. September 1899, Punkt 2, bør indtage under Konflikter, som den forhaandenværende Konflikt i Bygningssnedkerfaget i København, anser vi denne Sag for at være af stor Betydning, og udbeder os det ærede Forretningsudvalgs Svar saasnart ske kan.

P. F. V.
KASPAR ROSTRUP.

Skrivelsen blev sendt Snedkerforbundet til Erklæring, men da vort Forretningsudvalg forstod, at den skulde være Indledning til et senere Skridt, og da det vilde være i højeste Grad uklogt at give Arbejdsgiverforeningen Anledning til at drage Forbund eller Foreninger under vor Landsorganisation ind i Bygningssnedker-Striden, blev der, under 10. ds. udsendt følgende *fortrolige* Skrivelse til de under Landsorganisationen hørende Forbund og enkeltvis indmeldte Foreninger:

Til Organisationerne
under De samvirkende Fagforbund i Danmark.

Som bekendt er der for Tiden Strid mellem Bygningssnedkernes Fagforening i København og Bygningssnedkerafdelingen af Københavns Snedkerlaug. Det vil ligeledes være bekendt, at Mesterorganisationen henhører under Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening, men at Bygningssnedkernes Fagforening allerede i 1899 har udmeldt sig af Snedkerforbundet og dermed af De samvirkende Fagforbund.

Striden synes at trække i Langdrag, men da den nævnte Arbejderorganisation staar udenfor vor faglige Landsorganisation, mener Arbejdsgiverforeningen vel ikke, at den uden videre kan udvide Striden ved at foretage Lock-out af Medlemmer af Organisationer under De samvirkende Fagforbund, hvorimod vi føler os overbevist om, at Arbejdsgiverforeningen ikke vil vige tilbage for et saadant Skridt, naar der kan findes *en passende særlig Anledning* dertil.

Som Tegn paa, at man søger en saadan Anledning, anfører vi, at Arbejdsgiverforeningen hos De samvirkende Fagforbund har klaget over, at Snedkerforbundet, efter dens Mening, optager Medlemmer af Bygningssnedkernes Fagforening, og den vil heri se en Overtrædelse af Punkt 2, sidste Stykke i Overenskomsten af 5. Septbr. 1899, der lyder saaledes:

»Det vedtages derhos, at det skal betragtes som Brud paa denne Overenskomst, hvis Arbejder- eller Arbejdsgiverorganisationer, der staa *udenfor* de to nævnte Hovedorganisationer eller *have udmeldt sig* af dem, under Strid med nogen af disse eller af de under dem hørende Organisationer understøttes af nogen ved nærværende Overenskomst forpligtet Part.«

Den omtalte Mulighed, om Snedkerforbundet optager Medlemmer af Bygningssnedkernes Fagforening, skal vi slet ikke komme nærmere ind paa her. Arbejdsgiverforeningens Skrivelse er sendt Snedkerforbundet til Erklæring, og vi vil i sin Tid eventuelt komme tilbage dertil. Men vi gør opmærksom paa, at De samvirkende Fagforbund med Held har anvendt denne Bestemmelse overfor Arbejdsgiverforeningen under en Elektrikerkonflikt hos Burmeister & Wain, som den Gang stod udenfor Arbejdsgiverforeningen, og man kan være sikker paa, at Arbejdsgiverforeningen gærne vil gøre Gengæld, ikke blot gennem en Voldgiftsdom men ogsaa gennem kraftigere Midler, *hvis det kan paavises, at De samvirkende Fagforbund eller nogen Organisation indenfor De samvirkende Fagforbund paa nogen Maade støtter Bygningssnedkerstrejken enten ved Pengemidler eller paa anden Maade.*

I Anledning af, at Arbejdsgiverforeningen nu begynder at røre paa sig overfor Arbejdernes faglige Landsorganisation, gør vi opmærksom paa, at den eneste Maade, hvorpaa vore Organisationer kan berøve Arbejdsgiverforeningen ethvert Paaskud til at falde over dem, er, at de, som hidtil, holder sig *fuldstændig neutrale* og ikke i nogen Vis blander sig i Striden.

Der er i Aar fra de under De samvirkende Fagforbund hørende Organisationers Side gjort store Anstrængelser for at undgaa en Kamp i denne Sommer. De er derfor heller ikke tjent med at blive inddragne i en Strid, om hvis Etablering de ikke er blevet taget med paa Raad. Forøvrigt kan man vel gaa ud fra, at det er ganske stemmende med udenforstaaende Organisationers Ønske, at Forbund og Foreninger indenfor De samvirkende Fagforbund ikke faar noget som helst med deres Forhold at gøre, hverken i den ene eller anden Retning.

Hvis der i denne Sag sker noget, som i sine Følger kan medføre, at Organisationer, der samvirker indenfor vor faglige Landsorganisation, drages med ind i den staaende Strid, bedes dette straks meddelt vort Forretningsudvalg.

Forbundene anmodes om at lade deres Afdelinger tilflyde Meddelelse om ovenstaaende.

P. F. V.

C. M. OLSEN.

Den 13. Juni modtog vort Forretningsudvalg en saalydende trykt Skrivelse fra Bygningssnedkernes Fagforening:

Ærede Partifæller!

Som det vil være dem bekendt har Bygningssnedkernes Fagforening opsagt deres Prisfortegnelse ved dette Aars Begyndelse og har siden da underhandlet med Snedkerlaugets Bygningssnedkerafdeling om Udarbejdelsen af en ny Løntarif, har nu strejket paa 6. Uge paa en for vore Fagforeninger herhjemme enestaaende Basis.

Idet Dansk Arbejdsgiver- og Mesterforening har forkastet en af Snedkerlauget og vor Fagforening vedtaget fælles Indstilling.

Idet vi iøvrigt henviser til de i »Social-Demokraten« fremkomne Redegørelser, tillade vi os at rette en Opfordring til dem om at støtte os i vor Kamp ved at yde os Tilskud enten som ugentlig Bidrag eller en samlet Sum eventuelt Tilsagn om Laan efter nærmere Forhandling, om muligt under begge Former.

Der kan være en Mulighed for, at denne Lønstrid vil komme til at staa som en Styrkeprøve mellem os og Snedkerlauget, ihvorvel vi til enhver Tid vil være villige til en Afslutning, saafremt den vil kunne opnaas paa Vilkaar, som ere antagelige for os.

Forvente vi derfor at kunde paaregne vore Partifællers Støtte, ligesom vi til enhver Tid staa til Gentjeneste.

Med kollegial Hilsen

Bestyrelsen

for Bygningssnedkernes Fagforening:

Da vort Forretningsudvalg ikke ønskede, at Bygningssnedkernes Fagforening skulde have den Tro, at De samvirkende Fagforbund var i Stand til at yde den pekuniær Støtte, og da Foreningen muligt kunde faa den Opfattelse, at vort ovenstaaende fortrolige Cirkulære var blevet udsendt i Anledning af Bygningssnedkernes Anmodning om Pengebidrag, vedtog det at anmode Foreningens Bestyrelse om en Sammenkomst, for ved en saadan at give den fuld og ærlig Besked, baade om Grundene til Cirkulærets Udsendelse og om dets *Indhold.*

Et saadant Møde fandt Sted den 18. ds. om Eftermiddagen paa De samvirkende Fagforbunds Kontor.

FORMANDEN for De samvirkende Fagforbund gjorde her Rede for den hele Situation, idet han henviste til Arbejdsgiverforeningens Skrivelse og til det af Forretningsudvalget udsendte fortrolige Cirkulære, *som han oplæste.*

Han omtalte det i Cirkulæret nævnte Tilfælde, hvor Arbejdsgiverforeningen

var blevet dømt, fordi Medlemmer af Jærnindustriens Sammenslutning havde nægtet at tage strejkende Elektrikere fra Burmeister & Wain — som den Gang stod udenfor Arbejdsgiverforeniugen — i Arbejde, ligesom han henviste til, at Arbejdsgiverforeningen ligeledes var blevet dømt, fordi Malermestrenes Centralforening i Østifterne havde nægtet at optage to Malermestre i Odense, paa Grund af, at de var ekskluderede af den udenfor Arbejdsgiverforeningen staaende Malermesterforening i Odense. De to Malermestres Forseelse havde været den, at de havde tiltraadt en paa deres Vegne, af Centralforeningen indgaaet Overenskomst om Løn- og Arbejdsforhold.

Allerede paa Grund af, at Bygningssnedkerne ikke havde givet fornødent Strejkevarsel, men ogsaa paa Grund af, at det i Cirkulæret citerede Stykke af Punkt 2 i Overenskomsten af 5. September 1899, ligefrem *forbyder*, saavel Arbejdsgiverforeningen som De samvirkende Fagforbund at støtte *udenfor staaende* Organisationer, uanset alle øvrige Forhold, maatte det, for at undgaa enhver Misforstaaelse, aabent siges, at hverken Landsorganisationen eller Forbund og Foreninger, som var tilsluttet denne, var i Stand til at yde nogen Støtte, uden at udsætte sig baade for at blive dømt ved den permanente Voldgiftsret og for at blive draget med ind i Striden.

De i Landsorganisationen samvirkende Fagforbund og Fagforeninger ønskede intet hellere end at arbejde i Fællesskab i enhver Retning, baade med Bygningssnedkerne i København og med alle andre Fagorganisationer her i Landet; men det var *Bygningssnedkerne selv*, der, ved at stille sig udenfor, havde hindret et saadant Samarbejde.

Ved den derpaa følgende Diskussion udtalte Bygningssnedkernes Formand H. P. JENSEN, at hans Fagforenings Anmodning om Støtte ikke var fremkommet, fordi man i Øjeblikket trængte til Penge, men mere fordi man vilde være paa den sikre Side. Bygningssnedkerne var ikke bange for at støtte andre. Han havde dog ikke ventet, at Landsorganisationen kunde stille sig anderledes end af dennes Formand forklaret. Det samme udtalte den tidligere Formand, CARL PETERSEN, og andre Medlemmer af Bygningssnedkernes Bestyrelse.

Forskellige Talere havde Ordet, hvorefter Formanden sluttede Mødet med en Tak, fordi man var kommet tilstede, og med en Beklagelse af, at Arbejderorganisationer, der faktisk havde fælles Interesser, ikke kunde pleje disse, fordi de ikke stod samlede. Man maatte haabe, at dette uheldige Forhold kunde ændres i Fremtiden.

Indbydelse

til

Deltagelse i den internationale socialistiske Kongres i Stuttgart

Til alle socialistiske Partier samt alle faglige og kooperative Arbejderorganisationer.

Den næste internationale socialistiske Kongres vil blive afholdt i Stuttgart (Tyskland, Würtemberg) i Dagene fra **den 18. til den 24. August 1907.**

Det internationale socialistiske Bureau, som blev oprettet i 1900 med det Formaal at fortsætte de internationale Kongressers Arbejde, og at udføre deres Beslutninger, indbyder i Henhold til de paa Londoner-Kongressen i 1896 og paa Pariser-Kongressen i 1900 fastsatte Bestemmelser følgende Organisationer til at deltage i Kongressen, nemlig:

1) alle Sammenslutninger, der tiltræder Socialismens væsentligste Grundsætninger: Produktions- og Omsætningsmidlernes Socialisering, Arbejderklassens internationale Sammenslutning og Aktion, Erobring af den offentlige Magt ved det i et Klasseparti organiserede Proletariat,

2) alle faglige Organisationer, der stiller sig paa Klassekampens Grundlag og anerkender Nødvendigheden af den politiske, altsaa den lovgivende og parlamentariske Virksomhed, selv om de ikke direkte deltager i den politiske Bevægelse (Pariser Kongressen 1900).

Forsaavidt Deres Organisation bifalder disse Grundsætninger, beder det internationale socialistiske Bureau Dem om i den nærmeste Tid at sætte Spørgsmaalet om Deres Organisations Deltagelse i Stuttgarter Kongressen paa Dagsordenen, og samtidig at drøfte, hvilke Spørgsmaal man ønsker optaget paa Kongressen.

Ihvorvel Bureauet ikke vil indskrænke Organisationens Ret til at stille Forslag til Behandling paa Kongressen, udtaler det dog Ønsket om, at de Spørgsmaal, der allerede er bleven afgjort af de tidligere Kongresser, ikke paany sættes paa Dagsordenen for denne Kongres. I sit Møde den 10. November 1906 har Bureauet opstillet en foreløbig Dagsorden,

som indeholder de Spørgsmaal, der af den forrige Kongres er bleven henvist til Afgørelse paa Stuttgarter Kongressen.

Disse Spørgsmaal er alle af aktuel Betydning, deres Behandling paa Kongressen anses for at være paatrængende nødvendig, og deres Løsning for at være i høj Grad ønskelig.

Disse Spørgsmaal er følgende:

1. Godkendelse af de af det Internationale socialistiske Bureau vedtagne Resolutioner.
2. Regler for Kongresserne, Loven for Bureauet og for den internationale Kommission.
2. Militarismen og de internationale Konflikter.
4. Forholdet mellem de socialistiske Arbejderpartier og de faglige Organisationer.
5. Udenlandske Arbejderes Ind- og Udvandring i de forskellige Lande.

De Organisationer, der ønsker yderligere Punkter sat paa Dagsordenen, maa indsende disses Formulering tillige med en indledende Beretning, samt eventuelle Resolutioners Tekst til det Internationale socialistiske Bureaus Sekretariat, under Adresse; Maison du Peuple i Bryssel.

Disse Dokumenter samt Beretninger og Resolutioner angaaende de paa Dagsordenen staaende Spørgsmaal skal offentliggøres og tilstilles de Partier, der har tiltraadt det Internationale Bureau, samt senere tiltrædende Organisationer.

I Overensstemmelse med Sekretærens periodiske Beretninger erindres de socialistiske Partier i de forskellige Lande om Vigtigheden af, at de nationale Sekretærers Beretninger om deres Partiers og Arbejderorganisationernes Virksomhed siden Amsterdammer Kongressen (1904) indtil 1. Januar 1907 kan offentliggøres forinden Stuttgarter Kongressen.

I Overensstemmelse med Partifællerne i Tyskland har Bureauet truffet de nødvendige Foranstaltninger til Lettelse af Kongressens Arbejder og til at gøre Deltagerne Opholdet saa behageligt som muligt.

Kongressen vil finde Sted i Etablissementet *Liederhalle*, der omfatter en stor Kongressal, som giver Plads til 1000 Delegerede. Endvidere er der flere mindre Sale til Brug for Kongressens forskellige Afdelinger. Komitéen i Stuttgart vil udgive en Vejviser igennem Byen og dens Omegn, oprette en Indkvarterings- og Festkomité, sørge for sprogkyndige Førere for de udenlandske Partifæller, etablere et Lokale for Pressen samt oprette et Postbureau i et af Kongressens Lokaler. Stuttgarter Komitéen vil tillige, i Forening med Sekretariatet for det internationale socialistiske Bureau, arrangere en Udstilling af socialistiske Skrifter i det tyske Sprog og om muligt ogsaa af saadanne, som udgives i andre Lande. Vi anmoder derfor de Forlæggere, der deler vore Anskuelser, om at medvirke hertil. Endelig vil Sekretariatet daglig give en kortfattet Beretning i tre Sprog (tysk, fransk og engelsk) over Kongressens Plenarmøder, for at Deltagerne lettere skal kunne følge Forhandlingerne.

For at fremme de forberedende Arbejder, anmodes de Delegerede om snarest muligt at meddele deres Deltagelse til deres nationale Sekretariat. De vil derefter faa tilstillet foreløbige Adgangskort til Kongressen. Disse Adgangskort ombyttes i Stuttgart efter Mandaternes Godkendelse, med definitive Adgangskort, hvis Pris er bleven fastsat til 10 Frcs. pr. Delegeret.

I Haab om, at Stuttgarter Kongressen maa faa et Forløb, der svarer til det internationale Socialdemokratis voksende Magt, tegner med broderlig Hilsen

Det internationale socialistiske Bureaus Forretningsudvalg
(Belgien)

EDOUARD ANSEELE. EMILE VANDERVELDE.
CAMILLE HUYSMANS,
Sekretær.

Anmeldelse af Delegerede bedes for Danmarks Vedkommende indsendt til Socialdemokratisk Forbunds Kontor, Rømersgade 22. Ligeledes udbedes Meddelse om, hvilke Forslag Organisationerne eventuelt maatte ønske at fremsætte.

P. KNUDSEN. C. M. OLSEN.

Lønbevægelser og Konflikter

Lock-out paa Dansk Afvulkaniserings Aktieselskab. Kvindeligt Arbejderforbund og Dansk Arbejdsmandsforbund har i længere Tid søgt at faa gennemført en Forbedring af de bestaaende Løn- og Arbejdsforhold paa nævnte Fabrik. For Kvindernes Vedkommende bestaar der ingen Overenskomst; Arbejdsmændene har opsagt deres Overenskomst med Fabriken.

Fabrikens Direktør, Hr. THEILGAARD, har imidlertid stadig vist sig umedgørlig; han nægtede ethvert rimeligt Forlangende, ja, han nægtede endog at forhandle med Kvindernes Organisation. Vort Forretningsudvalg blev derfor anmodet om at tage Affære i Sagen, og den 8. Juni fandt der paa De samvirkende Fagforbunds Kontor en Sammenkomst Sted mellem Repræsentanter for Kvindeligt Arbejderforbund, Dansk Arbejdsmandsforbund samt Fabrikens Direktør og en Repræsentant for De samvirkende Fagforbund. Dette Møde endte dog ogsaa uden Resultat, idet Direktøren nægtede ethvert Krav om Lønforhøjelse, skønt Kravet fra Kvinderne kun lød paa 1 Øres

Forhøjelse pr. Time for Dagarbejde og 2½ Øre for Natarbejde, nemlig henholdsvis fra 1 Kr. 80 Øre til 1 Kr. 90 Øre, og fra 2 Kr. 10 Øre til 2 Kr. 30 Øre pr. Dag eller Nat.

Arbejdsmændene krævede Lønnen hævet fra 35 til 40 Øre pr. Time for Dagarbejdere, og til 45 Øre pr. Time for Natarbejdere.

Hr. Theilgaard har senere fundet sig foranlediget til at udelukke samtlige Arbejdere, ialt 29 Kvinder og 30 Mænd, og han har derefter indrykket i forskellige Blade nogle Annoncer, der stiller hans Kendskab til Arbejderforhold og til almindelig Livsforhold i en alt andet end alvorlig Belysning.

Anlægsgartnerne i København og paa Frederiksberg har ved Forhandling gennemført en ny Overenskomst, hvorved Minimallønnen er hævet fra 38 til 40 Øre for Gartnermedhjælpere, som har arbejdet ved Faget mindst 2 Sæsoner hos en Anlægsgartner.

Overenskomsten kan tidligst opsiges til Ophør den 1. Maj 1909.

Billedskærer og Dekorationsbilledhuggernes Forbund har anmodet Forretningsudvalget om Sanktion til at indlede Forhandling med Arbejdsgiverne i *Stukkatørfaget* om et Løn- og Arbejdsregulativ. Der bestaar ingen Overenskomst for de ved dette Fag beskæftigede Dekorationsbilledhuggere. De forlangte Lønninger siges at svare til de nugældende. Lønbevægelsen omfatter ca. 40 Arbejdere.

Forretningsudvalget har givet det ønskede Samtykke.

Bødkerforbundet har, med Forretningsudvalgets Samtykke, opsagt den med *Cementfabrikerne* bestaaende Overenskomst til Ophør den 15. September d. A. for at søge gennemført forbedrede Akkordpriser og Timelønninger.

Lønbevægelsen vil omfatte ca. 40 Mand.

Børstenbinder-Lock-out'en. Paa Foranledning af vort Forretningudvalg, fandt der den 12. Juni en Sammenkomst Sted mellem Repræsentanter for Børstefabrikantforeningen, Børstenbinderforbundet og De samvirkende Fagforbund, for at forhandle om Afslutning af den i Faget herskende Strid. Denne drejede sig i Korthed om følgende:

I December Maaned f. A. blokerede Forbundet en Landvirksomhed, Jens Jørgensen, *Svallerup*, og det rettede derefter en Henstilling til Firmaet Bührmann & Islin i København om at undlade at tage Varer fra Jens Jørgensen, saalænge Blokaden varede. Da Firmaet nægtede at indgaa herpaa, iværksatte Forbundet en Blokade mod nævnte Firma. Børstefabrikantforeningen blandede sig nu i Striden og krævede af Forbundet, at det skulde hæve Blokaden, og da man nægtede dette, iværksatte Fabrikantforeningen Lock-out den 30. Marts d. A.

Som det var at forudse, vilde det blive vanskeligt for Forbundet at gennemtvinge sit Krav til Fabrikanterne om, at de ikke maatte aftage Varer hos bestemte Firmaer; dette er et Spørgsmaal af principiel Betydning, som har tømret Fabrikanterne saa fast sammen, at de under Forhandlingen bestemt afviste enhver Tanke om at indgaa paa et Forslag eller Forhandling om lignende Spørgsmaal i Fremtiden. Det blev pure afvist.

Resultatet af Forhandlingen blev følgende Forslag:

1. Forbundet indgaar paa at hæve Blokaden hos Bührmann & Islin mod at den mod Forbundets Medlemmer iværksatte Lock-out hæves samtidig.
2. Den, den 1. April 1906, vedtagne Priskurant med Regulativ for Arbejdsforholdene vedbliver at gælde.
3. Arbejderne træder i Arbejde igen paa de Steder, hvorfra de er udelukket; samtlige Arbejdere genantages.
4. Enhver Uoverensstemmelse mellem Medlemmer af Børstefabrikantforeningen og Dansk Børstenbinderforbund skal straks af de respektive Medlemmer indankes for Bestyrelsen for de nævnte Organisationer, der da søger Sagen ordnet.
5. Arbejdet genoptages Tirsdag den 18. ds.

Forslaget er senere godkendt af begge Parter, og Arbejdet genoptoges den 18. Juni. Lock-out'en har saaledes varet i godt 11 Uger.

Dansk Karetmagerforbund har, med Forretningsudvalgets Billigelse. opsagt sin Overenskomst med A/S *N. Larsens Vognfabriker* paa Frederiksberg til Op-

hør den 15. September d. A. for at søge gennemført det hos øvrige Arbejdsgivere i København ved Lønbevægelsen i Foraaret indførte Lønregulativ. Fabriken beskæftiger 18 Karetmagere.

Kvinderne paa Otto Mønsteds Margarinefabrik. Den 30. Maj d. A. fandt der en Forhandling Sted mellem Repræsentanter for Arbejdsgiverforeningen, De samvirkende Fagforbund, Otto Mønsteds Margarinefabrik og Kvindeligt Arbejderforbund, og der opnaaedes Enighed om følgende:

Lønnen for Arbejdere ved Æltemaskinen bliver 2 Kr. 30 Øre, do. Bøttevask 2 Kr. 30 Øre, do. Vægten 2 Kr. 10 Øre, do. Bøttemaling 2 Kr.

Overarbejde og Søn- og Helligdagsarbejde betales med 35 Øre pr. Time.

Der indføres Voldgiftsregler efter Forhandling mellem Parterne.

Overenskomsten træder i Kraft fra og med den 1. Juni d. A. og kan opsiges med 3 Maaneders Varsel til en 1. Juni, dog tidligst til Ophør 1. Juni 1910.

Overenskomsten er senere godkendt af de kvindelige Arbejdere hos Otto Mønsted.

Kuskene i København. Vi har tidligere gennem »Arbejderen« Nr. 41 og 43 oplyst, at Københavns Vognmandsforening havde anmodet Arbejdsgiverforeningen om Tilladelse til at iværksætte Arbejdsstandsning overfor Medlemmer af Kuskenes Fællesforbund i København, fordi Kuskene nægtede at tage Hjælp ved Af- og Paalæsning ved Nørre- og Østerbros Stationer i København, af Folk, der arbejdede som Skruebrækkere for et Par Losse-Entreprenører, der paa Grund af Misligholdelse af Overenskomsten, var blokerede af Dansk Arbejdsmandsforbund.

Lock-out'en kom dog ikke til Udbrud. Der opnaaedes nemlig Enighed et Fællesmøde den 15. April mellem Repræsentanter for Hovedorganisationerne og Parterne, hvorefter Dansk Arbejdsmandsforbund erklærede, at der ikke fra Organisationens Side vilde blive opretholdt eller erklæret nogen Blokade, der hindrer Vognmanden i at give eller tage Læs paa Østerbros eller Nørrebros Stationer, medens paa den anden Side Københavns Vognmandsforening erklærede, at Arbejdsmændenes Strid med Losse-Entreprenørerne paa de omtalte Stationer var den uvedkommende, og at den ikke vilde gøre fælles Sag med disse Entreprenører overfor Arbeidsmændenes Organisation.

Sagen er nu atter bleven aktuel. Under 5. Juni modtog vort Forretningsvalg saaledes en Skrivelse fra Arbejdsgiverforeningen hvori udtales, at Københavns Vognmandsforening gentagne Gange har klaget over, at Medlemmer af Kuskenes Fællesforbund nægter at tage Læs af det paa de nævnte Statsbaner ansatte Mandskab, og at dette Forhold var sat fuldstændig i System, saaledes at de enkelte Kuske, der tager Læs paa de nævnte Stationer, ikke kan faa aflæsset, fordi Arbejdsmændene paa Bestemmelsesstedet nægter at udføre dette Arbejde.

Vognmandsforeningen har ligeledes paastaaet, at det er med Kuskenes Fællesforbunds Vidende, Samtykke og Understøttelse, at Kuskene nægter at udføre deres Arbejde, og Arbejdsgiverforeningen udtaler i den Anledning, at der, *hvis dette forholder sig rigtigt*, foreligger Brud paa Overenskomsten af 15. April, samt at man i saa Fald agter at gøre Erstatningsansvar gældende mod de Arbejderorganisationer der er implicerede i Sagen. Paastand herom er fremsat i senere Skrivelse af 8. Juni fra Arbejdsgiverforeningen.

Dansk Arbejdsmandsforbund, som er blevet gjort bekendt med de ovennævnte Skrivelser, udtaler, at hverken Forbundet eller Kuskenes Fællesforbund har foretaget Skridt mod Vognmændene eller udbetalt nogen Understøttelse til Kuskene i den Anledning, som Vognmandsforeningen paastaar, og det anmoder om at faa meddelt nogle Eksempler paa det, som Vognmændene beklager sig over. Forbundet protesterer iøvrigt imod, at Sagen er indberettet til Arbejdsgiverforeningen forinden der er prøvet Forhandling mellem Parterne.

Vort Forretningsudvalg har svaret Arbejdsgiverforeningen i Overensstemmelse med det fra Forbundet fremførte og forlangt angivet bestemte Eksempler, men erklæret, at det, saafremt *Parterne* ved deres Forhandling

ikke kan blive enige, vil være villig til at deltage i en Forhandling med Arbejdsgiverforeningen og Parterne om Sagen.

Arbejdsgiverforeningen maa vel derefter have givet Vognmændene Paalæg om at forhandle med Kuskene, thi gennem Ritzaus Bureau meddeles, at der den 22. ds. finder en saadan Forhandling Sted, men, for ikke at komme for sent med Meddelelsen, siges det samtidig, at der, *saafremt* der ikke bliver Enighed ved Forhandlingen, vil blive forelagt en Generalforsamling Forslag om Kuske-Lock-out i København.

Papirindustriarbejdernes Forbund har anmodet De samvirkende Fagforbund om Sanktion til at opsige de med De forenede Papirfabriker og med Frederiksberg Papirfabrik oprettede Overenskomster til Ophør den 1. September d. A. og til, for de Arbejdere, som arbejder skiftevis i Nat- og Daghold, at fremsætte Krav om Indførelse af 8-Timers Arbejdsdagen og samtidig fremsætte Krav om Lønforhøjelse for mandlige og kvindelige Arbejdere, som kun beskæftiges om Dagen.

Forretningsudvalget har givet sit Samtykke til, at Overenskomsten opsiges, og at Forbundet fremsætter de nævnte Krav.

*

Forbundet har ligeledes modtaget Forretningsudvalgets Samtykke til at indlede Forhandling med den nye Papirfabrik »Ravnholm« ved Lyngby, angaaende en Overenskomst for Løn- og Arbejdsforhold paa Fabriken.

Dansk Slagteriarbejderforbund har efter Anmodning modtaget De samvirkende Fagforbunds Samtykke til at søge nye Overenskomster gennemført med Andelssvineslagteriet i Nykøbing, F., de mere private Virksomheder i Aarhus, samt, for en Del af Arbejdernes Vedkommende, hos Aktieselskabet I. D. Koopmanns Svineslagteri i Aalborg.

Lønbevægelsen vil de ovennævnte Steder omfatte ca. 90 Medlemmer.

Snedkerne og Stolemagerne i København. I »Arbejderen« for 16. Februar d. A. omtalte vi en Strid mellem Møbelsnedkerafdelingen og Snedkerlavet i København og Snedkernes og Stolemagernes Fagforening, om hvilke Tillæg til den vedtagne »Normalpriskurant«, der skulde betales paa de enkelte Værksteder, hvor der kræves en finere Udførelse af Arbejdet. Arbejdet blev i den Anledning nedlagt paa et enkelt Værksted, og Snedkerlavet vilde derefter lave Lock-out, men ved en Forhandling blev man enig om at tage roligere paa Tingene og søge opnaaet en Forstaaelse angaaende Fastsættelsen af de nævnte Værkstedstillæg.

Efter gentagne Forhandlinger, baade mundtlige og skriftlige, er der nu indgaaet følgende Overenskomst:

1. Priskuranten for moderne Møbler gælder i Almindelighed for alle Værksteder i København, dog undtages herfra Værksteder, hvis faste Værkstedspriser ligger højere end denne.
2. Værkstedernes faste Priser kan til enhver Tid undersøges af et Udvalg af Mestre og Svende, sammensat saaledes: 1 Repræsentant for Snedkerlauget, 1 Medlem af det faglige Udvalg samt den paagældende Mester, endvidere 1 Repræsentant for Snedkernes og Stolemagernes Fagforening, 1 Svendemedlem af det faglige Udvalg og en Svend fra det paagældende Værksted.
3. Findes det ved en saadan Undersøgelse, at et Værksteds faste Priser ligger f. Eks. 2 pC højere end Normalpriskuranten, tillægger dett.faglige Udvalg denne Procentsats ved Bedømmelsen af Priser for nye Arbejder til dette Værksted, eller hvis Mester og Svend selv enes om Prisen.
4. Findes der Værksteder, som ingen faste Værkstedspriser har, fordi man sædvanlig dér udfører Arbejde efter nye Tegninger hver Gang, beregnes der for et saadant Værksted — hvis der undtagelsesvis skulde fremkomme et eller flere Arbejder, der kunne henregnes til Normalpriskuranten — et Procenttillæg, der uddrages af den Gennemsnitskvotient, der fremkommer ved at tage højest og lavest Procentsats, der i Byen betales udover Normalpriskurantens Priser.

Vort Forretningsudvalg har derefter meddelt Arbejdsgiverforeningen, at det gaar ud fra, at denne Sag dermed er afsluttet for Hovedorganisationernes Vedkommende.

Dansk Tekstilarbejderforbund har med Firmaet Brødrene Volkert i Kolding afsluttet en ny Overenskomst, der indeholder forskellige Forbedringer af Lønnen og Arbejdsforholdene.

Forbundet har erhvervet Forretnings-

udvalgets Samtykke til at opsige den med Firmaet L. KOPPEL, København, bestaaende Overenskomst. Der arbejder ca. 50 Medlemmer.

Kvindelige Tændstikarbejdere i København. Vi har i Nr. 47 meddelt, at det ved et Møde den 18. Maj blev vedtaget, at der skulde finde en *samlet* Forhandling Sted om de fremtidige Løn- og Arbejdsforhold baade paa »Glødefri«, »Hellerup Tændstikfabrik« og paa »Gosch & Co.s Tændstikfabriker«. Paa den førstnævnte Fabrik var den bestaaende Overenskomst allerede udløbet den 1. April, paa Hellerup bestod der ingen Overenskomst, og paa Gosch & Co.s Fabriker paa Nicolajvej og paa Amager udløber Overenskomsten den 25. Juli.

Ved tidligere Forhandlinger mellem Direktør JØRGENSEN for »Glødefri« og Kvindeligt Arbejderforbund, tilbød Direktøren at forhøje de bestaaende Lønninger med 1 Kr. om Ugen under den Forudsætning, at en eventuel almindelig Ordning for samtlige Tændstikfabriker ogsaa blev gældende for »Glødefri«. Dette Tilbud vilde Arbejderne modtage, hvis det tilsikredes dem, at deres Lønninger ikke blev lavere ved den samlede Ordning, men hertil vilde »Glødefri« ikke binde sig.

I de *samlede* Forhandlinger, der nu er bleven ført, har Direktøren for Gosch & Co.s Fabriker, HJALMAR MADSEN, deltaget, og denne Mand, der har knyttet sit Navn til flere Konflikter med Tændstikarbejderne, synes at ville Krig. Ugelønningerne hos Gosch & Co. er lavere end paa de andre Fabriker, og Hr. Madsen forlanger nu ikke alene at Minimallønningerne hos Gosch & Co. ikke maa forhøjes, men ogsaa, at disse lavere Lønninger skal være gældende paa de andre Fabriker.

Fabrikanterne forlanger indført Akkorder i større Omfang end tidligere, hvilket Arbejderne er villige til, men de fordrer, at der tilsikres dem 1 Kr. mere om Ugen end deres nuværende Løn; de mener endvidere, at de Akkorder, hvorom man bliver enig, bør prøves i et Aar, for at se hvorledes de virker, hvorefter man igen kan forhandle derom, eventuelt revidere dem.

Hvis Forhandlingerne havde kunnet føres til Ende alene med »Glødefri« og »Hellerup Tændstikfabrik«, er der ingen Tvivl om, at der havde kunnet opnaas Enighed. Disse er nyere Fabriker, der kun skal give Udbytte af den *virkelige* Kapital, som er anlagt deri; det Selskab, der endnu bærer Navnet Gosch, er derimod almindelig anset for at være stærkt overkapitaliseret; hvis dette er Tilfældet, kan man bedre forstaa Ledelsens Klage over, at Fabrikerne ingen Udbytte giver, og at den vil pine Arbejdslønnen ned til et Minimum. Det er da ogsaa forklarligt, at det netop er Repræsentanten for dette Selskab, der har bragt Forhandlingerne til at strande.

Det kvindelige Arbejderforbund har faaet Sanktion til at meddele Arbejdsgiverforeningen det første Strejkevarsel. Hvis der ikke forinden opnaas Enighed om en Ordning paa »Glødefri« og paa Hellerup Tændstikfabrik, vil Arbejdet blive nedlagt paa disse Fabriker fra Lørdag den 29. Juni Kl. 6 Aften.

Det er sandsynligt, at Gosch & Co. derefter vil erklære Lock-out paa sine Fabriker i København og Randers; thi det er jo for deres Skyld, et den hele Konflikt opstaar. Der vil vel nok finde endnu en Forhandling Sted, men Udsigterne for en fredelig Udgang er ikke gunstige.

Paa »Glødefri« og i Hellerup arbejder der ca. 60 kvindelige Arbejdere; hos Gosch & Co. er der ca. 110.

Efterskrift. Vor Formodning om Hr. HJALMAR MADSENS Hensigter har hurtigt vist sig at være rigtig. Arbejdsgiverforeningen har nemlig meddelt vort Forretningsudvalg, i Skrivelse af 20. ds., at der, i Tilfælde af, at Arbejdet nedlægges paa »Glødefri« og i Hellerup, vil blive foretaget Lock-out paa Aktieselskabet H. E. Gosch & Co.s Tændstikfabriker og Aktietændstikfabriken »Godthaab«, samt Aktieselskabet »Københavns Tændstikfabriker« og Aktietændstikfabriken »Mercur«s Fabriker i København og Randers. Det meddeles dog samtidig, at man er villig til at optage en Forhandling.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541.
Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.

ARBEJDEREN

MEDDELELSESBLAD FOR
DE SAMVIRKENDE FAGFORBUND I DANMARK

NUMER 52 * KØBENHAVN DEN 29. JUNI 1907 * 3. AARGANG

INDHOLD: International Beretning. — Restancer af Administrationsbidrag og Strejkebidrag. — »Arbejderen«.

International Beretning

I Fjor udkom den 2. internationale Beretning for 1904 om Fagforeningernes Virksomhed i de Lande, der har sluttet sig til det internationale Fagforeningssekretariat; dettes Leder er Formanden for de tyske Fagforeningers Hovedledelse, CARL LEGIEN. Denne modtager og samler de indkomne Beretninger og udarbejder samtidig en kortere Oversigt paa Grundlag af specielle Oplysninger, som, paa hans Opfordring, tilstilles ham fra de enkelte Landes Fagforenings-Centraler eller faglige Landsorganisationer.

Af disse Beretninger tilstiller De samvirkende Fagforbund hvert Aar *samtlige* Forbund og Forbundsafdelinger og samtlige lokale Fællesorganisationer og de enkeltstaaende Fagforeninger hver et Eksemplar, oversat paa et af de skandinaviske Sprog. »Men da »Arbejderen« tillige udgaar til samtlige Hovedbestyrelsesmedlemmer i Forbundene, har vi, uagtet det er sent, anset det for nyttigt at optage den internationale Sekretærs Beretning ogsaa for 1904 (den for 1903 findes i Nr. 43, 1ste Aargang), da den derved bliver tilgængelig for flere Fagforeningsrepræsentanter. Angaaende Beretningerne for de enkelte Lande maa vi nøjes med at henvise til de hver enkelt Organisation tilsendte Eksemplarer.

Vi gengiver altsaa Sekretærens Beretning, dog med nogle, af Pladshensyn nødvendiggjorte Forkortelser.

FOR Aaret 1904 er der indsendt brugbare Beretninger fra England — som dog kun giver Oplysning om Antallet af Medlemmerne i Fagforbundene og over den sociale Lovgivning — Bulgarien, Danmark, Norge, Serbien, Svejts, Sverrig, Tyskland, Ungarn og Østrig. Ufuldstændige Beretninger er sendt fra Italien, Holland og Spanien. Naar vi medregner nogle Meddelelser fra tre Stater i Australien, Ny Syd-Wales, Queensland og Victoria, har ialt 16 Lande (heraf 13 europæiske og 3 Lande udenfor Europa) indsendt Beretning; de nævnte Meddelelser fremtræder dog ikke som egentlige Beretninger.

Af europæiske Lande mangler kun Beretning fra Belgien og Frankrig. Det er vort Haab, at Rusland, hvis Proletariat kæmper en heltemodig Kamp for Opnaaelsen af den nødvendige Bevægelsesfrihed, naar Revolutionens Storm har lagt sig, vil træde ind i Rækken af de Lande, der er med i den moderne Fagforeningsbevægelse, og slutte sig til de fagligt organiserede Arbejderes internationale Sammenslutning.

*

I England danner »General Federation of Trade Unions« den eneste faglige Landorganisation, dog gælder den saakaldte »Parliamentary Committee«, der hvert Aar bliver indsat af den almindelige Fagforeningskongres, som politisk Repræsentation. De paa Kongressen repræsenterede Fagforbund, som ikke tilhører Lands-Centralen, staar dog ikke som Modstandere af denne, men de vil ikke slutte sig til den fælles Strejkeunderstøttelse, fordi Bidraget (90 Øre á 1 Kr. 80 Øre pr. Aar) er dem for højt.

Endvidere har Halvdelen af Fagforbundene sluttes sig til »Labour Representation-Committee«, der har til Opgave at virke for Valg til offentlige Hværv af Arbejderrepræsentanter.

I Holland er der ved Siden af »Nationaal Arbejds-Secretariaat« dannet en ny Landscentral af Fagorganisationer, der staar paa Klassekampens Grundlag. Disse sidste vil, ved Siden af den faglige Kamp, tillige søge Arbejdernes Kaar forbedrede ved Hjælp af Lovgivning, medens de »Arbejds-Secretariaat« tilhørende Fagorganisationer ikke vil have noget at skaffe med en Agitation for en Udnyttelse af Lovgivningen til Gunst for Arbejderne. Den nydannede Landscentral har allerede den største Del af Fagforbundene, deriblandt den betydelige Organisation, »Diamantarbejdernes Forbund«, indenfor sine Rammer.

Foruden disse bestaar der tre religiøse Lands-Centraler, nemlig »Kristeligt Arbejdersekretariat«, »Det romersk-katolske Folkeforbund« og »Almindeligt hollandsk Arbejderforbund«. I det hele taget udviser den faglige Bevægelse i dette Land en stor Splittelse.

I Danmark findes foruden »De samvirkende Fagforbund« endnu en Lands-Centralisation, nemlig »Kristeligt dansk Fællesforbund«, som imidlertid er ret betydningsløs. Der foreligger ingen Oplysninger om dets Størrelse eller Virksomhed.

I Sverrig og Norge findes der ikke andre Landscentraler end henholdsvis »Landssekretariatet« og »Arbejdernes faglige Landsorganisation« i Norge.

I Tyskland bestaar der foruden »Generalkommission der Gewerkschaften« endnu tre faglige Landscentralisationer, nemlig »Kristelige Fagforeninger«, de »Hirsch-Dunckerske Fagforeninger« (liberal-borgerlig), og de »Lokale Fagforeninger« (anarko-socialistiske).

Disse Landscentralisationer, som tilhører afvigende politiske Anskuelser, staar i skarp Modsætning til hverandre, og bekæmper hinanden paa det kraftigste. Under Strejker gaar de dog i Reglen sammen, men det hænder ogsaa, at der under Strejker opstaar Uenighed mellem disse Grupper, og baade de kristelige og de Hirsch-Dunckerske Fagforeninger har ofte skaffet Skruebrækkere under Strejker, som var iværksatte af Medlemmer af Centralforbundene.

I Østrig findes der ingen Landscentral ved Siden af Fagforeningskommissionen. En Organisation, som blev dannet af de tchechisk-talende Arbejdere i Prag 1896, har nylig gjort Forsøg paa at danne et Forbund for alle tchechiske Arbejdere i hele Østrig, under Ledelse af Kommissionen i Prag. Den østrigske Fagforeningskongres, paa hvilken ogsaa de tchechisk-talende Arbejdere var repræsenterede, afværgede dog dette Forsøg paa national Splittelse af den østrigske Fagforeningsbevægelse.

I Ungarn er der ingen anden Lands-Central end det ungarske Fagforeningsraad, og heller ikke i Serbien eksisterer der andre faglige Centraler end »Serbiens faglige Centralforbund«.

I Bulgarien er der foruden Centralkommissionen for Bulgariens Fagforeninger (frie Fagforbund) endnu et »Almindeligt Fagforeningforbund« (socialistiske Fagforeninger), men dette har kun ringe faglig Betydning.

I Svejts findes foruden »Svejtsisk Fagforeningsforbund« en Lands-Central af kristelige Fagforeninger, der menes at tælle 20,000 Medlemmer. Endvidere findes der i det franske Svejts en Forening, som kalder sig »Romansk Fagforeningsforbund«, og som kun omfatter enkelte Afdelinger med et ringe Medlemsantal.

Italien har kun én Lands-Central, Centralsekretariat af Arbejdskamre og Understøttelsesforeninger, hvorimod der i Spanien, foruden den faglige Landsorganisation, Arbejdernes Union i Spanien; findes endnu en Forening, der kalder sig »Federacion Regional«. Denne Organisation bestaar egentlig kun af Navn, og er oprettet af den anarkistiske Gruppe, for at bekæmpe den almindelige Union.

Nærmere Oversigt over de enkelte Fagforbund, deres Medlemsantal, Indtægter og Udgifter og som var opført tabellarisk paa de Skemaer, der er udsendt fra det internationale faglige Sekretariat, er indsendt fra England, Holland, Danmark, Sverrig, Norge, Tyskland, Østrig, Ungarn, Serbien, Bulgarien og Svejts.

Den nedenstaaende Tabel I giver Oplysning om det samlede Antal fagligt organiserede Arbejdere i de enkelte Lande, om Antallet af Forbund og enkeltstaaende Foreninger under Landscentralerne i de enkelte Lande, samt disses Medlemsantal.

Tallene kan ikke være fuldstændige, fordi kun de færreste Lands-Centraler kan give Oplysninger om alle de eksisterende Organisationer af faglig Karakter.

I de 13 Lande, som ere opført paa Tabel I, findes ialt 4,226,738 mandlige og kvindelige organiserede Arbejdere. Efter den af den franske Regering udgivne Aarbog var der i Aaret 1904 ialt 715,576 fagorganiserede Arbejdere i Frankrig.[1])

Tabel I

Land	Antal Medlemmer		Under Landsorganisationen hører							
			Forbund		Enkeltst. Forening.		Ialt			
	Ialt	Deraf Kvinder	Antal Forb.	Antal Med-lemm.	Antal Foren.	Antal Med-lemm.	Med-lem-mer.	Deraf Kvind.
1. England	[1]889590	?	100	469590	—	—	469590	10340
2. Holland	37221	2680	14	5521	26	1150	6671	?
3. Danmark	89788	?	47	66930	14	573	67503	6023
4. Sverrig	104999	7012	30	81680	1	56	81736	221
5. Norge	16227	?	10	8598	11	445	9043	48604
6. Tyskland	[2]1466625	?	63	1052108	—	—	1052108	14415
7. Østrig	205651	14415	45	189121	446	16530	205651	2099
8. Ungarn	53169	2099	17	47657	27	5512	53169	55
9. Serbien	2932	55	21	2932	—	—	2932	27
10. Bulgarien	1672	27	—	—	38	1672	1672	?
11. Sverits.	41862	?	22	26784	—	—	[3] 26784	?
12. Italien	260102	?	20	175102	?	[4]85000	260102	?
13. Spanien	56900	?	9	23933	184	32967	56900	?
	4226738	—	398	2140956	747	143905	2293861	81784

I Belgien er Antallet af Medlemmer i Organisationer, der tilhører Landscentralen, ca. 20,000. Det samlede Antal fagorganiserede Arbejdere i de 15 europæiske Lande, som her kommer i Betragtning, beløber sig saaledes til 4,962,314.

Af de i Tabellen opførte 4,226,738 Medlemmer, tilhører 2,293,861 (heraf 81,784 Kvinder) de faglige Landsorganisationer; heraf er 2,149,956 Medlemmer under 398 Lands-Forbund, og 143,905 er Medlemmer af 747 enkeltstaaende Fagforeninger.

Tabel II

Land	Antal			Aars-Ind-tægt	Aars-Ud-gift	Kasse-be-hold-ning	Udgifter til							
	Forbund	Medlemmer	Afdelinger				Fagblade	Rejseunder-støttelse	Arbejdsløs-hedsunder-støttelse	Sygehjælp	Underst. til Arbejds-invalider	Admini-stration	Strejker	
				Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	Mk.	
1. England	98	469590	3530	20757408	22159377	48451530	2080	858758	7274293	2907306	873976	2825257	752698
2. Holland	[1]14	6682	102	25545	37322	2430	4271	1918	315	176	—	1706	14129
3. Danmark	81	83643	1074	1702116	782496	1884042	36369	—	[2] 4301 73	98703	14391	243405	312084
4. Sverrig	31	81736	1172	184509	1187347	697162	20756	81849	17200	5380	—	133445	752369
5. Norge	31	16227	327	376979	296916	333737	11656	758	54414	26301	1181	42902	97016
6. Tyskland	63	1052108	9569	20190724	17738753	16109903	1097257	646821	1590424	1416935	213626	2092218	5869519
7. Østrig	64	189121	2108	2884025	[3]2553537	3754026	358731	81422	556775	443772	117390	[4]995446	[5]2650191
8. Ungarn	[6]17	53169	462	413797	600543	56699	50164	31736	105355	79417	40010	164994	?
9. Serbien	18	2932	59	19272	7704	15408	—	420	416	412	[8] 792	1788	—
10. Bulgarien	[7]38	1672	—	13264	13760	10088	1684	—	[10] 3456	—	—	4592	872
11. Sverits.	32	41862	569	460608	325464	622736	36668	9244	18300	79244	36328	33188	4768
	—	1998742	—	48728247	45703219	71937761	1619636	1712926	10060121	5057646	1297694	6538941	35204
													8103678

1) Det paastaas af Kendere af den franske Fagforeningsbevægelse, at Medlemsantallet ikke er mere end halvt saa stort, som officielt angivet.

2) Heraf har de lokale Foreninger 20,686 Medlemmer, de Hirsch-Dunckerske Fagforeninger 111,889, de kristelige Fagforeninger 207,484 og andre faglige Foreninger udenfor Lands-Centralen 74,458 Medlemmer.

3) Tallene ere ikke fuldstændige, fordi enkelte Organisationer ikke har indsendt deres Beretning. Lands-Centralisationerne omfatter ca. 32,000 Medlemmer.

4) Efter et Skøn ved Slutningen af Aaret 1902 i 43 lokale Fællesorganisationer,

1) og 27 lokale Foreninger.
2) og Rejseunderstøttelse.
3) Strejkeunderstøttelse ikke medregnet.
4) og andre Udgifter.
5) tilvejebragt gennem Fagforeningernes fri Organisat.
6) og 28 enkeltstaaende.
7) Understøttelsen ydes af Fagforeningernes fri Organ.
8) Ved Dødsfald.
9) Foreninger.
10) heri medregnet Udgifter til alle Slags Understøttelser.

Under enkeltstaaende Fagforeninger er de Organisationer, der tilhører de italienske Arbejdskamre (lokale Fællesorganisationer), og hvis Medlemsantal ikke kan angives, ikke medregnede.

Tabel II indeholder Oplysninger om Medlemsantallet i Landscentralerne i 11 Lande, saavel for Forbund som for enkeltstaaende Foreninger, der har kunnet give Oplysninger om Indtægter og Udgifter. Der foreligger Oplysninger fra Fagorganisationer med ialt 1,998,742 Medl. Disse Organisationer havde i 1904 en samlet Indtægt af 48,728,247 Mark. Den samlede Udgift beløb sig til 45,703,219 Mark, Kassebeholdningen var 71,937,761 Mark.

Tabellen indeholder saaledes ikke Oplysninger om alle Udgifter i de paagældende Organisationer, men kun om de væsentligste. Regnskabssystemet er saa forskelligartet i de enkelte Lande, at det ikke er muligt i Tabellen at sammenstille Udgifterne til de enkelte faglige Formaal, hvortil Pengene anvendes, hvorfor man i denne Tabel kun har medtaget de vigtigste Udgiftsposter. Til Fagblade er udgivet 1,619,636 Mark, til Rejseunderstøttelse 1,712,926 Mark, til Arbejdsløshedsunderstøttelse 10,060,121 Mark, i Sygehjælp 5,057,646 Mk., til Invalideunderstøttelse 1,297,694 Mark, til Administration 6,538,941 Mk. og til Strejker 8,103,678 Mk.

Til Understøttelser og Oplysningsformaal i Fagforeningerne er der ialt udgivet 19,747,023 Mark; heri er ikke medregnet ikke-lovmæssig Understøttelse til Afhjælpning af øjeblikkelig Nød, og ved Dødsfald; til disse Øjemed har Tyskland alene udgivet 1,364,700 Mark.

Der mangler Beretninger fra Frankrig, Belgien, Italien og Spanien, men man haaber, at Beretningen, Aar for Aar, maa blive mere fuldstændig, og i en nær Fremtid udstrække sig til ogsaa at omfatte Fagorganisationerne i andre Verdensdele.

*

Takket være de fyldigere Oplysninger, som Landscentralerne har indsendt i Aar, i Modsætning til det foregaaende Aar, er denne Beretning langt bedre end den for 1903, og det er os en Glæde at konstatere, at den første internationale Beretning om Fagforeningsbevægelsen har bidraget væsentlig til, at de faglige Landscentraler i Nordamerika og Australien viser Tilbøjelighed til at slutte sig til det internationale Sekretariat. Vi haaber at Beretningen, ved en større og større Udvidelse og Udbredelse, maa blive til en uundværlig Haandbog for Fagorganisationerne og disses Venner. Aflæggelse af Beretningen vil bidrage til en større Erkendelse af egen Magt, og denne Erkendelse vil føre til forøget Styrkelse af Arbejderklassens egen Kraft.

Restancer af Administrationsbidrag og Strejkebidrag

De Organisationer, der endnu ikke har indbetalt *Administrationsbidraget* for 1ste Halvaar 1907 og det i Ugen den 2.—8. Juni paalignede *Strejkebidrag* af 25 Øre for heltbetalende Medlemmer og 12½ Øre for halvtbetalende Medlemmer, anmodes om, af Hensyn til Regnskabets Afslutning, at indbetale disse Bidrag senest *Lørdagen den 6. Juli 1907.*

Kasseøren.

„Arbejderen"

Med nærværende Numer af »Arbejderen«, som er det sidste af Bladets 3die Aargang, følger en Indholdsfortegnelse over samtlige i Aargangen indeholdte Artikler.

Vi anbefaler gentagende at lade Aargangen **indbinde**, først da vil Organisationerne kunne have Nytte af Bladet, naar de i Fremtiden vil søge Oplysning om de forskellige Ting, — Adresser, Oversigter, Omtale af Lønbevægelser, Kongresser, Understøttelsesformaal osv. — som Aargangen indeholder.

REDAKTØR: C. M. OLSEN.

REDAKTION OG EKSPEDITION:
Nørre Farimagsgade 49, 1. Sal, København K. Tel. 3541

Trykt hos J. Henriksen, Rømersgade 22. Kbhvn.